

Kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2025-2028

19. september 2024

Handlingsprogram 2025–2028

Kommunedirektørens forslag

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Asker
kommune

Status økonomi

Foto: Jan Wanggaard

Foto: Vibeke Glosli

En robust og bærekraftig økonomi er avgjørende for å kunne opprettholde og videreutvikle tjenestetilbudet til innbyggerne

Foto: Vibeke Glosli

Foto: Elin Eike Worren

Nytt inntektssystem fra 2025

- Stortinget har vedtatt nytt inntektssystem for kommunene med **virkning fra 2025** som innebærer et tap for Asker kommune på **256 mill. kroner.**
- Asker kommune står allerede i en omstilling for inneværende år, som er basert på kommunestyrets behandling og vedtak av Handlingsprogram og budsjett i desember 2023

Kostnadssjokket – dyrtid

- Prisstigning
- Inflasjon
- Renter
- Energi
- Pensjon

Illustrasjon: Hyper

Nasjonale endringer i formueskatt og nytt inntektssystem har redusert Asker kommunes inntekter

Illustrasjon: Hyper

2024: 120 mill. kroner

2025: 200 mill. kroner

2026: 150 mill. kroner

2027: ?

Totalt: 470 mill. kroner over 3 år

	2025	2026	2027	2028
Netto driftsresultat	0,2 %	1,4%	1,4 %	1,4%

Asker
kommune

Økonomiplan 2025-2028

Foto: Jan Wanggaard

Foto: Vibeke Glosli

Nøkkeltall for budsjett 2025

Ansatte	Ca. 6 500
Brutto driftsinntekter	9,8 mrd.
Omstilling	200 mill.
Netto driftsresultat	20,4 mill.
Disposisjonsfond	1,1 mrd.
Avkastning energifond	88,6 mill.
Lånegjeld	9,8 mrd.
Gjeldsgrad	102 %
Budsjettrente	3,98 %

Fire handlingsregler for bærekraftig økonomi – foreslås endret !

1. Netto driftsresultat
 2. Lånegjeld
 3. Disposisjonsfond
 4. Verdibevarende vedlikehold formålsbygg
- Det skal tilstrebes egenfinansiering av investeringer på minimum 50 prosent løpet av perioden

Økonomireglement med tilhørende handlingsregler skal revideres og vedtas av kommunestyret i løpet av høsten 2024.

HANDLINGSREGLENE FOR ASKER KOMMUNE

I prosent av driftsinntekter	Ikke godkjent resultat	Laveste akseptable resultat	Ønsket resultat
Netto driftsresultat	<1,75 %	1,75 - 3 %	>3 %
Disposisjonsfond	< 5 %	5 - 10 %	> 10 %
Gjeldsgrad	> 100 %	100 - 80 %	< 80 %
Verdibevarende vedlikehold formålsbygg	< 100 kr/m ²	100-140 kr/m ²	>140 kr/m ²

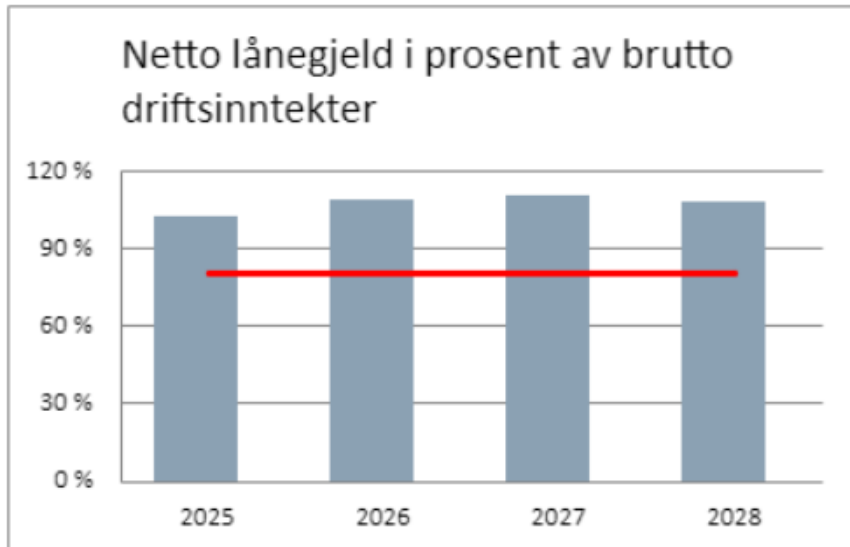
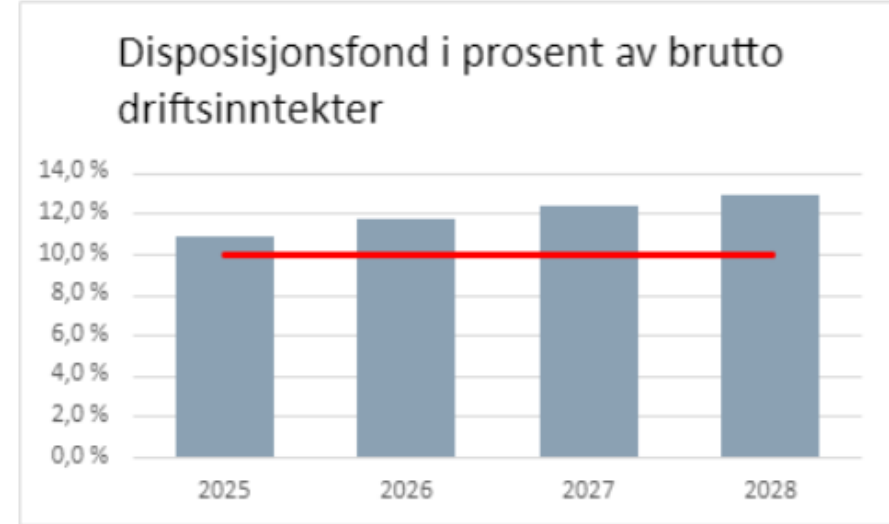
Foto: Vibeke Glosli

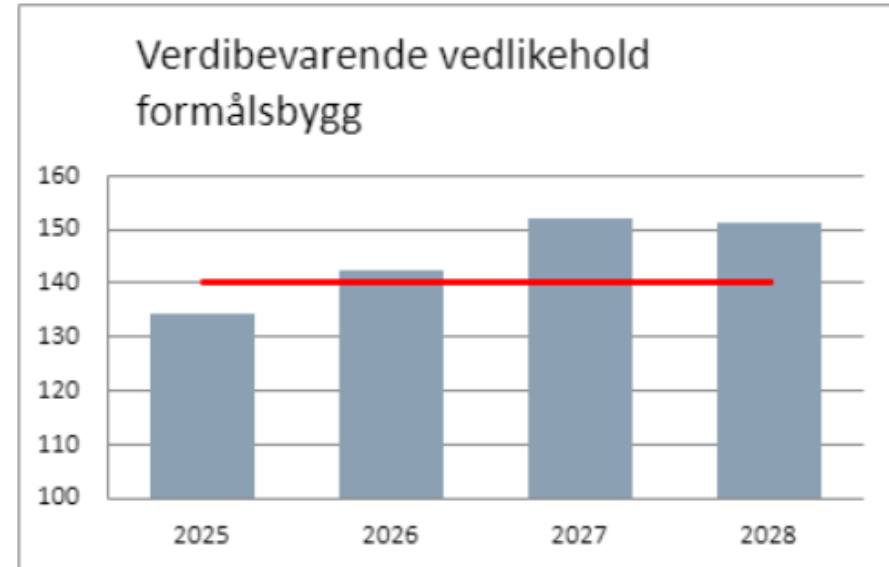
Kun 2 av 4 handlingsregler oppnås i perioden!

År	Netto driftsresultat
2025	0,2 %
2026	1,4 %
2027	1,4 %
2028	1,4 %

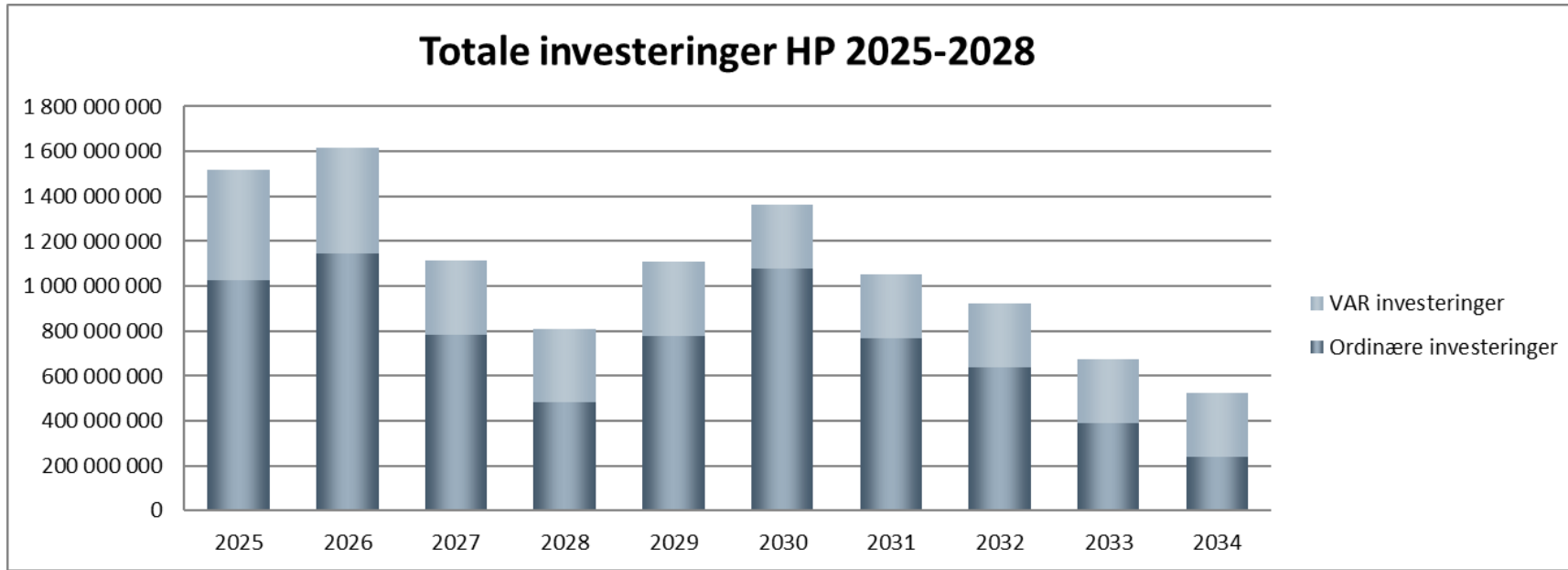

Regjeringen anbefaler et netto driftsresultat på 3 %.

Investeringsnivå

Investeringer – foreslåtte endringer i 2025

Foreslåtte endringer i HP 2025-2028

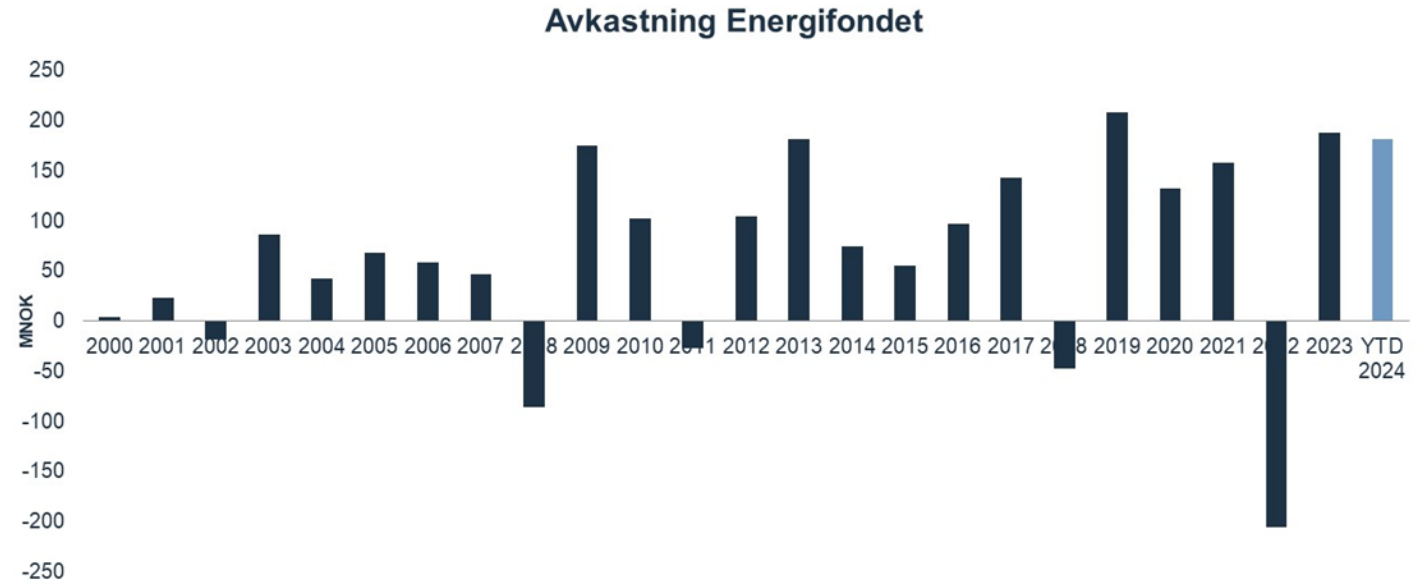
- **Sykehjem/boliger med heldøgnsomsorg Vette forskyves 2 år ut i tid.** Planlagt ferdig i 2032.
- **Ny urnelund Vardåsen forskyves ut i tid.** Fra 2029/2030 til perioden **2032-2034.**
- **Kommunedirektøren vil i tillegg sinnstillingen til handlingsprogrammet vurdere ytterligere endringer i investeringsbudsjettet.**

Avkastning på energifondet

Avkastning på energifondet

siden 2014 (pr. 31.7.24):

- Gjennomsnittlig årlig avkastning på 6,5 %, i alt 984 mill. kroner
- Samlet uttak på 537 mill. kroner siden 2014.

Energifondet har hatt en **positiv avkastning i 19 av de siste 23 årene.**

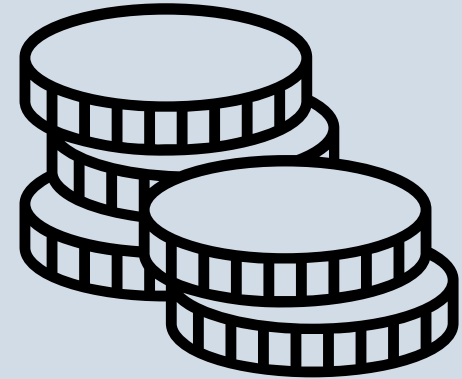
Samlet avkastning på 1,7 mrd. kroner siden 2000, 70 mill. kroner i året.

Gebyrer og brukerbetalingar

Forutsetningar lagt til grunn for justering av gebyrar og brukarbetalingar

- **Kommunal deflator**
- **Selvkostkalkyle der dette kreves i lov og forskrift**
- **Justering fra sentrale myndigheter gjennom statsbudsjettet**

- Kommunen har tidligere gjennomgått de viktigste områdene for økte inntekter, **som plan- og byggesaksgebyrar, svømmehaller og vann og avløp.**
- Kommunedirektøren vil i forbindelse med tilleggsinnstillingen **vurdere parkeringsavgiftene.**

Asker
kommune

Omstilling og effektivisering

Foto: Jan Wanggaard

Foto: Vibeke Glosli

- **Vi drøfter og informerer om foreløpige forslag**
- **Det legges opp til medvirkning i det videre arbeidet**
- **Tiltakene skal utredes nærmere i egne saker / tilleggsinnstillingen**
- **Endelig vedtak i forbindelse med HP-behandlingen i desember**

Omstillingsbehov 2025-2028

Beløp i 1000 kr

Tjenesteområde	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Medborgerskap	-8 200	-8 200	-8 200	-8 200
Oppvekst	-30 400	-30 400	-30 400	-30 400
Organisasjon, styring og utvikling	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Samfunnstjenester	-10 800	-10 800	-10 800	-10 800
Samfunnsutvikling	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Tjenesteovergripende	-100 000	-250 000	-250 000	-250 000
Velferd	-36 600	-36 600	-36 600	-36 600
Totalsum	-200 000	-350 000	-350 000	-350 000

Omstilling handler om å **tilpasse kommunens drift til gjeldende økonomiske rammer** og tilgjengelige ressurser, enten ved **økt produktivitet, utvikling eller endring** av tjenestetilbudet.

Omstilling på 200 mill. kroner i 2025

Pakke 1

Før endringer i inntektssystemet

100 mill. kroner

Pakke 2

Etter endringer i inntektssystemet

100 mill. kroner

- I hovedsak **løpende effektivisering** og tjenesteutvikling.

- **15 utredningsoppdrag** – jf. formannskapetets seminar 20. august.
- **Redusert eller endret tjenestetilbud**
- **Vise handlingsrom** – ytterligere tiltak er under utredning

Alle forslag til omstillingstiltak av prinsipiell karakter legges frem i tilleggsinnstillingen, som **offentliggjøres 25. oktober.**

Omstillingstiltak under utredning

- Endringer i skole- og barnehagestruktur
- Endring i utbygging/oppstart av sykehjem i Heggedal
- Endre innbyggertorgstrukturen
- Redusere tilskudd til frivillighet, kultur og idrett
- Redusere administrative årsverk
- Formålsbygg og boliger – arealeffektivitet og innsparingspotensial
- Kontorarbeidsplasser – arealeffektivitet og innsparingspotensial
- Redusere verdibevarende vedlikehold
- Redusere/utsette investeringer der det ikke er inngått kontrakt

- Salg av kommunal eiendom
- Redusere VA-investeringer og VA-gebyrer (for å redusere gebyrutgifter for innbyggerne)
- Realisere verdier i kommersielle selskaper
- Bibliotekstruktur
- Redusere næringsbudsjettet

Kommunedirektøren **vil også legge frem noen alternative tiltak** tilsvarende omkring ¼ av det totale omstillingsbeløpet.

Samtidig må vi huske på...

- **92 prosent** av Asker kommunes budsjett er som før.
- **Vi får til mye** til tross for flere år med krevende omstilling
- Asker ligger på **3. plass i kommunebarometeret**
- Budsjettet er **kompensert for befolkningsvekst og prisstigning**

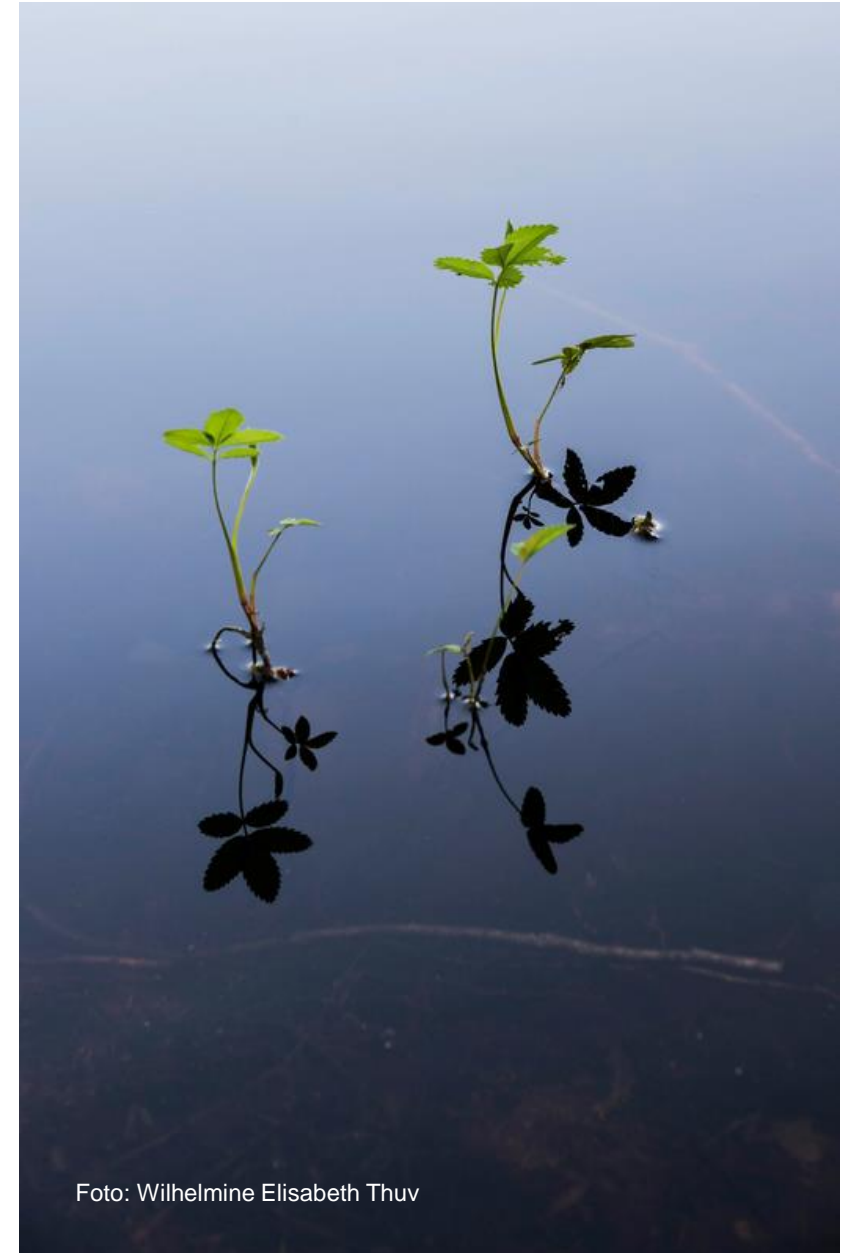

Foto: Wilhelmine Elisabeth Thuv

Asker
kommune

Tjenesteområdene

Foto: Jan Wanggaard

Foto: Vibeke Glosli

Oppvekst

Prioriteringer i perioden

- Tjenesteutvikling, omstilling og effektivisering
- Fremtidens aktive medborgere
- Helsefremmende og inkluderende praksis
- Helhetlige og koordinerte tjenester
- Familie og nære nettverk
- Trygge og aktive lokalsamfunn
- Utviklingsorienterte tjenester med relevant kompetanse
- Barnehage- og skolekapasitet
- Rekruttering

Foto: Vibeke Glosli

Beløp i 1000 kr

Programområde	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Barn, familie og inkludering	661 145	661 145	661 145	661 145
Barnehage	1 142 724	1 161 244	1 168 044	1 201 444
Skole	1 366 102	1 359 502	1 364 002	1 363 602
Totalsum	3 169 971	3 181 891	3 193 191	3 226 191

Tiltak – drift og investering

Driftsbudsjett 2025 (de største tiltakene i 2025)

- Endring i **kontantstøtten** (2,8 mill. kr)
- **Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehage**
helårseffekt (28,8 mill. kr)
- **Barnehage - endring av antall barn** (-2,4 mill. kr)
- **Grunnskole - endring av antall barn** (5,2 mill. kr)
- Økonomiske konsekvenser **av ny opplæringslov** (1,3 mill. kr)
- **Økt refusjon ressurskrevende brukere** (-6 mill. kr)
- **Redusert rammer barneverntjenesten/BFI - 1. tertial** (-4,0 mill. kr) – redusert antall plasseringer utenfor familien.
- **Omstilling og effektivisering** (-30,4 mill. kr)

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		
	Ferdig år	Brutto prosjektutgift	2025
Oppvekst			
Barnehage - erstatte Søndre Borgen barnehage	2025	161 550	20 000
Barnehage - kapasitetsøkning Borgen	2029	116 000	0
Barnehage - kapasitetsøkning Heggedal	2028	138 900	3 000
Barnehage - ny barnehage Høn-Landås	2030	135 600	0
Barnehage - utvidelse Føyka	2025	127 600	44 600
Barnehage - utvidelse Røyken	2028	122 200	2 000
Inventar og utstyr - Oppvekst	LØPENDE		2 500
Koordineringspott bygg - Oppvekst	LØPENDE		10 000
Skole - ny sentrumsskole med idrettshall	2030	566 200	5 000
Skole - ny skole Sætre	2027	494 400	69 000
Skole - ombygging Billingstad	2025	24 000	12 000
Skole - Sætre ungdomsskole	2032	400 000	0
Skole - utvidelse Hvalstad	2026	577 200	227 000
Skole - utvidelse Solvang	2033	300 000	0
Sum Oppvekst		3 163 650	395 100

Prioriteringer i perioden

- Tjenesteutvikling, omstilling og effektivisering
- Bærekraftige helse- og omsorgstjenester for fremtiden
- Tjenesteutvikling for å møte demografiske endringer
- Inkludering, deltakelse og fritid
- Familie, nettverk og pårørende
- Bolig og tjenester i hjemmet
- Rekruttere og beholde kompetanse
- Velferdsteknologi
- Innovasjon gjennom nettverk og partnerskap

Foto: Vibeke Glosli

Beløp i 1000 kr

Programområde	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Forebygging, hjemmetjenester og institusjon	1 416 230	1 448 980	1 502 730	1 574 980
Forvaltning og tjenester til personer med funksjonsnedsettelse	604 695	602 695	603 695	603 695
NAV	173 853	173 853	173 853	173 853
Psykisk helse og rus	219 182	220 682	222 182	222 182
Totalsum	2 413 961	2 446 211	2 502 461	2 574 711

Tiltak – drift og investering

Driftsbudsjett 2025 (de største tiltakene i 2025)

- **Demografijustering – hjemmebaserte tjenester (5,5 mill. kr)**
- **Demografijustering – psykisk helse og rus (1,8 mill. kr)**
- **Harmonisering av arbeids- og aktivitetssenter Asker sør (2,4 mill. kr)**
- **Personer med funksjonsnedsettelse – arbeid og aktivitet (3,0 mill. kr)**
- **Personer med funksjonsnedsettelse – boliger Nedre Sem (1,3 mill. kr)**
- **Ny driftsavtale for Risenga bo- og omsorgssenter og Vestre Nes omsorgsboliger – 1. tertial (7,8 mill. kr)**
- **Styrking av BPA – 1.tertial (5,0 mill. kr)**
- **Styrking av legetjenesten og legevakt – 1. tertial (10,0 mill. kr)**
- **Omstilling og effektivisering (-36,6 mill. kr)**

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		
	Ferdig år	Brutto prosjektutgift	2025
Velferd			
Eldre - sykehjem/boliger med heldøgns omsorg Kloppedalen	2027	717 300	200 000
Eldre - Sykehjem/boliger med heldøgnsomsorg Vetre	2032	500 700	2 000
Fredtunveien 31 og 33 - omsorgsboliger	2025	33 500	17 500
Inventar og utstyr - Velferd	LØPENDE		275
Koordineringspott bygg - Velferd	LØPENDE		4 000
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger 2031	2031	62 900	0
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger med personalbase 2029	2029	50 000	0
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger med personellbase 2029	2029	54 000	0
Psykisk helse og rus - omsorgsboliger 2031	2031	67 200	0
Velferdsteknologi - infrastruktur og utstyr	2026	12 000	6 000
Sum Velferd		1 497 600	229 775

Samfunnstjenester

Prioriteringer i perioden

- Tjenesteutvikling, omstilling og effektivisering
- Klima og sirkulærøkonomi
- Bevare og tilrettelegge natur- og kystområder
- Bærekraftig landbruk
- Sikker vannforsyning og rene vannmiljøer
- Effektive og klimavennlige samferdselsløsninger
- Trygge brann- og redningstjenester
- Hensiktsmessige kommunale bygg og boliger
- Digitalisering for bedre og mer effektive tjenester

Foto: Vibeke Glosli

Beløp i 1000 kr

Programområde	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Eiendom	473 342	482 965	491 396	515 687
Felles samfunnstjenester inklusive brann og redning	86 348	86 348	86 348	86 348
Miljø og samferdsel	165 619	171 170	171 825	172 505
Vann og avløp	3 053	3 053	3 053	3 053
Totalsum	728 361	743 536	752 622	777 593

Tiltak – drift og investering

Driftsbudsjett 2025 (de største tiltakene i 2025)

- **Driftskonsekvenser av investeringer – FDV-kostnader (11,3 mill. kr)**
- **Felleskostnader Velodromen – 1. tertial (5,7 mill. kr)**
- **Leieavtale ny vaksinasjonsklinikk (1,4 mill. kr)**
- **Omstilling og effektivisering (-10,8 mill. kr)**

Investeringsbudsjett

Beløp / 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		
	Ferdig år	Brutto prosjektutgift	2025
Samfunnstjenester			
Asker Drift - investeringer	LØPENDE		2 500
Brannforebygging - formålsbygg	LØPENDE		6 000
Brannstasjon Hurum	2025	109 500	30 900
Elendomsutvikling	LØPENDE		1 000
Idrett - mellomromsprosjekt Risenga	2026	66 704	700
Klimatiltak	LØPENDE		625
Klimatiltak - ENØK	LØPENDE		4 000
Klimatiltak - mobilitet formålsbygg	LØPENDE		3 000
Klimatiltak - mobilitet rettet mot Askersamfunnet	LØPENDE		1 000
Koordineringspott - administrasjonsbygg	LØPENDE		1 000
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	LØPENDE		17 500
Områdeplan for fremtidig infrastruktur Slemmestad	2031	525 500	6 500
Samferdsel - gang- og sykkelbro Nesøya	2027	63 800	2 000
Samferdsel - oppfølging av sykkelstrategi inkl. FutureBike/bygg	LØPENDE		20 500
Samferdsel - oppgradering vellysanlegg	LØPENDE		2 000
Samferdsel - parkering	LØPENDE		500
Samferdsel - trafiksikringstiltak	LØPENDE		10 000
Samferdsel - trafiksikringstiltak - Nyveien	2028	41 300	0
Samferdsel - utbedring kommunale veier	LØPENDE		11 000
Slemmestad - Vaterlandskvartalet	2027	380 400	90 000
Stikkledninger - rehabilitering	LØPENDE		750
Tettstedsutvikling	LØPENDE		3 000
Turveier og friområder	LØPENDE		6 000
Universell utforming	LØPENDE		2 000
VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjoner	LØPENDE		2 000
VAR - omlastestasjon Yggeset gjenvinningsstasjon	2025	100 600	20 600
VAR - rehabilitering vann- og avløpsanlegg	LØPENDE		282 000
VAR - utbygging vann- og avløpsanlegg	LØPENDE		186 000
Vassdragsanlegg (dammer)	2026	52 318	29 000
Sum Samfunnstjenester		1 340 123	742 075

Samfunnsutvikling

Prioriteringer i perioden

- Tjenesteutvikling, omstilling og effektivisering
- Inkluderende og aldersvennlig tettstedsutvikling
- Klima og natur som viktig premiss for samfunnsutviklingen
- Lokale arbeidsplasser og fokus på sirkulærøkonomi
- Bærekraftig områdeutvikling
- Samordnede og klimavennlige samferdselsløsninger
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Innbyggermedvirkning og digitalisering i samfunnsutviklingen
- Effektiv og enhetlig plan- og byggesaksbehandling

Beløp i 1000 kr

Programområde	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Byggesak	-4 594	-4 594	-4 594	-4 594
Samfunnsplanlegging	27 598	27 598	27 598	27 598
Strategi, næring og analyse	38 597	38 597	38 597	38 597
Totalsum	61 602	61 602	61 602	61 602

Tiltak – drift

Driftsbudsjett 2025 (de største tiltakene i 2025)

- **Omstilling og effektivisering (-4,0 mill. kr)**

Prioriteringer i perioden

- Tjenesteutvikling, omstilling og effektivisering
- Økt deltagelse for barn og unge
- Helhetlig stedsutvikling
- Møteplasser i nærmiljøet
- Tilgjengelige lokaler
- Alle i aktivitet
- Påvirkningsmuligheter
- Kultur hele livet
- Bærekraftige lokalsamfunn

Foto: Vibeke Glosli

Beløp i 1000 kr

Programområde	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Bibliotekene	34 855	34 855	34 855	34 855
Idrett og friluft	75 414	75 414	75 414	75 414
Innbyggertorg	44 242	43 242	43 242	43 242
Kulturliv og kirke	135 675	135 475	135 475	135 475
Kulturskolen	38 242	38 242	38 242	38 242
Totalsum	328 427	327 227	327 227	327 227

Tiltak – drift og investering

Driftsbudsjett 2025 (de største tiltakene i 2025)

- Demenskor – 1. tertial (0,5 mill. kr)
- Omstilling og effektivisering (-8,2 mill. kr)

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		
	Ferdig år	Brutto prosjektutgift	2025
Medborgerskap			
Forskuttering av spillemidler	LØPENDE		5 000
Idrett - ny sklie Risenga svømmehall	2025	7 000	7 000
Idrett - inventar og utstyr	LØPENDE		1 000
Idrett - Isprepareringsmaskiner	2027	4 500	1 500
Idrett - ny idrettshall Nesbru videregående skole	2025	157 688	18 400
Idrett - ny idrettshall Røyken videregående skole	2024	156 004	14 214
Idrett - ny prepareringsmaskin Vardåsen skisenter	2025	5 000	5 000
Idrett - Parkering Dikemark idrettsanlegg	2025	3 000	3 000
Idrett - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	LØPENDE		3 500
Innbyggertorg - Slemmestad - inventar og utstyr	2027	10 000	0
Kirke - istandsettelse/rehabilitering Hurum kirke	2026	39 257	4 800
Kirke - kirkelige investeringer	LØPENDE		3 500
Kirke - ny gravlund	2034	100 000	0
Kirke - ny urnelund Vardåsen kirke	2030	29 000	0
Kirke - rehabilitering inkl. nytt sprinkleranlegg Holmsbu kirke	LØPENDE		4 100
Kirke - tiltak gravferd	LØPENDE		2 000
Koordineringspott anlegg for friluftaktivitet	LØPENDE		250
Koordineringspott idrettsbygg	LØPENDE		4 000
Koordineringspott kulturarenaer	LØPENDE		2 000
Koordineringspott kulturminnebygg	LØPENDE		3 500
Kultur - inventar til kulturlokaler	LØPENDE		1 500
Kultur - kunst i offentlig rom	LØPENDE		500
Kulturskolen - instrumenter og utstyr	LØPENDE		500
Kulturskolen - mulighetsstudie for fremtidig kulturskole	2028	5 500	0
LED-belysning kommunale anlegg	LØPENDE		250
Tofte innbyggertorg - antikvarisk rehabilitering av samfunnshuset	2026	29 300	2 000
Sum Medborgerskap		546 249	87 514

Organisasjon, styring og utvikling

Prioriteringer i perioden

- Tjenesteutvikling, omstilling og effektivisering
- Tilrettelegge for politisk styring
- Videreutvikle og forenkle plan- og styringsprosesser
- Digitalisering og smart bruk av teknologi
- Innovasjon
- Samarbeid med eksterne partnere
- Arbeidsgiverpolitikk
- Bærekraftige anskaffelser
- Kommunikasjon

Foto: Torbjørn Tandberg

Beløp i 1000 kr

Programområde	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Direktør organisasjon, styring og utvikling	416 684	412 679	417 089	412 679
Kommunedirektør	11 730	11 730	11 730	11 730
Totalsum	428 414	424 410	428 820	424 410

Tiltak – drift og investering

Driftsbudsjett 2024 (de største tiltakene i 2024)

- **Driftskonsekvenser av IKT investeringer** (7,8 mill. kr)
- **Valg – justering av valgkostnader** (4,4 mill. kr)
- **Omstilling og effektivisering** (-10,0 mill. kr)

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp	
	Ferdig år	Brutto prosjektutgift
Organisasjon, styring og utvikling		
Digital satsing i skolene	LØPENDE	17 000
IKT-investeringer	LØPENDE	45 000
Sum Organisasjon, styring og utvikling		0
		62 000

Asker
kommune

Videre fremdriftsplan

Foto: Jan Wanggaard

Foto: Vibeke Glosli

Tidspunkt	Aktivitet
17.09.24	Kommunedirektørens forslag til HP 2025-2028 legges frem
18.09.24 – 04.10.24	Høringsperiode – kommunedirektørens forslag til HP 2025-2028
19.09.24 (ungdomsråd) / 24.09.24 (utvalg oppvekst)	Sak om nedleggelse av skoler – høringssak (høringsfrist 07.11.24)
24.09 – 26.09.24	Utvalgsmøter – presentasjon av HP 2025-2028
22.10 – 23.10.24	Økonomiseminar formannskapet (ekstraordinært)
25.10.24	Tilleggsinnstillingen til HP 2025-2028 offentliggjøres
01.11.24 08.11.24	Frist for partiene å stille skriftlige spørsmål til HP 2025-2028 Frist for kommunedirektøren å besvare spørsmålene.
05.11.24	Dialogmøte mellom formannskapet og fellesrådene
21.11.24 (ungdomsråd) / 26.11.24 (utvalg oppvekst) / 03.12.24 (formannskap) / 19.12.24 (kommunestyret)	Sak om nedleggelse av skoler - annengangsbehandling
28.11.24	Frist for partienes endringsforslag til HP 2025-2028 (salderte pakker)
29.10 – 31.10.24 (hovedutvalg) 21.11.24 (råd) 03.12.24 (formannskap)	Sak – kommunedirektørens forslag til HP 2025-2028, inkludert gebyrer, tilleggssinnstilling og partienes endringer
04.12 – 18.12.24	Høringsperiode – formannskapets innstilling til HP 2025-2028
05.12.24	Frist for partienes verbalforslag
19.12.24 (kommunestyret, ny dato)	Kommunestyret vedtar HP 2025-2028

Revidert årshjul legges frem 17. september

Handlingsprogram 2025-2028

Kommunedirektørens forslag

Foto: Vibeke Glosli

- **3. desember** formannskapet – innstilling
- Høring/offentlig ettersyn – 14 dager
- **19. desember** kommunestyret – sluttbehandling

Grafikk og nøkkeltall

9 799 225

Totale driftsinntekter

0,2 %

9 636 759

Totale driftsutgifter

99 611

Send dine innspill

Formannskapet vedtok tirsdag å legge Handlingsprogrammet og budsjett 2025-2028 ut på høring.

Det er mulig å sende høringsinnspill fra og med 18. september til og med 4. oktober.

- [Send høringsinnspill](#)

Det er viktig å presisere at budsjettet med de omstillingstiltakene som ble lagt fram tirsdag 17. september, bare er første del (de første 100 millioner kroner) av den omstillingen som kommunen må gjennomføre fra 2025. Det er dette høringen nå dreier seg om.

Først den 25. oktober offentliggjør kommunedirektøren en tilleggsinnstilling til Handlingsprogram og budsjett 2025-2028. Her vil han presentere del 2 av omstillingen fra 2025 (ytterligere 100 millioner kroner). Årsaken til disse ekstra 100 millioner som må spares inn, er endringene i inntektssystemet, som Stortinget vedtok i juni 2024, og som medfører store negative økonomiske konsekvenser for Asker. Det blir en ny høringsperiode for tilleggsinnstillingen.

Asker
kommune

Forslag om nedleggelse av fire skoler

Saker som foreslås sendt på høring:

- Folkestad barneskole
- Hyggen barneskole
- Røyken ungdomsskole
- Solberg barneskole

Omstilling på 200 mill. kroner i 2025 – ytterligere omstilling videre i perioden

Pakke 1

Før endringer i inntektssystemet

100 mill. kroner

Pakke 2

Etter endringer i inntektssystemet

100 mill. kroner

- 80-90 prosent **hverdagseffektivisering**
- Beløpet er fordelt på tjenesteområdene etter egne kriterier
- Legges frem i forbindelse med kommunedirektørens forslag i **september**
- Noen tiltak av prinsipiell karakter – kommer i egne saker eller tilleggsinnstillingen i **november**

- **Strukturelle tiltak** av prinsipiell karakter
- **Redusert tjenestetilbud** og tilpasse bemanningen
- Kommer i egne saker eller tilleggsinnstillingen i **november**

Pakke 1:

100 mill. kroner totalt, 30,4 mill. kroner for oppvekst

Skole		
Redusere kjøp av tjenester	kr	6 000
Likeverdstildelingen	kr	7 600
Kjøp fra kommuner	kr	4 000

Pakke 1:

100 mill. kroner totalt, 30,4 mill. kroner for oppvekst

Barnehage		
Strukturtiltak	kr	4 500
Drift	kr	500

Pakke 1:

100 mill. kroner totalt, 30,4 mill. kroner for oppvekst

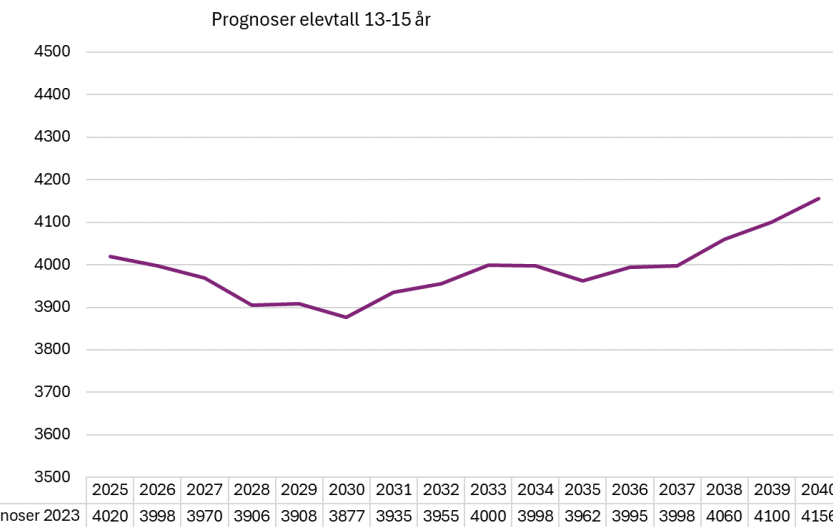
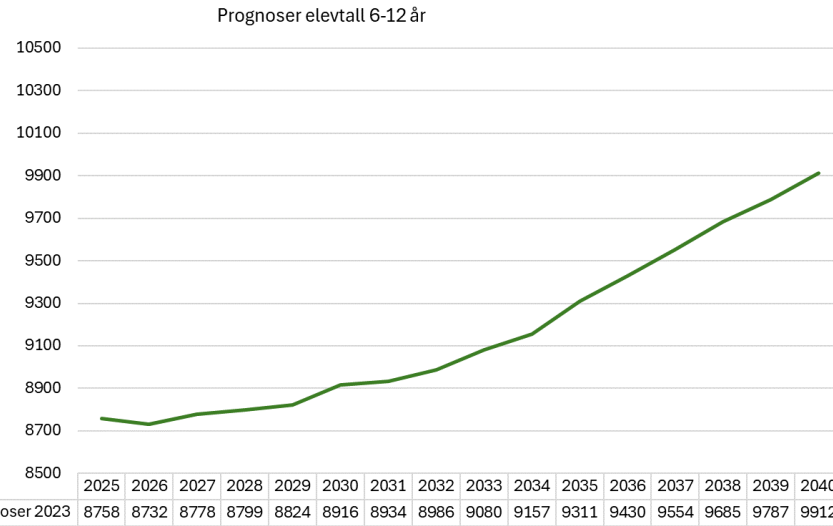
PPT	Drift	kr	300
BFT	Tilleggsinnstillingen	kr	2 000
AOBU	Tilleggsinnstillingen	kr	2 000
IM	Rammekutt	kr	2 000
Bvtj	Rammekutt	kr	2 000
Felles	Redusere 1 stilling	kr	1 000

Pakke 2; strukturtiltak

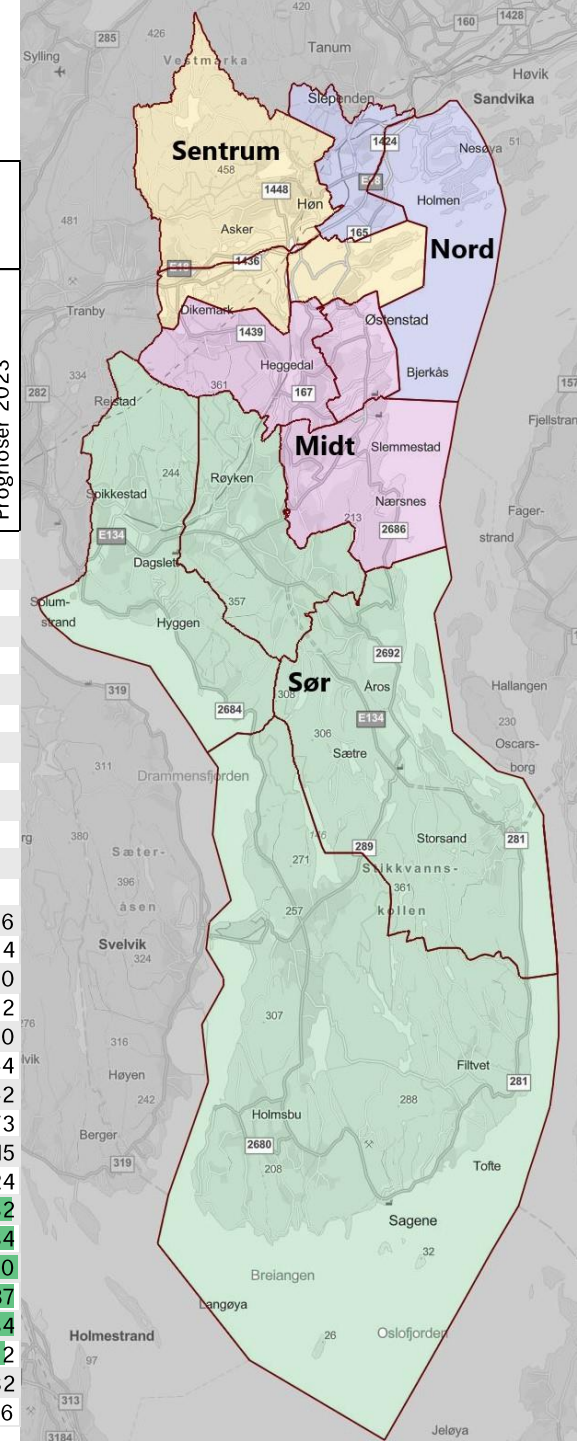
- Skolenedleggelse gir ca. 30 mill.. kroner i innsparing
- Nedleggelse av barnehager + åpen barnehage gir ca. 4,5 mill.. kroner i innsparing
- Dersom strukturtiltakene ikke vedtas så må det kuttes andre steder i oppvekst.
- Ved de 4 skolene som foreslås nedlagt er det et vedlikeholdsetterslep på 122 mill. kroner

Kapasitet ved skolene i Asker

- Temaplan for barnehage- og skolekapasitet

Kapasitet barneskole	Asker barneskoler		Asker ungdomsskole	
	Faktisk elevtall	Prognoser 2023	Faktisk elevtall	Prognoser 2023
2010	2514		651	
2011	2448		723	
2012	2450		738	
2013	2379		785	
2014	2326		762	
2015	2383		896	
2016	2313		928	
2017	2044		845	
2018	1991		763	
2019	2028		747	
2020	2111		811	
2021	2244		791	
2022	2223		863	
2023	2380	1646	845	356
2024	2373	1650	791	364
2025		1678		330
2026		1822		352
2027		1776		380
2028		1874		444
2029		1849		442
2030		1757		473
2031		1739		415
2032		1687		624
2033		1593		732
2034		1516		734
2035		1362		770
2036		1243		737
2037		1119		734
2038		988		672
2039		886		632
2040		761		576

Strukturendringer – legge ned skoler og etablere nye skolekretser

- Hvorfor er disse 4 skolene valgt?
 - Små skoler med få elever (de tre barneskolene som har færrest elever)
 - Utnytte ledig kapasitet ved naboskoler
 - Dårlig eller utilfredsstillende tilstand på skolebygg
 - Elevtallsprognoser

Vurderinger av andre skoler

	Skolestørrelse	Ledig kapasitet ved naboskoler	Tilstand på bygg	Elevtalls prognoser til 2040	Andre forhold
Sydskogen barneskole	Kapasitet: 214 Elever: 155	Torvbråten Midtbygda	Meget god teknisk tilstand	Uendret elevtall	Stor økning i elever i Slemmestad. Skolen sikrer kapasitet i området
Torvbråten barneskole	Kapasitet: 357 Elever: 242	Sydskogen Midtbygda	Meget god teknisk tilstand	Elevtall øker	Stor økning i elever i Slemmestad. Skolen sikrer kapasitet i området.
Rønningen barneskole	Kapasitet: 214 Elever: 163	-	Utilfredsstillende teknisk tilstand	Nedgang elevtall	
Tofte ungdomsskole	Kapasitet: 230 Elever: 163	-	God teknisk tilstand	Elevtall øker	Store geografisk avstand til andre ungdomsskoler
Folkestad barneskole	Kapasitet: 190 Elever: 104	Tofte barneskoler Sætre barneskole	Utilfredsstillende teknisk tilstand	Uendret elevtall	
Hyggen barneskole	Kapasitet: 190 Elever: 114	Midtbygda barneskole	Utilfredsstillende teknisk tilstand	Nedgang elevtall	
Solberg barneskole	Kapasitet: 190 Elever: 101	Vardåsen barneskole	Tilfredsstillende teknisk tilstand	Elevtall øker	
Røyken ungdomsskole	Kapasitet: 230 Elever: 192	Spikkestad ungdomsskole	Utilfredsstillende teknisk tilstand	Uendret elevtall (liten økning)	

Folkestad skole

Vurdering i saken:

- Få elever – skolen har hatt en nedgang i elevtallet og har dette skoleåret 104 elever
- Lav elevtallsvekst frem til 2040
- Det er ledig kapasitet ved Tofte og Sætre barneskoler, og det vil være en ytterligere kapasitet økning med ny Sætre skole
- Skole er vurdert til å være i utilfredsstillende teknisk tilstand. Vedlikeholdsbehov (0-10år) 30 millioner.
- Ca. 90% av elevene er avhengig av skoleskyss
- Betydningen av skolen som møteplass i nærmiljøet virker å være begrenset
- Ligger ikke i et nærsenter eller lokalområde

Hyggen skole

Vurdering i saken:

- Få elever – skolen har hatt en nedgang i elevtallet og har dette skoleåret 114 elever.
- Lav elevtallsvekst frem til 2040
- Utnytte ledig kapasitet ved Midtbygda barneskole
- Skole er vurdert til å være i utilfredsstillende teknisk tilstand. Vedlikeholdsbehov (0-10år) 25 millioner.
- Ca. 20% av elevene er avhengig av skoleskyss i dag.
- Betydningen av skolen som møteplass i nærmiljøet virker å være stor/betydelig
- En nedleggelse kan få konsekvenser for utviklingen av Hyggen som nærsenter.

Solberg skole

Vurdering i saken:

- Få elever – skolen har hatt lite utvikling i elevtallet og har dette skoleåret 101 elever.
- Høy elevtallsvekst frem til 2040 knyttet til utbygging av Dikemark. En forutsetning av
- Utnytte ledig kapasitet ved Vardåsen barneskole
- Skole er vurdert til å være opp mot utilfredsstillende teknisk tilstand. Vedlikeholdsbehov (0-10år) 24 millioner.
- Ca. 7 % av elevene er avhengig av skoleskyss i dag.
- Skolebyggene er i liten grad i bruk på kveldstid, mens gymsalen er mye i bruk. Skolen som møteplass i nærmiljøet virker å være begrenset.

Røyken ungdomsskole

Vurdering i saken:

- Få elever – skolen har hatt lite utvikling i elevtallet og har dette skoleåret 192 elever. Endret skolekrets i 2022.
- Lav elevtallsvekst frem til 2040
- Utnytte ledig kapasitet ved Spikkestad ungdomsskole
- Skole er vurdert til å være i utilfredsstillende teknisk tilstand. Vedlikeholdsbehov (0-10år) 43 millioner.
- Ca. 8 % av elevene er avhengig av skoleskyss i dag.
- Elevene kan få et bredere fagtilbud og flere valgmuligheter ved en større ungdomsskole.
- Skolebygget brukes lite av lokalbefolkningen på kveldstid. Uteområdet gir mange muligheter for aktiviteter på dagtid og fritid. Skolen som møteplass i nærmiljøet virker å være begrenset.
- En nedleggelse av skolen vil i liten grad påvirke stedsutviklingen og veksten i området.

Beregnet innsparing

Beregnet økonomisk innsparing

	Hyggen skole og SFO	Folkestad skole og SFO	Solberg skole og SFO	Røyken ungdomsskole	Totalt
Personalkostnader - lønn inkl. sosiale kostnader					
Personale - Ledelse og ansatte ved skolen	5 200 000	7 340 000	5 760 000	5 950 000	24 250 000
Drift av bygg					
FDVU (forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling)	2 020 000	1 750 000	3 310 000	2 650 000	9 730 000
Delsum - besparelse	7 230 000	9 100 000	9 080 000	8 600 000	34 010 000
Økte kostnader og tap av inntekt					
Tap av rammetilskudd, antall kommunale grunnskoler som utløser tilskudd	540 000	540 000	540 000	540 000	2 160 000
Skoleskyss	590 000	100 000	250 000	800 000	1 740 000
Delsum - økte kostnader	1 130 000	640 000	790 000	1 340 000	3 900 000
Netto besparelse	6 100 000	8 460 000	8 290 000	7 260 000	30 110 000

- I planperioden blir dette 120 millioner
- Vedlikeholdsbehov 120 millioner ved de 4 skolene
- Personalkostnader er ansatte i ledelsen og administrasjon, lærere og assistenter

Barnets beste

- For å sikre at barn i tråd med FNs barnekonvensjon skal få uttale seg i saker som gjelder dem.
- Kommunedirektøren vil tilrettelegge for en prosess på berørte skoler som gir elevene mulighet til å bli hørt.
- De kan ha andre perspektiver på saken enn de voksne har, og deres stemme er viktig for å gi et mer helhetlig bilde av situasjonen og konsekvenser ved en eventuell skolenedleggelse.
- Det vil utarbeides spesifikke spørsmål til barn og ungdom som de vil kunne gi innspill på.
- Skolenes ledelse vil sørge for at elevene ved de aktuelle skolene får informasjon og mulighet til selv å stille spørsmål hvis de lurer på noe, at alle klasser ved de berørte skolene har dette som tema, og at det arrangeres elevrådsmøter i løpet av høringsperioden.

Høring

- Høringsperiode fra 25. september til 6. november
- Høringsbrev hvor de etterspørres tilbakemeldinger på utvalgte tema som ønsker særlig belyst av berørte ved skolene og i nærområdene.
- Informasjon om høringen sende til alle skolere, barnehager i kommunen og lag/foreninger i de berørte områdene.
- Det legges ut informasjon om høringen på kommunens nettsider og i sosiale medier

Tidsplan

Asker
kommune

Møteinnkalling

Utvalg

Ungdomsrådet

Dato

19.09.2024 kl. 16:00

Sted

Asker rådhus

Merknad

Eventuelt forfall meldes snarest til:

Politisk.sekretariat@asker.kommune.no.

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale med møtesekretær.

Tematime/presentasjon

- Presentasjon av HP 2025

Sakskart

Saker til behandling

28/24 24/15016-1 Godkjenning av protokoll ungdomsrådet 22. august 2024

29/24 24/02334-23 Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

30/24 24/13246-1 Markering av Friluftslivets år 2025 i Asker

31/24 24/11552-2 Høringssvar - Forslag til regler om bruk av fysisk inngripen for å avverge at en elev utsetter noen for psykiske krenkelser eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever

Referatsaker

Asker, 09.09.2024
Anton Toft Dahl
Leder i ungdomsrådet

Møteprotokoll

Ungdomsrådet

Dato	Tid	Sted
19.09.2024	16:00 – 18:45	Asker rådhus

Møtet ble ledet av Anton Toft Dahl.

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Leder	Anton Toft Dahl	
Nestleder	Isak Gregers Eriksen	
Utvalgsmedlem	Elin Wie Flaig	
Utvalgsmedlem	Albert Loki Einarsson	
Utvalgsmedlem	Filip Haug-Brodersen	
Varamedlem	Mathias Myhre	Aurora Johanne Lauvset
Utvalgsmedlem	Elias Børve Figenschou	
Varamedlem	Alexander Marvin	Yaya Vyas Civera
Varamedlem	Sienna Voldrønning Thoner	Tiam Rajabzadeh
Utvalgsmedlem	Hedvig Kjeldahl	

Forfall:

Utvalgsmedlem Aurora Johanne Lauvset

Utvalgsmedlem Yaya Vyas Civera

Utvalgsmedlem Tiam Rajabzadeh

Utvalgsmedlem Mats Augdahl Karlsen

Til stede fra administrasjonen:

Kommunedirektørens representant Hege Oshaug

Protokollfører

Johan K. Vik

Det var ingen merknader til innkallingen eller habilitet, og møtet ble satt med 10 medlemmer til stede.

Møteleder foreslo å behandle sakene 31/24 til 35/24 etter sak 28/24. Dette ble godkjent.

Saksliste

Side

Saker til behandling

28/24	24/15016-1	Godkjenning av protokoll ungdomsrådet 22. august 2024	3
29/24	24/02334-23	Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035	3
30/24	24/13246-1	Markering av Friluftslivets år 2025 i Asker	4
31/24	24/11552-2	Høringssvar - Forslag til regler om bruk av fysisk inngripen for å avverge at en elev utsetter noen for psykiske krenkelser eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever	5
32/24	24/14232-1	Høring– forslag om nedleggelse av Folkestad skole	6
33/24	24/14234-1	Høring– forslag om nedleggelse av Solberg skole	9
34/24	24/14233-1	Høring – forslag om nedleggelse av Hyggen skole	12
35/24	24/14235-1	Høring – forslag om nedleggelse av Røyken ungdomsskole	14

Referatsaker

Saker til behandling

28/24 Godkjenning av protokoll ungdomsrådet 22. august 2024

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	28/24

Leders forslag til vedtak

1. Protokollen fra ungdomsrådets møte 22.august 2024 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Protokollen fra Ungdomsrådets møte 22.august 2024 godkjennes slik den foreligger.

29/24 Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	19.09.2024	24/24
2 Ungdomsrådet	19.09.2024	29/24
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	19.09.2024	21/24
4 Utvalg for samfunnstjenester	26.09.2024	28/24
5 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	31/24
6 Kommunestyret	15.10.2024	

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 tas til orientering.
2. Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårers anleggsliste, med anslag for investeringer, følges opp i fremtidige handlingsprogram og årlig anleggsliste for spillemidler.

Behandling

Rådgiver Hege Oshaug innledet til saken.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 tas til orientering.
2. Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårers anleggsliste, med anslag for investeringer, følges opp i fremtidige handlingsprogram og årlig anleggsliste for spillemidler.

30/24 Markering av Friluftslivets år 2025 i Asker

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	30/24
2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	19.09.2024	22/24
3 Eldrerådet	19.09.2024	25/24
4 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	32/24
5 Formannskapet	08.10.2024	

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Sak om markering av Friluftslivets år 2025 tas til orientering.

Behandling

Rådgiver Hege Oshaug innledet til saken.

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende tilleggsforslag:

Nytt punkt 2:

2. Ungdomsrådet ønsker at skolene Folkestad, Hyggen og Solberg er sentrale i markeringen av friluftslivets år 2025, da disse skolene har særlig tette bånd til naturen og friluftslivet.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Eriksens forslag ble vedtatt mot 1 stemme (Elias B. Figenschou).

Vedtak

1. Sak om markering av Friluftslivets år 2025 tas til orientering.
2. Ungdomsrådet ønsker at skolene Folkestad, Hyggen og Solberg er sentrale i markeringen av friluftslivets år 2025, da disse skolene har særlig tette bånd til naturen og friluftslivet.

31/24 Høringssvar - Forslag til regler om bruk av fysisk inngripen for å avverge at en elev utsetter noen for psykiske krenkelser eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	31/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	41/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Asker kommune sender vedlagte hørings svar til Kunnskapsdepartementet.

Behandling

Kommunalsjef Terje Larsen og kommunalsjef Tor Olav Tangen innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Alexander Marvin fremmet følgende alternative forslag:

1. Ungdomsrådet støtter forslaget til staten og går imot kommunedirektørens innstilling.

Marvins forslag fikk 3 stemmer (Alexander Marvin, Filip Haug-Broderson og Albert Loki Einarson) og falt.

Innstillingen ble så enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Asker kommune sender vedlagte hørings svar til Kunnskapsdepartementet.

32/24 Høring– forslag om nedleggelse av Folkestad skole

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	32/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	42/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Folkestad skole legges ned fra og med skoleåret 2025/2026.
2. Med hjemmel i opplæringslova § 2-6 endres skolekretsene for området. Endringene fremgår av vedlegg til saken.

3. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Behandling

Kommunalsjef Terje Larsen og kommunalsjef Tor Olav Tangen innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende alternative forslag:

Ungdomsrådet stiller alternativt forslag til kommunedirektørens forslag til vedtak punkt 1. og 2. Punktene erstattes med følgende setning:

1. Folkestad skole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.

Isak Gregers Eriksen ba om å få protokollført følgende begrunnelse:

Ungdomsrådet ønsker å erstatte innstillingens punkt 1. og 2. da vi mener skolene ikke bør legges ned, men vi ønsker fortsatt saken på høring. Lokalskolene fungerer svært godt i sine lokalsamfunn, innsparingen forutspeilet er for liten når man ser de enorme konsekvensene i sammenheng. Det er også verdt å merke seg at saksfremlegget fra kommunedirektøren skaper ett feilaktig bilde av handlingsrommet til politikerne. Det virker som om de bare har to valg: enten å legge ned skolene, eller kutte i antall lærere. Dette er selvfølgelig feil, til tross for trangere økonomi finnes det ett relativt stort handlingsrom i budsjettet (både på inntekts og utgifts siden). ---

Filip Haug-Brodersen fremmet følgende tilleggsforslag:

Nytt punkt:

Ungdomsrådet ber kommunedirektøren ta stilling til de enorme ringvirkningene av nedleggelse av Folkestad Skole, da skolen er en trygg og nær oppvekstarena for lokalmiljøet.

Filip Haug-Brodersen ba om å få protokollført følgende begrunnelse:

En veldig stor andel av elevene har allerede en lang reisevei med buss. De alternative skolene ligger flere mil lengre unna hjemplassen. Barn helt ned til fem år vil komme til å sitte opp til tre kvarter med busstur en vei. Foresatte med elever på 1-4. trinn må også kjøre denne lange veien for å hente på SFO.

Det er også foreslått ny skolekretsdeling, elevene på Folkestad skole skal deles på 2 skoler. Dette vil føre til at vennskap blir oppløst og kan medføre redsel, mistriivsel og ungt utenforskap. Er det slik politikerne ønsker å skjerme sårbare grupper?

Fritidsaktivitetene for barna i regi av Holmsbu Idrettsforening gjennomføres på skolen i Folkestadhallen. 30-60 barn har sitt første møte med idretten i trygge omgivelser i nærmiljøet hver uke. Også denne aktiviteten vil bli borte hvis skolen legges ned. Dersom idrettslaget ikke har et rekrutteringsgrunnlag, vil også medlemstall og derved øvrig tilbud opphøre. Lokale løp og turneringer, drift av klubbhus og lysløyper vil måtte opphøre.

Ønsker kommunen å legge ned hele lokalsamfunn?

Kommunedirektøren sier vi skal skjerme sårbare grupper. I saksdokumentene kan vi lese at en spesialavdeling på Tofte må vurderes å flyttes. Er ikke dette de mest sårbare barna vi har? Denne avdelingen ble bygget i fjor, det er helt utrolig at man tenker at denne kan legges ned allerede nå.

Det har heller ikke kommet frem hva det koster å ruste opp mottakerskolene? Denne kostnaden vil vi gjerne se kalkyler for.

Vi spør igjen; vil kommunen legge ned hele lokalsamfunn? Hvordan skal vi sikre boligvekst når vi samtidig legger ned lokale tilbud? Vi mener vi må gå for at alle skal spare litt – alle må ta en for laget, en kommune står sammen også i vanskelige tider.

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende tilleggsforslag:

Nytt punkt:

Ungdomsrådet ber kommunestyret, og øvrige politikere innstendig å stemme imot forslaget om nedleggelse av Folkestad skole. Innsparingen vil være for liten, sammenlignet med de enorme negative konsekvensene lokalsamfunnet, elevene og Asker kommune vil oppleve på sikt. Ungdomsrådet presiserer at det er rom for prioriteringer i forslaget fra kommunedirektøren, og i handlingsprogrammet for øvrig.

Det er altså fullt mulig å bevare lokalskolene, det handler om politisk vilje, og prioriteringer. Vi ber innstendig om at de folkevalgte lytter til lokalsamfunnene og ungdomsrådet, ved å sørge for ansvarlige prioriteringer som bevarer det bærekraftige lokalsamfunnet rundt Folkestad skole i henhold til bærekrafts målene og kommuneplanen. Sånn forslaget foreligger er det uansvarlig skolepolitikk, såvel som høyst uansvarlig kortsiktig økonomisk tankegang.

Eriksens alternative forslag ble holdt opp mot innstillingen. Eriksens forslag ble vedtatt mot 2 stemmer (Alexander Marvin og Mathias Myhre). Eriksens forslag ble så enstemmig vedtatt.

Eriksens tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Haug-Brodersens tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 3. ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Folkestad skole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.
2. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.
3. Ungdomsrådet ber kommunedirektøren ta stilling til de enorme ringvirkningene av nedleggelse av Folkestad Skole, da skolen er en trygg og nær oppvekstarena for lokalmiljøet.
4. Ungdomsrådet ber kommunestyret, og øvrige politikere innstendig å stemme imot forslaget om nedleggelse av Folkestad skole. Innsparingen vil være for liten, sammenlignet med de enorme negative konsekvensene lokalsamfunnet, elevene og Asker kommune vil oppleve på sikt. Ungdomsrådet presiserer at det er rom for prioriteringer i forslaget fra kommunedirektøren, og i handlingsprogrammet for øvrig.

Det er altså fullt mulig å bevare lokalskolene, det handler om politisk vilje, og prioriteringer. Vi ber innstendig om at de folkevalgte lytter til lokalsamfunnene og ungdomsrådet, ved å sørge for ansvarlige prioriteringer som bevarer det bærekraftige lokalsamfunnet rundt Folkestad skole i henhold til bærekrafts målene og kommuneplanen. Sann forslaget foreligger er det uansvarlig skolepolitikk, såvel som høyst uansvarlig kortsiktig økonomisk tankegang.

33/24 Høring– forslag om nedleggelse av Solberg skole

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	33/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	43/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Solberg skole legges ned fra og med skoleåret 2025/2026.
2. Med hjemmel i opplæringslova § 2-6 endres skolekretsene for området. Endringene fremgår av vedlegg til saken.
3. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Behandling

Kommunalsjef Terje Larsen og kommunalsjef Tor Olav Tangen innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende alternative forslag:

Ungdomsrådet stiller alternativt forslag til kommunedirektørens forslag til vedtak punkt 1. og 2. Punktene erstattes med følgende setning:

1. Solberg skole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.

Isak Gregers Eriksen ba om å få protokollført følgende begrunnelse:

Ungdomsrådet ønsker å erstatte innstillingens punkt 1. og 2. da vi mener skolene ikke bør legges ned, men vi ønsker fortsatt saken på høring. Lokalskolene fungerer svært godt i sine lokalsamfunn, innsparingen forutspeilet er for liten når man ser de enorme konsekvensene i sammenheng. Det er også verdt å merke seg at saksfremlegget fra kommunedirektøren skaper ett feilaktig bilde av handlingsrommet til politikerne. Det virker som om de bare har to valg: enten å legge ned skolene, eller kutte i antall lærere. Dette er selvfølgelig feil, til tross for trangere økonomi finnes det ett relativt stort handlingsrom i budsjettet (både på inntekts og utgifts siden).

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende tilleggsforslag:

Nytt punkt:

Ungdomsrådet ber kommunestyret, og øvrige politikere innstendig å skrote forslaget om nedleggelse av Solberg skole. Innsparingen vil være for liten, sammenlignet med de enorme negative konsekvensene lokalsamfunnet, elevene og Asker kommune vil oppleve på sikt. Ungdomsrådet presiserer at det er rom for prioriteringer i forslaget fra kommunedirektøren, og i handlingsprogrammet for øvrig.

Det er altså fullt mulig å bevare lokalskolene, det handler om politisk vilje, og prioriteringer. Vi ber innstendig om at de folkevalgte lytter til lokalsamfunnene og ungdomsrådet, ved å sørge for ansvarlige prioriteringer som bevarer det bærekraftige lokalsamfunnet rundt Solberg skole i henhold til bærekrafts målene og kommuneplanen. Sånn forslaget foreligger er det uansvarlig skolepolitikk, såvel som uansvarlig kortsiktig økonomisk tankegang.

Eriksens alternative forslag ble holdt opp mot innstillingen. Eriksens forslag ble vedtatt mot 1 stemme (Alexander Marvin). Eriksens forslag ble så enstemmig vedtatt.

Eriksens tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 3. ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Solberg skole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.
2. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.
3. Ungdomsrådet ber kommunestyret, og øvrige politikere innstendig å skrote forslaget om nedleggelse av Solberg skole. Innsparingen vil være for liten, sammenlignet med de enorme negative konsekvensene lokalsamfunnet, elevene og Asker kommune vil oppleve på sikt. Ungdomsrådet presiserer at det er rom for prioriteringer i forslaget fra kommunedirektøren, og i handlingsprogrammet for øvrig.

Det er altså fullt mulig å bevare lokalskolene, det handler om politisk vilje, og prioriteringer. Vi ber innstendig om at de folkevalgte lytter til lokalsamfunnene og ungdomsrådet, ved å sørge for ansvarlige prioriteringer som bevarer det bærekraftige lokalsamfunnet rundt Solberg skole i henhold til bærekrafts

målene og kommuneplanen. Sånn forslaget foreligger er det uansvarlig skolepolitikk, såvel som uansvarlig kortsiktig økonomisk tankegang.

34/24 Høring – forslag om nedleggelse av Hyggen skole

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	34/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	44/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Hyggen skole legges ned fra og med skoleåret 2025/2026.
2. Med hjemmel i opplæringslova § 2-6 endres skolekretsene for området. Endringene fremgår av vedlegg til saken.
3. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Behandling

Kommunalsjef Terje Larsen og kommunalsjef Tor Olav Tangen innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende alternative forslag:

Ungdomsrådet stiller alternativt forslag til kommunedirektørens forslag til vedtak punkt 1. og 2. Punktene erstattes med følgende setning:

1. Hyggen skole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.

Isak Gregers Eriksen ba om å få protokollført følgende begrunnelse:

Ungdomsrådet ønsker å erstatte innstillingens punkt 1. og 2. da vi mener skolene ikke bør legges ned, men vi ønsker fortsatt saken på høring. Lokalskolene fungerer svært godt i sine lokalsamfunn, innsparingen forutspeilet er for liten når man ser de enorme konsekvensene i sammenheng. Det er også verdt å merke seg at saksfremlegget fra kommunedirektøren skaper ett feilaktig bilde av handlingsrommet til politikerne. Det virker som om de bare har to valg: enten å legge ned skolene, eller kutte i antall lærere. Dette er selvfølgelig feil, til tross for trangere økonomi finnes det ett relativt stort handlingsrom i budsjettet (både på inntekts og utgifts siden).

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende tilleggsforslag:

Nytt punkt:

Ungdomsrådet ber kommunestyret, og øvrige politikere innstendig å skrote forslaget om nedleggelse av Hyggen skole. Innsparingen vil være for liten, sammenlignet med de enorme negative konsekvensene lokalsamfunnet, elevene og Asker kommune vil oppleve på sikt. Ungdomsrådet presiserer at det er rom for prioriteringer i forslaget fra kommunedirektøren, og i handlingsprogrammet for øvrig.

Det er altså fullt mulig å bevare lokalskolene, det handler om politisk vilje, og prioriteringer. Vi ber innstendig om at de folkevalgte lytter til lokalsamfunnene og ungdomsrådet, ved å sørge for ansvarlige prioriteringer som bevarer det bærekraftige lokalsamfunnet rundt Hyggen skole i henhold til bærekrafts målene og kommuneplanen. Sånn forslaget foreligger er det uansvarlig skolepolitikk, såvel som uansvarlig kortsiktig økonomisk tankegang.

Eriksens alternative forslag ble holdt opp mot innstillingen. Eriksens forslag ble vedtatt mot 1 stemme (Alexander Marvin). Eriksens forslag ble så enstemmig vedtatt.

Eriksens tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 3. ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Hyggen skole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.

2. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.
3. Ungdomsrådet ber kommunestyret, og øvrige politikere innstendig å skrote forslaget om nedleggelse av Solberg skole. Innsparingen vil være for liten, sammenlignet med de enorme negative konsekvensene lokalsamfunnet, elevene og Asker kommune vil oppleve på sikt. Ungdomsrådet presiserer at det er rom for prioriteringer i forslaget fra kommunedirektøren, og i handlingsprogrammet for øvrig.

Det er altså fullt mulig å bevare lokalskolene, det handler om politisk vilje, og prioriteringer. Vi ber innstendig om at de folkevalgte lytter til lokalsamfunnene og ungdomsrådet, ved å sørge for ansvarlige prioriteringer som bevarer det bærekraftige lokalsamfunnet rundt Solberg skole i henhold til bærekrafts målene og kommuneplanen. Sann forslaget foreligger er det uansvarlig skolepolitikk, såvel som uansvarlig kortsiktig økonomisk tankegang.

35/24 Høring – forslag om nedleggelse av Røyken ungdomsskole

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	35/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	45/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Røyken ungdomsskole legges ned fra og med skoleåret 2025/2026.
2. Med hjemmel i opplæringslova § 2-6 endres skolekretsene for området. Endringene fremgår av vedlegg til saken.
3. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Behandling

Kommunalsjef Terje Larsen og kommunalsjef Tor Olav Tangen innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende alternative forslag:

Ungdomsrådet stiller alternativt forslag til kommunedirektørens forslag til vedtak punkt 1. og 2. Punktene erstattes av følgende setning:

1. Røyken ungdomsskole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.

Isak Gregers Eriksen ba om å få protokollført følgende begrunnelse:

Ungdomsrådet ønsker å erstatte innstillingens punkt 1. og 2. da vi mener skolene ikke bør legges ned, men vi ønsker fortsatt saken på høring. Lokalskolene fungerer svært godt i sine lokalsamfunn, innsparingen forutspeilet er for liten når man ser de enorme konsekvensene i sammenheng. Det er også verdt å merke seg at saksfremlegget fra kommunedirektøren skaper ett feilaktig bilde av handlingsrommet til politikerne. Det virker som om de bare har to valg: enten å legge ned skolene, eller kutte i antall lærere. Dette er selvfølgelig feil, til tross for trangere økonomi finnes det ett relativt stort handlingsrom i budsjettet (både på inntekts og utgifts siden).

Eriksens alternative forslag fikk 1 stemme (Isak Gregers Eriksen) og falt.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Røyken ungdomsskole legges ned fra og med skoleåret 2025/2026.
2. Med hjemmel i opplæringslova § 2-6 endres skolekretsene for området. Endringene fremgår av vedlegg til saken.
3. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Referatsaker

1.	Seksjonsleder Inger-Lise Gjesdal presenterte HP2025.
2.	Anton Toft Dahl orienterte om valg av delegasjon til ungdommens fylkesting.
3.	Anton Toft Dahl orienterte om innspill fra Solberg skole og FAU. Dahl viste til epost av 18.9.2024 til ungdomsrådet.
4.	Isak Gregers Eriksen og Filip Haug-Brodersen orienterte om avholdte og kommende arrangementer knyttet til struktursakene rundt skoler.
5.	Johan K. Vik orienterte om IKT-avdelingens uttestinga av å bruke AI til å oppsummere og strukturere lengre saksdokumenter. Hedvig Kjeldahl og Elias B. Figenschou stiller for å gi sine innspill.

Tilleggskart

Utvalg

Ungdomsrådet

Dato

19.09.2024 kl. 16:00

Sted

Asker rådhus

Sakskart

Saker til behandling

32/24 24/14232-1 Høring– forslag om nedleggelse av Folkestad skole

33/24 24/14234-1 Høring– forslag om nedleggelse av Solberg skole

34/24 24/14233-1 Høring – forslag om nedleggelse av Hyggen skole

35/24 24/14235-1 Høring – forslag om nedleggelse av Røyken ungdomsskole

Referatsaker

Asker, 13.09.2024

Anton Toft Dahl

Leder i ungdomsrådet

Saksframlegg

Arkivsak
24/15016-1

Saksbehandler
Johan Kvarving Vik

Behandles av
Ungdomsrådet

Møtedato
19.09.2024

Godkjenning av protokoll ungdomsrådet 22. august 2024

Leders forslag til vedtak:

1. Protokollen fra ungdomsrådets møte 22.august 2024 godkjennes slik den foreligger.

1. Sammendrag

Utkast til protokoll fra ungdomsrådets møte 22.august 2024 følger vedlagt.

Anton Toft Dahl
leder i ungdomsrådet

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Protokoll ungdomsrådet 22.august 2024

Saksprotokoll

Arivsak
24/15016

Saksbehandler
Johan Kvarving Vik

Behandlet av
1 Ungdomsrådet

Møtedato
19.09.2024

Saksnr.
28/24

Godkjenning av protokoll ungdomsrådet 22. august 2024

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 19.09.2024 sak 28/24

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Protokollen fra Ungdomsrådets møte 22.august 2024 godkjennes slik den foreligger.

Møteprotokoll

Ungdomsrådet

Dato	Tid	Sted
22.08.2024	16:00 – 20:30	Asker rådhus

Møtet ble ledet av Anton Toft Dahl.

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Leder	Anton Toft Dahl	
Nestleder	Isak Gregers Eriksen	
Varamedlem	Mathias Myhre	Eira Erlandsen-Sele
Utvalgsmedlem	Albert Loki Einarsson	
Utvalgsmedlem	Filip Haug-Brodersen	
Utvalgsmedlem	Mats Augdahl Karlsen	
Utvalgsmedlem	Aurora Johanne Lauvset	
Utvalgsmedlem	Elias Børve Figenschou	
Utvalgsmedlem	Yaya Vyas Civera	
Utvalgsmedlem	Tiam Rajabzadeh	
Utvalgsmedlem	Hedvig Kjeldahl	

Forfall:

Utvalgsmedlem Eira Erlandsen-Sele

Tilstede fra administrasjonen:

Kommunedirektørens representant	Hege Oshaug
Protokollfører	Johan K. Vik

Det var ingen merknader til innkallingen, og møtet ble satt med 11 medlemmer til stede.

Saksliste

Side

Saker til behandling

24/24	24/13414-1	Godkjenning av protokoll Ungdomsrådet 23.mai 2024	3
25/24	24/07741-3	Planstrategi 2024 - 2027 med planprogram for kommuneplan - høring	3
26/24	24/11979-1	Harmonisering av retningslinjer for lån og leie av kommunale lokaler	4
27/24	24/04315-34	Lokale forskrifter etter ny opplæringslov - forskrift om skoleregler, forskrift om permisjon fra skolen, forskrift om hovedmål	5

Referatsaker

Saker til behandling

24/24 Godkjenning av protokoll Ungdomsrådet 23.mai 2024

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	22.08.2024	24/24

Leders forslag til vedtak:

1. Protokollen fra Ungdomsrådets møte 23.mai 2024 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Protokollen fra Ungdomsrådets møte 23.mai 2024 godkjennes slik den foreligger.

25/24 Planstrategi 2024 - 2027 med planprogram for kommuneplan - høring

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	21.08.2024	39/24
2 Eldrerådet	22.08.2024	21/24
3 Ungdomsrådet	22.08.2024	25/24
4 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	22.08.2024	18/24
5 Utvalg for oppvekst	27.08.2024	34/24
6 Utvalg for velferd	27.08.2024	24/24
7 Utvalg for samfunnstjenester	29.08.2024	23/24
8 Utvalg for medborgerskap	29.08.2024	26/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Forslag til planstrategi 2024-2027 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel og areadel tas til orientering.

Behandling

Rådgiver Alf Harald Holmboe og arealplanlegger Hiwa Suleyman innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Forslag til planstrategi 2024-2027 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel og areadel tas til orientering.

26/24 Harmonisering av retningslinjer for lån og leie av kommunale lokaler

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	22.08.2024	26/24
2 Eldrerådet	22.08.2024	22/24
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	22.08.2024	19/24
4 Utvalg for oppvekst	27.08.2024	36/24
5 Utvalg for medborgerskap	29.08.2024	27/24
6 Utvalg for samfunnstjenester	29.08.2024	24/24
7 Formannskapet	03.09.2024	124/24

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Retningslinjer for lån og leie av kommunale bygg sendes på høring, med høringsfrist 08.10.2024.

Behandling

Avdelingsleder Valeria Nicholson innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Filip Haug-Brodersen fremmet følgende tilleggsforslag:

Ungdomsrådet ber kommunedirektøren fordele midler til de digitale nøkkelsystemene på skoler i hele kommunen, hyppig besøkte lokaler skal prioriteres først. Skoler fra alle de 3 gamle kommunene skal inkluderes.

Haug-Brodersens forslag ble vedtatt mot 4 stemmer (Tiam Rajabzadeh, Albert Loki Einarsson, Elias Børve Figenschou, Mathias Myhre).

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Retningslinjer for lån og leie av kommunale bygg sendes på høring, med høringsfrist 08.10.2024.
2. Ungdomsrådet ber kommunedirektøren fordele midler til de digitale nøkkelsystemene på skoler i hele kommunen, hyppig besøkte lokaler skal prioriteres først. Skoler fra alle de 3 gamle kommunene skal inkluderes.

27/24 Lokale forskrifter etter ny opplæringslov - forskrift om skoleregler, forskrift om permisjon fra skolen, forskrift om hovedmål

Behandlet av

Møtedato

Saksnr.

1 Ungdomsrådet	22.08.2024	27/24
2 Utvalg for oppvekst	27.08.2024	37/24
3 Kommunestyret	10.09.2024	

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Forskrift om skoleregler, permisjon og hovedmål vedtas.

Behandling

Rådgiver Hege Oshaug innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Anton Toft Dahl fremmet følgende tilleggsforslag:

Det legges til en ny §3 i Forskrift om permisjonsregler for elever i grunnskolen i Asker Kommune.

§3 Permisjon for politisk fravær

Elever som organiserer seg, og eller engasjerer seg i politisk aktivitet, skal ha rett på permisjon fra skolen. Eksempler på politisk engasjement kan være demonstrasjoner, organisasjoner eller ungdomspolitik. Elevens faglige utbytte vurderes, og vil ofte være høyt når hen engasjerer seg politisk-ref. §2, f.

Tiam Rajabzadeh fremmet følgende tilleggsforslag:

Det legges til en ny §4 i Forskrift om permisjonsregler for elever i grunnskolen i Asker Kommune.

§4 Idrettspermisjon

For å støtte elevers idrettsengasjement og sikre at de kan delta i viktige idrettsarrangementer uten å bli straffet for fravær, foreslås det å innføre ordning med idrettsfravær for ungdommer gjennom hele ungdomsskolen.

Ungdomsskoleelever som konkurrerer på høyt nivå skal kunne søke om idrettsfravær for å delta i konkurranser, treningssamlinger og andre idretts relaterte aktiviteter.

Anton Toft Dahl fremmet følgende tilleggsforslag:

Det legges til en ny §4 i Forskrift om permisjonsregler for elever i grunnskolen i Asker Kommune.

§4 Idrettspermisjon

For å støtte elevers idrettsengasjement og sikre at de kan delta i viktige idrettsarrangementer uten å bli straffet for fravær, foreslås det å innføre ordning med idrettsfravær for ungdommer gjennom hele ungdomsskolen.

Ungdomsskoleelever som konkurrerer på høyere nivå, for eksempel som en del av landsforbund og landsforeninger eller arrangementer relatert til landsforbund og landsforeninger, skal kunne søke om idrettsfravær for å delta i konkurranser, treningssamlinger og andre idrettsrelaterte aktiviteter.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Toft Dahls tilleggsforslag om ny §3 ble enstemmig vedtatt.

Rajabzadehs tilleggsforslag om ny §4 ble satt opp mot Toft Dahls tilleggsforslag. Rajabzadehs forslag ble vedtatt mot 2 stemmer (Anton Toft Dahl og Albert Loki Einarsson). Rajabzadehs tilleggsforslag ble så enstemmig vedtatt.

Innstilling/Vedtak

1. Forskrift om skoleregler, permisjon og hovedmål vedtas.
2. Det legges til en ny §3 i Forskrift om permisjonsregler for elever i grunnskolen i Asker Kommune.

§3 Permisjon for politisk fravær

Elever som organiserer seg, og eller engasjerer seg i politisk aktivitet, skal ha rett på permisjon fra skolen. Eksempler på politisk engasjement kan være

demonstrasjoner, organisasjoner eller ungdomspolitik. Elevens faglige utbytte vurderes, og vil ofte være høyt når hen engasjerer seg politisk-ref. §2, f.

3. Det legges til en ny §4 i Forskrift om permisjonsregler for elever i grunnskolen i Asker Kommune.

§4 Idrettspermisjon

For å støtte elevers idrettsengasjement og sikre at de kan delta i viktige idrettsarrangementer uten å bli straffet for fravær, foreslås det å innføre ordning med idrettsfravær for ungdommer gjennom hele ungdomsskolen.

Ungdomsskoleelever som konkurrerer på høyt nivå skal kunne søke om idrettsfravær for å delta i konkurranser, treningssamlinger og andre idrettsrelaterte aktiviteter.

Referatsaker

1.	Rådgiverne Christina Ek Reindal og Anna Kristine Auråen presenterte sirkulærøkonomi-prosjektet CARE og svarte ut spørsmål.
2.	Rådgiver Hege Oshaug orienterte om rådets invitasjon til Ungdommens fylkesting i Akershus 19-20 oktober 2024. Rådet valgte Yaya Vyas Civera og Tiam Rajabzadeh som rådets representanter, og jobber videre med å sette opp resten av delegasjonen.
3.	Rådgiver Hege Oshaug orienterte om status Askerkonferansen og svarte ut spørsmål.
4.	Rådgiver Hege Oshaug orienterte om at medlemmer i rådet intervjues som del av forvaltningsrevisjonen av barne- og familietjenesten i Asker kommune.
5.	Rådgiver Hege Oshaug orienterte om den pågående prosessen rundt omstilling i Asker kommune og svarte ut spørsmål.
6.	Isak Gregers Eriksen fremmet spørsmål om elevers rett til permisjon i forbindelse med politisk arbeid. Spørsmålet vil bli besvart skriftlig eller i neste møte.

Saksframlegg

Arkivsak

24/02334-23

Saksbehandler

Heidi Kristine Syrdahl
Rustand

Behandles av

Eldrerådet
Ungdomsrådet
Råd for personer med funksjonsnedsettelse
Utvalg for medborgerskap
Utvalg for samfunnstjenester
Kommunestyret

Møtedato

19.09.2024
19.09.2024
19.09.2024
26.09.2024
26.09.2024
15.10.2024

Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 tas til orientering.
2. Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårers anleggsliste, med anslag for investeringer, følges opp i fremtidige handlingsprogram og årlig anleggsliste for spillemidler.

1. Sammendrag

Plan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 har som mål å identifisere stier, turveier, løyper, sykkelstier, ro- og padleleder, klatrefelt og målpunkt i Asker kommune, samt lage en langsiktig og bærekraftig 12-års plan for å ivareta og utvikle ferdselsårene, for å fremme god helse og livskvalitet for alle, bolyst og reiseliv.

Planen har til hensikt å bokstavelig talt knytte sammen kommunen fra nord til sør, styre ferdselen og tilrettelegge bedre for økt bruk av utfartsområdene, på naturens premisser, og i samarbeid med grunneiere og frivilligheten.

Planen skal bidra til å oppnå mål i «Asker kommuneplan 2023-2030» (s 30), og flere temaplaner¹; blant annet [Temaplan for fysisk aktivitet, Idrett og friluftsliv 2021-2033](#), der friluftsliv er en prioritert satsing:

1) Videreutvikle infrastruktur for gjennomgående sti/tur/syssel- og sti-/løypenett som binder boligområder, skoler, friområder og nærmiljøanlegg sammen.

2) Stier/løyper skal være tilgjengelig innenfor 500 meter fra der folk bor.

Asker har som mål å bli kåret til Norges beste friluftskommune innen planperioden. Kyststien og Asker sør prioriteres i kommunestyreperioden. Planen er en del av en nasjonal og regional satsing på friluftslivets ferdselsårer i planlegging. Kartverkets «Nasjonal database for turruter» skal oppdateres.

Planen inneholder en langsiktig 12-årig strategi for investeringer og vedlikehold av turstier, sykkelruter, skiløyper, padleled og målpunkter. Anleggslisten koordineres med kommunens handlingsprogram, med oversikt over investeringer i idretts- og friluftsanlegg, og fordeling av spillemidler.

2. Bakgrunn for saken

Det er kommunen som ifølge Frilufsloven har hovedansvaret for, og rett til å merke og skilte ferdselsårer i utmark (kan utføres av bestemte aktører etter avtale). Asker kommune trenger derfor en langsiktig plan med oversikt over dagens status og avtaler, langsiktige resultatmål, konkrete behov for enkelte nyetableringer (missing links) og opprusting av friluftsanlegg som gamle stier, turveier, løyper og leder.

Arbeidet er forankret i overordnede Bærekraftsmål i Asker kommuneplan 2020-2032; som god helse og trivsel, bærekraftige byer og samfunn, og samarbeid for å nå målene. Det legges vekt på å utvikle et sosialt, miljømessig og økonomisk bærekraftig tilbud.

Plantypen inngår i gruppen "planer i henhold til statlige plankrav" ved revidering av kommunens planstrategi. Arbeidet har fulgt Miljødirektoratets veileder M-1292/2019- [Plan for friluftslivets ferdselsårer](#)

3. Saksopplysninger

I Asker kommunes arbeid med idrett og friluftsliv, har friluftslivsanlegg, og andre anlegg for egenorganisert aktivitet, fått prioritet.

Investeringer i friluftslivets ferdselsårer tilrettelegger for egenaktivitet, både for bredde og topp. Av forskjellige typer fysisk aktivitet som befolkningen utøver, viser friluftslivsaktiviteter størst grad av sosial likhet i deltakelse og er den aktiviteten flest bruker tid på, eller kan tenke seg å starte med når en skal i gang med fysisk aktivitet.

For eksempel kan Asker kommune, dersom vi får 1000 inaktive personer i aldersgruppen 50-59 år til å begynne å gå 10-15 minutter hver dag, bidra til en mulig

gevinst på 7300 «friske selvstendige leveår» (helsetapsjusterte leveår i et livsløp). ([Helsedir.2024](#)). Dette har stor betydning for kommunens velferdsbudsjett. I tillegg kommer den enkeltes positive helsegevinster, forståelse for naturverdier og bolyst. Satsing på gode friluftsanlegg er med på å tilrettelegge bedre for frivilligheten og vil kunne styrke det naturbaserte reiselivet i kommunen.

I arbeidet med handlingsplanen har det vært gjennomført flere workshops og møter med grunneierrepresentanter, lag og foreninger og naturbasert reiseliv. Planen har vært på høring vinter/våren 2024. Orientering om arbeidet er gitt rådene, utvalg for Medborgerskap og utvalg for Samfunnstjenester.

Det skal etableres rutiner for aktivt bruk av kartgrunnet til Friluftslivets ferdselsårer i annen planlegging og samarbeid på tvers av virksomhetene. Rutiner skal etableres for å sikre turveier/stier som er regulert til offentlig friområde.

Det planlegges samarbeid med grunneierlag og friluftslivsorganisasjoner om etablering og drift av anlegg, og informasjon om Allemannsretten, plikter og hensyn ved ferdsel.

4. Kommunedirektørens vurdering

Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 er med på å oppfylle nasjonale, regionale og kommunale mål for friluftslivet som et viktig miljø- og folkehelseiltak. Planen konkretiserer kommuneplanens målsetting om å videreutvikle infrastruktur for gjennomgående sti/tur/sykkel- og løypenett.

Selv om mye er bra, er det et behov for å harmonisere friluftstilbudet i ulike deler av kommunen og til ulike målgrupper, og å bedre informasjonen om friluftslivstilbud.

Ved å betrakte, utvikle og drifte friluftslivsanleggene på lik linje med idrettsanlegg, vil kommunen skape et mer systematisk, langsiktig, miljø- og økonomisk bærekraftig friluftslivstilbud til innbyggerne, i samarbeid med frivilligheten og grunneierrepresentanter.

Kommunens satsing vil kunne nå mange og en stor bredde av innbyggere. Muligheten for å oppnå en god folkehelsegevinst er god, selv med moderate investeringer og driftskostnader. Det legges samtidig vekt på å skaffe eksterne midler der dette er mulig.

Fremdriften på arbeidet vil avhenge av tilgang på frivillige, lokale forhold på stedet og økonomi.

5. Konklusjon

Friluftslivets ferdselsårer brukes av en stor del av innbyggerne og besøkende i Asker kommune, og er viktige folkehelseiltak. Det er derfor nødvendig å igangsette en mer planmessig, økonomisk og miljømessig bærekraftig tilrettelegging og vedlikehold av turveier, stier, skiløyper, padleleder og klatrefelt. Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 er en start på dette arbeidet.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035
Kunnskapsgrunnlag Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035
Oppsummering av høringsuttalelser med kommunedirektørens kommentarer til
Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

Saksprotokoll

Arivsak
24/02334

Saksbehandler
Heidi Kristine Syrdahl Rustand

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	19.09.2024	24/24
2 Ungdomsrådet	19.09.2024	29/24
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	19.09.2024	21/24
4 Utvalg for samfunnstjenester	26.09.2024	28/24
5 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	31/24
6 Kommunestyret	15.10.2024	

Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

Eldrerådet har behandlet saken i møte 19.09.2024 sak 24/24

Behandling

Rådgiver Heidi Rustand innledet til saken (*presentasjon*).

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 tas til orientering.
2. Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårers anleggsliste, med anslag for investeringer, følges opp i fremtidige handlingsprogram og årlig anleggsliste for spillemidler.

Saksprotokoll

Arivsak
24/02334

Saksbehandler
Heidi Kristine Syrdahl Rustand

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	19.09.2024	24/24
2 Ungdomsrådet	19.09.2024	29/24
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	19.09.2024	21/24
4 Utvalg for samfunnstjenester	26.09.2024	28/24
5 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	31/24
6 Kommunestyret	15.10.2024	

Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

Råd for personer med funksjonsnedsettelse har behandlet saken i møte 19.09.2024 sak 21/24

Behandling

Leder Kay Sørensen og kommunedirektørens representant Trine Groven innledet kort til saken.

May Myklebust fremmet følgende forslag til nytt punkt 3:

- 3. Mange skogs- og turveier har bom for å hindre biltrafikk, men disse er ofte også til hinder for rullestoler og barnevogner.*

Kommunedirektøren bes derfor gå i dialog med grunneiere av skogs- og turveier for å få bommen utformet på en slik måte at den ikke hindrer rullestoler og barnevogner i å komme forbi.

Myklebusts forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 tas til orientering.
2. Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårers anleggsliste, med anslag for investeringer, følges opp i fremtidige handlingsprogram og årlig anleggsliste for spillemidler.
3. Mange skogs- og turveier har bom for å hindre biltrafikk, men disse er ofte også til hinder for rullestoler og barnevogner.

Kommunedirektøren bes derfor gå i dialog med grunneiere av skogs- og turveier for å få bommen utformet på en slik måte at den ikke hindrer rullestoler og barnevogner i å komme forbi.

Saksprotokoll

Arivsak
24/02334

Saksbehandler
Heidi Kristine Syrdahl Rustand

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	19.09.2024	24/24
2 Ungdomsrådet	19.09.2024	29/24
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	19.09.2024	21/24
4 Utvalg for samfunnstjenester	26.09.2024	28/24
5 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	31/24
6 Kommunestyret	15.10.2024	

Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 19.09.2024 sak 29/24

Behandling

Rådgiver Hege Oshaug innledet til saken.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 tas til orientering.
2. Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårers anleggsliste, med anslag for investeringer, følges opp i fremtidige handlingsprogram og årlig anleggsliste for spillemidler.

Saksprotokoll

Arivsak
24/02334

Saksbehandler
Heidi Kristine Syrdahl Rustand

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	19.09.2024	24/24
2 Ungdomsrådet	19.09.2024	29/24
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	19.09.2024	21/24
4 Utvalg for samfunnstjenester	26.09.2024	28/24
5 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	31/24
6 Kommunestyret	15.10.2024	67/24

Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

Utvalg for medborgerskap har behandlet saken i møte 26.09.2024 sak 31/24

Behandling

Leder Bente Stein Mathisen (H) innledet kort til saken.

Rådgiver Heidi Rustad var til stede og svarte på spørsmål med direktør Christer Best Gulbrandsen.

Innstillingen i 2 punkter ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 tas til orientering.
2. Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårers anleggsliste, med anslag for investeringer, følges opp i fremtidige handlingsprogram og årlig anleggsliste for spillemidler.

Saksprotokoll

Arivsak
24/02334

Saksbehandler
Heidi Kristine Syrdahl Rustand

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	19.09.2024	24/24
2 Ungdomsrådet	19.09.2024	29/24
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	19.09.2024	21/24
4 Utvalg for samfunnstjenester	26.09.2024	28/24
5 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	31/24
6 Kommunestyret	15.10.2024	67/24

Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

Utvalg for samfunnstjenester har behandlet saken i møte 26.09.2024 sak 28/24

Behandling

Rådgiver Heidi Rustand var til stede for å svare ut spørsmål.

Inger Johanne Aaby (Sp) fremmet følgende tilleggsforslag:

Nytt vedtakspunkt:

Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårers anleggsliste, med anslag for investeringer brukes som grunnlag for idrettslag, friluftslivsorganisasjoner og andre frivillige organisasjoners søknader om tiltak gjennom aktivitetspotten som følges opp i fremtidige handlingsprogram.

Kåre J. Møllerhagen (H) fremmet følgende tilleggsforslag på vegne av V, H og FrP:

Der hvor det er interesse og mulighet for å benytte idrettslag eller andre frivillige organisasjoner skal disse gis mulighet for å rydde, drifte og vedlikeholde stier,

løyper, idrettsanlegg, etc som egner seg for dette og hvor kommunen har budsjettert med drift og vedlikehold.

Jakob Wahl (A) fremmet følgende tilleggsforslag:

Forslag til nytt punkt:

Kommunen fortsetter å ha dialog med grunneiere om forsøksvis å etablere alternativ sti/vei der tidligere etablerte ferdselsårer har gått gjennom gårdstun.

Aabys tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Wahls tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Møllerhagens tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 tas til orientering.
2. Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårers anleggsliste, med anslag for investeringer, følges opp i fremtidige handlingsprogram og årlig anleggsliste for spillemidler.
3. Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårers anleggsliste, med anslag for investeringer brukes som grunnlag for idrettslag, friluftslivsorganisasjoner og andre frivillige organisasjoners søknader om tiltak gjennom aktivitetspotten som følges opp i fremtidige handlingsprogram.
4. Der hvor det er interesse og mulighet for å benytte idrettslag eller andre frivillige organisasjoner skal disse gis mulighet for å rydde, drifte og vedlikeholde stier, løyper, idrettsanlegg, etc som egner seg for dette og hvor kommunen har budsjettert med drift og vedlikehold.

5. Kommunen fortsetter å ha dialog med grunneiere om forsøksvis å etablere alternativ sti/vei der tidligere etablerte ferdselsårer har gått gjennom gårdstun.

Asker
kommune

Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

Innhold

Sammendrag.....	2
1 Innledning.....	4
1.1 Avgrensing.....	4
1.2 Hvorfor en plan for friluftslivets ferdselsårer?	4
1.2.1 Friluftsliv styrker folkehelsen, inkluderer alle, gir naturopplevelse og bolyst.....	4
1.2.2 Nasjonal og regional satsing	5
1.2.3 Forankring i lovverk.....	5
1.2.4 Lokal forankring.....	5
1.2.5 Utfordringsbildet synliggjør behovet for et mer helhetlig og langsiktig arbeid	6
2 Mål	8
2.1 Hovedmål.....	8
2.2 Resultatmål for Friluftslivets ferdselsårer 2024-2035.....	9
1. Helhetlig stedsutvikling: God oversikt og helhetlig planlegging	9
2 Alle i aktivitet: i nærområdene, i skogen og langs kysten.....	9
3 Likeverdige vilkår: Harmonisering av arbeidsform, avtaler og tilbud, inkludere alle i aktivitet.....	10
3. Tiltaksliste prioriterte friluftsanlegg	12
4. Økonomi og organisering ved etablering og drift.....	15
4.1 Friluftsanlegg og idrettsanlegg sidestilles	15
4.2 Spillemidler til friluftsanlegg.....	15
4.3 Midler til investeringer og drift	15
4.4 Fremdrift	17
5. Oppfølging av planen	17
6 Medvirkning og øvrig arbeid med planen.....	18

Praktisk: Ord som er understreket inneholder en direkte kopling til aktuelle referanser og nettsider.

Foto s. 1: Asker kommune, Getty Images

Sammendrag

Av forskjellige typer fysisk aktivitet som befolkningen utøver, viser friluftslivsaktiviteter størst grad av sosial likhet i deltakelse og er den aktiviteten flest kan tenke seg å starte med når en skal i gang med fysisk aktivitet. Turgåing er den fysiske aktiviteten vi i Norge totalt sett bruker mest tid på, og en stor andel av befolkningen benytter turveier og turstier. I kommunens arbeid med idrett og friluftsliv har derfor friluftslivsanlegg, og andre anlegg for egenorganisert aktivitet, fått høyere prioritet.

Handlingsplanen «Plan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035» har som mål å identifisere stier, turveier, løyper, sykkelstier, ro- og padleleder, klatrefelt og målpunkt i Asker kommune, samt lage en langsiktig og bærekraftig 12- års plan for å ivareta og utvikle ferdselsårene, for å fremme god helse og livskvalitet for alle, bolyst og reiseliv. (M-1292).

Planarbeidet har vært en del av en nasjonal og regional satsing forankret i Nasjonal handlingsplan for friluftsliv (2018) og Stortingsmelding nr. 18 (2015-2016) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet. Arbeidet har fulgt Miljødirektoratets veileder M-1292/2019- Plan for friluftslivets ferdselsårer og vært støttet av fylkeskommunen gjennom det nasjonale og regionale Prosjektet Friluftslivets ferdselsårer.

Planen har også til hensikt å bokstavelig talt knytte sammen kommunen fra nord til sør, styre ferdselen og tilrettelegge bedre for økt bruk av utfartsområdene, på naturens premisser, og i samarbeid med grunneiere og frivilligheten.

Planen skal bidra til å oppnå mål i Asker kommuneplan 2023-2030 og blant annet Temaplan for fysisk aktivitet, Idrett og friluftsliv 2021-2033, der friluftsliv er en prioritert satsing:

- *Videreutvikle infrastruktur for gjennomgående sti/tur/syssel- og sti-/løypenett som binder boligområder, skoler, friområder og nærmiljøanlegg sammen,*
- *Stier/løyper skal være tilgjengelig innenfor 500 meter fra der folk bor.*

Asker har som mål å bli kåret til Norges beste friluftskommune innen planperioden.

En hovedstrategi er å betrakte, utvikle og drifte friluftslivsanleggene på lik linje med idrettsanlegg. Planen inneholder en langsiktig 12 årlig strategi for investeringer og vedlikehold av turstier, sykkelruter, skiløyper, padleled og målpunkter. Planen og anleggslisten rulleres hvert 4. år, og koordineres med kommunens handlingsprogram, med oversikt over investeringer i idretts- og friluftsanlegg, og fordeling av spillemidler. Kommunestyret tok Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 til orientering i sak 24/02334-23 15. oktober 2024.

Det skal etableres rutiner for aktivt bruk av kartgrunnet til Friluftslivets ferdselsårer i annen planlegging og samarbeid på tvers av virksomhetene. Rutiner skal etableres for å sikre turveier/stier som er regulert til offentlig friområde. Avtaler med grunneiere, driftsoperatører og frivilligheten skal systematiseres.

Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer består av:

- Resultatmål
- Prioriterte friluftsanlegg i perioden 2024-2035
- Økonomiske konsekvenser

Kunnskapsgrunnetlaget omfatter stoff om allemannsretten og plikter, sikring av arealer, grunneieravtaler og driftsmodeller, oversikt over status for ulike ferdselsårer og målpunkter, behov for samarbeid på tvers av kommunene, informasjon og faguttrykk.

Foto skilt: Heidi KS Rustand

1 Innledning

«Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035» har som mål å identifisere stier, turveier, løyper, sykkelstier, ro- og padleleder, klatrefelt og målpunkt i Asker kommune, samt lage en langsiktig og bærekraftig plan for å ivareta og utvikle ferdselsårene, for å fremme god helse og livskvalitet for alle, bolyst og reiseliv. (Miljødirektoratet-1292).

Planen inneholder en langsiktig 12-årig strategi for bærekraftige investeringer og vedlikehold av ferdselsårer i Asker kommune.

Handlingsplanen har til hensikt å bokstavelig talt knytte sammen kommunen fra nord til sør, tilrettelegge for friluftsliv der folk bor, styre ferdselen, tilrettelegge bedre for økt bruk av utfartsområdene, på naturens premisser, og i samarbeid med grunneiere og frivilligheten.

1.1 Avgrensning

Fokuset er på tilrettelegging av turruter, - det vil si skiltet, merket og kartfestede traséer for ferdsel i den sesongen som er aktuell for bruk. Her avgrenset til fotruter, sykkelruter, klatrefelt, padleled og skiløyper. For at en turrute skal registreres i kartverkets turrutedatabase, skal det foreligge grunneieravtale, og en organisasjon eller kommunen skal være definert vedlikeholdsansvarlig. Planen tar også for seg ulike målpunkt knyttet til ferdselsårer.

Planen tar ikke for seg spesifikt opparbeiding av kommunens friområder. Av ressurs hensyn er det valgt å utelate ridestier og løyper for hundekjøring, i første utgave av planen.

1.2 Hvorfor en plan for friluftslivets ferdselsårer?

Friluftsliv er ikke bare fysisk aktivitet, men inneholder en verdifull samhandling mellom fysisk aktivitet og naturopplevelse. Friluftslivet bidrar til økt livskvalitet, bedre psykisk og fysisk helse, inkludering, og styrker forståelse og omtanke for naturen. Disse gevinstene underbygger hvorfor kommunen trenger en mer strategisk planlegging, tilrettelegging og drift av friluftsanlegg.

1.2.1 Friluftsliv styrker folkehelsen, inkluderer alle, gir naturopplevelse og bolyst

Av forskjellige typer fysisk aktivitet som befolkningen utøver, viser friluftslivsaktiviteter størst grad av sosial likhet i deltakelse (se NIH rapport 2017).

Nærfriluftsliv er lett tilgjengelig, rimelig og krever lite utstyr, og er den aktiviteten flest kan tenke seg å starte med når en skal i gang med fysisk aktivitet (se Friluftsliv i Norge 2023).

Mulighet for å utøve friluftsliv der folk bor er med på å styrke befolkningens tilhørighet og bolyst.

Regjeringens handlingsplan Sammen om aktive liv 2020-2029 forteller at «... Turgåing er den fysiske aktiviteten vi i Norge totalt sett bruker mest tid på, og en stor andel av befolkningen benytter turveier og turstier. Attraktive arealer og enkle anlegg for friluftsliv nær der folk bor, er viktig for å nå målet om at en stor del av befolkningen utøver friluftsliv jevnlig.

Forskning og erfaringer viser at merkede og tilrettelagte stier og turveier påvirker deltakelse i friluftsliv».

Den samfunnsøkonomiske gevinsten av å få flere ut i aktivitet er på over 80 milliarder årlig nasjonalt. Som en illustrasjon kan Asker kommune spare over 1 million kr årlig dersom kun to hoftebrudd unngås på grunn av forebygging (Fallbarometer.no).

Friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder og gjennom stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle. Her spiller frivilligheten en viktig rolle. Se «Nasjonal handlingsplan for friluftsliv».

Folkehelseloven §4 og §7 stiller *lovmessige krav til kommunen om å fremme folkehelse* innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Kommunen skal *iverksette nødvendige tiltak* for å møte kommunens folkehelseutfordringer. Dette innebærer blant annet å legge til rette for fysisk aktivitet i befolkningen og gode fysiske og sosiale miljøer.

Dette legger føringer for arbeidet med friluftslivets ferdselsårer.

1.2.2 Nasjonal og regional satsing

Planarbeidet har vært en del av en nasjonal og regional satsing forankret i Nasjonal handlingsplan for friluftsliv (2018) og Stortingsmelding nr. 18 (2015-2016) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet. Arbeidet har fulgt Miljødirektoratets veileder M-1292/2019-Plan for friluftslivets ferdselsårer og vært støttet av fylkeskommunen gjennom det nasjonale og regionale Prosjektet Friluftslivets ferdselsårer. Plantypen inngår i gruppen «planer i henhold til statlige plangrav» i kommunens planstrategi.

Plan for friluftslivets ferdselsårer koordineres med arbeidet med statlig sikring av friluftsområder og verdsetting av kommunale og regionale friluftsområder.

Planen skal også bidra til «Grønn rettferdighet» som legger vekt på å jevne ut tilgangen til grønne områder, slik at alle grupper i befolkningen får korteste naturopplevelser og mulighet til å delta i friluftslivet uavhengig av bosted og hvilken sosial gruppe en tilhører (St. meld. Nr. 15 (2022-2023 Folkehelsemeldinga). Regjeringens handlingsplan for universell utforming «Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge (2021–2025) er også førende for planen. Tiltak for å fremme et aktivt friluftsliv langs kysten står sentralt i regjeringens «Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv»; Allmenhetens tilgang til strandsonen skal bedres. Områder som er viktige for friluftsliv skal fremstå som attraktive og friluftslivsområdene skal bli brukt av alle befolkningsgrupper.

1.2.3 Forankring i lovverk

Arbeidet med ferdselsårene reguleres videre av blant annet Plan og bygningsloven (Pbl) med forskrift, Friluftsloven, Markaloven og «Strandloven». Friluftsloven gir kommunen hovedansvar for tilretteleggingen. Lag og foreninger spiller likevel en sentral rolle for tilrettelegging og drift av stier og løyper.

1.2.4 Lokal forankring

Planen er forankret i Kommuneplanen for Asker kommune og Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Eksempel på andre relevante planer er Temaplan for medborgerskap, Temaplan naturmangfold, Temaplan Leve hele livet, Temaplan oppvekst, Temaplan handling mot klimaendringene, Temaplan for digitalisering og smart teknologi, Temaplan for næringsliv, Kulturmiljøplan og Handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæring i Asker.

1.2.5 Utfordringsbildet synliggjør behovet for et mer helhetlig og langsiktig arbeid

I Asker kommune omfatter friluftsanleggene anslagsvis rundt 400 km stinett, og ca. 400 km skiløyper. En ca. 250 km lang padleled går langs halvøya og ut til øyene. Kommunen har ansvaret for rundt 200 km med kyststripe, omkranset av kyststien, friområder, kommunale brygger og over 60 strender. Alt dette kan ha behov for å tilrettelegges, driftes og vedlikeholdes.

Mens de kommunale idrettsanleggene har egne driftsansvarlige, utføres arbeidet med drift og vedlikehold av kommunens friluftsanlegg både av kommunens egne ansatte samt flere andre aktører.

Det gjøres i dag en enorm innsats fra flere lag og foreninger for å tilrettelegge og vedlikeholde fotruter, løyper og leder i Asker. Som et eksempel utførte DNT Asker Turlag arbeid på ca. 330 km sommerstier i 2023, på oppdrag fra kommunen. Registrerte dugnadstimer er i gjennomsnitt 1800 timer pr år. I tillegg kommer uregistrert arbeid. Skiforeningen tilrettelegger og preparerer hver vinter ca. 300 km skiløyper gjennom en driftsavtale med kommunen. Det er likevel mye arbeid som gjenstår.

Utfordringsbildet

Gjennom innsiktsarbeidet til «Plan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035» er det avdekket ulike utfordringer rundt friluftsanleggene i kommunen:

- Sammen om aktive liv 2020-2029, viser at det ikke bør være lenger enn 200 meter til grønne områder og 500 meter til større grønne områder, for at områdene skal få funksjon som friluftslivsområde i hverdagen. I kunnskapsgrunnlaget til Temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv kartla kommunen hvor langt unna ulike boligområder ligger til nærmeste tursti.
- Det er en underdekning av merkede rundturer og stier i midtre Asker og Asker sør.
- Kyststien er ikke fullført helt og det mangler driftsavtaler og stigrupper i sør.
- Det mangler universelt utformede (UU) turstier, tilpasset bruk av utendørs elektrisk rullestol, i kommunen.
- Befolkningsvekst og pandemi har synliggjort et ekstra behov for å styre ferdselen og arbeidet med besøksforvaltning i enkelte områder.
- Lite parkeringsmuligheter og manglende toalettforhold ved enkelte områder. Dette fører ved stort trykk til feilparkerte biler og forsøpling. (f.eks. de mest brukte klatrefeltene og enkelte strender).
- Lite bruk av spillemiddelordningen til friluftslivsanlegg blant organisasjonene og kommunen.
- Manglende finansiering av anlegg og etterslep på vedlikehold, - forsterket av kommunesammenslåing, klimaendringer og pandemi.
- Behov for koordinering mellom flere eksterne og interne aktører (lag og foreninger, Miljø og Samferdsel, Idrett og friluft, Eiendom, Samfunnsutvikling, Byggesak, Geodata, PRU, Kulturminner, Kommunikasjon osv.).
- Behov for økt samarbeid og informasjonsutveksling med frivilligheten om planer og arbeid som berører friluftslivets ferdselsårer.
- Harmoniseringsbehov rundt avtaler for tilrettelegging, drift og vedlikehold.

- Behov for bedre oversikt, oppdaterte grunneieravtaler, nye kartlag ol.
- Manglende grunnverv av regulerte offentlig friområder/turstier. Dette innebærer at tidligere regulerte stier er sårbare ved f.eks. dispensasjonssaker og omreguleringer. Bruk av rekkefølgebestemmelser, utbyggingsavtaler og statlig sikring ved erverv av grunn til turstier kan utnyttes bedre.
- «Allemannsretten» utfordres av utbygging, privatisering og ulovlige stengsler. Kommunen har et eget prosjekt for oppfølging av ulovlige tiltak i strandsonen. Tilbakemelding fra brukere og grunneiere viser at kunnskap om Allemannsretten, og pliktene som følger med, bør styrkes.
- Nedbygging av turområder og ferdselsårer til næring, hytter og boligområder kan føre til økt press på eksisterende ferdselsårer. Det er viktig å hensynta disse i fremtidig arealplanlegging.
- Hensyn til drikkevann og vern av natur kan komme i konflikt med friluftslivsaktivitet enkelte steder i Asker. Rett sti på rett sted er viktig.
- Grunneierrettigheter som jakt og skogsdrift må ivaretas ved tilrettelegging av ferdselsårer. Dette krever styring av ferdselen, og en ekstra sektor- og tjenesteovergripende innsats.
- Mulighetene som ligger i et systematisk samarbeid med grunneiere, næringsliv, reiselivssatsing og andre aktører er ikke fullt ut utnyttet.
- Informasjon til innbyggere og tilreisende om turforslag og turmål er fragmentert (se Handlingsplan for Reiseliv og opplevelsesnæring i Asker)

Utfordringene som har kommet frem i kartleggingsarbeidet viser at det er behov for mer helhetlig og langsiktig arbeid med ferdselsårene og friluftsanleggene i kommunen. Utfordringene danner grunnlag for valg av resultatmål i planen.

Foto: Asker kommune

2 Mål

Arbeidet er forankret i overordnede Bærekraftsmål i Asker kommuneplan 2020-2032 som:

- **«God helse og trivsel»:** Askersamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.
- **«Bærekraftige byer og samfunn»:** Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.
- **«Samarbeid for å nå målene»:** Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling

Det legges vekt på å utvikle et sosialt, miljømessig og økonomisk bærekraftig tilbud.

2.1 Hovedmål

Planen skal bidra til å oppnå mål i Asker kommuneplan 2023-2030;

«Kommunen vil bidra til å etablere gode møteplasser, sammenhengende grøntområder og et gjennomgående ski- og turveinett som tilrettelegger for friluftsliv og aktiviteter både i nærmiljøet, langs kysten og i marka» (Asker Kommuneplanens samfunnsdel s 30)

I Temaplan for fysisk aktivitet, Idrett og friluftsliv 2021-2033, er friluftsliv en prioritert satsing:

- **Sikre og videreutvikle areal for friluftsliv i nærmiljøene, med sammenhengende grønne og blå korridorer, i balanse mellom vekst og vern.**
- **Videreutvikle infrastruktur for gjennomgående sti/tur/syssel- og sti-/løypenett som binder boligområder, skoler, friområder og nærmiljøanlegg sammen,**
- **Stier/løyper skal være tilgjengelig innenfor 500 meter fra der folk bor.** (Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2021-2033)

Sikring av viktige landskap og grønnsstrukturer mot nedbygging, tilrettelegging for bolyst og nye grønne næringer innenfor jordbruk- og skogbruk, grønn mobilitet (tilrettelegge for et gå- og sykkelvennlig samfunn), bevare kulturminner, utvikle reiselivet (opplevelsesbasert og aktivitetsbasert turisme) og digitalisering, er andre relevante strategier. (Asker kommuneplan samfunnsdel 2023-2030).

2.2 Resultatmål for Friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

Asker kommune har hovedansvaret for at innbyggerne har tilfredsstillende anlegg og informasjon om turstier, sykkelstier, skiløyper og padling. Arbeidet med friluftslivets ferdselsårer utføres i et samarbeid mellom lag og foreninger, innbyggere, næringslivet og kommunen.

Resultatmålene tegner et bilde av ønsket situasjon i 2035. Kommunen skal sammen med samarbeidspartnere jobbe for å nå flest mulige målsettinger. Resultatmålene tar utgangspunkt i de tre innsatsområdene i «Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2021-2033»; helhetlig stedsutvikling, alle i aktivitet og likeverdige vilkår.

1. Helhetlig stedsutvikling: God oversikt og helhetlig planlegging

Kommunen har sikret en helhetlig, systematisk forvaltning og målrettet arbeid med friluftslivets ferdselsårer. Kommunen har sikret et sammenhengende nettverk av fotruter, skiløyper, sykkelstier og padleleder. Kommunen har etablert et viktig kunnskapsgrunnlag for å ivareta friluftsliv i arealplanlegging og i folkehelsearbeidet. Planleggingen har vært basert på prinsippet «rett sti på rett sted» der påvirkning på natur- og kulturmiljø er tatt hensyn til.

Resultatmål Helhetlig stedsutvikling:

- 1.1 Utarbeidet plan for gjennomgående sti/tur/sykel/løypenett, tilgjengelig innenfor 500 meter fra der folk bor. Planen rulleres hvert 4. år i forkant av arbeidet med kommuneplan.
- 1.2 Rullerer årlig anleggsliste for turstier, sykkelstier og skiløyper og målpunkter med finansieringsbehov i Handlingsprogrammet.
- 1.3 Løpende oppdatert Nasjonal database for turruter (DOK) for alle merkede turstier, skiløyper, sykkelstier og padleleder (med grunneieravtale og avtale for drift).
- 1.4 Ajourførte og etablerte rutiner for inngåelse og oppbevaring av grunneieravtaler og driftsavtaler.
- 1.5 Etablerte rutiner for bruk av kartgrunnlaget til Friluftslivets ferdselsårer i arealplanlegging og byggesaksbehandling og samarbeid på tvers av virksomhetene.
- 1.6 Etablerte rutiner for sikring av grunn til turveier/stier regulert til offentlig friområde.

2 Alle i aktivitet: i nærområdene, i skogen og langs kysten

Asker kommune har tilrettelagt for økt fysisk aktivitet, bedre helse og økt livskvalitet i befolkningen (folkehelse). Kommunen har tilrettelagt for et lavterskel, kortreist, bærekraftig og inkluderende «hverdagsfriluftsliv» i nærområdene, langs kysten og i marka, i tett samarbeid med frivillige og private aktører. Asker kommune har bidratt til å gjøre kommunen attraktiv som bosted og reisemål. Arbeidet med friluftslivets ferdselsårer har bidratt til interesse for å ta vare på kulturminner og blå-grønne korridorer og arealer.

Innbyggere og besøkende har fått inspirerende informasjon om frilufslivstilbud til vanns og til lands. Gjennom digitale kart og løsninger har de fått enkel info om turmål, natur og kultur mens de er på tur. Det har vært lett å booke overnatting og låne eller leie friluftslivsutstyr.

Resultatmål Alle i aktivitet:

- 2.1 Asker har blitt kåret til Norges beste friluftskommune innen planperioden.
- 2.2 I 2035 er det etablert turstier innenfor 500 meter fra der du bor over hele Asker.
- 2.3 Ti merkede rundturer i nærheten av boligområder er etablert i midtre og Asker sør.
- 2.4 I 2035 er det under 500 meter til nærmeste tursti fra skoler og barnehager.
- 2.5 Gjennomgående turruter i marka på langs og på tvers er etablert (stier og skiløyper).
- 2.6 Ambisjon om en sammenhengende kyststi rundt hele halvøya. Kyststien må, så langt det er mulig, følge kysten.
- 2.7 Gjennomgående sykkelruter på grus i marka er etablert.
- 2.8 To klatrefelt er tilrettelagt med tilstrekkelig parkering og toalettforhold.
- 2.9 Etablert ro- og padleled med overnattingsmuligheter og startsteder langs Askers kyst som en del av padleleden i Oslofjorden.
- 2.10 Sammenhengende led for padling er etablert i tre utvalgte vann i marka.
- 2.11 Tre universelt utformede rundturer for elektrisk rullestol er etablert med HC parkering, toalett og tilrettelagt rastebord, fordelt på Asker nord, midtre Asker og Asker sør.
- 2.12 Tilrettelagt tursti og hytte(r) med UU standard på Skogsborg og ved Stikkvann.
- 2.13 Utviklet og løpende oppdatert digital og analog informasjon.
- 2.14 Arrangementer gjennomføres årlig som motiverer nye brukere av ferdselsårene.

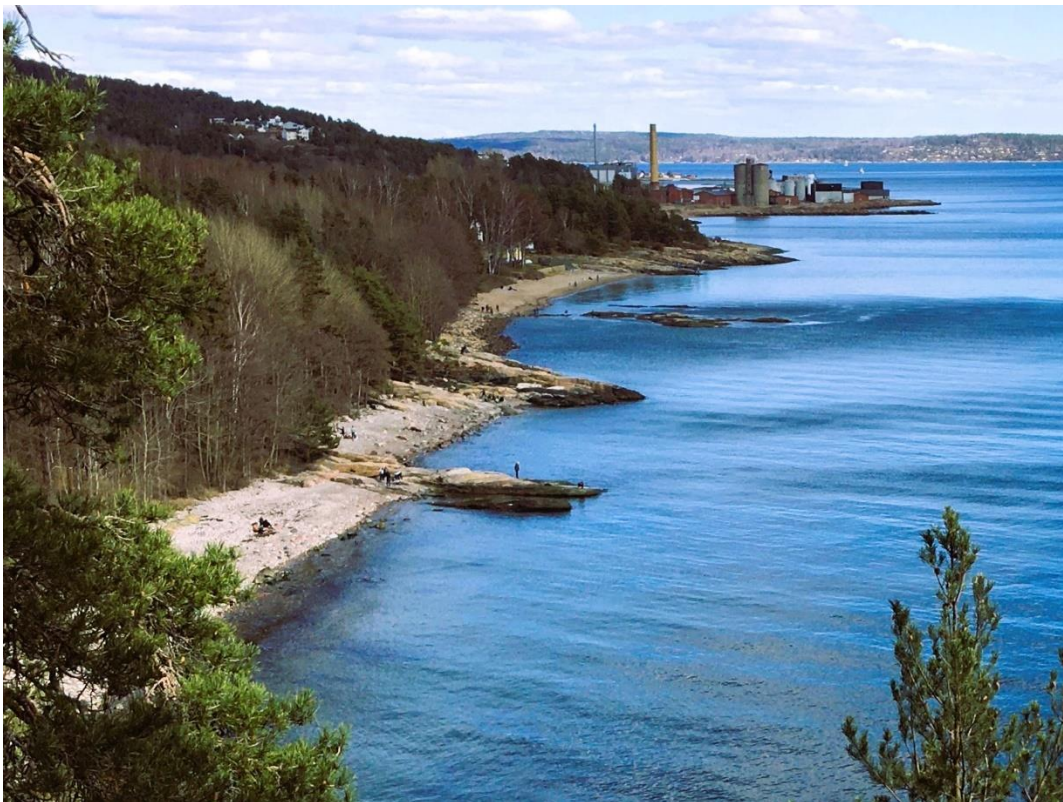
3 Likeverdige vilkår: Harmonisering av arbeidsform, avtaler og tilbud, inkludere alle i aktivitet

Asker kommune bidrar til å bygge nettverk mellom frivillige og private aktører som arbeider med ferdselsårer. Oppgaver og ansvar er tydelig definert mellom aktørene, frivillighet, grunneiere, næringsliv og kommune. Kommunen bidrar til å dempe ulike brukerkonflikter i marka gjennom besøksforvatning. Det er tilstrekkelige ressurser for en bærekraftig etablering, drift og vedlikehold av ferdselsårene. Det er ønskelig å oppnå bedre harmonisering mellom nord og sør i Asker, når det gjelder tilrettelegging for turruter, hytter, kapasitet på utfartsparkeringer, toalett og renovasjon, driftsavtaler ol.

Resultatmål Likeverdige vilkår:

- 3.1 Harmonisering av bærekraftige driftsavtaler er gjennomført mellom aktører, områder og sesonger.

- 3.2 Alle deler av Asker har etablerte og ferdige merkede ferdselsårer. Ferdselsårer i midtre og sørlige del av Asker er prioritert.
- 3.3 Utfartsparkeringer er etablert/utvidet etter behov og skiltet.
- 3.4 Skilting fra kollektivholdeplass, sentrumsområder og innbyggertorg til sentrale ferdselsårer er etablert.
- 3.5 Merkede stier fra boligområder og ut i friluftsområder er etablert.
- 3.6 Lag og foreninger har økt kunnskap om og benytter seg av spillemiddelordningen, spesielt for friluftsliv -og nærmiljøanlegg.
- 3.7 Etablert samarbeid om friluftsutstyr (f.eks. kajakk og sykler) til utlån i utstyrssentraler, på sentrale friluftssarenaer og hos private aktører for å øke bruken av ferdselsårene.

Det er en ambisjon om en sammenhengende kyststi rundt hele halvøya. Foto: Heidi Rustand

3. Tiltaksliste prioriterte friluftsanlegg

Temaplan Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv understreker at; «Kommunen har en viktig rolle med å se anleggsprioriteringer i et helhetlig perspektiv, med anlegg for alle grupper av befolkningen (...). Gjennom kommunale tilskudd, kommunale investeringsmidler, og gjennom spillemiddelordningen, bevilges det midler til utvikling av idretts- og friluftsanlegg. Det er et behov for å sette av nye investeringsmidler for å utvikle flere anlegg for egenorganisert aktivitet, åpne og tilgjengelige for alle.» Friluftslivsanlegg er i hovedsak anlegg for egenorganisert aktivitet. Enkelte ferdselsårer er også kulturminner.

«Gjennom spillemiddelordningen er kommunene forpliktet til å utarbeide og vedta en oversikt over aktuelle (spillemiddel) prosjekter for den kommende fireårsperioden. Denne vedtas ved kommunestyrets forslag til handlingsprogram hvert år. Listen er fireårig, og inneholder både kommunale og private idretts-, friluftsliv- og nærmiljøanlegg. Prosjektene i denne listen skal være behovsvurdert og gjennomførbare». Se tabell 7 s43 i Temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv . Kommunen vil praktisere en viss fleksibilitet på rekkefølgen av tiltak.

Anleggslisten utarbeides av kommunens Friluftsteam, behandles av styringsgruppen til Friluftsteamet, før den går til høring hos rådene og aktuelle friluftslivsorganisasjoner, før innleggelse i forslag til kommunens Handlingsprogram, som vedtas av kommunestyret.

Type anlegg del I	Hvor	Eier/utbygger	Kommentar
Friluftsanlegg:			
Kyststi	Hyggen- Lahell	DNT/Hyggen vel/Asker kommune	Avtaler, skilting, merking, bru og steinsetting
Kyststi	Fergestad-Storsand	Asker kommune	Avtaler, skilting, merking, (langs sjøen)
Gjennomgående sti- og løypenett	Bårsrud-Aukevarden	DNT/Asker kommune	Avtaler, skilting, merking, gangbaner og møteplass
Tursti Sandsstien	Dramstadbukta-Semspporten	DNT/Hurum historielag	Kulturminne. Grunneieravtaler, skilting, merking,
Tursti-Asker på langs	Tofte/Sagene-Follestad	DNT	Avtaler, skilting, merking og gapahuk, bålpluss
Tursti	Villingstadåsen	Herstadhei turisthytteforening	Avtaler sjekk, skilting, remerking og gangbaner
Rundturer tursti	Hyggen	DNT/Hyggen vel	Avtaler, skilting, merking, møteplass,
Rundtur tursti	Tofte	DNT/lokal stigruppe	Avtaler, skilting, merking,
Rundtur tursti	Sætre	Lions/Speider (DNT?)	Avtaler, skilting, merking, (hensynssone avklares)
Rundtur tursti	Holmsbu østre	DNT/Vel/Asker kommune?	Avtaler, skilting, merking (ifm. Rødtangen kulturminnepark)
UU-rundtur	Konglungen	Asker kommune	Avtaler, dekke, gangbane Spiradammen
Ro -og padleled	Drammensfjorden	DNT Drammen	Infoskilt tilgangspunkter. Avtale
Hytter, dagsturhytter, gapahuker og padlehuker	Padlehuk Torvøya	OF, Asker kommune, Miljødirektoratet	Avtaler. Inn i skjøtelsplan, ved toalett.
Utvikle de største friområdene	Skogsborg friluftssenter, Sætre	Samarbeidspartnere / Asker kommune	Helårs naturmøteplasser, ubetjente/kystledhytter, UU tilrettelagt, lokaler, brygger mm.
Turkart	Hele Asker	DNT/Lag/Kommune/næring	Utarbeiding, produksjon, distribusjon

Nærmiljøanlegg:			
Helårs naturmøteplass	Grytnes m fl nær skole/barnehage, boligområder	Vel/DNT/OF/andre/Asker kommune	Helårsgodkjente bålplasser, aktivitetsløyper, modell Nedre Gupu eller Sæteren gård
Toalett/gapahuk	Langs pilegrimsleden	Nasjonalt Pilegrimssenter	Mulig prosjekt med Nasjonalt Pilegrimssenter
Type anlegg del II	Hvor	Eier/utbygger	Kommentar
Friluftsanlegg:			
Sammenhengende Kyststi	Åros-Elton-Filtvet	DNT/Asker kommune	Historisk veifar, avtaler og skilting/ merking
Sykkel rundturer grus	Innfallsporter Haraldsfjell rundt Holtnes rundt	Sykkelklubber? /Asker kommune	Oversiktskart sykkel/skilt ved innfallsporter, skilt i veikryss.
Sykkel-trillesti	Demningen Rødbyvannet-Hurum feltbane-Mølleveien	DNT/Asker kommune	Avtaler, skilting, merking, Missing link.
Tursti	Asker bo- og behandlingssenter-Vøyen terrasse-Vøyenveien	DNT/Asker kommune	Avtaler, skilting, merking. Ikke langs Askerelva pga naturmangfold
Tursti-Asker på langs	Follestad-Bærum	DNT/Asker kommune	Avtaler, skilting, merking
Tursti	Rundturer v Semsporten/Mørkvann	DNT	Avtaler, skilting, merking
Rundturer tursti	Holmsbu /Klokkarstua Åros, Dikemark, Slemmestad, Heggedal, Spikkestad	DNT/Vel? /Asker kommune	Avtaler, skilting, merking og benker, bru
UU-rundturer tursti	Høvikvollen-Båtstø	Asker kommune	Avtaler, skilting, merking og tursti utvides
UU-rundtur/tursti	Grytnes-Stikkvann	Fylket/Asker kommune/Sætre bruk	Avtaler, møteplasser, skilt, frem til ønsket UU-hytte
UU-friområder	Konglungen	Asker kommune	HC-toalett, HC-parkering
Gjennomgående sti- og løypenett	Røyken og Spikkestad til Kjekstadmarka	DNT/Skiforening/Asker kommune	Skilting og merking matestier gjennom boligområder til/ fra marka
Utvikle de største friområdene	Skogsborg friluftssenter Sætre del 2	Samarbeidspartnere / Asker kommune	Helårs naturmøteplasser, ubetjente/kystledhytter, UU hytte/brygge, flere anlegg.
Hytter, dagsturhytter, gapahuker og padlehuker	Asker syd	OF/DNT?	Padlehuk/hytte sydspissen av Asker, - del av padleleden
Dagsturhytter	Asker syd	Næringsliv/Stiftelse/ Statskog? /Fylket?	Tilsynsavtaler sommer, vinter
Nærmiljøanlegg:			
Aktivitetsparker, Klatreparker, akebakker, turstier	Borgenveien 100	Borgen Vel? /Asker kommune	Akebakke, oppjustering klatreløype og bålplass (plan foreligger)
Helårs naturmøteplass	Mørkvann	DNT? /Asker kommune? /Sætre bruk	Lavvo, bålplass, toalett, gapahuk, HC parkering?

Foto: DNT

Foto: Hurum turistforening

Foto: Skiforeningen

For nærmere informasjon om anleggsbehov, se Kunnskapsgrunnlaget til planen.

4. Økonomi og organisering ved etablering og drift

4.1 Friluftsanlegg og idrettsanlegg sidestilles

En hovedstrategi er å betrakte, utvikle og drifte friluftslivsanleggene på lik linje med idrettsanlegg. Dette er anlegg som når mange, med relativt lave kostnader. Prioritering av friluftsanlegg gjøres i samarbeid mellom kommunen og friluftslivsorganisasjoner.

4.2 Spillemidler til friluftsanlegg

Etablering og rehabilitering av ulike friluftsanlegg (f.eks. turstier, turveier, bålplasser, broer, gapahuker, padlehuker og hytter) og aktivitetsparker ved friluftsporter, er spillemiddelberettiget. Virksomhet Idrett og friluft bistår friluftslivsorganisasjonene i å søke spillemidler. Kommune kan også søke midler. Alle som søker må stille med egenandel (konkrete midler og dugnadsarbeid).

Planen for friluftslivets ferdselsårer skal brukes som grunnlag, når spillemidler til anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv prioriteres. Etablering av tiltak i stier, løyper og øvrige friluftsanlegg, vil inngå i administrasjonens årlige prioriterte anleggsliste, som innspill til kommunens Handlingsprogram og langsiktige investeringsplaner.

Kommunen skal kunne forskuttere spillemidler til friluftsanlegg, i likhet med rutiner for idrettsanlegg.

4.3 Midler til investeringer og drift

For å kunne gjennomføre de mindre anleggene i anleggslisten i planen, anslår kommunedirektøren en kostnad på ca. kr 400.000 i året frem til 2026, og deretter ca. kr 2 millioner per år, utover dagens budsjett. De større anleggene vil kreve ekstra bevilgninger utover dette. Dette er estimater, som må kvalitetssikres for hvert prosjekt. Det bør også avsettes et årlig beløp til drift og vedlikehold av nyetablerte friluftsanlegg. Kommunedirektøren vil komme tilbake til konkrete bevilgninger for det enkelte år i forslag til handlingsprogram.

Etablering av parkeringsplasser, kommunale brygger og toalettbygg ved friområder omfattes ikke av planen.

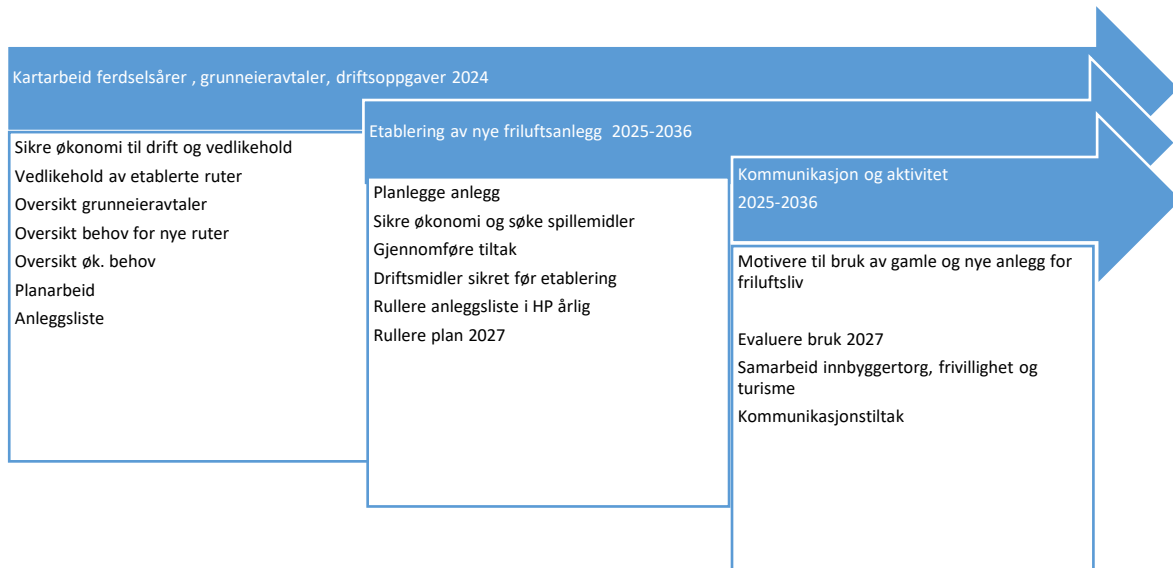
Kostnader ved nyetableringer av friluftsanleggene kan deles inn i fire nivåer etter hvor kostnadskrevende tiltaket er:

1) Små anlegg: merking, skilting og enkle gangbaner i tre. Lite kostnadsdrivende. (Ca. kr 100.000 pr anlegg).

2) Mindre anlegg langs ferdselsårer som er noe mer kostnadskrevende: bryggesti UU, infoskilter i metall, rastebord, bålplasser etc., men hvor man i tillegg kan få en del tilskudd fra spillemidler, andre og stiftelser via frivilligheten. Egenandel forskutteres av kommunen. (Ca. kr 200.000 pr anlegg).

4.4 Fremdrift

I den første perioden jobber kommunen spesielt med å få oversikt over ferdselsårer, oppdatere grunneieravtaler, harmonere driftsavtaler og vedlikeholde etablerte ruter. Deretter vil etablering av nye friluftsanlegg og kommunikasjon bli prioritert.

Figur: Fremdriftsplan

5. Oppfølging av planen

Oppfølging av handlingsplanen «Plan for friluftslivets ferdselsårer» koordineres gjennom Friluftsteamets styringsgruppe.

Handlingsplanen følges ellers løpende opp, som en del av den ordinære virksomhetsstyringen. Med bakgrunn i oppdragene fra kommunedirektøren, utarbeider virksomhetene tiltak i sine virksomhetsplaner for gjennomføring og oppfølging lokalt i den enkelte virksomhet. Arbeidet er en del av den ordinære administrative styringsdialogen mellom virksomhetsleder og direktør.

Som en hovedregel har Virksomhet idrett og friluft ansvar for strategiske planer innen friluftsliv, spillemiddelsøknader og motivering til bruk av friluftsanleggene. Virksomhet Miljø og Samferdsel har ansvar for etablering av nye friluftsanlegg som turstier, skiløyper, gapahuker, padlehuker, drift og vedlikehold av kommunens friområder, brygger, utfartsparkeringer, toalettbygg ol. Eiendom har ansvar for vedlikehold av hytter og kommunens øvrige bygningsmasse. Ved etablering av nye anlegg er det viktig å ta hensyn til driftsaspektet. Det legges opp til et tett samarbeid mellom virksomhetene.

Flere tiltak utføres gjennom tjenestekjøp og driftsavtaler, f.eks. tilrettelegging og drift av friluftsanlegg som sommerstier, skiløyper, toalettbygg og kontroll av kartdata. Andre tiltak kan inngå i samarbeidsavtaler som et spleiselag mellom det offentlige, frivillige organisasjoner, stiftelser og næringsliv.

Kommunen vil arbeide for at det igangsettes en ny regional eller nasjonal satsing alla «Stiprosjektet» som oppfølging av det nasjonale og regionale arbeidet med planer for friluftslivets ferdselsårer.

Vurdering av status og måloppnåelse vil bli gitt i kommunens årsrapport, og orientert om i utvalg for Samfunnstjenester og Medborgerskap. I tillegg vil det om mulig for enkelte stier, skiløyper og padleruter gjennomføres digitale bruksanalyser før og etter tilrettelegging, for å se om økt tilrettelegging fører til økt bruk. kommunen vil måle status for antall km med turruter i kartet hvert 4. år.

Lag og foreninger vil bli invitert til å komme med konkrete innspill før hver rullering av planen. Det inviteres til et felles møtepunkt årlig mellom kommunen, grunneierrepresentanter/ næringsliv og lag og foreninger som tilrettelegger friluftsanlegg.

6 Medvirkning og øvrig arbeid med planen

Prosjektplanen for arbeidet med planen ble forankret hos for Utvalg for medborgerskap og utvalg for Samfunnstjenester 1. september 2022. Planarbeidet ble annonsert på kommunens nettsider og omtalt i Askermagasinet og i begge lokalaviser.

Planforslaget ble presentert for lag og foreninger og grunneierrepresentanter 13. februar 2024, bearbeidet og sendt på høring. Den ble presentert i råd og utvalg i april – mai 2024, behandlet i utvalg for medborgerskap og utvalg for Samfunnstjenester 26. september 2024 og endelig vedtatt av Kommunestyret 15. oktober 2024.

Det er ellers gjennomført fem workshops og medvirkningsmøter i 2022-2023 med grunneierrepresentanter, turlag, foreninger og næringsliv, for å avdekke status, utfordringer og videre behov for tilrettelegging.

DNT Oslo og Omegn/ DNT Asker Turlag, Oslofjorden friluftsråd, Hurum Turistforening, Padleforbundet, Skiforeningen, Jeger og fisk, Speideren, historielagene, Røde Kors, enkelte idrettslag, FNF og andre lag og foreninger som tilrettelegger for stier, ruter, løyper og leder har medvirket. Asker elveforum, Kulturrådet, Asker idrettsråd og Kirken har også deltatt på workshop på Grønsand. Denne samlet 40 deltakere. Statskog, Sætre bruk, bondelagene og skogeierlagene har representert grunneierinteresser.

Det har vært arrangert egen workshop for sykkelmiljøet i Asker, en workshop med tema padling, en samling med Hurum Turistforening og Herstadhei turisthytteforening, og en workshop på Tofte med næringsaktører, grunneiere, vel, kirken og andre lokale representanter med tema ferdselsårer, kulturminner og naturbasert turisme. Takk også til turbokforfatterne Kaja Høgås og Bjørn Heidenstrøm for innspill. Planen er drøftet med Eldrerådet, Ungdomsrådet og Råd for personer med funksjonsnedsettelse.

Behov for opparbeiding, skilting og merking av turruter, utfartsparkeringer, tilgangspunkter for kajakk, toalett, renovasjon, overnattingsmuligheter, skilting fra kollektivtilbud og bebyggelse til stiene og markedsføring av tilbudet, har blitt drøftet. Utfordringer i forhold til brukerkonflikter mellom sykkel og turgåere, klatrere og beboere, slitasje fra ferdsel, koordinering med skogsdrift, jakt, viltforvaltning og oversikt over grunneiertillatelse og driftsavtaler har også vært tema.

Arbeidet bygger på erfaringer fra det nasjonale «Turskiltprosjektet». Gjennom en samarbeidsavtale med DNT, har Lars Christian Iversen spesielt bidratt med fagkunnskap.

Problemstillinger i planen har vært drøftet med andre kommuner i fylkesnettverket for Plan for Friluftslivets ferdselsårer. Viken har gitt tilskudd til planarbeidet.

Prosjektledelse for planarbeidet har ligget hos Idrett og friluft ved avdeling Forvaltning og utvikling. Prosjektgruppen har bestått av representanter fra Friluftsteamet. I tillegg har andre virksomheter bidratt. Styringsgruppe for planen har vært direktører og ledere i Friluftsteamets styringsgruppe sammensatt av Samfunnstjenester, Samfunnsutvikling og Medborgerskap.

Hovedansvaret for å utarbeide og følge opp plan for Friluftslivets ferdselsårer ligger hos Asker kommune, men det legges opp til et tett samarbeid med frivilligheten.

Workshop Grønsand

Foto: Heidi Rustand

Asker
kommune

Kunnskaps- grunnlag

Handlingsplan for friluftslivets
ferdselsårer 2023-2035

Innhold

1	Sikring av arealer til friluftslivets ferdselsårer	4
1.1	Gjennom planarbeid	4
1.2	Markaloven	4
1.3	Landbruk, natur og friluftsliv (LNF)	5
1.4	Friluftsløven	5
1.5	Statlig sikring	6
1.6	Kartlagte ferdselsårer og friluftsområder i planlegging	6
2	Etablering av friluftsanleggene	7
2.1	Turruter	7
2.2	Grunneieravtaler	7
2.3	Vedlikehold og drift av turruter	10
2.3.1	Driftsplaner og klimaendringer	10
2.3.2	Rett sti på rett sted	10
3	Fotruter sommer	11
3.1	Markastier	12
3.2	Kyststien	12
3.3	Historiske veifar	12
3.4	Rundturer	13
3.5	Remerking av stier	13
3.6	Behov for å koordinere aktører	13
3.7	Ny driftsmodell for sommer	14
3.8	Universelt utformede turstier og turveier	15
4	Skiløyper vinter	17
4.1	Ny driftsmodell for vinter	18
5	Sykkel	19
6	Padling	21
7	Klatre- og buldrefelt	24
8	Målpunkter	25
8.1	Utfartsparkeringer	26
8.2	Toalettbygg	26
8.3	Ubetjente DNT-hytter i marka	27
8.4	Kystledhytter i Asker	28
8.5	Foreningshytter	29
8.6	Dagsturhytter versus overnattingshytter	30

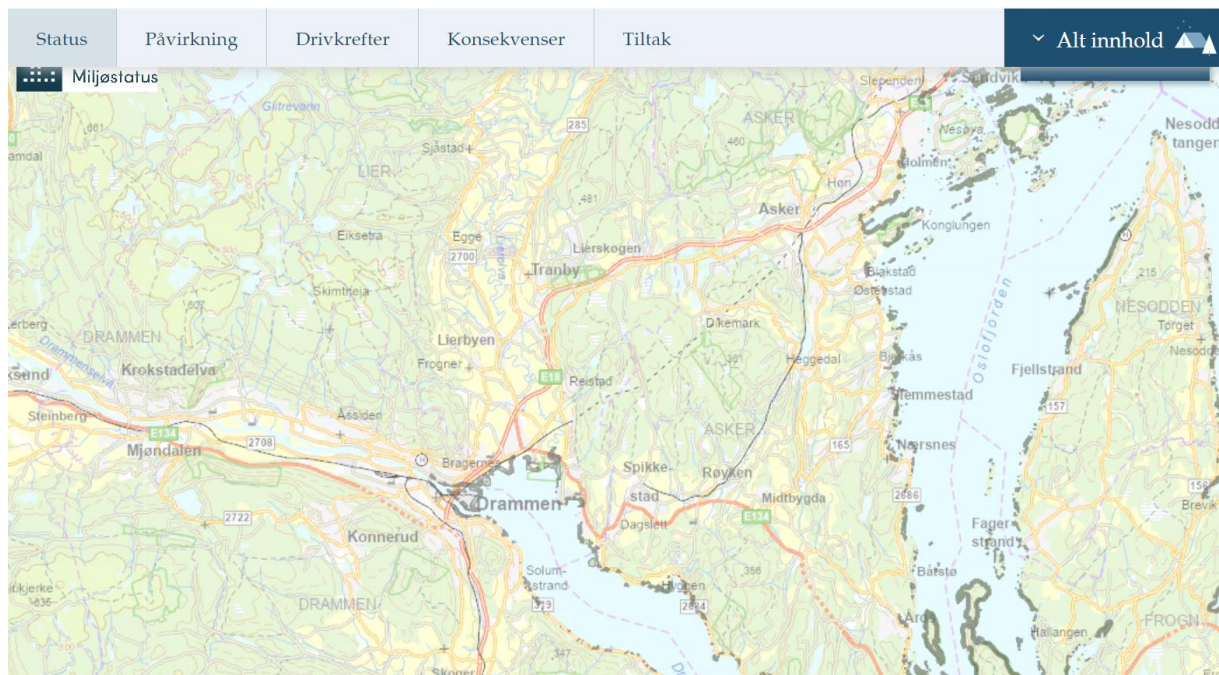
8.7	Gapahuker, padlehuker, telt og hengekøyeplasser.....	31
8.8	Helårgodkjente bålplasser	31
8.9	Turmål.....	31
9	Behov for samarbeid på tvers av kommunene.....	32
10	Informasjon om turmuligheter og allemannsretten	33
10.1	Først tilfredsstillende infrastruktur, - deretter ny markedsføring.....	33
10.2	Besøksforvaltning	33
10.3	Målgrupper.....	33
10.4	Tema.....	34
10.4.1	Inspirasjon og informasjon om selve friluftslivstilbudet.....	34
10.4.2	Informasjon om allemannsretten, plikter og sporløs ferdsel	37
10.4.3	Status i arbeidet med å tilrettelegge friluftslivets ferdselsårer.	38
11	Kartdata	38
12	Definisjoner	39

Borgenveien 100 klatrepark, Foto: Heidi KS Rustand

Foto forside: Asker kommune, Vibeke Gosli

1 Sikring av arealer til friluftslivets ferdselsårer

I Asker nord er 20 prosent av strandsonen tilgjengelig for allmennheten. (Tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv, 2023).

Der presset på arealer er stort, er det ofte vanskelig å få avsatt og beholdt tilstrekkelige friluftarealer for befolkningen. Sikring gjennom oppkjøp eller langvarige bruksavtaler med grunneiere er noen av virkemidlene. Arealer kan også sikres gjennom plan.

1.1 Gjennom planarbeid

Friluftslivets ferdselsårer er en viktig del av arealplanleggingen. Kyststien og en del turstier og skiløyper ligger inne i kommuneplanens arealdel. Samtidig sikres stier og løyper gjennom reguleringsplaner, gjerne regulert til friluftsmål, turvei/tursti eller snarveier og smett. Disse er viktige for å knytte sammen traseer og sikre trafiksikker tilgang fra boligområdene og ut til turområdene.

Tilrettelegging av stier og turveier, kan også inngå i utbyggingsavtaler og rekkefølgebestemmelser, på linje med gangveier og lignede.

1.2 Markaloven

Vestmarka, Vardåsen og Kjekstadmarka inngår i dag som en del av markagrensa og er forvaltet av Statsforvalteren gjennom eget lovverk «Markaloven»; «Formålet med loven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Loven skal sikre Markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner. Det skal samtidig tas hensyn til bærekraftig bruk til andre formål». Loven er under revisjon.

1.3 Landbruk, natur og friluftsliv (LNF)

I kommuneplanen er det vektlagt at arealformålet Landbruk, natur og friluftsliv (LNF) også kan fremme og tilrettelegge for friluftsliv og naturopplevelser ved å ha bestemmelser knyttet til dette formålet.

I retningslinjene til LNF står det: "Landbruks-, natur- og friluftsliv (LNFR-områder) er områder som skal nyttes eller sikres til landbruksproduksjon, herunder jordbruk, skogbruk og reindrift, og/eller som skal bli liggende som naturområder og naturområder med spesiell betydning for friluftslivet.

Dette er arealer som i det vesentlige skal være ubebygget, eller bare bebygget i tilknytning til landbruk og reindrift, og for bruk av området til friluftsliv, inklusive universelt tilrettelagte tiltak for allmennheten". (Plan og bygningsloven § 11-7).

1.4 Friluftsloven

I utgangspunktet arbeides det alltid med å få til en avtale med grunneier før kommunen anlegger en ferdselsåre i utmarka. Nasjonalt er det utarbeidet en omforent avtalestandard som grunneierorganisasjonene stiller seg bak. Denne ivaretar både anleggelse og drift av turstien og hensynet til grunneiers næringsvirksomhet i området.

Friluftslovens §35 gir kommunen myndighet til å sette i verk tiltak for å lette ferdsel i utmark, også der grunneier ikke samtykker. Kommunen kan varde og merke opp ruter og turstier i utmark, og kan på bestemte steder bygge klopper eller bruer, og sette i verk andre tiltak for å lette ferdselen langs ruter og turstier i utmarka. Denne retten kan utøves uten forutgående skjønn. Kommunen kan gi organisasjoner, som har til formål å fremme reise- og friluftsliv, den samme retten.

Ved merking av ruter skal eieren (eller brukeren) varsles i god tid før merkingen starter. Motsetter hen seg merking, avgjør kommunen om, og i tilfelle på hvilken måte, merking skal tillates. Vedtak om inngrepsløyve etter § 35 er et enkeltvedtak. Det betyr at kommunen må foreta saksbehandling, og grunneiere må ha anledning til å uttale seg og eventuelt klage på vedtaket. Men inngrepsløyve kan altså bare brukes når man har gjennomført forhandlinger og ikke har klart å komme frem til noen frivillig avtale.

«Oppføring av byggverk som gapahuk eller rastebu, etablering av parkeringsplass, bygging av toaletter og utsetting av avfallscontainere på andres eiendom omfattes derimot ikke av friluftslovens § 35. Slike tiltak kan bare utføres etter avtale med grunneieren eller med hjemmel i annet grunnlag, f.eks. ekspropriasjon. På samme måte kan omfattende tiltak, som f.eks. utsprengning av ny trase, bare skje etter samtykke fra grunneieren eller etter at det er gjennomført ekspropriasjon etter plan- og bygningsloven eller oreigningsloven. Tilretteleggingstiltak kan også ha behov for tillatelse etter plan- og bygningsloven, og dette bør sjekkes med kommunens ansvarlige for plan- og byggesak». Miljødirektoratet 2023.

Kommunen har ansvar for å forvalte Allemannsretten etter Friluftsloven med tilhørende plikter.

Allemansretten gir rett til å ferdes og oppholde seg i utmarka i Norge – når ferdselen "skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet". Ferdsel kan skje i utmark uavhengig av grunneiers syn, så lenge man holder seg innenfor lovens rammer om ferdselskultur osv. Eksempelvis ferdsel til fots, eller ferdsel med sykkel på vei eller sti. Men du skal ta hensyn. Oppdager du f.eks. et plantefelt i utmarka, eller hogstarbeid, bør du unngå å gå akkurat der.

Merking av stier kan bidra til å styre ferdselen f.eks. der det i en periode drives mye skogsdrift. Stien kan etter avtale legges om så lenge hogsten varer.

For enkelte typer bruk, kan en avklaring med grunneiere uansett være lurt for å forebygge konflikt. Dette gjelder særlig når et areal vil bli benyttet fast til organisert virksomhet.

Allemanspliktene innebærer at du for eksempel ikke bryter friske greiner, tar med søpla hjem og rydder etter deg og holder god avstand til gårds plasser, hustomter, hytter ol. Båndtvang og hensyn til dyr på beite og vilt er en selvfølge.

I innmark kan enhver ferdes til fots i den tid marken er frosset eller snølagt, men ikke i tidsrommet fra 30. april til 14. oktober. Denne ferdselsrett gjelder likevel ikke på gårds plass eller hustomt, inngjerdet hage eller park og annet for særskilt øyemed inngjerdet område hvor allmenhetens vinterferdsel vil være til utilbørlig fortrengsel for eier eller bruker.

(les mer om [Allemansretten](#) og [Allemanspliktene](#) i kap.10)

1.5 Statlig sikring

Det er mulig å søke om statlig sikring av friområder/turstier via Fylkeskommunen; Dette innebærer at det offentlige kjøper, eller inngår avtaler om varig bruksrett for arealer som kan brukes av allmenheten til friluftsliv. Dette kan blant annet være populære områder der allmenhetens bruk er så stor at den overstiger det grunneier må akseptere i henhold til allemansretten. Det kan også være områder med behov for fysisk tilrettelegging for å ivareta arealet og sikre allmenhetens bruk, eller områder som er utsatt for stor utbyggingspress og som samtidig har en nøkkelfunksjon for friluftsliv. Manglende forbindelser mellom to turstier, eller en del av en gjennomgående sti, er eksempler på dette.

1.6 Kartlagte ferdselsårer og friluftsområder i planlegging

Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårer 2023-2035 vil danne grunnlag for en oppdatering av Nasjonal database for tur- og friluftsruter og FKB Traktorveg-Sti. Sammen med kartlagte og verdsatte friluftslivsområder inngår disse datasettene i det offentlige kartgrunnlaget, og er viktig i bidraget med å sikre areal og sammenhenger for friluftslivet. (Miljødirektoratet). Planen og kartene som følger den, benyttes løpende som kunnskapsgrunnlag i kommuneplanarbeidet og ved reguleringsplaner og byggesaksbehandling.

Arbeidet med friluftslivets ferdselsårer må koordineres med regulering, byggesak og grunneiendom for å sikre og tilrettelegge «grå» regulerte turveier, smett og snarveier, dersom de bidrar til å knytte sammen en rundtur, eller en prioritert tursti i nrområdet.

Arbeidet med å sikre og forebygge nedbygging av «100-metersskog», målpunkter som trafiksikre akebakker, naturlekeplasser, tilgang til stinett for skoler og barnehager og liknende, må gjøres gjennom kommunes arealplanlegging og byggesaksbehandling.

2 Etablering av friluftsanleggene

I «Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035» legger kommunen vekt på å etablere et gjennomgående sti/tur/sykkel- og sti-/løypenett, maks 500 meter fra der folk bor.

2.1 Turruter

Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer tar for seg tilrettelegging av turruter, - det vil si skiltet, merket og kartfestede traséer for ferdsel i den sesongen som er aktuell for bruk. Her avgrenset til fotruter, sykkelruter, klatrefelt, padleled og skiløyper.

For at en turrute skal registreres i kartverkets turrutedatabase, skal det foreligge grunneieravtale, og en organisasjon eller kommunen skal være definert vedlikeholdsansvarlig.

2.2 Grunneieravtaler

Selv om Friluftsloven er tydelig på at kommunen kan anlegge stier og løyper i utmark, er det et ønske at det foreligger samtykke fra grunneier eller fester før tilrettelegging for ferdsel, stier og løyper kan starte. Ved anleggelse av stier over innmark, kreves alltid grunneieravtale.

Grunneier bør involveres så tidlig som mulig i prosessen. Det kan inngås avtaler for merking av hele stier og anleggelse av løyper, eller avtaler for hvert enkelt skiltpunkt. Det er behov for å gjennomgå grunneieravtaler knyttet til turruter, samt å få et mer systematisk samarbeid med grunneierrepresentanter. Kommunen oppretter et digitalt arkiv for grunneieravtaler, også for de avtalene som inngås av driftsoperatør.

Kommune skaffer oversikt over grunneiere, mens driftsansvarlig inngår den enkelte avtale. Kommunen kan bistå juridisk når det er vanskelig å bli enige om en avtale. Langs kyststien har kommunen et spesielt ansvar for dette. Der kommunen selv er grunneier, er det avdeling Grunneiendom som signerer på vegne av kommunen.

Nasjonalt er det utarbeidet standard for grunneieravtaler for turstier og skiløyper i et samarbeid mellom Den Norske Turistforening (DNT), Norsk Friluftsliv, Friluftsrådernes Landsforbund, Skiforeningen, Norges Fjellstyresamband, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og småbrukarlag, Norges Skogeierforbund, NORSKOG, Statskog og Norsk Allmenningsforbund.

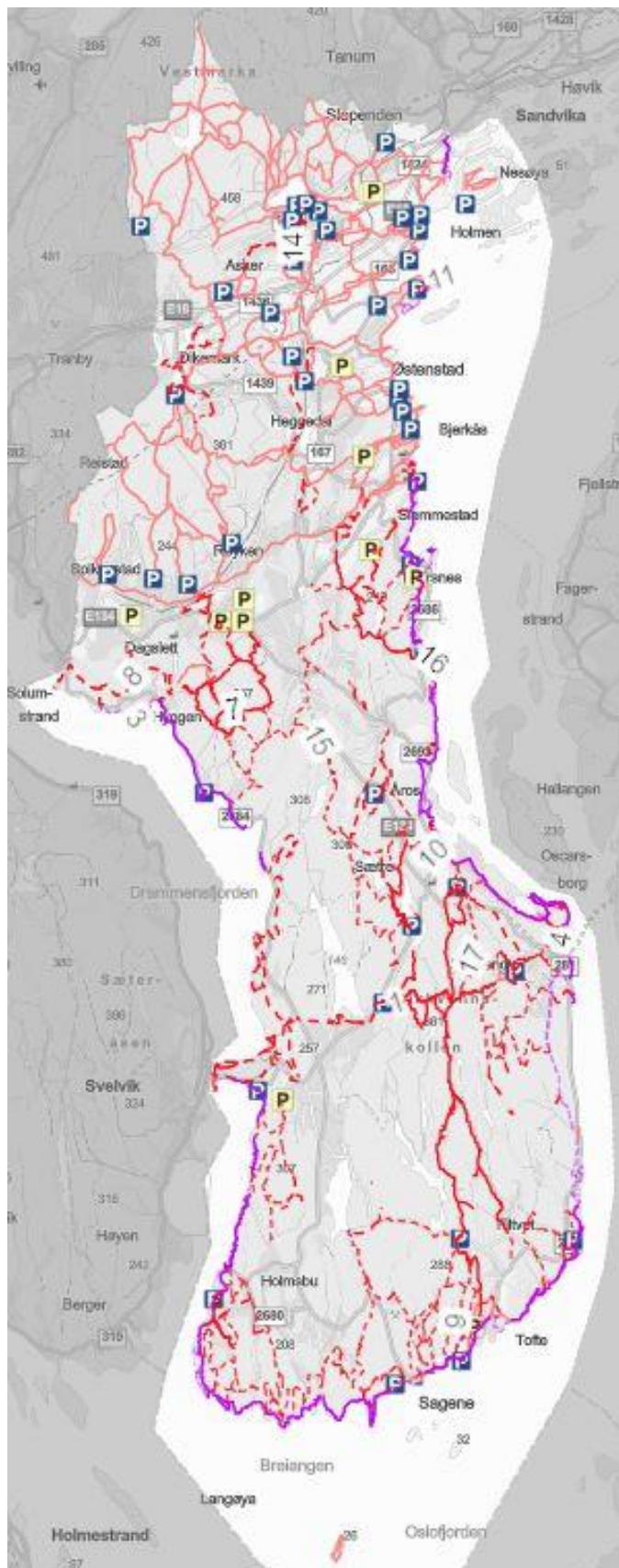
«Det er potensial for å øke bruken av landbrukets arealer (til friluftsliv), der det ikke kommer i konflikt med aktiv jordbruksdrift (...) Det er egne midler over Jordbruksavtalen som kan nyttes til tilrettelegging. Skogsveier kan for eksempel bidra til et økt tilbud av ferdselsårer for friluftsliv og fysisk aktivitet.» (Sammen om aktive liv s.37).

For skognæringa gjelder ordinære forskrifter og Norsk PEFC skogstandard. Ut over dette stilles det ikke ytterligere krav til rydding av stier og løyper. Kommunen ønsker gjerne å merke noen utvalgte *eksisterende* stier, gamle veifar, skogsbilveier og kortere stikoplinger (missing links) mellom disse, slik at det etableres et prioritert *hovednett* som ferdselen styres inn på. Slik begrenses ferdselen andre steder, samtidig som behovet for å rydde rundt stien begrenses.

Ny næringsutvikling innen landbruket, slik som aktivitetsbasert og naturbasert reiseliv og gårdsturisme, kan koordineres med tilrettelegging av friluftsanlegg. Det er eksempler på gode samarbeidsprosjekter, der nye turveier og møteplasser har blitt anlagt for å styrke tilbudet til besøkende, gitt en tryggere skolevei, samtidig som ferdselen har blitt ledet utenom eller innom gårdstunet, avhengig av grunneiers ønsker.

Gapahuken på Bjønnåsen naturpark leies ut av Grønsand gård til grupper.

Dagens og foreslåtte turruter i marka og langs kysten (illustrasjon)

2.3 Vedlikehold og drift av turruter

Sti- og løypenettet bør forvaltes slik at det ivaretar opplevelsesverdier, hensyn til kulturmiljø, biologisk mangfold og ulike brukergrupper.

2.3.1 Driftsplaner og klimaendringer

Turruter vedlikeholdes årlig etter en fastsatt plan. Det er et mål at alle turruter i Asker har planer for årlig vedlikehold. Hvem som har ansvar for at disse utarbeides og følges opp, følger vanligvis av grunneieravtalen for den enkelte rute. Vedlikehold og drift er også beskrevet i driftsavtalene som kommunen har med Skiforeningen, DNT og andre aktører.

Kommunen har ansvaret for å utarbeide driftsplaner for ferdselsårene som en del av forvaltningsplanene for statlige sikrede friluftsområder og landskapsvernområder.

Klimaendringer krever bedre tilrettelegging. Ved gode vekstforhold, store snøfall eller vindfall, kan det være behov for rydding av vegetasjon flere ganger i året. Kraftige reinskyll og mer bruk, kan også øke behovet for vedlikehold.

Snømangel vil innebære at bruken av stiene vil øke. Enkelte turstier i nærheten av boligområder kan lyssettes, slik at de oppleves trygt og kan benyttes på ettermiddagen gjennom hele året. Nedlagte lysløyper kan omgjøres til opplyste labbeløyper og turstier.

2.3.2 Rett sti på rett sted

Merking og skilting bidrar til trygg ferdsel, samtidig som ferdselen kanaliseres dit man ønsker. Bruer, gangbaner og steinsetting beskytter sårbar natur og forebygger unødig utvidelse av stien ved våte partier. Det er flere eksempler på tilrettelegging av gangbaner over myr osv. i naturvernområder.

Rett sti på rett sted: Veileder i naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv fra Miljødirektoratet beskriver hvordan fysisk tilrettelegging kan gjennomføres med så liten miljøbelastning, og så små inngrep i naturmiljøet og kulturlandskapet som mulig, samtidig som naturmangfoldet og kvaliteten på friluftslivsopplevelsen ivaretas. Direktoratet har utviklet en digital Stiskole.

Det er ikke ønskelig at alle stier merkes. Det vil også finnes ferdselsårer for dem som foretrekker naturopplevelser med liten eller ingen opparbeiding. Samtidig bør enkelte områder skjermes for stor menneskelig trafikk på grunn av sårbar natur, dyreliv eller drikkevannskilder.

Merkehåndboka.no har samlet fagstoff rundt etablering og vedlikehold av turrutene. Merkehåndboka er et omforent resultat av bredt samarbeid mellom skog- og landbruksorganisasjonene, friluftslivsorganisasjoner, reiselivet og offentlige myndigheter. Den norske Turistforening (DNT), Innovasjon Norge og Friluftsrådernes Landsforbund (FL) har redaksjonsansvaret for Merkehåndboka.

Merkehåndboka har følgende liste som viser aktuelle oppgaver ved årlig vedlikehold av turstier: • Sjekke og vedlikeholde turutgangspunktet, inkludert informasjonstavler og skilt. • Rydde vegetasjon slik at ryddebredden opprettholdes. • Sjekke og vedlikeholde grøfter og renner der dette er etablert. • Sjekke alle tilretteleggingstiltak som klopper, bruer etc. • Sjekke tau og andre hjelpetiltak i bratte områder. • Sjekke varder der dette er etablert. • Sjekke og rydde eventuell vegetasjon som skjuler merking. • Vurdere behov for ny maling av merking (normalt flere år mellom hver gang). • Sjekke at skilt står støtt og at skilt står i riktig retning, vurdere behov for utskifting av slitte skilt. • Sjekke at turruta

er riktig vist på kart, og melde inn eventuelle feil og endringer • Rydde søppel langs turruta. • Sjekke og vedlikeholde rasteplasser langs turruta, som benker, bord, bålplasser og gapahuker.

GANGBANE. Her legges planker eller stokker, som festes til underliggere, i stiens lengderetning over myr og andre våte områder.

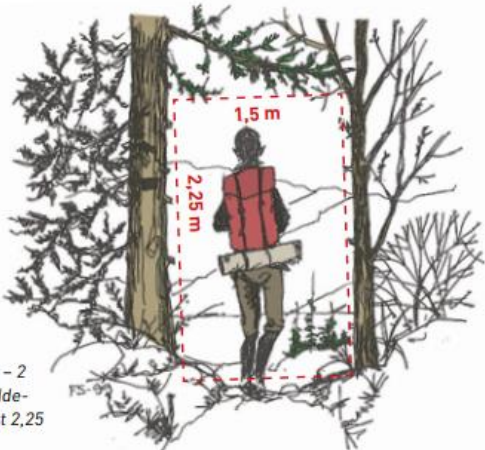

Figuren viser gangbane bygd av halvkloyvinger som er felt ned i underliggerne for å ligge støtt.

**RYDDE-
HØYDE OG
BREDE.**

Rydebred-
den på stier
bør være 1,5 - 2
meter og rydde-
høyden minst 2,25
meter.

Merkehåndboka.no

3 Fotruter sommer

Asker kommune har totalt rundt 400 km med blåmerkede turstier i Asker.

I forarbeidet til Plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv er det avdekket at tettheten av friområder, turstier og rundturer i Asker varierer, og at det mangler sammenhengende hovedruter, særlig i området mellom Villingstadåsen og Hurummarka, og langs deler av Kyststien.

3.1 Markastier

Det er ønskelig å etablere en sammenhengende blåmerket sti som går «Asker på langs». Strekningen Tofte/Sagene- Sætre trenger slutføring. Merking i området rundt Villingstadåsen/Herstadhei bør gjennomgås i henhold til merkehåndboka. Auke - Bårsrudmarka trenger blåmerking. Stien langs Askerelva fra Blakstad til Sem bør slutføres over Vøyen. Kulturminner langs stiene kan skiltes.

Det er generelt et økt behov for å styre ferdselen og tilrettelegge bedre i Asker sør.

3.2 Kyststien

Kyststien er etablert i hovedsak rundt hele halvøya, men mangler traséer og avtaler i enkelte områder, spesielt langs Drammensfjorden og noe langs Oslofjorden. Ca. 20 prosent av kyststien mangler en god trasé. Merking og informasjon er viktig, slik at det ikke er tvil om hvor man kan gå. Arbeidet bør sees i sammenheng med arbeidet om å bedre tilgangen til strandsonen og ivaretagelse av kommunens brygger og eiendommer langs kysten. Kyststien er fremhevet som et av de viktigste reiselivstilbudene i kommunen. Kyststien i sør har et spesielt behov for remerking og rydding. Arbeidet med strekningen Hyggen- Kinnartangen er startet opp. Første strekning av kyststien i Asker ble åpnet i 1994. Det er ønskelig å utarbeide et eget tverrfaglig prosjekt for kyststien for å sikre og ruste opp strekninger, og formidle opplevelser langs traseene.

3.3 Historiske veifar

Halvøya har flere gjennomgående historiske veifar, som f.eks. Oldtidsveien, Sandstien, og Pilegrimsleden (Tunsbergleden). Disse ivaretas godt av historielagene, kirken og DNT. Det er behov for å slutføre Sandstien fra Dramstadbukta til Semsporten og merke den kulturhistoriske hovedveien mellom Bjørsand og Filtvet som alternativ kyststi. Det arbeides med å tilrettelegge overnattingsmuligheter langs Pilegrimsleden og reskilte.

Sølvveien (Kongeveien) fra Kongsberg til Oslo, går gjennom Asker, langs gamle Drammensvei. Det er ønskelig å merke denne som kulturhistorisk turvei eller sykkelvei med informasjonsskilt, i et samarbeid med Kongsberg kommune. Det er ønskelig å tilrettelegge Gamle Drammensbanen bedre for turgåere og sykkel, fra Liers grense til Spikkestad.

3.4 Rundturer

De fleste rundturene finner vi i Asker nord, hvor det i et samarbeid mellom kommunen og DNT, er etablert 20 rundturer i nærheten av boligområdene. Det skal etableres blåmerkede rundturer ved lokalområdene i hele kommunen. Det er størst behov i midtre og sørlige Asker. Aktuelle lokalområder å starte opp med er: Hyggen, Tofte, Holmsbu/Klokkarstua, Sætre, Slemmestad, Spikkestad og Røyken.

3.5 Remerking av stier

Det er behov for å gjennomgå alle grunneieravtaler og å merke gamle stier, slik at avtalene blir oppdaterte og merkingen blir i tråd med Merkehåndboka.

3.6 Behov for å koordinere aktører

Kartlegging i 2023 viser at de fleste av turrutene for fotturer tilrettelegges, driftes og vedlikeholdes av DNT etter nasjonal standard. Det er samtidig andre aktører som rydder, merker og skilter i sitt lokalområde, og som brenner for dette. Men kommunen opplever en utfordring med å følge opp alle frivillige aktører og holde kontinuerlig oversikt over endringer i stiarbeidet lokalt. Det er derfor ønskelig å bygge et nettverk mellom alle lokale stigrupper, rundt etablering, drift, og vedlikehold, og at en hovedaktør tar ansvar for dette opp mot kommunen.

Tabell over ulike aktører sommerstier pr 2023 (ikke uttømmende):

Aktør	Områder
DNT Oslo og Omegn – DNT Asker Turlag	Vestmarka, Kjekstadmarka, Bårsrudmarka, Kysten Asker Nord, Asker sentrum, Asker Sør
Røyken historielag	Oldtidsveien, Kysten Asker Midtre
Herstadhei TF	Villingstadåsen
Hyggen vel	Hyggen
Hurum historielag	Sandstien i Hurum
Hurum turistforening	Hurumskogene

3.7 Ny driftsmodell for sommer

Det er ønskelig med en bærekraftig og sentral koordinering av drift og vedlikehold av de blåmerkede turrutene sommerstid. Planen foreslår følgende modell for drift:

- En hovedaktør er ansvarlig for drift, vedlikehold og utarbeiding av skiltplan etter nasjonal standard, og har driftsavtale med kommunen.
- Aktøren gir opplæring i skilting, merking og vedlikehold til lokale stigrupper. En sti kan deles opp i ulike roder med rodeansvarlige.
- Rodene vil bli ivaretatt av stigruppene lokalt*
- Kommunen dekker materialkostnader.
- Hovedaktøren har ansvar for å inngå grunneieravtaler etter Merkehåndboka
- Kommunen drifter sentralt arkiv for alle grunneieravtaler.

*Stigruppene utgår gjerne fra lokale lag og foreninger, mens hovedaktøren koordinerer.

Tabell over type sommerstier:

Type sti fottur	Skiltet/Merket	Km pr 2023
Blåmerkede stier i marka	JA Asker nord, noe midtre Asker, noe Asker syd	300
Blåmerkede rundturer nærområder	JA 20 i Asker nord, NEI midtre og syd	30
Blåmerket Kyststi	JA JA/NEI Asker syd	
UU-rundturer	NEI	0
Matestier fra kollektiv	NEI	
Matestier fra boligområder	NEI	
Historiske veifar	JA	
Pilegrimsleden	JA	

(måles i kart)

3.8 Universelt utformede turstier og turveier

Asker har i dag ingen universelt utformede turstier eller turveier utenom sentrumsområdene. Kommunens kartlegging sommeren 2023 peker på spesielt tre rundturer som ved enkle tiltak kan tilrettelegges for bruk av elektrisk rullestol til turbruk (se tabell). Underlaget må være jevnt og ikke ha for stort tverrfall eller stigning (1-12 grader). Informasjon på skilt må være lett å oppfatte.

Det er ønskelig å tilrettelegge friluftsområdene, som ligger langs rundturene, universelt. Dette kan være rastebord, bålplate, baderampe, dagsturhytte eller overnattingshytte osv. Tilgjengelig toalett og HC-parkering skal også følge standard. (se Sentrumsnære turveier).

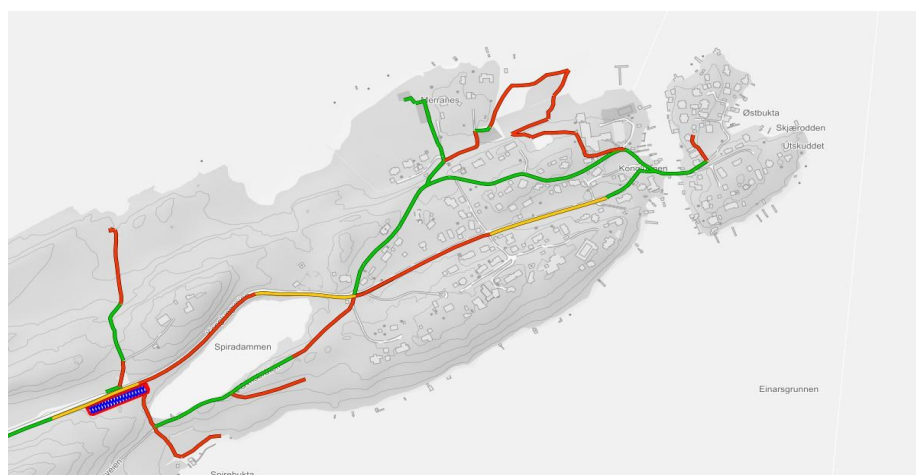

Krav UU-Bord: Fri høyde 0,67 cm (gjerne 0,70 cm). Utstikk minst 50 cm på endene slik at man kan komme inntil med rullestol/ vogn (NS 11005:2011). Krav UU benk: Sittehøyde 45 cm, armlene, ryggstøtte, rom under benken.

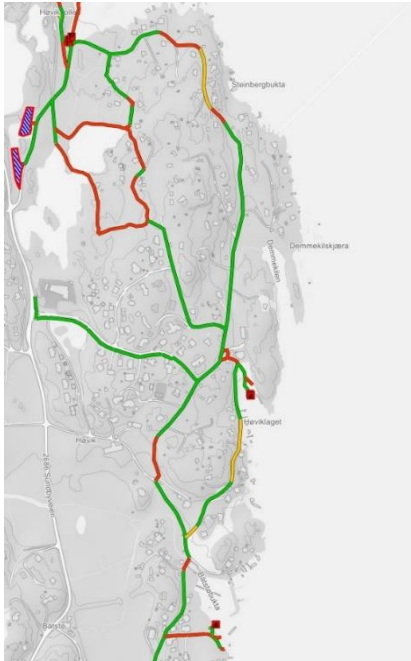
Forslag nye universelt utformede rundturer i Asker kommune:

Rundtur UU-sti	km	Tilrettelegging
Konglungen	3	Mangler HC parkering og UU-toalett, har UU-rastebord
Høvikvollen	4	Har HC parkering og UU-toalett. Mangler UU-rastebord
Grytnes-Stikkvann	5	Mangler HC parkering og UU-toalett, UU rastebord, UU hytte planlegges. Mulig Fiskebrygge

Tilgjengelighet 2023 for elektrisk rullestol friluft, Konglungen. Norgeskart:

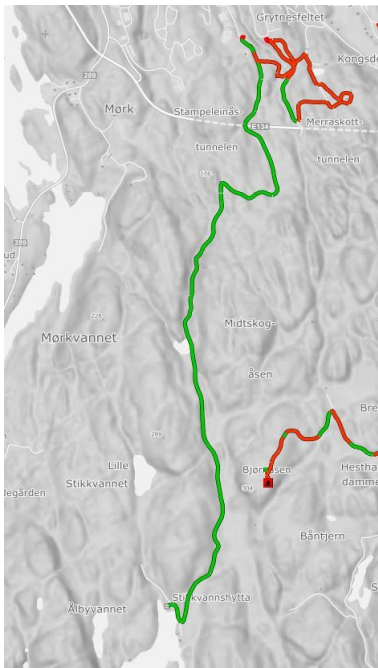
Rundtur Konglungen fra Spira utfartsparkering, rundt dammen og ut til Merraneset og Kuodden er en fin rundtur, men trenger spesielt tilrettelegging i vestenden av dammen. Gang- og sykkelveien har for stort tverrfall på enkelte strekninger i henhold til kravene.

Tilgjengelighet 2023 for elektrisk rullestol friluft, Høvikvollen-Båtstø. Norgeskart:

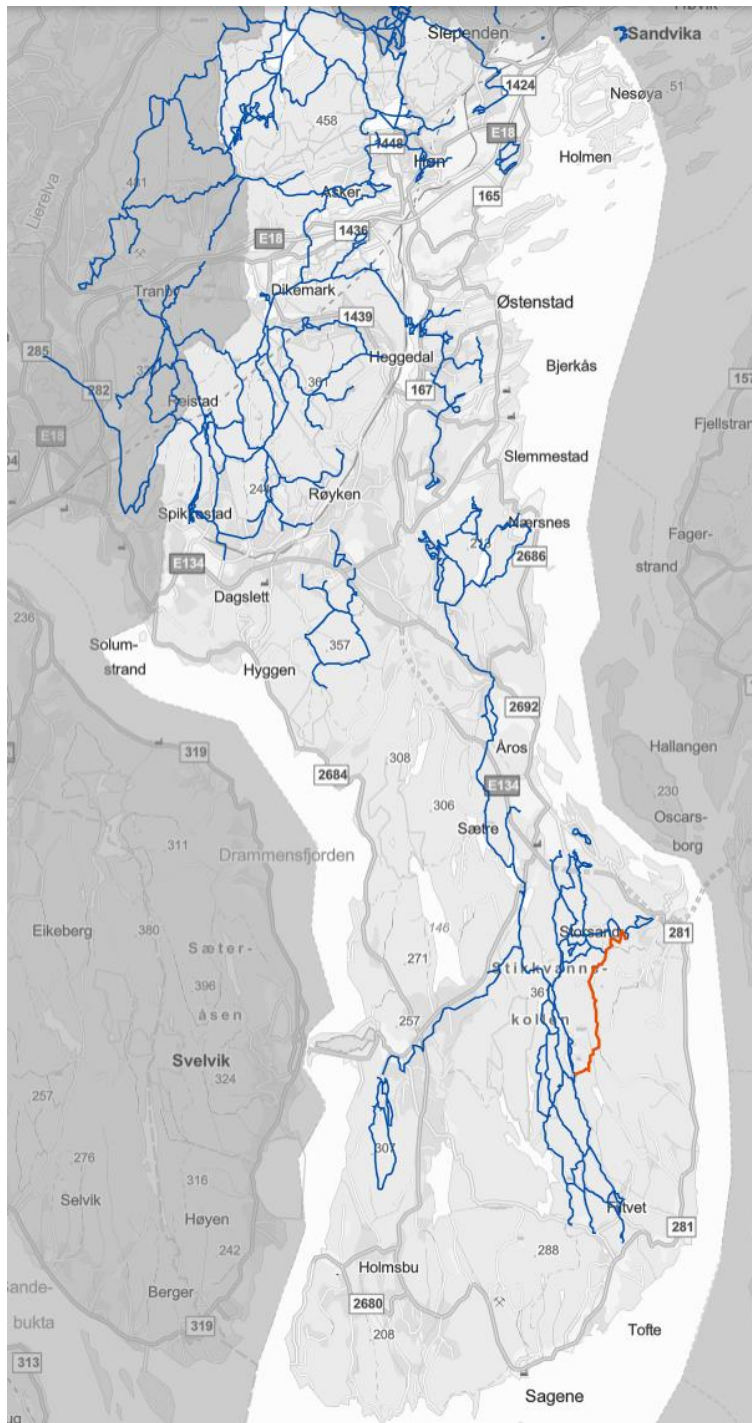
Rundtur Høvikvollen- Båtstø er en fin rundtur, men trenger spesielt tilrettelegging mellom Høvikskogen og utfartsparkeringen på Høvikvollen (langs vannene).

Tilgjengelighet 2023 for elektrisk rullestol friluft, Grytnes- Stikkvann. Norgeskart

Turen langs grusveien Grytnes-Stikkvann er en fin tur for elektrisk rullestol. Turen kan gå nesten til midten på Stikkvann. Det er tatt initiativ til å omgjøre et bygg til universelt tilrettelagt hytte på østsiden av vannet.

4 Skiløyper vinter

Det finnes i overkant av 300 kilometer med preparerte skiløyper i nye Asker. Disse finnes i hovedsak i Vestmarka, Kjekstadmarka, og Hurumskogene. I tillegg prepareres det løyper i mange nærområder når forholdene tillater det. Eksempler er Bårsrudmarka, Eidjordene, Vardåsen, Herstadhei og Sætre.

I henhold til Markaloven krever etablering av løyper som medfører større terrenginngrep, en reguleringsplan.

I Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer legges det opp til å beholde dagens skiløyper, med kun enkelte små justeringer.

Det er et mål å opprettholde lokale skitraseer i nærheten av der folk bor, slik at en begrenser behovet for transport.

«Mateløyper» fra boligområder og inn i løypenetet prioriteres.

På grunn av klimaendringer kan det være aktuelt å gjøre om lysløyper, som i utgangspunktet var for ski, til sykkelsti eller tursti.

Det er også et potensiale for å omgjøre nedlagte lysløyper til akebakker eller «labbeløyper», det vil si lavterskel-turstier vinterstid som prepareres med tilpasset løypemaskin (Snowdog) eller snøskuter.

Labbeløyper kan anlegges utenfor byggesonen eller på frossen mark.

I skiløyper må vegetasjonen ryddes i et bredere belte, enn langs en enkel sti. I enkelte skiløyper, særlig i nærområder, er det aktuelt å tilrettelegge slik at løypene kan brukes på lite snø. Drenering kan være aktuelt enkelte steder.

Skiløypene driftes i 2023 hovedsak av Skiforeningen og Hurum Turistforening, som stiller med mannskap og utstyr. Enkelte idrettsklubber og foreninger kjører også skiløyper. Ut over Merkehåndboka har Skiforeningen en Håndbok for tilrettelegging i marka.

Mildere vintre og mindre snø – særlig i lavlandet, gjør det mer utfordrende å tilrettelegge for skigåing og vinteraktiviteter. Å anlegge skiløyper på skogsbilveier kan bli mer aktuelt. Da unngår en unødig grøfning og det blir enklere å lage løyper ved lite snødekke. Dette krever et tett samarbeid mellom skogbrukere, løypekjørere og informasjon til brukere for å unngå brukerkonflikter.

4.1 Ny driftsmodell for vinter

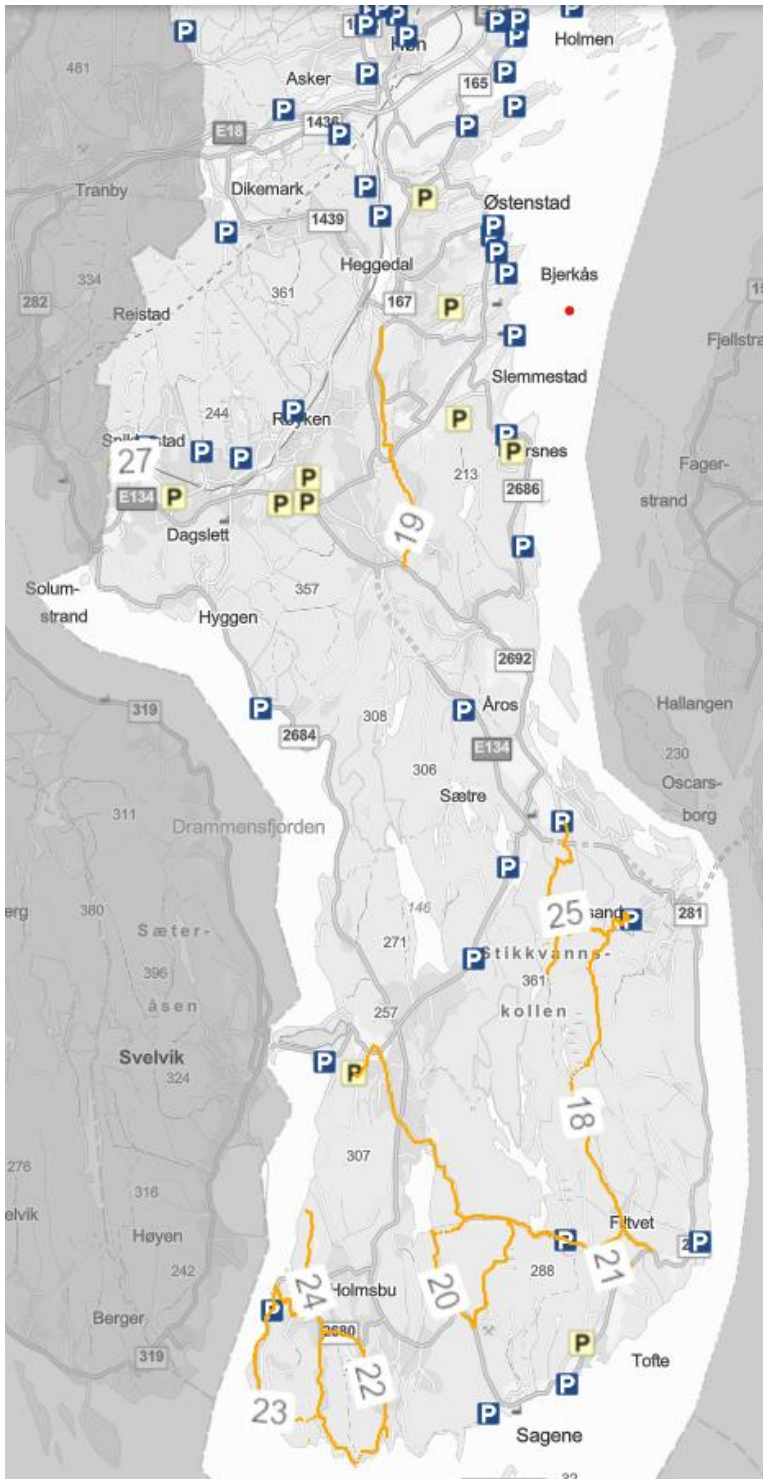
Det er ønskelig med en bærekraftig og sentral koordinering av drift og vedlikehold av skiløypene. Planen beskriver ny modell for drift:

- En hovedaktør er ansvarlig for driften ovenfor kommunen.
- Aktøren gir opplæring og følger opp lokale rodeansvarlige (lag og foreninger, løypebaser) som har ansvar for enkelte traseer.
- Hovedaktøren har ansvar for å inngå grunneieravtaler.
- Kommunen drifter i tillegg et sentralt arkiv for alle grunneieravtaler.

Tabell over skiløyper og dagens aktører

Aktør	Område
Skiforeningen	Vestmarka Kjekstadmarka Nærområdet Asker N
Hurum TF	Hurumskogene
Herstadhei TF	Villingstadåsen
Huringen	Klokkarstua
Bødalen IF	Bårsrudmarka
Gråbein IF	Sætre

5 Sykkel

Kart over forslag til sykkel-turruter på grus

Asker kommune har et overordnet mål om å øke andelen gående og syklende.

I arbeidet med å tilrettelegge for sykkel, ønsker vi å differensiere brukerne. I friluftslivet tilrettelegger vi for to målgrupper; 1) Syklister på grus og 2) Syklister på sti.

Asker kommune vil i første omgang prioritere gruppe 1) syklister på grus, siden dette når en bredde av brukere, både familier og tursyklister.

I samarbeid med grunneiere legges det opp til å knytte sammen ulike grusveier i marka med trillestier, for å lage gjennomgående sykkelruter og rundturer. Asker sør vil bli prioritert.

Det er ønskelig å etablere en gjennomgående turrute for sykkel fra nord til sør i kommunen, med overnattingsmuligheter, tilsvarende fotturen «Asker på langs».

Det legges vekt på å unngå mulige konflikter mellom gående og syklende.

Det er kommet tilbakemeldinger på utfordringer med sykling i plantefelt ol. Dette kan bedres gjennom senere tilrettelegging for stisykling i utvalgte områder og bedre informasjon om hensyn til skogsdrift.

I hovedsak blir det satt opp informasjonskart over sykkelrutene ved naturlige startpunkter (QR-turforslag). Et eksempel på dette er satt opp av Vårsol Velo ved Teiglen.

Rutene med turbeskrivelser legges inn i digitale løsninger i samarbeid med Skiforeningen og andre aktuelle samarbeidspartnere.

Enkelte hovedruter merkes med skilt, som Tofte-Røskestadvannet, Røskestadvannet-Hurum Mølle, rundturer på Rødtangen/Holmsbu, i tillegg til hovedruter i Vestmarka. Stolpejakt for sykkel kan være et tilbud.

Det må etableres grunneieravtaler og avtaler om vedlikehold av skilting.

Fra frivilligheten har det kommet innspill om å utrede etablering av et større anlegg for terreng/stisykling i eksempelvis Dikemarksområdet, Follestad eller ved Grønsand, etter modell fra Trysil. Dette er avhengig av interesse blant grunneiere og næringsliv. Det finnes i dag et anlegg for sykkelcross i Kjekstadmarka ved Spikkestad i regi av IL ROS sykkel. I tillegg finnes en meget bratt flytsti i kanten av Vardåsen skisenter, bygget av frivillige i Asker sykkelklubb.

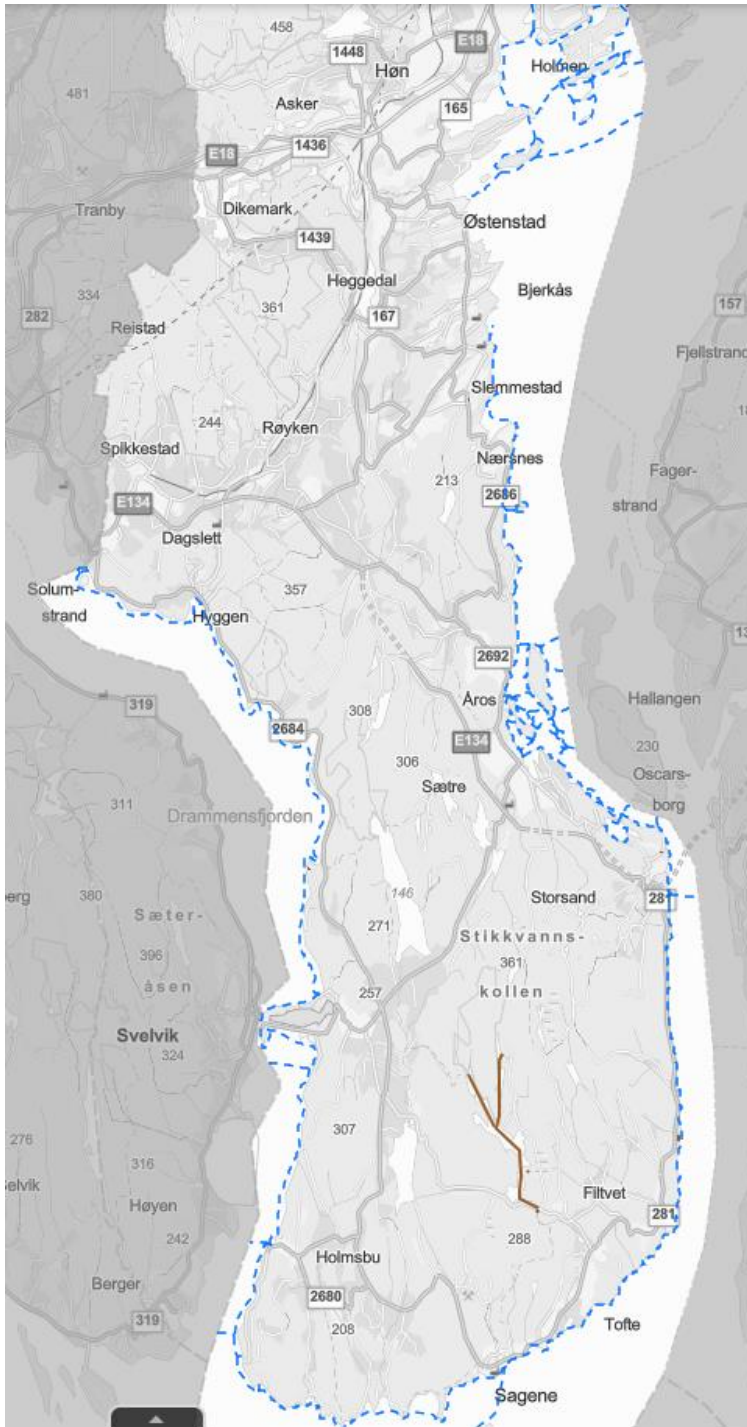
For å unngå konflikter mellom stisykling, turgåere, og mellom stisykling og skogsdrift, kan det være aktuelt å ha et felles forum på tvers av interessegruppene for å drøfte egnede områder.

Tabell over aktører sykkel

Aktør	Område
NOTS Norsk organisasjon for terrengsykling	Norge/Asker
Asker sykkelklubb	Asker nord
IL ROS sykkel	Midtre Asker
Vårsol Velo	Midtre Asker
Skiforeningen	Informasjon og turforslag

6 Padling

Kajakkpadling og padling i kano har siden starten på 1930 tallet bare blitt mer og mer populært. I Asker padler mange kajakk i egen regi, mens en del leier kajakk via Asker skiklubb kajakk, DNT Oslo og Omegn, eller DNT Drammen, ved Gyldenløve padleklubb. Oslofjorden Friluftsråd (OF) leier ut kajakkplasser. Det finnes også private aktører som tilbyr utleie, kurs og fellesturer. Padling foregår både langs kysten og på innlandsvannene.

Bærbare oppblåsbare Packrafts gjør det enklere å ferdes mellom vannene.

Asker kommunes hovedoppgave når det gjelder friluftslivets ferdselsårer og padling, er å sørge for økt tilgjengelighet til strandsonen og fjorden for alle. Dette innebærer blant annet, i samarbeid med ideelle aktører, å legge til rette for at innbyggere og gjester enkelt og rimelig får leie kajakk, kajakkplass eller trille egen kajakk ned fra parkeringsplassen og ut i sjøen eller vannet (maks 100 m til tilgangspunkt). Målet er i størst mulig grad å unngå transport av kajakken og at folk gjerne deler kajakk med andre.

Kommunen ønsker, i samarbeid med frivilligheten, å tilrettelegge enkelte padlehuker, teltsteder og toalett/renovasjon, for å korte ned avstandene mellom overnattingsplassene. F. eks Torvøya og ved Mørkvann og Langvann dersom grunneier tillater.

Informasjonsskilt om padletilbudet settes opp ved de mest brukte tilgangspunktene. (Se DNT Drammens forslag for Drammensfjorden ytre-sør). Det må inngås avtaler med Skjærgårdstjenesten om tilsyn med padlehuker, skilt ol.

Padleforbundet og friluftslivsorganisasjonene har

samarbeidet om å utvikle en ro- og padleled for Oslofjorden. En ro- og padleled betyr en rute for padleturer, der leden er det som knytter de lokale rutene sammen. I Oslofjorden har

Rødvannshyttene i Hurummarka ligger som en stopp på padleturen fra Røskestadvannet via Langvann og til Rødvannet. Hyttene har kanoer/båt, og leies ut av Søndre Hurum Jeger og fiskeforening. Foto: SHJFF

Asker skiklubb's kajaksenter på Holmen. Foto: Heidi K.S Rustand

7 Klatre- og buldrefelt

Foto: Klatring i Hyggen, Norsk klatring

Asker kommune er en populær destinasjon for klatring utendørs med sine sva og vegger i granitt. Her finnes både boltede ruter og ruter for naturlig sikring. Uteklatring er en friluftaktivitet som har hatt en økning i antall utøvere de siste årene. Dette er tydelig på klatrefeltene med flere brukere. Feltene i Asker er populære både hos lokale klatrere og klatrere fra hele Osloregionen. Aktiviteten er i stor grad egenorganisert, men det arrangeres også klubbklatring og klatrekurs. I Asker er Røyken og Hurum klatreklubb, Drammen klatreklubb og Kolsås klatreklubb spesielt aktive, samt DNT fjellsport.

Ved utvikling av klatrefelt har klatremiljøet selv dialog med grunneiere og inngår avtaler for oppsetting av bolter, parkering og lignende. Her spiller klatreklubbene en viktig rolle med blant annet kunnskap og bidrag til utstyr for å sette bolter og toppankre. Klubbene bidrar også med rebolting av klatrefelt når et er behov for det etter 20-25 år. Informasjon om ruter, adkomst, parkering osv. til de ulike klatrefeltene er samlet i klatreførere, ofte utgitt av klareklubbene. Klatrefeltene i Asker er blant annet med i klatreføreren Drammensgranitt (2023), utgitt av Drammen klatreklubb. Klubbene drifter også nettressurser med oppdatert informasjon om klatrefeltene.

Det er rundt 13 klatrefelt i kommunen. De største og mest populære feltene er Hyggen og Vardåsen. Feltene ligger ofte nær bebyggelse eller i populære turområder. Dette gir tilgang på fin klatring i hverdagen, men gir også utfordringer med tanke på parkeringsmuligheter, toalettfasiliteter og søppelhåndtering ved feltene med stor trafikk.

De senere år har Asker også utviklet seg til å bli et viktig område for det som kalles buldring. Her klatres det på mindre klipper og steiner hvor det ikke trengs tau eller sikringsutstyr, ut over en bærbar sikkerhetsmatte som beskytter mot korte fall. Denne aktiviteten foregår i mindre grad i regi av klatreklubbene. Til dels finnes en oversikt over [buldrefeltene digitalt](#)

Det er viktig å få kartlagt og kartfestet områdene for både klatring og buldring, slik at de inngår i en helhetlig forvaltning av friluftslivsinteressene.

8 Målpunkter

Utsiktspunkt Knivsfjell Foto: Heidi KS Rustand

I Handlingsplanen for friluftslivets ferdselsårer, skal målpunkt kartlegges. Målpunkt er både steder der det er naturlig å starte, og avslutte en tur.

Det kan være holdeplasser for offentlig transport, innfallsporier eller friluftsporier, utfartsparkering, kajakkutsett (tilgangspunkter), båtutsett osv.

Målpunkt kan også være attraksjoner og steder som motiverer til bruk av ferdselsårene.

Eksempler på slike steder er utsiktspunkt, kulturminner, naturminne, kunst, klatrefelt, fiskeplass, badeplass, rasteplass, offentlige brygger, aktivitetspark, gapahuk, «landingsplass» for kajakk, akebakker, padlehuk, teltplass, hengekøye plass, foreningshytte, ubetjente, selvbetjente og betjente hytter, privat utleiehytte, campingplass, serveringssted, matbutikk, gjestehavn, naturhavn, turpost/trimkasse/stolpejakt osv.

Skoler, barnehager, eldrecenter, sykehus og andre institusjoner kan ha glede av tilrettelagte ferdselsårer og friluftsområder i nærheten. De som er stengt i helgene, kan ha ledig parkeringskapasitet. Institusjoner kan også betraktes som målpunkter. Det samme gjelder steder med turistinformasjon, utstyrsleie, kortsalg/nøkkelutlevering osv. (Veileder Friluftslivets ferdselsårer).

I Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer fokuserer vi i første rekke på målpunkter som utfartsparkeringer, toaletter, hytter, kollektivpunkter, og eksempler på turmål som kan videreutvikles i samarbeid med grunneiere, frivillighet og andre.

8.1 Utfartsparkeringer

Sem utfartsparkering. Foto Heidi KS Rustand

Ikke alle kan sykle eller bruke kollektiv transport når de skal ut i naturen. Asker kommune har ansvar for over rundt 30 utfartsparkeringer ved friluftsområder, se oversikt. De fleste tilbyr gratis parkering, men gjerne restriksjoner på hvor lenge du kan stå parkert. Alle bør ha tilgjengelige HC-plasser.

Paragraf § 4 i Friluftsløven sier at det er tillatt å parkere i utmark langs offentlig vei, så lenge det ikke volder nevneverdig skade eller ulempe. Men, med flere friluftslivsbrukere som utforsker den flotte marka og kysten vår, og et våtere klima, har det vist seg nødvendig å styrke vedlikeholdet og tilrettelegge flere parkeringsplasser. Det er også nødvendig å formalisere gamle uformelle avtaler med private grunneiere, og avsette arealer til utfartsparkering i arealplanleggingen.

Det er behov for flere utfartsparkeringer i Asker sør. For eksempel trengs det parkering som fortsatt sikrer tilgangen til de flotte sandstrendene, Preusserstranda, Sandbukta og Ertsvika. Enkelte parkeringsplasser mangler tydelig skilting og oversiktskart over nærområdet.

8.2 Toalettbygg

For å motivere til aktivitet, forebygge forsøpling og legge til rette i friluftsområder med mange brukere, har Asker behov for flere friluftstolett. Vedlikehold og drift av toalettbygg er en viktig del av friluftsanleggene, men også kostnadsdrivende.

Det er behov for å kartlegge om det bør bygges flere toalettbygg langs Kyststien og ved Mørkvann. Toalettene skal være universelt utformet der en kommer til med elektrisk rullestol. Det er nødvendig med tilfredsstillende toalettbygg for Preusserstranda og ved enkelte klatrefelt. Samarbeid med lokalt næringsliv kan være aktuelt.

8.3 Ubetjente DNT-hytter i marka

Hovdehytta Foto: DNT.

Ubetjente hytter er bærekraftige tilbud som senker terskelen for å få tilgang til hyttelivet og som bidrar til sambruk. Hyttene leies ut av DNT og åpnes med DNTs standardnøkkel. Alle kan bruke hytta, men det er medlemmer av DNT som får tilgang til nøkkelen, og du må forhåndsbestille plass på hytta via UT.no. Hyttene leies ut hele året.

Det er ønskelig å etablere flere ubetjente hytter, spesielt i marka og langs kysten i midtre Asker og Asker sør. Turforslaget «Asker på langs» trenger overnattingstilbud underveis.

Pr. 2023 drifter DNT Oslo og Omegn/Asker Turlag fem ubetjente hytter i et samarbeid med kommunen:

Navn	Sted	Senger	Drikkevann	Strøm	Annet
<u>Wenzelhytta</u>	<u>Vardåsen ved alpinbakken</u>	<u>4</u>	<u>Nei</u>	<u>Nei</u>	<u>Gapahuk 15 plasser</u> <u>Maler Gustav Wentzel sin hytte</u>
<u>Halvorsenhytta</u>	<u>Tveitersetra</u>	<u>9</u>	<u>Nei, kokes</u>	<u>Ja</u>	<u>Hengekøye park</u> <u>Komponist Johan Halvorsen sin hytte</u>
<u>Småvannsbu</u>	<u>Kjekstadmarka</u>	<u>4</u>	<u>Nei, kokes</u>	<u>Nei</u>	<u>Familievennlig</u> <u>Gammel direktørhytte for Dikemark sykehus</u>
<u>Hovdehytta</u>	<u>Vestmarka</u>	<u>6-8</u>	<u>Nei, kokes</u>	<u>Nei</u>	<u>Familievennlig</u> <u>Milorg-hytte</u>
<u>Sjåførboligen</u>	<u>Elnestangen</u>	<u>11</u>	<u>Ja</u>	<u>Ja</u>	<u>Kajakutleie fjorden</u> <u>Håkavika- Fritjof Nansens enke, Sigrun Nansen bolig</u>

8.4 Kystledhytter i Asker

Bakkeskjær foto:OF

Oslofjordens Friluftsråd (OF) drifter seks kystledhytter innenfor Asker kommune. Disse ubetjente hyttene er åpne vår-sommer-høst, og bestilles via [friluftsrådets nettsider](#). Medlemskap som Oslofjordvenn gir mulighet for forhåndsbestilling. Å overnatte på en kystledhytte er fint å kombinere med en lengre vandring langs Kyststien.

Pr. 2023 drifter OF seks kystledhytter i Asker:

Navn	Sted	Senger	Drikkevann	Strøm	Annet
Bakkeskjær	Holmsbu	<u>6</u>	<u>Nei</u>	<u>Nei</u>	<u>Øy, Robåt</u>
Butikken	Langåra (N)	<u>20</u>	<u>Ja</u>	<u>Ja</u>	<u>Øy, Rutebåt</u>
Fiskerhytta	Sandspollen	<u>4</u>	<u>Nei</u>	<u>Nei</u>	<u>Friområde</u>
Livestua	Hernestangen	<u>5</u>	<u>Nei</u>	<u>Ja</u>	<u>Strand</u>
Erlingbua	Hernestangen	<u>3</u>	<u>Nei</u>	<u>Ja</u>	<u>Strand</u>
Ranvikholmen	Langåra	<u>4</u>	<u>Nei</u>	<u>Nei</u>	<u>Øy</u>

Det er ønskelig å etablere flere kystledhytter/ubetjente hytter, gjerne strekningen Tofte-Rødtangen.

8.5 Foreningshytter

Stikkvannshytta Foto: Hurum Turistforening

Flere lag og foreninger leier ut hytter til medlemmer og andre og/eller har servering i helgene, gjerne søndager i sesong. Dette er viktige turmål hele året langs friluftslivets ferdselsårer. Flere av hyttene har åpne arrangementer i løpet av året.

Eksempler på foreningshytter pr 2023:

Navn	Område	Driver	Senger	Servering	Strøm
<u>Blåfjellhytta</u>	Kjekstadmarka	GUI Sportsklubb	16	Ja?	Ja
<u>Herstadhei Turisthytte</u>	Villingstadåsen	Herstadhei Turisthytteforening	0	Ja	Nei
<u>Rødvann</u>	Hurummarka	Naturvernforbundet Hurum		Nei	Nei?
<u>ROS-hytta</u>	Kjekstadmarka	ROS-hytta	0	Ja	Ja
<u>Rødvannshyttene</u>	Hurummarka	Søndre Hurum NJFF	8-10	Nei	Nei
<u>Stikkvannshytta</u>	Hurummarka	Hurum Turistforening	0	Ja	Ja
<u>Solvik</u>	Vollen/Bjerkås	Røde Kors	12	Nei	Ja
<u>Vestlia</u>	Vestmarka	Asker Skiklubb	35	Ja	Ja

Bryggerhuset på Tvetter gård drives som kafe i et samarbeid mellom NaKuHel og DNT Asker Turlag (byggene eies av Asker kommune). Hovedhuset på Tvetter leies ut til selskapslokaler.

NaKuHel driver også kafeen Smia og forsamlingshuset Verkstedet, som er en del av kommunens eiendom på Sem.

Solli gård i Vestmarka eies av kommunen og leies ut til private. De driver kafe, overnatting, riding og leier ut selskapslokaler. Kommunen har også andre bygg ved friluftsområder som leies ut til private aktører.

Flere skogeiere og andre leier ut koier, hytter og jakt og fiske i marka via Inatur.no og finn.no. Disse hyttene supplerer tilbudet langs stiene og skiløypene. Overnattingstilbudene kan inngå i satsingen på naturbasert reiseliv.

Asker har mange fiskevann, hvorav flere følges opp av jakt- og fiskeforeninger og grunneiere. Man trenger ikke fiskeravgift for å fiske i ferskvann der det ikke er laks, sjørørret eller sjørøye. Da trenger du kun lokalt fiskekort eller tillatelse av grunneier/fiskerettshaver. Se; <https://www.njff.no/fiske/fiskeregler>.

8.6 Dagsturhytter versus overnattingshytter

Den ordinære spillemiddelordningen, stiftelser og andre kan inngå i et spleiselag for å bygge hytter som turmål for dagsturer. Slike dagsturhytter kan bidra til økt bruk av nærområdet. Rom og fasiliteter beregnet på overnatting er ikke tilskudds berettigede. Det kan være aktuelt med dagsturhytte, f.eks. på en av utsiktsåsene i Asker. En slik hytte krever jevnlig tilsyn.

Foto: Dagsturhytta «Ørneredet». Stavanger kommune.

Spillemiddeltilskudd til overnattingshytter ved kysten og i lavlandet kan søkes av foreninger tilknyttet Friluftsrådernes Landsforbund, Oslofjorden Friluftsråd og Norsk Friluftsliv, med friluftsliv og fysisk aktivitet som hovedformål. Driftsavtaler og grunneieravtaler må gjelde i 30 år. Se Anleggsregisteret.no

Det kan søkes om tilskudd til nærmiljøanlegg som er fritt, allment tilgjengelig for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet. Målgruppen er særlig barn og ungdom (6-19 år), men også lokalbefolkningen ellers. Man kan også søke til turstier og aktivitetsanlegg.

Tverga er et ressursenter for egenorganisert aktivitet. Senteret jobber med å bistå kommuner og frivilligheten med å tilrettelegge for nye typer aktiviteter innen friluftsliv og fysisk aktivitet. Kommunen vil inngå et tettere samarbeid med Tverga.

8.7 Gapahuker, padlehuker, telt og hengekøyeplasser

Å overnatte i hengekøye er en populær aktivitet i Asker. Halvorsenhytta har et eget hengekøyeanlegg for 8 personer. Områder som for eksempel Sagene-Østnestangen, Vardåsen nord, Kjekstadmarka og Elnestangen er mye brukt av familier og ungdom. Det er ønskelig å legge til rette for noen flere kjente plasser for telt og hengekøyer, slik at andre plasser ikke får for høy belastning.

Padlehuks Foto. DNT

Felles helårsgodkjent bålplass, og toalett og renovasjon i nærheten kan være nødvendig på de mest brukte stedene. Enkelte av områdene, f.eks. Mørkvann kan tilrettelegges med padlehuks, toalett og helårsgodkjent bålplass for å unngå økt slitasje.

8.8 Helårsgodkjente bålplasser

Med tørrere vårmåneder og høstmåneder er det blitt et økt behov for å anlegge *bålplasser* brannvesenet har *godkjent* for *helårsbruk*, ved de mest brukte utfartsstedene langs ferdselsårene. Disse har rundkamp (store steiner), drenering med grus, et dypt underlag med puk for å unngå at bålet brenner nedover i bakken, og minst 4 meter mellom bål og vegetasjon.

Asker hadde i 2023 ingen godkjente plasser, men bålplassen i Borgenveien 100 er anlagt slik. Foto: Heidi Rustand

8.9 Turmål

Interessante turmål langs stier, løyper og leder er viktige for å motivere ekstra til fysisk aktivitet og naturopplevelser. Under planarbeidet har kommunen fått forslag fra alt fra rehabilitering av Stikkvannstårnet (gammelt branntårn og Hurums høyeste punkt), merke til Minnelunden ved Høymosedalen, toalett på Ertsvika til tilrettelegging på Rødtangen. Slike tiltak vil bli prioritert opp imot ulike friluftsliv- og idrettsanlegg i handlingsprogrammet, og krav til vedlikehold må følge saken.

Opplevelser underveis langs stien kan også være motiverende, slik som «Trollturen rundt Vesledammen», skilt med historien bak «Bjørnehiet», kulturhistoriske opplevelser, en klatreløype eller bålplass. Tiltak kan gjerne gjennomføres som et spleiselag mellom stiftelser, næringsliv, frivilligheten, grunneier, fylket, stat og kommunen.

9 Behov for samarbeid på tvers av kommunene

DNT Oslo og Omegn og Oslofjorden Friluftsråd (OF) drifter 21 sommerhytter på Lågøya på vegne av Sparebankstiftelsen. Øya ligger på østsiden av Oslofjorden, i Frogn kommune, utenfor Fagerstrand, og nås med egen båt eller kajakk fra Nærnes/Båtstø/Sætre eller ferje fra Oslo. OF drifter også flere hytter på Håøya (Oslo kommune største eier) og Bergholmen i Frogn kommune. Øyene ligger rett utenfor Askers kyst, og er attraktive for Askers befolkning og turister. Samtidig ligger Skogsborg, Torvøya og Gråøya rett innenfor øyene.

Det er igangsatt et samarbeid på tvers av Asker kommune og Frogn kommune, via OF, for å gjøre øyene mer tilgjengelig for alle, også for dem uten egen båt. Prosjektet ønsker å bidra til inkludering på tvers av sosiale lag og ulik bakgrunn. Aktuelle tema er hverdagsturisme, grønn kortreist turisme, ferie for lavinntektsgrupper, personer med funksjonsnedsettelse, barnevern og andre, samarbeid med lag og foreninger, historieformidling og bedre rutebåttilbud.

DNT drifter Svartvannshytta som ligger 6 km innenfor Vestmarkssetra i Bærum kommune. Mange Askerbøringere besøker de private serveringshyttene i Bærum; Gupu og Furuholmen. OF drifter kystledhytta Svelvikstrømmen som ligger i Svelvik, vis a vi Verket. Pilegrimsleden og flere historiske veifar som Kongeveien (Sølvveien) går fra Kongsberg, via Øvre Eiker, Drammen, Lier, Asker, Bærum, og frem til Oslo. Det kan derfor være viktig med et samarbeid rundt transportbehov, tilrettelegging og informasjon på tvers av flere kommuner.

Sambruk: Utleie av Kajakk på Elnestangen. Foto: DNT

10 Informasjon om turmuligheter og allemannsretten

Kartlegging i forbindelse med planen viser at kommunen mangler helhetlig informasjon om turmuligheter og om allemannsretten og sporløs ferdsel.

10.1 Først tilfredsstillende infrastruktur, - deretter ny markedsføring

Arbeidet med Friluftslivets ferdselsårer, handler først og fremst om å tilrettelegge åpne anlegg for innbyggerne og friluftslivsorganisasjonenes «treningsstid». Men friluftsanleggene kan også benyttes av opplevelsesnæringen, etter avtale med anleggseier, og så lenge aktiviteten ikke fortrenger andre, eller belastningen på naturen blir for stor.

Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv og Handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæring i Asker understreker behovet for å koordinere arbeidet med utvikling av destinasjoner for natur og aktivitetsbasert turisme, med kommunen, og med friluftslivsorganisasjonenes arbeid med å tilrettelegge aktivitetstilbud, friluftsanlegg (infrastruktur), og markedsføre friluftslivstilbudene.

Sammen med ulike attraksjoner, aktivitetsmuligheter, overnattingsmuligheter, kurs, kultur- og friluftslivssarrangement, kan en felles satsning bidra til å gjøre Asker til en mer attraktiv bygd å reise i eller til, - synliggjøre muligheten for kortreiste ferier.

Reiselivsplanen anbefaler å vente med markedstiltak mot nye målgrupper til samarbeid og infrastruktur er mer på plass. Utvikling av infrastruktur og produkter vil bli prioritert først, frem til 2026.

10.2 Besøksforvaltning

Informasjon og markedsføring (og tilrettelegging) er viktige virkemidler i besøksforvaltning. Det vil si å legge til rette for og styre bruken av et naturområde slik at det ivaretas, samtidig som opplevelsen for de besøkende skal bli best mulig og den lokale verdiskapningen bli størst mulig.

Bedre informasjon kan føre til økt bruk, men også større slitasje. Samtidig er informasjonsskilt, brosjyrer, digitale apper med kart og turforslag, bærekraftige arrangementer og tilrettelegging, med på å forebygge slitasje utenfor ferdselsårene. Vi kan lede brukerne utenom de områdene vi ikke ønsker stor ferdsel i, f.eks. av hensyn til dyreliv, flora, næring og sikkerhet.

10.3 Målgrupper

Friluftslivets ferdselsårer kan brukes til å gjennomføre sammenhengende turer, helgeopphold, arrangementer og dagsturer tilpasset behovene til ulike målgrupper. Primærmålgruppen er egne innbyggere, 98 000 personer pr 2023. Sekundærmålgruppen er Oslo regionen, en befolkning på 1,7 millioner, innen ca. to timers reisevei fra Asker.

Handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæring i Asker deler innbyggere inn i flere grupper med ulike behov, blant annet:

«**Aktive i naturen**» - de har behov for å være aktive, men setter også krav til naturopplevelsen og liker friluftslivskonseptet. Lokalmat, lokal kultur og historie er viktig. (ungdom, voksne og seniorer).

«**Familier**» - de skal ha opplevelser sammen, er opptatt av fleksible løsninger og å pleie flokken. Familier deles gjerne i tre mindre grupper etter alderen på barna.

I Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 fokuserer vi i tillegg på målgruppen;

«**Ny i Asker**» - nye innbyggere i Asker som ønsker å bli mer lokalkjent eller finne et lavterskeltilbud, som vil i gang med en enkel, rimelig fysisk aktivitet, men som gjerne trenger litt ekstra veiledning eller behov for inkludering.

10.4 Tema

Det er tre hovedtema:

- 1) Inspirasjon og informasjon om friluftslivstilbudene.
- 2) Kunnskapsformidling om allemannsretten og sporløs ferdsel.
- 3) Status i arbeidet med å tilrettelegge for friluftslivet.

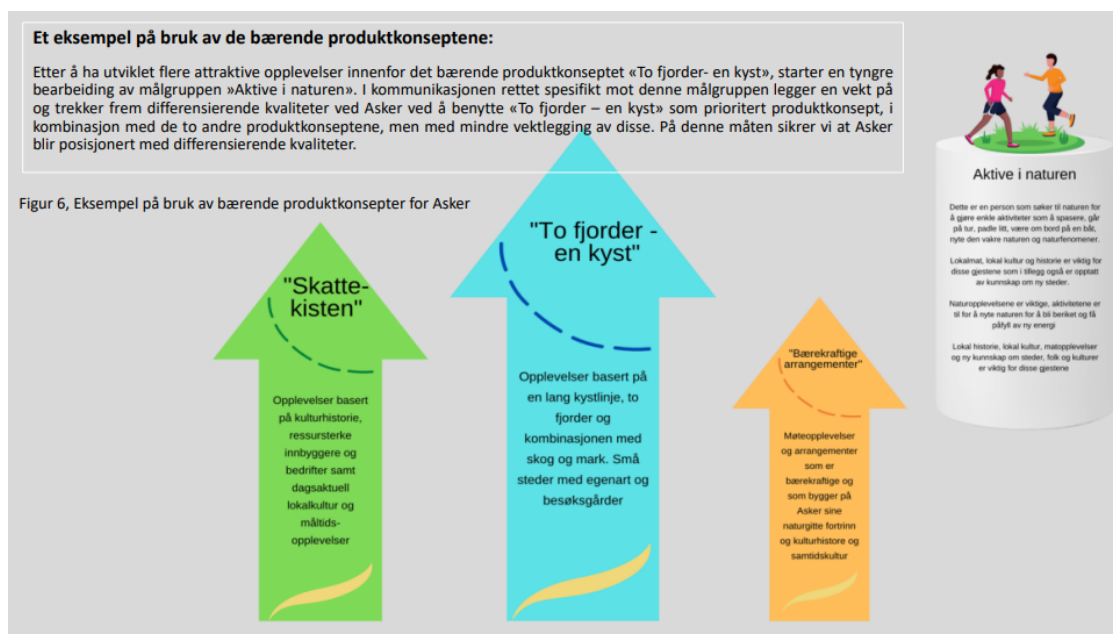
10.4.1 Inspirasjon og informasjon om selve friluftslivstilbudet

Det viktigste er informasjon om selve friluftslivstilbudet til innbyggerne i Asker kommune og området rundt. Fellesnevnerne kan være bærekraftige, kortreiste friluftslivsopplevelse» og «To fjorder- en kyst». Strategiske personlige fortellinger blir viktige.

Gode digitale løsninger, apper og sosiale medier, er de viktigste kanalene fremover. Kommunen vil benytte UT.no, aktivitetskalenderen «Hva skjer i Asker», FB, Instagram ol. Likevel vil det bli behov for noen fysiske planleggingskart, nærturkart og hefter med turforslag som supplement, og informasjon i Askermagasinet, presse og media. Det bør lages en bildebank fra de enkelte turrutene.

Ikke alle er digitale brukere, det vil derfor fremdeles bli produsert noe informasjonsmateriell og kart. I tillegg vil fysiske skilt og merking fortsatt være nødvendig.

Kommunen vil etablere et systematisk samarbeid med frivillige organisasjoner, naturbasert reiseliv, kulturliv, skoler, barnehager og innbyggertorgene om arrangementer og aktiviteter som markedsfører ferdselsårene for friluftslivet.

Figur: Handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæring i Asker «Sammen for Asker 2030».

Kommunen vil arbeide med tjenestedesign for å kartlegge informasjonsbehovet.

Budskap kan være:

- ✓ Turforslag, - f.eks. hvor starter turen og hvor går jeg/sykler jeg? Hvor setter jeg ut kajakken?
- ✓ Turmål (målpoint) – hva opplever jeg? Hva kan jeg gjøre der? Hvor booker jeg overnatting, leier kajakk osv.
- ✓ Hvor låner jeg utstyr?
- ✓ Allemannsretten/pliktene
- ✓ Sporløs ferdsel
- ✓ Turgrupper

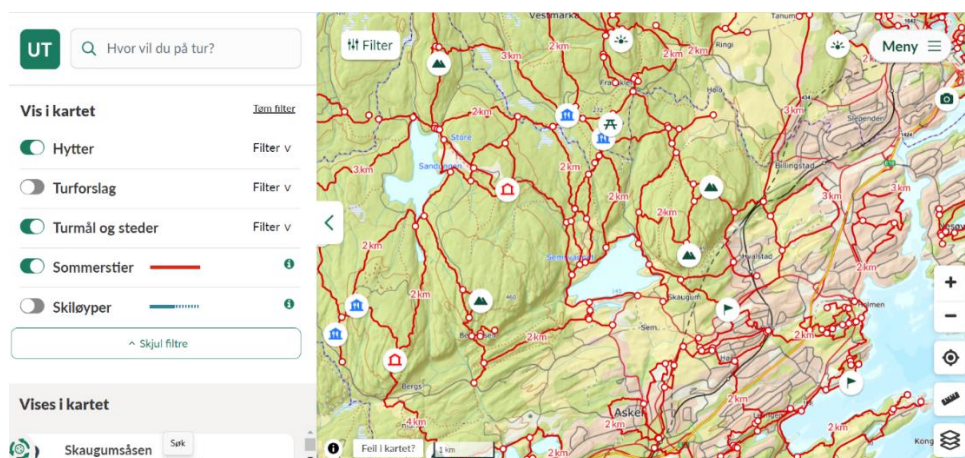
Sentrale kanaler for informasjon vil være apper som:

UT.no: Turplanleggeren er en gratis tjeneste fra Den Norske Turistforening (i samarbeid med Statskog, Friluftsrådernes Landsforbund, Miljødirektoratet og Kartverket). Appen har over 12.000 turforslag og 1200 hytter over hele landet. Turene er merket med vanskelighetsgrad, og man kan filtrere på sykkelturet, padleturer, skiturer ol.

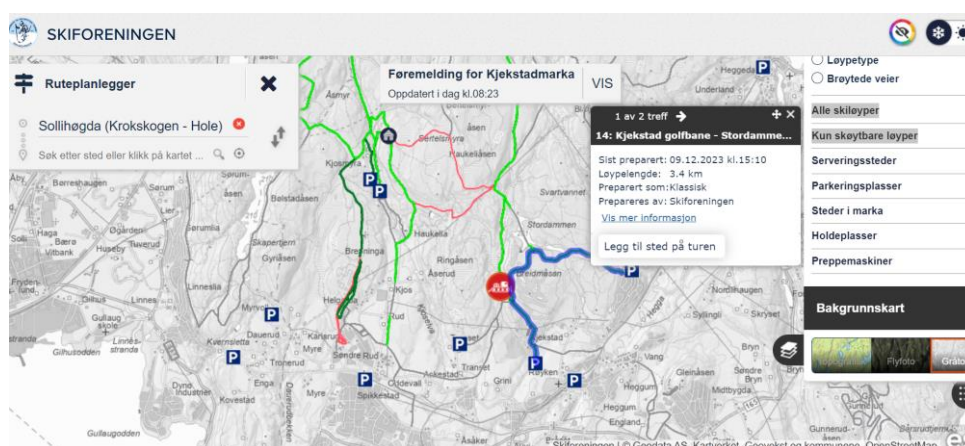
Med kartløsningen på appen kan du følge med på hvor du er, mens du går turen din. Du kan også planlegge nye turer. I appen kan du bruke [sjekkUT](#) til å registrere turposter du tar, turer du har gått, topper og hytter du har vært på, konkurrere med deg selv eller andre, eller skrive i digital gjestebok.

UT.no er koordinert med [Norgeskart](#), den nasjonale turrutebasen til Kartverket 1:50.000. Denne kan lastes ned gratis og benyttes offline av alle. Norgeskart og UT.no er plattformene

der kommunen i første rekke oppdaterer informasjon gjennom et samarbeid med DNT Oslo og Omegn. Kommunen samarbeider med Skiforeningen om oppdatert løypekart på [Skiforeningens ruteplanlegger](#) Appen iMarka gir også informasjon om sommer- og sykkelruter.

Figur: UT.no app

Figur: iMarka app

Andre apper for turtips:

Padleleden har [Appen «Padleruter»](#) med all informasjon om parkering, tilgangspunkter for kajakk, graderte turer osv.

Oslofjordens Friluftsråd har utarbeidet [Oslofjordkartet](#) med oversikt over kystledhytter, kajakkutsett, kajakkoppbevaring, i tillegg til kyststi osv.

[NJFF- appen](#) til Norges Jeger- og Fiskerforbund gir, sammen med [Inatur.no](#), oversikt over tilrettelagte fiskeplasser og båtramper, i tillegg til jakt- og fisketips og hytter.

Stolpejakten: Stolpejakten passer for både unge og gamle, og er tilrettelagt for de med funksjonsnedsetting. Man går på jakt etter stolper med QR koder rundt i nærmiljøet. Stolpejakten er en allmenntilgjengelig forening som skal bidra til økt fysisk aktivitet blant folk flest i hele landet. Stolpejakten er et gratis tilbud.

10.4.2 Informasjon om allemannsretten, plikter og sporløs ferdsel

Allemannsretten er hjemlet i Friluftsloven og en del av Norges kulturarv. Rettigheter er omtalt i Magnus Lagabøtes landslov fra 1274. Allemannsretten gir alle rett til å ferdes og oppholde seg i utmarka, men en skal opptre hensynsfullt. Det innebærer at en også har plikter en skal forholde seg til. I underkant av 70 prosent av befolkningen i Norge har middels til utmerket kunnskap om allemannsretten. Kommunen erfaring fra pandemien, er at ikke alle innbyggere kjenner til rettighetene og pliktene som følger av loven.

Kommunen har et ansvar for å fremme innbyggernes interesser for friluftsliv. Kommunen vil samarbeide med lag og foreninger nasjonalt og lokalt og grunneierrepresentanter for å gjøre allemannsretten og kunnskap om sporløs ferdsel kjent.

Det er viktig å benytte opplevelsesnæringens kanaler til å gi besøkende og lokalbefolkningen riktig og god informasjon om hvordan gjester skal ferdes i naturen. Ved eventuelt merking av stier som går i naturreservat kan man sette opp informasjonsskilt med oppfordring om å vise hensyn. Økt informasjon om hensyn ved skogbruk, beite og landbruk kan også være aktuelt.

Hvis du ferdes og raster i utmark, må du huske:

- å respektere ferdselsregler i friluftsliv- og naturvern-områder
- at noen steder er det utvidet båndtvang og adgangen til å tenne bål kan være begrenset, så sett deg inn i lokale bestemmelser
- å bruke etablerte raste- og teltplasser der dette er mulig
- å være forsiktig med ild og slokke bålet helt før du forlater det
- å ikke skade trær når du skal finne ved til bålet – bruk tørre kvister som du finner på bakken
- at du ikke må legge bålplassen rett på svaberget slik at berget sprekker
- å ikke ta snarveier over innmark, gjennom tun eller i nærheten av bebodde hus / hytter
- å ikke forstyrre dyre- og fugleliv, spesielt ikke i yngle- og hekketiden
- å ikke skade planteliv, særlig ikke truede og sårbare arter
- å ikke forstyrre husdyr på beite og lukke grunder etter deg.
- å respektere andre brukeres behov for avstand og å ha det stille rundt seg

Miljødirektoratets brosjyre om [allemannsretten](#)

10.4.3 Status i arbeidet med å tilrettelegge friluftslivets ferdselsårer.

Informasjonen om *arbeidet med* friluftslivets ferdselsårer bør være løpende og jevnlig gjennom kanaler som kommunens nettsider, Asker magasinet, sosiale medier, lokal og regional presse og media. Dette er informasjon til innbyggere, lag og foreninger, politikere og næringsliv i handlingsplanperioden. Hva er status i dag og hvor vil vi? Hva trenger vi av drahjelp? Hva gjør vi underveis? Hvor langt er vi kommet? Hvem er «vi»? Det er viktig å synliggjøre lag og foreninger, grunneiere og andre som bidrar. Arrangementer og offisielle åpninger av nye tilbud blir viktig, i tillegg til kontinuerlig rekruttering av innbyggere til stigrupper og informere om hensynsfull ferdsel.

11 Kartdata

Kartverket har ansvaret og originalen for datasettet TURRUTER, som inneholder data for fotruter, skiløyper, sykkelruter, andre turruter og tilretteleggingstiltak i friluftslivsområder. Disse er blant annet utgangspunkt for UT.no. Kommunen og frivillige organisasjoner som f.eks. DNT sørger for å melde inn endringer/tillegg til kartverket via en innmeldingstjeneste. Alle turrutene som meldes inn skal være merket i marka og ha driftsavtale. Kartverket har ansvaret for kontroll og ajourhold av datasettet. Dette datasettet er tilgjengelig i Askerkart for saksbehandlere.

Vardåsen: Foto: Heidi KS Rustand

12 Definisjoner

Under følger en oversikt over definisjoner for infrastruktur for ferdsel i naturen hentet fra Miljødirektoratets veileder M-1292/2019- Plan for friluftslivets ferdselsårer.

- **Trasé** defineres som en korridor i terrenget for både foreslåtte, planlagte og eksisterende ferdselsårer og turruter. En trasé har et definert start- og slutt punkt.
- **Ferdselsårer** er traséer for ferdsel som er synlige i terrenget i den sesongen som er aktuell for bruk, samt leder for ferdsel på vann og over breer.
- Ulike ferdselsårer:
- **Sti** er et tydelig, smalt og sammenhengende tråkk i terrenget som har oppstått gjennom bruk eller aktiv tilrettelegging.
- **Turveg** er en opparbeida og sammenhengende ferdselsåre med jevnt og fast toppdekke og en bredde på minst 1,2 meter.
- **Led** er en ferdselsåre på vann og over bre.
- **Løype** er ferdselsåre på snødekt mark som jevnlig trækkes eller prepareres, eller som merkes eller kvistes som traséer for vinterferdsel.
- **Labeløyper** er turveitraseer utenfor byggesonen eller på frossen mark preparert med Snowdog eller snøskuter for gående om vinteren.
- **Turruter** er skilte, merka og kartfesta traséer for ferdsel i den sesongen som er aktuell for bruk. Det skilles mellom flere typer turruter, se Merkehåndboka. Tilrettelegging og synliggjøring av turruter. (Den Norske Turistforening/Innovasjon Norge/Friluftsrådenes Landsforbund 2019) for mer om turruter.
- **Turforslag** er en anbefalt tur. Turforslag er ikke en del av det offentlige kartgrunnet (DOK). Turforslag formidles blant annet i ulike turportaler, informasjonsbrosjyrer og turkort.
- **Målpunkt** er både steder der det er naturlig å starte og avslutte bruken av ferdselsårene og attraksjoner/steder som motiverer til bruk av dem. Eksempler på slike steder er holdeplasser for offentlig transport, innfallsporter, parkeringsplasser, utsiktspunkt, serveringssteder, skoler/barnehager, kulturminner osv. (Veileder Friluftslivets ferdselsårer).
- **Tilgangspunkt** er en type målpunkt og brukes om et sted der ro- og padleruta starter og slutter, og der allmennheten har adgang til stedet både fra landsiden og fra sjøsiden. (Norges Padleforbund)
- **Allemansplikten:** «Lov om friluftslivet» (Friluftsloven) § 11 gir en generell plikt til å opptre varsomt og hensynsfullt for å ikke volde skade eller ulempe for grunneier, bruker eller andre, eller påføre miljøet skade. Bestemmelsen omtales gjerne som «Allemansplikt». «Sporløs ferdsel» innebærer at du rydder opp og ikke skader natur.
- **Allemansretten:** Allemansretten er lovfestet gjennom Friluftsloven, og helt grunnleggende for friluftslivet. Den gir oss rett til å ferdes og oppholde oss i utmark i Norge, også kyst- og strandstrekninger. Nye bestemmelser i friluftsloven fra 2012 gjør det lettere for kommunene å merke eller varde stier og ruter, bygge klopper og broer og sette i verk andre tiltak for å lette ferdselen for allmennheten. Kommunen kan også stanse arbeid som er i strid med friluftsloven; som å kreve at oppførte byggverk fjernes helt eller delvis eller fjerne stengsler eller andre innretninger, skilt eller kunngjøringer, som strider mot forbud eller pålegg gitt i eller i medhold av friluftsloven.

- **Statlig sikrede friluftsområder:** Kommuner og interkommunale friluftsråd kan søke Miljødirektoratet om økonomisk støtte til å sikre seg råderett over friluftslivsområder eller ferdselsårer gjennom kjøp eller bruksavtale. Når man søker om statlig sikring, tar en på seg et framtidig drifts- og tilsynsansvar for området og kan søke tilretteleggingsmidler. Slik kan viktige friluftslivsområder ivaretas og tilrettelegges for dagens og framtidige generasjoner.
- **Kartlegging og verdsetting av friluftsområder:** Hensikten med å klassifisere og verdsette friluftsområder i kommunen er å tydeliggjøre hvilke friluftslivsområder som finnes i kommunen og verdsette disse etter en mal, slik at arealene sikres i arealplanlegging og en unngår en bit for bit utbygging. Se veileder.
- **Merkehåndboka** er en nasjonal standard som er utarbeidet i et samarbeid mellom myndighetene, friluftsliv, naturvern og grunneier -representanter.

OPPSUMMERING HØRINGSUTTALELSER HANDLINGSPLAN FOR FRILUFTSLIVETS
FERDSELSÅRER

INNHold

1	LISTE OVER HØRINGSUTTALELSER	2
2	OPPSUMMERING HØRINGSUTTALELSER.....	3

1 LISTE OVER HØRINGSUTTALELSER

Kommunale råd og utvalg		
1.	Utvalg for medborgerskap, saksnummer	
2.	Utvalg for samfunnstjenester, saksnummer	
3.	Rådet for personer med funksjonsnedsettelse	
4.	Ungdomsrådet	
5.	Eldrerådet	
Ikke- kommunale råd/ lag og foreninger		
6.	Asker elveforum	
7.	DNT Oslo og omegn	
8.	DNT Drammen og omegn	
9.	Oslofjorden friluftsråd	
10.	Naturvernforbundet i Asker	
11.	Naturvernforbundet i Hurum og Røyken	
12.	Vollen historielag	
13.	Asker og Bærum skogeierlag	
14.	Tofte og Filtvet vannverk as	
Regionale og statlige forvaltningsorgan		
15.	Akershus fylkeskommune	
16.	Statsforvalteren (ikke mottatt)	
Private		
17.	May Britt Eek, Filtvet	
18.	Knut-Arne Ekern, Filtvet	
19.	Hans Erik Rødby, Klokkarstua	
20.	Ola Eltorn, Filtvet	
21.	Silje Jynge, Vollen	
22.	Harald Halvorsen, Storsand	
23.	Torunn Nyen, Slemmestad	
24.	Jørgen Sæthre, Filtvet	
25.	Solberg gård, Filtvet	
26.	Nora Christine Lund Sørbøe, Kana	
27.	Jens Erik Wittusen, Filtvet	

2 OPPSUMMERING HØRINGSUTTALELSER

Kommunale råd og utvalg	
1. Utvalg for medborgerskap	Kommunedirektørens kommentar
30.5.2024 Presentasjon.	
2. Utvalg for samfunnstjenester	Kommunedirektørens kommentar
30.05.2024 Presentasjon.	
3. Eldrerådet	Kommunedirektørens kommentar
18.05.2024 Presentasjon. Eldrerådet understreker betydningen av stimerking av hensyn til brukere som ikke er like digitale som andre.	Innspillene er tatt hensyn til i planen.
4. Ungdomsrådet	Kommunedirektørens kommentar
18.05.2024 Presentasjon. Ungdomsrådet ønsker bedre renovasjons- og toalett-tilbud langs ferdselsårene. Rådet ønsker å bidra til at det utvikles friluftslivsaktiviteter for og av ungdom.	Bedre renovasjons- og toalett-tilbud langs ferdselsårene er synliggjort i planen. Friluftslivsaktiviteter for ungdom vil bli fulgt opp i arbeidet med å motivere til bruk av ferdselsårene og i oppfølgingen av Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.
5. Rådet for personer med funksjonsvariasjoner	Kommunedirektørens kommentar
18.05.2024 Presentasjon. Rådet for personer med funksjonsvariasjoner understreker betydningen av forslaget om tre rundturer som er universelt utformet og tilrettelegging av universell utformet hytte ved Stikkvann og Skogborg.	
Ikke- kommunale råd/ lag og foreninger	
6. Asker elveforum	Kommunedirektørens kommentar
Asker elveforum foreslår en mer ambisiøs plan for kommunens egen innsats for å etablere friluftsanlegg og at dette i for stor grad overlates til frivillige lag og foreninger. Asker elveforum er ikke opptatt av at alle stier og tråkk ved bekker og elver skal merkes – men mener at opplevelsene må deles ved at det er gode utfartsparkeringer og gode kart på app og på kart ved utfartsteder. Vannressursloven har også begrensninger når det gjelder å anlegge stier langs vassdrag. I workshopene kom det inn mange konkrete forslag. Forslagene burde ligge som vedlegg til	Kommunen ønsker å jobbe strategisk med etablering av friluftsanlegg på lik linje med idrettsanlegg. Planen er et første skritt i denne retningen. Kommunen har valgt å begrense merking av enkelte stier langs utvalgte elvebredder for å beskytte dyrelivet.

<p>kunnskapsgrunnlaget. Planavdelingen må øke sitt fokus på å sikre at stier og padleleder, mm blir ivaretatt. Medborgerskap må bidra med kunnskap til plan- og byggesak.</p> <p>Asker kommune har fått mange innspill med forslag om bro over Verkenselva nær/ved Sætre-demningen for en rask og god sti fra Borgen til Heggedal. Det er en gammel kirkevei som ligger intakt og enkelt å merke fra Vardåsen-nettverket til den gamle veien. Forbindelsen er en viktig nord/syd-forbindelse. Men broen er en oppgave for Prosjekt og Utvikling og ikke noe frivillige kan ta seg av.</p> <p>Asker elveforum har fremsatt forslag hvor gamle ferdselsårer gjennom kulturlandskaper fra nord til sør bindes sammen – mens handlingsplanen fokuserer i all hovedsak på skogstier som er DNTs tradisjonelle område. - Asker kommune har fått konkret forslag (med kart) om hvor det kan være mulig å forlenge skiløypa fra Sydslogen til skiløypa som kommer ned på jordene fra Torvbråten skole. Det ligger en VA-trase langs Bøbekken som kan benyttes. Da blir det sammenheng fra nord til syd. Dette er en type jobb som kommunen må koordinere og bidra med noen midler. I starten kunne man jo også vurdere om Skiforeningen eller Bødalen IF lager scooterløype. Dette er et prosjekt som krever en prosjektledelse fra kommunen.</p>	<p>Oppsummeringene av forslagene vil bli lagt ved kunnskapsgrunnlaget.</p> <p>Forslag om å merke gammel kirkevei fra Borgen/Bondi til Heggedal legges inn i kartet, og vurderes ved rullering av planen.</p> <p>Kommunen har prioritert kyststien og å få merket og registrert stier i utmarka i Asker sør, samt binde nord og sør sammen. Kommunen tar vare på andre innspill for videre mulige planer ved rullering.</p>
<p>7. DNT Oslo og omegn og Asker turlag</p>	<p>Kommunedirektørens kommentar</p>
<p>DNT mener kommunen har gjort en god jobb og lagt ned store ressurser for å få fram denne handlingsplanen. DNT mener det er bra at det prinsipielt fastslås at «Asker kommune har hovedansvar for at innbyggerne har tilfredsstillende anlegg og informasjon m turstier, sykkelstier, skiløyper og padling» (kap. 2.2)</p> <p>Planen er ambisiøs. DNT er gitt en sentral rolle i gjennomføringen av mange av tiltakene. De understreker at de er avhengig av å få med lokale ildsjeler for å gjennomføre tiltakene.</p> <p>En betydelig flaskehals i gjennomføringen av tiltaksplanen vil trolig være framskaffelse av grunneieravtaler. Dette gjøres normalt av den forening som påtar seg å gjennomføre tiltaket. Det er viktig at kommunen har en aktivt støttende funksjon i dette arbeidet, eksempelvis ved å framskaffe oversikt over de berørte grunneiere og ved å engasjere seg i dialogen med grunneiere der dette kan være hensiktsmessig.</p> <p>Kommunen har per dags dato ansvaret for å framskaffe grunneiertillatelser for kyststien. Dette er et ansvar som kommunen fortsatt bør ta, tatt i betraktning den kompleksiteten det er få nødvendig tillatelser for stier som berører kysten.</p> <p>DNT ønsker at Bårsrudmarka tas inn i foreslått liste over friluftsanlegg i 12- års perioden. Når det tiltak for den første 4- års perioden (2024-2027) forutsetter DNT</p>	<p>Kommunedirektøren er glad for at DNT er fornøyd med at det fastslås at kommunen har hovedansvar for at innbyggerne har tilfredsstillende anlegg og informasjon m turstier, sykkelstier, skiløyper og padling.</p> <p>I ny driftsmodell har DNT hovedansvar for å koordinere arbeidet med de fleste blåmerkede stiene. Kommunen er likevel klar over at arbeidet avhenger av lokale frivillige.</p> <p>Kommunen vil ta ansvar for å framskaffe nødvendige grunneieravtaler langs kyststien. Kommunen vil ellers være behjelpelig med å framskaffe oversikt over grunneiere og bistå der dette er hensiktsmessig.</p>

<p>at kommunen praktiserer en viss fleksibilitet i valg av tiltak, avhengig av hvor det mulig å etablere ansvarlig tiltakshaver og hvor det er mulig å framskaffe grunneieravtaler.</p> <p>DNT har ulike tekstmessige endringsforslag i kursiv (se høringsuttalelse). De ønsker blant annet å fjerne ordet «Ambisjon om « i resultatmål 2.5 og endre setning til «<u>Fullføre</u> en sammenhengende kyststi rundt hele halvøya. <u>Kyststien må, så langt det er mulig, følge selve kysten.</u>»</p> <p>1.5 Etablerte rutiner for bruk av kartgrunnlaget til Friluftslivets ferdselsårer i annen planlegging og samarbeid på tvers av virksomhetene. «<u>I arealplanlegging skal rutinene sikre at kartgrunnlaget vektlegges like strengt som annen infrastruktur.</u>»</p> <p><u>Forslag nytt punkt 2.1.5 Innbyggertorgene skal ha merket tursti innen 500 meters avstand</u> «. S 4: Handlingsplanen har til hensikt å (...), <u>tilrettelegge for friluftsliv der folk bor</u>, styre ferdselen ... s 7. nedbygging av turområder og ferdselsårer til næring, hytter og boligområder kan føre til at <u>maks 500 meter til nærmeste tursti ikke kan oppnås</u> og økt press på eksisterende ferdselsårer.</p> <p>DNT ønsker to nye punkt s. 7 ; <u>press fra utbyggere, og økt samarbeid og informasjon om planer og arbeid som berører friluftslivets ferdselsårer.</u></p> <p>Under resultatmål helhetlig stedsutvikling s 9 pkt 1.5 ønsker de å legge til (...) <u>I arealplanlegging skal rutinene sikre at kartgrunnlaget vektlegges like strengt som annen infrastruktur.</u> Forslag nytt punkt s. 9: <u>Kartlegge "Barnetråkk".</u></p> <p>S 10 foreslås nye punkt: <u>2.1.4 Barnehager og skoler skal ha et større grøntareal maksimum 500 meter fra barnehagen/skolen og 2.1.5 Innbyggertorgene skal ha merket tursti innen 500 meters avstand.</u></p>	<p>Bårsrudmarka er tatt inn i foreslått liste over friluftsanlegg i 12 års perioden. Kommunen vil praktisere en viss fleksibilitet på rekkefølgen av tiltak.</p> <p>Kommunedirektøren foreslår fortsatt at det skal stå <i>ambisjon om</i> i stedet for DNTs forslag; <i>fullføre</i> en sammenhengende kyststi, i resultatmål 2.5. Det er ikke nok ressurser til å gjennomføre hele arbeidet innenfor 12 års perioden. "Kyststien må, så langt det er mulig, følge selve kyststien" tas inn i punkt 2.5.</p> <p>Kommunedirektøren foreslår formuleringen i 1.5; <u>...i arealplanlegging og byggesaksbehandling...</u></p> <p>Forslag punkt 3.4: «<i>Skilting fra kollektivholdeplasser, sentrumsområder, Innbyggertorg til sentrale turstier er etablert</i>». Planen har til hensikt å (...), <i>tilrettelegge for friluftsliv der folk bor</i>, styre ferdselen ... tas inn på s4.</p> <p>s 6. Et nytt punkt om «<i>Behov for økt samarbeid og informasjon om planer og arbeid som berører friluftslivets ferdselsårer</i>» tas inn.</p> <p>Kommunedirektøren mener mål om større grøntareal rundt skoler og barnehager ikke hører hjemme i planen, men at et mål om <i>maks 500 m til nærmeste tursti fra skole og barnehager</i> kan være aktuelt å ta inn. Barnetråkk benyttes i dagens planlegging.</p>
8. DNT Drammen og omegn	
<p>Arbeidet med Padleleden i Drammenselva og fjorden ble startet i november 2019, og leden ble åpnet i juni 2021. Det er totalt 33 ruter i denne leden, som starter i Hokksund og kobler seg på leden i Oslofjorden ved Rødtangen på Hurumlandet. Alle tilgangspunktene langs denne delen av leden ligger ved kommunale friområder hvor kommunene er grunneiere; I Asker: Hyggen, Jerdal/Hernestangen, Dramstadbukta, Verket /Vollebukta, Holmsbu og Rødtangen. Det er behov for å slutføre oppføringen av informasjonsskilt ved tilgangspunktene. Leden ligger ute på UT.no. Se også nettsider til DNT- Drammen og omegn/Gyldenløve Kajakklubb.</p>	<p>Kommunen er glad for den frivillige innsatsen fra DNT Drammen og Omegn med å etablere en padleled fra Hokksund, til Drammensfjorden og videre sørover som en del av det nasjonale padleprosjektet.</p> <p>I Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2030 er det foreslått å prioritere slutføringen av oppsetting av informasjonsskilt ved tilgangspunktene.</p>
9. Oslofjorden friluftsråd	Kommunedirektørens kommentarer

<p>Oslofjorden Friluftsråd (OF) roser kommunens arbeid med Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer. Planen er i tråd med <i>Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden, jf. 2 2 Innsatsområde 6: Tiltak for å fremme et aktivt friluftsliv: Allmennhetens tilgang til strandsonen skal bedres. Områder som er viktige for friluftsliv skal fremstå som attraktive. Friluftslivsområdene skal bli brukt av alle befolkningsgrupper.</i></p> <p>OF fremhever den strategiske tilnærmingen til utvikling og forvaltning av friluftslivets ferdselsårer og spesielt planens inkluderende tilnærming hvor mål om universell utforming, og tilrettelegging for aktiviteter som padling og sykling, sikrer at friluftslivets goder blir tilgjengelig for allmennheten og innbydende for alle brukergrupper.</p> <p>OF oppfordrer ifm. mål om sammenhengende kyststi rundt hele halvøya at kommunen prioriterer kyststrekninger i tettbebygde strøk. Blant annet fortsette med kyststikoplinger (missing links) mellom Sandvika og Holmen.</p>	<p>Målsettingene i Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden refereres til i planen.</p> <p>Kommunedirektøren foreslår å prioritere kyststien i sør først, for så å vurdere Sandvika-Holmen ved en senere rullering av planen.</p>
<p>10. Naturvernforbundet i Asker</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Naturvernforbundet er i utgangspunktet positive til tilrettelegging for mer friluftsliv og uorganisert aktivitet, men det er flere sider ved dette saksfeltet som må belyses, spesielt forholdet til naturen, dyre og planteliv og de som ønsker uforstyrrede naturopplevelser.</p> <p>Vi mener planen særlig må drøfte følgende forhold: • Hensiktsmessig omfang av tilrettelegging ute i marka, skogen og nærturområdene • Når er tilretteleggingen et «anlegg» og må planbehandles • Er det tatt tilstrekkelig hensyn til alle grupper som bruker naturen? • Kan arbeid for vern og friluftsliv kombineres?</p> <p>Naturvernforbundet mener man må prioritere et hovedstinett (slik forslaget legger opp til). Tilretteleggingen må rettes mot stier og turveier mot utfartspunktene og informasjon om turmuligheter fra byggesonen og ut i Marka eller til sjøen. Stinettet kan suppleres med sykkelforbindelser og trillestier for å binde sammen skogsveinettet slik at man kan bruke sykkel til rundturer eller for å nå lenger inn i Marka.</p> <p>Planen kan samle informasjon om turruter, attraksjoner, friluftslivsområder og aktiviteter, men vi mener man bør i minst mulig grad merke, eller skilte i terrenget utover stimerking. Dette vil også gjøre tilretteleggingen billigere, og enklere å etablere og vedlikeholde.</p> <p>Kyststien er en forutsetning for å tilby friluftsliv langs kysten, og er særlig viktig etter hvert som det bygges</p>	<p>Grenseoppgangen rundt når tilretteleggingen er et anlegg som må planbehandles er avhengig av plassering, verdier i området, arealformål, lovverk osv. i den enkelte sak.</p> <p>Kommunen planlegger et hovedstinett og enkelte sykkelforbindelser og trillestier for å binde sammen skogsveinettet i tråd med Naturvernforbundets innspill.</p> <p>Kommunedirektøren vil vektlegge nøktern merking i tråd med det vi anser som nødvendig med hensyn til sikkerhet og ekstra behov for å styre ferdselen. Ellers legges det opp til digital informasjon.</p> <p>For kyststien er kommunedirektøren enig i at merking og informasjon er viktig, slik at det ikke er tvil om hvor man kan gå.</p>

<p>flere hus og hytter, og det blir flere som har behov for tilgang til friluftsområder. Det må gjøres en jobb med å avklare hensiktsmessig traseer hvor tilgangen til strandlinjen er det styrende. Det er eksempler på at tidligere merket kyststi er lagt svært uhensiktsmessig og gjør det vanskelig å ta seg fram. Merking og informasjon er viktig slik at det ikke er tvil om hvor man kan gå.</p> <p>Naturvernforbundet mener man må søke midler til å kartlegge og utrede muligheter for vern, både på kommunens eiendommer, men også andre gode friluftslivsområder. Vern etter Markaloven betyr vern for friluftsliv, og vi har flere områder i Asker som kvalifiserer til slikt vern. Også i skogsområdene i Hurum og Røyken er det svært gode friluftslivsområder. I områder vernet etter Markaloven kan man vanligvis gjøre tilrettelegginger for friluftsliv. Dette kan være å åpne utkikkspunkter, lage bål og leirsteder, stirydding eller restaurering av plantasjeskog. Ordinær hugst er vanligvis ikke tillatt, og dette skaper gode forhold for friluftsliv.</p>	<p>Skilting og merking tilrettelegger også for mer analoge brukere, f.eks. gjør det enkelt å være aktiv hele livet.</p> <p>Kommunen har nylig tilbudt 10 områder av kommuneskogen for vern etter Naturmangfoldloven.</p>
<p>11. Naturvernforbundet i Hurum og Røyken</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Naturvernforbundet støtter strategien med å sidestille friluftsanlegg med idrettsanlegg og benytte spillemiddelordningen bedre.</p> <p>De henviser til utfordringene i planen og temaplan for naturmangfold, og understreker spesielt at kommunens arealforvaltning er helt avgjørende for å legge til rette for enkelt friluftsliv og naturopplevelser. De peker på nedbygging av arealer og privatisering av strandsonen som viktigste årsak til tap av både naturmangfold og naturopplevelser i kommunen. De synes det er bra at planen nevner at det er behov for kanalisering av ferdsel, bedre besøksforvaltning og søppelhåndtering i friluftsområder.</p> <p>Naturvernforbundet i Røyken og Hurum foreslår <u>et eget resultatmål om å utarbeide en plan for å lede ferdselen utenom sårbare naturområder og ikke oppfordre til bruk av disse områdene</u>. De nevner spesielt naturreservatene i Holtnesdalen og på Søndre Verksøya.</p> <p>De støtter prioriteringen av en sammenhengende tursti langs Hurums gamle oldtidsvei, Sandstien.</p> <p>De støtter også at sammenhengende kyststi bør være et hovedmål, og understreker behovet for å gå gjennom eksisterende kyststrase, med mål om å legge stien nærmere sjøen der dette er mulig, - men forsvarlig i forhold til naturvernområder og hekkeområder.</p>	<p>Kommunen er glade for positive tilbakemeldinger angående hovedstrategier.</p> <p>Angående forslaget om et eget resultatmål om å utarbeide en plan for å lede ferdselen utenom sårbare naturområder, mener vi dette er ivaretatt i teksten under innsatsområde 1. Helhetlig stedsutvikling; «... Planleggingen har vært basert på prinsippet «rett sti på rett sted» der påvirkning på natur- og kulturmiljø er tatt hensyn til».</p> <p>Vi vil gå i dialog med fylket angående informasjon om ferdsel i nevnte naturreservater.</p> <p>Kommunen vil i arbeidet med kommuneplanen og reguleringsplaner prioritere god tilgjengelighet til kysten og kyststien. Mål 3.3 ivaretar utfartsparkeringer.</p>

<p>Under resultatmål 3 mener de det bør tilføyes «<u>Kommunen skal prioritere å sikre eksisterende utfartsparkeringer for kyststien, særlig i områder med utbyggingspress</u>».</p> <p>Naturvernforbundet i Hurum og Røyken foreslår at det tilføyes et resultatmål under punkt 1; «<u>Utarbeide en plan for offentlig ervervelse av friluftsområder. Planen skal identifisere egnede eiendommer, og inneholde en prioritert liste over hvilke eiendommer som kommunen bør forsøke å erverve. Det er særlig viktig å sikre større, sammenhengende eiendommer i strandsonen, samt mye brukte friluftsområder i og nær tettbygde strøk.</u>»</p>	<p>Kommunen vil ta med innspillet inn i oversiktsarbeidet for viktige friluftsområder.</p>
<p>12. Vollen historielag</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Historielaget er opptatt av å også vise frem/synliggjøre de kulturhistoriske objektene/kvalitetene når folk er ute på tur og nyter naturopplevelsene og pleier egen fysisk og psykisk helse. Høringsutkastet omtaler dette historieperspektivet, men historielaget synes det kunne forsterkes og tas med som konkret og viktig verdi. Det er mulig dette ligger inne under det som er nevnt som målpunkter under turen, sammen med mange andre interessante objekter, geologi, naturtyper mm.. Reiselivet bruker ofte ordet pakkeføring om en sammensatt opplevelse. Historielaget mener at når en er ute på tur vil alle de nevnte opplevelser høre sammen og forsterke turopplevelsen, også de kulturhistoriske objektene.</p>	<p>Ferdselsårene som kulturminner vil bli synliggjort i planen og i Plan om kulturminner og kulturmiljø.</p> <p>De gamle ferdselsårene Sandstien og østre hovedvei i Asker sør er prioritert.</p> <p>Skjøtsel og synliggjøring av andre kulturminner langs kysten inngår ikke i anleggsplan for friluftslivets ferdselsårer.</p>
<p>13. Asker og Bærum skogeierlag</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Til kunnskapsgrunnlaget: Kap. 1.4 Friluftsløven; Pliktene som gjelder allemannsretten bør komme frem flere steder i dokumentet (se §11). Til 10.4; Kunnskapsformidling om allemannsretten og sporløs ferdsel bør vektlegge pliktene i stor grad. Under Skiløyper; Ved bruk av skogsbilvei til skiløyper må det også vurderes ekstra kostnader og ulemper grunneier påføres ved skogsdrift i sesong uten snø og tele, i form av sporsletting, ekstra slitasje på vei m.m. Både i kunnskapsgrunnlaget og i planen, så bør det fremgå klart at ferdsel på innmark er forbudt i tiden hvor jorden ikke er snødekt eller har tele, og ikke mellom 30 april og 14 oktober. Private tun er regnet som innmark, og der er det ferdsel forbudt hele året. Det er flere steder hvor f.eks. en driftsveg i skogbruket, en traktorvei fører inn i et tun, og det er derfor ikke lov til å gå eller sykle igjennom.</p>	<p>Det vurderes en informasjonskampanje om pliktene og rettighetene som følger Allemannsretten og informasjon om landbruks- og skogsdrift i Asker. Informasjonsarbeidet sees i sammenheng med tilsvarende arbeid nasjonalt. Om det skal gjennomføres en lokal kampanje er det ønskelig med et samarbeid med grunneierrepresentantene i dette arbeidet.</p> <p>Forskrifter og PEFC Skogstandard gjelder. Ut over dette stilles det ikke ytterligere krav til rydding av stier og løyper. Se også Merkehåndboka.no Det er satt inn flere utdrag fra Allemannsrettens plikter i planen. Kommunen vil samarbeide med grunneiere arbeide for å legge turveier utenom gårdstun der grunneier ønsker dette.</p>
<p>14. Tofte og Filtvet vannverk SA</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Drikkevannskilden for Tofte og Filtvet er Husebyvannet som ligger i et område med ferdselsårer, og vannverket ønsker ikke at dette kan bli et turmål i handlingsplanen.</p>	<p>Husebyvannet vil ikke bli markedsført som et turmål.</p> <p>Det er ønskelig å merke for gjennomfart med sykkel på grusvei 200-400 m fra</p>

<p>Regler for aktivitet ved Husebyvannet: Innenfor sikringssonen er det forbudt med all ferdsel og aktiviteter som kan medføre at drikkevannet blir forurenset. Følgende er uansett ikke tillatt:</p> <ol style="list-style-type: none"> All ferdsel på og i vannet/drikkevannskilden, herunder også bading, vading, skøyter, båt, kajakk etc. (Forbudet gjelder også husdyr.) Fisking, pilking etc. Vasking av gjenstander Slå leir/raste (telt, hengekøye, brenne bål, campingvogn mv.) nærmere vannkanten enn 50 meter. Etterlate seg søppel/avfall Riding nærmere vannkanten enn 100 meter Utslipp av helseskadelige vesker og stoffer (fra f.eks. maskiner, biler, campingvogner eller lignende, ved vask, reparasjon, oljeskift etc.) <p>Forbudet gjelder hele året, også når vannet er islagt. Enkelte unntak kan gjelde der det er gitt særskilt tillatelse.</p>	<p>vannets sørside, altså utenfor restriksjoner for ferdsel. Varselskilt/forbudsskilt om ferdsel inn til vannet vil bli satt opp ved drikkevannskilder. På vannets nordside vil ferdsel på grusvei opprettholdes som tidligere år. Om nødvendig vil flere varselskilt kunne settes opp med henblikk på forbud om ferdsel på og i vannet/drikkevannskilden.</p>
<p>Regionale og statlige forvaltningsorgan</p>	
<p>15. Akershus fylkeskommune</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Fylkeskommunene vurderer at det er gjort et godt arbeid med planen, en god prosess og god detaljrikdom. Planen viser til et utfordringsbilde som viser en helhetlig og grundig gjennomgang av nå-situasjonen. Det er en spennende og ambisiøs plan som vil sikre en mangfoldig bærekraftig utvikling av friluftslivet i kommunen.</p> <p>Det er et viktig mål som Asker legger vekt på- å betrakte, utvikle og drifte friluftslivsanleggene på lik linje med idrettsanlegg.</p> <p>Vi merker oss at tilgjengelighet og friluftsliv for hele befolkningen er noe som trekkes fram i planen. Fylkeskommunen anbefaler derfor at Regjeringens handlingsplan for universell utforming «Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge (2021–2025)» henvises til som forankring i nasjonale føringer. Kartverkets Tilgjengelighetsmetodikk vises til i kunnskapsgrunnlaget, men det kan være oppklarende for planen og/eller kunnskapsgrunnlaget og inkludere DOK Tilgjengelighet som et lovpålagt kartgrunnlag som er relevant for både planen og målene den setter.</p> <p>Asker har flere regionale turruter som framkommer av fylkeskommunens kartlegging av regionale viktige turstier, turområder og utfartsområder. Disse kan inkluderes i kunnskapsgrunnlaget hvis kommunen ser det som hensiktsmessig.</p>	<p>Kommunen er glad for fylkeskommunens støtte til å betrakte, utvikle og drifte friluftsanleggene på lik linje med idrettsanlegg.</p> <p>Regjeringens handlingsplan for universell utforming «Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge (2021–2025)» skal henvises til som forankring i nasjonale føringer.” DOK tilgjengelighet” legges inn.</p> <p>Kartlegging av regionale turruter legges inn i kunnskapsgrunnlaget.</p>

<p>Fylkeskommunene er positive til at skilting og merking tilknyttet knutepunkt og holdeplasser er ivaretatt i planen.</p> <p>For å følge opp dette anbefaler vi videre å se sykkeltraseene som beskrevet i planen i sammenheng med hverdagstransporten. Planen henviser til gjennomgående sykkelruter som binder boligområder, skoler og nærmiljøanlegg sammen. Dette kan med fordel utvides til også å ses i sammenheng med knutepunkter/holdelasser, reise mellom hjem og daglige gjøremål, fritidsaktiviteter dvs. hele reisekjeden.</p>	<p>Arbeidet med friluftslivets ferdselsårer vil vurderes i forholdet til arbeidet med tilrettelegging for sykkel og gange der det er aktuelt for stiarbeidet. Dette gjelder spesielt rundturer i nærområdene og snarveier knyttet til disse.</p>
<p>16. Statsforvalteren</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
	<p>Uttalelse er ikke mottatt.</p>
<p>Private</p>	
<p>17. May Britt Eek, Filtvet</p> <p>Har sett på kart over sti/sykelsti over eiendommen, og ser at det er de samme som er pr. i dag.</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p> <p>Kommunedirektøren er glad for god dialog og vil gå i videre samtaler med grunneier om skilting etc.</p>
<p>18. Knut-Arne Ekern, Filtvet</p> <p>Er positiv til dialog om merking av dagens rundtur fra Ekrebukta, langs Røttervollveien, og tilknytning av sti nordfra.</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p> <p>Kommunedirektøren er glad for god dialog. Rundtur merkes på eksisterende stier/skogsbilvei. Kommunedirektøren vil gå i videre dialog med grunneier.</p>
<p>19. Hans Erik Rødby, Klokkarstua</p> <p>Han mener en grunneier kan bli negativt berørt på flere måter: Norsk PEFC standard for skog setter krav om ekstra rydding av skogstier med en viss størrelse (Merka som sti på turkart 1:50 000, eller har tilsvarende bruk, eller fremstår tydelig i terrenget). Merkede og kartfestede stier vil som oftest få økt bruksfrekvens. Han mener dette vil kunne utløse krav om ekstra rydding og dermed økt økonomisk byrde. Det er også begrensning på planting og skogforyngelse inntil merkede stier. Har man mange merkede stier på sin eiendom, kan denne begrensningen medføre tap av flere daa produktivt skogsareal som igjen går utover økonomi og verdi på eiendom.</p> <p>For de som bedriver jakt/jaktutleie vil økt tilrettelegging og bruk føre til nedsatt "jaktkvalitet" på området. Det er foreslått merking langs flere private skogsbilveier og traktorveier. Økt ferdsel langs disse veiene vil kunne komme i konflikt med den drift grunneier har i området, blant annet gjennom økte krav til skilting og varsling. Spesielt gjelder dette skogsdrift med maskiner.</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p> <p>Kommunen har ifølge Friluftsloven §35 rett til å merke stier og løyper i utmark uten forutgående skjønn. Grunneier skal varsles. Arbeidet gjøres planmessig og kan delegeres til utvalgte aktører som kommunen har avtale med. Et godt samarbeid med grunneier om tilrettelegging og merking som ivaretar begge parter er uansett ønskelig. Forskrifter og PEFC Skogstandard gjelder. Ut over dette stilles det ikke ytterligere krav til rydding av stier og løyper eller planting.</p> <p>Det vil i stor grad være merking av noen utvalgte <i>eksisterende</i> stier, gamle veifar, skogsbilveier og kortere stikoplinger (missing links) mellom disse, slik at det etableres et prioritert <i>hovednett</i> som ferdselen styres inn på. Slik begrenses ferdselen andre steder, samtidig som behovet for å rydde rundt stien begrenses.</p> <p>Dersom noen stier skal ryddes, gjøres dette i henhold til merkehåndboka.no, som blant annet Norges skogeierforbund, Norges bondelag og Statskog har vært med på å utarbeide, sammen med departementer og friluftslivorganisasjoner.</p>

<p>For de som bruker skogen til utmarksbeiting, vil økt tilrettelegging kunne skape konflikter med dyr. I arbeid med handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer, ber han kommunen være lydhøre og ha det ovenforstående m.m. med seg når de skal inngå avtaler med grunneiere. Det bør ikke være slik at den enkelte grunneier skal bære en stor økonomisk byrde for kommunal tilrettelegging av stier og løyper. Allemannsretten sikrer befolkningen tilgang til natur og friluftsliv. Slik bør det være, men ikke alle stier og veier behøver tilrettelegging i form av merking og kartfesting.</p>	<p>Rydebredde på sommerstier er enkel (ca. 1,5-2 m bredde) og grunnen opparbeides som regel ikke utover enkelte gangbaner ved våte partier. Det er utarbeidet en omforent avtalestandard om rydding og merking av stier med aktørene over. Stier som merkes har rodeansvarlige via DNT og andre, som jevnlig følger opp med hensyn til søppel og rydding langs stien.</p> <p>I planforslaget er det ikke lagt opp til å etablere flere skiløyper i utmarka. I tillegg er enkelte sammenhengende områder holdt uten sommer-merking.</p> <p>Kommunen anerkjenner behovet for at enkelte områder ikke har merkede stier og skiløyper, av hensyn til sårbare arter, f.eks. i et naturreservat. Samtidig bidrar merking til å styre ferdselen, fremfor at det etableres mange små uorganiserte stier i et område.</p> <p>Å ferdes til fots eller med sykkel på veg eller sti i utmark er tillatt i henhold til friluftslivsloven §2. Men dette må skje «... hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet ...» På skogsbilveier må alle ferdes med henblikk på skogsdriften. Kommunen kan bistå med permanent varselskilt om at det jevnlig foregår motorisert ferdsel og skogsbruksaktivitet på mye benyttede skogsbilveier. I tillegg kan det være aktuelt å legge om stier midlertidig mens skogsdrift foregår.</p> <p>Kommunen har lang erfaring fra utmarksbeiting i områder med stor ferdsel, uten nevneverdige brukerkonflikter. Tilrettelegging skal ikke begrense driften. God dialog er viktig. Samarbeid mellom kommunen og grunneierrepresentanter om informasjon om båndtvang og hensynsfull atferd i forbindelse med drift, jaktperioder, plikter og rettigheter i Allemannsretten er viktig.</p>
<p>20. Ola Eltorn, Filtvet</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>De markeringsforslagene som er inntegnet vil være til ulempe ved aktivt skogbruk og for utøvelse av gårdens jaktrettigheter på elg og rådyr. Han mener at mange av de markeringsforslagene kommunen har inntegnet, aldri har vært stier. En del er i plantefelt og gjengrodd av skog i dag.</p> <p>Det er ok for ham at Storsand skogsbilvei, hvor han er deleier, brukes til sykkelvei. Denne veitrase ligger der i dag og brukes som sykkelvei.</p>	<p>Kommunen har ifølge Friluftslivsloven §35 rett til å merke stier og løyper i utmark uten forutgående skjønn. Grunneier skal varsles. Et godt samarbeid med grunneier er uansett ønskelig for å komme frem til gode løsninger som fungerer godt for alle parter. Målet er å styre ferdselen.</p>

<p>Alle er velkomne til å gå i hans utmark/skog etter friluftsløven, men ingenting skal opplyses eller tilrettelegges/merkes mer enn vanlige kart.</p> <p>Videre synes han at hele Øst-Hurum bør ligge urørt, uten tilrettelegging og merking av stier. Dette er av hensyn til viltet og til glede for de mennesker som vil ferdes utenfor stier i urørt natur og i rolige omgivelser. Ber om at alt som er inntegnet på eiendommene i henhold til høringsforslagene tas ut. Ber om tilbakemelding på at dette blir utført.</p>	<p>Det er fint at grunneier er positiv til at Storsand skogsbilvei fortsatt brukes som sykkelvei.</p> <p>Kommunen har begrenset stiforslag i området.</p> <p>Kommunedirektøren ønsker å prioritere vedlikehold av den gamle historiske hovedveien, fra Bjørsand til Eltorntlia, som en alternativ kyststi, og to korte stiforbindelser (missing links) i utmarka i god avstand til gården.</p>
<p>21. Silje Jynge, Vollen</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Ønsker at (lys)løypa i Vollen kunne blitt preparert igjen. Lysene er ikke nødvendige, men en skiløype gjennom boligområdene hadde vært genialt.</p>	<p>Fremlagte plan prioriterer tilrettelegging for sommerstid og primært i Asker sør. Forslag om skiløype kan rettes til idrettslag eller Skiforeningen som et innspill til neste rullering av planen.</p>
<p>22. Harald Halvorsen (Eli H. Østbø), Storsand</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Grunneier er i utgangspunktet positive til handlingsplanen, men har noen momenter til innspill: Ønsker mer detaljerte kart til høringen.</p> <p>Vil, som det også er skrevet om, løfte frem at merking av turstier vil føre til ett større press på lokale veier, veilag, private parkeringsplasser, uønsket parkering på tømmerlunner som er i bruk etc.</p> <p>Utfartsparkeringer må tenkes nøye igjennom, både iht beliggenhet og størrelse. Halvorsen erfarer allerede at det er mye økning med bil og uønsket parkering på lokale grusveier som ikke er beregnet for denne trafikken. Eksempler på dette er parkering på steder det ikke skal stå biler som vanskeliggjør kjøring med traktor og redskap i drift, og parkering i vei-lommer som er beregnet som møteplass for biler, og ikke parkering.</p> <p>Sanitærforhold og søppelavhenting: - Her bør det tilrettelegges noe på p-plasser, litt avhengig av størrelse, f.eks. ved Freyborg.</p> <p>Rovfugl- og viltbestanden – hvordan vil denne påvirkes? Er positivt til at folk går på merket sti fremfor overalt, spesielt mht dyrelivet, men er det gjort en vurdering av hvordan de ulike stiene vil påvirke dyrelivet på Hurum, spesielt mht storfugl?</p>	<p>Det er flott at grunneier i utgangspunktet er positiv til planen.</p> <p>Detaljerte kart med forslag er sendt ut på forespørsel.</p> <p>Målet med planen er blant annet å regulere parkeringen i samarbeid med grunneier og etablere definerte utfartsparkeringer.</p> <p>Kommunedirektøren vil vurdere å inngå samarbeid med grunneierrepresentanter om kampanje for sporløs ferdsel og informasjon om Allemannsretten med tilhørende plikter.</p> <p>Kommunedirektøren er enig i at merking av hovedstier vil kunne styre ferdselen unna viktige lokasjoner for rovfugl og viltet. Kommunens viltforvalter og landbruksavdeling har gitt innspill i arbeidet.</p>
<p>23. Torunn Nyen, Slemmestad</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Der man kan få stor gevinst for liten investering er ved bygging av gang- og sykkelvei på Røykenveien, Fylkesvei 167, strekningen Andersdammen - Bøveien. Ca. 700 meter. Denne enkle løsningen vil kunne få syklister og fotgjengere fra Bødalen, Eikeleina, Auke, Morberg, Bergli, Sydsbogen, Bø, Fossum og Stokker, trygt til Heggedal stasjon på sykkel. Pr i dag er det tungtransport og vogntog på disse 700 meter som gjør reise med sykkel eller til fots livsfarlig.</p>	<p>Innspillet er interessant, men plan for friluftslivets ferdselsårer tar ikke for seg gang- og sykkelveier.</p> <p>Kommunedirektøren opplyser om at Røykenveien er en fylkesvei (167). Henvendelsen må rettes til fylkeskommunale myndigheter.</p>

<p>Bøveien er en forholdsvis trygg vei for gående og syklende med 40 og 50 km fartsgrense og delvis med fartsdumper. Syklende kan også bruke grusveien Bergliveien fra Bøveien ned til Slemmestadveien og slik forkorte turen til den del av bygda.</p> <p>OLDTIDSVEIEN krysser Bøveien ved Fossumveien så denne sykkelveien vil gjøre det mulig å komme seg til Oldtidsveien uten bil. Deler av Oldtidsveien er fin sykkelvei, men ikke strekningen Fossumveien - Mølleveien. Ved å bygge disse 700 meter, forebygges ikke bare ulykker, men man får samtidig en SAMMENHENGENDE SYKKELTRASEÉ helt fra Oslo, Bærum, Asker, Heggedal inn i Røyken til Bøveien over Sydskogen og Bødalen, og videre til Slemmestad, og langs kysten tilbake til Oslo.</p> <p>Nyen foreslår alternativt å forlenge gang/sykkelveien langs Røykenveien ca. 1200 meter helt frem til Mølleveien (Oldtidsveien). Som rundtur tilbake til Heggedal via Hallensskog sykler man også trygt på delvis grusvei. Oldtidsveien er også den korteste veien mellom Stokker/Fossum og Røyken sentrum. Samt Stokker/Fossum - Slemmestad. Sykler man til Hyggen, er det Mølleveien man bruker, IKKE Slemmestadveien som er meget trafikkfarlig.</p>	
<p>24. Jørgen Sæthre, Filtvet</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Generelt fører tilrettelegging av ferdselsårer til store fremtidige ulemper og kostnader for grunneiere og skognæringen. Defineres en landbruksvei over til å bli ferdselsåre for friluftslivet medfører det økte krav til landbruket med for eksempel kvistrydding eller sikkerhet, hvem tar disse kostnadene?</p> <p>Det finnes allerede traseer med eksisterende avtaler, vedlikehold heller de løypene og avtalene. Nye traseer utover dette vil ikke bli godtatt uten avtale.</p> <p>Vet ikke hva grunnlaget for å merke enda flere traseer i søndre Asker er da vi allerede har enklest tilgang på naturen i utgangspunktet.</p>	<p>Ingen innbygger bør merke stier i utmarka på eget initiativ. Det er kommunen som i henhold til Frilufsloven §35 har rett til å merke stier og løyper i utmark. Grunneier skal informeres. Et godt samarbeid og avtaler med grunneier er uansett ønskelig for å komme frem til gode løsninger som fungerer godt for alle parter.</p> <p>Kommunen har avtale med driftsoperatør som vedlikeholder merking og rydder stier og skiløyper ved behov. Sammen med ordinære regler for skogsdrift, kan sikkerhet og drift ivaretas gjennom et godt samarbeid mellom partene.</p> <p>Merking av stier er med på å styre ferdselen. Med nye innbyggere og friluftslivsbrukere, er dette blitt enda viktigere. Analog merking tilrettelegger for eldre brukere og styrker sikkerheten. Alle kan gå på stier og sykle på veier i utmarka på eget ansvar. Dette innebærer også, i henhold til frilufsloven, plikt til å opptre hensynsfullt og varsomt for å ikke volde skade eller ulempe for eier, f.eks. ved drift i skogen.</p> <p>Kommunen har begrenset flere stiforslag i området av hensyn til dyreliv. Det er ønskelig å merke en kortere eksisterende stiforbindelse mellom</p>

	<p>grusveien ved Høymosan og Husebyveien.</p>
<p>25. Solberg gård, Filtvet</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Mener nye merkede stier vil forstyrre driften og hjortedyrene. Er også opptatt av at en del av Asker er avsatt til å ha plass til de ville dyrene der ikke alle skogsområder er delt opp av merkede stier. Det er uaktuelt å gå inn på noen som helst slags avtale rundt stier og merking og kartfesting av stier på eiendommen. Alle er velkomne til å gå i skogen og på veier og stier, men ikke noe skal merkes eller kart festes på eiendommen.</p>	<p>Hjortedyrene vil ikke bli forstyrret. Kommunen har ifølge Friluftsløven §35 rett til å merke stier og løyper i utmark uten forutgående skjønn. Grunneier skal varsles. Et godt samarbeid med grunneier er ønskelig for å komme frem til løsninger som fungerer godt for alle parter.</p> <p>Kommunedirektøren er glad for at alle er velkomne til å gå i skogen og på veier og stier hos grunneier. Vi ønsker dialog om å merke en del av den gamle hovedveien til Tofte som alternativ kyststi. Denne er kartfestet på historiske kart og går i utkanten av gårdens utmark</p>
<p>26. Nora Christine Lund Sørbøe, Kana</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Informerer om at det ikke foreligger noen grunneieravtale om kyststi eller merking av andre stier på eiendommen. Eventuell beliggenhet av sti og premisser/ kompensasjon kan være tema ved mulig dialog.</p> <p>Ønsker dialog rundt tema fysisk aktivitet og folkehelse. Er opptatt av nedbygging av dyrket mark i pressområder.</p> <p>Eiendommen har fra tidligere avstått større områder til vern, Sandbukta-Østnestangen. Den økonomiske kompensasjonen var lav. Registrerer store utbygginger i nærheten. Er opptatt av utfordringer som forsøpling, skogbrann og negativ påvirkning på skog, dyrket mark og annen drift.</p>	<p>Kommunen har ifølge Friluftsløven §35 rett til å merke stier og løyper i utmark uten forutgående skjønn. Grunneier skal varsles. Arbeidet gjøres planmessig og kan delegeres til utvalgte aktører som kommunen har avtale med. Et godt samarbeid med grunneier om tilrettelegging og merking som ivaretar begge parter er uansett ønskelig.</p> <p>Kommunedirektøren vil gå i dialog med grunneier om merking av kyststien og en lavterskel rundtur på eksisterende stier på eiendommen. Kommunen legger vekt på å merke, for å styre ferdselen i god avstand fra gården. Det er ønskelig å tilrettelegge bedre parkeringsforhold i området. Kommunedirektøren er positiv til videre dialog.</p> <p>Kommunedirektøren vil vurdere å inngå samarbeid med grunneierrepresentanter om kampanje for sporløs ferdsel og informasjon om allemannspliktene og landbruk -og skogsdrift for å forebygge nevnte utfordringer.</p>
<p>27. Jens Erik Wittusen, Filtvet</p>	<p>Kommunedirektørens kommentarer</p>
<p>Inngikk i 2019 avtale med kommunen om tilrettelegging og merking av stier skiløyper, på to av eiendommene. Med de inngåtte avtalene har Wittusen et godt samarbeid med Hurum Turistforening. Høringsforslaget med kart, viser at det er tegnet inn mange stier/ferdselsårer på eiendommen/er. Disse stiene/ferdselsårene vil kunne medføre ulemper og konflikter i forhold til næringsutøvelse av aktiv jord og skogbruk. Fra 1. mars 2023 gjelder ny Norsk PEFC Skogstandard. Det blir økt fokus på framtidsskogen og skjerpa krav for å sikre artsmangfoldet og friluftslivet lokalt.</p>	<p>Kommunedirektøren er glad for gode erfaringer med tilrettelegging av skiløyper.</p> <p>Merking er med på å styre ferdselen og klargjøre hvor man bør gå. Kommunen har ifølge Friluftsløven §35 rett til å merke stier og løyper i utmark, uten forutgående skjønn. Grunneier skal varsles. Et godt samarbeid med grunneier og gode avtaler om tilrettelegging og merking som tar hensyn til begge parter er uansett ønskelig.</p>

<p>Han mener at med forslaget til inntegning av kyststier vil ulempene bli betydelige. På eiendommen har han i flere tiår utført vedlikehold av badestrendene Vikene, Engersvik og stier ved Oslofjorden. Han opplever utfordringer med søppel, bruk av grill/bål, telting, manglende toalettforhold, manglende parkering, løse hunder og ridning med hest på stier og badestrendene. I de seneste 2 - 3 årene opplever han tråkk/ferdsel over kornåkeren som ligger ned mot Oslofjorden ved Engersvik. Han ønsker derfor ikke inntegning av flere stier/ferdselsårer eller kyststi på Gnr. 39, Bnr 1, uten at det inngås nye grunneieravtaler. Han gjør også oppmerksom på at det på noen kart er inntegnet kyststi over eiendommen Gnr. 339, Bnr. 64. Det foreligger ikke grunneieravtale for den inntegnede kyststien.</p>	<p>Forskrifter og PEFC Skogstandard gjelder. Ut over dette stilles det ikke ytterligere krav til rydding av stier og løyper el.</p> <p>Det er foreslått å merke to eksisterende stier på eiendommene i planperioden. Kommunen vil gå i videre dialog med grunneier om disse.</p> <p>Kommunen vil gå i dialog om utfordringer som gjelder drift av strendene som nevnes, og avtaler i forbindelse med merking av kyststien og rundturen.</p> <p>Kommunedirektøren foreslår at det settes opp skilt ved nevnte kornåker om forbud ferdsl over dyrket mark i henhold til reglene i Friluftsløven.</p>
---	--

Saksframlegg

Arkivsak
24/13246-1

Saksbehandler
Ingrid Elisabeth
Bergande

Behandles av
Ungdomsrådet
Eldrerådet
Utvalg for medborgerskap
Formannskapet

Møtedato
19.09.2024
19.09.2024
26.09.2024
08.10.2024

Markering av Friluftslivets år 2025 i Asker

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Sak om markering av Friluftslivets år 2025 tas til orientering.

1. Sammendrag

I 2025 markeres Friluftslivets år både nasjonalt og lokalt. Det planlegges en markering i Asker der lag og foreninger og tjenesteområdene i kommunen arrangerer aktiviteter og arrangement lokalt. Kommunen har tatt en koordinerende rolle i planleggingen av året. Målgruppen er alle innbyggere i Asker, med spesielt fokus på barn og unge, de som har lyst til å være mer aktive i naturen og de som ikke kjenner friluftslivet. For å spisse arbeidet lokalt er fire fokusområder trukket frem.

Friluftslivets år bidrar positivt inn i folkehelsearbeidet i kommunen. Å drive friluftsliv gir helsemessige gevinster både for den psykiske og fysiske helsen og kan være en utløsende faktor for å ta miljøvennlige valg. I tillegg er markeringen i tråd med «Temaplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2021-2033» og «Temaplan medborgerskap 2021-2033».

2. Bakgrunn for saken

Friluftslivets år markeres i 2025 og er et nasjonalt markeringsår for å feire alt friluftslivet har å by på. Året er forankret i Stortingsmelding om friluftsliv (2016) og

arrangeres hvert tiende år med støtte fra Miljø- og kulturdepartementet. Norsk Friluftsliv, fellesorganisasjonen for de 19 store frivillige friluftslivsorganisasjonene, er prosjekteier og prosjektleder nasjonalt. I tillegg til den nasjonale markeringen, markeres året lokalt i kommunene. Vi ønsker å markere året i Asker sammen med lag og foreninger og andre relevante aktører. De ulike tjenesteområdene i Asker kommune er også sentrale å ha med på markeringen av året.

Planleggingen av året lokalt har startet. I mai i år ble det arrangert en idémyldring med lag og foreninger. Flere av kommunens avdelinger og virksomheter har blitt kontaktet og er positive til å bidra i markeringen av året.

3. Saksopplysninger

Asker kommune har et rikt friluftstilbud, med blant annet flotte skogsområder, kystlandskap, skiltede og merkede stier og løyper, samt lag og foreninger som tilbyr aktiviteter i friluft. Gjennom Friluftslivets år 2025 ønsker vi å løfte friluftslivet i Asker og bidra til at flere kommer seg ut og finner sin friluftsglede.

Nasjonalt er det satt mål og rammer for året. De mest relevante målene for Asker er:

- Inspirere flere til å finne veien ut i friluftslivet og senke terskelen for å delta
- Vise friluftsmuligheter i Asker - nærfriluftsliv
- Løfte frem lokale organisasjoner og lag som tilbyr aktiviteter
- Dele kunnskap om grunnleggende friluftslivferdigheter, naturvennlig friluftsliv og allemannsretten

Målgruppen for året er alle innbyggere, men spesielt:

1. Barn og unge
2. De som har lyst å være mer aktive i naturen
3. De som ikke kjenner friluftslivet

Frivilligheten sentral i markeringen

Aktiviteter og arrangementer vil i stor grad skje gjennom lag og foreninger, samt via tjenestene i kommunen, der det er naturlig. Et viktig moment i markeringen er at året skal synliggjøre og forsterke aktiviteter som allerede eksisterer. I tillegg vil kommunikasjon og informasjon ut til innbyggere via ulike kanaler være sentralt. Friluftslivets år gir kommunen og lag og foreninger muligheten til å danne nye samarbeid og kjennskaper på tvers, med synergier utover markeringsåret. Kommunen har tatt en koordinerende rolle i planleggingen av året.

Konkrete arrangement og aktiviteter for Friluftslivets år 2025 blir utarbeidet i løpet av høsten 2024. Som del av aktivitetene gjennom året foreslås presentasjon av månedens arrangement/forening for kommunestyret. Tilsvarende ble gjort under Frivillighetens år 2022.

Friluftsliv, temaplan, folkehelse og miljø

Friluftslivets år er med på å svare ut flere av strategiene i «Temaplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2021-2033», spesielt under innsatsområdet «Alle i aktivitet». Samt «Temaplan medborgerskap 2021-2033», som vektlegger en deltagende innbygger.

Videre er Friluftslivets år en brikke i folkehelsearbeidet i kommunen. Det er godt dokumentert at friluftsliv bidrar til god fysisk og psykisk helse og er viktig i det helsefremmende arbeidet. Friluftslivsaktivitet bidrar blant annet til god livskvalitet, glede, personlig identitet, rekreasjon og økt fysisk aktivitet ([Klima og Miljødepartementet, Stortingsmelding om friluftsliv, 2016](#)). Friluftsliv er også den formen for fysisk aktivitet der sosiale forskjeller gjør seg minst gjeldene ([Klima og Miljødepartementet, Stortingsmelding om friluftsliv, 2016](#)). De positive helseeffektene av å drive friluftsliv viser viktigheten av å inspirere flere til å komme seg ut, både for å få naturopplevelser og fysisk aktivitet. I tillegg til helseeffektene skaper den enkelte et forhold til naturen gjennom et aktivt friluftsliv, som sett i et miljøperspektiv kan bidra til økt vilje til å ta miljøvennlige valg. Å være fysisk aktiv i naturen og nærmiljøet er også den aktiviteten hele 61 prosent av nordmenn oppgir at de ønsker å gjøre mer av ([Klima og Miljødepartementet, Stortingsmelding om friluftsliv, 2016](#)).

Praksis sammenlignbare markeringer

Til markering av Kulturåret 2020 ble det satt av kr 4 millioner til arrangementer og identitetsskaping i ny, sammenslått kommune, samt kr 500 000 ekstra til tilskuddsordning for identitetsskapende midler for lag og foreninger (sak 0196/20). Til markering av Frivillighetens år 2022 ble det satt av 1,2 millioner til markeringen, hvor kr 500 000 var satt av til søkbare tilskudd til aktiviteter (sak 0138/21). Med bakgrunn i den økonomiske situasjonen kommunen står i, vil markering av Friluftslivets år 2025 løses innenfor eksisterende økonomiske rammer. Det gjør handlingsrommet noe mer begrenset enn tidligere markeringer. I samarbeid med lag og foreninger skal kommunen likevel markere året på en god måte.

4. Kommunedirektørens vurdering

Markeringen av Friluftslivets år 2025 i Asker er i tråd med innsatsområder og strategier i vedtatte temaplaner for både idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv og medborgerskap, samt støtter opp om folkehelsearbeidet i kommunen. Markeringen er en flott mulighet til å løfte frem friluftslivstilbudet i Asker og spesielt de lag og foreningene som tilbyr aktiviteter lokalt. Året legger til rette for at flere innbyggere finner sin friluftsglede og blir aktive brukere av friluftslivet. Samarbeid og møter i forbindelse med året kan skape nye koblinger som også kan få effekt utover 2025. Dette er positivt for den enkelte og samfunnet som helhet.

Friluftsliv og bærekraftsdimensjonen miljø henger tett sammen og Friluftslivets år 2025 er en god mulighet til å løfte naturvennlig friluftsliv, inkludert sporløs ferdsel,

miljøvennlig transport og gjenbruk av turtøy. Også bærekraftsdimensjonen sosiale forhold er sentral i markeringen av året. Markeringen legger opp til å styrke deltakelsen i friluftsliv og spesielt blant de som trenger det mest, gjennom både frivilligheten, men også tjenestene i kommunen.

5. Konklusjon

Kommunedirektøren konkluderer med at markeringen av Friluftslivets år 2025 lokalt i Asker er en satsing kommunen, sammen med frivilligheten og andre relevante aktører, bør arbeide videre med og gjennomføre i 2025. Markering av Friluftslivets år 2025 i Asker løses innenfor eksisterende økonomiske rammer.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksprotokoll

Arivsak
24/13246

Saksbehandler
Ingrid Elisabeth Bergande

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	30/24
2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	19.09.2024	22/24
3 Eldrerådet	19.09.2024	25/24
4 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	32/24
5 Formannskapet	08.10.2024	

Markering av Friluftslivets år 2025 i Asker

Eldrerådet har behandlet saken i møte 19.09.2024 sak 25/24

Behandling

Rådgiver Ingrid Bergande innledet til saken (*presentasjon*).

Lia fremmet følgende tilleggsforslag:

Eldrerådet ønsker at det også settes søkelys på eldres behov for å komme ut i naturen.

Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Lias forslag falt, mot en stemme (Lia).

Vedtak

1. Sak om markering av Friluftslivets år 2025 tas til orientering.

Saksprotokoll

Arivsak

24/13246

Saksbehandler

Ingrid Elisabeth Bergande

Behandlet av

- 1 Ungdomsrådet
- 2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse
- 3 Eldrerådet
- 4 Utvalg for medborgerskap
- 5 Formannskapet

Møtedato

- 19.09.2024
19.09.2024
19.09.2024
26.09.2024
08.10.2024

Saksnr.

- 30/24
22/24
25/24
32/24

Markering av Friluftslivets år 2025 i Asker

Råd for personer med funksjonsnedsettelse har behandlet saken i møte 19.09.2024 sak 22/24

Behandling

Leder Kay Sørensen og kommunedirektørens representant Trine Groven innledet kort til saken.

May Myklebust fremmet følgende forslag:

Saken tas til orientering med følgende kommentarer:

- *Markering av Friluftsåret 2025 i Asker skal ha høy fokus på inkludering og tilgjengelighet for å hindre utenforskap og ensomhet*
- *Kommunen skal legge til rette for et godt samarbeid med frivillige organisasjoner for å utvikle gode og trygge friluftstilbud for mennesker med spesielle behov*
- *Utlånsordningene må også ha tilstrekkelig utvalg av friluftsutstyr tilpasset barn og unge med funksjonsnedsettelse*

Myklebusts forslag ble enstemmig vedtatt med følgende endring.

Vedtak

1. Sak om markering av Friluftslivets år 2025 tas til orientering med følgende kommentarer:
 - Markering av Friluftsåret 2025 i Asker skal ha høy fokus på inkludering og tilgjengelighet for å hindre utenforskap og ensomhet
 - Kommunen skal legge til rette for et godt samarbeid med frivillige organisasjoner for å utvikle gode og trygge friluftstilbud for mennesker med spesielle behov
 - Utlånsordningene må også ha tilstrekkelig utvalg av friluftsutstyr tilpasset barn og unge med funksjonsnedsettelse

Saksprotokoll

Arivsak
24/13246

Saksbehandler
Ingrid Elisabeth Bergande

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	30/24
2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	19.09.2024	22/24
3 Eldrerådet	19.09.2024	25/24
4 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	32/24
5 Formannskapet	08.10.2024	

Markering av Friluftslivets år 2025 i Asker

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 19.09.2024 sak 30/24

Behandling

Rådgiver Hege Oshaug innledet til saken.

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende tilleggsforslag:

Nytt punkt 2:

2. Ungdomsrådet ønsker at skolene Folkestad, Hyggen og Solberg er sentrale i markeringen av friluftslivets år 2025, da disse skolene har særlig tette bånd til naturen og friluftslivet.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Eriksens forslag ble vedtatt mot 1 stemme (Elias B. Figenschou).

Vedtak

1. Sak om markering av Friluftslivets år 2025 tas til orientering.

2. Ungdomsrådet ønsker at skolene Folkestad, Hyggen og Solberg er sentrale i markeringen av friluftslivets år 2025, da disse skolene har særlig tette bånd til naturen og friluftslivet.

Saksprotokoll

Arivsak
24/13246

Saksbehandler
Ingrid Elisabeth Bergande

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	30/24
2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	19.09.2024	22/24
3 Eldrerådet	19.09.2024	25/24
4 Utvalg for medborgerskap	26.09.2024	32/24
5 Formannskapet	08.10.2024	144/24

Markering av Friluftslivets år 2025 i Asker

Utvalg for medborgerskap har behandlet saken i møte 26.09.2024 sak 32/24

Behandling

Rådgiver Ingrid Bergande presenterte og svarte på spørsmål.

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Sak om markering av Friluftslivets år 2025 tas til orientering.

Saksframlegg

Arkivsak
24/11552-2

Saksbehandler
Frida Blåsternes

Behandles av
Ungdomsrådet
Utvalg for oppvekst

Møtedato
19.09.2024
24.09.2024

Hørings svar - Forslag til regler om bruk av fysisk inngripen for å avverge at en elev utsetter noen for psykiske krenkelser eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Asker kommune sender vedlagte hørings svar til Kunnskapsdepartementet.

1. Sammendrag

Kunnskapsdepartementet sendte 21. juni 2024 på høring forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven. Departementet foreslår å lovfeste regler om bruk av fysisk inngripen dersom det er nødvendig for å avverge at en elev enten krenker en person psykisk, eller vesentlig forstyrrer opplæringen til andre elever. Høringsfristen er satt til 10. oktober 2024.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Kunnskapsdepartementet foreslår å innføre lovregler om ansattes adgang til bruk av fysiske inngrep dersom det er nødvendig for å avverge at en elev enten krenker en person psykisk, eller vesentlig forstyrrer opplæringen til andre elever.

Departementet legger til grunn at fysisk inngripen i de nevnte situasjoner foregår i dag. Ved å utforme tydelige regler om bruk av fysisk makt, mener departementet det vil kunne styrke rettsikkerheten til barna som det gripes fysisk inn overfor. Det vises til at det er bedre for barna med lovregler med tydelige krav til forholdsmessighet, nødvendighet, forebygging og

dokumentasjon enn at slik maktbruk foregår uhjemlet, og at dette vil kunne styrke både elevens og lærers trivsel og rettssikkerhet. Videre mener departementet det vil sikre at maktbruken er forholdsmessig og kun brukes når andre tiltak ikke er tilstrekkelige, gitt at reglene utformes slik at de på en balansert måte tar hensyn til hva som er til det beste for alle de involverte barna.

Departementet understreker at det vil være snever adgang med strenge vilkår som må oppfylles for at fysisk inngripen skal være tillatt.

3. Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren stiller seg tvilende til Kunnskapsdepartementets forslag om å lovfeste regler om bruk av fysisk inngripen dersom det er nødvendig for å avverge at en elev enten krenker en person psykisk, eller vesentlig forstyrrer opplæringen til andre elever.

Det er en kjent sak at det er mye utfordrende atferd i skolen i dag, noe som påvirker både elever og ansatte. Forskningen viser at mange lærere må håndtere situasjoner som hindrer dem i å gjøre sine primæroppgaver som lærere, og som i verste fall gjør dem utrygge og redde. Kommunedirektøren mener imidlertid ikke at løsningen på dette er å innføre en rett til å gripe inn fysisk overfor elever med utfordrende atferd. Det er kommunedirektørens vurdering at dette ikke er den beste løsningen verken for elever eller lærere. Utfordrende atferd hos et barn, enten det gjelder å krenke andre psykisk eller å forstyrre undervisningen, er nesten alltid uttrykk for at et barn strever. Kommunedirektøren ønsker ikke en skole hvor vi løser utagering med makt. Dette vil kunne få store negative konsekvenser for både elever, lærere, relasjonen mellom disse og skolemiljøet ellers.

Selv om lovbestemmelsen stiller krav til nødvendighet og forholdsmessighet, er det kommunedirektørens vurdering at det vil være svært utfordrende for de ansatte å vurdere dette i praksis i de nevnte tilfellene, også dersom det skulle utarbeides veiledninger på dette. Det vil mulig kunne gjøre ansatte mer usikre enn trygge at de har en «rett», men ikke vet hvordan de kan bruke den. Det er en risiko for at fysisk makt vil bli brukt i situasjoner hvor andre tiltak kunne vært tilstrekkelige. Dette vil igjen kunne føre til lite forutsigbarhet både for ansatte og elever. Kommunedirektøren mener det er en stor risiko for at bestemmelsen ikke blir praktisert etter hensikten. En slik lovhjemmel forutsetter også at skolene jobber svært godt med forebygging, med mål om at det aldri skal være nødvendig å utøve fysisk makt. Tallene på utagering og voldshendelser i skolen i dag, tilsier at skolene fortsatt har en vei å gå når det gjelder det forebyggende arbeidet.

Kommunedirektøren mener at utfordrende atferd i skolen må løses ved at skolene legger ned arbeid i det forebyggende arbeidet. Den foreslåtte

lovbestemmelsen vil kunne bli en hvilepute, som går på bekostning av et kontinuerlig og systematisk arbeid med forebygging. Fokuset bør være på å innrette skolehverdagen på en måte som gjør lærerne i stand til å møte elevene på empatiske og konfliktreducerende måter når barna strever.

Det vises ellers til høringsuttalelsen.

Bærekraftsdimensjonene er ikke vurdert i saken.

4. Konklusjon

Vedlagte høringssvar sendes til Kunnskapsdepartementet.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Høringsnotat fra KD
Asker kommunes høringssvar

Saksprotokoll

Arivsak
24/11552

Saksbehandler
Frida Blåsternes

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	31/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	41/24

Høringssvar - Forslag til regler om bruk av fysisk inngripen for å avverge at en elev utsetter noen for psykiske krenkelser eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 19.09.2024 sak 31/24

Behandling

Kommunalsjef Terje Larsen og kommunalsjef Tor Olav Tangen innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Alexander Marvin fremmet følgende alternative forslag:

1. Ungdomsrådet støtter forslaget til staten og går imot kommunedirektørens innstilling.

Marvins forslag fikk 3 stemmer (Alexander Marvin, Filip Haug-Broderson og Albert Loki Einarson) og falt.

Innstillingen ble så enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Asker kommune sender vedlagte høringssvar til Kunnskapsdepartementet.

Saksprotokoll

Arivsak
24/11552

Saksbehandler
Frida Blåsternes

Behandlet av
1 Ungdomsrådet
2 Utvalg for oppvekst

Møtedato	Saksnr.
19.09.2024	31/24
24.09.2024	41/24

Hørings svar - Forslag til regler om bruk av fysisk inngripen for å avverge at en elev utsetter noen for psykiske krenkelser eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 24.09.2024 sak 41/24

Behandling

Kommunalsjef Terje Larsen innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Sigurd W. Dæhli (H) fremmet følgende alternative forslag på vegne av A, H, V og Frp:

1. Utvalg for oppvekst støtter ikke det vedlagte høringssvaret.
2. Kommunedirektøren bes utarbeide et høringssvar som støtter det foreslåtte lovforslag med endring i §13-4a med strykning av ordet fysisk samt endring i §13-4d vesentlig forstyrrer opplæringa til andre elever.

Dæhlis forslag ble satt opp mot kommunedirektørens innstilling.

Dæhlis forslag ble vedtatt mot 2 stemmer (MDG, SV).

Vedtak

1. Utvalg for oppvekst støtter ikke det vedlagte høringssvaret.
2. Kommunedirektøren bes utarbeide et høringssvar som støtter det foreslåtte lovforslag med endring i §13-4a med strykning av ordet fysisk samt endring i §13-4d vesentlig forstyrrer opplæringa til andre elever.

Hørings svar fra Asker kommune - forslag til regler om bruk av fysisk inngripen for å avverge at en elev utsetter noen for psykiske krenkelser eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever

Innledning

Asker kommune viser til Kunnskapsdepartementet sin høring 21. juni 2024. Departementet foreslår å lovfeste regler om bruk av fysisk inngripen dersom det er nødvendig for å avverge at en elev enten krenker en person psykisk, eller vesentlig forstyrrer opplæringen til andre elever.

Departementet legger til grunn at fysisk inngripen i de nevnte situasjoner foregår i dag. Ved å utforme tydelige regler om bruk av fysisk makt, mener departementet det vil kunne styrke rettsikkerheten til barna som det gripes fysisk inn overfor. Det vises til at det er bedre for barna med lovregler med tydelige krav til forholdsmessighet, nødvendighet, forebygging og dokumentasjon enn at slik maktbruk foregår uhjemlet, og at dette vil kunne styrke både elevs og lærers trivsel og rettssikkerhet. Videre mener departementet det vil sikre at maktbruken er forholdsmessig og kun brukes når andre tiltak ikke er tilstrekkelige, gitt at reglene utformes slik at de på en balansert måte tar hensyn til hva som er til det beste for alle de involverte barna.

Asker kommunes innspill

I det følgende vil vi gi noen innspill til innholdet i forslaget. Hensynet til barnets beste har vært helt sentralt i Asker kommunes vurderinger i høringsuttalelsen.

Asker kommune støttet forslaget om bruk av fysisk inngripen for å avverge *fysiske* krenkelser. Bakgrunnen for at vi støttet forslaget var at dette var en særregulering av reglene i straffeloven om nødverge og nødrett, og at vi mente at egne regler om dette i opplæringsloven kunne bidra til en bevisstgjøring av de allerede eksisterende bestemmelsene i straffeloven. Vi mente også at en regulering i opplæringsloven ville kunne bidra til å gi større trygghet og forutsigbarhet for både ansatte og elever i skolen.

Asker kommune mener at det forslaget som nå foreligger, innebærer en vesentlig forskjell fra bestemmelsen om bruk av fysisk inngripen for å avverge *fysiske* krenkelser. Forslaget om bruk av fysisk inngripen for å avverge psykiske krenkelser og vesentlige forstyrrelser i undervisningen, går utover det som er omfattet av straffelovens bestemmelser om nødrett og nødverge. Dette er dermed et område hvor det er stor usikkerhet og lett å trå feil når det kommer til vurderingen av når det er nødvendig å gripe inn, og forholdsmessigheten i inngrepet. Vi stiller oss tvilende til om en slik lovregulering vil være til det beste for barna og de ansatte.

Det er en kjent sak at det er mye utfordrende atferd i skolen i dag, noe som påvirker både elever og ansatte. Forskingen viser at mange lærere må håndtere situasjoner som hindrer dem i å gjøre sine primæroppgaver som lærere, og som i verste fall gjør dem utrygge og redde. Asker kommune mener imidlertid ikke at løsningen på dette er å innføre en rett til å gripe inn fysisk overfor elever med utfordrende atferd. Vi mener dette ikke er den beste løsningen verken for elever eller lærere. Utfordrende atferd hos et barn, enten det gjelder å krenke andre psykisk eller å forstyrre

undervisningen, er nesten alltid uttrykk for at et barn strever. Asker kommune ønsker ikke en skole hvor vi løser utagering med makt. Vi mener dette vil kunne få store negative konsekvenser for både elever, lærere, relasjonen mellom disse og skolemiljøet ellers.

Selv om lovbestemmelsen stiller krav til nødvendighet og forholdsmessighet, mener vi det vil være svært utfordrende for de ansatte å vurdere dette i praksis i de nevnte tilfellene, også dersom det skulle utarbeides veiledninger på dette. Det vil mulig kunne gjøre ansatte mer usikre enn trygge at de har en «rett», men ikke vet hvordan de kan bruke den. Vi mener det er en risiko for at fysisk makt vil bli brukt i situasjoner hvor andre tiltak kunne vært tilstrekkelige. Dette vil igjen kunne føre til lite forutsigbarhet både for ansatte og elever. Vi mener det er en stor risiko for at bestemmelsen ikke blir praktisert etter hensikten. En slik lovhjemmel forutsetter også at skolene jobber svært godt med forebygging, med mål om at det aldri skal være nødvendig å utøve fysisk makt. Tallene på utagering og voldshendelser i skolen i dag, tilsier at skolene fortsatt har en vei å gå når det gjelder det forebyggende arbeidet.

Asker kommune mener at utfordrende atferd i skolen må løses ved at skolene legger ned arbeid i det forebyggende arbeidet. Vi er bekymret for at den foreslåtte lovbestemmelsen vil bli en hvilepute, som går på bekostning av et kontinuerlig og systematisk arbeid med forebygging. Fokuset bør være på å innrette skolehverdagen på en måte som gjør lærerne i stand til å møte elevene på empatiske og konfliktreduserende måter når barna strever.

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Høringsnotat

Forslag til regler om bruk av fysisk inngripen for å avverge at en elev utsetter noen for psykiske krenkelser eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever

21. juni 2024

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	4
2	Kunnskapsgrunnlag	4
2.1	Offentlige utredninger	4
2.2	Høringsnotat med forslag til ny opplæringslov.....	5
2.3	Rapport om bruk av tvang og makt i skolen	5
2.4	Andre utredninger og rapporter	6
3	Gjeldende rett.....	7
3.1	Grunnloven og Norges folkerettslige forpliktelser	7
3.1.1	Barns rett til personlig integritet, privatliv og beskyttelse mot vold....	7
3.1.2	Legalitetsprinsippet	8
3.1.3	Barnets beste	8
3.1.4	Rett til utdanning	8
3.1.5	Forbud mot tortur og annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.....	9
3.1.6	Rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne	9
3.2	Opplæringsloven og privatskoleloven	10
3.3	Straffeloven.....	11
3.3.1	Integritetskrenkelser, kroppskrenkelser og grensen mot maktanvendelse i beskyttelses- eller omsorgsøyemed	11
3.3.2	Nødrett og nødverge	11
3.4	Andre lover.....	12
3.4.1	Barnevernsloven	12
3.4.2	Helse- og omsorgstjenesteloven	14
4	Nordisk rett.....	15
4.1	Sverige	15
4.2	Danmark.....	15

4.3	Finland	16
5	Nærmere om reglene om fysisk inngripen for å avverge skade i opplæringsloven og privatskoleloven	17
6	Departementets vurdering og forslag.....	18
6.1	Behovet for regler om bruk av fysisk inngripen for å avverge at en elev utsetter noen for psykiske krenkelser eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever.....	18
6.2	Vilkår for fysisk inngripen	20
6.2.1	Vilkårene i opplæringsloven § 13-4 vil gjelde tilsvarende.....	20
6.2.2	Vilkåret om at andre tiltak ikke er tilstrekkelige.....	21
6.2.3	Fysisk makt for å overvinne motstand hos eleven.....	22
6.2.4	Avgrensning av hva som skal regnes som fysisk inngrep	22
6.2.5	Vilkårene om nødvendighet og forholdsmessighet.....	23
6.3	Forebygging, dokumentasjon og meldeplikt.....	24
6.4	Adgangen til å gripe inn for å avverge psykiske krenkelser.....	24
6.5	Kriteriet for å gripe inn for å avverge at en elev ødelegger eller vesentlig forstyrrer opplæringen	26
6.6	Forholdet til skolemiljøreglene.....	26
6.6.1	Utgangspunkt.....	26
6.6.2	Fysiske inngrep i tråd med loven er ikke krenkelser etter skolemiljøreglene	27
6.6.3	Forholdet til plikten til å gripe inn mot krenkelser.....	27
6.7	Barnets beste.....	28
6.8	Forholdet til Norges folkerettslige forpliktelser	29
6.9	Forholdet til andre regler.....	31
6.9.1	Forholdet til straffeloven.....	31
6.9.2	Forholdet til helse- og omsorgstjenesteloven	32
6.9.3	Forholdet til barnevernsloven	32

6.10	Departementets forslag	32
7	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	32
8	Merknader til lovforslaget	33
8.1	Merknader til opplæringsloven	33
8.2	Merknader til privatskoleloven.....	34
9	Lovforslag.....	34

1 Innledning

Kunnskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) og lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova). Den nye opplæringslova trer i kraft 1. august 2024.

Departementet foreslår i dette høringsnotatet å innføre lovregler om ansattes adgang til bruk av fysiske inngrep dersom det er nødvendig for å avverge at en elev enten (1) ødelegger eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever, eller (2) utsetter en person for psykiske krenkelser, som for eksempel mobbing, trusler og trakassering.

Forslaget til regler gjelder offentlige skoler, private grunnskoler etter opplæringsloven (2023) § 22-1 og skoler godkjent etter privatskoleloven.

Departementet ber om høringsinstansenes synspunkter på forslaget.

2 Kunnskapsgrunnlag

2.1 Offentlige utredninger

Opplæringslovutvalget foreslo i NOU 2019: 23 regulering av mild tvangsbruk i en ny opplæringslov, det vil si regulering av tiltak utover de tiltakene det er avklart at skolen kan bruke i kraft av sitt omsorgsansvar. Utvalget viste til at ideelt sett burde disse spørsmålene vært utredet grundigere og helst sett i sammenheng med regler om bruk av tvang overfor barn på andre områder. Når utvalget tross dette valgte å foreslå regler, var det fordi det for lenge har vært slik at offentlige utvalg har vist til andre prosesser som begrunnelse for ikke å foreslå slike regler. Utvalget så det som påkrevd at det nå gis regler om bruk av tvang i skolen. Formålet med forslaget var å avverge skade, bedre rettssikkerheten, bidra til økt åpenhet og dermed også øke bevisstheten om bruk av tvang. Utvalget viste videre til at forslaget forhåpentligvis også vil bidra til å begrense bruken av tvang.

2.2 Høringsnotat med forslag til ny opplæringslov

I forbindelse med forslaget til ny opplæringslov og endringer i privatskolelova som ble sendt på høring 26. august 2021, hørte departementet åpent om det bør foreslås regler om bruk av fysisk makt mot elever. Departementet gjorde en vurdering av opplæringslovutvalgets forslag, men foreslo ikke konkrete bestemmelser. Departementet ba om høringsinstansens syn.

Om lag 110 høringsinstanser uttalte seg om temaet. Om lag 70 instanser mente at opplæringslova bør inneholde regler om bruk av fysisk makt mot elever. Mange av dem trakk fram at det er problematisk at det brukes fysisk makt uten at det er regulert i opplæringslova. Det gir usikkerhet og oppfattes som utrygt for både elever og ansatte. De fleste av dem mente at reguleringen må avgrensnes til situasjoner hvor det er nødvendig å gripe inn fysisk mot en elev for å avverge skade på personer eller vesentlig skade på eiendom. Et fåtall høringsinstanser mente at det i noen tilfeller bør være adgang til å gripe inn fysisk mot en elev som forstyrrer eller ødelegger for undervisning i en slik grad at det blir en uholdbar undervisningssituasjon. Mange høringsinstanser var imidlertid kritiske til å åpne opp for bruk av fysisk makt i slike situasjoner.

En egen høring med konkrete forslag til regler om avverging av skade og bruk av fysisk inn gripen ble sendt på høring 31. mai 2023 og ligger til grunn for forslaget i Prop. 62 L, se nærmere omtale i punkt 5.

2.3 Rapport om bruk av tvang og makt i skolen

Deloitte innhentet på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet kunnskap om bruken av tvang og makt overfor elever i skolen, ved blant annet å identifisere ulike typiske situasjoner der det benyttes tvang og makt, se rapporten *Bruk av tvang og makt i skolen* fra november 2019.

Rapporten klarlegger typetilfeller av tvang og makt i ordinær opplæring og typetilfeller i tilrettelagte opplæringstilbud/forsterkede avdelinger. Rapporten viser at det i hovedsak brukes tvang og makt i forbindelse med akutte situasjoner der de ansatte opplever at det er fare for at eleven skader seg selv, skader andre eller utøver stor skade på eiendom. Nødrett og nødverge er den begrunnelsen som hyppigst blir brukt om de situasjonene der tvang og makt benyttes overfor elever.

Rapporten viser videre at det også er andre situasjoner der ansatte opplever at det er nødvendig å bruke tvang og makt, særlig bruk av fysisk makt for å forflytte eller roe ned elever i tilrettelagte opplæringstilbud/forsterkede avdelinger, for eksempel for å hindre selvkrenkelser.

Rapporten viser at det også blir brukt fysisk makt for å forflytte elever i situasjoner som ikke handler om skadeavverging, men som kan dreie seg om elever som forstyrrer eller ødelegger for undervisning. Dette er mest vanlig i ordinær skole, og da særlig overfor de minste barna, som man enkelt kan forflytte ved bruk av tvang og makt. Det er flere som mener at dette er den mest utbredte formen for tvang og makt i skolen i dag. Rapporten peker på at det er lite bevissthet om at dette er å regne som bruk av tvang og makt overfor denne elevgruppen.

I tillegg viser rapporten at det blir brukt tvang og makt for å dekke elevers grunnleggende behov for mat og drikke, eller for å gjennomføre trening som er nødvendig av helsemessige årsaker.

Mange av de intervjuede ønsker endringer i dagens regelverk, men ikke nødvendigvis for å åpne opp for mer bruk av tvang og makt i skolen. Det er først og fremst ønske om endringer som setter tydeligere rammer for hva som er tillatt når det gjelder bruk av tvang og makt i skolen. Det blir ifølge rapporten etterlyst at bruken av tvang og makt omtales eller reguleres i opplæringslova slik at det blir lettere for ansatte i skolene å finne informasjon om temaet, og for å bidra til større bevissthet blant ansatte i skolene. Det blir også etterlyst rettssikkerhetsgarantier knyttet til den bruken av tvang og makt som er utbredt i skolene i dag. Dette gjelder særlig krav om dokumentering/rapportering av hendelser og evaluering i etterkant med tanke på hvordan hendelsen kunne vært unngått. Det vises til at det er en underrapportering av hendelser der det blir brukt tvang eller makt overfor elever, særlig når det gjelder typer hendelser som de ansatte på skolene ikke opplever som veldig inngripende.

2.4 Andre utredninger og rapporter

Statistikk publisert av Statens arbeidsmiljøinstitutt viser at lærere på 1. til 10. trinn har nesten fire ganger så høy risiko for å bli utsatt for vold og trusler sammenlignet med yrkesaktive ellers i samfunnet, se *Faktabok om arbeidsmiljø og helse* (2021). Totalt rapporterer 7,1 prosent av alle sysselsatte at de i løpet av det siste året har vært utsatt for trusler og/eller vold på arbeidsplassen fra kollegaer, overordnede eller kunder, klienter, elever eller pasienter. Når det gjelder grunnskolelærere, rapporterer 26 prosent av lærerne at de har vært utsatt for vold eller trusler.

Våren 2018 gikk Barneombudet gjennom alle sakene som fylkesmennene hadde fått om mobbing og andre krenkelser. I flere saker var det tale om fysisk inngripen overfor elever i ulike situasjoner. Barneombudet anbefaler i rapporten at Kunnskapsdepartementet gjennomgår bruken av tvang i skolen og vurderer behovet for rapporteringsrutiner. I tillegg anbefaler ombudet at departementet lager en veileder til skolene om pedagogiske virkemidler for å forebygge bruk av fysisk makt og tvang.

Førsteamanuensis Marius Storvik ved UiT har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet utredet spørsmålet om det rettslige grunnlaget for bruk av ulike typer tvang og makt i skolen. Departementet mottok utredningen 1. mars 2018. Storvik konkluderte med at det rettslige grunnlaget for bruk av tvang og makt overfor elever er uklart og mangelfullt. Dette gjelder både regler for å forebygge tvangsbruk, regler om hvordan eventuell bruk skal skje, og krav til saksbehandling mv.

Storvik skriver følgende (side 37):

Slik jeg ser det har lovgiver to valg. Lovgiver kan enten late som tvang ikke skjer, eller lovgiver kan underlegge tvangen effektiv kontroll. Bruk av tvang og makt i skolen bør tenne gule lys. Gule lys bør utløse effektiv kontroll. All tvangsbruk bør systematisk evalueres. Det bør fattes vedtak som vurderes av noen utenfor situasjonen. Ikke minst bør

elever og foresatte få prosessuelle rettigheter. Uten gule lys blir tvangen et internt og skjult anliggende. Skjult tvang øker risikoen for vilkårlighet og misbruk.

[...]

Utredningen har vist at det er behov for nye rettslige grunnlag for bruk av ulik tvang og makt i skolen.

3 Gjeldende rett

3.1 Grunnloven og Norges folkerettslige forpliktelser

3.1.1 Barns rett til personlig integritet, privatliv og beskyttelse mot vold

Barn er gitt et særskilt vern om sin personlige integritet i Grunnloven § 104 tredje ledd. Retten til vern om den personlige integritet er formulert som en individuell rettighet for barnet og omfatter rett til beskyttelse mot alvorlige integritetskrenkelser som vold, mishandling og seksuell utnyttelse. Barnets personlige integritet skal ivaretas uavhengig av hvor barnet bor, og omfatter også barn i fosterhjem, institusjon og fengsel. Barn er gitt en individuell rett til vern om sin personlige integritet fordi barn er særlig sårbare, og fordi de i større utstrekning enn myndige personer trenger myndighetenes hjelp for å beskytte sin personlige integritet. Bestemmelsen pålegger staten å sørge for å ha og håndheve et regelverk som på best mulig måte kan verne barnet fra utnyttelse, vold og mishandling.

At barn skal beskyttes mot alle former for fysiske eller psykiske krenkelser, skade eller misbruk, vanskjøtsel eller forsømmelig behandling, mishandling eller utnyttning, herunder seksuelt misbruk, følger også av Barnekonvensjonen (BK) artikkel 19, og gjelder også når barn blir ivaretatt av andre enn deres primære omsorgspersoner.

Retten til privatliv og familieliv, hjem og korrespondanse er vernet i Grunnloven § 102 første ledd første punktum, BK artikkel 16 og EMK artikkel 8 nr. 1.

EMK artikkel 8 oppstiller også en forpliktelse for myndighetene til å beskytte mot krenkelser mellom private parter, se f.eks. storkammeravgjørelsen *A, B og C v. Irland*, saksnr. 25579/05, 16. desember 2010 avsnitt 244–246.

Rettighetene er ikke absolutte. Høyesterett har i Rt. 2015 s. 93 avsnitt 60 lagt til grunn at det er tillatt å gripe inn i rettighetene etter Grunnloven § 102 første ledd første punktum, dersom inngrepet har tilstrekkelig hjemmel, forfølger et legitimt formål og er forholdsmessig. Grunnloven § 102 første ledd første punktum har klare likhetstrekk med EMK artikkel 8. Grunnlovsbestemmelsen må i utgangspunktet tolkes i lys av den folkerettslige forpliktelsen, se Rt. 2015 s. 93 avsnitt 57.

Etter EMK artikkel 8 nr. 2 kan offentlige myndigheter gjøre inngrep i disse rettighetene hvis det er «i samsvar med loven» og «nødvendig i et demokratisk samfunn» for å ivareta nærmere angitte formål, herunder for å beskytte helse eller moral eller for å beskytte andres rettigheter og friheter. Kravet om at inngrepet må være i samsvar med loven, har

både en formell og en kvalitativ side. Når det gjelder det formelle kravet, kreves det en «sufficient legal basis in domestic law», likevel slik at det i utgangspunktet bare er påkrevd med et rettsgrunnlag. Lov, forskrift og ulovfestet rett kan potensielt oppfylle det formelle kravet, se eksempelvis *Bernh Larsen Holding AS m.fl. mot Norge*, saksnr. 24117/08, 14. mars 2013 avsnitt 126 og *Libert mot Frankrike*, saksnr. 588/13, 22. februar 2018 avsnitt 43–44. De kvalitative aspektene gjelder krav til tilstrekkelig presisjon, tilgjengelighet og forutberegnelighet, samt vern mot vilkårlighet, se blant annet *Silver m.fl. mot Storbritannia*, saksnr. 7136/75, 25. mars 1983 avsnitt 87, *Fernández Martínez mot Spania*, saksnr. 56030/07, 12. juni 2014 avsnitt 117, og *Catt mot Storbritannia*, saksnr. 43514/15, 24. april 2019 avsnitt 94. Kravet til forutberegnelighet innebærer at rammene for og utøvelsen av et skjønn må være angitt med tilstrekkelig klarhet til å kunne gi tilstrekkelig beskyttelse mot vilkårlige inngrep, se blant annet *Munjaz mot Storbritannia*, saksnr. 2913/06, 17. juli 2012 avsnitt 88 og 90.

Når det gjelder kravet om at inngrepet må være «nødvendig i et demokratisk samfunn» for å ivareta et av de nærmere angitte forholdene, viser nødvendighetskravet til at det må foreligge «a pressing social need» for inngrepet. Videre må inngrepet være forholdsmessig med det legitime hensynet som skal iveretas, jf. *Dudgeon mot Storbritannia*, saksnr. 7525/76, 22. oktober 1981 avsnitt 51–53.

3.1.2 Legalitetsprinsippet

Legalitetsprinsippet, som blant annet er nedfelt i Grunnloven § 113, EMK artikkel 7 og SP artikkel 15 innebærer at myndighetenes inngrep overfor den enkelte må ha grunnlag i lov. Det skal være forutsigbart for den enkelte når myndighetene kan gripe inn i barns personlige integritet og privatliv, og lovteksten skal dermed også være tilstrekkelig klar.

3.1.3 Barnets beste

Det følger av Grunnloven § 104 annet ledd og BK artikkel 3 at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger og avgjørelser som gjelder et barn. Barnet har også rett til å si sin mening og bli hørt i alle avgjørelser som omhandler barnet, og barnets mening skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet, jf. blant annet Grunnloven § 104 og BK artikkel 12.

3.1.4 Rett til utdanning

Det følger av Grunnloven § 109 første ledd at barn har rett til å motta grunnleggende opplæring, og at opplæringen skal ivareta den enkeltes evner og behov og fremme respekt for demokratiet, rettsstaten og menneskerettighetene. Barns rett til utdanning går også fram av blant annet Barnekonvensjonen artikkel 28 og 29 og FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter artikkel 13.

3.1.5 Forbud mot tortur og annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff

Det følger av Grunnloven § 93 andre ledd, Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 3, FNs konvensjon om barns rettigheter (BK) artikkel 37, og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 7 at ingen må bli utsatt for tortur eller umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff. Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har ansett behandling som har vært planlagt, hatt en varighet på flere timer og forårsaket enten kroppslig skade eller intens fysisk eller mental lidelse for å utgjøre «umenneskelig behandling». En behandling kan være «nedverdiggende» dersom den fører til, eller er egnet til å føre til, en følelse av frykt, angst eller mindreverd. I den konkrete vurderingen av om et forhold rammes av EMK artikkel 3, kreves det at forholdet oppfyller et minstekrav til alvorlighet, hvor det blant annet legges vekt på forholdets varighet, den fysiske eller psykiske lidelse som forårsakes, og i noen saker offerets kjønn, alder og helse, jf. *Kudla mot Polen*, saksnr. 30210/96, 26. oktober 2000, avsnitt 91–92. Høyesterett har uttalt at EMDs praksis også vil være avgjørende ved tolkning av Grunnloven § 93, jf. HR-2021-1155-A. Departementet antar at innholdet i grunnlovsrettigheten og i den folkerettslige forpliktelsen i all hovedsak er sammenfallende.

3.1.6 Rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne

Enhver person med nedsatt funksjonsevne har rett til respekt for sin fysiske og psykiske integritet, på linje med andre, jf. FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) artikkel 17.

Det følger av CRPD artikkel 15 at ingen skal utsettes for tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff. Videre skal det treffes tiltak som skal beskytte mennesker med nedsatt funksjonsevne mot alle former for utnyttning, vold og misbruk, både i og utenfor hjemmet, herunder kjønnsbasert utnyttning, vold og misbruk, jf. CRPD artikkel 16.

Myndighetene skal «treffe alle hensiktsmessige tiltak for å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne kan nyte alle menneskerettigheter og grunnleggende friheter fullt ut og på lik linje med andre barn», jf. CRPD 7 nr. 1. De skal få tilpasset hjelp for å kunne utøve retten til å bli hørt i alle forhold som berører dem, jf. artikkel 7 nr. 3.

Retten til utdanning for personer med nedsatt funksjonsevne er nedfelt også i CRPD artikkel 24, hvor det fremgår at «mennesker med nedsatt funksjonsevne har rett til utdanning. Med sikte på å virkeliggjøre denne rettigheten uten diskriminering, og på basis av like muligheter, skal partene sikre et inkluderende utdanningssystem på alle nivåer, samt livslang læring» Myndighetene må videre sørge for at personer med nedsatt funksjonsevne får en rimelig tilrettelegging av utdanningen ut fra den enkeltes behov, jf. CRPD artikkel 24 nr. 2 bokstav c.

3.2 Opplæringsloven og privatskoleloven

Verken opplæringsloven eller ny opplæringslov inneholder regler som gir ansatte mulighet til å gripe inn fysisk overfor elever for å avverge at elever ødelegger eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever, eller utsetter en person for psykiske krenkelser som mobbing, trusler og trakassering. Dette omfattes heller ikke av reglene om fysisk inngripen som nylig ble vedtatt av Stortinget i juni 2024, og som er nærmere omtalt i punkt 5 nedenfor (jf. også Prop. 62 L (2023–2024)).

Skolen har likevel et oppdrager- og omsorgsansvar for elevene. Dette ansvaret utledes som en del av dannelsoppdraget og en forutsetning om at skolen ivaretar omsorgen for barn når foreldrene ikke er til stede. Handlinger som er allment akseptert i samhandlingen mellom voksne og barn som de har omsorg for, regnes ikke som fysiske inngrep. Å påvirke en elev gjennom minimal bruk av fysisk kontakt, for eksempel å lede eleven forsiktig ut av rommet, er ikke et fysisk inngrep som krever særskilt lovhjemmel. Dersom læreren derimot bruker fysisk makt, for eksempel i form av et fast grep fordi eleven motsetter seg, vil det være et fysisk inngrep.

Reglene om skolemiljøet i opplæringsloven kapittel 9A er i all hovedsak videreført i kapittel 12 i ny opplæringslov. Reglene gjelder også skoler godkjent etter privatskolelova, jf. privatskolelova § 2-4 andre ledd.

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, jf. opplæringslova § 9 A-2 (se tilsvarende ny opplæringslov § 12-2). Skolen skal forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø ved kontinuerlig å arbeide for å fremme helsen, trivselen og læringen til elevene, jf. § 9 A-3 andre ledd (se tilsvarende ny opplæringslov § 12-3 andre ledd).

Alle som arbeider på skolen, skal følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø og gripe inn mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, jf. opplæringslova § 9 A-4 første ledd (se tilsvarende ny opplæringslov § 12-4).

Bestemmelsene gir ikke ansatte hjemmel til å gripe inn fysisk mot elevene utover det som anses lovlig etter enten oppdrager- og omsorgsansvaret eller etter reglene om nødverge og nødrett.

Skolen kan bruke tiltak som følger av ordensreglementet, når elever bryter regler, jf. opplæringslova § 9 A-10 (se tilsvarende ny opplæringslov § 10-7). Bestemmelsen åpner ikke for tiltak som innebærer bruk av fysisk makt mot elever.

Prinsippet om barnets beste er lovfestet i en egen paragraf i den nye opplæringsloven § 10-1, som lyder slik: «*Ved handlingar og avgjerder som vedkjem elevar, skal kva som er best for eleven, vere eit grunnleggjande omsyn*». Prinsippet om det beste for eleven har et videre anvendelsesområde enn Grunnloven og barnekonvensjonen, ved at det skal gjelde for alle elever, også elever som har fylt 18 år.

Det er også andre bestemmelser i opplæringsloven som er relevante. Opplæringen i skolen skal være tilpasset evnene og forutsetningene til den enkelte eleven, jf. opplæringslova § 1-3. Elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, kan ha rett

til spesialundervisning, jf. opplæringslova kapittel 5. Tilsvarende gjelder for skoler godkjent etter privatskolelova, se privatskolelova § 3-4a og § 3-6. Se tilsvarende i ny opplæringslov kapittel 11 om tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging.

3.3 Straffeloven

3.3.1 Integritetskrenkelser, kroppskrenkelser og grensen mot maktanvendelse i beskyttelses- eller omsorgsøyemed

Straffeloven har flere forbud mot integritetsinngrep. For eksempel er kroppskrenkelse straffbart etter straffeloven § 271. Tvang er straffbart etter straffeloven § 251.

Den nedre grensen for hva som utgjør en kroppskrenkelse i strid med straffeloven § 271, kan gi noen momenter til hvor langt maktutøvelse i skolen kan hjemles i et oppdrager- og omsorgsansvar. I forarbeidene til straffeloven § 271, Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) *Om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 (siste delproposisjon – slutføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning)*, står det på side 427 (departementets understrekninger):

Det er ingen tvil om at barn nyter det samme vern mot fysisk integritetskrenkelse som voksne, hvilket betyr at all form for fysisk maktanvendelse som har karakter av avstraffelse omfattes av gjerningsbeskrivelsen. Straffansvaret må i utgangspunktet avgrenses i overensstemmelse med forbudet i barneloven § 30 tredje ledd om å utsette barn for vold. Straffansvaret for kroppskrenkelse må imidlertid avgrenses mot maktanvendelse i beskyttelses- eller omsorgsøyemed. Med dette siktes det til for eksempel å bestemt føre barnets hånd bort fra et brennende lys eller å bære et motvillig barn med seg ut av et butikklokale. Det må være klart at man i tilfeller som disse ikke har å gjøre med en kroppskrenkelse det settes straff for i § 271. Det må altså skilles mellom handlinger som består i å gripe inn og verne eller beskytte barnet eller andre personer eller gjenstander, og handlinger som har karakter av umiddelbar eller etterfølgende fysisk avstraffelse av barnet.

En ankenektelse fra Høyesterett (HR-2019-1719U) gir noen retningslinjer for når et fysisk inngrep fra en lærer kan være en kroppskrenkelse i strid med straffeloven § 271. I saken tok læreren tak i armen til en elev for å få eleven ned fra et fotballmål. Læreren tok deretter eleven inn på skolen for å irettesette eleven mens han holdt eleven i armen. Grepet varte i 30 til 40 sekunder. Læreren ble domfelt i lagmannsretten, og Høyesterett nektet anken fremmet med henvisning til at «grepet hadde et klart preg av avstraffelse, og at maktanvendelsen var unødvendig». Lagmannsretten fant det bevist at læreren hadde holdt eleven hardt i armen samtidig som han dro eleven med seg inn i skolebygningen. Lagmannsretten fant det videre bevist at eleven hadde blåmerke på armen etter hendelsen, og at faren for skade på barn eller fotballmålet var over da læreren tok tak i elevens arm.

3.3.2 Nødrett og nødverge

Straffeloven §§ 17 og 18 handler om nødrett og nødverge. Etter disse bestemmelsene er en handling som ellers er straffbar, i visse tilfeller både straffri og lovlig. Forutsetningen for å gripe inn ved nødrett etter straffeloven er at det foreligger en «fare for skade som ikke kan avverges på annen rimelig måte». Kravet om at faren ikke kan avverges på annen

rimelig måte, betyr at man må vurdere om det finnes andre handlingsalternativer og i tilfelle hvilke. Handlingen er bare lovlig når den gjennomføres «for å redde liv, helse, eiendom eller en annen interesse fra en fare for skade» og når skaderisikoen ved ikke å gripe inn er langt større enn skaderisikoen som nødrettshandlingen fører med seg, jf. straffeloven § 17 bokstav a og b. Departementet mener det ikke kan utelukkes at psykiske krenkelser kan ha et skadepotensiale som gjør det lovlig å gripe inn fysisk med hjemmel i nødverge. Det er imidlertid neppe hjemmel i straffeloven §§ 17 og 18 til å gripe inn for å avverge at en elev ødelegger opplæringen for andre.

For at det skal være adgang til nødverge, må det skje et ulovlig angrep, for eksempel et overfall, og forsvarshandlingen må foretas for å avverge angrepet. Nødverge kan utøves på vegne av andre. Nødvergehandlingen må «ikke [gå] lenger enn nødvendig». Handlingen kan gå ut på å hindre et angrep i å skje og på å stoppe et angrep som er i gang. Når angrepet ikke er påbegynt eller umiddelbart forestående, er det avgjørende om nødvergehandlingen er nødvendig for å avverge angrepet. En nødvergehandling er bare lovlig dersom den ikke går åpenbart ut over hva som er forsvarlig under hensyn til hvor farlig angrepet er, hva slags interesse som angrepet krenker, og angriperens skyld, jf. straffeloven § 18 første ledd bokstav c. I enkelte tilfeller er den som angripes, om mulig, forpliktet til å flykte i stedet for å bruke makt mot angriperen. Dette kan for eksempel være tilfellet dersom angriperen ikke har dømmekraften i behold. Det vil si at en lærer etter omstendighetene kan være nødt til å trekke seg ut av en situasjon. Men dersom også andre er truet av angriperen, vil det ikke løse situasjonen at læreren trekker seg ut. Det at det oppstår en situasjon der et angrep er så farlig at en lærer kan utøve makt som lovlig nødverge, betyr ikke at læreren har plikt til å gripe inn. Det kan ikke pålegges skolens ansatte å risikere liv og helse.

3.4 Andre lover

3.4.1 Barnevernsloven

Barnevernsloven kapittel 10 inneholder bestemmelser om barnevernsinstitusjonenes ansvar og barnets rettigheter under opphold på institusjon.

Det følger av barnevernsloven § 10-1 at barnevernsinstitusjonen skal gi barn som oppholder seg på institusjon forsvarlig omsorg og behandling. Når barnet oppholder seg på barnevernsinstitusjonen har de ansatte på institusjonen omsorgsansvaret for barnet. Dette innebærer at institusjonen, på samme måte som foreldre, har rett og plikt til å sette grenser for barnet når det er nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg og beskyttelse, jf. barnevernsloven §10-2 tredje ledd. Det følger videre av barnevernsloven § 10-3 at institusjonen kan benytte milde former for fysisk makt, som å holde barnet kortvarig fast eller lede barnet, dersom det er åpenbart nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg eller for å ivareta trygghet og trivsel for alle på institusjonen. Bestemmelsen er en utdyping av omsorgsansvaret.

Det er videre adgang til å benytte fysisk makt dersom det foreligger en akutt fare for skade på barnets eller andre personers liv eller helse eller vesentlig skade på eiendom, jf.

barnevernsloven § 10-7. Bruk av fysisk makt i akutte faresituasjoner må være strengt nødvendig for å avverge skade. Dersom det er strengt nødvendig å isolere barnet, jf. § 10-7 første ledd, skal minst én av personalet være til stede i rommet eller i naborom med ulåst dør, jf. § 10-7 andre ledd andre punktum. Isolasjon av et barn er bare tillatt i rom med vindu og med minst 8 m² gulvflate, jf. § 10-7 andre ledd punktum. Isolasjon kan bare besluttes av institusjonens leder eller den lederen gir fullmakt, jf. § 10-7 andre ledd tredje punktum.

Ved begrunnet mistanke om at barnet besitter tyvgods, farlige gjenstander, rusmidler eller andre skadelige medikamenter og tilhørende brukerutstyr, kan barnet kroppsvisiteres eller barnets rom og eiendeler undersøkes, jf. § 10-8 første ledd første punktum. Slike tiltak kan bare iverksettes dersom det er nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg og behandling eller for å ivareta trygghet og trivsel for alle på institusjonen, jf. § 10-8 første ledd tredje punktum.

Barnevernsloven inneholder også regler om utvidet adgang til inngrep for barn som har opphold på særskilte behandlingsinstitusjoner for barn med alvorlige atferdsvansker, jf. barnevernsloven §§ 4-4, 6-1 eller 6-2. Institusjonen kan for inntil 14 dager vedta å innskrenke barnets rett til å bevege seg fritt innenfor og utenfor institusjonsområdet, jf. § 10-9 a til b. Institusjonen kan også for inntil 14 dager vedta å innskrenke eller nekte barnet å bruke elektroniske kommunikasjonsmidler, jf. § 10 bokstav c-d. Slike vedtak er inngripende og det stilles strenge krav til tiltakets nødvendighet og forholdsmessighet.

Det følger av barnevernsloven § 10-4 første ledd at institusjonen skal arbeide systematisk for å forebygge tvang og andre inngrep i barns personlige integritet. Institusjonen skal gjennomgå bruk av tvang og andre inngrep sammen med barnet så snart som mulig etter at tiltaket er avsluttet, jf. § 10-4 andre ledd.

Det følger av barnevernsloven § 10-6 første ledd første punktum at barn ikke skal utsettes for tvang eller andre inngrep i deres personlige integritet med mindre det etter en helhetsvurdering er nødvendig i situasjonen. Andre mindre inngripende tiltak skal være forsøkt eller vurdert som utilstrekkelige, jf. § 10-6 første ledd andre punktum. Tiltaket må være egnet til å oppnå formålet og stå i rimelig forhold til de interesser som skal ivaretas, jf. § 10-6 første ledd tredje punktum.

Barne- og familiedepartementet har sendt på høring forslag til flere endringer i barnevernsloven kapittel 10. Forslagene skal bidra til at barn og unge som bor på institusjon skal få forsvarlig omsorg og beskyttelse, samtidig som deres rettsikkerhet blir ivaretatt.

Barne- og familiedepartementet foreslår å presisere institusjonens plikt til å beskytte barn som bor på institusjon og barnets rett til forsvarlig omsorg og beskyttelse. Videre foreslår Barne- og familiedepartementet å tydeliggjøre hvilket handlingsrom omsorgsansvaret gir ansatte på institusjon til å sette grenser for barn som bor på institusjon. Adgangen til å bruke nødvendig fysisk makt dersom det er strengt nødvendig for å beskytte barnet fra alvorlig skade på liv og helse er også presisert. Barne- og familiedepartementet foreslår også å oppheve dagens forbud mot å føre kontroll med barnets korrespondanse, samt å

lovfeste at institusjonen på visse vilkår kan treffe vedtak om innsyn i barnets kommunikasjon. For å styrke barnets rettssikkerhet foreslår departementet egne bestemmelser som skal bidra til at både institusjonen og statsforvalter vurderer forholdsmessighet og nødvendighet i lys av det samlede omfanget av begrensninger og inngrep barnet er underlagt. Videre har Barne- og familiedepartementet foreslått at begrepet tvang tas ut og at loven i stedet bruker begrepene begrensninger, inngrep og fysisk makt.

3.4.2 Helse- og omsorgstjenesteloven

Helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 inneholder regler om bruk av tvang og makt som ledd i helse- og omsorgstjenester (etter lovens § 3-2 nr. 6 bokstavene a til c) og avlastningstiltak (etter lovens § 3-6 første ledd nr. 2) til personer med utviklingshemning, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 9-2 første ledd. Formålet med reglene er å hindre at personer med psykisk utviklingshemning utsetter seg selv eller andre for vesentlig skade og forebygge og begrense bruk av tvang og makt, jf. § 9-1 første ledd.

Som bruk av tvang eller makt etter reglene i helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 regnes tiltak som brukeren eller pasienten motsetter seg, eller tiltak som er så inngripende at de uansett motstand må regnes som bruk av tvang eller makt, jf. § 9-2 andre ledd første punktum. Bruk av inngripende varslingssystemer med tekniske innretninger skal alltid regnes som bruk av tvang eller makt etter reglene i kapitlet, jf. § 9-2 andre ledd andre punktum. Alminnelige oppfordringer og ledelse med hånden eller andre fysiske påvirkninger av liknende art anses ikke som bruk av tvang eller makt, jf. § 9-2 andre ledd tredje punktum.

Det følger av helse- og omsorgstjenesteloven § 9-5 tredje ledd at det kan anvendes tvang og makt i form av skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner, planlagte skadeavvergende tiltak i gjentatte nødssituasjoner og tiltak for å dekke brukerens eller pasientens grunnleggende behov for mat og drikke, påkledning, hvile, søvn, hygiene og personlig trygghet, herunder opplærings- og treningstiltak.

Kommunen skal sørge for at det brukes minst mulig tvang og makt, og det skal som hovedregel være prøvd ut andre tiltak først. Tvang og makt skal bare brukes for å forhindre eller begrense vesentlig skade og må stå i forhold til formålet. Dette følger av §§ 9-4 og 9-5. Paragraf 9-6 handler om særlige grenser for bruk av enkelte tiltak, blant annet mekaniske tvangsmidler og skjerming. I § 9-7 er det fastsatt regler om saksbehandling, evaluering, journalføring, overprøving og klage.

Det følger av § 9-1 andre ledd at tjenestetilbudet skal tilrettelegges med respekt for den enkeltes fysiske og psykiske integritet, og så langt som mulig i overensstemmelse med brukerens eller pasientens selvbestemmelsesrett. Rett til medvirkning og informasjon er nærmere regulert i § 9-3.

Det er lagt til grunn at tiltak etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 kan gjennomføres i skoletiden (Helsedirektoratets rundskriv IS-10/2015):

Når det gjelder barn og unge som har vedtak etter kapittel 9, har Kunnskapsdepartementet lagt til grunn at opplæringslova ikke i seg selv er til hinder for at tiltakene også kan gjennomføres når eleven befinner seg på skolen i skoletiden. For at skolen bl.a. skal kunne ivareta sitt ansvar for forsvarlig undervisning og for elevenes fysiske- og psykososiale arbeidsmiljø, er det imidlertid en forutsetning at skolens ledelse samtykker til at tiltakene kan gjennomføres når eleven er på skolen. Det er videre en forutsetning at tiltakene gjennomføres som ledd i tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven, og at tiltakene gjennomføres av personell fra helse- og omsorgstjenesten.

4 Nordisk rett

4.1 Sverige

1. august 2022 ble reglene om trygghet og studiero i den svenske skoleloven revidert. Lovendringen innebar blant annet at det nå fremgår uttrykkelig av loven at ansatte har mulighet til å gripe inn fysisk for å avverge vold, krenkelser eller undervisningsforstyrrelser, se skoleloven kapittel 5, § 6:

Disciplinära och andra särskilda åtgärder

Allmänna befogenheter för personalen

6 § Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar.

En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Enligt de förutsättningar som anges i 7-23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Etter andre ledd kan fysisk inngripen bare foretas dersom det står i rimelig forhold til formålet og forholdene for øvrig.

Se nærmere informasjon om regelverket på skolverket.se.

4.2 Danmark

I lov om folkeskolen § 52 er det gitt hjemmel for å gi regler til å fremme orden i skolene. Med hjemmel i bestemmelsen har Undervisningsministeriet fastsatt en forskrift med flere bestemmelser om orden, herunder adgangen til å inndra elevenes eiendeler og bortvise elever, se Bekendtgørelse nr. 697 23. juni 2014 om fremme af god orden i folkeskolen.

Adgangen til å bruke makt er regulert av forskriften § 17, der det slås fast følgende:

«§ 17. For magtanvendelse gælder lovgivningens almindelige regler om nødværge, nødret og lovlig retshåndhævelse, jf. straffeloven og retsplejeloven. Legemlig afstraffelse og nedværdigende behandling er ikke tilladt. For at afværge, at en elev øver vold mod sig selv

eller andre eller ødelægger eller beskadiger ting, kan der anvendes magt i fornødent omfang.»

Center for Ligebehandling af Handicappede og Børnerådet i Danmark har, i samarbeid med Undervisningsministeriet, publisert et inspirasjonshefte hvor formålet er å «mindske magt i undervisningen» på skolene. I heftet er det blant annet eksempler på skjema både for rapportering av bruk av tvang og rapportering av trusler mot ansatte på skolen.

4.3 Finland

Lag om grundläggande utbildning kapittel 7 handler om elevenes rettigheter og plikter. Elevenes plikter reguleres i § 35, og det er gitt flere grunnlag for reaksjoner overfor elever som bryter reglene, jf. § 35 a, § 36 og § 36 a. I § 36 b reguleres adgangen til å anvende maktmidler overfor elevene:

36 b §

Avlägsnande av en elev som uppför sig störande och äventyrar säkerheten

Lyder en elev inte en uppmaning att avlägsna sig enligt 36 § 2 mom. har rektorn och läraren rätt att avlägsna eleven från klassrummet eller ett annat utrymme där det ges undervisning, eller från en skoltillställning. Rektorn och läraren har också rätt att avlägsna en elev från skolans område, om eleven inte avlägsnar sig efter att ha fått veta att han eller hon avstängts från undervisningen enligt 36 § 3 mom.

Försöker en elev som skall avlägsnas förhindra detta genom att göra motstånd, har rektorn och läraren rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att få eleven avlägsnad och som med hänsyn till elevens ålder och situationens hotfullhet eller motståndets allvar och en helhetsbedömning av situationen kan anses vara försvarbara.

Rektorn och läraren kan i situationer som avses i 1 och 2 mom. agera tillsammans eller var för sig. Det är förbjudet att använda maktmedelsredskap för att avlägsna eleven. Om läraren eller rektorn använt sig av maktmedel skall han eller hon lämna en skriftlig redogörelse för händelsen till utbildningsanordnaren.

Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § strafflagen (39/1889).

Utgangspunktet er at en elev som ikke følger en oppfordring etter § 36, deretter kan bortvises («avlägsnas») fra området. Dersom eleven ikke etterkommer pålegget om bortvisning, kan rektorer og lærere alene eller i felleskap anvende maktmidler for å gjennomføre en bortvisning, i en situasjon der eleven har gjort motstand mot bortvisningen. De ansatte må da gjøre en vurdering ut fra elevens alder, hvor truende situasjonen er, og hvor sterk motstand eleven gir, og ut fra en helhetsvurdering av om det er forsvarlig å bruke makt. Når maktmidler er brukt, skal det gis en skriftlig redegjørelse for hendelsen.

5 Nærmere om reglene om fysisk inngripen for å avverge skade i opplæringsloven og privatskoleloven

Stortinget har i juni 2024 vedtatt lovendringer i opplæringsloven og privatskoleloven om at ansatte kan gripe inn fysisk i fire ulike tilfeller; dersom det er nødvendig for å avverge at en elev (1) *krenker en person fysisk*, (2) *utsetter seg selv for fysisk fare*, (3) *skader eiendom*, eller (4) *utviser adferd som er sterkt fornedrende for eleven selv*, jf.

opplæringsloven § 13-4 og tilsvarende privatskoleloven § 3-10 b. Endringene gjelder fra 1. august 2024. Se nærmere lov 14. juni 2024 nr. 36 om endringer i opplæringslova og privatskolelova (kompetansekrav, faglig ansvar og bruk av fysisk inngripen for å avverge skade m.m), Innst. 389 L (2023-2024) og Prop. 62 L (2023-2024).

Dette innebærer at det innføres regler i opplæringslova som åpner for at det kan gripes inn fysisk for å avverge alle former for *fysiske* krenkelser fra elever. Dette inkluderer slag, spark, lugging, biting osv., og andre fysiske handlinger som krenker en person, som å bli spyttet på.

Reglene åpner imidlertid ikke for å gripe inn fysisk for å avverge situasjoner som *ikke* innebærer fysiske krenkelser. Reglene omfatter med andre ord ikke psykiske krenkelser som for eksempel trakassering, diskriminering eller mobbing. Reglene åpner heller ikke for å gripe inn fysisk for å avverge av at en elev ødelegger eller forstyrrer undervisningen for andre elever.

Et felles inngangsvilkår for all type fysisk inngripen er at andre tiltak ikke er tilstrekkelige til å avverge situasjonen, jf. opplæringsloven § 13-4 første ledd første punktum. Det kommer klart frem av lovteksten at fysisk inngripen *ikke* kan brukes dersom andre tiltak kan løse situasjonen. Inngangsvilkåret innebærer at andre tiltak enten må være forsøkt eller i alle fall vurdert, før man griper inn. Andre tiltak kan for eksempel være å snakke med eleven for å roe ned situasjonen.

Fysiske inngrep kan ikke gå lenger enn nødvendig og det må stå i rimelig forhold til de interessene som skal ivaretas, jf. § 13-4 andre ledd.

Med fysiske inngrep menes at den ansatte bruker fysisk makt for å overvinne motstand hos eleven, jf. merknad til § 13-4 første ledd. Det betyr at det ikke åpnes for andre tvangsmidler som isolasjon eller mekaniske tvangsmidler, ransaking, beslaglegging eller annen psykisk eller fysisk tvang eller makt for å straffe eleven. Slik ordlyden er formulert, fremgår det klart at det ikke vil være tillatt å gripe inn fysisk for å straffe elever, eller å fortsette å gripe inn fysisk etter at skaden er avverget, fordi dette vil gå utover de formålene det kan gripes inn mot.

Samtidig ble det lovfestet en plikt til å forebygge situasjoner som kan føre til at ansatte må gripe inn fysisk, jf. opplæringsloven § 13-3, og en plikt til å dokumentere og melde fra om situasjoner med fysisk inngripen, jf. § 13-5 (se tilsvarende privatskoleloven §§ 3-10 a og 3-10 c).

6 Departementets vurdering og forslag

6.1 Behovet for regler om bruk av fysisk inngripen for å avverge at en elev utsetter noen for psykiske krenkelser eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever

Mobbing, trakassering, trusler og andre psykiske krenkelser er et alvorlig problem i skolen. Elevundersøkelsen viser en markant økning i antall elever som blir utsatt for mobbing. Psykiske krenkelser har, i likhet med fysisk vold, et alvorlig skadepotensial for den som utsettes for det. I noen tilfeller vil skadefølgene inntre umiddelbart, mens i andre tilfeller vil de potensielle skadevirkningene kunne inntre på et senere tidspunkt i livet. Dette skadepotensialet kan være minst like alvorlig som ved fysisk vold. Departementet mener det er viktig å beskytte elevene mot slik skade.

En annen utfordring i skolen er at noen elever ødelegger eller forstyrrer undervisningen på en måte som fører til en uholdbar undervisningssituasjon for de andre elevene. Dette er ødeleggende for de andre elevenes læring og læringsmiljø.

Departementet mener det er viktig å beskytte elevenes læringsmiljø og rett utdanning.

Skolens ansatte kan benytte tiltak som følger av ordensreglementet, når elever bryter regler, jf. opplæringslova § 9 A-10 (se tilsvarende ny opplæringslov § 10-7). Blant annet har ansatte anledning til å benytte virkemidler som tilsnakk og bortvisning. Skolens ansatte har også en handleplikt dersom noen krenker en elev, jf. opplæringslova § 9 A-4 (se tilsvarende ny opplæringslov § 12-4). Bestemmelsene åpner ikke for tiltak som innebærer bruk av fysisk inngripen. Spørsmålet er om disse virkemidlene er tilstrekkelige for å avverge at elever utøver psykiske krenkelser og eller ødelegger undervisningen for andre elever.

I høringen av forslag til regler om fysisk inngripen som ble sendt ut 31. mai 2023, som ligger til grunn for Prop. 62 L (2023-2024) og de nylig vedtatte lovendringene i opplæringsloven og privatskoleloven om fysisk inngripen, ble det ikke foreslått å innføre regler om å gripe inn fysisk for å avverge at en elev utsetter noen for psykiske krenkelser. Likevel kom det noen innspill om at det bør åpnes for fysisk makt for å avverge psykiske krenkelser mellom elever. De som ønsker slike regler, peker på at psykiske krenkelser kan gi elevene livslange traumer og føre til skolevegring. Enkelte har vist til at situasjoner hvor elever påfører en annen elev en psykisk belastning, f.eks. der en elev mobber en annen, kan reise spørsmål om retten til utdanning og retten til personlig integritet for den som utsettes for psykiske krenkelser. Det ble også vist til at lærerens adgang til å gripe inn ved psykiske krenkelser mellom elever bør reguleres, da det oppstår situasjoner mellom elever hvor forstandige lærere vil gripe inn, men hvor nåværende regler er utydelige.

I høringen ble det heller ikke foreslått å innføre regler om å gripe inn fysisk for å avverge at en eleven ødelegger eller vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever. Likevel påpekte flere høringsinstanser at lærere må få tilstrekkelige verktøy til å kunne gjennomføre undervisning og korrigere undervisningsforstyrrelser, men et flertall av de

som uttalte seg om spørsmålet var imot at det bør åpnes for å bruke fysisk makt i slike situasjoner. De som var mot begrunnet dette i at en adgang til å gripe inn fysisk overfor elever som forstyrrer undervisningen vil kunne øke bruken av fysisk makt i skolen. De som uttalte seg for slike regler uttalte at undervisningsforstyrrelser må tas på alvor, og at dersom man skal sikre elever et trygt og godt læringsmiljø må det være mulig å fysisk flytte elever som ødelegger undervisningen og som etter oppfordring ikke frivillig forlater klasserommet. Flere påpekte at mange ansatte opplever en maktesløshet overfor elever som ødelegger undervisningen. Mange etterlyste en klargjøring av hva ansatte i skolen kan gjøre av fysiske handlinger i situasjoner der læreren ønsker å korrigere undervisningsforstyrrelser.

Departementet mener at forstyrrelser av undervisningen i utgangspunktet må håndteres med en faglig-pedagogisk tilnærming. Skolene må ha en profesjonell og faglig tilnærming til krevende situasjoner. God klasseledelse er det viktigste for å opprettholde ro og orden i undervisningssituasjonen. Her er blant annet lærerens kompetanse til å utvikle strukturer, rutiner og en kultur for læring i klassen viktig. Det er godt dokumentert at lærerens arbeid som leder av en klasse er den enkeltfaktoren som har størst betydning for læringsmiljøet. I tillegg er tilstrekkelig antall ansatte med rett kompetanse viktig for å skape gode klassemiljø. Dette legger til rette for trygge og gode skolemiljøer og gode relasjoner mellom elevene og mellom elever og lærere. Det skal være plass til alle elever i skolen. Hvis en elev stadig forstyrrer, er den faglige tilnærmingen å lete etter årsakene. Aktuelle tiltak kan være å endre opplæringen, for eksempel å endre gruppeorganiseringen, tilby individuelt tilrettelagt opplæring eller sette i verk tiltak for å bedre skolemiljøet. Dette er vurderinger som lærere, skoleledere og andre faglærte skal gjøre ut fra kjennskapen til enkelteleven og gruppen, og kunnskap om gruppedynamikk, barns utvikling mv.

Departementet mener at bruk av fysisk inngripen er et inngripende verktøy som i utgangspunktet bør unngås. Regelverk på dette området må ivareta flere hensyn og prinsipper, deriblant barnets beste. Dette må vurderes for alle berørte barn, også barnet inngrepet retter seg mot. Både mobbing og undervisningsforstyrrelser bør i utgangspunktet håndteres med en faglig-pedagogisk tilnærming. Skolene må ha en profesjonell og faglig tilnærming til krevende situasjoner. Relasjonen mellom elev og lærer er viktig for god læring, og vil være del av grunnlaget for vurderingene lærere og andre ansatte gjør i disse situasjonene.

På den andre siden er det mulig at fysisk inngripen i enkelte fastlåste situasjoner vil være eneste løsning som en siste utvei for å stanse situasjonen. I slike situasjoner kan fysisk inngripen være et nødvendig supplement til en god faglig pedagogisk tilnærming. Med andre ord kan det ikke legges til grunn at det alltid vil være et motsetningsforhold mellom god pedagogisk praksis og fysisk inngripen. Departementet legger til grunn at å fjerne en elev fra situasjonen i gitte tilfeller og brukt på en skjønnsom måte, kan forhindre at enkelte situasjoner eskalerer der andre tiltak som for eksempel tilsnakk ikke har ført frem. Departementet mener også at dette, på strenge vilkår etter en helhetsvurdering kan være til barnas beste.

Ansatte i skolen befinner seg i en særegen situasjon som stiller høye krav til å oppfylle barns rett til opplæring og beskytte elever mot alle former for vold. Barn har plikt til grunnskoleopplæring og en rett til videregående opplæring. Dersom en elev krenker en annen psykisk, vil dette kunne gi skadevirkninger hos den som blir utsatt for dette, både og kort og lang sikt. Dersom en elev vesentlig forstyrrer undervisningen, vil dette gå utover opplæringen til de andre elevene, særlig dersom dette er gjentakende.

Departementet mener det er behov for å styrke de ansatte i skolen sin verktøykasse med en avgrenset hjemmel til å gripe inn fysisk i de nevnte situasjonene.

Departementet legger til grunn at fysisk inngripen i de nevnte situasjoner foregår i dag. Ved å utforme tydelige regler om bruk av fysisk makt, vil det kunne styrke rettsikkerheten til barna som det gripes fysisk inn overfor. Det er bedre for barna med lovregler med tydelige krav til forholdsmessighet, nødvendighet, forebygging og dokumentasjon enn at slik maktbruk foregår uhjemlet. Dette vil kunne styrke både elevers og læreres trivsel og rettssikkerhet. Videre vil det sikre at maktbruken er forholdsmessig og kun brukes når andre tiltak ikke er tilstrekkelige, gitt at reglene utformes slik at de på en balansert måte tar hensyn til hva som er til det beste for alle de involverte barna.

Departementet viser også til at andre nordiske land har regelverk som åpner for bruk av fysisk makt for å avverge psykiske krenkelser og ødeleggelse av undervisningen, se omtale under punkt 4.

Departementet foreslår å innføre lovregler om ansattes adgang til bruk av fysiske inngrep dersom det er nødvendig for å avverge at en elev enten (1) vesentlig forstyrrer undervisningen for andre elever, eller (2) utsetter en person for psykiske krenkelser.

Departementet vil understreke at det vil være snever adgang med strenge vilkår som må oppfylles for at fysisk inngripen skal være tillatt. Se nærmere om den rettslige innrammingen i punkt 6.2 til 6.6.

6.2 Vilkår for fysisk inngripen

6.2.1 Vilkårene i opplæringsloven § 13-4 vil gjelde tilsvarende

Departementet viser til den nylig vedtatte bestemmelsen i opplæringsloven (2023) § 13-4 om adgangen til å gripe inn fysisk for å avverge fysiske krenkelser av personer eller skade på eiendom. Forslagene i dette høringsnotatet vil innebære at reglene i § 13-4 om adgang til å gripe inn fysisk blir justert slik at det åpnes for fysisk inngripen i to nye situasjoner. De vilkårene og skranker for bruk av fysisk makt som følger av § 13-4 vil også gjelde for disse to nye situasjonene.

§ 13-4 gjelder etter sin ordlyd for ansatte i skolen (både grunnskolen og videregående skole), leksehjelpen og skolefritidsordningen. Forslaget vil derfor gjelde både i undervisningssituasjonen, i friminutt, spisetid, leksehjelpen og SFO-tiden. Det følger av Prop. 62 L (2023–2024) at § 13-4 ikke gjelder for lærebedrifter eller voksenopplæringen. Dette vil gjelde tilsvarende for forslagene i dette høringsnotatet.

Når det gjelder forslaget om adgang til å gripe inn dersom en elev vesentlig forstyrrer opplæringen til andre elever, medfører dette vilkåret en naturlig avgrensning i virkeområdet for regelen ved at det må foreligge en undervisningssituasjon. Dette innebærer at det ikke kan gripes inn fysisk mot forstyrrelser som ikke gjelder undervisningen, for eksempel bråk i friminutt, spisetid, leksehjelp og SFO-tiden. At det må gå utover opplæringen til andre elever innebærer også at det ikke kan gripes inn fysisk etter dette vilkåret dersom en elev får opplæring alene.

Det følger av Prop. 62 L at § 13-4 ikke gjelder for lærebedrifter eller voksenopplæringen. Dette vil gjelde tilsvarende for forslagene i dette høringsnotatet. Det samme gjelder plikten til å forebygge fysiske inngrep i § 13-3 og plikten til å melde fra om og dokumentere fysiske inngrep i § 13-5.

6.2.2 Vilkåret om at andre tiltak ikke er tilstrekkelige

Et felles inngangsvilkår for all type fysisk inngripen vil være at andre tiltak ikke er tilstrekkelige til å avverge situasjonen, jf. § 13-4 første ledd første punktum. Det kommer klart frem av lovteksten at fysisk inngripen *ikke* kan brukes dersom andre tiltak kan løse situasjonen. Inngangsvilkåret innebærer at andre tiltak enten må være forsøkt eller i alle fall vurdert, før man griper inn. Andre tiltak kan for eksempel være å snakke med eleven for å roe ned situasjonen. Departementet mener at det må være en høy terskel for å gripe inn og andre tiltak må være vurdert og ev. forsøkt, før man griper inn fysisk. Et eksempel på en alternativ måte å løse en situasjon på kan være en irettesettelse eller å gi eleven beskjed om å gå bort fra situasjonen.

Utgangspunktet må alltid være at den som skaper uro i klassen eller utsetter en elev for psykiske krenkelser, er den som skal endre adferd. Det innebærer at de ansatte må forsøke å få vedkommende til å slutte med krenkelsen. Man kan ikke legge til grunn at det er en god løsning å be den som blir utsatt for en psykisk krenkelse å fjerne seg fra situasjonen, selv om dette skulle være mulig. Dersom den som utøver den psykiske krenkelsen nekter å slutte med det, må det gjøres en konkret vurdering av hvordan situasjonen skal håndteres. Departementet understreker at det er viktig å ivareta elevens opplevelse av at skolen er et trygt sted. Det bør være unntaket at man ber en elev som utsettes for psykiske krenkelser om å være den som må tilpasse seg for at situasjonen skal opphøre. I enkelte tilfeller vil det uansett ikke være mulig eller hensiktsmessig å fjerne seg fra situasjonen, for eksempel der den som krenker følger etter en annen elev eller der krenkelsen skjer i klasserommet mens undervisningen pågår.

Ved forstyrrelser på undervisningen, tilsier vilkåret om at andre tiltak ikke kan være tilstrekkelige at fysisk inngripen ikke kan være første tiltak. Mer nærliggende tiltak for å få slutt på en forstyrrelse må være forsøkt først. Dette kan eksempelvis være tiltak som å forsøke å snakke med eleven for å roe ned situasjonen, eller å be eleven forlate klasserommet frivillig. Dersom læreren kan be eleven frivillig forlate klasserommet, må dette som hovedregel være forsøkt før eleven eksempelvis tas fysisk ut av klasserommet. Dette må også ses i sammenheng med reglene om bortvisning, jf. opplæringslova (2023) §

13-1. Det vil ikke være tillatt å bruke fysiske inngrep for å effektivere bortvisningsvedtak der vilkårene for fysisk inngripen ikke er oppfylt.

Hvorvidt andre tiltak ikke er tilstrekkelige, bør etter departementets syn være en konkret og skjønnsmessig vurdering som den ansatte må gjøre. Her vil den ansatte ha et slingringsmonn i sine vurderinger, jf. Prop. 62 L (2023–2024) punkt 4.5.1.3.

6.2.3 Fysisk makt for å overvinne motstand hos eleven

Opplæringsloven § 13-4 åpner for adgang til å «gripe inn fysisk». Det vil si at «den ansatte bruker fysisk makt for å overvinne motstand hos eleven», jf. merknaden til § 13-4 første ledd i Prop. 62 L (2023–2024). Det betyr at det ikke åpnes for andre tvangsmidler som isolasjon eller mekaniske tvangsmidler, ransaking, beslaglegging eller annen psykisk eller fysisk tvang eller makt for å straffe eleven. Slik ordlyden er formulert, fremgår det klart at det ikke vil være tillatt å gripe inn fysisk for å straffe elever, eller å fortsette å gripe inn fysisk etter at skaden er avverget, fordi dette vil gå utover de formålene det kan gripes inn mot.

Hva slags inngrep som kan benyttes må vurderes ut fra vilkårene om nødvendighet og forholdsmessighet, jf. punkt 6.2.4.

6.2.4 Avgrensning av hva som skal regnes som fysisk inngrep

Handlinger som er allment akseptert i samhandlingen mellom voksne og barn som de har omsorg for skal ikke regnes som fysiske inngrep, jf. § 13-4 tredje ledd, og omtalen i Prop 62 L (2023–2024). Av omtalen i Prop 62 L fremgår at:

Å påvirke en elev gjennom minimal bruk av fysisk makt, for eksempel å lede eleven ved hånden ut av rommet, vil ikke være et fysisk inngrep som faller inn under lovforslaget. Dersom læreren derimot bruker mer enn minimal fysisk makt fordi eleven motsetter seg, for eksempel i form av et fastere grep i armen eller skulderen, vil det i utgangspunktet være et fysisk inngrep som faller inn under lovforslaget.

Departementet mener at regelen i opplæringslova og privatskolelova i likhet med høringsforslaget ikke bør omfatte handlinger som skolen utøver som en del av sitt oppdrager- og omsorgsansvar, slik som vanlig omsorg og grensesetting. At det er adgang til denne formen for påvirkning, følger av det alminnelige oppdrageransvaret foreldrene har, jf. barneloven § 30. Skolen eller andre som ivaretar omsorgen når foreldrene ikke er til stede, kan til en viss grad bruke en del tilsvarende verbale og fysiske virkemidler. Slike allment aksepterte handlinger trenger ikke grunnlag i lov. Skolens ansatte må være mer tilbakeholdne og varsomme enn det foreldrene trenger å være. Departementet mener at det er naturlig å vurdere handlingsrommet ulikt for foreldre og ansatte i skolen. Dette skyldes at skolen ikke overtar omsorgen for eleven mer enn en begrenset del av dagen og at foreldrene er de primære omsorgspersonene for eleven. Dette tilsier at handlingsrommet er noe mindre for ansatte. I tillegg beror grensene for bruk av fysisk inngripen også på individuelle grenser. Den som kjenner et barn godt, kan lettere se hvilke tiltak som ikke er for inngripende og er i bedre posisjon til å reparere eventuell skade som tiltaket påfører relasjonen. Grensene er også avhengig av relasjonen mellom barnet og den voksne.

I en vurdering av hva en ansatt kan gjøre i henhold til omsorgs- og oppdrageransvaret, vil elevens alder være et sentralt moment. Fysiske handlinger som er vanlige mot små barn, vil

på et tidspunkt være uvanlige ut fra alderen på barnet. Det gjelder for eksempel å løfte et barn. Andre momenter i vurderingen av om handlingen er tillatt, vil være hvilken type fysisk handling det dreier seg om, om handlingen er sett på som faglig akseptabel i oppdragelse av barn, hvilken styrke handlingen har, hvor ofte ansatte gjennomfører handlingen, og relasjonen mellom den konkrete ansatte og barnet.

Skolens ivaretagelse av omsorgsansvaret overfor yngre elever kan for eksempel innebære at en å ta tak i en elev for å hindre at eleven løper ut i trafikken, ut i vannet eller et annet sted der eleven kan komme til skade. For yngre elever kan også det å ta en gjenstand fra eleven for å forhindre at den blir ødelagt, være en del av omsorgsansvaret som ligger til skolen. I noen situasjoner med de yngste elevene kan det være akseptert at skolens ansatte leier en elev i hånda eller armen selv om eleven ikke vil, uten at det trenger et lovgrunnlag.

Departementet vil understreke at all form for fysisk inngripen overfor barn som har karakter av avstraffelse, er straffbart.

6.2.5 Vilkårene om nødvendighet og forholdsmessighet

Departementet understreker at fysiske inngrep ikke kan gå lenger enn nødvendig og at det må stå i rimelig forhold til de interesser som skal ivaretas, jf. opplæringsloven § 13-4 andre ledd. Dette vil gjelde for alle fysiske inngrep i skolen, også forslagene i dette høringsnotatet.

I en vurdering av hva som utgjør et forholdsmessig fysisk inngrep, vil elevens alder og modenhet være et sentralt moment. Aktuelle tiltak kan for eksempel være å holde eleven fast for å avverge at hen utagerer. Departementet legger til grunn at man skal velge type inngrep basert på hva som er minst mulig inngripende, og på hva som er til elevens beste i den konkrete situasjonen.

Hva som er forholdsmessig, må videre ses i forhold til hvilke verdier som skal beskyttes. Når det gjelder retten til utdanning og et godt læringsmiljø, legger departementet til grunn at det skal nok så mye til av forstyrrelser før man kan regne retten til utdanning for skadelidende, noe som innebærer at det må tas i betraktning hvor lenge forstyrrelsene har pågått og i hvilken grad de er gjentakende. Hvilke handlingsalternativer læreren har overfor eleven som forstyrrer undervisningen og hva som beskyttes ved en eventuell inngripen, vil også gi føringer for hvilken inngripen som kan gjøres i det konkrete tilfelle.

Et spørsmål er om det vil være adgang til å fysisk flytte en elev som motsetter seg det, ut av klasserommet eller bort fra gruppen i friminuttet hvis vilkårene for bruk av fysiske inngrep er oppfylt. Dette kan være en forholdsmessig og nødvendig måte å gripe inn på i noen tilfeller, men samtidig må ikke det å ta eleven ut av klassen bli en løsning skolen benytter uten at skolen tilrettelegger godt nok for at eleven skal kunne være sammen med klassen. Skjer det gjentatte ganger med samme elev, må skolen arbeide aktivt med å forebygge disse situasjonene og finne alternative løsninger. Departementet viser i den sammenheng til plikten til å forebygge situasjoner som innebærer fysiske inngripen, jf. opplæringsloven § 13-3.

Departementet legger til grunn at en voksen normalt må følge opp og ivareta eleven dersom eleven tas ut av elevfellesskapet. Eleven kan uansett ikke holdes borte fra klassen

med tvang lengre enn det som er nødvendig og forholdsmessig ut fra de hensyn som hjemlet det fysiske inngrepet i utgangspunktet.

Dersom flere ulike former for inngripen kan benyttes for å avverge situasjonen, skal man alltid velge den formen som er minst inngripende overfor eleven.

Eksempler på handlinger som etter omstendighetene kan være nødvendige og forholdsmessige, er å fysisk ta en mobiltelefon fra en elev som filmer en annen elev på en måte eller i en situasjon som vil innebære en krenkelse. Ved andre former for psykiske krenkelser kan det for være aktuelt å føre en elev til en annen del av klasserommet for å få avsluttet en situasjon som oppleves som truende for andre. Ved undervisningsforstyrrelser kan et aktuelt tiltak være å frata eleven en gjenstand som brukes til å lage bråk, eller å holde hendene til en elev for å få stoppet øredøvende lyd, eller holder en elev fast en kort stund for å få kontakt og få i gang en samtale med eleven.

6.3 Forebygging, dokumentasjon og meldeplikt

De nylig vedtatte lovendringene i opplæringsloven og privatskoleloven som ble foreslått i Prop. 62 L (2023–2024) inneholder regler om forebygging, dokumentasjon og meldeplikt ved fysisk inngripen. Disse reglene vil gjelde for alle former for fysisk inngripen i skolen og dermed også for forslagene i dette høringsnotatet.

Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at skolen, leksehjelpe og skolefritidsordninga driver et kontinuerlig og systematisk arbeid for at det ikke skal oppstå situasjonar der tilsette må gripe inn fysisk mot elevar, se opplæringsloven § 13-3 og tilsvarende bestemmelse i privatskoleloven § 3-10 a. Skolen skal dokumentere hvert fysiske inngrep med en kort beskrivelse av hendelsen, inngrepet som ble gjort og elevens syn på saken, se § 13-5 andre ledd, samt tilsvarende privatskolelova § 3-10 c andre ledd. En ansatt som har grepet inn fysisk etter § 13-4, skal melde fra om det til rektor. Rektor skal melde fra til elevens foreldre. Dersom det er grepet inn fysisk mot den samme eleven flere ganger eller inngrepet er særlig alvorlig, skal rektor melde fra til kommunen eller fylkeskommunen, se § 13-5 første ledd samt privatskoleloven § 3-10 c første ledd.

6.4 Adgangen til å gripe inn for å avverge psykiske krenkelser

Departementet foreslår å inkludere psykiske krenkelser i § 13-4 første ledd bokstav a, slik at denne bestemmelsen ikke bare omfatter fysiske krenkelser, men også psykiske krenkelser. Departementet foreslår at dette gjøres ved å stryke ordet «fysisk» i § 13-4 slik at kriteriet for å kunne gripe inn fysisk etter bokstav a blir at «eleven krenkjer ein person», noe som da favner både fysisk og psykiske krenkelser. Alternativt kan det inntas en ny bokstav i bestemmelsen som gir en egen hjemmel til å gripe inn fysisk dersom eleven utsetter noen for psykiske krenkelser. Departementet ber om høringsinstansenes syn på dette.

Hva som utgjør en krenkelse av en elev må avgjøres etter skolemiljøreglenes krenkelsesbegrep, jf. opplæringsloven § 12-3. Begrepet omfatter for eksempel mobbing, trusler og trakassering. Begrepet omfatter blant annet *verbale* krenkelser, som nedsettende

kommentarer, beskyldninger eller ukvemsord. Begrepet omfatter også *ikke-verbale* psykiske krenkelser som for eksempel filming og kroppsspråk. Eksempelvis vil bestemmelsen kunne hjemle fysisk inngripen for å stoppe en pågående eller overhengende krenkelse av en elev ved å fysisk ta en mobiltelefon fra en elev som filmer en annen elev på en måte eller i en situasjon som vil innebære en krenkelse. Dette vil for eksempel være tilfelle dersom den som blir filmet blir mobbet, banket opp eller befinner seg i dusjen.

Departementet vil understreke at ikke alle negative verbale utsagn innebærer psykiske krenkelser. Det vil være en nedre grense for hva som vil utgjøre en krenkelse, jf. Prop 57 L (2022-2023) s. 611:

Det er likevel ikkje slik at alle kritiske ytringar eller usemjer mellom elevane er meint å omfattast. Det er ein del av samfunnsmandatet til skolen å lære elevar å tenkje kritisk og kunne akseptere og respektere ulike meiningar og overtydingar. Elevar kan oppleva usemje med lærarar eller andre elevar utan at dette automatisk blir rekna som krenkjande oppførsel. Dette betyr at eit kontroversielt standpunkt ikkje utan vidare skal reknast som ei krenking, sjølv om utsegna kan oppfattast fornærmande eller provoserande for enkelte elevar. Klasseromma skal vere trygge stader for å luften og diskutere kontroversielle synspunkt, men også å ombestemme seg og endre meining. Elevane skal tole usemje, både frå andre elevar og frå dei som arbeider på skolen. Lærarar har stor fridom til å omtale kontroversielle, vanskelege og kompliserte synspunkt, utan at dette vil reknast som ei krenking. Fagleg usemje mellom ein lærar og ein elev eller usemje om korleis ein lærar har vurdert ein elevprestasjon, vil heller ikkje reknast som ei krenking. Vidare kan ein elev oppleve irettesetjing av ein lærar utan at dette blir rekna som ei krenking.

Krenkingsomgrepet er objektivt på den måten at kva som er krenkjande oppførsel, kjem an på ei konkret heilskapleg vurdering, ikkje berre opplevinga til den enkelte eleven. Handlinga eller ytringa må tolkast i lys av kontekst og intensjonen avsendaren har. Det finst subtile former for mobbing eller andre former for krenkjande oppførsel der handlinga isolert sett ikkje vil utgjere ei krenking, men der konteksten eller intensjonen til avsendaren gjer at det likevel vil vere naturleg å forstå handlinga som ei krenking. Det kan vere snakk om kommentarar, «blikking» eller andre former for kommunikasjon, til dømes for å markere at mottakaren ikkje høyrer til, eller at personen står utanfor eit fellesskap.

Forslaget omfatter psykiske krenkelser mot en «person», noe som innebærer at både elever og ansatte vil omfattes. Departementet mener imidlertid at det bør være en høyere terskel for å gripe inn ved psykiske krenkelser overfor ansatte enn medelever. Selv om skolemiljøreglene ikke gjelder for ansatte, vil det likevel være naturlig å ta utgangspunkt i den helhetsvurderingen som skal gjøres etter skolemiljøreglene av om et handling eller et utsagn utgjør en krenkelse. Det må i denne vurderingen tas hensyn til at ansatte er voksne personer og ikke elever.

Etter departementets syn vil formuleringen både hva gjelder voksne og elever dekke tilfeller som omfattes av straffeloven §§ 263 til 267b. Dette er bestemmelser om blant annet trusler, krenkelser av privatlivets fred, hensynsløs atferd, og deling av krenkende bilder. Det er imidlertid ikke en betingelse for fysisk inngripen at den psykiske krenkelsen *må* være straffbar etter straffeloven.

6.5 Kriteriet for å gripe inn for å avverge at en elev ødelegger eller vesentlig forstyrrer opplæringen

Etter departementets vurdering bør fysisk inngripen kunne brukes for å forhindre at en elev ødelegger eller vesentlig forstyrrer opplæringen til andre elever. Kriteriet for å gripe inn bør være at en elev «*vesentleg forstyrrer opplæringa til andre elever*».

Departementet mener at det bør være en vesentlighetsterskel som skiller mellom mindre forstyrrelser av opplæringen for andre elever og mer alvorlige forstyrrelser. Ikke alle forstyrrelser bør gi grunnlag for fysisk inngripen. En slik vesentlighetsterskel vil begrense ansattes mulighet til å gripe inn fysisk mot mindre forstyrrelser. Departementet ser at en slik terskel vil måtte bero på en konkret skjønnsmessig vurdering, og at det kan være krevende å gjøre slike vurderinger. Departementet har vurdert om vilkåret i stedet burde være at en elev forstyrrer opplæringen, ettersom ikke-vesentlige forstyrrelser uansett i praksis vil falle utenfor på grunn av forholdsmessighetskravet. Departementet mener likevel at adgangen til å gripe inn ved ordensforstyrrelser skal og må være snever og at dette best signaliseres ved en vesentlighetsterskel.

Terskelen innebærer at forstyrrelsen må lede til at de planlagte opplæringsaktivitetene ikke kan gjennomføres. Relevante momenter er blant annet omfanget av forstyrrelsen og hvor lenge forstyrrelsen har pågått. Eksempelvis vil dette kunne omfatte tilfeller hvor en elev stenger for inngangen til klasserom/grupperom og nekter å flytte seg etter gjentatt tilsnakk. Andre eksempler kan være hvor en elev skrur av og på lyset gjentatte ganger, skriker uavbrutt eller på annen måte forstyrrer med høy lyd og nekter å avslutte forstyrrelsen.

Forstyrrelsen må gå utover *andre* elevers opplæring. Forstyrrelser som først og fremst går utover egen opplæring vil i utgangspunktet falle utenfor. Eksempler som faller utenfor, er at en elev ikke deltar i opplæringen eller gjør oppgaven som de skal o.l. ved ikke å innrette seg etter beskjeder. Dette går først og fremst utover elevens egen opplæring, selv om det kan virke forstyrende også for andre elever og kunne skape frustrasjon for læreren.

Det fysiske inngrepet må ha som formål å *avverge* at en elev vesentlig forstyrrer eller ødelegger undervisningen. Det forutsettes at forstyrrelsen må være påbegynt, og det vil derfor ikke være forholdsmessig å gripe inn før forstyrrelsen har startet. Det vil være lite rom for å gripe inn fysisk på forhånd for å avverge at en situasjonen eskalerer i disse tilfellene. Ved en undervisningsforstyrrelse vil fysisk inngripen primært handle om å avverge at forstyrrelsen fortsetter.

6.6 Forholdet til skolemiljøreglene

6.6.1 Utgangspunkt

Opplæringsloven kapittel 9A inneholder regler om skolemiljøet. Skolemiljøreglene er i all hovedsak videreført i kapittel 12 i ny opplæringslov. I det følgende vises det til reglene i ny opplæringslov, som trer i kraft 1. august 2024.

Alle har rett til et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringslova (2023) § 12-3. Skolen skal ikke godta krenkende oppførsel, jf. § 12-3. Elevenes vern mot krenkelser er videre regulert i §§ 12-4 og 12-5. Alle som arbeider på skolen skal «om mogleg gripe inn dersom nokon krenkjer ein elev», jf. § 12-4 første ledd. Dersom en som arbeider på skolen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider på skolen krenker ein elev, skal vedkommende straks melde fra til rektor (som skal melde fra til skoleeier, med mindre meldingen er åpenbart grunnløs), jf. § 12-5.

6.6.2 Fysiske inngrep i tråd med loven er ikke krenkelser etter skolemiljøreglene

Departementet legger til grunn at fysiske inngrep som er gjort i tråd med vilkårene i § 13-4, ikke vil utgjøre en krenkelse av eleven etter skolemiljøreglene. Likevel, og av ulike grunner, kan eleven oppleve at det psykososiale miljøet ikke er trygt og godt. I så fall utløses den alminnelige aktivitetsplikten for skolemiljø etter § 12-4.

6.6.3 Forholdet til plikten til å gripe inn mot krenkelser

Alle som arbeider i skolen har en plikt til å gripe inn mot krenkelser, jf. opplæringsloven § 12-4. Plikten til å gripe inn er knyttet til oppførsel som den ansatte selv er vitne til, og som fortsatt pågår. Ofte vil det handle om omgående å stanse negativ oppførsel, for eksempel ved å bryte opp en slåsskamp eller stanse annen fysisk krenkelse, stanse en utfrysings situasjon eller stanse og irettesette elever som krenker andre elever verbalt. jf. forarbeidene til den nye opplæringslova (Prop.57 L (2022–2023) s. 613). Plikten til å gripe inn gir ikke en selvstendig hjemmel til å gripe inn fysisk overfor elevene. Plikten er begrenset til tiltak som er lovlige å gjennomføre, enten etter oppdrager- og omsorgsansvaret eller etter reglene om nødverge og nødrett, eller etter opplæringsloven § 13-4, som gir en selvstendig hjemmel for å gripe inn fysisk. Denne hjemmelen overlapper i stor grad med reglene om nødverge og nødrett.

Forholdet mellom forslagene i dette høringsnotatet og nødverge/nødrett er omtalt i punkt 6.9.1.

Grensen for plikten til å gripe inn går ved at den ansatte ikke skal stå i fare for å skade seg selv eller krenke elever for å få stanset situasjonen, jf. Prop.57 L (2022–2023) punkt 33.6.4.1.3. Plikten til å gripe inn etter skolemiljøreglene kan derfor etter omstendighetene tilsi at den ansatte må gripe inn fysisk, men bare så lenge det kan gjøres uten å utsette seg selv for skade.

Forslagene i dette høringsnotatet innebærer en utvidelse av i hvilke tilfeller ansatte har *mulighet* til å bruke fysisk makt. Denne utvidelsen pålegger *ikke* ansatte nye plikter til å gripe inn etter § 12-4.

Forslaget innebærer at ansatte får et nytt verktøy å bruke for å avverge ikke-fysiske krenkelser. Dette vil kunne ha betydning for hvordan en ansatt kan oppfylle plikten til å gripe inn mot krenkelser etter § 12-4. Skolens ansatte har et stort rom for skjønn når det gjelder hvordan plikten til å gripe inn bør utføres. Grensen for plikten til å gripe inn skal

fortsatt være at den ansatte ikke skal stå i fare for å skade seg selv eller krenke elever for å få stanse situasjonen. Plikten begrenser seg til inngrep som er mulige for den som arbeider på skolen å gjennomføre, av hensyn til både elevene og hen selv. Det er viktig at de som arbeider på skolen, i tillegg til å kjenne til plikten til å gripe inn, også har kunnskap om hva som er lov, og om hvordan slik inngripen bør gjøres. Det er kommunene og fylkeskommunene sin plikt å sørge for at skolen har rett og nødvendig kompetanse for å kunne oppfylle pliktene og rettene etter loven, jf. § 17-1.

6.7 Barnets beste

Det følger av barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1 at:

Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Departementet foreslår å utvide adgangen til å gripe inn fysisk mot elever for å (1) beskytte elevene mot skadelig mobbing og andre psykiske krenkelser i skolen, jf. forslaget om å gripe inn for å avverge psykiske krenkelser som mobbing, og (2) å beskytte elevenes læringsmiljø og rett til utdanning, jf. forslaget om å gripe inn for å avverge at en elev ødelegger eller vesentlig forstyrrer opplæringen. Regelverket på dette området må ivareta flere hensyn og prinsipper, deriblant barnets beste. Dette må vurderes for alle berørte barn, også barnet inngrepet retter seg mot.

I situasjoner der en elev krenker en annen eller forstyrrer undervisningen må læreren forsøke å stanse forstyrrelsen gjennom tilsnakk eller ev. bortvisning. Om bortvisning fra undervisningen er et aktuelt tiltak, vil bero på om bortvisning er fastsatt som en reaksjon i skolereglene og de begrensningene som følger av opplæringsloven § 13-1. I dag er det imidlertid lite en ansatt kan gjøre dersom en elev ikke innretter seg etter beskjed om å slutte med en aktivitet eller å gå bort fra en situasjon. Det er i dag ikke anledning til med fysisk makt å føre en elev ut av klasserommet eller med fysisk makt ta bort en elev som krenker en annen verbalt. Dette kan skape en vanskelig og fastlåst situasjon for ansatte der de opplever at de ikke har tilstrekkelig med verktøy til å stanse pågående psykiske krenkelser eller forstyrrelse av undervisningen. Det er mulig at fysisk inngrep i enkelte fastlåste situasjoner vil være eneste løsning for avverge situasjonen.

På den andre siden må disse hensynene veies opp mot hensynet til de barna som det gripes fysisk inn overfor. Der en ansatt ser seg nødt til å gripe inn fysisk, vil dette innebære et inngrep i elevens personlige integritet. Dette kan ha potensielle skadevirkninger. Hvordan et barn opplever å bli grepet inn mot, vil være subjektivt og variere individuelt fra elev til elev. Vi må kunne legge til grunn at opplevelsen varierer ut fra hvordan og hvor skånsomt det fysisk inngrepet skjer og hvordan den ansatte som griper inn for øvrig forholder seg til situasjonen og eleven, og i hvilken grad eleven ivaretas i etterkant av inngrepet. Faren for at elever, særlig sårbare elever, rammes av uforholdsmessig maktbruk som konsekvens av signalet den nye hjemmelen gir, er til stede. Departementet mener imidlertid at den faren er enda sterkere i dag, hvor fysisk inngripen skjer uten de tydelige vilkår og rammer som stilles opp i lovforslaget her. Både inngangsvilkåret om at andre tiltak ikke kan være

tilstrekkelige og vilkårene om at inngrepet ikke kan gå lenger enn nødvendig og må være forholdsmessig vil bidra til å ramme inn de aktuelle situasjonene og gi de ansatte i skolen gode verktøy for å håndtere de aktuelle situasjonene og vurdere de ulike hensynene opp mot hverandre.

Skjer det gjentatte ganger at man griper fysisk inn overfor samme elev, må skolen uansett arbeide aktivt med å forebygge disse situasjonene og finne alternative løsninger.

Barnets beste har vært en rettesnor for utformingen av forslaget til regler. Det innebærer blant annet at det skal være en snever andgang med strenge vilkår som må oppfylles for at fysisk inngrepen skal være tillatt. Fysisk inngripen bør kun benyttes unntaksvis, og vil ikke kunne brukes dersom andre tiltak kan løse situasjonen. Dette innebærer blant annet at andre tiltak enten må være forsøkt eller i alle fall vurdert. Fysiske inngrep kan heller ikke gå lenger enn nødvendig og det må stå i rimelig forhold til de interessene som skal ivaretas. Departementet viser også til opplæringsloven § 13-3 om forebygging av situasjoner der ansatte må gripe inn fysisk mot elever, samt regler om dokumentasjon og meldeplikt ved fysisk inngripen i § 13-5. Disse reglene vil gjelde for alle former for fysisk inngripen i skolen og dermed også for forslagene i dette høringsnotatet. Se nærmere om den rettslige innrammingen i punkt 6.2 til 6.6.

Ved å utforme tydelige regler om bruk av fysisk makt, vil det også styrke rettsikkerheten til de barna som det i dag gripes fysisk inn overfor. Departementet legger til grunn at fysisk inngripen i situasjonene som høringsforslaget søker å regulere nærmer foregår i dag. Det er bedre for barna med lovregler med tydelige krav til forholdsmessighet, nødvendighet, forebygging og dokumentasjon enn at slik maktbruk foregår uhjemlet. Dette vil kunne styrke både elevens og lærers trivsel og rettsikkerhet. Videre vil det sikre at maktbruken er forholdsmessig og kun brukes når andre tiltak ikke er tilstrekkelige.

Tydelige regler og åpenhet om bruk av fysisk makt mot elever, vil bidra til at skolene arbeider systematisk med å bygge kompetanse hos, og gi veiledning til, ansatte. Slikt systematisk arbeid og kompetanseheving vil også øke rettsikkerheten til elevene. Tydelige regler kan også bidra til å redusere utrygghet og avmaktfølelse hos ansatte, noe som også vil gagne elevene.

6.8 Forholdet til Norges folkerettslige forpliktelser

Departementet vurderer at forslagene er i tråd med Norges menneskerettslige forpliktelser, herunder forpliktelsene som følger av EMK, SP, Barnekonvensjonen, og CRPD.

Departementet vurderer at forslaget er i tråd med barnekonvensjonen. At barn skal beskyttes mot alle former for fysisk eller psykiske krenkelser følger av barnekonvensjonen artikkel 19. Dette gjelder også når barn blir ivaretatt av andre enn deres primære omsorgspersoner. Barnekonvensjonen setter ikke et forbud mot fysisk inngripen for å oppnå dette. Barnekomiteen uttaler at rollen som lærer eller forelder ofte krever fysiske inngrep for å beskytte barn. Departementet viser særlig til Barnekomiteens generelle kommentar nr. 8 (2006) om barnets rett til beskyttelse mot fysisk avstraffelse og andre

grusomme eller nedverdiggende former for straff (bl.a. artikkel 19, artikkel 28 nr. 2 og artikkel 37), hvor komiteen uttaler følgende (departementets understrekninger):

«13. Det at komiteen forkaster enhver rettferdiggjøring av vold og ydmykelse som straffemetoder overfor barn, betyr ikke på noen måte at komiteen er avvisende til det positive begrepet disiplin. En sunn utvikling hos barna er avhengig av at foreldre og andre voksne kan gi dem nødvendig veiledning og støtte, i tråd med deres gradvise utvikling, for at de skal utvikle seg til ansvarsbevisste samfunnsborgere.

14. Komiteen erkjenner at det å være foreldre og ha omsorg for barn, og særlig spedbarn og små barn, ofte krever fysiske handlinger og inngrep for å beskytte dem. Dette er noe helt annet enn bevisst bruk av makt som straffereaksjon, i den hensikt å volde smerte, ubehag eller ydmykelse.

15. Komiteen erkjenner at det forekommer eksepsjonelle situasjoner der lærere og andre, f.eks. personell som arbeider med barn på institusjoner, eller med barn som er i konflikt med loven, kan bli konfrontert med farlig atferd som rettferdiggjør bruk av en rimelig grad av tvang for å få situasjonen under kontroll. Også her er det en klar forskjell mellom det å bruke makt for å beskytte et barn eller andre mennesker, og bruk av makt i den hensikt å straffe. Prinsippet om bare å bruke det nødvendige minimum av makt i det nødvendige minimum av tid skal alltid gjelde. Detaljert veiledning og opplæring er også nødvendig, både for å redusere behovet for bruk av tvang og sikre at de metoder som brukes er trygge og står i forhold til situasjonen, og for å sikre at ingen blir påført smerte med overlegg som en form for kontroll.»

Departementet mener samtidig at ansatte i skolen befinner seg i en særegen situasjon som stiller høye krav til bruk av virkemidler for å beskytte elevene. Det er ikke frivillig for barn å være på skolen. Barn har ikke fullt ut utviklet modenhet, impuls kontroll og kjennskap til alminnelige sosiale spilleregler. Elevundersøkelsen viser at mobbetallene er på vei opp. Mobbing og annen psykiske krenkelser er et omfattende problem, og det foreligger et særskilt behov i skolen for å beskytte barn mot dette.

Det er også særegent for skolen at det foreligger en undervisningssituasjon. Det følger av Grunnloven § 109 første ledd at barn har rett til å motta grunnleggende opplæring, og at opplæringen skal ivareta den enkeltes evner og behov og fremme respekt for demokratiet, rettsstaten og menneskerettighetene. Barns rett til utdanning går også fram av blant annet Barnekonvensjonen artikkel 28 og 29 og FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter artikkel 13. Dersom en elev ødelegger undervisningen eller lager uro i gruppen, vil dette reise spørsmål om retten til utdanning for de andre elevene. Læreren har da mulighet til å benytte virkemidler som tilsnakk eller bortvisningsvedtak. Spørsmålet er om disse virkemidlene er tilstrekkelige dersom eleven likevel ikke slutter å forstyrre. I mange tilfeller vil departementet mene at slike situasjoner ikke vil kunne avverges på en annen måte enn ved å gripe inn fysisk.

Departementet vurderer også at forslaget også er i tråd med CRPD. Det fremkommer av CRPD artikkel 24 blant annet at: «mennesker med nedsatt funksjonsevne har rett til utdanning. Med sikte på å virkeliggjøre denne rettigheten uten diskriminering, og på basis av like muligheter, skal partene sikre et inkluderende utdanningssystem på alle nivåer, samt livslang læring». Departementets forslag skal bidra til å avverge psykiske krenkelser, og bidra til ro i opplæringen for å få økt læring og trivsel. Forslaget vil omfatte alle elever

og anses ikke å være diskriminerende. Dette vil også kunne bidra til å avverge psykiske krenkelser mot elever med nedsatt funksjonsevne som har grunnlag i diskriminering.

Når det gjelder EMK, vurderer departementet at forslaget ivaretar formål som er akseptable i et demokratisk samfunn. Forslagene skal blant annet beskytte elevene mot psykiske skader og skolevegring, samt ivareta elevenes rett til utdanning og personlig integritet. Forslagene vurderes også å være forholdsmessig med hensyn til de interesser forslaget har til hensikt å ivareta. Samlet vurderer departementet derfor at forslagene er forenlig med EMK.

Departementet viser igjen til at det vil være snever adgang med strenge vilkår som må oppfylles for at fysisk inngrepen skal være tillatt. Fysisk inngripen bør kun benyttes unntaksvis, og vil ikke kunne brukes dersom andre tiltak kan løse situasjonen. Dette innebærer blant annet at andre tiltak enten må være forsøkt eller i alle fall vurdert. Fysiske inngrep kan heller ikke gå lenger enn nødvendig og det må stå i rimelig forhold til de interessene som skal ivaretas. Se nærmere om den rettslige innrammingen i punkt 6.2 til 6.6.

6.9 Forholdet til andre regler

6.9.1 Forholdet til straffeloven

Inngrep som er gjort i samsvar med dette lovforslaget, vil ikke være straffbare.

Når det gjelder forholdet til nødretts- og nødvergebestemmelsene, er utgangspunktet at departementets forslag vil innebære et noe bredere grunnlag for fysisk inngripen enn det som følger av disse bestemmelsene. Lovforslaget vil hjemle fysiske inngrep i tilfeller som ikke har hjemmel i straffeloven §§ 17 og 18. Det er for eksempel neppe hjemmel i straffeloven §§ 17 og 18 til å gripe inn for å avverge at en elev ødelegger undervisningen.

Departementet mener det ikke kan utelukkes at psykiske krenkelser kan ha et skadepotensiale som gjør det lovlig å gripe inn fysisk med hjemmel i nødverge. Det er imidlertid ikke nødvendig å gå nærmere inn på dette her, ettersom lovforslaget uansett innebærer en utvidelse av mulighetsrommet for å gripe inn sammenliknet med straffeloven §§ 17 og 18.

Opplæringsloven § 13-4 har elementer fra både nødrett- og nødvergebestemmelsene, men med enkelte avgrensninger og presiseringer. Når det gjelder vilkårene om nødvendighet og forholdsmessighet, tilsvarende departementets forslag nødvergevilkåret om at handlingen ikke må gå lenger enn nødvendig. Etter straffeloven §§ 17 og 18 er en *handling* som ellers vil være straffbar lovlig dersom vilkårene er oppfylt. Departementets forslag hjemler imidlertid ingen andre handlinger enn *fysiske inngrep*.

Ofte vil et ulovlig angrep være årsaken til at en ansatt må gripe inn mot en elev, men det *kreves* ikke at den psykiske volden innebærer et ulovlig angrep, slik det kreves etter straffeloven § 18.

6.9.2 Forholdet til helse- og omsorgstjenesteloven

Helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 inneholder regler om tvang og makt som ledd i tjenester til personer med utviklingshemming. Bestemmelsene omfatter blant annet bruk av tvang og makt i barnebolig, avlastningstiltak og som ledd i personlig assistanse, blant annet praktisk bistand og støttekontakt. Tvang etter helse- og omsorgstjenesteloven kan bare utføres av de som er gitt myndighet i vedtaket. Der en elev mottar personlig assistanse etter helse- og omsorgstjenesteloven mens eleven er på skolen, er det kun den personlige assistenten som kan gjennomføre tvang etter helse- og omsorgstjenesteloven, ikke for eksempel lærere eller andre ansatte ved skolen.

Departementet vil understreke at forslaget i høringsnotatet ikke endrer forholdet til helse- og omsorgstjenesteloven. Det er heller ikke slik at lovforslaget utvider eller endrer rammene for hvem som kan utføre tvangstiltak etter helse- og omsorgstjenesteloven.

6.9.3 Forholdet til barnevernsloven

Forslaget i høringsnotatet endrer ikke forholdet til barnevernsloven.

6.10 Departementets forslag

Departementet foreslår

- at det skal kunne gripes inn fysisk for å avverge at en elev utsetter noen for psykiske krenkelser, se forslaget til § 13-4 første ledd bokstav a
- at det skal kunne gripes inn fysisk for å avverge at en elev vesentlig forstyrrer opplæringa til andre elever, se forslaget til § 13-4 første ledd bokstav d
- tilsvarende forslag for privatskolelova, se forslaget til § 3-10 b første ledd bokstav a og d

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

De fysiske inngrepene vil ikke i seg selv ha økonomiske eller administrative konsekvenser. De økonomiske og administrative konsekvensene knyttet til hva forslagene vil ha å si for forebyggings-, dokumentasjons- og meldeplikten, jf. opplæringsloven §§ 13-3 og 13-5, er vurdert i Prop. 62 L (2023-2024).

Høringsforslaget innebærer en utvidelse av hvilke situasjoner som skal forebygges, meldes fra og om og dokumenteres. Departementet legger imidlertid til grunn at utvidelsen av virkeområdet for disse bestemmelsene ikke vil ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

Departementet viser her til at god etterlevelse av de øvrige reglene som vil gjelde for fysiske inngrep, særlig forebyggingsplikten, og vilkårene for når fysiske inngrep kan utføres, legger opp til at det bør være få tilfeller av fysiske inngrep, og dermed også få inngrep som skal dokumenteres og meldes fra om.

Det er skoleeiers ansvar å sørge for tilstrekkelig kompetanse i virksomheten til å kunne følge kravene som står i loven. Skolen må også i dag sørge for kompetanse i personalet.

Skoleeier avgjør selv hvordan de vil følge opp plikten, og hvilke prioriteringer som skal gjøres om hvem som skal få kompetanseutvikling i hva. Her vil ulike kommuner og skoler kunne ha ulike behov.

På bakgrunn av dette legger departementet til grunn at forslaget ikke vil ha vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser.

8 Merknader til lovforslaget

8.1 Merknader til opplæringsloven

Til § 13-4

Endret bokstav a åpner for å gripe inn fysisk for å avverge at en elev utsetter en person for psykiske krenkelser, i tillegg til fysiske krenkelser. Begrepet omfatter blant annet mobbing, trusler og trakassering. Begrepet omfatter verbal vold, som nedsettende kommentarer, beskyldninger eller ukvemsord. Begrepet omfatter også ikke-verbale psykiske krenkelser som for eksempel filming og kroppsspråk. Eksempelvis vil bestemmelsen hjemle fysisk inngripen for å stoppe en pågående eller overhengende krenkelse av en elev ved å fysisk ta en mobiltelefon fra en elev som filmer en annen elev på en måte eller i en situasjon som vil innebære en krenkelse. Dette vil være tilfelle dersom den som blir filmet for eksempel blir mobbet, banket opp eller befinner seg i dusjen.

Ny bokstav d åpner for fysisk inngripen for å avverge at en elev vesentlig forstyrrer opplæringen til andre elever.

Vesentlighetsterskelen innebærer at det skilles mellom mindre og mer alvorlige forstyrrelser. Ikke alle forstyrrelser gir grunnlag for fysisk inngripen. Terskelen begrenser ansattes mulighet til å gripe inn fysisk mot mindre forstyrrelser.

Terskelen innebærer at forstyrrelsen må lede til at de planlagte opplæringsaktivitetene ikke kan gjennomføres. Dette vil kunne omfatte tilfeller hvor en elev stenger for inngangen til klasserom/grupperom og nekter å flytte seg etter gjentatt tilsnakk. Andre eksempler kan være hvor en elev skrur av og på lyset gjentatte ganger, skriker uavbrutt eller på annen måte forstyrrer med høy lyd og nekter å avslutte forstyrrelsen.

Forstyrrelsen må gå utover andre elevers opplæring.

For begge alternativene gjelder de øvrige vilkårene i § 13-4 tilsvarende, herunder at fysisk inngripen kun kan benyttes dersom andre tiltak ikke er tilstrekkelige for å avverge situasjonen, og at inngrepet ikke kan gå lenger enn nødvendig og må stå i rimelig forhold til de interesser som skal ivaretas. Departementet viser til merknadene til bestemmelsen som fremgår av Prop 62 L (2023-2024).

8.2 Merknader til privatskoleloven

Til § 3-10 b

Se merknadene til opplæringslova § 13-4 første ledd bokstav a og d overfor.

Departementet viser for øvrig til merknadene til bestemmelsen som fremgår av Prop 62 L.

9 Lovforslag

Forslag til lov om endringer i opplæringslova og privatskolelova

I

I lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa gjøres følgende endring:

§ 13-4 skal lyde:

§ 13-4 *Fysiske inngrep for å avverje skade m.m.*

Tilsette i skolen, leksehjelpe og skolefritidsordninga kan, når andre tiltak ikkje er tilstrekkelege, gripe inn fysisk mot elevar for å avverje at eleven

- a. krenkjer ein person ~~fysisk~~ eller utsett seg sjølv for fysisk fare
- b. skader eigedom
- c. viser ei åtferd som er sterkt fornedrande for eleven sjølv
- d. *vesentleg forstyrrer opplæringa til andre elever*

Det fysiske inngrepet kan ikkje gå lenger enn nødvendig og må stå i rimeleg forhold til dei interesser som skal ivaretas.

Handlinger som er allment aksepterte i samhandlinga mellom vaksne og barna det har omsorg for, skal ikkje reknast som fysiske inngrep etter denne føresegna.

II

I lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot gjøres følgende endring:

3-10 b skal lyde:

§ 3-10 b *Fysiske inngrep for å avverje skade m.m.*

Tilsette i skolen kan, når andre tiltak ikkje er tilstrekkelege, gripe inn fysisk mot elevar for å avverje at eleven

- a. krenkjer ein person ~~fysisk~~ eller utsett seg sjølv for fysisk fare
- b. skader eigedom
- c. viser ei åtferd som er sterkt fornedrande for eleven sjølv
- d. *vesentleg forstyrrer opplæringa til andre elever*

Dei fysiske inngrepa kan ikkje gå lenger enn nødvendig og må stå i rimeleg forhold til dei interesser som skal ivaretas.

Handlinger som er allment aksepterte i samhandlinga mellom vaksne og barna det har omsorg for, skal ikkje reknast som fysiske inngrep etter denne føresegna.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen fastsetter. Kongen kan sette i kraft ulike bestemmelser i loven til ulik tid.

Saksframlegg

Arkivsak
24/14232-1

Saksbehandler
Kai Erik Lund

Behandles av
Ungdomsrådet
Utvalg for oppvekst

Møtedato
19.09.2024
24.09.2024

Høring – forslag om nedleggelse av Folkestad skole

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Folkestad skole legges ned fra og med skoleåret 2025/2026.
2. Med hjemmel i opplæringslova § 2-6 endres skolekretsene for området. Endringene fremgår av vedlegg til saken.
3. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

1. Sammendrag

Kommunedirektøren foreslår å legge ned Folkestad skole og endre kretsinnstillingen for inntak til skolene i området. Nedleggelsen vil gjelde fra og med skoleåret 2025/2026.

Bakgrunnen for forslaget er kommunens alvorlige økonomiske situasjon særlig knyttet til Stortingets vedtak i juni 2024 om nytt inntektssystem for kommunene. I tillegg har endringer i skattesystemet gjennom flere år medført bortfall av skatteinntekter. Videre har Asker kommune gjennomført store investeringer de siste årene, noe som har medført høy lånegjeld. Økende renteutgifter og høy prisvekst har også bidratt til en svært krevende økonomisk situasjon. Asker kommune må belage seg på et permanent lavere inntektsnivå i årene fremover.

På denne bakgrunn foreslår kommunedirektøren å legge ned fire skoler. Nedleggelse av disse skolene vil gi en varig innsparing som ikke går på bekostning av lærertettheten, og Asker vil fortsatt ligge over den nasjonale normen. Dersom

nedleggelse av skolene ikke blir vedtatt, må det gjennomføres andre omstillingstiltak i oppvekstsektoren. Dette vil for eksempel være kutt i totalt 30 årsverk fordelt på lærere, PP-tjenesten, skolehelsetjenesten eller barnevernet. Dette vil få konsekvenser for kvaliteten i tjenestene.

Kommunedirektøren har i sin vurdering av aktuelle skoler for nedleggelse sett på skolenes størrelse, skolenes alder/rehabiliteringsbehov, samt hvorvidt nærliggende skoler har kapasitet til å ta imot flere elever. På bakgrunn av dette er det mindre skoler med rehabiliteringsbehov i områder hvor andre skoler har kapasitet til flere elever som nå foreslås nedlagt.

Kommunedirektøren foreslår å legge ned følgende fire skoler:

- Solberg barneskole
- Folkestad barneskole
- Hyggen barneskole
- Røyken ungdomsskole

Samlet er nedleggelsen av de fire skolene beregnet til å gi en årlig innsparing på ca. 30 mill. kroner. I handlingsprogramperioden 2025-2028 innebærer dette en samlet innsparing på ca. 120 mill. kroner. Kommunen vil gjennom denne omorganiseringen få større skoler med mer robuste fagmiljøer. I tillegg kommer kostnader knyttet til vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen. Vedlikeholdsetterslepet ved de fire skolene er beregnet å ha en samlet investeringskostnad på 122,3 mill. kroner de neste ti årene.

Folkestad skole ligger på Kana, ca. 3,5 kilometer utenfor Holmsbu, og det eldste skolebygget er fra 1900. Skolen har store vedlikeholdsbehov. Skolen ligger i Tofte ungdomsskolekrets. Folkestad er den skolen i Asker med høyest andel elever med rett til skoleskyss. Ved eventuell nedleggelse vil de fleste elever få noe lengre reisevei med buss. Det er ikke planlagt stor boligvekst i området rundt skolen.

Ved en nedleggelse av Folkestad skole, foreslås det at elevene i skolekretsen deles mellom Tofte og Sætre barneskoler. Skolekretsen foreslås delt mellom plansonene Klokkearstua og Holmsbu.

I lokalsamfunnet har skolen ofte en viktig funksjon som møteplass og felles arena for fritidsaktiviteter og fellesskap, for eksempel på 17. mai. Få barn bor i nærområdet til skolen. Skolen er imidlertid et samlingspunkt i området, og særlig flerbrukshallen er mye brukt på ettermiddager og kvelder. Skolebyggene brukes derimot ikke så mye etter skoletid.

Kommunedirektøren har beregnet en besparelse ved nedleggelse av Folkestad skole på ca. 8,5 mill. kroner årlig i driftsbudsjettet. Beløpet inkluderer ca. 1,75 mill. kroner årlig i forvaltnings-, drifts-, vedlikeholds- og utviklingskostnader. Dersom skolen ikke legges ned, vil det i tillegg påløpe økte utgifter til vedlikehold på ca. 30 mill. kroner de neste ti årene.

Forslaget om nedleggelse av Folkestad skole og tilhørende kretsending sendes på høring. Kommunedirektøren ønsker innspill fra alle berørte i saken.

2. Bakgrunn for saken

Regjeringens forslag til nytt inntektssystem for kommunene ble vedtatt av Stortinget i juni 2024. Endringene i inntektssystemet medfører store økonomiske konsekvenser for Asker kommune, og innebærer at kommunens økonomiske rammer er betraktelig redusert.

I tillegg har endringer i skattesystemet gjennom flere år medført bortfall av skatteinntekter. Videre har Asker kommune gjennomført store investeringer de siste årene, noe som har medført høy lånegjeld. Økende renteutgifter og høy prisvekst har også bidratt til en svært krevende økonomisk situasjon. Asker kommune må belage seg på et permanent lavere inntektsnivå i årene fremover.

På denne bakgrunn legges det opp til en omstilling og effektivisering på omkring 0,5 mrd. kroner i perioden 2024-2026. Omstillingskravet fra 2027 må vurderes nærmere utover i perioden.

Asker kommunes omstillingsprogram for 2023 og 2024 la i stor grad opp til løpende effektivisering, økt produktivitet og bemanningstilpasning. Med de nye økonomiske rammebetingelsene vil det ikke være mulig å effektivisere driften uten at det går ut over forsvarlighetskravet, tjenestekvalitet og tjenestenes omfang. Dersom det ikke vedtas strukturendringer, må kommunen gjennomføre bemanningsreduksjoner i et betydelig større omfang enn tidligere.

Kommunedirektøren har utredet strukturelle tiltak innenfor alle tjenesteområdeområder. Nedleggelse av skoler for å oppnå varige innsparinger og sikre bedre kapasitetsutnyttelse (fyllingsgrad) av skolebygg inngår i disse utredningene.

Kommunedirektøren legger frem forslag om nedleggelse av fire skoler. Disse er:

- Solberg barneskole
- Folkestad barneskole
- Hyggen barneskole
- Røyken ungdomsskole

Samlet gir nedleggelsen av de fire skolene en årlig økonomisk besparelse på ca. 30 mill. kroner. I handlingsprogramperioden 2025-2028 innebærer dette en innsparing på ca. 120 mill. kroner.

Skolene som foreslås nedlagt er valgt med bakgrunn i at de er relativt små og at det er skoler i rimelig nærhet som har bygningsmessig kapasitet til elevene. De fire skolene har også store vedlikeholdsbehov. Vedlikeholdsetterlepet ved de

fire skolene er beregnet å ha en samlet investeringskostnad på 122,3 mill. kroner de neste ti årene. De årlige forvaltnings-, drifts-, vedlikeholds- og utviklingskostnadene (FDVU) for de fire skolene utgjør til sammen 9,7 mill. kroner.

Kommunedirektøren vil for øvrig bemerke at Asker kommune bruker nesten 10 prosent mer areal til undervisning per elev enn gjennomsnittet i ASSS-kommunene, som er de 12 største kommunene i landet.

Det legges frem egne politiske saker om hver av de fire skolene. Denne saken omhandler Folkestad skole.

3. Saksopplysninger

3.1 Generelle føringer

Kommuneplanens arealdel og samfunnsdel

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i kommunestyret 13. juni 2023 og ble oppdatert 30. april 2024. Arealstrategien i kommuneplanens samfunnsdel bygger på blant annet følgende forutsetninger:

- Utviklingen av Asker skal baseres på prinsippene for samordnet areal- og transportplanlegging, med vekt på en knutepunktutvikling rundt eksisterende kollektive transporttilbud.
- Utviklingen av Asker skal baseres på den eksisterende senterstrukturen; kommunesenter Asker sentrum, kommunens ni lokalsentre; Tofte, Sætre, Spikkestad, Røyken, Slemmestad, Heggedal, Vollen, Dikemark og Holmen, og kommunens 26 nærsentre.
- Utviklingen av Asker skal sikre et bredt bolig- og arbeidsplassstilbud, basert på kommunens behov og fortrinn.
- Utviklingen av Asker skal tilpasses kommunens kapasitet på teknisk og sosial infrastruktur, med et særlig fokus på skolekapasitet, vann og avløp, og transportkapasitet.

Tettstedsutvikling og senterstruktur

Kommuneplanen legger til grunn at Asker kommune skal utvikle lokalsentrene der det allerede er servicetilbud, som for eksempel skoler, barnehager og helsetjenester.

De 26 definerte nærsentrene er vist med sentrumsformål på kommuneplankartet. Nærsentrene dekker befolkningens daglige behov for service som bl.a. dagligvarer, småbutikker og kaféer, samt tjenester som lege, tannlege, frisør etc. Det tilrettelegges for noen arbeidsplasser i og rundt nærsentrene. Kommunale

formålsbygg vil forsterke nærsentrene som vitale tettsteder og møteplasser, og styrker nærsentrenes betydning for lokal tilhørighet.

Redusert kapasitet i skolene kan påvirke og forsinke utvikling og utbyggingstakt gjennom bestemmelsen om rekkefølgekrav. Ved regulering av mer enn 10 boligenheter, kreves at det legges inn rekkefølgebestemmelser knyttet til skolekapasitet. Det vil si at eiendomsutviklere og utbyggere tidlig skal gjøres kjent med infrastrukturens kapasitetsstatus, og eventuelle konsekvenser for eget prosjekt, allerede ved regulering. Ved søknad om igangsetting skal kapasiteten i den aktuelle skolekretsen være tilfredsstillende.

Temaplan barnehage- og skolekapasitet

Kommunestyret vedtok i 2021 Temaplan for barnehage- og skolekapasitet. Temaplanen inneholder innsatsområder og strategier for å sikre kapasitet til barn og ungdom i barnehager og grunnskoler i Asker kommune. Å utnytte eksisterende kapasitet gjennom kretsgrenseendringer, midlertidige bygg, utvidelser, bygge nytt og nedleggelse er strategier for å sikre at kapasiteten i barnehager og skoler utnyttes og at kommunen har hensiktsmessige bygg, på rett sted til rett tid.

En av strategiene i temaplanen er:

For å utnytte potensialet i eksisterende og nye anlegg kan det være aktuelt å slå sammen eksisterende skoler. For i større grad å få fordelene som kommer med større enheter. Dette kan være aktuelt både i tett- og spredtbygde områder, og kan føre til nedleggelse av skoler.

Sammen med kommuneplanens areal- og samfunnsdel, er temaplanen viktig for å realisere område- og boligutviklingen i Asker kommune, sikre kapasitet og bidra til hensiktsmessige bygg i hele kommunen.

Tilhørighet og trygge oppvekst-, leke- og læringsmiljøer

Opplæringsloven gir barn skoleplikt og gir rett til offentlig grunnskoleplass i §§ 2-1 og 2-2. Kommunen har plikt til å tilby skoleplass etter § 2-6:

«Elevane har rett til å gå på ein skole i nærmiljøet. Kommunen kan gi forskrift om skolekrinsar. Ved tildeling av skoleplass og fastsetjing av forskrift om skolekrinsar skal kommunen leggje særleg vekt på kva skole som ligg nærast heimen. Kommunen kan også ta omsyn til topografi, trafikktilhøve og kapasiteten på skolane, og at barn i same nabolag skal få gå på same skole.

Etter søknad kan eleven takast inn på ein annan skole enn den eleven har rett til å gå på.»

Kretsinndelingen avgjør hvilke barn som sogner til den enkelte skole, og som da definerer hva som er elevenes nærskole.

Å oppleve tilhørighet til skolen er grunnleggende for barns livskvalitet og helse og for at de skal utvikle seg og lære. Uansett om skolen er en del av et nabolag eller om den er lokalisert et stykke unna, er det av stor betydning at medarbeiderne i skolene arbeider for at alle barna skal oppleve å bli sett, hørt, inkludert og at de opplever å høre til i fellesskapet eller skolen. Opplæringsloven forplikter alle voksne å aktivt sikre trygge og gode leke- og læringsmiljøer (jf. barnehageloven § 41 og opplæringsloven kap. 12).

I Asker og ellers i landet er det mange barn som vokser opp uten sykkel- eller gangavstand til barneskolen sin. I disse områdene er det gjerne idrettsarenaer eller andre åpne fritidsarenaer og møteplasser som er samlingspunkt for barna og familiene utenom skoletiden.

Etter eventuelt vedtak om nedleggelse av en skole, vil de ansatte konsentrere arbeidet om å etablere kontakt mellom elever som skal gå på samme skole og planlegge for sammenslåing av trinn og klasser. Skolene har alltid et særlig blikk for sårbare elever, og vil legge vekt på individuell oppfølging med elever og foreldre der det er behov for det. Det er et uttalt mål for skolene at alle skal oppleve en forutsigbar og trygg skolehverdag.

Kommunestyret vedtok i 2023 Temaplan for oppvekst - Å høre til. I temaplanen vektlegges at barn og unge, i tråd med FNs barnekonvensjon, har rett til å bli hørt, tatt på alvor og få mulighet til å uttrykke sin mening. I høringsperioden inviteres også barn og unge til å avgi høringsuttalelse og voksne oppfordres til å snakke med barna i perioden for å lytte til deres stemme.

Skolen som møteplass i nærmiljøet

Barn, ungdom og voksne opplever i ulik grad tilhørighet til stedet de bor. Stedsidentitet kan sies å være stedets betydning og verdi for de som bor der. Faktorer som påvirker dette kan eksempelvis være naturen, fritidsaktivitetene, felles arenaer og møteplasser, skoler, barnehager, trafikale forhold, servicetilbud, boområdene, stedets historie og egenart.

Skolene er ofte viktige møteplasser i nærmiljøet utenom skoletid. Flere steder er skolene møteplasser for fritidsaktiviteter og lokal frivillighet. Lag og foreninger innen kultur, kor og korps, idrett, friluftsliv, velforeninger og foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) bruker skolene til faste organiserte aktiviteter, møter, barnebursdager, åpne arrangementer og feiring av 17. mai. Uteområdene rundt skolene, inkludert lekeplasser, er også viktige møteplasser for egenorganisert aktivitet.

Skoleskyss

Reglene om gratis skoleskyss skal være med på å sikre lik rett til grunnopplæring uavhengig av økonomisk bakgrunn, fysiske forutsetninger, bosted og geografi.

Retten til skyss er regulert i opplæringslovens § 4-1:

«Elevar på 1. trinn har rett til gratis skyss dersom dei bur meir enn to kilometer frå skolen. Elevar på 2. til 10. trinn har rett til gratis skyss dersom dei bur meir enn fire kilometer frå skolen. Elevar har rett til gratis skyss dersom ein del av vegen er særleg farleg eller vanskeleg»

Det er fylkeskommunen som har ansvar for å oppfylle elevers rett til skyss jf. § 28. Kommunen har imidlertid dette ansvaret ved særlig farlig eller vanskelig skolevei. Kommunene betaler en fast sats per elev som har skoleskyss på grunn av avstand eller farlig skolevei. Satsen for en sone er 34 kroner per dag. Per juni 2024 er det ca. 1370 elever som har skoleskyss i Asker.

En skolenedleggelse vil for mange føre til lengre skolevei, noe som kan innebære at barna får rett til skoleskyss. Barna har ikke rett til skyss til og fra SFO, og det kan bety at flere foresatte må bringe og hente barna sine på skolen. Dette vil kunne påvirke hverdagslogistikken for familiene og potensielt øke trafikken rundt skolen.

Skolestørrelse

Skolene i Asker kommune skal ha robuste fagmiljøer og sikre gode tjenester til alle barn og unge i kommunen.

Generelt har størrelsen på skoler både fordeler og ulemper. Forskning viser at de vanligste ulempene ved små skoler er begrenset kompetanse, valg og tilbud enn større skoler. Elevene ved små skoler har færre jevnaldrende å samhandle med, noe som kan begrense deres sosiale utvikling og muligheter til å danne vennskap. For andre kan forutsigbarheten og små miljøer oppleves trygt og forutsigbart.

Professor Thomas Nordahl gjennomførte en dokumentasjonsgjennomgang i 2022 som konkluderer med at det er liten sammenheng mellom elevers trivsel og skolestørrelse, og at det er en svak tendens til at læringsresultatene øker med skolestørrelse til et visst punkt for så å bli svakere. En ideell skolestørrelse for læringsresultater anslås å være 500-700 elever.

Lærere ved små skoler kan oppleve at det er få lærere å samarbeide med og at delingskultur og mangfoldig profesjonsfellesskap er begrenset. Sammenslåing av skoler vil føre til at eksempelvis skolehelsetjenesten og pedagogisk psykologisk tjeneste kan ha større grad av tilstedeværelse som følge av at de må dra ut til færre skoler.

Utdanningsdirektoratet fører statistikk over hvor mange skoler det er i Norge og hvor mange skoler som legges ned. Statistikken fra 2023 viser at det er hyppigst forekomst av små skoler i små kommuner som legges ned, og at nedleggelse ofte fører til lengre avstand til skolen for barna. I mange tilfeller fører nedleggelse til økt bruk av skoleskyss. I 1 av 10 tilfeller blir den kommunale skolen erstattet med en privat skole.

Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Nedleggelse av en skole kan ha samfunnsøkonomiske konsekvenser som påvirker både lokalsamfunnet, individene og kommunen.

En skole fungerer ofte som knutepunkt i et lokalsamfunn. Når en skole legges ned, kan det redusere attraktiviteten for nye innbyggere, noe som fører til lavere innflytting og dermed mindre kundegrunnlag for lokale butikker og tjenester. Dette kan også føre til redusert sysselsetting og en generell svekkelse av det lokale næringslivet. Mindre befolkning kan føre til nedgang i prisen på boligene.

Ligger skolen i et område med en allerede negativ befolkningsvekst, synkende elevtall og få andre offentlige eller private tilbud, kan nedleggelse av skolen ha mindre påvirkning på både boligpriser, næringsliv og lokalsamfunnet. I slike tilfeller kan den samfunnsøkonomiske kostnaden ved å opprettholde driften av skolen være større enn den samfunnsøkonomiske lønnsomheten ved å avvikle driften.

Det vil være vesentlige økonomiske besparelser for en kommune å avvikle en skole, da dette medfører reduserte kostnader knyttet til lønn, vedlikehold og infrastruktur. Velger kommunen i tillegg å selge eiendommen, vil det tilføre salgsinntekter, som igjen vil redusere gjeld- og renteutgifter. Hvis en skolenedleggelse fører til lengre reisevei for elevene, vil det gi økte utgifter for kommunen til transport.

Det kan være utfordrende å fastsette de samlede samfunnsøkonomiske konsekvensene av å legge ned en skole, da de negative effektene for ett tettsted samtidig kan føre til positive virkninger for et annet. Nedleggelsen kan for eksempel svekke det lokale næringslivet og redusere tilflyttingen til det berørte området, mens de omliggende stedene med skoler som mottar flere elever kan oppleve vekst. Økt elevtilstrømning kan styrke skolens ressurser og undervisningstilbud, og gjøre disse skolene mer attraktive for både lærere og elever.

3.2 Nærmere om Folkestad skole

Beliggenhet

Folkestad barneskole er en én-parallell skole på Kana, som ligger 3,5 kilometer fra Holmsbu. Holmsbu er definert som et av Askers 26 nærsentre i kommuneplanen. Her har det vært skole i lang tid, og det eldste skolebygget er fra 1900. Frem til i 2019 var Folkestad et oppvekstsenter med både skole og barnehage. På grunn av få barn ble barnehagen lagt ned i 2023. Skolen ligger i Tofte ungdomsskolekrets, og elever fra Folkestad og Tofte barneskole har rett til plass på Tofte ungdomsskole.

Elevtall og personell

Skolebyggene på Folkestad skole har kapasitet til 190 elever. Fra 2018 har elevtallet sunket, og det er i år 103 elever på skolen. Skolen har 11 lærere, fire assistenter, en kontormedarbeider, en avdelingsleder og en rektor.

På Folkestad skole er det 12,7 elever per lærer på 1. til 4. trinn og 17,73 elever per lærer på 5. til 7. trinn. Gjennomsnittet i Asker kommune er 14,23 elever per lærer på

1. til 4. trinn og 17,76 elever per lærer på 5. til 7. trinn. Lærernormen i Norge regulerer hvor mange elever det kan være per lærer i grunnskolen. Normen sier at det skal være maksimalt 15 elever per lærer på 1. til 4. trinn og maksimalt 20 elever per lærer på 5. til 7. trinn. Tallene viser at Folkestad skole overoppfyller normen og at det er godt med lærerressurser ved skolen.

Skolens resultater

Skolens elevresultater varierer ofte i tråd med elevenes læreforutsetninger. Forskning viser at disse har en sammenheng med foreldrenes utdanningsnivå, inntekt, språkbakgrunn og med familiesituasjonen. Asker bruker en samlet indikatorer for dette ut fra beregninger fra Statistisk sentralbyrå. Denne sosioøkonomiske faktoren kan antyde hvordan elevenes behov for individuelle tiltak varierer fra skole til skole.

Den sosioøkonomiske faktoren ved Folkestad skole er noe høyere (1,11) enn gjennomsnittet for Asker kommune (1,00). Dette antyder at elevene i gjennomsnitt har noe svakere læreforutsetninger enn gjennomsnittseleven i kommunen.

Folkestad skole er en av de minste skolene i Asker. Med få elever på hvert trinn, vil resultatene kunne variere mye fra år til år. På de små skolene blir resultatene av og til unntatt offentlighet ettersom resultater som gjelder få, ikke skal kunne spores til enkeltelever. Se vedlegg 1 for en oversikt over fagresultater og resultater fra undersøkelser.

Elevundersøkelsen er en årlig undersøkelse som skal vise hvordan elevene opplever sin skolehverdag. Ulike spørsmål som belyser elevenes opplevelse av et område, er samlet i en indikator, eksempelvis trivsel og motivasjon. Folkestads resultater på elevundersøkelsen de siste tre årene viser at elevene jevnt over svarer noe mer negativt på de ulike indikatorene enn gjennomsnittet i Asker. Siste års tall for mobbing viser et uheldig utslag på ett trinn. Her arbeider skolen sammen med ledelsen i kommunen for å bedre elevenes opplevelse av et trygt og godt skolemiljø.

Foreldreundersøkelsen går til foreldre på 2., 4. og 6. trinn og viser hvordan foreldrene opplever skolens tilbud og hvordan det er å samarbeide med skolen. Indikatorene korresponderer i noen grad med indikatorene i elevundersøkelsen. Folkestads foreldre svarer noe ulikt på de ulike indikatorene, men uttrykker i gjennomsnitt at de er noe mindre fornøyde med tilbudet enn foreldre ellers i Asker.

Nasjonale prøver gjennomføres hvert år for elever på 5., 8. og 9. trinn. For barneskolene vises resultatene på 5. trinn og hvordan elevene fra avgiverskolen gjør det på 8. trinn. Prøvene viser elevenes ferdigheter i henholdsvis lesing, regning og engelsk lesing. Resultatene vises som skalapoeng, der 50 er det nasjonale gjennomsnittet. På små skoler er det naturlig at resultatene svinger fra år til år fordi enkeltelevers forutsetninger vil kunne påvirke gjennomsnittet mye. Elevene på Folkestad skole skårer på eller under gjennomsnittet for Asker kommune.

Opplæringslovens overordnede del peker på betydningen av profesjonsfellesskapet, og at de ansatte arbeider sammen for stadig å forbedre skolens tilbud. Et mål er at de ansatte kan bidra overfor hverandre med gode erfaringer, samarbeid om utprøving og av og til med kritiske spørsmål for å forbedre skolens tilbud. En ulempe for små skoler, med bare én klasse per trinn, kan være at læreren ikke har noen kollega å samarbeide direkte med om undervisning og vurdering. Dette gjør igjen at elevene blir avhengig av den enkelte lærer.

SFO ved Folkestad skole

Andelen elever som har plass ved skolens SFO har økt de siste to årene. Dette samsvarer med innføring av gratis tid på 1. og 2. trinn de to foregående skoleårene. Andelen med 100 prosent plass er relativt stabil, og omtrent på gjennomsnittet i Asker. Det skyldes at mange elever benytter skoleskyss, som bare henter elevene etter skoledagens slutt. Ingen av elevene har SFO-plass på 4. trinn. Elevene får ikke gratis skoleskyss til eller fra SFO. En overflytting av elevene til Tofte skole kan medføre økt trafikk og mer kjøring for foreldrene.

Skolevei og skoleskyss ved Folkestad skole

Folkestad er den skolen i Asker med høyest andel elever med rett til skoleskyss. Ca. 90 prosent av elevene har skoleskyss, og for de fleste skyldes dette lang vei til skolen. Eksempelvis bor 67 prosent av elevene på Klokkarstua og Verket, som ligger ca. 1 mil fra skolen. En del av elevene som bor under 4 kilometer fra skolen, har likevel skyss fordi skoleveien ikke regnes som trygg. Asker kommune betaler i dag 570 000 kroner årlig i skoleskyss knyttet til Folkestad skole.

Elever på privat skole i skolens nærområde

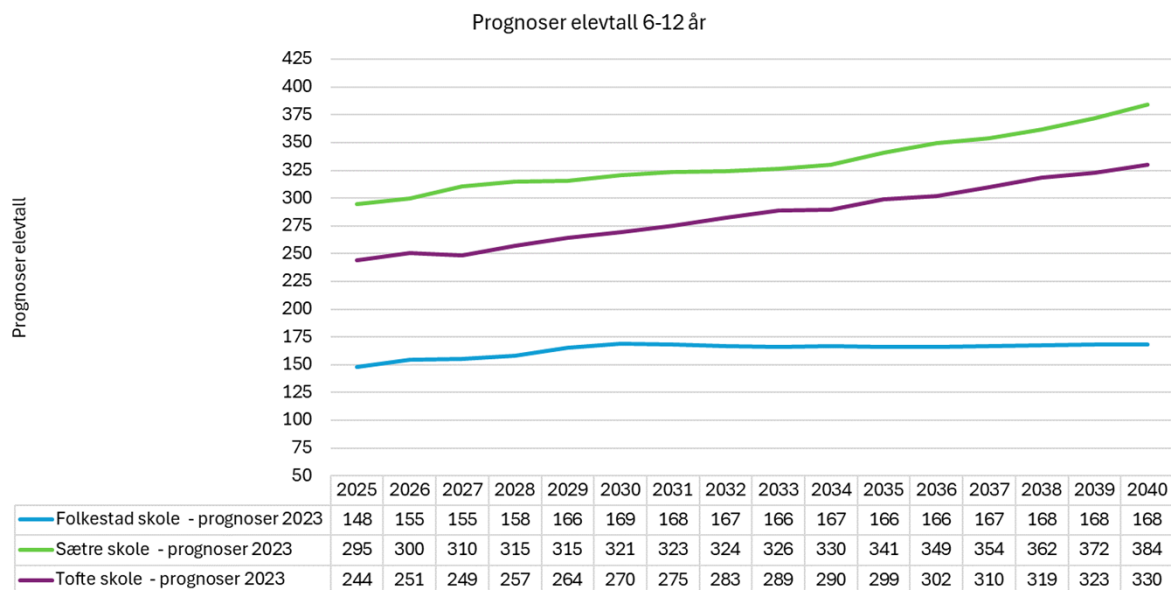
Av elevene som har Folkestad skole som nærskole, er det relativt mange som velger å gå på Steinerskolen i Hurum. Steinerskolen ligger mellom Klokkarstua og Sætre, 3,5 kilometer fra Klokkarstua. Skoleåret 2023/2024 gikk 26 prosent av elevene som sogner til Folkestad skole på Steinerskolen. De fleste av disse bor på Klokkarstua. Andelen elever i private skoler som har Tofte og Sætre som nærskole er relativt lav, henholdsvis 6 prosent og 4 prosent.

Kommunen har ansvar for å sikre kapasitet til alle elever i kretsen, uavhengig av om elever velger privat eller offentlig skole. Den beregnede elevtallsutviklingen er for de fleste skoler derfor litt høyere enn det faktiske elevtallet ved skolene.

Kapasitet i ungdomsskolesonene Tofte og Sætre

Det er overkapasitet ved flere av skolene i Tofte og Sætre ungdomsskolekretser. Se vedlegg 2 for kart over kretsene. Tofte barneskole har kapasitet til 333 elever og har i år 207 elever. Sætre barneskole har kapasitet til 381 elever og har dette skoleåret 287 elever. Prognoser viser at det kommer til å være en svak økning (ca. 10-20 elever) i elevtallet ved Folkestad skole frem til 2040. De to andre skolene får en større økning (80-90 elever) i samme periode.

Figur 1 viser prognoser for utviklingen i elevtall frem til 2040:

Tofte barneskole og Sætre barneskole har til sammen plass til ca. 200 flere elever. Tabellen under viser at Tofte skole ut fra prognosene vil fylles opp i perioden frem til 2040. Tofte har i dag både en liten spesialavdeling og en velkomstkasse, og disse bruker noe av den ledige kapasiteten. Dette er tilbud som kan vurderes flyttet til andre skoler hvis det skulle bli behov.

Sætre skole får nytt skolebygg i 2027/2028 og blir en tre-parallell barneskole med kapasitet til 500 elever. Sætre skole vil da få plass til mange flere elever enn i dag. Nye Sætre barneskole bygges fordi dagens skole ligger innenfor sikkerhetssonen til bedriften Chemring Nobel, som produserer høyeksplosiver. Det er valgt å bygge ny skole med større kapasitet for å møte veksten i elevtallet og bidra til å utvikle Sætre som et lokalsenter.

Figur 2 viser kapasitet ved skolen opp mot historiske/faktiske elevtall og mot prognoser for elevtallsutvikling i skolekretsene. Positive (grønne) tall viser overkapasitet:

Kapasitet barneskole	Folkestad skole		Sætre skole		Tofte skole	
	Faktisk elevtall	Prognoser 2023	Faktisk elevtall	Prognoser 2023	Faktisk elevtall	Prognoser 2023
2010	52		- 5		191	
2011	64		14		200	
2012	65		4		204	
2013	68		27		199	
2014	61		18		209	
2015	60		28			
2016	56		22			
2017	55		17		99	
2018	41		32		108	
2019	51		50		113	
2020	61		61		110	
2021	79		74		111	
2022	78	32	76	60	81	80
2023	88	43	99	79	121	85
2024	87	33	94	82	126	95
2025		42		86		89
2026		35		81		82
2027		35		71		84
2028		32		185		76
2029		24		185		69
2030		21		179		63
2031		22		177		58
2032		23		176		50
2033		24		174		44
2034		23		170		43
2035		24		159		34
2036		24		151		31
2037		23		146		23
2038		22		138		14
2039		22		128		10
2040		22		116		3

Det er i dag kapasitet til alle elevene ved Folkestad skole på Tofte skole. Alternativt kan elevene fordeles mellom Tofte skole og Sætre skole. For de elevene som bor på Klokkarstua og Verket, er det kortest skolevei til Sætre skole. Elevene som bor nærmere Folkestad, i områdene rund Kana og Holmsbu, har kortere vei til Tofte skole. 69 av dagens elever har kortest vei til Sætre skole, mens 35 av dagens elever har kortest vei til Tofte skole. Kostnadene for skyss vil være lik uavhengig av om alle elevene begynner på Tofte skole eller at de deles mellom Tofte og Sætre skoler. Alle

elevene vil måtte ha skyss hvis de får ny nærskole, men de fleste får noe lenger reisevei enn i dag. Det vil trolig måtte gjøres tiltak ved Tofte barneskole for å sikre nok areal til å kunne ta imot flere busser med skoleskyss.

Ved en eventuell nedleggelse av Folkestad skole, vil det bare være én barneskole igjen i Tofte ungdomsskolekrets. Elevene vil da i mindre grad få miljøskifte ved overgang til ungdomsskolen, og de samme elevene vil gå sammen alle de 10 årene på grunnskolen. Dette er relativt vanlig i Norge, og flere kommuner har skoler for hele grunnskoleløpet fra 1. til 10. trinn.

Hvis Folkestad skolekrets blir delt mellom Sætre og Tofte barneskolekretser, betyr det også at elevtallet vil gå ned ved Tofte ungdomsskole. Tofte ungdomsskole er i dag den ungdomsskolen i Asker kommune med lavest elevtall. Skolen har dette skoleåret 164 elever, men en kapasitet til 230 elever. Prognosene viser at det i likhet med Tofte barneskole vil bli en gradvis økning i elevtallet frem til 2040 ved ungdomsskolen, og at den da vil nærme seg full med den skolekretsen som gjelder i dag.

Kretsgrenseendringer

Hvis Folkestad skole legges ned, vil det måtte gjøres kretsgrenseendringer, enten ved at skolekretsen legges til Tofte skolekrets eller ved at Folkestad skolekrets deles mellom Tofte og Sætre barneskoler. Opplæringsloven § 2-6 sier at det ved fastsettelse av skolekretser særlig skal vektlegges hvilken skole som ligger nærmest. Det kan også vektlegges forhold som topografi, trafikkforhold og kapasitet ved skolene når det fastsettes skolekretser. For elevene ved Folkestad skole vil de som bor i og rundt Klokkarstua være nærmest Sætre skole, mens elevene som bor rundt Folkestad og i Holmsbu vil være nærmere Tofte skole.

Tilstand og kostnader knyttet til bygg og uteområder

Byggene som utgjør Folkestad skole er bygget i ulike tidsperioder og er i ulik tilstand. Det eldste bygget, Sløydbygget, er fra 1900 og er i dårlig teknisk tilstand. Hovedbygget der klasserommene ligger er fra 1950, og er også i dårlig teknisk tilstand. SFO-bygget og bygget hvor barnehagen tidligere holdt til er fra 1990 og 1991, og har begge en utilfredsstillende tilstand. Flerbrukshallen ble bygget i 2006 og er i god tilstand, og vil ikke ha behov for oppgradering de neste fem årene.

Det er vurdert at byggene som brukes til skole er utdaterte og har et stort vedlikeholdsetterslep, med et beregnet oppgraderingsbehov på ca. 30 mill. kroner de neste ti årene. Multiconsult gjennomførte i 2022 en kartlegging på oppdrag fra Asker kommune som viser at Folkestad skole er det skolebygget som er i dårligst stand i Asker. Det vises til vedlegg 4 for en oversikt over beregnede vedlikeholdskostnader (Multiconsult).

De årlige kostnadene til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av bygget til Folkestad skole er på 1,75 mill. kroner. Forvaltningskostnader er offentlige avgifter, forsikringer og administrasjon. Driftskostnader er løpende drift, ettersyn, energi,

renhold. Vedlikeholdskostnader er periodisk vedlikehold og utskiftninger, det vil si det som kan defineres som prosjekter for å opprettholde byggets funksjon.

Utviklingskostnader er endringer i bygget som følge av endringer i virksomhet, offentlige pålegg og standardheving. Dersom skolen ikke legges ned, må det utarbeides en langsiktig plan både for bygg og uteområder og det må bevilges midler til oppgradering.

Skolen har et stort og godt uteområde, som blant annet brukes til uteundervisning. Det ble etablert en aktivitetsløype for noen år siden. Det er ikke andre tilbud for lek i nærheten, og kommunedirektøren kjenner heller ikke til at skolegården brukes i særlig grad utenom skoletid. Dersom tomten ikke selges, er det et relativt stort område kommunen må drifte videre. Det vil være behov for en del opprydding og fjerning av lekeapparater som krever daglig oppsyn.

Lokalområdet

Skolen ligger litt utenfor Holmsbu, og det er få barn som bor i nærområdet til skolen. Det er ca. 3,5 kilometer fra Holmsbu sentrum til skolen. Folkestad skole er et av samlingspunktene i området, og særlig Folkestadhallen (flerbrukshallen) er mye brukt på ettermiddager og kvelder. Det er aktiviteter i hallen hver ettermiddag, og andre etasje brukes mye av foreninger og lag i nærområdet. Skolebyggene brukes derimot ikke så mye etter skoletid. Det er flere tradisjoner hvor skolen står sentralt. Som for de fleste barneskoler er den en viktig samlingsplass på 17. mai. Skolen er en kulturbærer, og oppleves av mange som en arena for tilhørighet og identitet.

Folkestad skolekrets er delt opp i plansonene Klokkarstua og Holmsbu. Det har vært en nedgang i antall barn (0-15 år) fra 2014 til 2023. Det er ikke en like tydelig utvikling i innflytting og utflytting i de to plansonene, men generelt har det vært flere som har flyttet fra Holmsbu enn til Holmsbu. Det er også flere som har flyttet til Klokkarstua enn fra Klokkarstua. Inn- og utflytting har i liten grad påvirket befolkningsutviklingen i disse plansonene. Det vises til vedlegg 3 for en oversikt over befolkningsfremskrivninger.

I tilknytning til senterstrukturen i Asker tilrettelegges det for arbeidsplassutvikling, boligbygging og befolkningsvekst. Tilstrekkelig skolekapasitet er en forutsetning for vekst. Folkestad barneskole ligger perifert når det gjelder den planlagte senterstrukturen og ca. 90 prosent av elevene har skoleskyss. Majoriteten av befolkningen bor i tilknytning til de to tettstedene og nærsentrene Holmsbu og Klokkarstua. Det legges i kommuneplanen opp til en samlet boligbygging på rundt 250 boliger i disse to tettstedene. Nedleggelse av Folkestad skole og overføring av elevene til Tofte og Sætre skoler anses å ha begrenset betydning for stedsutvikling og vekst i dette området.

Konsekvenser for elever og foresatte

Ved nedleggelse og bytte av skole, vil tilhørigheten dagens elever har til skolen sin opphøre. Utfordringer knyttet til bytte av skole vil særlig gjelde for dagens elever. Dersom elevene blir delt mellom Sætre og Tofte barneskoler, kan dette oppleves som en ytterligere oppløsning av et elevmiljø. Både elever og foreldre kan kjenne på tap av tilhørighet som de har etablert gjennom skolefelleskapet.

Alle elevene ved Folkestad skole vil få skyss på grunn av lang skolevei dersom skolen blir lagt ned. De fleste vil få lengre avstand til den nye skolen, og bruke lenger tid til og fra skolen. Lengre skolevei og tid på buss vil kunne påvirke hverdagslogistikken til elevene og deres familier. Kommunen og skolene vil jobbe for å skape et trygt miljø på veien til og fra skolen.

Skolenedleggelse kan også påvirke hvilke fritidsaktiviteter barna og ungdommene søker mot. Folkestadhallen kan fortsatt være i drift, selv om skolen legges ned.

Økonomisk beregning

Tabellen under viser at det er beregnet en innsparing ved nedleggelse av Folkestad skole på ca. 8,5 mill. kroner årlig i driftsbudsjettet. Beløpet inkluderer ca. 1,75 mill. kroner årlig i forvaltnings-, drifts-, vedlikeholds- og utviklingskostnader (FDVU). I handlingsprogramperioden 2025-2028 utgjør den samlede innsparingen ca. 34 mill. kroner. Dersom skolen ikke legges ned, vil det også påløpe økte investeringskostnader til vedlikehold på ca. 30 mill. kroner de neste ti årene.

Figur 3 viser beregnet økonomisk innsparing knyttet til nedleggelse av Folkestad skole:

Beregnet økonomisk innsparing Folkestad skole og SFO

Personalkostander - lønn inkl. sosiale kostnader	
Personale - Ledelse og ansatte ved skolen	7 340 000
Drift av bygg	
FDVU (forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling)	1 750 000
Delsum - besparelse	9 100 000
Økte kostnader og tap av inntekt	
Tap av rammetilskudd, antall kommunale grunnskoler som utløser tilskudd	540 000
Skoleskyss	100 000
Delsum - økte kostnader	640 000
Netto besparelse	8 460 000

Beregningen inkluderer personalutgifter til ledelse og ansatte ved skolen, samt forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader knyttet til bygget.

Skolebygget er utdatert og i dårlig tilstand og har et stort vedlikeholdsetterslep. Dersom bygget ikke skal avhendes, må det i tillegg bevilges midler til en langsiktig oppgraderingsplan.

Asker kommune får rammetilskudd for hver grunnskole kommunen har i drift. Ved en eventuell nedleggelse vil kommunen miste rammetilskuddet for Folkestad skole.

Flere elever vil ved en nedleggelse ha rett på skoleskyss. Beregningen inkluderer kommunens økte kostnader til dette.

Den andelen av elever som i dag ikke har rett på skoleskyss, vil få dette på grunn av avstand ved bytte av skole. Beregningen inkluderer kommunens økte kostnader til dette.

Folkestad skole ligger på en større eiendom eid av Asker kommune. Eiendommen er regulert til offentlig formål og må omreguleres ved et eventuelt salg. Eiendommens formål i kommuneplanens arealdel må endres, og det må opprettes ny grunneiendom.

Sak om salg av kommunale eiendommer

Kommunedirektøren vil legge frem egen sak om salg av kommunale eiendommer 2025-2028. Saken vil inneholde en liste med eiendommer som foreslås solgt i perioden. Videre vil saken foreslå en fremdriftsplan for når de ulike eiendommene skal selges, en verdivurdering av de enkelte eiendommene, hva slags driftskonsekvenser salget vil innebære, reguleringsstatus for eiendommen og en

vurdering av hvor salgbare eiendommene er. Skolene som foreslås nedlagt vil bli inkludert i saken.

4. Kommunedirektørens vurdering

Asker kommune står i en svært krevende økonomisk situasjon, og må belage seg på et permanent lavere inntektsnivå i årene fremover. Kommunedirektøren legger derfor opp til en omstilling og effektivisering på omkring 0,5 mrd. kroner i perioden 2024-2026.

Kommunedirektøren foreslår som følge av den alvorlige økonomiske situasjonen å legge ned fire skoler. Det er plass til elevene ved andre skoler i rimelig nærhet.

Nedleggelse av de fire skolene vil gi en innsparing på 30 mill. kroner årlig eller 120 mill. kroner i handlingsprogramperioden 2025-2028. I tillegg kommer kostnader knyttet til vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen. Vedlikeholdsetterslepet ved de fire skolene er beregnet å ha en samlet investeringskostnad på 122,3 mill. kroner de neste ti årene.

Dersom nedleggelse av skolene ikke blir vedtatt, må det gjennomføres andre omstillingstiltak i oppvekstsektoren. Dette vil for eksempel være kutt i totalt 30 årsverk fordelt på lærere, PP-tjenesten, skolehelsetjenesten eller barnevernet. Dette vil få konsekvenser for kvaliteten i tjenestene.

En nedleggelse av de fire skolene går ikke på bekostning av lærertettheten, og Asker vil fortsatt ligge over den nasjonale normen. Dette innebærer at Asker kommune fortsatt kan ivareta elever med særskilte behov på en god måte i ordinær undervisning, uten at behovet for individuelle tiltak øker.

Dersom skolene ikke legges ned, og det i stedet må kuttes i antall lærerårsverk, vil lærertettheten gå ned. Behovet for individuelle tiltak (spesialundervisning) og utgiftene til dette vil dermed kunne øke.

Kommunedirektøren har forståelse for at noen elever ved nedleggelse og bytte av skole vil oppleve det som krevende å komme inn i et nytt miljø, få nye lærere og ny klasse. For andre vil et nytt og større miljø kunne være positivt ved at de får nye venner og noen de deler felles interesser med. Kommunedirektøren vil forsikre elever og foresatte om at medarbeiderne ved skolene vil gjøre sitt beste for å inkludere alle elever og at de blir en del av fellesskapet.

Kommunen vil legge til rette for god informasjon, medvirkning og medbestemmelse med innbyggere, elever og ansatte som blir berørt av endringene.

Kommunedirektøren anbefaler at Folkestad skole legges ned, og at det gjennomføres kretsendringer (jf. vedlegg 2) slik at skolekretsen deles mellom Tofte og Sætre

barneskoler. Skolekretsen foreslås delt mellom plansonene Klokkarstua og Holmsbu, og grensen mellom de to kretsene vil gå ca. ved Toftevei 15.

Folkestad skole er en liten skole i et område hvor få elever bor i nærheten av skolen. Så langt kommunedirektøren kjenner til, er skolen og skolens uteområder relativt lite brukt på ettermiddag og kveldstid. Betydningen av skolen som møteplass i nærmiljøet virker å være begrenset, men har betydning for stedsidentitet. Idrettshallen i nærheten av skolen er godt besøkt.

Folkestad skole er ikke omfattet av kommunens planer om senterstruktur. Ca. 90 prosent av elevene får skoleskyss på grunn av lang skolevei. Majoriteten av befolkningen bor i tilknytning til de to tettstedene og nærsentrene Holmsbu og Klokkarstua. Det legges i kommuneplanen opp til en begrenset boligbygging i tilknytning til de to tettstedene. En nedleggelse av skolen vil i liten grad påvirke stedsutviklingen og veksten i Holmsbu og Klokkarstua.

Samtlige elever vil måtte ha skoleskyss dersom Folkestad skole legges ned og elevene overføres til Tofte og Sætre skoler. Dette kan oppleves som en ekstra utfordring for enkelte elever og deres foresatte, og vil kunne påvirke hverdagslogistikken for familiene.

Kommunedirektøren har beregnet en årlig nettoeffekt ved nedleggelse av Folkestad skole på 8,5 mill. kroner. I handlingsprogramperioden 2025-2028 utgjør den samlede innsparingen 34 mill. kroner. I tillegg kommer en besparelse på 30 mill. kroner i investeringskostnad knyttet til nødvendig vedlikehold av bygget. Inntekter knyttet til et eventuelt fremtidig salg av eiendommen inngår ikke i beregningsgrunnlaget, da det vil bli lagt frem en egen sak om salg av kommunale eiendommer.

Vurderinger av hva som er barnets beste ligger til grunn for alle saker som gjelder barn og ungdom. Kommunedirektøren vurderer at en skolenedleggelse er inngripende og kan skape usikkerhet for elevene på skolen. For elevene ved Folkestad skole vil imidlertid muligheten ved å gå på en skole med et større fagmiljø, mer robust drift og flere medelever kunne gi positive gevinster. Skolens resultater ligger en del under gjennomsnittet i Asker, og antyder at elevene kan ha nytte av at de ansatte har et større fagmiljø.

Kommunedirektøren anerkjenner at skolen for mange også har en betydning som lokalsamfunnsarena. Kommunedirektøren har i sin helhetlige vurdering lagt særlig vekt på å finne løsninger som opprettholder kvaliteten i utdanningen, samtidig som kostnadene reduseres. Kommunedirektøren vurderer at de foreslåtte skolenedleggelsene har mindre negative konsekvenser for elevene enn en betydelig reduksjon i grunnbemanningen i skolene, og derfor er til barnets beste.

5. Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler å sende forslag om å legge ned Folkestad skole og andre skolekretsen i området på høring med seks ukers høringsfrist.

Kommunedirektøren oppfordrer alle berørte til å uttale seg i høringsperioden, slik at saken blir godt opplyst fra innbyggere og andres perspektiv.

For å sikre at barn i tråd med FNs barnekonvensjon skal få uttale seg i saker som gjelder dem. Kommunedirektøren vil tilrettelegge for en prosess på berørte skoler som gir elevene mulighet til å bli hørt. De kan ha andre perspektiver på saken enn de voksne har, og deres stemme er viktig for å gi et mer helhetlig bilde av situasjonen og konsekvenser ved en eventuell skolenedleggelse. Det vil utarbeides spesifikke spørsmål til barn og ungdom som de vil kunne gi innspill på.

Skolenes ledelse vil sørge for at elevene ved de aktuelle skolene får informasjon og mulighet til selv å stille spørsmål hvis de lurer på noe, at alle klasser ved de berørte skolene har dette som tema, og at det arrangeres elevrådsmøter i løpet av høringsperioden.

Etter høringsrunden vil saken komme til annengangsbehandling i november og endelig behandling i desember 2024.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Vedlegg 1 - Folkestad skole - elevresultater

Vedlegg 2 - Folkestad - skolekretser

Vedlegg 3 - Notat - Befolkningsframskriving 2023 - dokumentasjon av metode

Vedlegg 4 - Beregnede vedlikeholdskostnader (Multiconsult)

Saksprotokoll

Arivsak
24/14232

Saksbehandler
Kai Erik Lund

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	32/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	42/24

Høring– forslag om nedleggelse av Folkestad skole

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 19.09.2024 sak 32/24

Behandling

Kommunalsjef Terje Larsen og kommunalsjef Tor Olav Tangen innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende alternative forslag:

Ungdomsrådet stiller alternativt forslag til kommunedirektørens forslag til vedtak punkt 1. og 2. Punktene erstattes med følgende setning:

1. Folkestad skole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.

Isak Gregers Eriksen ba om å få protokollført følgende begrunnelse:

Ungdomsrådet ønsker å erstatte innstillingens punkt 1. og 2. da vi mener skolene ikke bør legges ned, men vi ønsker fortsatt saken på høring. Lokalskolene fungerer svært godt i sine lokalsamfunn, innsparingen forutspeilet er for liten når man ser de enorme konsekvensene i sammenheng. Det er også verdt å merke seg at saksfremlegget fra kommunedirektøren skaper ett feilaktig bilde av handlingsrommet til politikerne. Det virker som om de bare har to valg: enten å legge ned skolene, eller kutte i antall lærere. Dette er selvfølgelig feil, til tross for trangere økonomi finnes det ett relativt stort handlingsrom i budsjettet (både på inntekts og utgifts siden). ---

Filip Haug-Brodersen fremmet følgende tilleggsforslag:

Nytt punkt:

Ungdomsrådet ber kommunedirektøren ta stilling til de enorme ringvirkningene av nedleggelse av Folkestad Skole, da skolen er en trygg og nær oppvekstarena for lokalmiljøet.

Filip Haug-Brodersen ba om å få protokollført følgende begrunnelse:

En veldig stor andel av elevene har allerede en lang reisevei med buss. De alternative skolene ligger flere mil lengre unna hjemplassen. Barn helt ned til fem år vil komme til å sitte opp til tre kvarter med busstur en vei. Foresatte med elever på 1-4. trinn må også kjøre denne lange veien for å hente på SFO.

Det er også foreslått ny skolekretsdeling, elevene på Folkestad skole skal deles på 2 skoler. Dette vil føre til at vennskap blir oppløst og kan medføre redsel, mistriivsel og ungt utenforskap. Er det slik politikerne ønsker å skjerme sårbare grupper?

Fritidsaktivitetene for barna i regi av Holmsbu Idrettsforening gjennomføres på skolen i Folkestadhallen. 30-60 barn har sitt første møte med idretten i trygge omgivelser i nærmiljøet hver uke. Også denne aktiviteten vil bli borte hvis skolen legges ned. Dersom idrettslaget ikke har et rekrutteringsgrunnlag, vil også medlemstall og derved øvrig tilbud opphøre. Lokale løp og turneringer, drift av klubbhus og lysløyper vil måtte opphøre.

Ønsker kommunen å legge ned hele lokalsamfunn?

Kommunedirektøren sier vi skal skjerme sårbare grupper. I saksdokumentene kan vi lese at en spesialavdeling på Tofte må vurdere å flyttes. Er ikke dette de mest sårbare barna vi har? Denne avdelingen ble bygget i fjor, det er helt utrolig at man tenker at denne kan legges ned allerede nå.

Det har heller ikke kommet frem hva det koster å ruste opp mottakerskolene? Denne kostnaden vil vi gjerne se kalkyler for.

Vi spør igjen; vil kommunen legge ned hele lokalsamfunn? Hvordan skal vi sikre boligvekst når vi samtidig legger ned lokale tilbud? Vi mener vi må gå for at alle skal spare litt – alle må ta en for laget, en kommune står sammen også i vanskelige tider.

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende tilleggsforslag:

Nytt punkt:

Ungdomsrådet ber kommunestyret, og øvrige politikere innstendig å stemme imot forslaget om nedleggelse av Folkestad skole. Innsparingen vil være for liten, sammenlignet med de enorme negative konsekvensene lokalsamfunnet, elevene og Asker kommune vil oppleve på sikt. Ungdomsrådet presiserer at det er rom for prioriteringer i forslaget fra kommunedirektøren, og i handlingsprogrammet for øvrig.

Det er altså fullt mulig å bevare lokalskolene, det handler om politisk vilje, og prioriteringer. Vi ber innstendig om at de folkevalgte lytter til lokalsamfunnene og ungdomsrådet, ved å sørge for ansvarlige prioriteringer som bevarer det bærekraftige lokalsamfunnet rundt Folkestad skole i henhold til bærekrafts målene og kommuneplanen. Sånn forslaget foreligger er det uansvarlig skolepolitikk, såvel som høyst uansvarlig kortsiktig økonomisk tankegang.

Eriksens alternative forslag ble holdt opp mot innstillingen. Eriksens forslag ble vedtatt mot 2 stemmer (Alexander Marvin og Mathias Myhre). Eriksens forslag ble så enstemmig vedtatt.

Eriksens tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Haug-Brodersens tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 3. ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Folkestad skole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.
2. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.
3. Ungdomsrådet ber kommunedirektøren ta stilling til de enorme ringvirkningene av nedleggelse av Folkestad Skole, da skolen er en trygg og nær oppvekstarena for lokalmiljøet.
4. Ungdomsrådet ber kommunestyret, og øvrige politikere innstendig å stemme imot forslaget om nedleggelse av Folkestad skole. Innsparingen vil være for liten, sammenlignet med de enorme negative konsekvensene lokalsamfunnet, elevene og Asker kommune vil oppleve på sikt. Ungdomsrådet presiserer at det er rom for prioriteringer i forslaget fra kommunedirektøren, og i handlingsprogrammet for øvrig.

Det er altså fullt mulig å bevare lokalskolene, det handler om politisk vilje, og prioriteringer. Vi ber innstendig om at de folkevalgte lytter til lokalsamfunnene og ungdomsrådet, ved å sørge for ansvarlige prioriteringer som bevarer det bærekraftige lokalsamfunnet rundt Folkestad skole i henhold til bærekrafts målene og kommuneplanen. Sann forslaget foreligger er det uansvarlig skolepolitikk, såvel som høyst uansvarlig kortsiktig økonomisk tankegang.

Saksprotokoll

Arivsak
24/14232

Saksbehandler
Kai Erik Lund

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	32/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	42/24

Høring– forslag om nedleggelse av Folkestad skole

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 24.09.2024 sak 42/24

Behandling

Utvalgsleder Elisabeth Holter-Schøyen (V) innledet til saken.

Direktør Kai Erik Lund, rådgiver Jo-Rasmus Holt Zachariassen og kommunalsjef Terje Larsen presenterte saken og svarte ut spørsmål (presentasjon).

Elisabeth Holter-Schøyen (V) fremmet følgende alternative forslag til vedtak på vegne av V, H, og Frp:

1. Utvalget tar kommunedirektørens forslag om nedleggelse av Folkestad skole til orientering.
2. Kommunedirektørens forslag om å legge ned Folkestad skole, og tilhørende endring av skolekretsgrenser for området sendes på høring, slik dette fremgår av vedlegg til saken.
3. Forslagene sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Anne Høie Guettler fremmet følgende tilbakesendelsesforslag:

Saken sendes tilbake til administrasjonen for en ny utredning som viser andre alternativer enn skolenedleggelse og kutt i stillinger. Det skal drives aktiv medvirkning i løpet av prosessen, og saken som legges frem skal vise:

- Hvordan barnets beste er ivaretatt i forslaget.
- En barnerettighetsvurdering.
- De sosioøkonomiske konsekvensen av de ulike forslagene.

Høie Guettlers forslag ble holdt opp mot Holter-Schøyens forslag.

Høie Guettlers forslag fikk 2 stemmer (SV og MDG) og falt.

Holter-Schøyens forslag fikk 9 stemmer (A, V, H og Frp) og ble vedtatt.

Marie Østensen (A) ba om følgende protokolltilførsel:

Det har fremkommet informasjon om at saksfremleggene i sak 42/24 ikke er korrekt hva angår både skolebyggenes tilstand og kostnadsberegningene.

Denne representanten mener at dette er uheldig, da det da vil komme høringsinnspill på feil grunnlag.

Protokolltilførselen ble tilsluttet av Paal Steine (MDG).

Vedtak

1. Utvalget tar kommunedirektørens forslag om nedleggelse av Folkestad skole til orientering.
2. Kommunedirektørens forslag om å legge ned Folkestad skole, og tilhørende endring av skolekretsgrenser for området sendes på høring, slik dette fremgår av vedlegg til saken.
3. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Asker
kommune

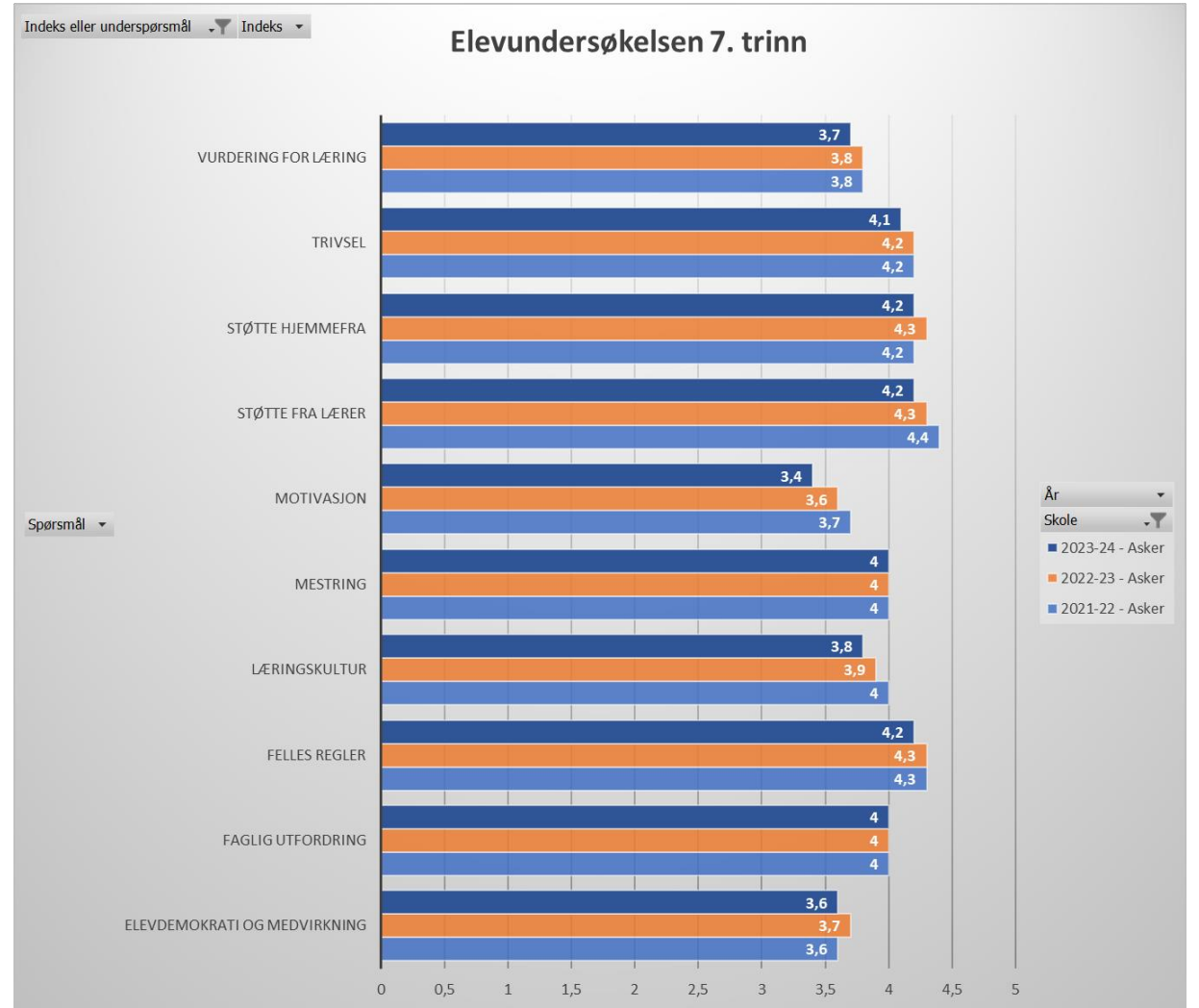
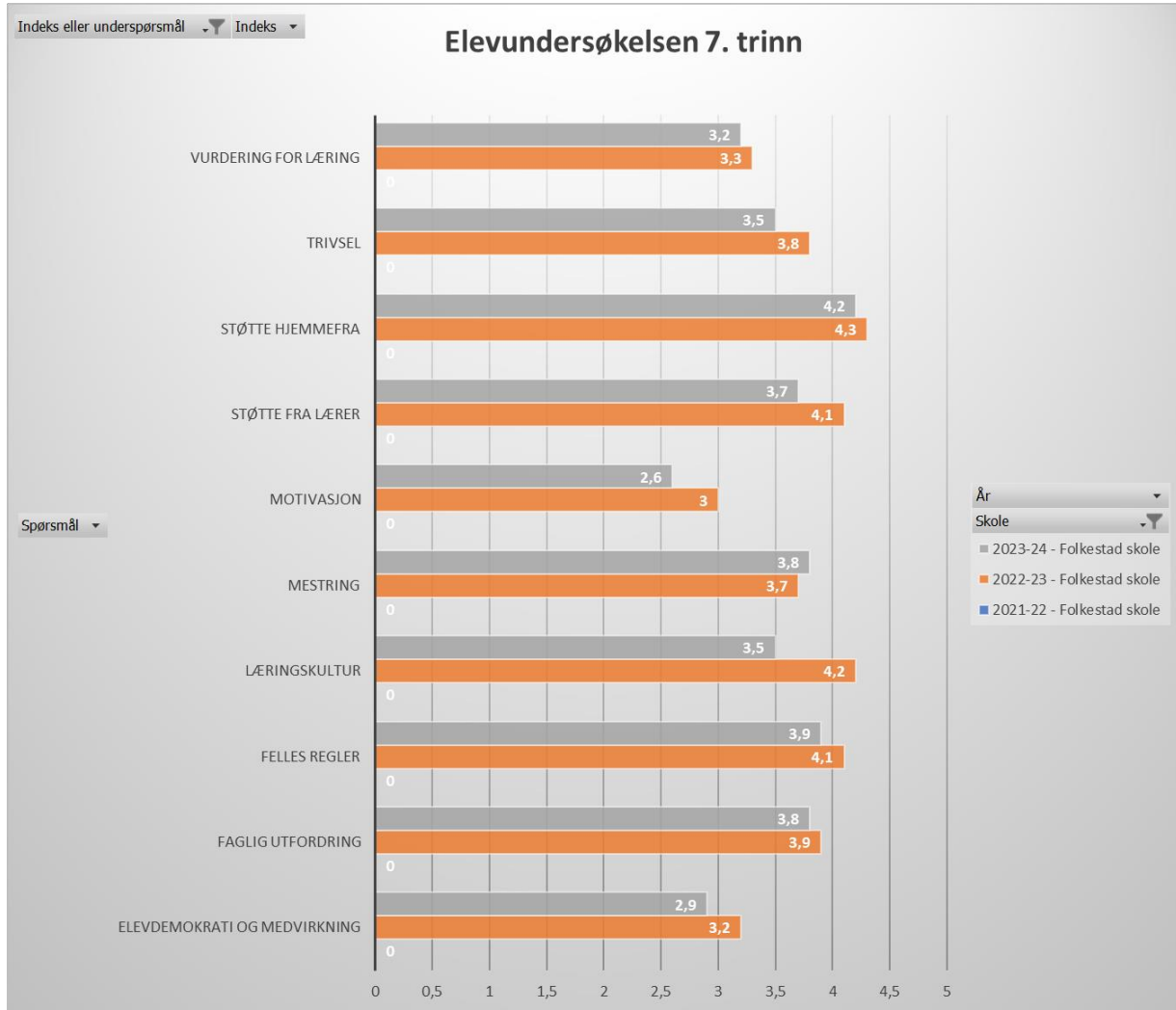
Folkestad skole

Elevresultater

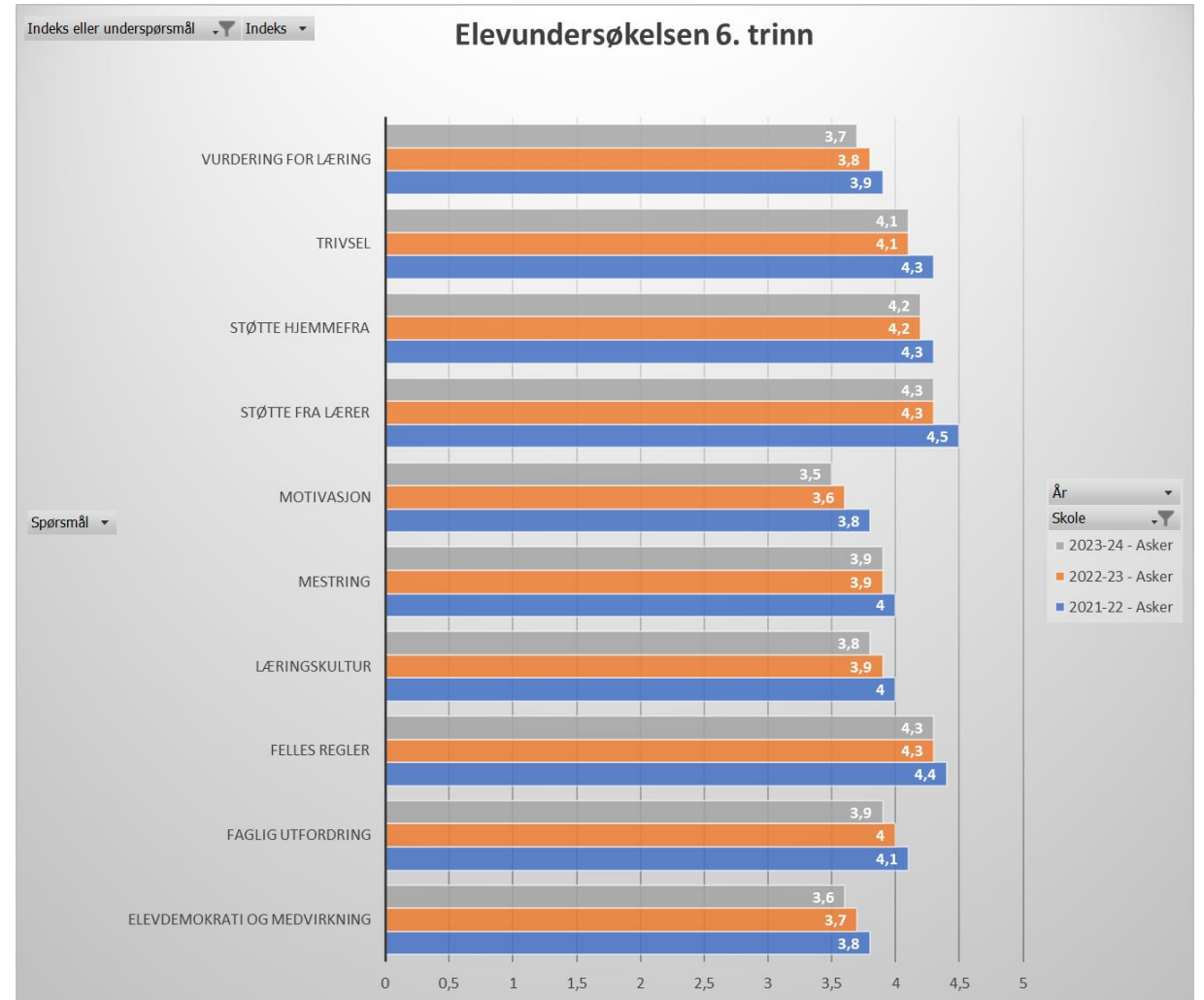
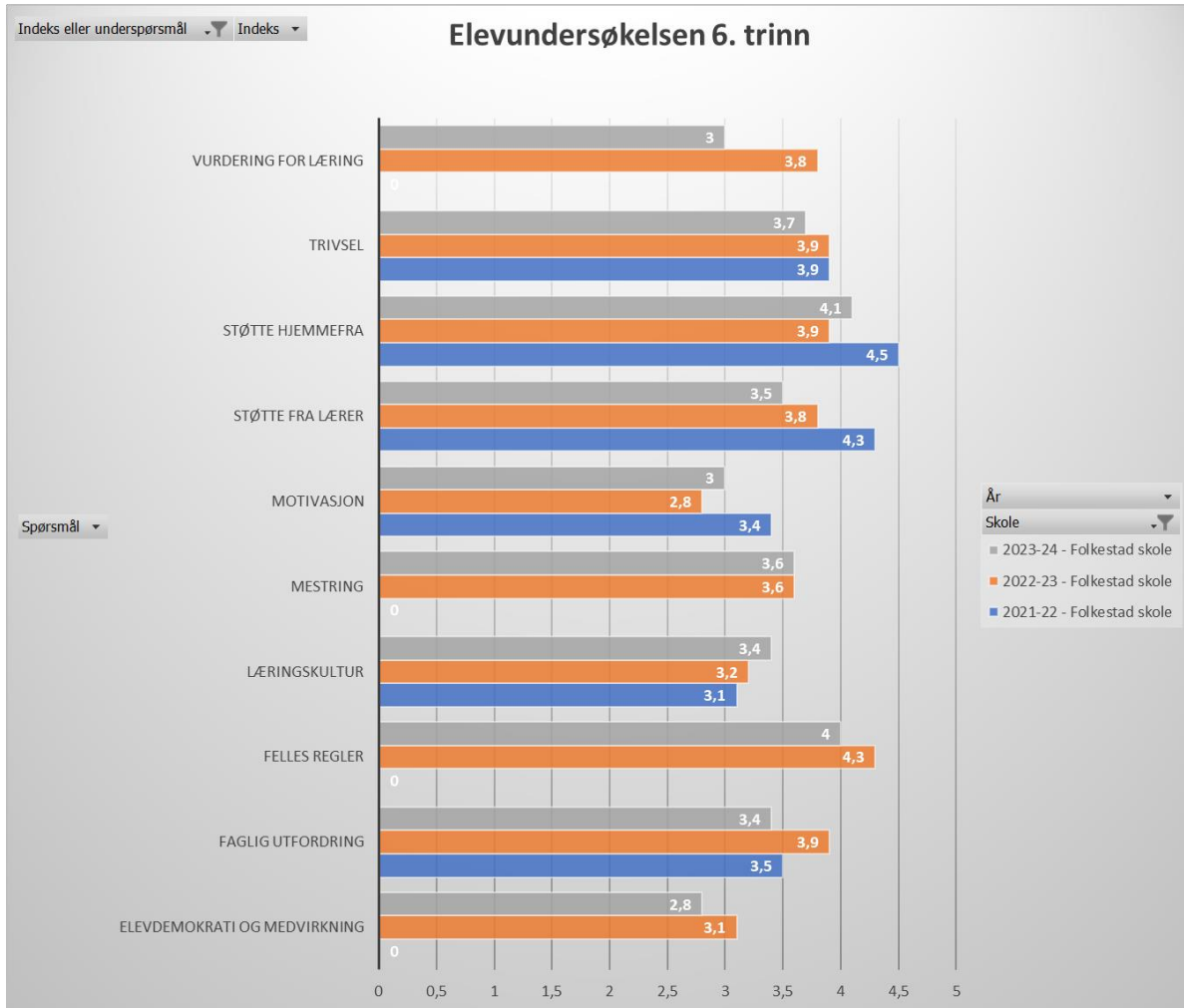

Elevundersøkelsen 7. trinn

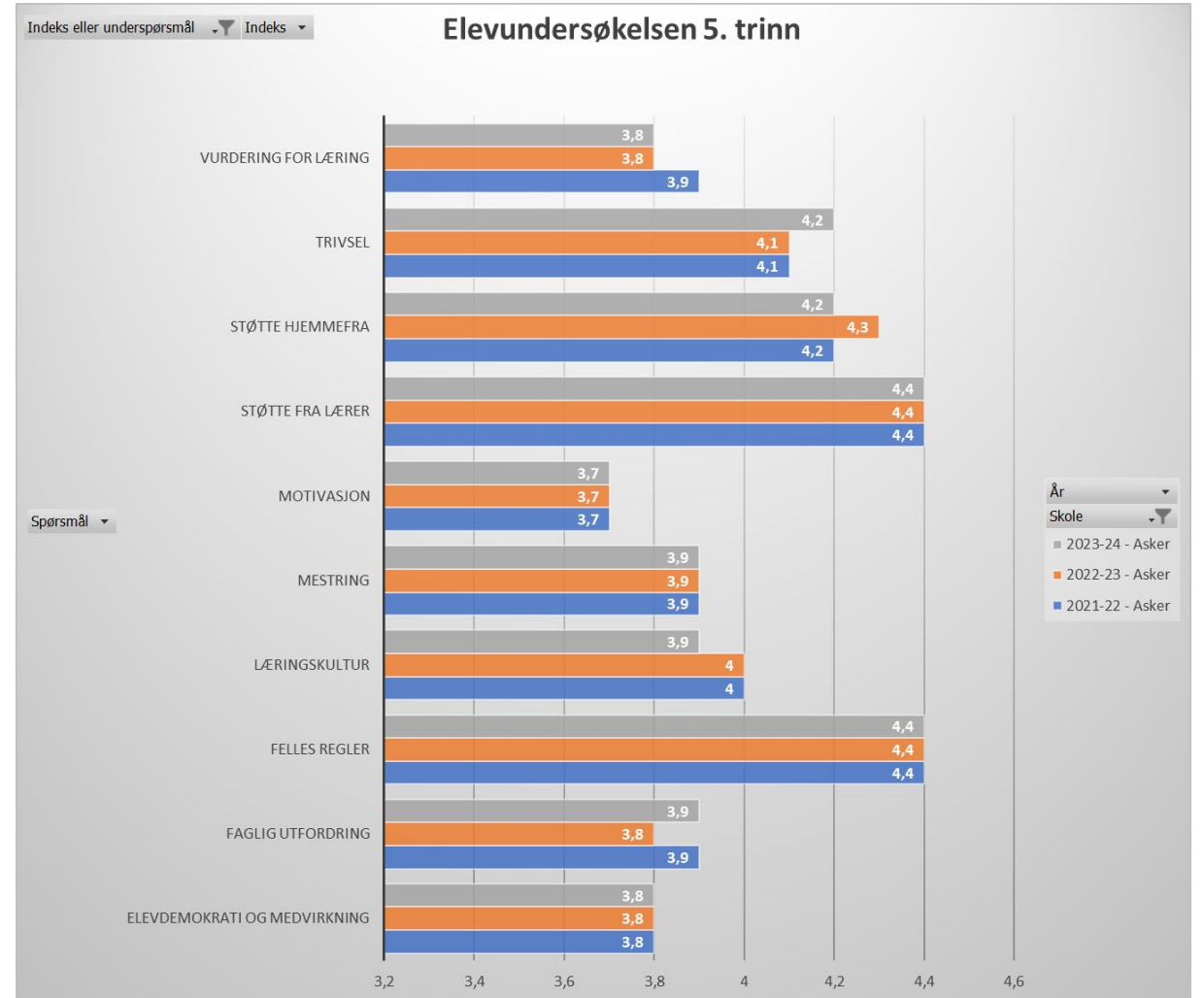
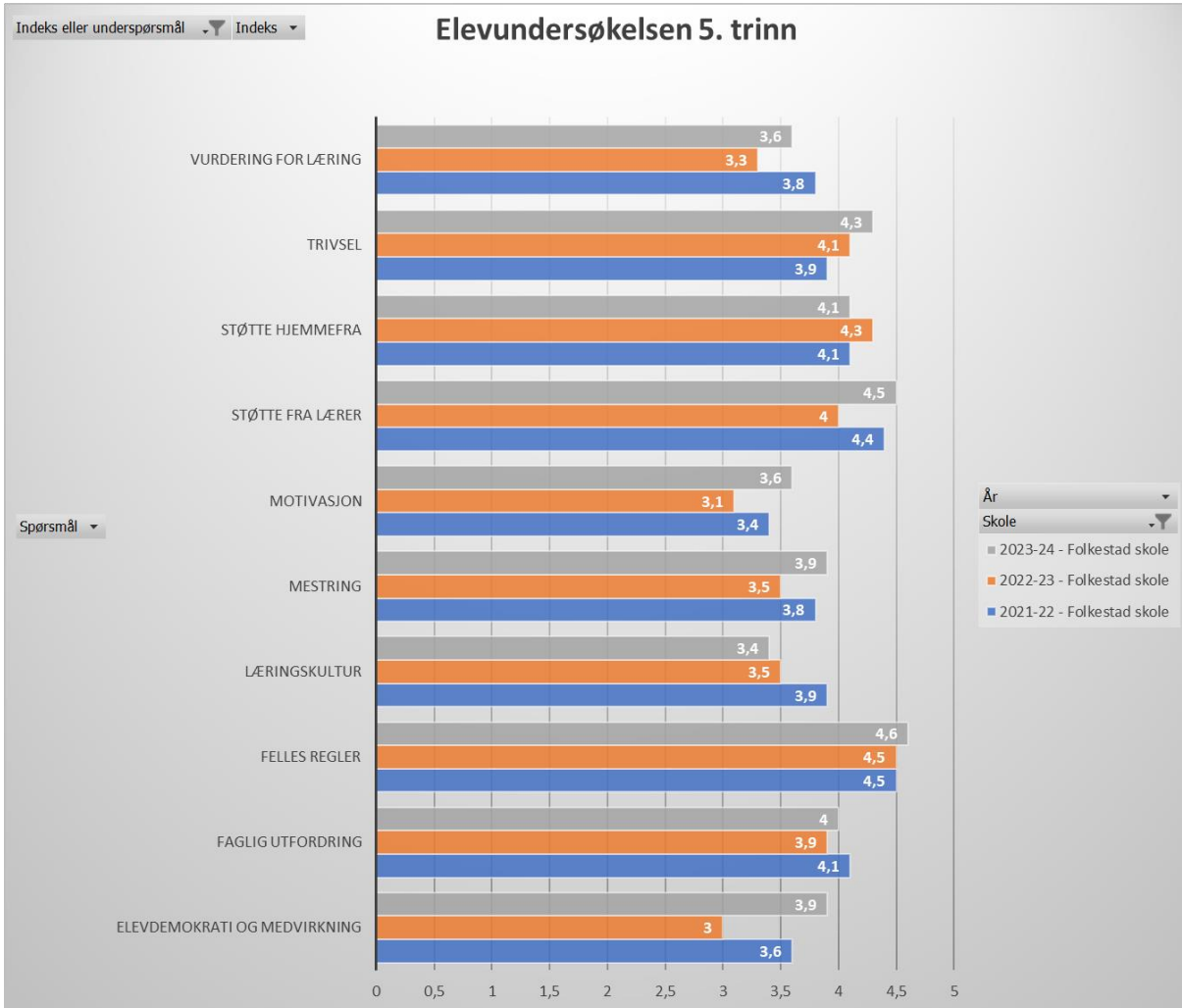

Elevundersøkelsen 6. trinn

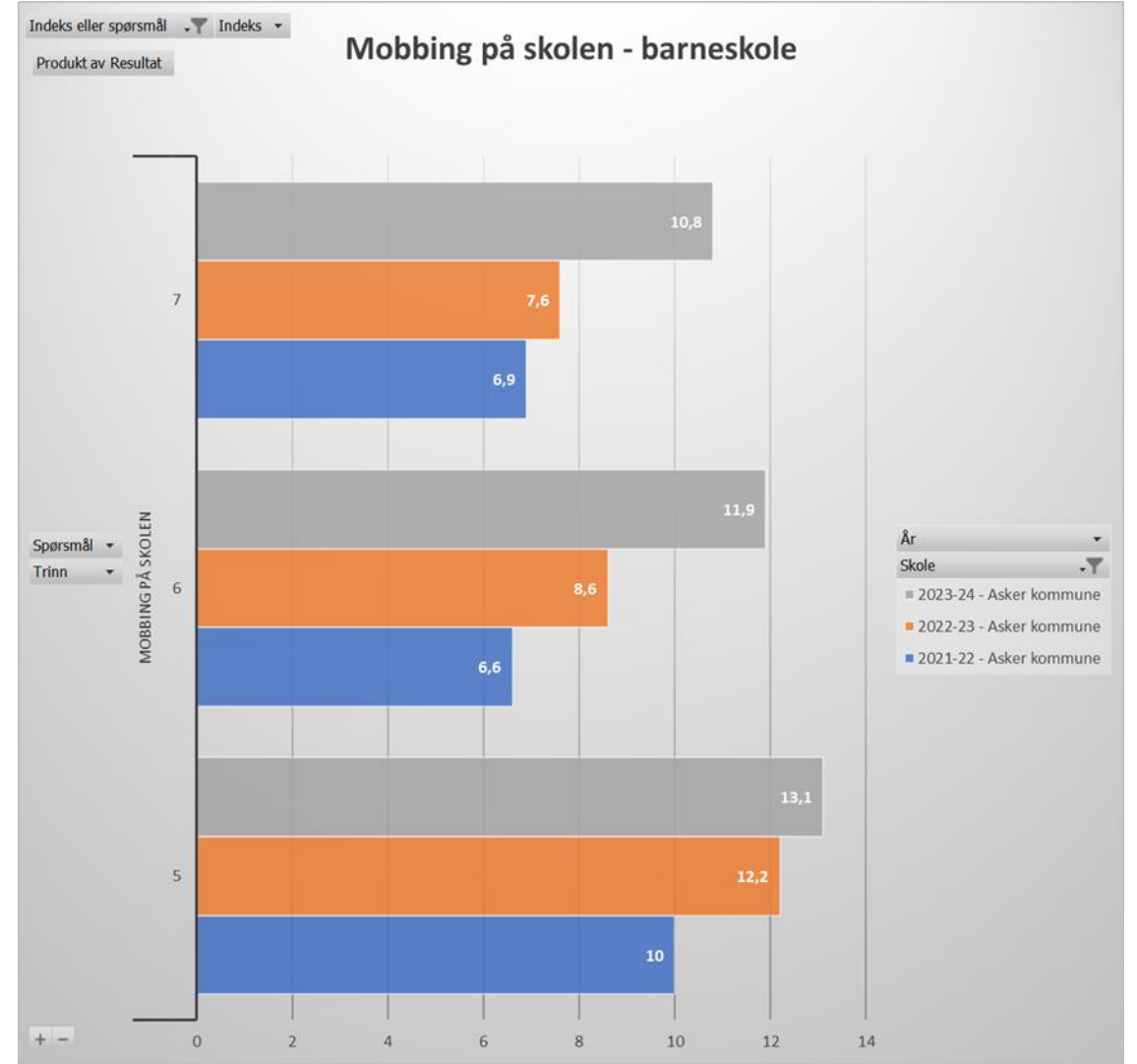
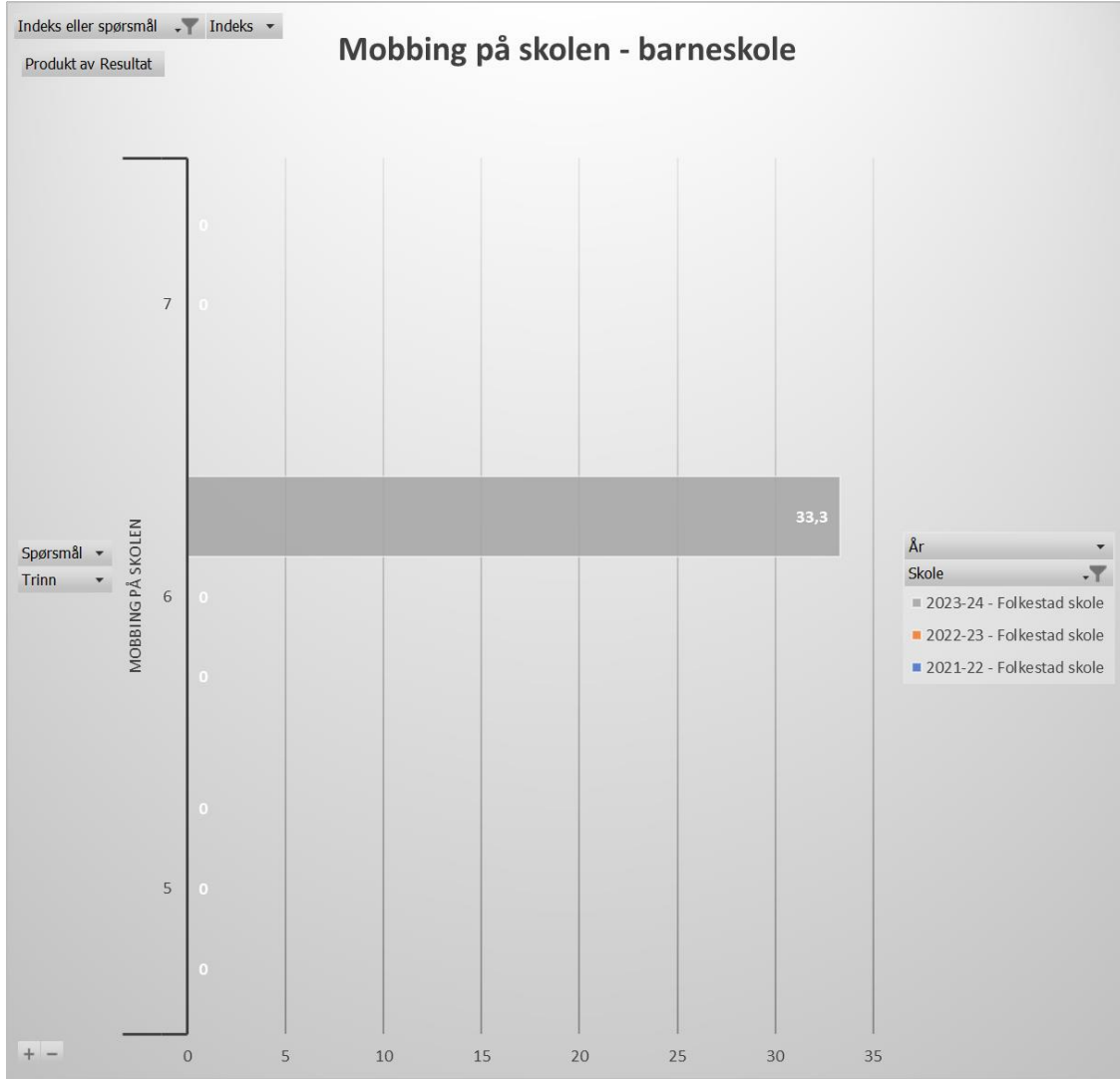

Elevundersøkelsen 5. trinn

Mobbing

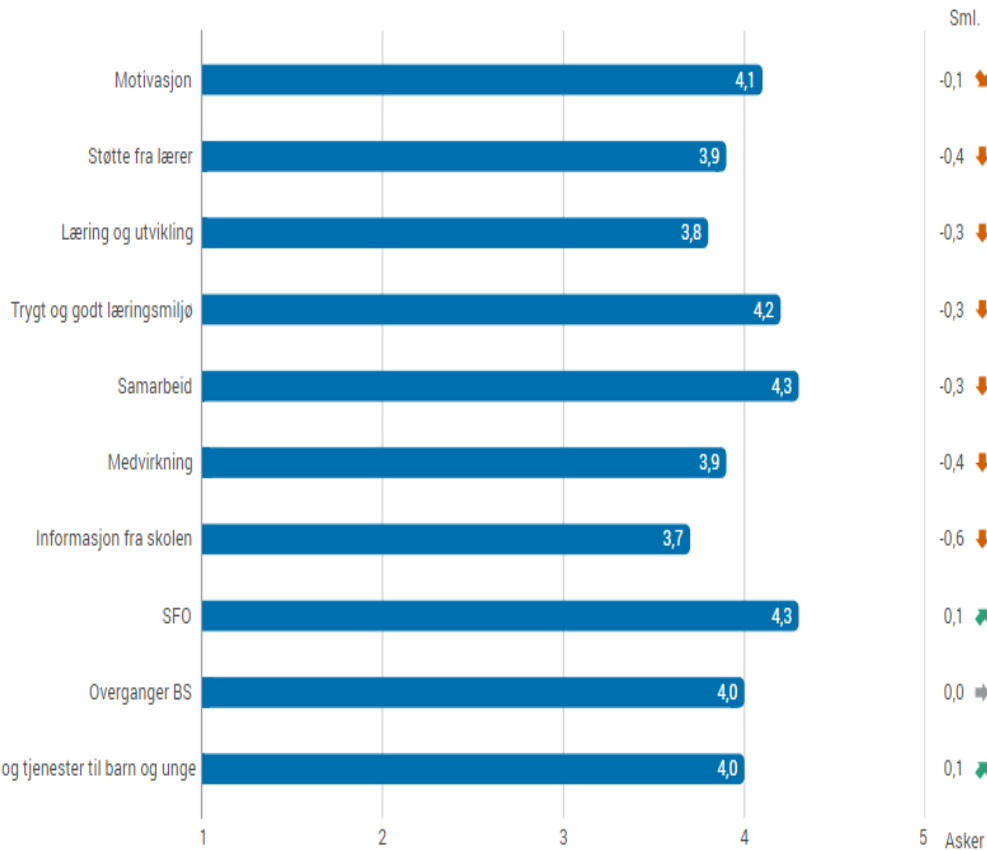

Foreldreundersøkelsen

Folkestad skole 2022

Indekser

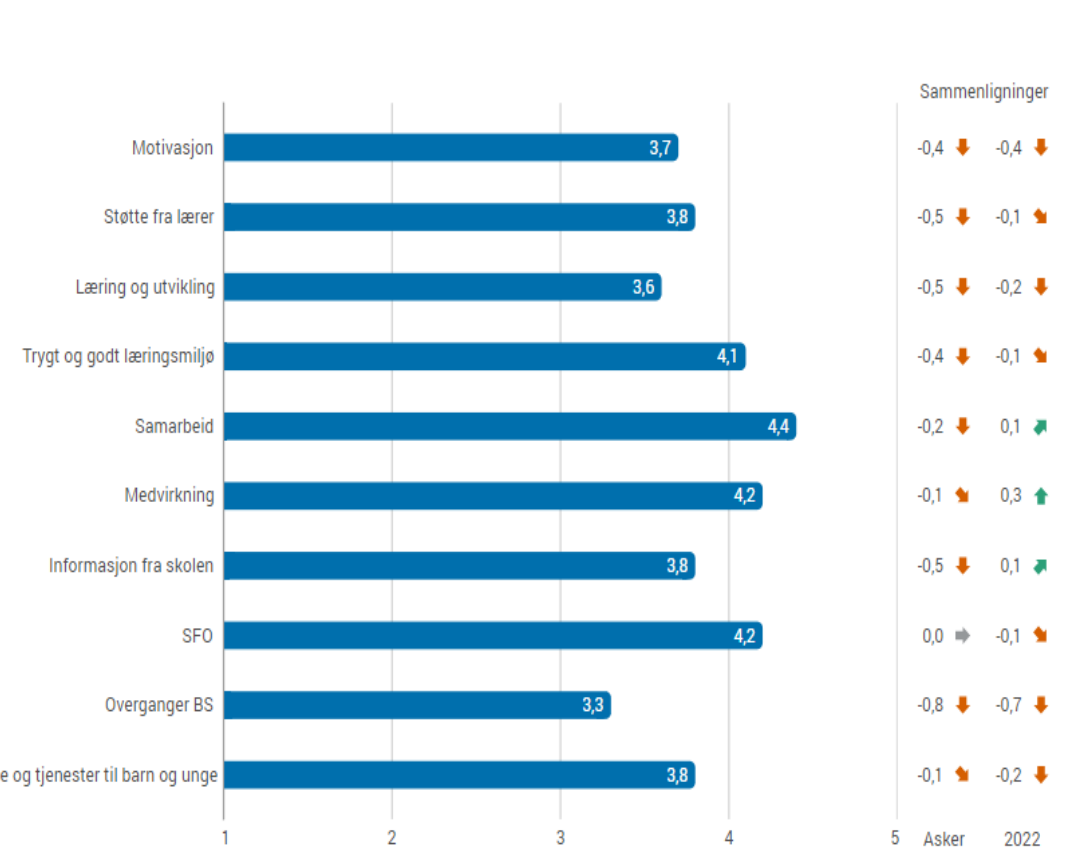

Indekser

Figur filtrert på "2023"

Folkestad skole 2023

Andel elever med vedtak om spesialundervisning

Folkestad skole				
år	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Andel elever med vedtak om spesialundervisning	4,65 % *		8,04 %	5,88 %

(*)Tallet er unntatt offentligheten/skjermet.

Nasjonale prøver 5. trinn

Asker kommune				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	51	52	52	51
Regning	51	52	51	51
Engelsk	51	52	51	51

Folkestad skole				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	48	*	41	50
Regning	48	50	46	53
Engelsk	49	*	47	51

Nasjonale prøver 8. trinn (Folkestad avgiverskole)

Asker kommune 8. trinn				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	52	51	52	51
Regning	51	51	51	51
Engelsk	53	52	52	52

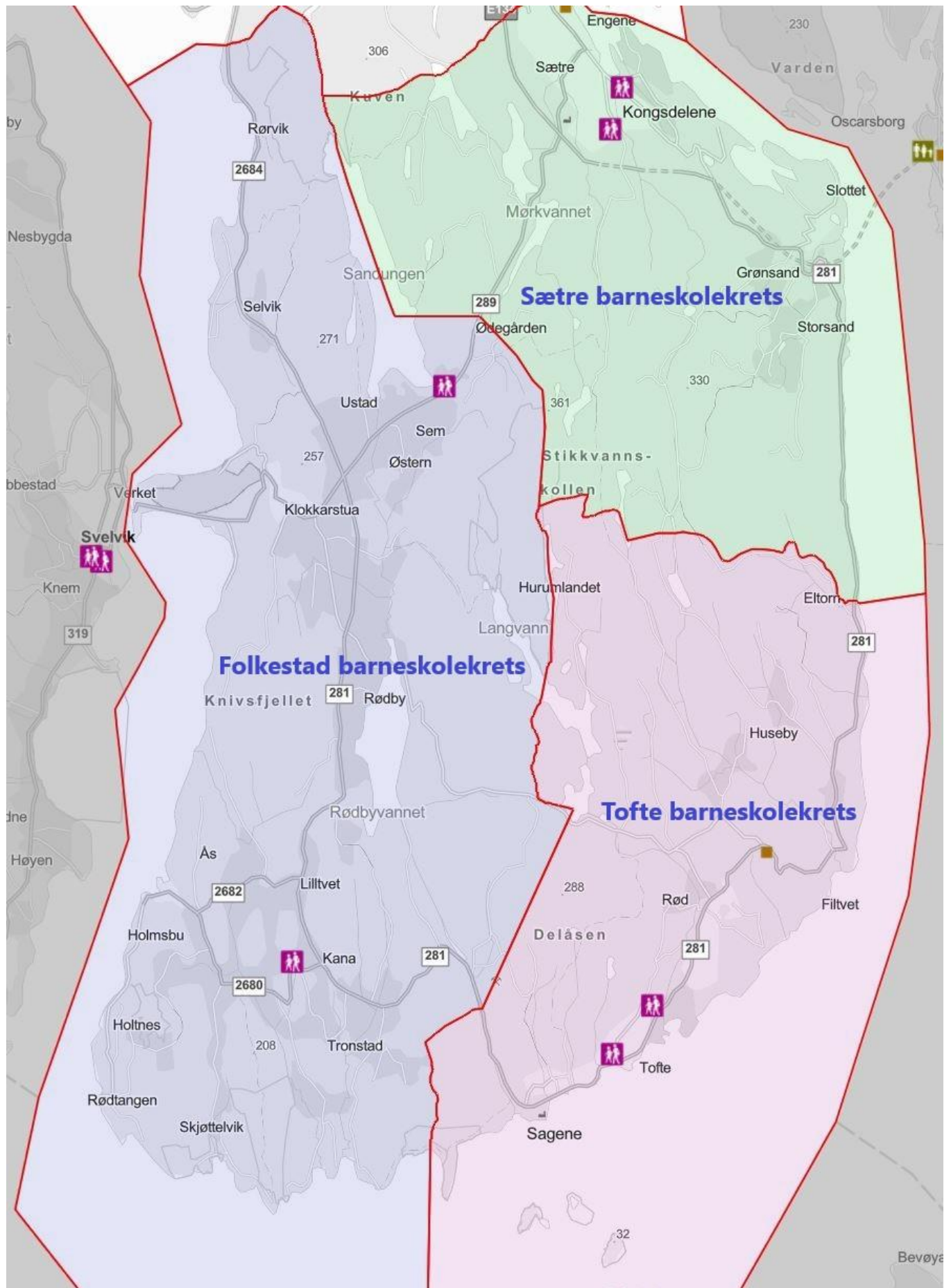
Folkestad skole				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	48	48	49	51
Regning	47	48	49	52
Engelsk	47	49	46	50

(*)Tallet er unntatt offentligheten/skjermet.

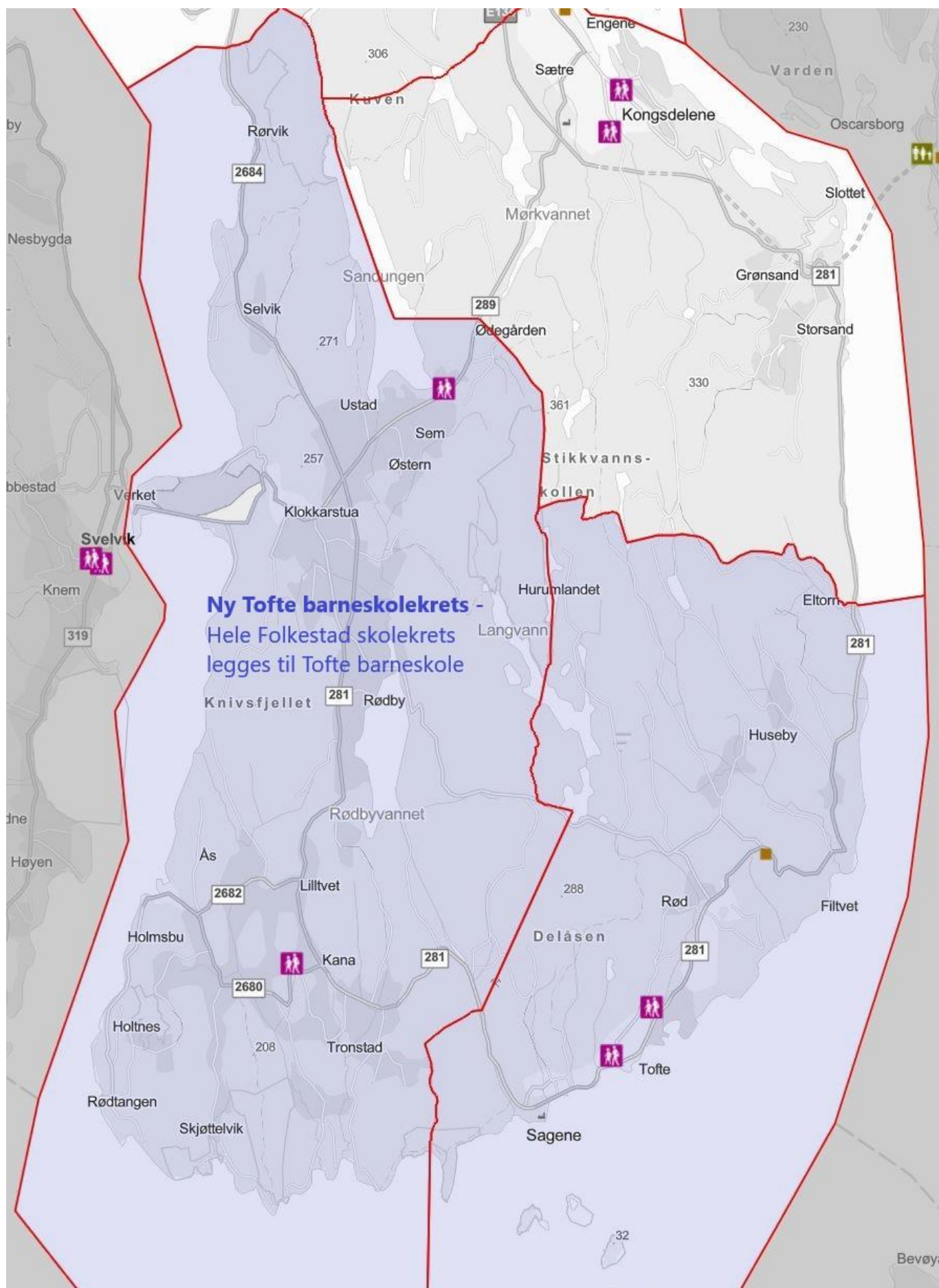

Asker
kommune

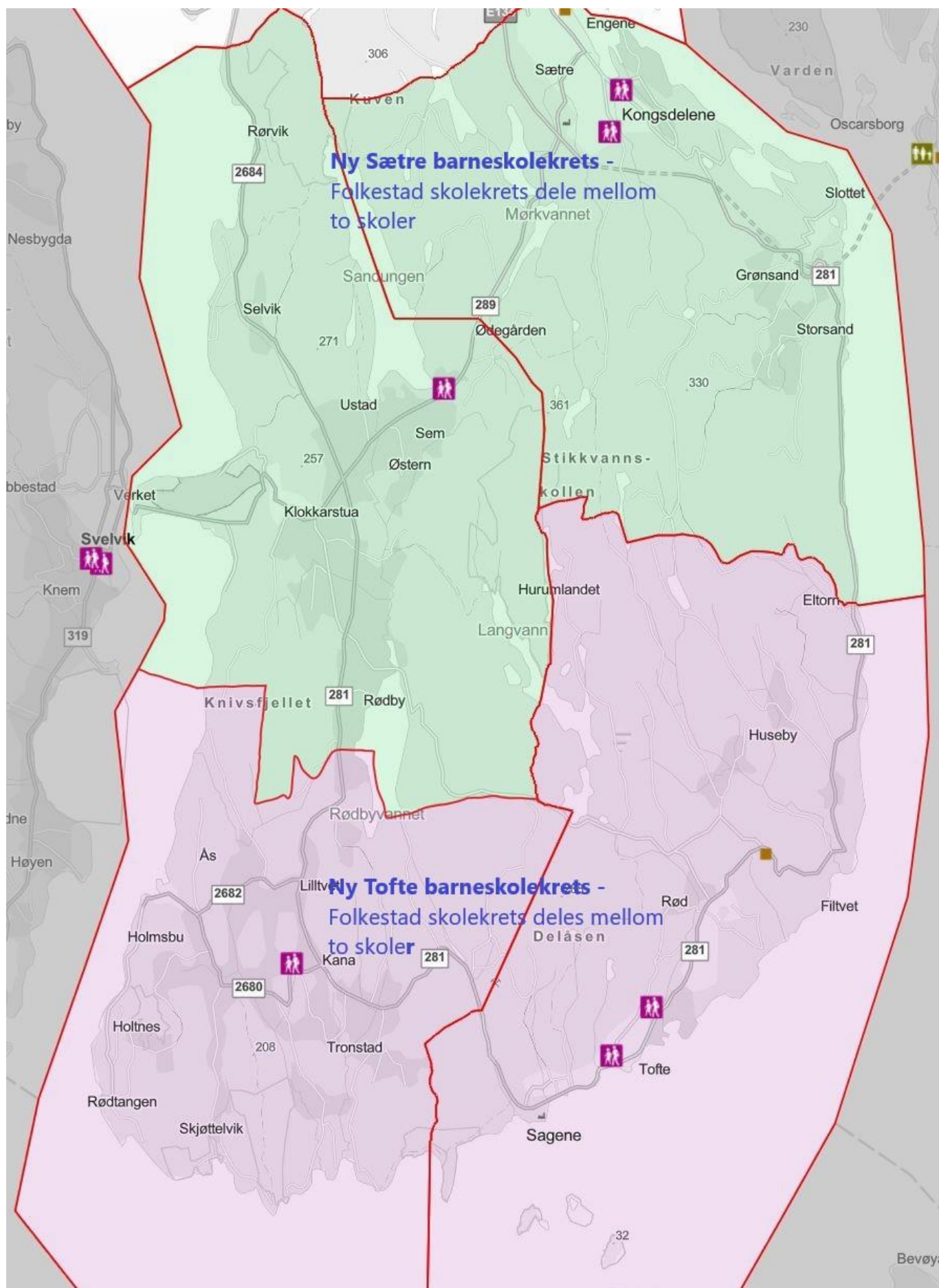
Folkestad barneskole – dagens skolekretser

Folkestad barneskole – hele skolekretsen legges til Tofte barneskole

Folkestad skole – skolekretsen deles mellom Tofte og Sætre barneskoler

Notat

Befolkningsframskriving 2023

Høst 2023.

Av analyseteamet i Asker kommune.

Innhold

Om denne befolkningsframskrivingen	2
Primære formål (bestillere) for framskrivingen i Asker 2023	2
Om verktøyet for framskrivingene	2
Metodisk om utarbeidelsen av framskrivingen	2
Geografisk inndeling av kommunen	2
Beregning av fødte	3
Beregning av døde	3
Boligproduksjon: boligbyggeprogram og boligprognose.....	3
Boligprognose «100 % av boligbyggeprogrammet realiseres».....	4
Boligprognose «80 % av boligbyggeprogrammet realiseres».....	5
Innflyttere til boliger per bolig	5
Kjøring av ulike framskrivingsmodeller	7
Trendflyttingsmodellen	7
Tilbudsmodellen	7
Konvertering av resultatene til skolekretser.....	8

Om denne befolkningsframskrivingen

SSB lager befolkningsframskrivinger for Norge, fylkene og kommunene annethvert år. Disse tas i bruk av de fleste kommuner, men dekker ofte ikke behovene for en kommune.

- SSBs metodikk tar for eksempel ikke høyde for faktorer som områdeutvikling med økt boligproduksjon, nye samferdselsprosjekter eller endringer i næring og antall arbeidsplasser
- Det laveste geografiske nivået for SSBs framskriving er kommune, den gir ikke utviklingen på f.eks. skolekrets eller lokalområde

Av disse årsakene velger mange, særlig de store kommunene, å lage egne befolkningsframskrivinger i tillegg. Asker kommune lager befolkningsframskrivinger en gang per år.

Primære formål (bestillere) for framskrivingen i Asker 2023

Handlingsprogram 2025, vurderinger skole- og barnehagekapasitet, planlegging for virksomhet vann og vannmiljø, andre vurderinger av demografisk utvikling i Asker.

Om verktøyet for framskrivingene

Kommunen (seksjon Strategi og utredning) benytter IT-verktøyet Kompas (kommunenes plan- og analysesystem) som leveres av COWI. I Kompas ligger en rekke demografiske datasett levert fra SSB på grunnkrets nivå. Dette gjør at vi kan studere kommunens ulike geografiske områder. Kompas har også modeller som vi «kjører» for å beregne framskrivinger av folkemengden.

Ca. 55 andre kommuner bruker også Kompas til framskrivinger, blant annet Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Tromsø, Bærum, Kristiansand. Kommunene møtes i nettverket Kompas-forum og deler erfaringer rundt metodikk og bruk av demografisk statistikk og framskrivinger.

Metodisk om utarbeidelsen av framskrivingen

Kort om fortalt baserer framskrivingen seg på følgende faktorer:

- Historiske data for fødte, døde, til- og fraflytting
- Boligbyggeprogrammet, dvs. planlagt boligproduksjon

Selv om framskrivingen lages ut fra historiske data, er alle parameterne innsisert og ofte justert. Årsaken kan være at historiske data er mangelfulle i enkelte områder og dermed gir usannsynlige hendelser i framskrivingen, eller at SSB eller kommunen antar at framtidig utvikling vil avvike fra historiske data.

Geografisk inndeling av kommunen

Vi deler kommunen inn i 48 mindre geografiske deler, kalt plansoner. Disse samsvarer ikke med skolekretser. Til temaplan skole og barnehagekapasitet gjøres omberegninger, basert på boligveksten i grunnkretsene, og hvordan de tilhører skolekretsene.

Beregning av fødte

For å beregne antall fødte legger man inn en forutsetning om samlet fruktbarhetstall (SFT).

KOMPAS bruker SSBs datasett for fruktbarhetsrater (tabell 13610, middelalternativet). Dette oppdateres annethvert år når SSB lager sine framskrivinger.

Det er også gjort en kontroll av fødselstallene mellom plansonene, for å unngå at tilfeldigheter øker eller senker antall fødte betraktelig i et område. Dette gjøres med «Korreksjonsfaktor fødte» i KOMPAS. Ingen endringer ble gjort etter kontrollen.

Beregning av døde

KOMPAS bruker SSBs datasett for dødssannsynligheter (tabell 13609, middelalternativet). Om dødssannsynlighetene skriver KOMPAS:

«SSB publiserer ikke dødssannsynligheter for aldersgrupper over 100 år. Vi har derfor supplert dødssannsynlighetene for aldersgruppene 101-120. 120-åringer vil ha 100 prosent dødelighet. Aldersgruppene 108-119 er satt til 50 prosent dødelighet (slik SSB også gjør). For aldersgruppene 101-107 har vi interpolert mellom verdiene for 101-åringer og 108-åringer (slik også SSB gjør, men muligens med en litt annen interpoleringsmetode).»

Ifølge SSB vil dødeligheten fortsatt reduseres, det vil si at folk vil leve lengre:

«Forventet levealder ved fødsel for menn og kvinner er anslått å øke til henholdsvis 87,3 og 89,6 år i 2050. Det er en økning på 5,8 og 4,9 år relativt til i 2021.

Det betyr at menn kommer til å fortsette å nærme seg kvinners forventede levealder ved fødsel også i tiden framover. Fra en forskjell i forventet levealder mellom kjønnene på 3,1 år i 2019 er det kun framskrevet 2,3 år forskjell i 2050.»

I tillegg til SSBs datasett for dødssannsynligheter er også «Nivåfaktor døde» i KOMPAS justert for å få størrelsen på den eldre befolkningen tilnærmet lik den i SSBs befolkningsframskriving.

Det er også gjort en kontroll av dødeligheten mellom plansonene, for å unngå at tilfeldigheter øker eller senker dødeligheten betraktelig i et område. Dette gjøres med «Korreksjonsfaktor døde» i KOMPAS. Ingen endringer ble gjort etter kontrollen.

Boligproduksjon: boligbyggeprogram og boligprognose

Boligbyggeprogrammet er vedtatt i kommuneplanens arealdel og beskriver hva som er planlagt boligproduksjon framover. Det skal angi antall boliger som ferdigstilles:

- Per år (for perioden 2023-2050)
- Etter boligtype (enebolig, småhusbebyggelse, blokkleilighet)

Samlet fruktbarhetstall (SFT)

SFT er et gjennomsnitt av hvor mange barn alle kvinner 15-45 år har fått barn når målingen gjennomføres. I 2021 var SFT i Norge 1,55, i Viken 1,60 og i Asker 1,62.

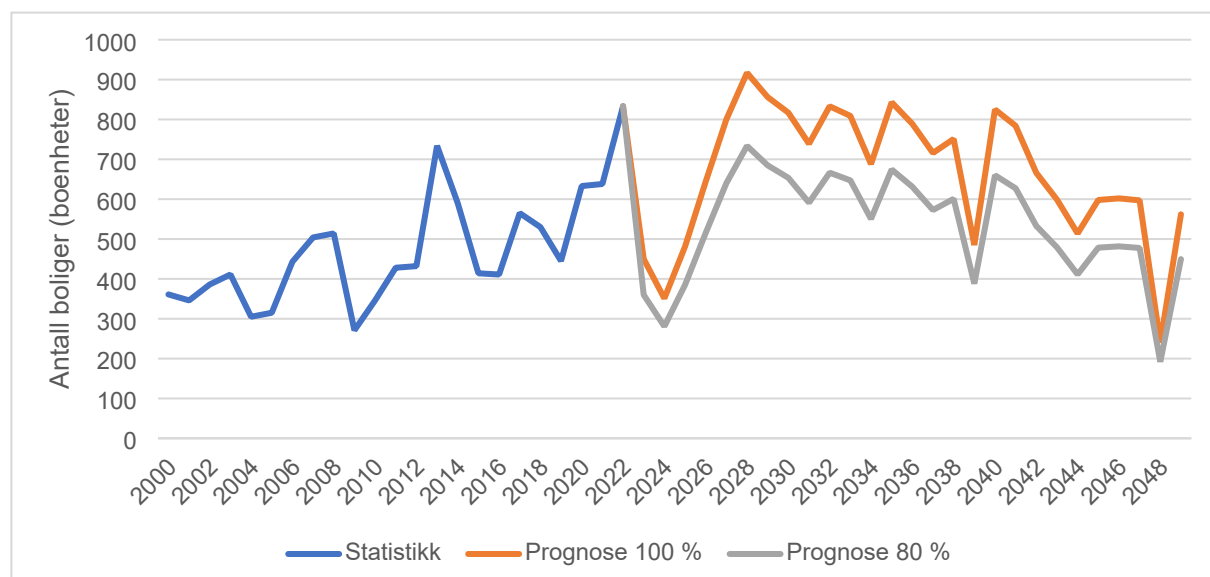
Ettersom målingen omfatter alle kvinner 15-45 år er det mange av dem som ennå ikke er ferdig med å få barn. Dersom vi måler antall barn per kvinne på 45 år er snittet i Norge nesten 2 barn i dag.

- Etter grunnkrets

Vi skiller på boligbyggeprogrammet og boligprognoser. Basert på boligbyggeprogrammet er det laget en boligprognose for å lage befolkningsframskrivingen. Denne skal være så realistisk som mulig, gitt det man vet til enhver tid.

Ofta opererer man med flere boligbyggeprognoser, for å se effekten i befolkningsutviklingen av de ulike programmene. I 2023 er det laget en boligprognose hvor 100 % av boligbyggeprogrammet realiseres til gitt tid – med realistiske justeringer. Det er også laget en boligprognose hvor 80 % av alle prosjekter realiseres, til samme tid.

Boligprognosene er utarbeidet av analyseteamet, kommuneplansjefen, avdeling for regulering og avdeling analyse og geodata.

Figur 1 Boligproduksjon i Asker. Statistikk og boligprognoser 2023.

Boligprognose «100 % av boligbyggeprogrammet realiseres»

Denne boligprognosen legger opp til en boligproduksjon som er langt høyere enn hva som har vært de siste 20 årene og inneholder 665 nye boliger i snitt per år (17 956 boliger) for perioden 2023-50. Historiske sett har 579 boliger blitt ferdigstilt per år de siste 10 årene.

Flere områder i Asker opplever nå en stedsutvikling med relativt offensiv boligproduksjon. Samtidig har boligmarkedet gått inn i en periode med svært lav boligproduksjon. Derfor er flere planlagte boligfelt skjøvet noe ut i tid.

Forskyvninger av prosjekter er gjort ut fra hvor mange boliger vi antar det er mulig å få solgt i et område over noen år. I enkelte plansoner har vi justert boligantall og tidspunkt for ferdigstillelse fordi vi nå har mer kunnskap om videre framdrift, sammenlignet med tidligere. I mange andre plansoner er det mer tilfeldig akkurat hvilke boligfelt som er skjøvet ut i tid. For framskrivingen er det antall nye boliger innenfor en plansone som er viktig, og ikke navn på boligfelt.

Tabellen under viser boligprognose 100 % i de nærmeste årene, fordelt på kommunens lokalområder.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Sum
01 Nesøya	9	7	4	10	6	4	40
02 Holmen	60	59	82	102	148	140	591
03 Sentrum	129	244	143	100	194	217	1027
04 Vollen	7	6	5	5	68	72	163
05 Heggedal	217	9	18	53	7	31	335
06 Dikemark	5	4	5	4	5	54	77
07 Slemmestad	14	5	83	110	92	88	392
08 Røyken	2	4	62	63	72	64	267
09 Spikkestad	1		3	71	100	108	283
10 Sætre	4	5	39	86	83	57	274
11 Tofte	2	8	37	40	25	82	194
Totalt	450	351	481	644	800	917	3643

Boligprognose «80 % av boligbyggeprogrammet realiseres»

I denne boligprognosen er alle boligene i boligprognose 100 %, redusert med 20 %.

Hensikten er å vise en mer dempet vekst framover, som følge av konjunktorendringene nå i 2023. Tidspunkt for produksjonen er den samme som i prognose 100 %.

Antall boliger er redusert med 20 %, og deretter avrundet til heltall. Det er gjort en kontroll av summene per bolig og per plansone, og korrigert manuelt der hvor avrundingsreglene ikke har ført til en reduksjon på ca. 20 %.

Boligprognose 80 % har 14 365 boliger (532 per år). Dette er mer på linje med gjennomsnittlig boligproduksjon for de siste 10 årene (579 boliger).

Innflyttere til boliger per bolig

KOMPAS beregner automatisk antall personer som flytter inn i og ut av boliger etter boligtype, plansone og år. Dette gjelder flytting til både gamle og nye boliger (steg 19.11 i modellen). Kompas skiller på boligtyper, men ikke boligstørrelse (antall rom eller m2).

Beregningen lages ut fra historiske data. Kompas fanger ikke opp eventuelle nye flyttemønstre. Vi har ikke korrigert antall innflyttere per bolig til de enkelte boligprosjektene, for vi har ikke tilstrekkelig kunnskap om dette for hvert enkelt boligprosjekt. Merk at datasettet brukes til å beregne tilflytting til nye OG eksisterende boliger. Vi har derimot kontrollert dataene og justert for unaturlig høye eller lave tall.

I områder der hvor det ikke er erfaringstall å hente (f.eks. blokkleiligheter bygges i et område hvor denne boligtypen ikke finnes fra før), har vi satt inn tall fra naboområder som antas å følge lignende demografiske mønstre.

Tabell 1 Innflyttere per bolig (nye og eksisterende), etter plansone og boligtype. Forutsetning for framskrivning 2023. Verdier i rosa celle var opprinnelig ytterligere, men er korrigert.

Korrigert	Blokk, leiegård e.l.	Frittliggende enebolig eller våningshus	Horisontaldelt tomannsbolig eller annet boligbygg med mindre enn 3 etasjer	Hus i kjede, rekke-/terassehus, vertikaldelt tomannsbolig
01 Nesøya Nord	2,2	2,8	1,9	2,9
02 Nesøya Sør	2,2	2,6	3,0	3,0
03 Mellom-Nes	2,6	3,0	2,1	2,9
04 Billingstadsletta	2,0	3,0	2,0	3,4
05 Billingstad	2,3	2,7	3,1	3,0
06 Hvalstad	2,0	2,7	2,4	2,6
07 Landøya	2,0	2,7	2,1	2,9
08 Holmen	2,0	2,6	2,3	3,1
09 Vakås	2,7	2,7	2,2	3,2
10 Høn	1,7	2,9	2,6	3,6
11 Båstad	1,7	2,9	1,9	3,4
12 Sentrum	2,0	2,3	2,9	2,6
13 Østre Borgen	3,2	3,1	2,4	2,7
14 Vestre Borgen	2,3	2,6	2,4	3,7
15 Bleikeråsen	1,7	3,0	2,3	3,0
16 Bondi	2,2	2,7	2,4	3,0
17 Vette	2,0	2,6	2,1	3,5
18 Gullhella	3,0	2,9	1,6	3,5
19 Blakstad	1,6	2,9	1,6	3,0
20 Ånnerud	2,7	2,7	2,5	2,7
21 Gamle Drammensvei	3,0	2,9	2,8	3,7
22 Semsveien	2,2	2,7	1,7	3,1
23 Vollen	2,3	2,9	2,5	3,8
24 Bjerkås	2,3	2,9	2,8	3,0
25 Gjellum	1,6	2,9	2,2	3,3
26 Sentrale Heggedal	2,2	3,1	2,7	3,6
27 Heggedal Vest	2,2	2,9	1,9	2,8
28 Dikemark	2,3	2,9	2,6	3,3
29 Vardåsen	3,1	2,7	2,9	3,3
30 Slemmestad Nord	2,1	2,8	2,4	3,0
31 Slemmestad Sør	2,0	2,9	2,9	2,8
32 Fossum	2,4	3,0	2,1	3,7
33 Bødalen	2,4	3,1	3,4	3,1
34 Nærnes	2,1	3,3	2,5	3,0
35 Midtbygda	2,2	3,2	2,2	3,2
36 Røyken	2,2	3,3	2,4	2,6

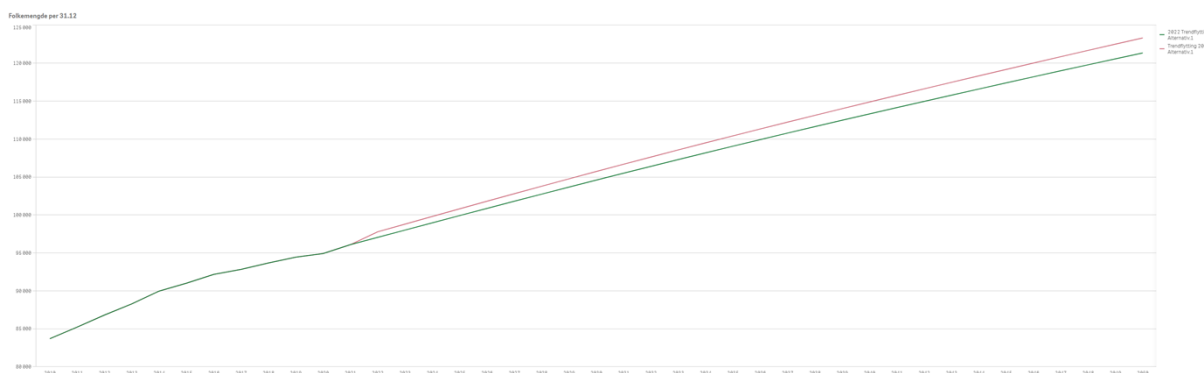
37 Hyggen	1,8	2,9	2,0	2,6
38 Spikkestad Nord	1,8	3,3	2,7	4,0
39 Spikkestad Sør	1,8	3,1	1,7	3,0
40 Lahell	1,8	3,1	2,2	2,9
41 Åros	1,9	2,9	2,0	2,8
42 Sætre Nord	1,9	2,7	1,9	2,5
43 Sætre Syd	1,8	3,1	2,1	2,4
44 Storsand	1,8	2,6	2,1	3,2
45 Klokkarstua	1,8	3,2	2,1	3,0
46 Filtvet	1,7	3,0	2,1	2,4
47 Tofte	1,7	2,9	2,5	3,0
48 Holmsbu	1,7	3,1	1,5	3,0

Kjøring av ulike framskrivingsmodeller

Trendflyttingsmodellen

For å se framtidig utvikling hovedsakelig basert på historiske data, kjøres først Trendflyttingsmodellen. Modellen ivaretar ikke planlagt boligproduksjon, men viser utviklingen basert på historiske data for fødte, døde og flyttinger. Modellen kan brukes som en referansebane opp mot tilbudsmodellen.

En sammenligning av trendflyttingsmodellen kjørt i 2023 med den i 2022 viser at befolkningsveksten i 2022 påvirker resultatene i 2023, og befolkningsveksten blir høyere.

Figuren viser at estimeringsperioden ble «mer optimistisk» når toppåret 2022 kom med. Dette er noe som trolig må justeres i endelig framskriving, ettersom vi egentlig ikke forventer tilsvarende vekst de nærmeste årene (med en mer nøktern boligproduksjon).

Tilbudsmodellen

Denne modellen bygger, i tillegg til estimater for fødte, døde og flytting, basert på boligproduksjon. Det er resultatene fra denne modellen som brukes videre.

Modellen er kjørt med dynamisk nettoutflytting, dvs. at flyttingen og dermed store deler av befolkningsveksten styres av boligproduksjonen.

Modellen tar høyde for flyttekjeder - Når en person i en enebolig flytter til en nybygd leilighet i nærområdet, ledigstilles en enebolig, som genererer tilflytting av en familie. Boligflytteratene justerer alderen på tilflyttere. Andre steg i modellen justerer hvor mange tilflyttere som kommer fra ulike nærområder internt i kommunen, og utenfra kommunen.

Forutsetninger som er justert:

- 3.3 Samlet fruktbarhet – samme justering som i 2022 (basert på SSBs framskriving annethvert år)
- 5.3 Nivåfaktor døde – samme justering som i 2022 (basert på SSBs framskriving annethvert år)
- 18.8 Sonespesifikke innflyttingsrater - 04 Billingstadsletta har lavt innslag av barnetilflytting, både i boligtypespesifikk og sonespesifikk flytterate. Sonespesifikk flytterate endret til den samme som 05 Billingstad. Det samme for 08 Holmen.
- 18.10 Vekt – boligandeler. Brukes for å velge enten sonespesifikke eller boligtypespesifikke innflyttingsrater etter alder. Vektene justert på 04 Billingstadsletta, lik de på 05 Billingstad.
- 19.11 Innflyttere til bolig etter boligtype – justert, se tabell over

Forutsetninger som er inspisert, men ikke endret:

- 3.10 Korreksjonsfaktor fødte
- 5.6 Korreksjonsfaktor døde
- 14.4 Ledigstilte boliger pga. utflytting (Dette skal ikke være nødvendig lengre pga. fikset bug i modellen).

Konvertering av resultatene til skolekretser

Framskrivingene er laget for kommunens plansoner. En konvertering til skolekretser er gjort for å tilpasses vurderinger av barnehage og skolebehov framover.

Lokasjon-Bygg	Byggeår	Areal	Investeringsbehov 0-5 år	Investeringsbehov 5-10 år	Sum investeringsbehov 0-10 år
029700 - Hyggen skole - gamleskolen	1867	261	kr 365,400	kr 3,471,300	kr 3,836,700
029700 - Hyggen skole - Gymsal	2000	708	-	kr 2,194,800	kr 2,194,800
029700 -Hyggen skole - hovedbygg	1950	1,508	kr 8,595,600	kr 10,857,600	kr 19,453,200
Sum investeringsbehov Hyggen skole			kr 8,961,000	kr 16,523,700	kr 25,484,700
029600 - Røyken ungdomsskole - Hovedbygg	1980	3244	kr 34,062,000	kr 8,758,800	kr 42,820,800
Sum investeringsbehov Røyken ungdomsskole				kr 42,820,800	kr 42,820,800
024800 - Folkestad oppvekstsenter - Bygg A (hovedbygg)	1950	2,430	2,187,000	22,842,000	kr 25,029,000
024800 - Folkestad oppvekstsenter - Bygg B (SFO-bygg)	1990	120	384,000	1,440,000	kr 1,824,000
024800 - Folkestad oppvekstsenter - Bygg C (Sløydebygg)	1900	180	1,152,000	1,854,000	kr 3,006,000
Sum investeringsbehov Folkestad skole			kr 3,723,000	kr 26,136,000	kr 29,859,000
001900 - Solberg barneskole - Adm.bygg Bygg B	1917	688	-	1,100,800	1,100,800
001900 - Solberg barneskole - Hovedbygg Bygg A	1940	3,035	-	20,334,500	20,334,500
001900 - Solberg barneskole - SFO-bygg Bygg C	1963	334	801,600	1,903,800	2,705,400
Sum investeringsbehov Solberg skole			801,600	23,339,100	24,140,700
Sum investeringsbehov (vedlikeholdsetterslep) alle fire skoler				kr	122,305,200

Saksframlegg

Arkivsak
24/14234-1

Saksbehandler
Kai Erik Lund

Behandles av
Ungdomsrådet
Utvalg for oppvekst

Møtedato
19.09.2024
24.09.2024

Høring – forslag om nedleggelse av Solberg skole

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Solberg skole legges ned fra og med skoleåret 2025/2026.
2. Med hjemmel i opplæringslova § 2-6 endres skolekretsene for området. Endringene fremgår av vedlegg til saken.
3. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

1. Sammendrag

Kommunedirektøren foreslår å legge ned Solberg skole og endre kretsinnstillingen for inntak til skolen i området. Nedleggelsen vil gjelde fra og med skoleåret 2025/2026.

Bakgrunnen for forslaget er kommunens alvorlige økonomiske situasjon særlig knyttet til Stortingets vedtak i juni 2024 om nytt inntektssystem for kommunene. I tillegg har endringer i skattesystemet gjennom flere år medført bortfall av skatteinntekter. Videre har Asker kommune gjennomført store investeringer de siste årene, noe som har medført høy lånegjeld. Økende renteutgifter og høy prisvekst har også bidratt til en svært krevende økonomisk situasjon. Asker kommune må belage seg på et permanent lavere inntektsnivå i årene fremover.

På denne bakgrunn foreslår kommunedirektøren å legge ned fire skoler. Nedleggelse av disse skolene vil gi en varig innsparing som ikke går på bekostning av lærertettheten, og Asker vil fortsatt ligge over den nasjonale normen. Dersom

nedleggelse av skolene ikke blir vedtatt, må det gjennomføres andre omstillingstiltak i oppvekstsektoren. Dette vil for eksempel være kutt i totalt 30 årsverk fordelt på lærere, PP-tjenesten, skolehelsetjenesten eller barnevernet. Dette vil få konsekvenser for kvaliteten i tjenestene.

Kommunedirektøren har i sin vurdering av aktuelle skoler for nedleggelse sett på skolenes størrelse, skolenes alder/rehabiliteringsbehov, samt hvorvidt nærliggende skoler har kapasitet til å ta imot flere elever. På bakgrunn av dette er det mindre skoler med rehabiliteringsbehov i områder hvor andre skoler har kapasitet til flere elever som nå foreslås nedlagt.

Kommunedirektøren foreslår å legge ned følgende fire skoler:

- Solberg barneskole
- Folkestad barneskole
- Hyggen barneskole
- Røyken ungdomsskole

Samlet er nedleggelsen av de fire skolene beregnet til å gi en årlig innsparing på ca. 30 mill. kroner. I handlingsprogramperioden 2025-2028 innebærer dette en samlet innsparing på ca. 120 mill. kroner. Kommunen vil gjennom denne omorganiseringen få større skoler med mer robuste fagmiljøer. I tillegg kommer kostnader knyttet til vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen. Vedlikeholdsetterslepet ved de fire skolene er beregnet å ha en samlet investeringskostnad på 122,3 mill. kroner de neste ti årene.

Solberg skole ligger på Dikemark og er den minste skolen i Asker kommune. Det har vært skole på området i lang tid. Byggene som utgjør skolen, er fra ulike tidsperioder og er i ulik teknisk stand. De fleste elevene ved Solberg skole går eller sykler til skolen.

Det er i dag kapasitet til alle elevene ved Solberg skole på Vardåsen skole, men ved fremtidig økning i elevtallet kan det bli behov for å utvide kapasiteten ved Vardåsen skole. Nedleggelse vil føre til at ca. 60 prosent av elevene som i dag går på Solberg skole vil trenge skoleskyss.

I lokalsamfunnet har skolen ofte en viktig funksjon som møteplass og felles arena for fritidsaktiviteter og fellesskap, for eksempel på 17. mai. Gymsalen brukes mye av idrettslaget og andre frivillige på ettermiddager og kvelder. Skolelokalene er imidlertid ikke mye brukt utenom skoletid.

Kommunedirektøren har beregnet en innsparing ved en nedleggelse av Solberg skole på ca. 8,3 mill. kroner årlig. Dersom ikke skolen legges ned, vil det også påløpe økte utgifter til vedlikehold på 24,1 mill. kroner de neste ti årene.

Forslaget om nedleggelse av Solberg skole og tilhørende kretsending sendes på høring. Kommunedirektøren ønsker innspill fra alle berørte i saken.

2. Bakgrunn for saken

Regjeringens forslag til nytt inntektssystem for kommunene ble vedtatt av Stortinget i juni 2024. Endringene i inntektssystemet medfører store økonomiske konsekvenser for Asker kommune, og innebærer at kommunens økonomiske rammer er betraktelig redusert.

I tillegg har endringer i skattesystemet gjennom flere år medført bortfall av skatteinntekter. Videre har Asker kommune gjennomført store investeringer de siste årene, noe som har medført høy lånegjeld. Økende renteutgifter og høy prisvekst har også bidratt til en svært krevende økonomisk situasjon. Asker kommune må belage seg på et permanent lavere inntektsnivå i årene fremover.

På denne bakgrunn legges det opp til en omstilling og effektivisering på omkring 0,5 mrd. kroner i perioden 2024-2026. Omstillingskravet fra 2027 må vurderes nærmere utover i perioden.

Asker kommunes omstillingsprogram for 2023 og 2024 la i stor grad opp til løpende effektivisering, økt produktivitet og bemanningstilpasning. Med de nye økonomiske rammebetingelsene vil det ikke være mulig å effektivisere driften uten at det går ut over forsvarlighetskravet, tjenestekvalitet og tjenestenes omfang. Dersom det ikke vedtas strukturendringer, må kommunen gjennomføre bemanningsreduksjoner i et betydelig større omfang enn tidligere.

Kommunedirektøren har utredet strukturelle tiltak innenfor alle tjenesteområdeområder. Nedleggelse av skoler for å oppnå varige innsparinger og sikre bedre kapasitetsutnyttelse (fyllingsgrad) av skolebygg inngår i disse utredningene.

Kommunedirektøren legger frem forslag om nedleggelse av fire skoler. Disse er:

- Solberg barneskole
- Folkestad barneskole
- Hyggen barneskole
- Røyken ungdomsskole

Samlet gir nedleggelsen av de fire skolene en årlig økonomisk besparelse på ca. 30 mill. kroner. I handlingsprogramperioden 2025-2028 innebærer dette en innsparing på ca. 120 mill. kroner.

Skolene som foreslås nedlagt er valgt med bakgrunn i at de er relativt små og at det er skoler i rimelig nærhet som har bygningsmessig kapasitet til elevene. De fire skolene har også store vedlikeholdsbehov. Vedlikeholdsetterslepet ved de fire skolene er beregnet å ha en samlet investeringskostnad på 122,3 mill. kroner de neste ti årene. De årlige forvaltnings-, drifts-, vedlikeholds- og utviklingskostnadene (FDVU) for de fire skolene utgjør til sammen 9,7 mill. kroner.

Kommunedirektøren vil for øvrig bemerke at Asker kommune bruker nesten 10 prosent mer areal til undervisning per elev enn gjennomsnittet i ASSS-kommunene, som er de 12 største kommunene i landet.

Det legges frem egne politiske saker om hver av de fire skolene. Denne saken omhandler Solberg skole.

3. Saksopplysninger

3.1 Generelle føringer

Kommuneplanens arealdel og samfunnsdel

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i kommunestyret 13. juni 2023 og ble oppdatert 30. april 2024. Arealstrategien i kommuneplanens samfunnsdel bygger på blant annet følgende forutsetninger:

- Utviklingen av Asker skal baseres på prinsippene for samordnet areal- og transportplanlegging, med vekt på en knutepunktutvikling rundt eksisterende kollektive transporttilbud.
- Utviklingen av Asker skal baseres på den eksisterende senterstrukturen; kommunesenter Asker sentrum, kommunens ni lokalsentre; Tofte, Sætre, Spikkestad, Røyken, Slemmestad, Heggedal, Vollen, Dikemark og Holmen, og kommunens 26 nærsentre.
- Utviklingen av Asker skal sikre et bredt bolig- og arbeidsplassstilbud, basert på kommunens behov og fortrinn.
- Utviklingen av Asker skal tilpasses kommunens kapasitet på teknisk og sosial infrastruktur, med et særlig fokus på skolekapasitet, vann og avløp, og transportkapasitet.

Tettstedsutvikling og senterstruktur

Kommuneplanen legger til grunn at Asker kommune skal utvikle lokalsentrene der det allerede er servicetilbud, som for eksempel skoler, barnehager og helsetjenester.

De 26 definerte nærsentrene er vist med sentrumsformål på kommuneplankartet. Nærsentrene dekker befolkningens daglige behov for service som bl.a. dagligvarer, småbutikker og kaféer, samt tjenester som lege, tannlege, frisør etc. Det tilrettelegges for noen arbeidsplasser i og rundt nærsentrene. Kommunale formålsbygg vil forsterke nærsentrene som vitale tettsteder og møteplasser, og styrker nærsentrenes betydning for lokal tilhørighet.

Redusert kapasitet i skolene kan påvirke og forsinke utvikling og utbyggingstakt gjennom bestemmelsen om rekkefølgekrav. Ved regulering av mer enn 10 boligenheter, kreves at det legges inn rekkefølgebestemmelser knyttet til

skolekapasitet. Det vil si at eiendomsutviklere og utbyggere tidlig skal gjøres kjent med infrastrukturens kapasitetsstatus, og eventuelle konsekvenser for eget prosjekt, allerede ved regulering. Ved søknad om igangsetting skal kapasiteten i den aktuelle skolekretsen være tilfredsstillende.

Temaplan barnehage- og skolekapasitet

Kommunestyret vedtok i 2021 Temaplan for barnehage- og skolekapasitet.

Temaplanen inneholder innsatsområder og strategier for å sikre kapasitet til barn og ungdom i barnehager og grunnskoler i Asker kommune. Å utnytte eksisterende kapasitet gjennom kretsgrenseendringer, midlertidige bygg, utvidelser, bygge nytt og nedleggelse er strategier for å sikre at kapasiteten i barnehager og skoler utnyttes og at kommunen har hensiktsmessige bygg, på rett sted til rett tid.

En av strategiene i temaplanen er:

For å utnytte potensialet i eksisterende og nye anlegg kan det være aktuelt å slå sammen eksisterende skoler. For i større grad å få fordelene som kommer med større enheter. Dette kan være aktuelt både i tett- og spredtbygde områder, og kan føre til nedleggelse av skoler.

Sammen med kommuneplanens areal- og samfunnsdel, er temaplanen viktig for å realisere område- og boligutviklingen i Asker kommune, sikre kapasitet og bidra til hensiktsmessige bygg i hele kommunen.

Tilhørighet og trygge oppvekst-, leke- og læringsmiljøer

Opplæringsloven gir barn skoleplikt og gir rett til offentlig grunnskoleplass i §§ 2-1 og 2-2. Kommunen har plikt til å tilby skoleplass etter § 2-6:

«Elevane har rett til å gå på ein skole i nærmiljøet. Kommunen kan gi forskrift om skolekrinsar. Ved tildeling av skoleplass og fastsetjing av forskrift om skolekrinsar skal kommunen leggje særleg vekt på kva skole som ligg nærast heimen. Kommunen kan også ta omsyn til topografi, trafikktilhøve og kapasiteten på skolane, og at barn i same nabolag skal få gå på same skole.

Etter søknad kan eleven takast inn på ein annan skole enn den eleven har rett til å gå på.»

Kretsinndelingen avgjør hvilke barn som sogner til den enkelte skole, og som da definerer hva som er elevenes nærskole.

Å oppleve tilhørighet til skolen er grunnleggende for barns livskvalitet og helse og for at de skal utvikle seg og lære. Uansett om skolen er en del av et nabolag eller om den er lokalisert et stykke unna, er det av stor betydning at medarbeiderne i skolene arbeider for at alle barna skal oppleve å bli sett, hørt, inkludert og at de opplever å høre til i fellesskapet eller skolen. Opplæringsloven forplikter alle voksne å aktivt

sikre trygge og gode leke- og læringsmiljøer (jf. barnehageloven § 41 og opplæringsloven kap. 12).

I Asker og ellers i landet er det mange barn som vokser opp uten sykkel- eller gangavstand til barneskolen sin. I disse områdene er det gjerne idrettsarenaer eller andre åpne fritidsarenaer og møteplasser som er samlingspunkt for barna og familiene utenom skoletiden.

Etter eventuelt vedtak om nedleggelse av en skole, vil de ansatte konsentrere arbeidet om å etablere kontakt mellom elever som skal gå på samme skole og planlegge for sammenslåing av trinn og klasser. Skolene har alltid et særlig blikk for sårbare elever, og vil legge vekt på individuell oppfølging med elever og foreldre der det er behov for det. Det er et uttalt mål for skolene at alle skal oppleve en forutsigbar og trygg skolehverdag.

Kommunestyret vedtok i 2023 Temaplan for oppvekst - Å høre til. I temaplanen vektlegges at barn og unge, i tråd med FNs barnekonvensjon, har rett til å bli hørt, tatt på alvor og få mulighet til å uttrykke sin mening. I høringsperioden inviteres også barn og unge til å avgi høringsuttalelse og voksne oppfordres til å snakke med barna i perioden for å lytte til deres stemme.

Skolen som møteplass i nærmiljøet

Barn, ungdom og voksne opplever i ulik grad tilhørighet til stedet de bor. Stedsidentitet kan sies å være stedets betydning og verdi for de som bor der. Faktorer som påvirker dette kan eksempelvis være naturen, fritidsaktivitetene, felles arenaer og møteplasser, skoler, barnehager, trafikale forhold, servicetilbud, boområdene, stedets historie og egenart.

Skolene er ofte viktige møteplasser i nærmiljøet utenom skoletid. Flere steder er skolene møteplasser for fritidsaktiviteter og lokal frivillighet. Lag og foreninger innen kultur, kor og korps, idrett, friluftsliv, velforeninger og foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) bruker skolene til faste organiserte aktiviteter, møter, barnebursdager, åpne arrangementer og feiring av 17. mai. Uteområdene rundt skolene, inkludert lekeplasser, er også viktige møteplasser for egenorganisert aktivitet.

Skoleskyss

Reglene om gratis skoleskyss skal være med på å sikre lik rett til grunnopplæring uavhengig av økonomisk bakgrunn, fysiske forutsetninger, bosted og geografi.

Retten til skyss er regulert i opplæringslovens § 4-1:

«Elevar på 1. trinn har rett til gratis skyss dersom dei bur meir enn to kilometer frå skolen. Elevar på 2. til 10. trinn har rett til gratis skyss dersom dei bur meir enn fire kilometer frå skolen. Elevar har rett til gratis skyss dersom ein del av vegen er særleg farleg eller vanskeleg»

Det er fylkeskommunen som har ansvar for å oppfylle elevers rett til skyss jf. § 28. Kommunen har imidlertid dette ansvaret ved særlig farlig eller vanskelig skolevei. Kommunene betaler en fast sats per elev som har skoleskyss på grunn av avstand eller farlig skolevei. Satsen for en sone er 34 kroner per dag. Per juni 2024 er det ca. 1370 elever som har skoleskyss i Asker.

En skolenedleggelse vil for mange føre til lengre skolevei, noe som kan innebære at barna får rett til skoleskyss. Barna har ikke rett til skyss til og fra SFO, og det kan bety at flere foresatte må bringe og hente barna sine på skolen. Dette vil kunne påvirke hverdagslogistikken for familiene og potensielt øke trafikken rundt skolen.

Skolestørrelse

Skolene i Asker kommune skal ha robuste fagmiljøer og sikre gode tjenester til alle barn og unge i kommunen.

Generelt har størrelsen på skoler både fordeler og ulemper. Forskning viser at de vanligste ulempene ved små skoler er begrenset kompetanse, valg og tilbud enn større skoler. Elevene ved små skoler har færre jevnaldrende å samhandle med, noe som kan begrense deres sosiale utvikling og muligheter til å danne vennskap. For andre kan forutsigbarheten og små miljøer oppleves trygt og forutsigbart.

Professor Thomas Nordahl gjennomførte en dokumentasjonsgjennomgang i 2022 som konkluderer med at det er liten sammenheng mellom elevers trivsel og skolestørrelse, og at det er en svak tendens til at læringsresultatene øker med skolestørrelse til et visst punkt for så å bli svakere. En ideell skolestørrelse for læringsresultater anslås å være 500-700 elever.

Lærere ved små skoler kan oppleve at det er få lærere å samarbeide med og at delingskultur og mangfoldig profesjonsfellesskap er begrenset. Sammenslåing av skoler vil føre til at eksempelvis skolehelsetjenesten, og pedagogisk psykologisk tjeneste kan ha større grad av tilstedeværelse som følge av at de må dra ut til færre skoler.

Utdanningsdirektoratet fører statistikk over hvor mange skoler det er i Norge og hvor mange skoler som legges ned. Statistikken fra 2023 viser at det er hyppigst forekomst av små skoler i små kommuner som legges ned, og at nedleggelser ofte fører til lengre avstand til skolen for barna. I mange tilfeller fører nedleggelser til økt bruk av skoleskyss. I 1 av 10 tilfeller blir den kommunale skolen erstattet med en privat skole.

Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Nedleggelse av en skole kan ha samfunnsøkonomiske konsekvenser som påvirker både lokalsamfunnet, individene og kommunen.

En skole fungerer ofte som knutepunkt i et lokalsamfunn. Når en skole legges ned, kan det redusere attraktiviteten for nye innbyggere, noe som fører til lavere innflytting og dermed mindre kundegrunnlag for lokale butikker og tjenester. Dette kan også

føre til redusert sysselsetting og en generell svekkelse av det lokale næringslivet. Mindre befolkning kan føre til nedgang i prisen på boligene.

Ligger skolen i et område med en allerede negativ befolkningsvekst og synkende elevtall og få andre offentlige eller private tilbud, kan nedleggelse av skolen ha mindre påvirkning på både boligpriser, næringsliv og lokalsamfunnet. I slike tilfeller kan den samfunnsøkonomiske kostnaden ved å opprettholde driften av skolen være større enn den samfunnsøkonomiske lønnsomheten ved å avvikle driften.

Det vil være vesentlige økonomiske besparelser for en kommune å avvikle en skole, da dette medfører reduserte kostnader knyttet til lønn, vedlikehold og infrastruktur. Velger kommunen i tillegg å selge eiendommen, vil det tilføre salgsinntekter, som igjen vil redusere gjeld- og renteutgifter. Hvis en skolenedleggelse fører til lengre reisevei for elevene, vil det gi økte utgifter for kommunen til transport.

Det kan være utfordrende å fastsette de samlede samfunnsøkonomiske konsekvensene av å legge ned en skole, da de negative effektene for ett tettsted samtidig kan føre til positive virkninger for et annet. Nedleggelsen kan for eksempel svekke det lokale næringslivet og redusere tilflyttingen til det berørte området, mens de omliggende stedene med skoler som mottar flere elever kan oppleve vekst. Økt elevtilstrømning kan styrke skolens ressurser og undervisningstilbud, og gjøre disse skolene mer attraktive for både lærere og elever.

3.2 Nærmere om Solberg skole

Beliggenhet

Solberg barneskole er en én-parallell skole som ligger på Dikemark. Dikemark er et av kommunens ni lokalsentre i kommuneplanen. Her har det vært skole i lang tid, og det eldste skolebygget er fra 1917. Skolen ligger i Hovedgården ungdomsskolekrets. Elever fra Solberg og Heggedal barneskoler har rett på plass ved Hovedgården ungdomsskole.

Elevtall og personell

Skolebyggene på Solberg skole har kapasitet til 190 elever. Fra 2010 har elevtallet ligget stabilt på rundt 100 elever, og det er i år 101 elever på skolen. Skolen har 10 lærere, tre assistenter, en kontormedarbeider, en avdelingsleder og en rektor. På Solberg skole er det 11,54 elever per lærer på 1. til 4. trinn og 12,67 elever per lærer på 5. til 7. trinn. I Asker er gjennomsnittet 14,23 elever per lærer på 1. til 4. trinn og 17,76 elever per lærer på 5. til 7. trinn. Lærernormen i Norge regulerer hvor mange elever det kan være per lærer i grunnskolen. Normen sier at det skal være maksimalt 15 elever per lærer på 1. til 4. trinn og maksimalt 20 elever per lærer på 5. til 7. trinn. Tallene viser at Solberg overoppfyller normen og at det er godt med lærerressurser ved skolen.

Skolens resultater

Skolens elevresultater varierer ofte i tråd med elevenes læreforutsetninger. Forskning viser at disse har en sammenheng med foreldrenes utdanningsnivå,

inntekt, språkbakgrunn og med familiesituasjonen. Asker kommune bruker en samlet indikator for dette ut fra beregninger fra Statistisk sentralbyrå. Denne sosioøkonomiske faktoren kan antyde hvordan elevenes behov for individuelle tiltak varierer fra skole til skole.

Den sosioøkonomiske faktoren ved Solberg skole er noe høyere (1,47) enn gjennomsnittet for Asker kommune (1,00). Dette antyder at elevene i gjennomsnitt har svakere læreforutsetninger enn gjennomsnittseleven i kommunen.

Solberg skole er den minste skolen i Asker kommune. Med få elever på hvert trinn, vil resultatene kunne variere mye fra år til år. På de små skolene blir resultatene av og til unntatt offentlighet ettersom resultater som gjelder få, ikke skal kunne spores til enkeltelever. Se vedlegg 1 for en oversikt over fagresultater og resultater fra undersøkelser.

Elevundersøkelsen er en årlig undersøkelse som skal vise hvordan elevene opplever sin skolehverdag. Ulike spørsmål som belyser elevenes opplevelse av et område, er samlet i en indikator, eksempelvis trivsel og motivasjon. Solbergs resultater på elevundersøkelsen de siste tre årene viser at elevene jevnt over svarer noe mer positivt på de ulike indikatorene enn gjennomsnittet i Asker. Siste års tall for mobbing viser at ingen elever på skolen har svart at de opplever mobbing.

Foreldreundersøkelsen går til foreldre på 2., 4. og 6. trinn og viser hvordan foreldrene opplever skolens tilbud og hvordan det er å samarbeide med skolen. Indikatorene korresponderer i noen grad med indikatorene i elevundersøkelsen. Solbergs foreldre svarer i gjennomsnitt at de er mer positive til tilbudet fra skolen enn foreldre ellers i Asker.

Nasjonale prøver gjennomføres hvert år for elever på 5., 8. og 9. trinn. For barneskolene vises resultatene på 5. trinn og hvordan elevene fra avgiverskolen gjør det på 8. trinn. Prøvene viser elevenes ferdigheter i henholdsvis lesing, regning og engelsk lesing. Resultatene vises som skalapoeng, der 50 er det nasjonale gjennomsnittet. På små skoler er det naturlig at resultatene svinger fra år til år fordi enkeltelevers forutsetninger vil kunne påvirke gjennomsnittet mye. Elevene på Solberg skårer både under og over gjennomsnittet for Asker de ulike årene.

Opplæringslovens overordnede del peker på betydningen av profesjonsfelleskapet, og at de ansatte arbeider sammen for stadig å forbedre skolens tilbud. Et mål er at de ansatte kan bidra overfor hverandre med gode erfaringer, samarbeid om utprøving og av og til med kritiske spørsmål for å forbedre skolens tilbud. En ulempe for små skoler, med bare én klasse per trinn, kan være at læreren ikke har noen kollega å samarbeide direkte med om undervisning og vurdering. Dette gjør igjen at elevene blir avhengig av den enkelte lærer.

SFO ved Solberg skole

Andelen elever som har plass ved skolens SFO har økt de siste tre årene, noe som samsvarer med innføring av gratis tid på 1. og 2. trinn de to foregående skoleårene. Andelen med 100 prosent plass er relativt stabil og ligger over gjennomsnittet i Asker. Det er nesten dobbelt så mange elever som har SFO-plass på 4. trinn sammenliknet med gjennomsnittet i kommunen.

Skolevei og skoleskyss ved Solberg skole

De fleste elevene ved Solberg skole går eller sykler til skolen. 7 prosent av elevene har skyss på grunn av avstand eller farlig skolevei. Asker kommune betaler i dag 45 220 kroner årlig i skoleskyss knyttet til Solberg skole. Hvis elevene fra Solberg skole blir overført til Vardåsen skole, vil ca. 60 prosent av elevene få behov for skyss.

Elever på privat skole i skolens nærrområde

Av elevene som har Solberg skole som nærskole, er det 7 prosent som velger å gå på private skoler. De fleste av disse går på Asker International School. Andelen er på nivå med gjennomsnittet for skolene i Asker. Av de elevene som sogner til Vardåsen skole, velger 14 prosent et privat skoletilbud. De fleste av disse går også på Asker International School.

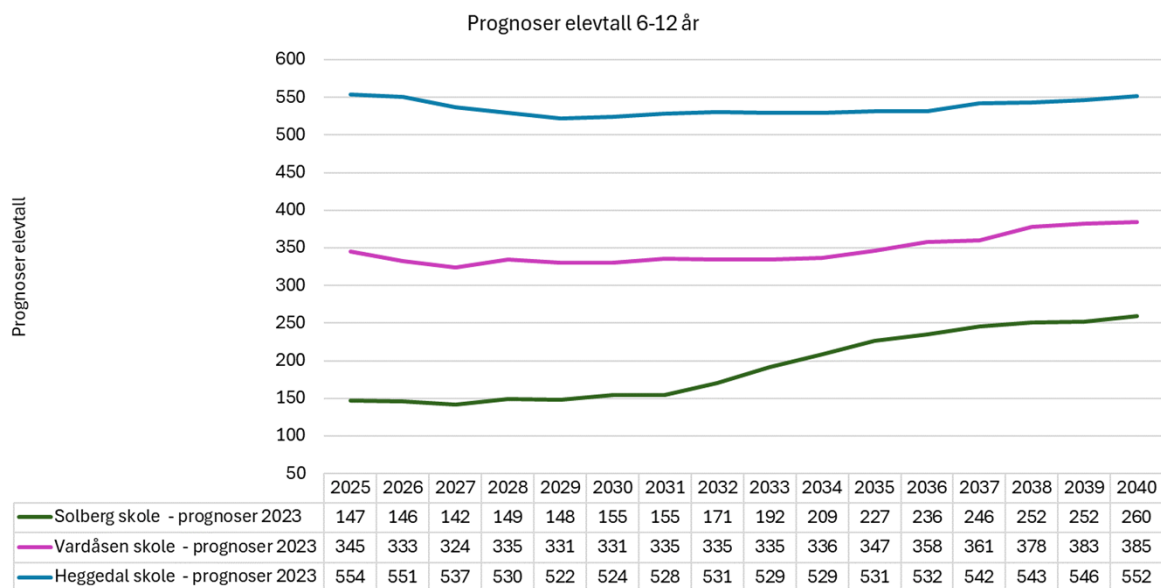
Kommunen har ansvar for å sikre kapasitet til alle elever i kretsen, uavhengig av om elever velger privat eller offentlig skole. Den beregnede elevtallsutviklingen er for de fleste skoler derfor litt høyere enn det faktiske elevtallet ved skolene.

Kapasitet i ungdomsskolesonene Borgen og Hovedgården

Hovedgårdsonen består av Solberg og Heggedal barneskoler og Hovedgården ungdomsskole. Borgensonene består av Vardåsen, Hagaløkka og Rønningen barneskoler og Borgen ungdomsskole. Se vedlegg 2 for kart over kretsene.

Det er knyttet stor usikkerhet til fremtidig befolkningsutvikling på Dikemark, da dette henger sammen med eventuell fremtidig utvikling av området. Prognoser viser at elevtallet ved Solberg skole vil ligge stabilt frem til 2031. Vardåsen skole får en økning i elevtallet mot slutten av perioden, mens elevtallet ved Heggedal skole vil ligge stabilt høyt.

Figur 1 viser prognoser for utviklingen i elevtall frem til 2040:

Kapasiteten i Hovedgårdsonen og Borgensonen er ulik.

Solberg skole har i dag ledig kapasitet til ca. 80-90 flere elever. Heggedal skole har kapasitet til 547 elever og har i dag 487 elever. Hovedgården ungdomsskole har presset kapasitet, men flere elever søker seg i dag til andre ungdomsskoler i Asker sentrum. Hovedgården ungdomsskole er derfor ikke fylt opp.

Vardåsen skole har kapasitet til 428 elever og har i dag 298 elever. Hagaløkka skole har plass til 357 elever og har i dag 302 elever. Rønningen skole har kapasitet til 214 elever og har i dag 163 elever. Prognosene for Hagaløkka og Rønningen skoler viser at det kommer en liten vekst de neste fem årene, før elevtallet stabiliserer seg på dagens nivå frem til 2040. Vardåsen skole har en nedgang i elevtallet de neste 10 årene, men en økning i elevtallet mot slutten av perioden frem til 2040.

Figur 2 viser kapasitet ved skolen opp mot historiske/faktiske elevtall og mot prognoser for elevtallsutvikling i skolekretsene. Positive (grønne) tall viser overkapasitet:

Kapazität barneskole	Solberg skole		Vardåsen skole		Heggedal skole		Hagaløkka skole		Rønningen skole	
	Faktisk elevtall	Prognoser 2023	Faktisk elevtall	Prognoser 2023	Faktisk elevtall	Prognoser 2023	Faktisk elevtall	Prognoser 2023	Faktisk elevtall	Prognoser 2023
2010	87		24		194		79		42	
2011	91		45		173		67		44	
2012	96		55		157		56		48	
2013	92		55		176		64		48	
2014	95		63		167		97		44	
2015	93		81		185		101		34	
2016	93		89		157		139		29	
2017	85		90		153		128		28	
2018	95		74		129		107		29	
2019	91		87		116		113		23	
2020	85		88		115		101		35	
2021	93		96		94		85		41	
2022	94	58	114	58	67	-2	78	1	38	32
2023	92	48	110	51	52	-30	64	-5	44	29
2024	89	54	130	72	60	-17	55	-25	51	30
2025		43		83		-7		-14		35
2026		44		95		-4		-1		39
2027		48		104		10		7		43
2028		41		93		17		9		44
2029		42		97		25		15		47
2030		35		97		23		19		49
2031		35		93		19		22		51
2032		19		93		16		22		52
2033		-2		93		18		21		51
2034		19		92		18		19		51
2035		37		81		16		19		50
2036		46		70		15		18		50
2037		56		67		5		17		49
2038		62		50		4		16		49
2039		62		45		1		12		48
2040		70		43		-5		11		47

Det er i dag kapasitet til alle elevene ved Solberg skole på Vardåsen skole, men med økningen i elevtallet vil det bli fullt. Det kan bli behov for å utvide Vardåsen skole med en paviljong på 2-3 klasserom for å sikre kapasiteten i årene som kommer. Alternativt kan en økning av kapasiteten ved Vardåsen skje ved en endring av kretsgrenser for barneskolene i Borgen ungdomsskolesone.

Dersom elevene fra Solberg skole overføres til Vardåsen skole, vil de søgne til Borgen ungdomsskole. For elevene som bor nær Heggedal, blir det langt til Borgen ungdomsskole. Det kan være aktuelt å vurdere kretsgrenseendring ved at elevene i

områdene som grenser til Heggedal heller kan sogne til Hovedgården ungdomsskole.

Kretsgrenseendringer

Hvis Solberg skole legges ned, vil det måtte gjøres kretsgrenseendringer ved at skolekretsen legges til Vardåsen skolekrets. For å sikre nok kapasitet ved Vardåsen skole uten å måtte sette opp midlertidige paviljongbygg, kan en endring av skolekretsene på Borgen vurderes. Områder kan flyttes fra Vardåsen til Hagaløkka skolekrets, og kapasiteten ved Hagaløkka skole kan økes ved en justering av skolekretsen mot Rønningen skole. Opplæringsloven § 2-6 sier at det ved fastsettelse av skolekretser særlig skal vektlegges hvilken skole som ligger nærmest. Det kan også vektlegges forhold som topografi, trafikkforhold og kapasitet ved skolene når det fastsettes skolekretser.

Tilstand og kostnader knyttet til bygg og uteområder

Byggene som utgjør Solberg skole er bygget i ulike tidsperioder og er i ulik tilstand. Det eldste bygget, den gamle skolen som i dag brukes til administrasjon, er fra 1917. Dette bygget er i tilfredsstillende tilstand. Hovedbygget hvor klasserommene ligger er fra 1940, men ble modernisert i 2003, og er i en tilstand som er akkurat tilfredsstillende. SFO-bygget er fra 1963 og er i utilfredsstillende teknisk tilstand og lite egnet til dagens bruk som SFO.

Det er vurdert at byggene som brukes til skole varierer i tilstand og egnethet og har noe oppgraderingsbehov. Multiconsult gjennomførte i 2022 en kartlegging på oppdrag fra Asker kommune som viser at Solberg skole har en teknisk tilstand som ligger under gjennomsnittet for skoler i Asker kommune. SFO-bygget er det bygget som først vil måtte trenge oppgradering. Det er beregnet et samlet oppgraderingsbehov for skolen på 24,1 mill. kroner de neste ti årene. Det vises til vedlegg 4 for en oversikt over beregnede vedlikeholdskostnader (Multiconsult).

De årlige kostnadene til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av bygget til Solberg skole er på 3,3 mill. kroner. Forvaltningskostnader er offentlige avgifter, forsikringer og administrasjon. Driftskostnader er løpende drift, ettersyn, energi, renhold. Vedlikeholdskostnader er periodisk vedlikehold og utskiftninger, det vil si det som kan defineres som prosjekter for å opprettholde byggets funksjon. Utviklingskostnader er endringer i bygget som følge av endringer i virksomhet, offentlige pålegg og standardheving. Dersom skolen ikke legges ned, må det utarbeides en langsiktig plan både for bygg og uteområder og det må bevilges midler til oppgradering.

Skolen har et stort og godt uteområde, med en fotballbane, ballbinge, skolehage og noen lekeapparater. Dersom tomten ikke selges, er det et relativt stort område kommunen må drifte videre. Det vil være behov for en del opprydding og fjerning av lekeapparater som krever daglig oppsyn. Det er få eller ingen andre kjente lekeplasser i nærheten. Dersom skolen legges ned, forsvinner dette tilbudet helt i området.

Lokalområdet

De fleste elevene ved skolen bor på Dikemark og Skjellestad. Så langt kommunedirektøren kjenner til, brukes skolebyggene ikke så mye etter skoletid. Gymsalen brukes imidlertid mye av idrettslaget (Dikemark IF), velforeninger og innbyggergrupper på ettermiddager og kvelder. Det er få arrangementer ved skolen som involverer lokalmiljøet ut over foreldremøter. Som for de fleste barneskoler er den en viktig samlingsplass på 17. mai. Skolen er en kulturbærer, og oppleves av mange som en arena for tilhørighet og identitet.

Solberg skolekrets ligger for det meste i plansonen Dikemark, og noe i Vardåsen og Heggedal vest. Det har vært en svak nedgang i antall barn (0-15 år) fra 2014 til 2023. Det er ikke en like tydelig utvikling i innflytting og utflytting i de tre plansonene. Generelt har det vært flere som har flyttet til Dikemark enn fra Dikemark. Inn- og utflytting har i liten grad påvirket befolkningsutviklingen i disse plansonene. Det vises til vedlegg 3 for en oversikt over befolkningsfremskrivninger.

Dikemarksamfunnet har gjennomgått store forandringer etter at sykehuset ble lagt ned. På Solberg skole har derfor elevtallet falt de senere årene. Dikemark er imidlertid definert som et lokalsenter i kommuneplanen, og det er tilrettelagt for en vesentlig vekst på ca. 1200 nye boliger. Veksten ligger imidlertid frem i tid, da dagens eiere av sykehusområdet (Oslo universitetssykehus og Oslo kommune) må selge sine eiendommer til utbyggere før utvikling kan skje. Det krever regulering for å starte utvikling, og det ligger rekkefølgekrav til bedret bussfremkommelighet til Asker stasjon. Dersom området utvikles i tråd med planene og befolkningen øker, vil det frem i tid bli behov for økt skolekapasitet i området.

Konsekvenser for elever og foresatte

Ved nedleggelse og bytte av skole, vil tilhørigheten dagens elever har til skolen sin opphøre. Både elever og foreldre kan kjenne på tap av tilhørighet som de har etablert gjennom skolefellesskapet.

Over halvparten av elevene ved Solberg skole vil få skyss på grunn av lang skolevei dersom skolen blir lagt ned. De fleste vil få lengre avstand til den nye skolen, og bruke lenger tid til og fra skolen. Lengre skolevei og tid på buss vil kunne påvirke hverdagslogistikken til elevene og deres familier. Kommunen og skolene vil jobbe for å skape et trygt miljø på veien til og fra skolen.

Skolenedleggelse kan også påvirke hvilke fritidsaktiviteter barna og ungdommene søker mot. Dersom skolen legges ned og gymsalen ikke blir tilgjengelig, vil lokalmiljøet miste en viktig arena for aktiviteter. Mye av fritidstilbudet, slik som for eksempel rideklubben, er imidlertid det samme for elevene ved Vardåsen og Solberg skoler.

Økonomisk beregning

Tabellen under viser at det er beregnet en innsparing ved nedleggelse av Solberg skole på ca. 8,3 mill. kroner årlig i driftsbudsjettet. Beløpet inkluderer ca. 3,3 mill.

kroner årlig i forvaltnings-, drifts-, vedlikeholds- og utviklingskostnader (FDVU). I handlingsprogramperioden 2025-2028 utgjør den samlede innsparingen 33,2 mill. kroner. Dersom skolen ikke legges ned, vil det også påløpe økte investeringskostnader til vedlikehold på ca. 24,1 mill. kroner de neste ti årene.

Figur 3 viser beregnet økonomisk innsparing knyttet til nedleggelse av Solberg skole:

Beregnet økonomisk innsparing Solberg skole og SFO

Personalkostander - lønn inkl. sosiale kostnader	
Personale - Ledelse og ansatte ved skolen	5 760 000
Drift av bygg	
FDVU (forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling)	3 310 000
Delsum - besparelse	9 080 000
Økte kostnader og tap av inntekt	
Tap av rammetilskudd, antall kommunale grunnskoler som utløser tilskudd	540 000
Skoleskyss	250 000
Delsum - økte kostnader	790 000
Netto besparelse	8 290 000

Beregningen inkluderer personalutgifter til ledelse og ansatte ved skolen, samt forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader knyttet til bygget.

Skolebyggene har varierende tilstand og et oppgraderingsbehov. Dersom skolen ikke legges ned, må det i tillegg bevilges midler til en langsiktig oppgraderingsplan.

Asker kommune får rammetilskudd for hver grunnskole kommunen har i drift. Ved en eventuell nedleggelse vil kommunen miste rammetilskuddet for Solberg skole.

Flere elever vil ved en nedleggelse ha rett på skoleskyss. Beregningen inkluderer kommunens økte kostnader til dette.

På grunn av økt avstand ved bytte av skole, vil 53 prosent av elevene ved Solberg skole få rett på skoleskyss ved nedleggelse av skolen. Beregningen inkluderer kommunens økte kostnader til dette.

Solberg skole ligger på en felles tomt regulert til offentlig formål eid av Asker kommune. Eiendommen er regulert til offentlig formål og må omreguleres ved et eventuelt salg. Eiendommens formål i kommuneplanens arealdel må endres, og det må opprettes ny grunneiendom.

Sak om salg av kommunale eiendommer

Kommunedirektøren vil legge frem egen sak om salg av kommunale eiendommer 2025-2028. Saken vil inneholde en liste med eiendommer som foreslås solgt i perioden. Videre vil saken foreslå en fremdriftsplan for når de ulike eiendommene skal selges, en verdivurdering av de enkelte eiendommene, hva slags driftskonsekvenser salget vil innebære, reguleringsstatus for eiendommen og en vurdering av hvor salgbare eiendommene er. Skolene som foreslås nedlagt vil bli inkludert i saken.

4. Kommunedirektørens vurdering

Asker kommune står i en svært krevende økonomisk situasjon, og må belage seg på et permanent lavere inntektsnivå i årene fremover. Kommunedirektøren legger derfor opp til en omstilling og effektivisering på omkring 0,5 mrd. kroner i perioden 2024-2026.

Kommunedirektøren foreslår som følge av den alvorlige økonomiske situasjonen å legge ned fire skoler. Det er plass til elevene ved andre skoler i rimelig nærhet.

Nedleggelse av de fire skolene vil gi en innsparing på 30 mill. kroner årlig eller 120 mill. kroner i handlingsprogramperioden 2025-2028. Vedlikeholdsetterslepet ved de fire skolene er beregnet å ha en samlet investeringskostnad på 122,3 mill. kroner de neste ti årene.

Dersom nedleggelse av skolene ikke blir vedtatt, må det gjennomføres andre omstillingstiltak i oppvekstsektoren. Dette vil for eksempel være kutt i totalt 30 årsverk fordelt på lærere, PP-tjenesten, skolehelsetjenesten eller barnevernet. Dette vil få konsekvenser for kvaliteten i tjenestene.

En nedleggelse av de fire skolene går ikke på bekostning av lærertettheten, og Asker vil fortsatt ligge over den nasjonale normen. Dette innebærer at Asker kommune fortsatt kan ivareta elever med særskilte behov på en god måte i ordinær undervisning, uten at behovet for individuelle tiltak øker.

Dersom skolene ikke legges ned, og det i stedet må kuttes i antall lærerårsverk, vil lærertettheten gå ned. Behovet for individuelle tiltak (spesialundervisning) og utgiftene til dette vil dermed kunne øke.

Kommunedirektøren har forståelse for at noen elever ved nedleggelse og bytte av skole vil oppleve det som krevende å komme inn i et nytt miljø, få nye lærere og ny klasse. For andre vil et nytt og større miljø kunne være positivt ved at de får nye venner og noen de deler felles interesser med. Kommunedirektøren vil forsikre elever og foresatte om at medarbeiderne ved skolene vil gjøre sitt beste for å inkludere alle elever og at de blir en del av fellesskapet.

Kommunen vil legge til rette for god informasjon, medvirkning og medbestemmelse med innbyggere, elever og ansatte som blir berørt av endringene.

Kommedirektøren anbefaler at Solberg skole legges ned, og at det gjennomføres kretsendinger (jf. vedlegg 2) slik at elevene overføres til Vardåsen skole.

Solberg skole er en liten skole i et område der mange elever bor i nærheten av skolen. Elevene går og sykler til skolen i stor grad i dag. Solberg skole er en gammel skole med bygninger som krever rehabilitering i ulik grad. Skolebyggene er i liten grad i bruk på kveldstid, mens gymsalen er mye i bruk. Skolen har lange tradisjoner i lokalmiljøet og er viktig for stedsidentitet og tradisjoner.

Hvis skolen legges ned, vil ca. halvparten av elevene ha behov for skoleskysst til Vardåsen skole på grunn av lang og/eller farlig skolevei. Dette kan oppleves som en ekstra utfordring for enkelte elever og deres foresatte, og vil kunne påvirke hverdagslogistikken for familiene.

Kommunedirektøren har beregnet en årlig nettoeffekt ved nedleggelse av Solberg skole på ca. 8,3 mill. kroner. I handlingsprogramperioden 2025-2028 utgjør den samlede innsparingen 33,2 mill. kroner. I tillegg kommer en besparelse på 24,1 mill. kroner i investeringskostnad knyttet til nødvendig vedlikehold av bygget.

Vurderinger av hva som er barnets beste ligger til grunn for alle saker som gjelder barn og ungdom. Kommunedirektøren forstår at en skolenedleggelse er inngripende og kan skape usikkerhet for elevene på skolen. For elevene ved Solberg skole vil imidlertid muligheten for å gå på en skole med et større fagmiljø, mer robust drift og flere medelever kunne gi positive gevinster. Dette kan også bidra til å utjevne sosioøkonomiske forskjeller.

Kommunedirektøren anerkjenner at skolen for mange også har en betydning som lokalsamfunnsarena. Kommunedirektøren har i sin helhetlige vurdering lagt særlig vekt på å finne løsninger som opprettholder kvaliteten i utdanningen, samtidig som kostnadene reduseres. Kommunedirektøren vurderer at de foreslåtte skolenedleggelsene har mindre negative konsekvenser for elevene enn en betydelig reduksjon i grunnbemanningen i skolene, og derfor er til barnets beste.

5. Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler å sende forslag om å legge ned Solberg skole og endre skolekretsen i området på høring med seks ukers høringsfrist.

Kommunedirektøren oppfordrer alle berørte til å uttale seg i høringsperioden, slik at saken blir godt opplyst fra innbyggere og andres perspektiv.

For å sikre at barn i tråd med FNs barnekonvensjon skal få uttale seg i saker som gjelder dem. Kommunedirektøren vil tilrettelegge for en prosess på berørte skoler som gir elevene mulighet til å bli hørt. De kan ha andre perspektiver på saken enn de voksne har, og deres stemme er viktig for å gi et mer helhetlig bilde av situasjonen og konsekvenser ved en eventuell skolenedleggelse. Det vil utarbeides spesifikke spørsmål til barn og ungdom som de vil kunne gi innspill på.

Skolenes ledelse vil sørge for at elevene ved de aktuelle skolene får informasjon og mulighet til selv å stille spørsmål hvis de lurer på noe, at alle klasser ved de berørte skolene har dette som tema, og at det arrangeres elevrådsmøter i løpet av høringsperioden.

Etter høringsrunden vil saken komme til annengangsbehandling i november og endelig behandling i desember 2024.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Vedlegg 1 - Solberg skole – elevresultater

Vedlegg 2 - Solberg - skolekretser

Vedlegg 3 - Notat - befolkningsframskriving 2023 - dokumentasjon av metode

Vedlegg 4 - Beregnede vedlikeholdskostnader (Multiconsult)

Saksprotokoll

Arivsak
24/14234

Saksbehandler
Kai Erik Lund

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	33/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	43/24

Høring– forslag om nedleggelse av Solberg skole

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 19.09.2024 sak 33/24

Behandling

Kommunalsjef Terje Larsen og kommunalsjef Tor Olav Tangen innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende alternative forslag:

Ungdomsrådet stiller alternativt forslag til kommunedirektørens forslag til vedtak punkt 1. og 2. Punktene erstattes med følgende setning:

1. Solberg skole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.

Isak Gregers Eriksen ba om å få protokollført følgende begrunnelse:

Ungdomsrådet ønsker å erstatte innstillingens punkt 1. og 2. da vi mener skolene ikke bør legges ned, men vi ønsker fortsatt saken på høring. Lokalskolene fungerer svært godt i sine lokalsamfunn, innsparingen forutspeilet er for liten når man ser de enorme konsekvensene i sammenheng. Det er også verdt å merke seg at saksfremlegget fra kommunedirektøren skaper ett feilaktig bilde av handlingsrommet til politikerne. Det virker som om de bare har to valg: enten å legge ned skolene, eller kutte i antall lærere. Dette er selvfølgelig feil, til tross for trangere økonomi finnes det ett relativt stort handlingsrom i budsjettet (både på inntekts og utgifts siden).

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende tilleggsforslag:

Nytt punkt:

Ungdomsrådet ber kommunestyret, og øvrige politikere innstendig å skrote forslaget om nedleggelse av Solberg skole. Innsparingen vil være for liten, sammenlignet med de enorme negative konsekvensene lokalsamfunnet, elevene og Asker kommune vil oppleve på sikt. Ungdomsrådet presiserer at det er rom for prioriteringer i forslaget fra kommunedirektøren, og i handlingsprogrammet for øvrig.

Det er altså fullt mulig å bevare lokalskolene, det handler om politisk vilje, og prioriteringer. Vi ber innstendig om at de folkevalgte lytter til lokalsamfunnene og ungdomsrådet, ved å sørge for ansvarlige prioriteringer som bevarer det bærekraftige lokalsamfunnet rundt Solberg skole i henhold til bærekrafts målene og kommuneplanen. Sånn forslaget foreligger er det uansvarlig skolepolitikk, såvel som uansvarlig kortsiktig økonomisk tankegang.

Eriksens alternative forslag ble holdt opp mot innstillingen. Eriksens forslag ble vedtatt mot 1 stemme (Alexander Marvin). Eriksens forslag ble så enstemmig vedtatt.

Eriksens tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 3. ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Solberg skole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.
2. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.
3. Ungdomsrådet ber kommunestyret, og øvrige politikere innstendig å skrote forslaget om nedleggelse av Solberg skole. Innsparingen vil være for liten, sammenlignet med de enorme negative konsekvensene lokalsamfunnet, elevene og Asker kommune vil oppleve på sikt. Ungdomsrådet presiserer at det er rom for prioriteringer i forslaget fra kommunedirektøren, og i handlingsprogrammet for øvrig.

Det er altså fullt mulig å bevare lokalskolene, det handler om politisk vilje, og prioriteringer. Vi ber innstendig om at de folkevalgte lytter til lokalsamfunnene og ungdomsrådet, ved å sørge for ansvarlige prioriteringer som bevarer det

bærekraftige lokalsamfunnet rundt Solberg skole i henhold til bærekrafts målene og kommuneplanen. Sånn forslaget foreligger er det uansvarlig skolepolitikk, såvel som uansvarlig kortsiktig økonomisk tankegang.

Saksprotokoll

Arivsak
24/14234

Saksbehandler
Kai Erik Lund

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	33/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	43/24

Høring– forslag om nedleggelse av Solberg skole

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 24.09.2024 sak 43/24

Behandling

Utvalgsleder Elisabeth Holter-Schøyen (V) innledet til saken.

Direktør Kai Erik Lund, rådgiver Jo-Rasmus Holt Zachariassen og kommunalsjef Terje Larsen presenterte saken og svarte ut spørsmål (presentasjon).

Elisabeth Holter-Schøyen (V) fremmet følgende alternative forslag til vedtak på vegne av V, H, og Frp:

1. Utvalget tar kommunedirektørens forslag om nedleggelse av Solberg skole til orientering.
2. Kommunedirektørens forslag om å legge ned Solberg skole, og tilhørende endring av skolekretsgrenser for området sendes på høring, slik dette fremgår av vedlegg til saken.
3. Det utarbeides et alternativt forslag til skolekretsgrense som splitter området mellom Vardåsen skole og Heggedal skole
4. Forslagene sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Anne Høie Guettler fremmet følgende tilbakesendelsesforslag:

Saken sendes tilbake til administrasjonen for en ny utredning som viser andre alternativer enn skolenedleggelse og kutt i stillinger. Det skal drives aktiv medvirkning i løpet av prosessen, og saken som legges frem skal vise:

- Hvordan barnets beste er ivaretatt i forslaget.
- En barnerettighetsvurdering.
- De sosioøkonomiske konsekvensen av de ulike forslagene.

Høie Guettlers forslag ble holdt opp mot Holter-Schøyens forslag.

Høie Guettlers forslag fikk 2 stemmer (SV og MDG) og falt.

Holter-Schøyens forslag fikk 9 stemmer (A, V, H og Frp) og ble vedtatt.

Østensen (A) ba om følgende protokolltilførsel:

Det har fremkommet informasjon om at saksfremleggene i sak 43/24 ikke er korrekt hva angår både skolebyggenes tilstand og kostnadsberegningene. Denne representanten mener at dette er uheldig, da det da vil komme høringsinnspill på feil grunnlag.

Protokolltilførselen ble tilsluttet av Paal Steine (MDG).

Vedtak

1. Utvalget tar kommunedirektørens forslag om nedleggelse av Solberg skole til orientering.
2. Kommunedirektørens forslag om å legge ned Solberg skole, og tilhørende endring av skolekretsgrenser for området sendes på høring, slik dette fremgår av vedlegg til saken.
3. Det utarbeides et alternativt forslag til skolekretsgrense som splitter området mellom Vardåsen skole og Heggedal skole.
4. Forslagene sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Asker
kommune

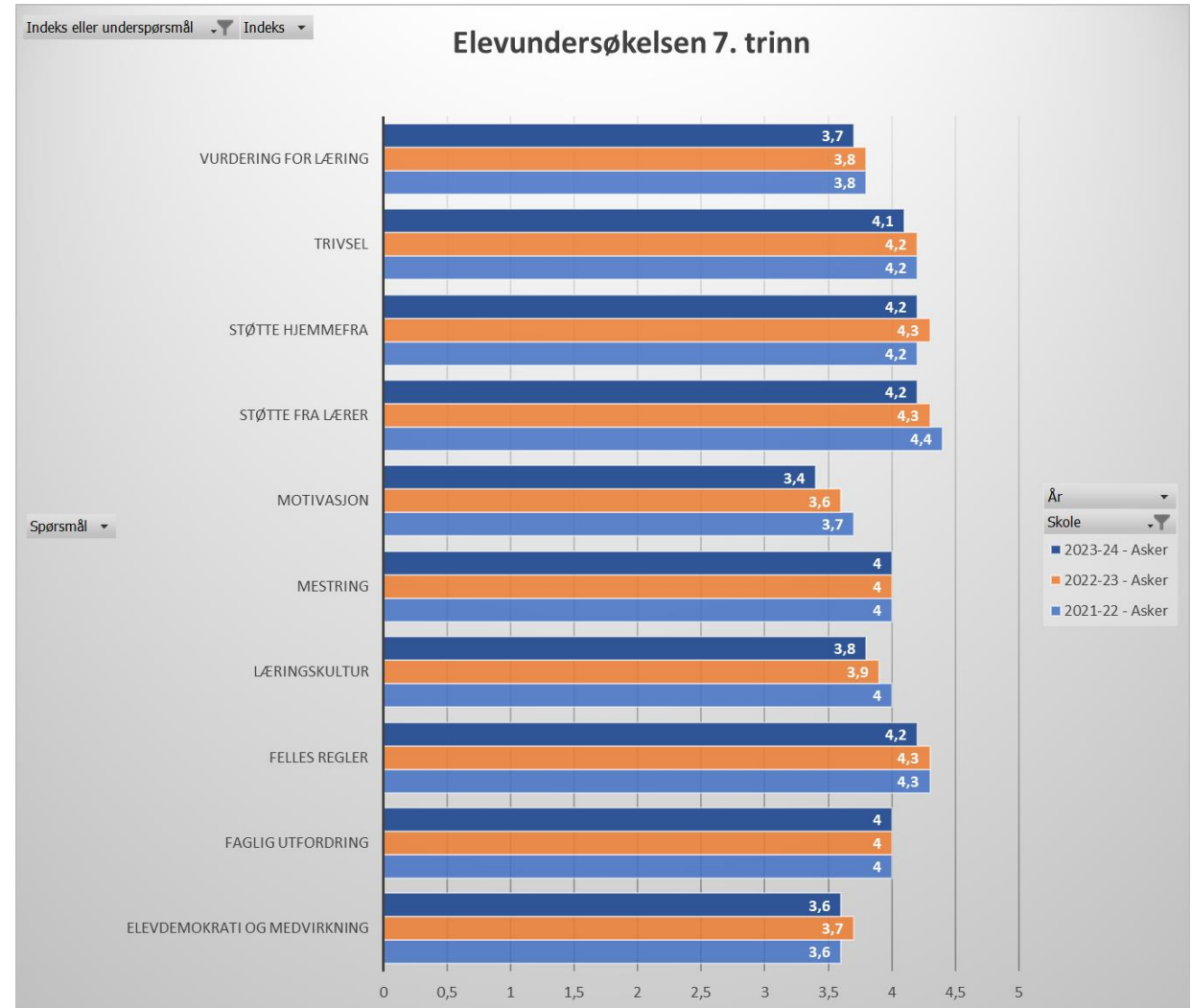
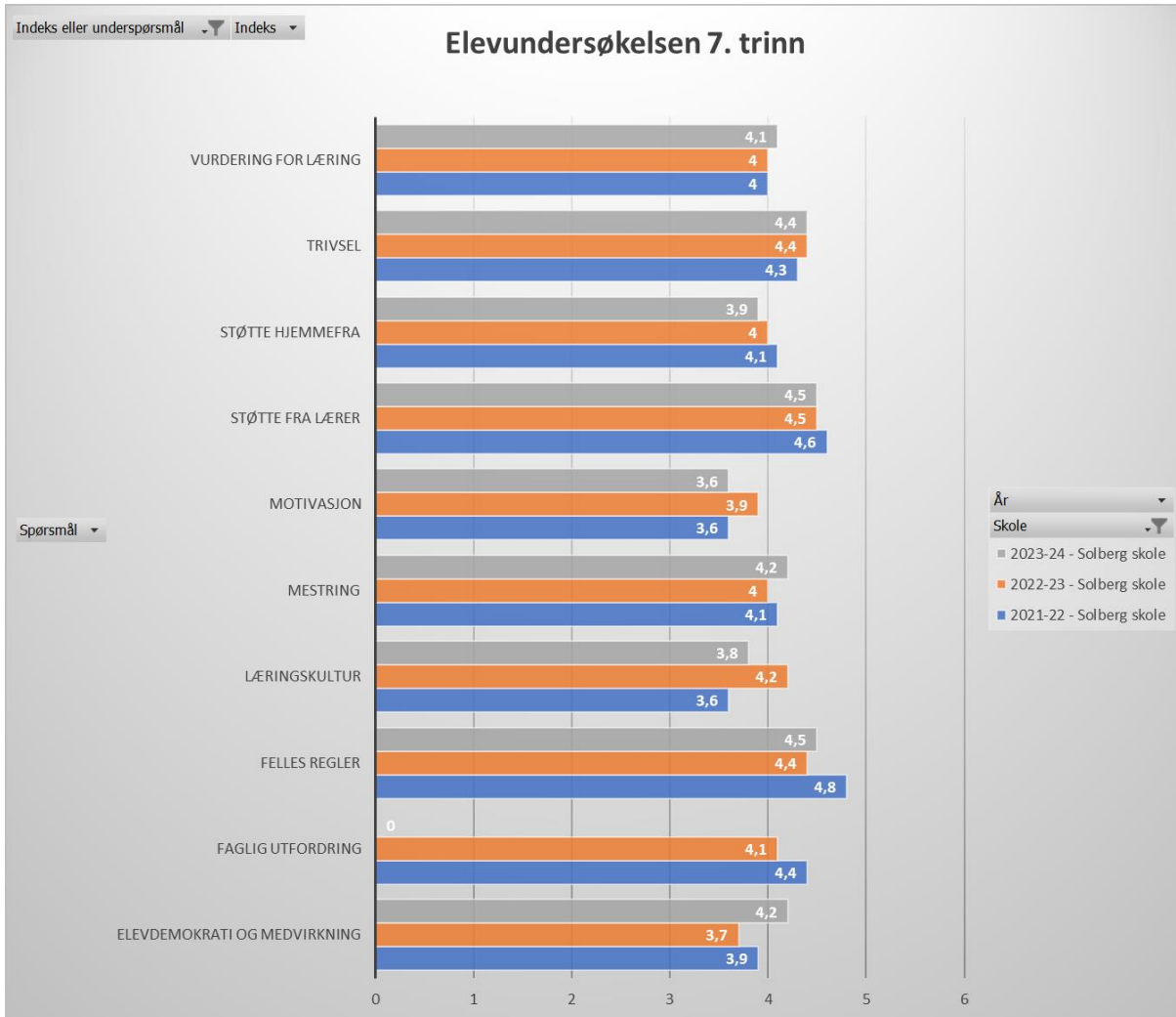
Solberg skole

Elevresultater

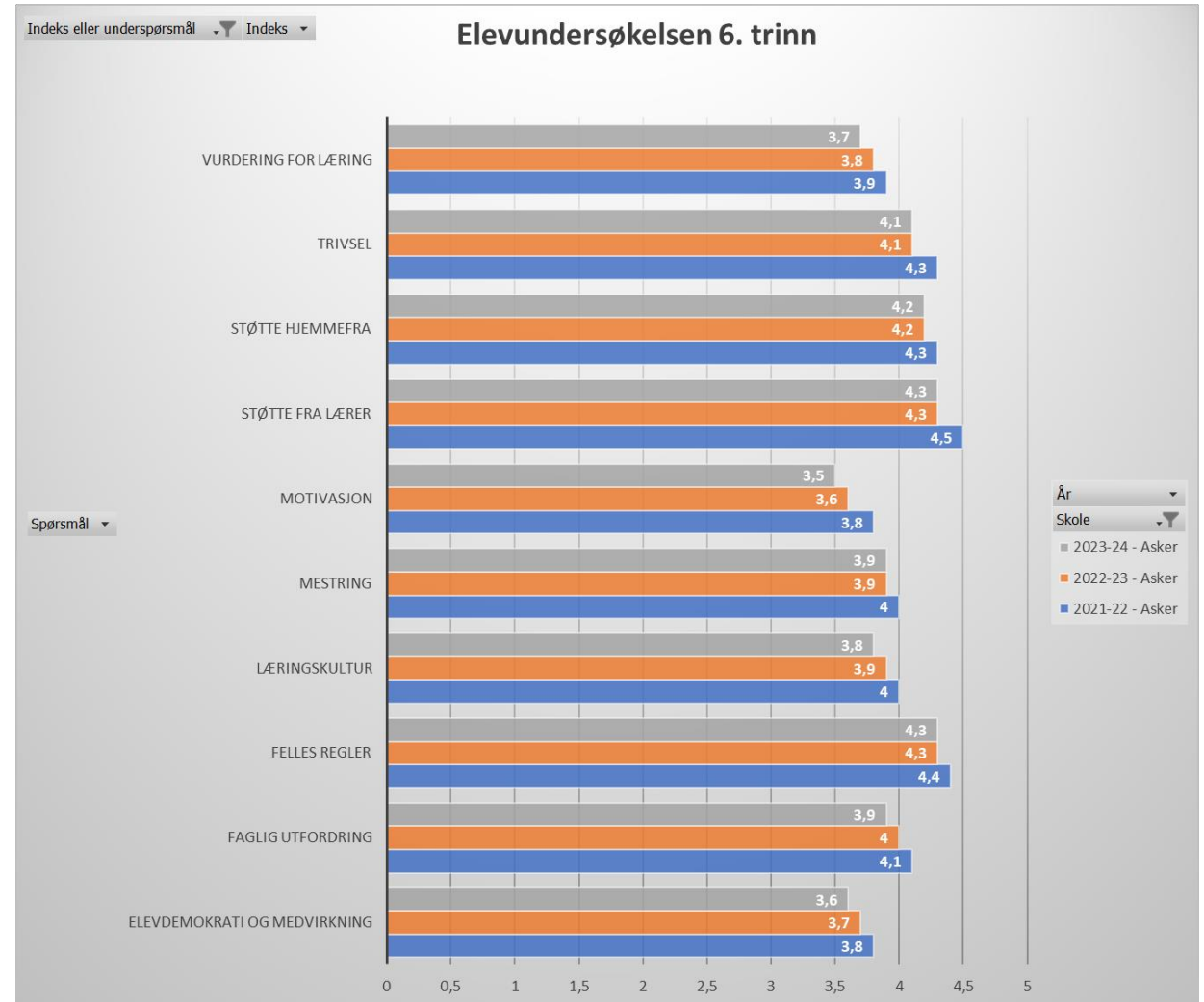
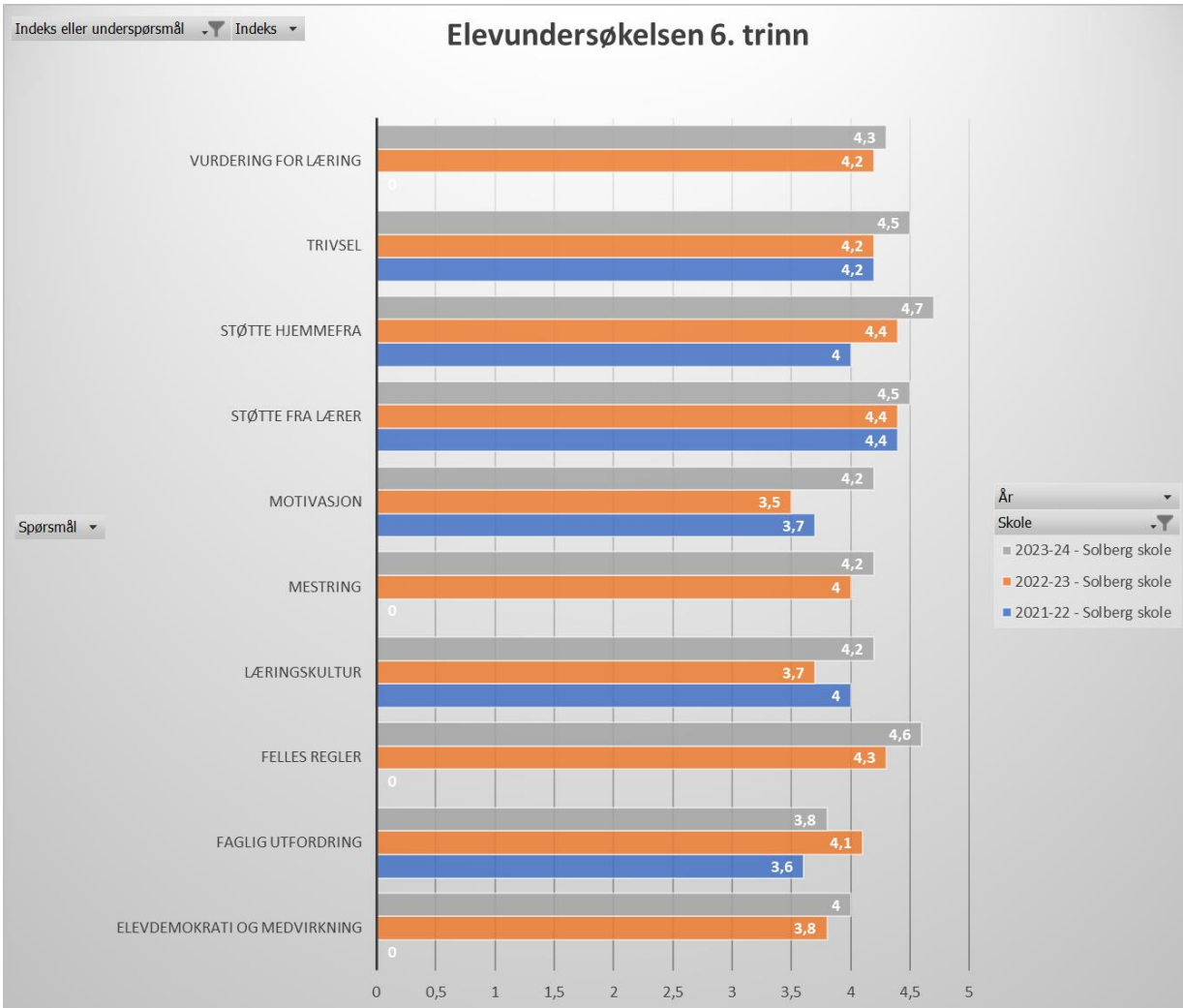

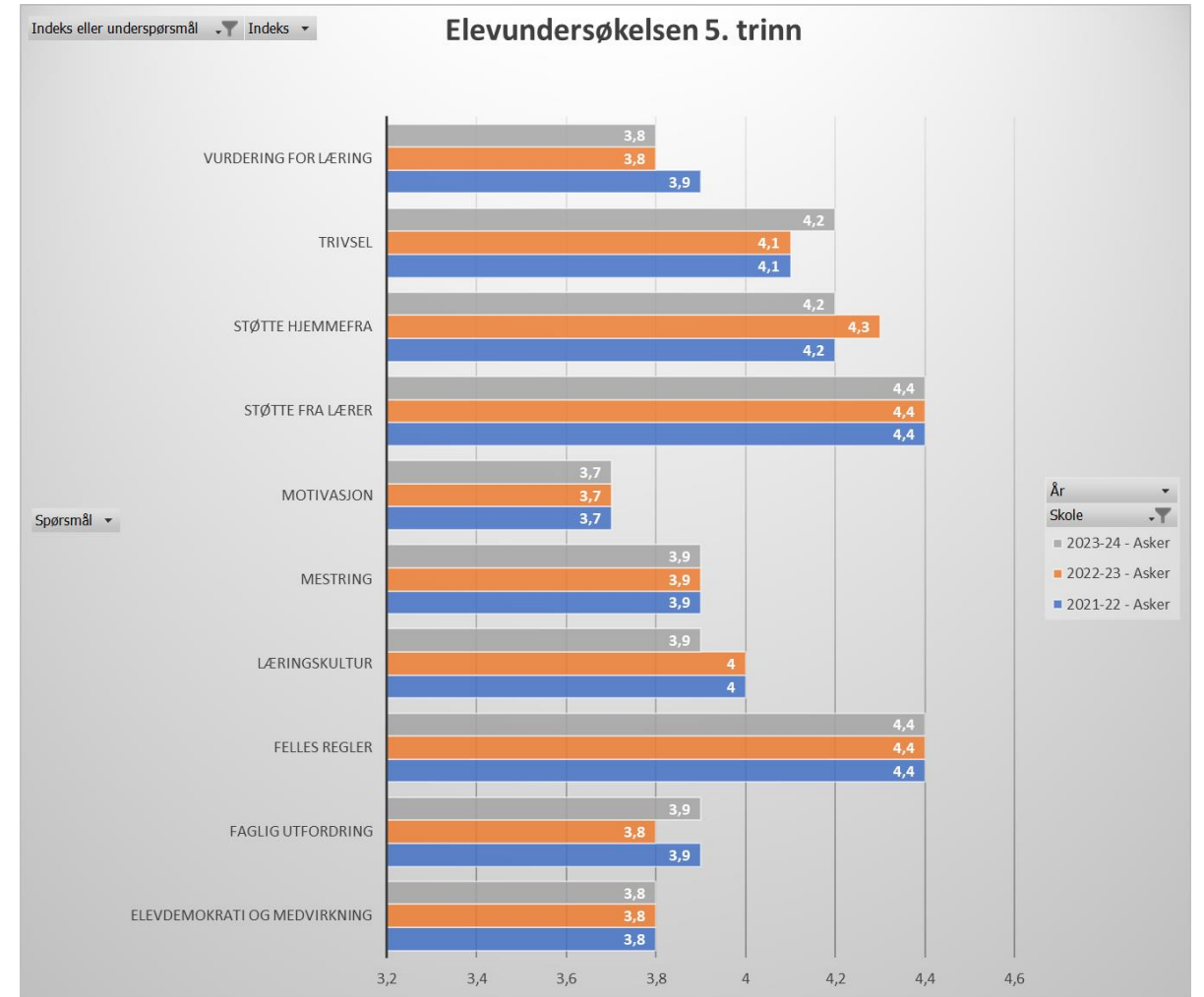
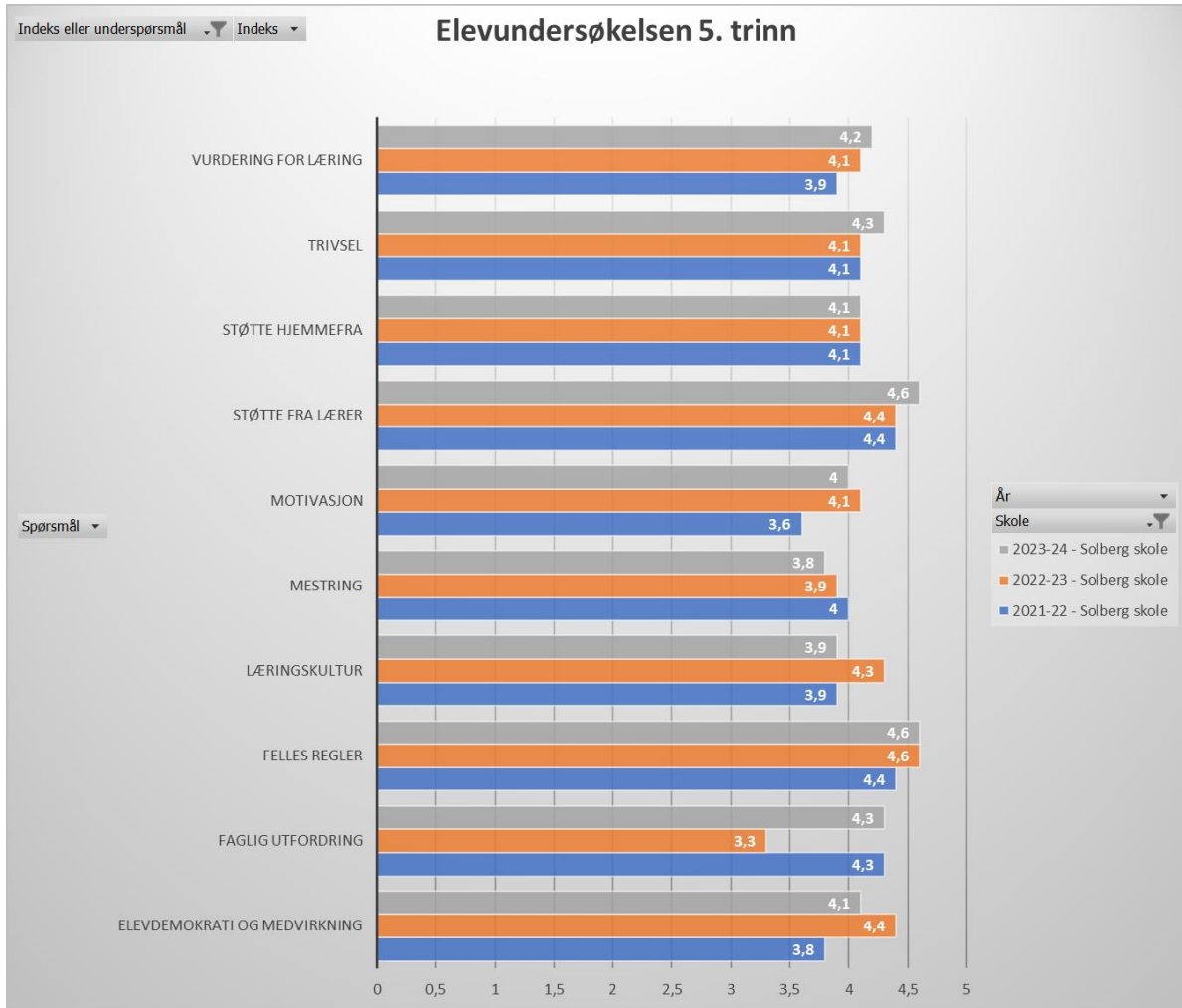
Elevundersøkelsen 7. trinn

Elevundersøkelsen 6. trinn

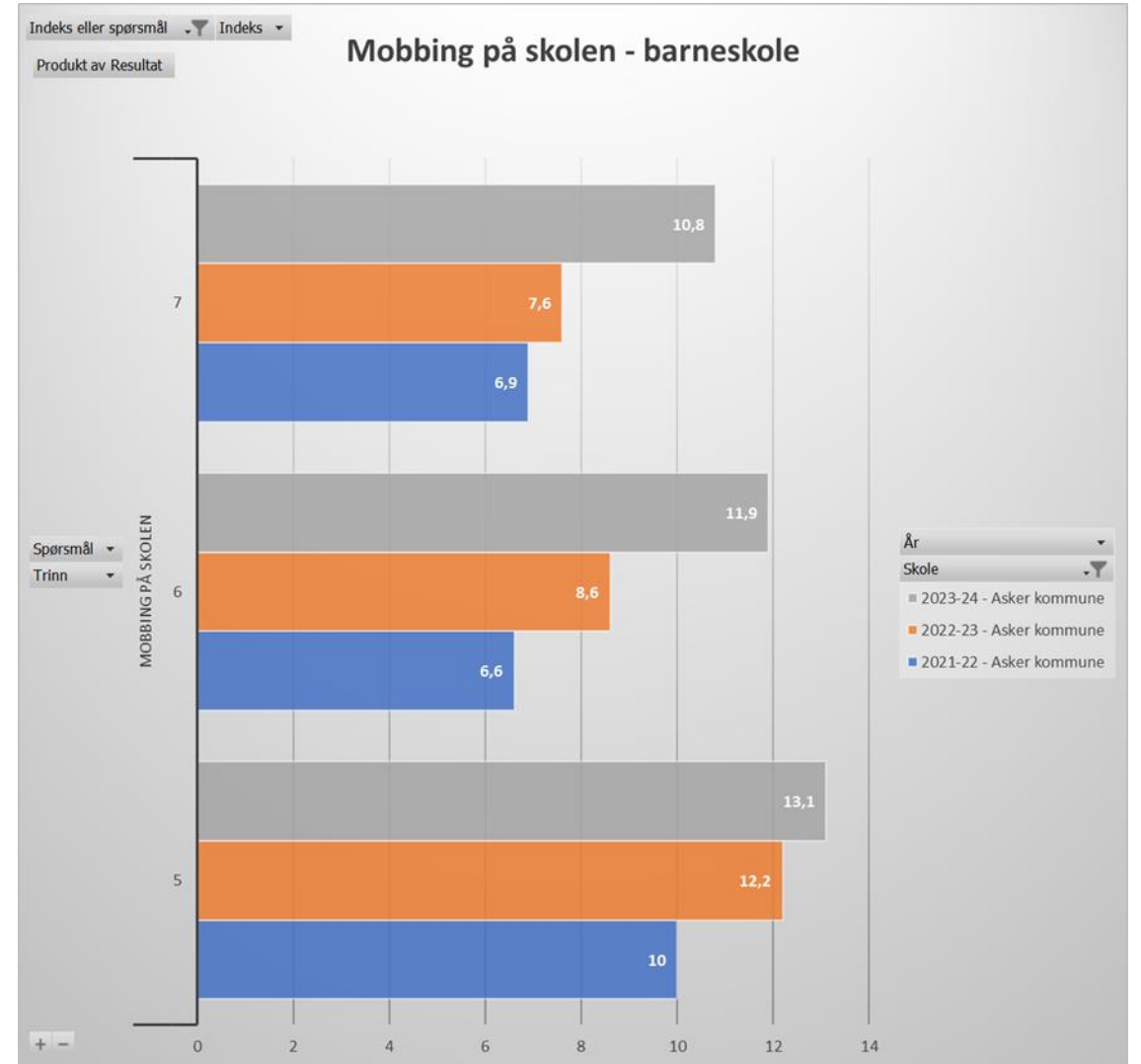
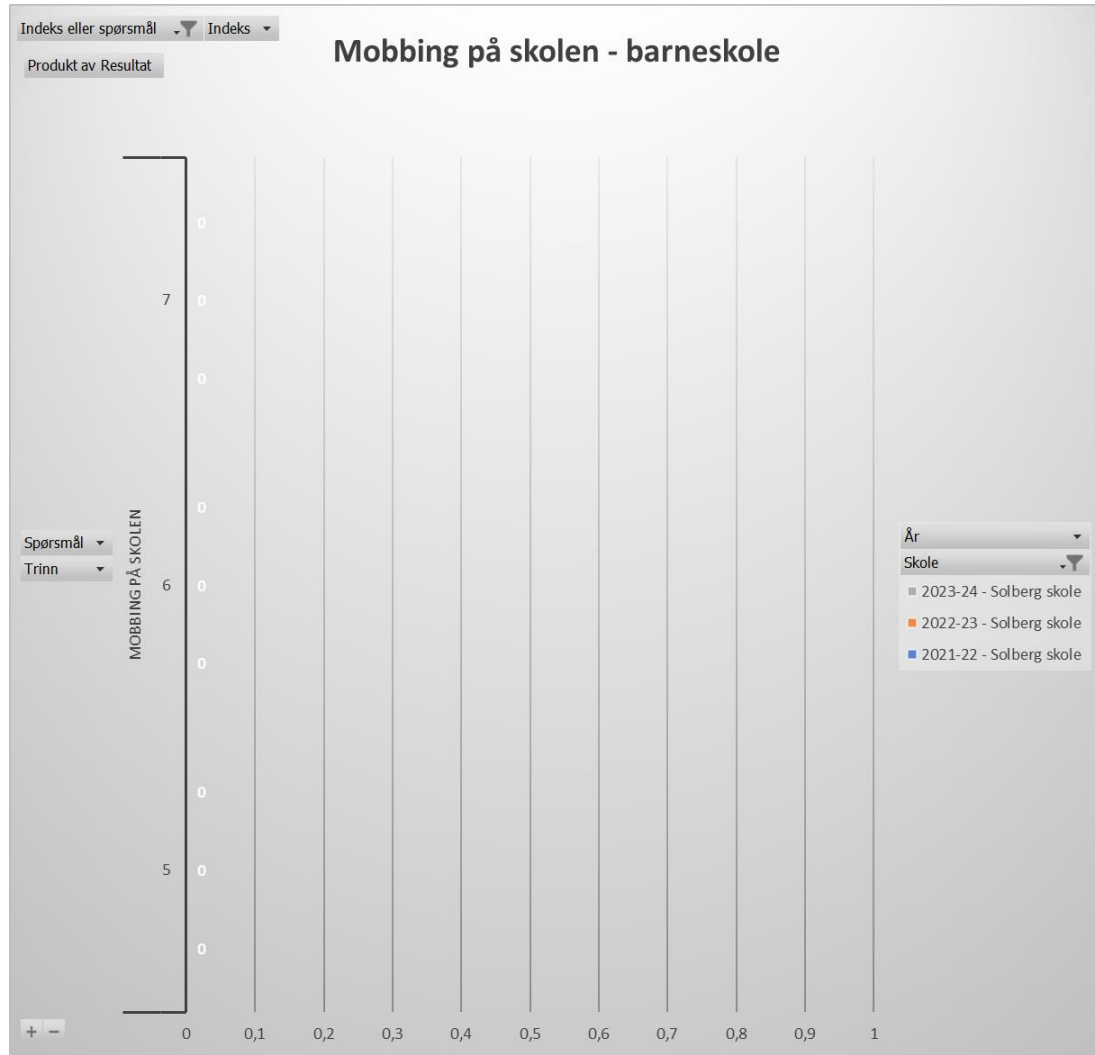

Elevundersøkelsen 5. trinn

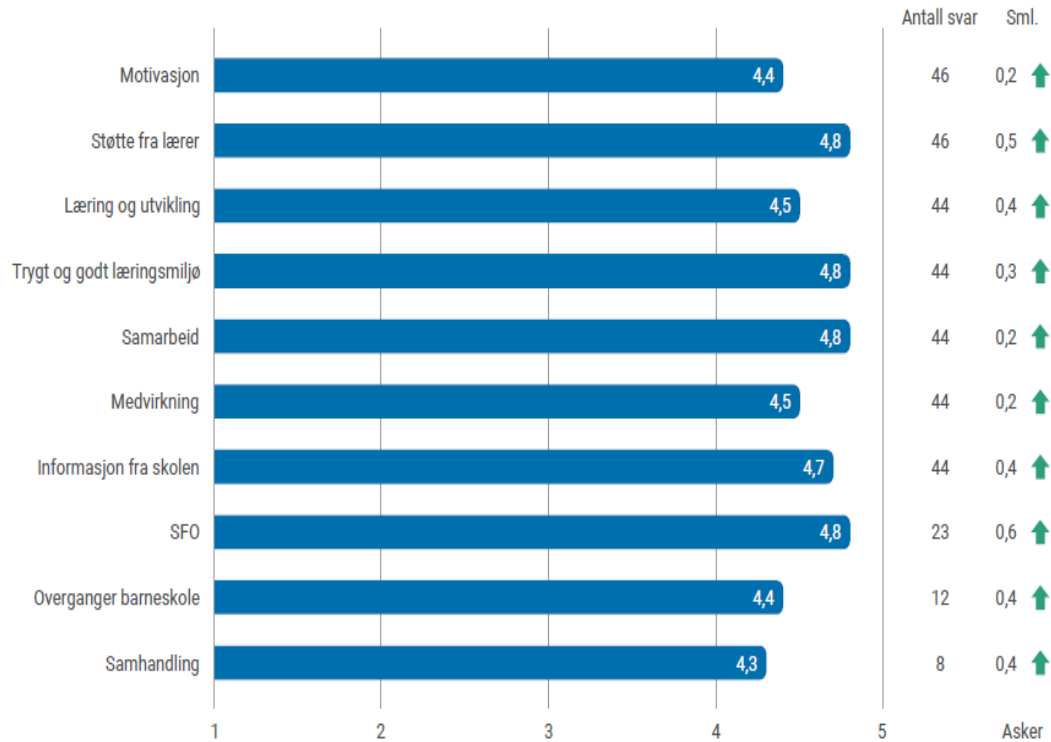
Mobbing

Foreldreundersøkelsen

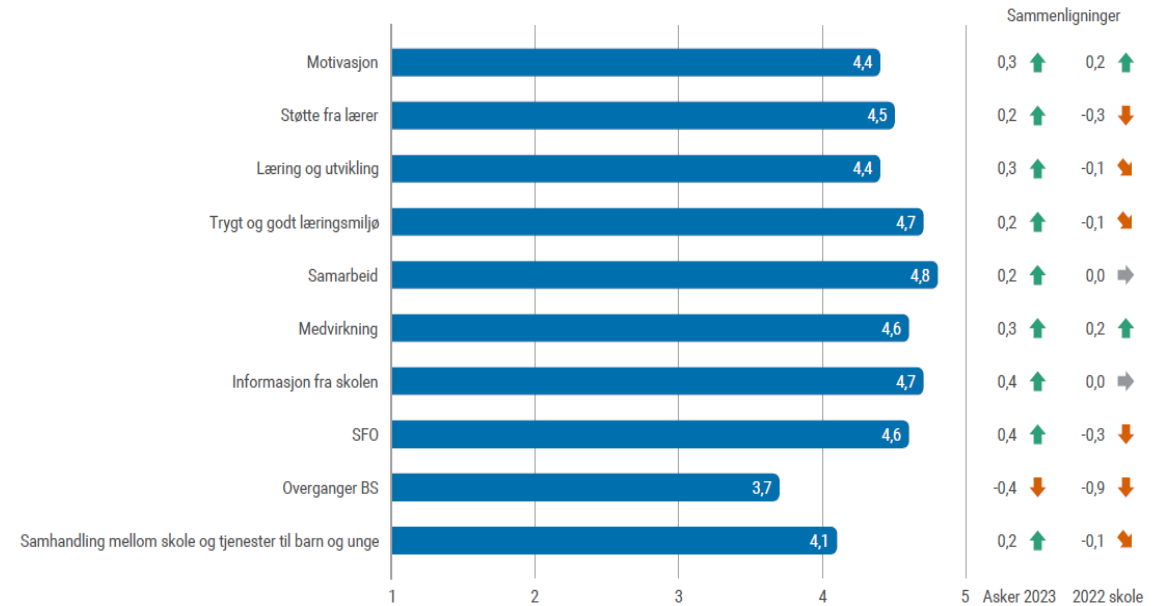
Solberg skole 2022

Solberg skole 2023

Indekser

Figur filtrert på "2023"

Andel elever med vedtak om spesialundervisning

Solberg skole				
år	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Andel elever med vedtak om spesialundervisning	7,62 %	*	*	*

(*)Tallet er unntatt offentligheten/skjermet.

Nasjonale prøver 5. trinn

Asker kommune				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	51	52	52	51
Regning	51	52	51	51
Engelsk	51	52	51	51

Solberg skole				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	44	52*		51
Regning	48	54*		57
Engelsk	54	48*		54

Nasjonale prøver 8. trinn (Solberg avgiverskole)

Asker kommune 8. trinn				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	52	51	52	51
Regning	51	51	51	51
Engelsk	53	52	52	52

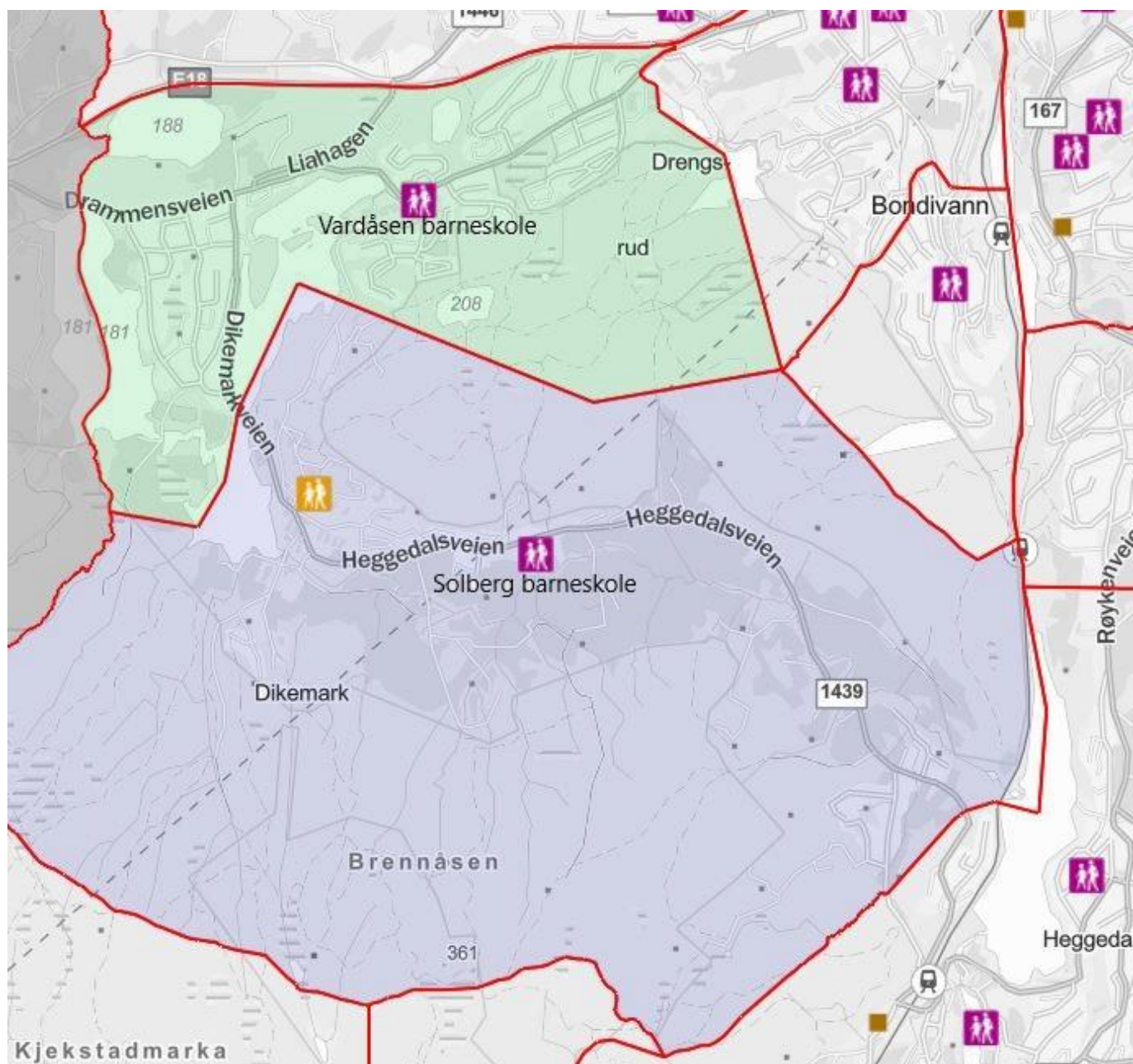
Solberg skole				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing		46	52	47
Regning		46	48	47
Engelsk		48	52	53

(*Tallet er unntatt offentligheten/skjermet.

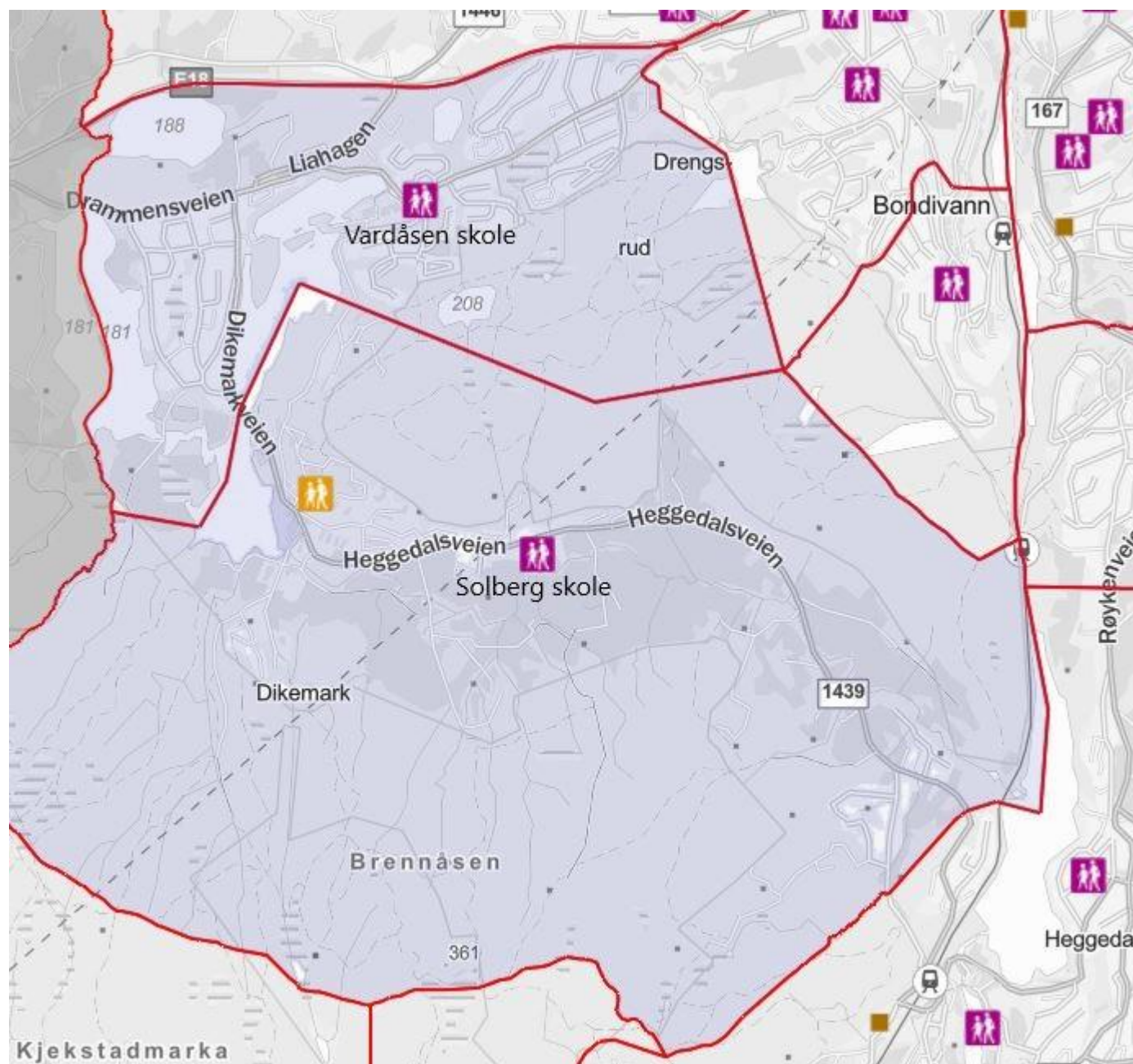

Asker
kommune

Solberg barneskole – dagens skolekretser

Solberg barneskole – hele skolekretsen legges til Vardåsen barneskole

Notat

Befolkningsframskriving 2023

Høst 2023.

Av analyseteamet i Asker kommune.

Innhold

Befolkningsframskriving 2023	1
Hva gir denne befolkningsframskrivingen	2
Primære formål (bestillere) for framskrivingen i Asker 2023.....	2
Om verktøyet for framskrivingene	2
Metodisk om utarbeidelsen av framskrivingen	2
Geografisk inndeling av kommunen.....	2
Beregning av fødte	3
Beregning av døde	3
Boligproduksjon: boligbyggeprogram og boligprognose.....	3
Boligprognose «100 % av boligbyggeprogrammet realiseres»	4
Boligprognose «80 % av «boligprognosen 100 %» realiseres»	5
Innflyttere til boliger per bolig	5
Kjøring av ulike framskrivingsmodeller.....	7
Modellen «Trendflytting»	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Modellen «Naturlig vekst»	Feil! Bokmerke er ikke definert.
«Tilbudsmodellen»	7
Konvertering av resultatene til skolekretser	8

Om denne befolkningsframskrivingen

SSB lager befolkningsframskrivinger for Norge, fylkene og kommunene annethvert år. Disse tas i bruk av de fleste kommuner, men dekker ofte ikke behovene for en kommune.

- SSBs metodikk tar for eksempel ikke høyde for faktorer som områdeutvikling med økt boligproduksjon, nye samferdselsprosjekter eller endringer i næring og antall arbeidsplasser
- Det laveste geografiske nivået for SSBs framskriving er kommune, den gir ikke utviklingen på f.eks. skolekrets eller lokalområde

Av disse årsakene velger mange, særlig de store kommunene, å lage egne befolkningsframskrivinger i tillegg. Asker kommune lager befolkningsframskrivinger en gang per år.

Primære formål (bestillere) for framskrivingen i Asker 2023

Handlingsprogram 2025, vurderinger skole- og barnehagekapasitet, planlegging for virksomhet vann og vannmiljø, andre vurderinger av demografisk utvikling i Asker.

Om verktøyet for framskrivingene

Kommunen (seksjon Strategi og utredning) benytter IT-verktøyet Kompas (kommunenes plan- og analysesystem) som leveres av COWI. I Kompas ligger en rekke demografiske datasett levert fra SSB på grunnkrets nivå. Dette gjør at vi kan studere kommunens ulike geografiske områder. Kompas har også modeller som vi «kjører» for å beregne framskrivinger av folkemengden.

Ca. 55 andre kommuner bruker også Kompas til framskrivinger, blant annet Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Tromsø, Bærum, Kristiansand. Kommunene møtes i nettverket Kompas-forum og deler erfaringer rundt metodikk og bruk av demografisk statistikk og framskrivinger.

Metodisk om utarbeidelsen av framskrivingen

Kort om fortalt baserer framskrivingen seg på følgende faktorer:

- Historiske data for fødte, døde, til- og fraflytting
- Boligbyggeprogrammet, dvs. planlagt boligproduksjon

Selv om framskrivingen lages ut fra historiske data, er alle parameterne innsisert og ofte justert. Årsaken kan være at historiske data er mangelfulle i enkelte områder og dermed gir usannsynlige hendelser i framskrivingen, eller at SSB eller kommunen antar at framtidig utvikling vil avvike fra historiske data.

Geografisk inndeling av kommunen

Vi deler kommunen inn i 48 mindre geografiske deler, kalt plansoner. Disse samsvarer ikke med skolekretser. Til temaplan skole og barnehagekapasitet gjøres omberegninger, basert på boligveksten i grunnkretsene, og hvordan de tilhører skolekretsene.

Beregning av fødte

For å beregne antall fødte legger man inn en forutsetning om samlet fruktbarhetstall (SFT).

KOMPAS bruker SSBs datasett for fruktbarhetsrater (tabell 13610, middelalternativet). Dette oppdateres annethvert år når SSB lager sine framskrivinger.

Det er også gjort en kontroll av fødselstallene mellom plansonene, for å unngå at tilfeldigheter øker eller senker antall fødte betraktelig i et område. Dette gjøres med «Korreksjonsfaktor fødte» i KOMPAS. Ingen endringer ble gjort etter kontrollen.

Beregning av døde

KOMPAS bruker SSBs datasett for dødssannsynligheter (tabell 13609, middelalternativet). Om dødssannsynlighetene skriver KOMPAS:

«SSB publiserer ikke dødssannsynligheter for aldersgrupper over 100 år. Vi har derfor supplert dødssannsynlighetene for aldersgruppene 101-120. 120-åringer vil ha 100 prosent dødelighet. Aldersgruppene 108-119 er satt til 50 prosent dødelighet (slik SSB også gjør). For aldersgruppene 101-107 har vi interpolert mellom verdiene for 101-åringer og 108-åringer (slik også SSB gjør, men muligens med en litt annen interpoleringsmetode).»

Ifølge SSB vil dødeligheten fortsatt reduseres, det vil si at folk vil leve lengre:

«Forventet levealder ved fødsel for menn og kvinner er anslått å øke til henholdsvis 87,3 og 89,6 år i 2050. Det er en økning på 5,8 og 4,9 år relativt til i 2021.

Det betyr at menn kommer til å fortsette å nærme seg kvinners forventede levealder ved fødsel også i tiden framover. Fra en forskjell i forventet levealder mellom kjønnene på 3,1 år i 2019 er det kun framskrevet 2,3 år forskjell i 2050.»

I tillegg til SSBs datasett for dødssannsynligheter er også «Nivåfaktor døde» i KOMPAS justert for å få størrelsen på den eldre befolkningen tilnærmet lik den i SSBs befolkningsframskriving.

Det er også gjort en kontroll av dødeligheten mellom plansonene, for å unngå at tilfeldigheter øker eller senker dødeligheten betraktelig i et område. Dette gjøres med «Korreksjonsfaktor døde» i KOMPAS. Ingen endringer ble gjort etter kontrollen.

Boligproduksjon: boligbyggeprogram og boligprognose

Boligbyggeprogrammet er vedtatt i kommuneplanens arealdel og beskriver hva som er planlagt boligproduksjon framover. Det skal angi antall boliger som ferdigstilles:

- Per år (for perioden 2023-2050)
- Etter boligtype (enebolig, småhusbebyggelse, blokkleilighet)

Samlet fruktbarhetstall (SFT)

SFT er et gjennomsnitt av hvor mange barn alle kvinner 15-45 år har fått barn når målingen gjennomføres. I 2021 var SFT i Norge 1,55, i Viken 1,60 og i Asker 1,62.

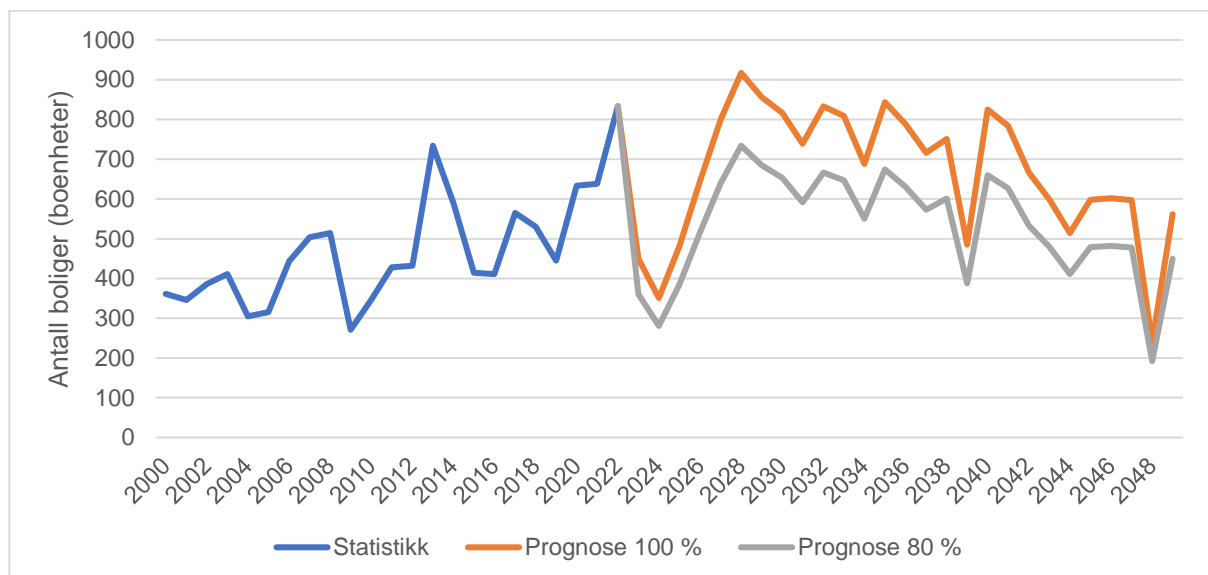
Ettersom målingen omfatter alle kvinner 15-45 år er det mange av dem som ennå ikke er ferdig med å få barn. Dersom vi måler antall barn per kvinne på 45 år er snittet i Norge nesten 2 barn i dag.

- Etter grunnkrets

Vi skiller på boligbyggeprogrammet og boligprognoser. Basert på boligbyggeprogrammet er det laget en boligprognose for å lage befolkningsframskrivingen. Denne skal være så realistisk som mulig, gitt det man vet til enhver tid.

Ofta opererer man med flere boligbyggeprognoser, for å se effekten i befolkningsutviklingen av de ulike programmene. I 2023 er det laget en boligprognose hvor 100 % av boligbyggeprogrammet realiseres til gitt tid – med realistiske justeringer. Det er også laget en boligprognose hvor 80 % av alle prosjekter realiseres, til samme tid.

Boligprognosene er utarbeidet av analyseteamet, kommuneplansjefen, avdeling for regulering og avdeling analyse og geodata.

Figur 1 Boligproduksjon i Asker. Statistikk og boligprognoser 2023.

Boligprognose «100 % av boligbyggeprogrammet realiseres»

Denne boligprognosen legger opp til en boligproduksjon som er langt høyere enn hva som har vært de siste 20 årene og inneholder 665 nye boliger i snitt per år (17 956 boliger) for perioden 2023-50. Historiske sett har 579 boliger blitt ferdigstilt per år de siste 10 årene.

Flere områder i Asker opplever nå en stedsutvikling med relativt offensiv boligproduksjon. Samtidig har boligmarkedet gått inn i en periode med svært lav boligproduksjon. Derfor er flere planlagte boligfelt skjøvet noe ut i tid.

Forskyvninger av prosjekter er gjort ut fra hvor mange boliger vi antar det er mulig å få solgt i et område over noen år. I enkelte plansoner har vi justert boligantall og tidspunkt for ferdigstillelse fordi vi nå har mer kunnskap om videre framdrift, sammenlignet med tidligere. I mange andre plansoner er det mer tilfeldig akkurat hvilke boligfelt som er skjøvet ut i tid. For framskrivingen er det antall nye boliger innenfor en plansone som er viktig, og ikke navn på boligfelt.

Tabellen under viser boligprognose 100 % i de nærmeste årene, fordelt på kommunens lokalområder.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Sum
01 Nesøya	9	7	4	10	6	4	40
02 Holmen	60	59	82	102	148	140	591
03 Sentrum	129	244	143	100	194	217	1027
04 Vollen	7	6	5	5	68	72	163
05 Heggedal	217	9	18	53	7	31	335
06 Dikemark	5	4	5	4	5	54	77
07 Slemmestad	14	5	83	110	92	88	392
08 Røyken	2	4	62	63	72	64	267
09 Spikkestad	1		3	71	100	108	283
10 Sætre	4	5	39	86	83	57	274
11 Tofte	2	8	37	40	25	82	194
Totalt	450	351	481	644	800	917	3643

Boligprognose «80 % av boligbyggeprogrammet realiseres»

I denne boligprognosen er alle boligene i boligprognose 100 %, redusert med 20 %.

Hensikten er å vise en mer dempet vekst framover, som følge av konjunktorendringene nå i 2023. Tidspunkt for produksjonen er den samme som i prognose 100 %.

Antall boliger er redusert med 20 %, og deretter avrundet til heltall. Det er gjort en kontroll av summene per bolig og per plansone, og korrigert manuelt der hvor avrundingsreglene ikke har ført til en reduksjon på ca. 20 %.

Boligprognose 80 % har 14 365 boliger (532 per år). Dette er mer på linje med gjennomsnittlig boligproduksjon for de siste 10 årene (579 boliger).

Innflyttere til boliger per bolig

KOMPAS beregner automatisk antall personer som flytter inn i og ut av boliger etter boligtype, plansone og år. Dette gjelder flytting til både gamle og nye boliger (steg 19.11 i modellen). Kompas skiller på boligtyper, men ikke boligstørrelse (antall rom eller m2).

Beregningen lages ut fra historiske data. Kompas fanger ikke opp eventuelle nye flyttemønstre. Vi har ikke korrigert antall innflyttere per bolig til de enkelte boligprosjektene, for vi har ikke tilstrekkelig kunnskap om dette for hvert enkelt boligprosjekt. Merk at datasettet brukes til å beregne tilflytting til nye OG eksisterende boliger. Vi har derimot kontrollert dataene og justert for unaturlig høye eller lave tall.

I områder der hvor det ikke er erfaringstall å hente (f.eks. blokkleiligheter bygges i et område hvor denne boligtypen ikke finnes fra før), har vi satt inn tall fra naboområder som antas å følge lignende demografiske mønstre.

Tabell 1 Innflyttere per bolig (nye og eksisterende), etter plansone og boligtype. Forutsetning for framskrivning 2023. Verdier i rosa celle var opprinnelig ytterligere, men er korrigert.

Korrigert	Blokk, leiegård e.l.	Frittliggende enebolig eller våningshus	Horisontaldelt tomannsbolig eller annet boligbygg med mindre enn 3 etasjer	Hus i kjede, rekke-/terassehus, vertikaldelt tomannsbolig
01 Nesøya Nord	2,2	2,8	1,9	2,9
02 Nesøya Sør	2,2	2,6	3,0	3,0
03 Mellom-Nes	2,6	3,0	2,1	2,9
04 Billingstadsletta	2,0	3,0	2,0	3,4
05 Billingstad	2,3	2,7	3,1	3,0
06 Hvalstad	2,0	2,7	2,4	2,6
07 Landøya	2,0	2,7	2,1	2,9
08 Holmen	2,0	2,6	2,3	3,1
09 Vakås	2,7	2,7	2,2	3,2
10 Høn	1,7	2,9	2,6	3,6
11 Båstad	1,7	2,9	1,9	3,4
12 Sentrum	2,0	2,3	2,9	2,6
13 Østre Borgen	3,2	3,1	2,4	2,7
14 Vestre Borgen	2,3	2,6	2,4	3,7
15 Bleikeråsen	1,7	3,0	2,3	3,0
16 Bondi	2,2	2,7	2,4	3,0
17 Vettre	2,0	2,6	2,1	3,5
18 Gullhella	3,0	2,9	1,6	3,5
19 Blakstad	1,6	2,9	1,6	3,0
20 Ånnerud	2,7	2,7	2,5	2,7
21 Gamle Drammensvei	3,0	2,9	2,8	3,7
22 Semsveien	2,2	2,7	1,7	3,1
23 Vollen	2,3	2,9	2,5	3,8
24 Bjerkås	2,3	2,9	2,8	3,0
25 Gjellum	1,6	2,9	2,2	3,3
26 Sentrale Heggedal	2,2	3,1	2,7	3,6
27 Heggedal Vest	2,2	2,9	1,9	2,8
28 Dikemark	2,3	2,9	2,6	3,3
29 Vardåsen	3,1	2,7	2,9	3,3
30 Slemmestad Nord	2,1	2,8	2,4	3,0
31 Slemmestad Sør	2,0	2,9	2,9	2,8
32 Fossum	2,4	3,0	2,1	3,7
33 Bødalen	2,4	3,1	3,4	3,1
34 Nærnes	2,1	3,3	2,5	3,0
35 Midtbygda	2,2	3,2	2,2	3,2
36 Røyken	2,2	3,3	2,4	2,6

37 Hyggen	1,8	2,9	2,0	2,6
38 Spikkestad Nord	1,8	3,3	2,7	4,0
39 Spikkestad Sør	1,8	3,1	1,7	3,0
40 Lahell	1,8	3,1	2,2	2,9
41 Åros	1,9	2,9	2,0	2,8
42 Sætre Nord	1,9	2,7	1,9	2,5
43 Sætre Syd	1,8	3,1	2,1	2,4
44 Storsand	1,8	2,6	2,1	3,2
45 Klokkarstua	1,8	3,2	2,1	3,0
46 Filtvet	1,7	3,0	2,1	2,4
47 Tofte	1,7	2,9	2,5	3,0
48 Holmsbu	1,7	3,1	1,5	3,0

Kjøring av ulike framskrivingsmodeller

Trendflyttingsmodellen

For å se framtidig utvikling hovedsakelig basert på historiske data, kjøres først Trendflyttingsmodellen. Modellen ivaretar ikke planlagt boligproduksjon, men viser utviklingen basert på historiske data for fødte, døde og flyttinger. Modellen kan brukes som en referansebane opp mot tilbudsmodellen.

En sammenligning av trendflyttingsmodellen kjørt i 2023 med den i 2022 viser at befolkningsveksten i 2022 påvirker resultatene i 2023, og befolkningsveksten blir høyere.

Figuren viser at estimeringsperioden ble «mer optimistisk» når toppåret 2022 kom med. Dette er noe som trolig må justeres i endelig framskriving, ettersom vi egentlig ikke forventer tilsvarende vekst de nærmeste årene (med en mer nøktern boligproduksjon).

Tilbudsmodellen

Denne modellen bygger, i tillegg til estimerer for fødte, døde og flytting, basert på boligproduksjon. Det er resultatene fra denne modellen som brukes videre.

Modellen er kjørt med dynamisk nettoutflytting, dvs. at flyttingen og dermed store deler av befolkningsveksten styres av boligproduksjonen.

Modellen tar høyde for flyttekjeder - Når en person i en enebolig flytter til en nybygd leilighet i nærområdet, ledigstilles en enebolig, som genererer tilflytting av en familie. Boligflytteratene justerer alderen på tilflyttere. Andre steg i modellen justerer hvor mange tilflyttere som kommer fra ulike nærområder internt i kommunen, og utenfra kommunen.

Forutsetninger som er justert:

- 3.3 Samlet fruktbarhet – samme justering som i 2022 (basert på SSBs framskriving annethvert år)
- 5.3 Nivåfaktor døde – samme justering som i 2022 (basert på SSBs framskriving annethvert år)
- 18.8 Sonespesifikke innflyttingsrater - 04 Billingstadsletta har lavt innslag av barnetilflytting, både i boligtypespesifikk og sonespesifikk flytterate. Sonespesifikk flytterate endret til den samme som 05 Billingstad. Det samme for 08 Holmen.
- 18.10 Vekt – boligandeler. Brukes for å velge enten sonespesifikke eller boligtypespesifikke innflyttingsrater etter alder. Vektene justert på 04 Billingstadsletta, lik de på 05 Billingstad.
- 19.11 Innflyttere til bolig etter boligtype – justert, se tabell over

Forutsetninger som er inspisert, men ikke endret:

- 3.10 Korreksjonsfaktor fødte
- 5.6 Korreksjonsfaktor døde
- 14.4 Ledigstilte boliger pga. utflytting (Dette skal ikke være nødvendig lengre pga. fikset bug i modellen).

Konvertering av resultatene til skolekretser

Framskrivingene er laget for kommunens plansoner. En konvertering til skolekretser er gjort for å tilpasses vurderinger av barnehage og skolebehov framover.

Lokasjon-Bygg	Byggeår	Areal	Investeringsbehov 0-5 år	Investeringsbehov 5-10 år	Sum investeringsbehov 0-10 år
029700 - Hyggen skole - gamleskolen	1867	261	kr 365,400	kr 3,471,300	kr 3,836,700
029700 - Hyggen skole - Gymsal	2000	708	-	kr 2,194,800	kr 2,194,800
029700 -Hyggen skole - hovedbygg	1950	1,508	kr 8,595,600	kr 10,857,600	kr 19,453,200
Sum investeringsbehov Hyggen skole			kr 8,961,000	kr 16,523,700	kr 25,484,700
029600 - Røyken ungdomsskole - Hovedbygg	1980	3244	kr 34,062,000	kr 8,758,800	kr 42,820,800
Sum investeringsbehov Røyken ungdomsskole				kr 42,820,800	kr 42,820,800
024800 - Folkestad oppvekstsenter - Bygg A (hovedbygg)	1950	2,430	2,187,000	22,842,000	kr 25,029,000
024800 - Folkestad oppvekstsenter - Bygg B (SFO-bygg)	1990	120	384,000	1,440,000	kr 1,824,000
024800 - Folkestad oppvekstsenter - Bygg C (Sløydybygg)	1900	180	1,152,000	1,854,000	kr 3,006,000
Sum investeringsbehov Folkestad skole			kr 3,723,000	kr 26,136,000	kr 29,859,000
001900 - Solberg barneskole - Adm.bygg Bygg B	1917	688	-	1,100,800	1,100,800
001900 - Solberg barneskole - Hovedbygg Bygg A	1940	3,035	-	20,334,500	20,334,500
001900 - Solberg barneskole - SFO-bygg Bygg C	1963	334	801,600	1,903,800	2,705,400
Sum investeringsbehov Solberg skole			801,600	23,339,100	24,140,700
Sum investeringsbehov (vedlikeholdsetterslep) alle fire skoler				kr	122,305,200

Saksframlegg

Arkivsak
24/14233-1

Saksbehandler
Kai Erik Lund

Behandles av
Ungdomsrådet
Utvalg for oppvekst

Møtedato
19.09.2024
24.09.2024

Høring – forslag om nedleggelse av Hyggen skole

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Hyggen skole legges ned fra og med skoleåret 2025/2026.
2. Med hjemmel i opplæringslova § 2-6 endres skolekretsene for området. Endringene fremgår av vedlegg til saken.
3. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

1. Sammendrag

Kommunedirektøren foreslår å legge ned Hyggen skole og endre kretsinnstillingen for inntak til skolen i området. Nedleggelsen vil gjelde fra og med skoleåret 2025/2026.

Bakgrunnen for forslaget er kommunens alvorlige økonomiske situasjon særlig knyttet til Stortingets vedtak i juni 2024 om nytt inntektssystem for kommunene. I tillegg har endringer i skattesystemet gjennom flere år medført bortfall av skatteinntekter. Videre har Asker kommune gjennomført store investeringer de siste årene, noe som har medført høy lånegjeld. Økende renteutgifter og høy prisvekst har også bidratt til en svært krevende økonomisk situasjon. Asker kommune må belage seg på et permanent lavere inntektsnivå i årene fremover.

På denne bakgrunn foreslår kommunedirektøren å legge ned fire skoler. Nedleggelse av disse skolene vil gi en varig innsparing som ikke går på bekostning av lærertettheten, og Asker vil fortsatt ligge over den nasjonale normen. Dersom

nedleggelse av skolene ikke blir vedtatt, må det gjennomføres andre omstillingstiltak i oppvekstsektoren. Dette vil for eksempel være kutt i totalt 30 årsverk fordelt på lærere, PP-tjenesten, skolehelsetjenesten eller barnevernet. Dette vil få konsekvenser for kvaliteten i tjenestene.

Kommunedirektøren har i sin vurdering av aktuelle skoler for nedleggelse sett på skolenes størrelse, skolenes alder/rehabiliteringsbehov, samt hvorvidt nærliggende skoler har kapasitet til å ta imot flere elever. På bakgrunn av dette er det mindre skoler med rehabiliteringsbehov i områder hvor andre skoler har kapasitet til flere elever som nå foreslås nedlagt.

Kommunedirektøren foreslår å legge ned følgende fire skoler:

- Solberg barneskole
- Folkestad barneskole
- Hyggen barneskole
- Røyken ungdomsskole

Samlet er nedleggelsen av de fire skolene beregnet til å gi en årlig innsparing på ca. 30 mill. kroner. I handlingsprogramperioden 2025-2028 innebærer dette en samlet innsparing på ca. 120 mill. kroner. Kommunen vil gjennom denne omorganiseringen få større skoler med mer robuste fagmiljøer. I tillegg kommer kostnader knyttet til vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen. Vedlikeholdsetterslepet ved de fire skolene er beregnet å ha en samlet investeringskostnad på 122,3 mill. kroner de neste ti årene.

Hyggen skole er en liten og tradisjonsrik skole som ligger i Hyggen. Skolen har gjennomgående store vedlikeholdsbehov, og har en teknisk tilstand som ligger under gjennomsnittet for skolene i Asker kommune. De fleste elevene går eller sykler til skolen i dag. Nedleggelse vil føre til at samtlige elever vil få behov for skoleskyss til ny skole.

Det er kapasitet til elevene ved både Midtbygda skole og Spikkestad skole. Ved en nedleggelse av Hyggen skole, foreslår kommunedirektøren at elevene i skolekretsen overføres til Midtbygda skole, da dette vil være nærskolen for de fleste elevene.

I lokalsamfunnet har skolen ofte en viktig funksjon som møteplass og felles arena for fritidsaktiviteter og fellesskap. Det er få møteplasser i nærområdet i Hyggen. Det er knyttet mye idrett og aktivitet til Hyggen skole, og skolegården brukes mye av barn og ungdom i nærmiljøet utenom skoletid. Dersom skolen og gymsalen forsvinner, mister lokalmiljøet også en viktig møtearena og lekeplass for aktiviteter.

Hyggen tettsted mangler et utviklet nærsenter med dagligvarebutikk og annen service. Elevtallet ved skolen har vært synkende de senere årene. Hyggen er imidlertid definert i kommuneplanen som et fremtidig nærsenter med utbygging av boliger, leiligheter, servicetilbud og dagligvare.

Kommunedirektøren har beregnet en besparelse ved nedleggelse av Hyggen skole på ca. 6,1 mill. kroner årlig i driftsbudsjettet. Beløpet inkluderer ca. 2 mill. kroner årlig i forvaltnings-, drifts-, vedlikeholds- og utviklingskostnader. Dersom skolen ikke legges ned, vil det i tillegg påløpe økte utgifter til vedlikehold på ca. 25,5 mill. kroner de neste ti årene.

Forslaget om nedleggelse av Hyggen skole og tilhørende kretsending sendes på høring. Kommunedirektøren ønsker innspill fra alle berørte i saken.

2. Bakgrunn for saken

Regjeringens forslag til nytt inntektssystem for kommunene ble vedtatt av Stortinget i juni 2024. Endringene i inntektssystemet medfører store økonomiske konsekvenser for Asker kommune, og innebærer at kommunens økonomiske rammer er betraktelig redusert.

I tillegg har endringer i skattesystemet gjennom flere år medført bortfall av skatteinntekter. Videre har Asker kommune gjennomført store investeringer de siste årene, noe som har medført høy lånegjeld. Økende renteutgifter og høy prisvekst har også bidratt til en svært krevende økonomisk situasjon. Asker kommune må belage seg på et permanent lavere inntektsnivå i årene fremover. På denne bakgrunn legges det opp til en omstilling og effektivisering på omkring 0,5 mrd. kroner i perioden 2024-2026. Omstillingskravet fra 2027 må vurderes nærmere utover i perioden.

Asker kommunes omstillingsprogram for 2023 og 2024 la i stor grad opp til løpende effektivisering, økt produktivitet og bemanningstilpasning. Med de nye økonomiske rammebetingelsene vil det ikke være mulig å effektivisere driften uten at det går ut over forsvarlighetskravet, tjenestekvalitet og tjenestenes omfang. Dersom det ikke vedtas strukturendringer, må kommunen gjennomføre bemanningsreduksjoner i et betydelig større omfang enn tidligere. Kommunedirektøren har utredet strukturelle tiltak innenfor alle tjenesteområdeområder. Nedleggelse av skoler for å oppnå varige innsparinger og sikre bedre kapasitetsutnyttelse (fyllingsgrad) av skolebygg inngår i disse utredningene.

Kommunedirektøren legger frem forslag om nedleggelse av fire skoler. Disse er:

- Solberg barneskole
- Folkestad barneskole
- Hyggen barneskole
- Røyken ungdomsskole

Samlet gir nedleggelsen av de fire skolene en årlig økonomisk besparelse på ca. 30 mill. kroner. I handlingsprogramperioden 2025-2028 innebærer dette en innsparing på ca. 120 mill. kroner.

Skolene som foreslås nedlagt er valgt med bakgrunn i at de er relativt små og at det er skoler i rimelig nærhet som har bygningsmessig kapasitet til elevene. De fire skolene har også store vedlikeholdsbehov. Vedlikeholdsetterslepet ved de fire skolene er beregnet å ha en samlet investeringskostnad på 122,3 mill. kroner de neste ti årene. De årlige forvaltnings-, drifts-, vedlikeholds- og utviklingskostnadene (FDVU) for de fire skolene utgjør til sammen 9,7 mill. kroner.

Kommunedirektøren vil for øvrig bemerke at Asker kommune bruker nesten 10 prosent mer areal til undervisning per elev enn gjennomsnittet i ASSS-kommunene, som er de 12 største kommunene i landet.

Det legges frem egne politiske saker om hver av de fire skolene. Denne saken omhandler Hyggen skole.

3. Saksopplysninger

3.1 Generelle føringer

Kommuneplanens arealdel og samfunnsdel

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i kommunestyret 13. juni 2023 og ble oppdatert 30. april 2024. Arealstrategien i kommuneplanens samfunnsdel bygger på blant annet følgende forutsetninger:

- Utviklingen av Asker skal baseres på prinsippene for samordnet areal- og transportplanlegging, med vekt på en knutepunktutvikling rundt eksisterende kollektive transporttilbud.
- Utviklingen av Asker skal baseres på den eksisterende senterstrukturen; kommunesenter Asker sentrum, kommunens ni lokalsentre; Tofte, Sætre, Spikkestad, Røyken, Slemmestad, Heggedal, Vollen, Dikemark og Holmen, og kommunens 26 nærsentre.
- Utviklingen av Asker skal sikre et bredt bolig- og arbeidsplassstilbud, basert på kommunens behov og fortrinn.
- Utviklingen av Asker skal tilpasses kommunens kapasitet på teknisk og sosial infrastruktur, med et særlig fokus på skolekapasitet, vann og avløp, og transportkapasitet.

Tettstedsutvikling og senterstruktur

Kommuneplanen legger til grunn at Asker kommune skal utvikle lokalsentrene der det allerede er servicetilbud, som for eksempel skoler, barnehager og helsetjenester.

De 26 definerte nærsentrene er vist med sentrumsformål på kommuneplankartet. Nærsentrene dekker befolkningens daglige behov for service som bl.a. dagligvarer, småbutikker og kaféer, samt tjenester som lege, tannlege, frisør etc. Det tilrettelegges for noen arbeidsplasser i og rundt nærsentrene. Kommunale formålsbygg vil forsterke nærsentrene som vitale tettsteder og møteplasser, og styrker nærsentrenes betydning for lokal tilhørighet.

Redusert kapasitet i skolene kan påvirke og forsinke utvikling og utbyggingstakt gjennom bestemmelsen om rekkefølgekrav. Ved regulering av mer enn 10 boligenheter, kreves at det legges inn rekkefølgebestemmelser knyttet til skolekapasitet. Det vil si at eiendomsutviklere og utbyggere tidlig skal gjøres kjent med infrastrukturens kapasitetsstatus, og eventuelle konsekvenser for eget prosjekt, allerede ved regulering. Ved søknad om igangsetting skal kapasiteten i den aktuelle skolekretsen være tilfredsstillende.

Temaplan barnehage- og skolekapasitet

Kommunestyret vedtok i 2021 Temaplan for barnehage- og skolekapasitet. Temaplanen inneholder innsatsområder og strategier for å sikre kapasitet til barn og ungdom i barnehager og grunnskoler i Asker kommune. Å utnytte eksisterende kapasitet gjennom kretsgrenseendringer, midlertidige bygg, utvidelser, bygge nytt og nedleggelse er strategier for å sikre at kapasiteten i barnehager og skoler utnyttes og at kommunen har hensiktsmessige bygg, på rett sted til rett tid.

En av strategiene i temaplanen er:

For å utnytte potensialet i eksisterende og nye anlegg kan det være aktuelt å slå sammen eksisterende skoler. For i større grad å få fordelene som kommer med større enheter. Dette kan være aktuelt både i tett- og spredtbygde områder, og kan føre til nedleggelse av skoler.

Sammen med kommuneplanens areal- og samfunnsdel, er temaplanen viktig for å realisere område- og boligutviklingen i Asker kommune, sikre kapasitet og bidra til hensiktsmessige bygg i hele kommunen.

Tilhørighet og trygge oppvekst-, leke- og læringsmiljøer

Opplæringsloven gir barn skoleplikt og gir rett til offentlig grunnskoleplass i §§ 2-1 og 2-2. Kommunen har plikt til å tilby skoleplass etter § 2-6:

«Elevane har rett til å gå på ein skole i nærmiljøet. Kommunen kan gi forskrift om skolekrinsar. Ved tildeling av skoleplass og fastsetjing av forskrift om skolekrinsar skal kommunen leggje særleg vekt på kva skole som ligg nærast heimen. Kommunen kan også ta omsyn til

topografi, trafikktilhøve og kapasiteten på skolane, og at barn i same nabolag skal få gå på same skole.

Etter søknad kan eleven takast inn på ein annan skole enn den eleven har rett til å gå på.»

Kretsinnndelingen avgjør hvilke barn som sogner til den enkelte skole, og som da definerer hva som er elevenes nærskole.

Å oppleve tilhørighet til skolen er grunnleggende for barns livskvalitet og helse og for at de skal utvikle seg og lære. Uansett om skolen er en del av et nabolag eller om den er lokalisert et stykke unna, er det av stor betydning at medarbeiderne i skolene arbeider for at alle barna skal oppleve å bli sett, hørt, inkludert og at de opplever å høre til i fellesskapet eller skolen. Opplæringsloven forplikter alle voksne å aktivt sikre trygge og gode leke- og læringsmiljøer (jf. barnehageloven § 41 og opplæringsloven kap. 12).

I Asker og ellers i landet er det mange barn som vokser opp uten sykkel- eller gangavstand til barneskolen sin. I disse områdene er det gjerne idrettsarenaer eller andre åpne fritidsarenaer og møteplasser som er samlingspunkt for barna og familiene utenom skoletiden.

Etter eventuelt vedtak om nedleggelse av en skole, vil de ansatte konsentrere arbeidet om å etablere kontakt mellom elever som skal gå på samme skole og planlegge for sammenslåing av trinn og klasser. Skolene har alltid et særlig blikk for sårbare elever, og vil legge vekt på individuell oppfølging med elever og foreldre der det er behov for det. Det er et uttalt mål for skolene at alle skal oppleve en forutsigbar og trygg skolehverdag.

Kommunestyret vedtok i 2023 Temaplan for oppvekst - Å høre til. I temaplanen vektlegges at barn og unge, i tråd med FNs barnekonvensjon, har rett til å bli hørt, tatt på alvor og få mulighet til å uttrykke sin mening. I høringsperioden inviteres også barn og unge til å avgi høringsuttalelse og voksne oppfordres til å snakke med barna i perioden for å lytte til deres stemme.

Skolen som møteplass i nærmiljøet

Barn, ungdom og voksne opplever i ulik grad tilhørighet til stedet de bor. Stedsidentitet kan sies å være stedets betydning og verdi for de som bor der. Faktorer som påvirker dette kan eksempelvis være naturen, fritidsaktivitetene, felles arenaer og møteplasser, skoler, barnehager, trafikale forhold, servicetilbud, boområdene, stedets historie og egenart.

Skolene er ofte viktige møteplasser i nærmiljøet utenom skoletid. Flere steder er skolene møteplasser for fritidsaktiviteter og lokal frivillighet. Lag og foreninger innen kultur, kor og korps, idrett, friluftsliv, velforeninger og foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) bruker skolene til faste organiserte aktiviteter, møter, barnebursdager, åpne

arrangementer og feiring av 17. mai. Uteområdene rundt skolene, inkludert lekeplasser, er også viktige møteplasser for egenorganisert aktivitet.

Skoleskyss

Reglene om gratis skoleskyss skal være med på å sikre lik rett til grunnopplæring uavhengig av økonomisk bakgrunn, fysiske forutsetninger, bosted og geografi.

Retten til skyss er regulert i opplæringslovens § 4-1:

«Elevar på 1. trinn har rett til gratis skyss dersom dei bur meir enn to kilometer frå skolen. Elevar på 2. til 10. trinn har rett til gratis skyss dersom dei bur meir enn fire kilometer frå skolen. Elevar har rett til gratis skyss dersom ein del av vegen er særleg farleg eller vanskeleg»

Det er fylkeskommunen som har ansvar for å oppfylle elevers rett til skyss jf. § 28. Kommunen har imidlertid dette ansvaret ved særlig farlig eller vanskelig skolevei. Kommunene betaler en fast sats per elev som har skoleskyss på grunn av avstand eller farlig skolevei. Satsen for en sone er 34 kroner per dag. Per juni 2024 er det ca. 1370 elever som har skoleskyss i Asker.

En skolenedleggelse vil for mange føre til lengre skolevei, noe som kan innebære at barna får rett til skoleskyss. Barna har ikke rett til skyss til og fra SFO, og det kan bety at flere foresatte må bringe og hente barna sine på skolen. Dette vil kunne påvirke hverdagslogistikken for familiene og potensielt øke trafikken rundt skolen.

Skolestørrelse

Skolene i Asker kommune skal ha robuste fagmiljøer og sikre gode tjenester til alle barn og unge i kommunen.

Generelt har størrelsen på skoler både fordeler og ulemper. Forskning viser at de vanligste ulempene ved små skoler er begrenset kompetanse, valg og tilbud enn større skoler. Elevene ved små skoler har færre jevnaldrende å samhandle med, noe som kan begrense deres sosiale utvikling og muligheter til å danne vennskap. For andre kan forutsigbarheten og små miljøer oppleves trygt og forutsigbart.

Professor Thomas Nordahl gjennomførte en dokumentasjonsgjennomgang i 2022 som konkluderer med at det er liten sammenheng mellom elevers trivsel og skolestørrelse, og at det er en svak tendens til at læringsresultatene øker med skolestørrelse til et visst punkt for så å bli svakere. En ideell skolestørrelse for læringsresultater anslås å være 500-700 elever.

Lærere ved små skoler kan oppleve at det er få lærere å samarbeide med og at delingskultur og mangfoldig profesjonsfellesskap er begrenset. Sammenslåing av skoler vil føre til at eksempelvis skolehelsetjenesten og pedagogisk psykologisk tjeneste kan ha større grad av tilstedeværelse som følge av at de må dra ut til færre skoler.

Utdanningsdirektoratet fører statistikk over hvor mange skoler det er i Norge og hvor mange skoler som legges ned. Statistikken fra 2023 viser at det er hyppigst forekomst av små skoler i små kommuner som legges ned, og at nedleggelse ofte fører til lengre avstand til skolen for barna. I mange tilfeller fører nedleggelse til økt bruk av skoleskyss. I 1 av 10 tilfeller blir den kommunale skolen erstattet med en privat skole.

Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Nedleggelse av en skole kan ha samfunnsøkonomiske konsekvenser som påvirker både lokalsamfunnet, individene og kommunen.

En skole fungerer ofte som knutepunkt i et lokalsamfunn. Når en skole legges ned, kan det redusere attraktiviteten for nye innbyggere, noe som fører til lavere innflytting og dermed mindre kundegrunnlag for lokale butikker og tjenester. Dette kan også føre til redusert sysselsetting og en generell svekkelse av det lokale næringslivet. Mindre befolkning kan føre til nedgang i prisen på boligene.

Ligger skolen i et område med en allerede negativ befolkningsvekst, synkende elevtall og få andre offentlige eller private tilbud, kan nedleggelse av skolen ha mindre påvirkning på både boligpriser, næringsliv og lokalsamfunnet. I slike tilfeller kan den samfunnsøkonomiske kostnaden ved å opprettholde driften av skolen være større enn den samfunnsøkonomiske lønnsomheten ved å avvikle driften.

Det vil være vesentlige økonomiske besparelser for en kommune å avvikle en skole, da dette medfører reduserte kostnader knyttet til lønn, vedlikehold og infrastruktur. Velger kommunen i tillegg å selge eiendommen, vil det tilføre salgsinntekter, som igjen vil redusere gjeld- og renteutgifter. Hvis en skolenedleggelse fører til lengre reisevei for elevene, vil det gi økte utgifter for kommunen til transport.

Det kan være utfordrende å fastsette de samlede samfunnsøkonomiske konsekvensene av å legge ned en skole, da de negative effektene for ett tettsted samtidig kan føre til positive virkninger for et annet. Nedleggelsen kan for eksempel svekke det lokale næringslivet og redusere tilflyttingen til det berørte området, mens de omliggende stedene med skoler som mottar flere elever kan oppleve vekst. Økt elevtilstrømning kan styrke skolens ressurser og undervisningstilbud, og gjøre disse skolene mer attraktive for både lærere og elever.

3.2 Nærmere om Hyggen skole

Beliggenhet

Hyggen barneskole er en en-parallell skole som ligger i Hyggen. Hyggen er definert som et fremtidig nærsenter i kommuneplanen. Hyggen har hatt skole i lang tid, og det eldste skolebygget er fra 1867. Skolen består av fire bygninger fra ulike tidsepoker og et av byggene brukes både av skolen og Hyggen barnehage. Barnehagen er en av to kommunale barnehager i Røykensonen. Skolen ligger i Spikkestad ungdomsskolekrets, og elever fra Hyggen og Spikkestad barneskole har rett til plass ved Spikkestad ungdomsskole.

Elevtall og personell

Hyggen skole har i dag kapasitet til 167 elever. Fra 2010 har elevtallet variert. Det høyeste elevtallet ved skolen var i 2019 med 135 elever. Fra 2019 til i dag har elevtallet sunket, og det er dette skoleåret 114 elever ved skolen. Skolen har 12 lærere, tre assistenter, en skolesekretær, en avdelingsleder og en rektor. På Hyggen skole er det 13,95 elever per lærer på 1. til 4. trinn og 16,24 elever per lærer på 5. til 7. trinn. I Asker er gjennomsnittet 14,23 elever per lærer på 1. til 4. trinn og 17,76 elever per lærer på 5. til 7. trinn. Lærernormen i Norge regulerer hvor mange elever det kan være per lærer i grunnskolen. Normen sier at det skal være maksimalt 15 elever per lærer på 1. til 4. trinn og maksimalt 20 elever per lærer på 5. til 7. trinn. Tallene viser at Hyggen skole overoppfyller normen og at det er godt med lærerressurser ved skolen, særlig på mellomtrinnet.

Skolens resultater

Skolens elevresultater varierer ofte i tråd med elevenes læreforutsetninger. Forskning viser at disse har en sammenheng med foreldrenes utdanningsnivå, inntekt, språkbakgrunn og med familiesituasjonen. Asker bruker en samlet indikatorer for dette ut fra beregninger fra Statistisk sentralbyrå. Denne sosioøkonomiske faktoren kan antyde hvordan elevenes behov for individuelle tiltak varierer fra skole til skole.

Den sosioøkonomiske faktoren ved Hyggen skole er betydelig lavere (0,51) enn gjennomsnittet for Asker (1,00). Dette viser at elevene i gjennomsnitt har bedre læreforutsetninger enn gjennomsnittseleven i kommunen.

Hyggen skole er en av de minste skolene i Asker. Med få elever på hvert trinn, vil resultatene kunne variere mye fra år til år. På de små skolene blir resultatene av og til unntatt offentlighet for at de ikke skal kunne spores til enkeltelever. Se vedlegg 1 for en oversikt over fagresultater og resultater fra undersøkelser.

Elevundersøkelsen er en årlig undersøkelse som skal vise hvordan elevene opplever sin skolehverdag. Ulike spørsmål som belyser elevenes opplevelse av et område, er samlet i en indikator, eksempelvis trivsel og motivasjon. Hyggens resultater på elevundersøkelsen de siste tre årene viser at elevene jevnt over svarer mer positivt på de ulike indikatorene enn gjennomsnittet i Asker. Siste års tall for mobbing viser utslag på ett trinn, men er likevel noe bedre enn gjennomsnittet for Asker.

Foreldreundersøkelsen går til foreldre på 2., 4. og 6. trinn og viser hvordan foreldrene opplever skolens tilbud og hvordan det er å samarbeide med skolen. Indikatorene korresponderer i noen grad med indikatorene i elevundersøkelsen. Foreldre til elever ved Hyggen skoler uttrykker i gjennomsnitt at de er noe mer fornøyde med tilbudet enn foreldre ellers i Asker. Siste undersøkelse høsten 2023 viser et særlig positivt resultat.

Nasjonale prøver gjennomføres hvert år for elever på 5., 8. og 9. trinn. For barneskolene vises resultatene på 5. trinn og hvordan elevene fra avgiverskolen gjør det på 8. trinn. Prøvene viser elevenes ferdigheter i henholdsvis lesing, regning og engelsk lesing. Resultatene vises som skalapoeng, der 50 alltid er det nasjonale gjennomsnittet. På små skoler er det naturlig at resultatene svinger fra år til år fordi enkeltelevers forutsetninger vil kunne påvirke gjennomsnittet mye. Elevene på Hyggen skårer på eller noe under gjennomsnittet for Asker.

Opplæringslovens overordnede del peker på betydningen av profesjonsfelleskapet, og at de ansatte arbeider sammen for stadig å forbedre skolens tilbud. Et mål er at de ansatte kan bidra overfor hverandre med gode erfaringer, samarbeid om utprøving og av og til med kritiske spørsmål for å forbedre skolens tilbud. En ulempe for små skoler, med bare en klasse per trinn, kan være at læreren ikke har noen kollega å samarbeide direkte med om undervisning og vurdering. Dette igjen gjør at elevene blir mye avhengig av den enkelte lærer.

SFO ved Hyggen skole

Andelen elever som benytter skolens SFO har vært stabil de siste fem årene, og ligger omtrent på gjennomsnittet i Asker kommune. Andelen med 100 prosent plass er også stabil og ligger litt under gjennomsnittet i Asker. Antall elever som benytter SFO-tilbudet fordelt på trinn er også stabilt og har ikke endret seg mye med innføring av gratis SFO på 1. til 3. trinn. Generelt i Asker synker andelen elever som benytter SFO på de høyere trinnene. På Hyggen skole er imidlertid denne andelen høyere og har holdt seg stabil over år.

Skolevei og skoleskyss ved Hyggen skole

De fleste elevene ved Hyggen skole går eller sykler til skolen. 20 prosent av elevene har skyss på grunn av avstand eller farlig skolevei. Asker kommune betaler i dag ca. 150 000 kroner i året for skyss ved Hyggen skole. Hvis de elevene som i dag har Hyggen som nærskole i stedet får Midtbygda eller Spikkestad som nærskoler, vil alle elevene få skyss på grunn av avstand.

Elever på privat skole i skolens nærrområde

Av elevene som har Hyggen skole som nærskole, er det kun 2 prosent som velger et privat skoletilbud. Det samme er situasjonen ved Spikkestad skole (2 prosent) og ved Midtbygda skole (1 prosent).

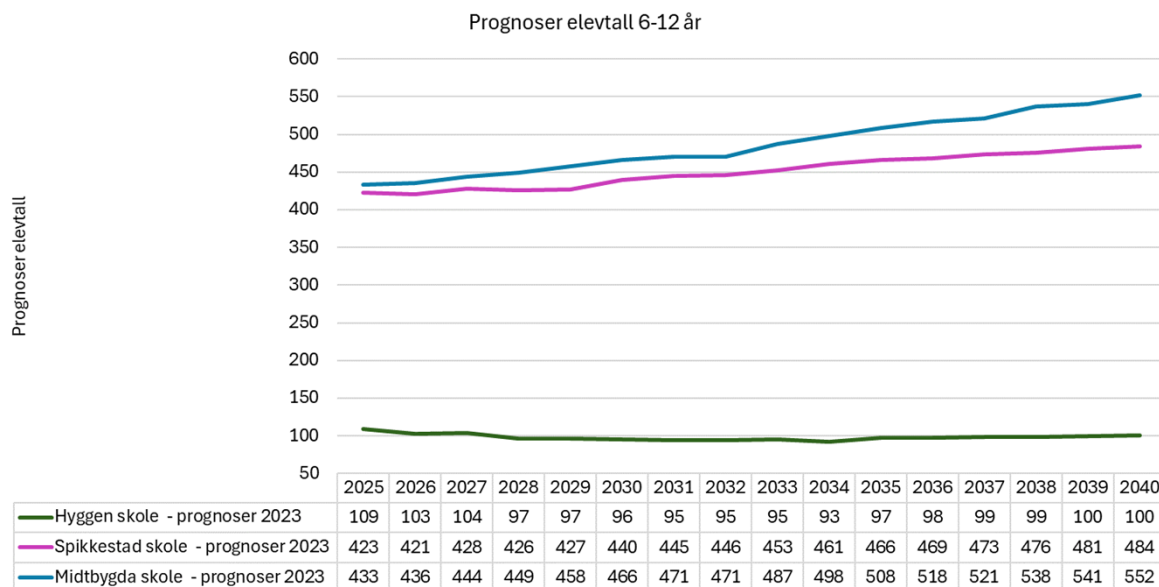
Kommunen har ansvar for å sikre kapasitet til alle elever i kretsen, uavhengig av om elever velger privat eller offentlig skole. Den beregnede elevtallsutviklingen er for de fleste skoler derfor litt høyere enn det faktiske elevtallet ved skolene.

Kapasitet i ungdomsskolesonene Spikkestad og Røyken

Hyggen og Spikkestad barneskoler ligger i Spikkestad ungdomsskolekrets, mens Midtbygda barneskole ligger i Røyken ungdomsskolekrets. Se vedlegg 2 for kart over kretsene. Det er overkapasitet ved alle barneskolene i disse to

ungdomsskolekretsene. Midtbygda har kapasitet til 666 elever, og skolen har i dag 469 elever. Spikkestad har kapasitet til 500 elever, og har dette skoleåret 406 elever. Hyggen barneskole har ifølge prognosene et noe synkende elevtall frem til 2040. Prognosene viser at det vil være en økning i elevtallet ved de to andre skolene. Spikkestad barneskole vil være full i 2040 med dagens kapasitet. Midtbygda skole vil ha en vekst i elevtallet på 120 elever i samme periode, og dermed fylle opp over halvparten av den overkapasitet skolen har i dag.

Figur 1 viser prognoser for utviklingen i elevtall frem til 2040:

Tabellen nedenfor viser at det vil være kapasitet til alle elevene fra Hyggen skole på Midtbygda skole, alternativt at elevene deles mellom Spikkestad og Midtbygda skoler. Midtbygda skole har i dag et velkomstklassetilbud som bruker noe av den ledige kapasiteten. Dette er et tilbud som kan vurderes etablert ved andre skoler hvis det blir behov for kapasiteten til elevene fra Hyggen.

Figur 2 viser kapasitet ved skolen opp mot historiske/faktiske elevtall og mot prognoser for elevtallsutvikling i skolekretsene. Positive (grønne) tall viser overkapasitet:

Kapazität barneskole	Hyggen skole		Midtbygda skole		Spikkestad skole	
	Faktisk elevtall	Prognoser 2023	Faktisk elevtall	Prognoser 2023	Faktisk elevtall	Prognoser 2023
2010	52		211		138	
2011	47		185		134	
2012	45		173		129	
2013	53		188		116	
2014	39		180		95	
2015	43		188		78	
2016	36		190		53	
2017	37		204		42	
2018	37		189		27	
2019	32		203		23	
2020	37		192		36	
2021	41		205		53	
2022	43	34	209	238	49	43
2023	48	38	209	242	83	71
2024	53	48	197	239	94	74
2025		58		233		77
2026		64		230		79
2027		63		222		72
2028		70		217		74
2029		70		208		73
2030		71		200		60
2031		72		195		55
2032		72		195		54
2033		72		179		47
2034		74		168		39
2035		70		158		34
2036		69		148		31
2037		68		145		27
2038		68		128		24
2039		67		125		19
2040		67		114		16

De fleste elever ved Hyggen barneskole er bosatt i området rundt skolen. Det vil være utfordrende å finne en god måte å fordele denne skolekretsen på to nye skolekretser. Det ene alternativet er derfor å legge hele Hyggen skolekrets til Midtbygda skole og at alle elevene får skoleplass der. Det andre alternativet er å endre kretsene mellom Spikkestad og Midtbygda, slik at det blir kapasitet til elevene

fra Hyggen ved Spikkestad barneskole. Det siste alternativet vil påvirke langt flere elever og familier, da det innebærer at elever blir flyttet til to skoler.

Det er litt kortere reisevei fra Hyggen til Midtbygda, sammenliknet med reiseveien fra Hyggen til Spikkestad. Avstanden i antall kilometer er omtrent den samme. Alle elevene vil måtte ha skyss hvis de får ny nærscole, enten det blir Midtbygda skole eller Spikkestad skole.

Kretsgrenseendringer

Hvis Hyggen barneskole legges ned, vil det måtte gjøres kretsgrenseendringer. Dette kan enten gjøres ved at skolekretsen legges til Midtbygda skolekrets, eller ved at hele eller deler av Hyggen skolekrets går til Spikkestad barneskole. Det siste alternativet krever kretsending mellom Spikkestad, Hyggen og Midtbygda barneskoler. Opplæringsloven § 2-6 sier at det ved fastsettelse av skolekretser særlig skal vektlegges hvilken skole som ligger nærmest. Det kan også vektlegges forhold som topografi, trafikkforhold og kapasitet ved skolene når det fastsettes skolekretser.

Så langt kommunedirektøren kjenner til, opplever mange i Hyggen en sterkere tilhørighet til Spikkestad sammenliknet med Midtbygda. Dette henger sammen med at elevene fra Hyggen skole går videre til Spikkestad ungdomsskole. Hvis elevene fra Hyggen blir flyttet til Midtbygda skole, må det på grunn av plassmangel vurderes om de skal deles når de begynner på ungdomsskolen hvis Røyken ungdomsskole skal videreføres. Dersom Røyken ungdomsskole blir nedlagt, slik kommunedirektøren anbefaler, vil alle elevene fra Hyggen få Spikkestad som sin ungdomsskole.

Tilstand og kostnader knyttet til bygg og uteområder

Byggene som utgjør Hyggen skole er bygget i ulike tidsperioder og er i ulik tilstand. Det eldste bygget (gamleskolen) er fra 1867 og er i dårlig teknisk tilstand. Hovedbygget, hvor klasserommene er, ble bygget i 1950 og er også i utilfredsstillende teknisk tilstand. Bygget som brukes av SFO og barnehagen er fra 1990 og i god tilstand. Gymsalen ble bygget i 2000, og er det av byggene som er i best tilstand.

Det er ikke vurdert at det er behov for oppgradering av SFO-/barnehagebygget eller gymsalen de neste fem årene. Det er vurdert at hovedbygget er utdatert og har et stort vedlikeholdsetterleap. Gamleskolen trenger også oppgradering. Samlet oppgraderingsbehov for byggene de neste ti årene er beregnet til ca. 25,5 mill. kroner. Multiconsult gjennomførte i 2022 en kartlegging på oppdrag fra Asker kommune som viser at skolebyggene i Hyggen har en teknisk tilstand som ligger under gjennomsnittet for skolene i Asker kommune. Det vises til vedlegg 4 for en oversikt over beregnede vedlikeholdskostnader (Multiconsult).

De årlige kostnadene til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av bygget til Hyggen skole er på 2,0 mill. kroner. Forvaltningskostnader er offentlige avgifter,

forsikringer og administrasjon. Driftskostnader er løpende drift, ettersyn, energi, renhold. Vedlikeholdskostnader er periodisk vedlikehold og utskiftninger, det vil si det som kan defineres som prosjekter for å opprettholde byggets funksjon. Utviklingskostnader er endringer i bygget som følge av endringer i virksomhet, offentlige pålegg og standardheving. Dersom skolen ikke legges ned, må det utarbeides en langsiktig plan både for bygg og uteområder og det må bevilges midler til oppgradering.

Skolen har et stort uteområde med både sykkelpark, klatrepark og en etablert kunstgressbane. Så langt kommunedirektøren kjenner til, brukes skolegården mye utenom skoletid av barn og ungdom i nærmiljøet. Hvis skolen legges ned og tomten ikke selges, vil det være et relativt stort område kommunen må drifte videre. Det vil også være behov for en del opprydding og fjerning av lekeapparater, da disse krever daglig oppsyn. Hvis Hyggen skole og barnehage selges, vil det være få andre tilbud for lek i området.

Lokalområdet

Hyggen skole ligger i Hyggen, og er et viktig samlingspunkt i lokalmiljøet. Særlig gymsalen er mye i bruk på ettermiddager og kvelder av idrettslaget (Hyggen IF) og innbyggerne. Det er flere tradisjoner hvor skolen står sentralt. Som for de fleste barneskoler er den en viktig samlingsplass på 17. mai. Skolen er en kulturbærer, og oppleves av mange som en arena for tilhørighet og identitet.

Hyggen skolekrets utgjør også Hyggen plansone. Det har vært en nedgang i antall barn (0-15 år) fra 2014 til 2023. Det er ikke en like tydelig utvikling i innflytting og utflytting i plansonen, men generelt er det flere som har flyttet fra enn til Hyggen. Det vises til vedlegg 3 for en oversikt over befolkningsfremskrivninger.

I tilknytning til senterstrukturen tilrettelegges det for arbeidsplassutvikling, boligbygging og befolkningsvekst. Tilstrekkelig skolekapasitet er en forutsetning for vekst. Hyggen tettsted mangler et utviklet nærsenter med dagligvarebutikk og annen kommersiell service, men Hyggen skole og barnehage er en møteplass som ligger sentralt i tettstedet. I kommuneplanen er det lagt opp til utvikling av et nærsenter i Hyggen, med handel, service og et boligpotensiale på rundt 50 leiligheter. Dette vil styrke handelsgrunnlaget og samtidig sikre et bredere lokalt boligtilbud, noe som igjen åpner for et bruktboligmarked for nye barnefamilier. 50 leiligheter betyr generelt en lav fremtidig befolknings- og elevtallsvekst. En nedleggelse av Hyggen skole og barnehage kan få konsekvenser for utviklingen av Hyggen som lokalsamfunn.

Konsekvenser for elever og foresatte

Ved nedleggelse og bytte av skole, vil tilhørigheten dagens elever har til skolen sin opphøre. Både elever og foreldre kan kjenne på tap av tilhørighet som de har etablert gjennom skolefellesskapet.

Alle elevene ved Hyggen skole vil få skyss på grunn av lang skolevei dersom skolen blir lagt ned. Det vil bli en stor endring dersom elevene ikke lenger kan gå eller sykle til skolen. Lengre skolevei og tid på buss vil kunne påvirke hverdagslogistikken til

elevene og deres familier. Kommunen og skolene vil jobbe for å skape et trygt miljø på veien til og fra skolen.

Skolenedleggelse kan også påvirke hvilke fritidsaktiviteter barna og ungdommene søker mot. Dersom skolen og gymsalen forsvinner, mister lokalmiljøet også en viktig møtearena og lekeplass for aktiviteter for innbyggere, lokale lag og foreninger. Ved å bytte skole vil elevene gå inn i nye sosiale miljø, og dermed kanskje søke seg mot andre fritidstilbud eller idrettsklubber. Noen fritidstilbud kan dermed oppleve enten en økning eller nedgang i rekrutteringen.

Økonomisk beregning

Tabellen under viser at det er beregnet en innsparing ved nedleggelse av Hyggen skole på ca. 6,1 mill. kroner årlig i driftsbudsjettet. Beløpet inkluderer ca. 2,0 mill. kroner årlig i forvaltnings-, drifts-, vedlikeholds- og utviklingskostnader (FDVU). I handlingsprogramperioden 2025-2028 utgjør den samlede innsparingen ca. 24,5 mill. kroner. Dersom skolen ikke legges ned, vil det også påløpe økte investeringskostnader til vedlikehold på ca. 25,5 mill. kroner de neste ti årene.

Figur 3 viser beregnet økonomisk innsparing knyttet til nedleggelse av Hyggen skole:

Beregnet økonomisk innsparing Hyggen skole og SFO

Personalkostnader - lønn inkl. sosiale kostnader	
Personale - Ledelse og ansatte ved skolen	5 200 000
Drift av bygg	
FDVU (forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling)	2 020 000
Delsum - besparelse	7 230 000
Økte kostnader og tap av inntekt	
Tap av rammetilskudd, antall kommunale grunnskoler som utløser tilskudd	540 000
Skoleskyss	590 000
Delsum - økte kostnader	1 130 000
Netto besparelse	6 100 000

Beregningen inkluderer personalutgifter til ledelse og ansatte ved skolen, samt forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader knyttet til bygget.

Skolebygget er utdatert og har et stort vedlikeholdsetterslep. Dersom bygget ikke skal avhendes, må det i tillegg bevilges midler til en langsiktig oppgraderingsplan.

Asker kommune får rammetilskudd for hver grunnskole kommunen har i drift. Ved en eventuell nedleggelse vil kommunen miste rammetilskuddet for Hyggen skole.

De fleste elever vil ved en nedleggelse ha rett på skoleskyss. Beregningen inkluderer kommunens økte kostnader til dette.

Hyggen skole ligger på en felles tomt regulert til offentlig formål eid av Asker kommune. Skolen og tomten er avsatt til sentrumsformål i gjeldende kommuneplan. Tomten må omreguleres ved et eventuelt salg.

Sak om salg av kommunale eiendommer

Kommunedirektøren vil legge frem egen sak om salg av kommunale eiendommer 2025-2028. Saken vil inneholde en liste med eiendommer som foreslås solgt i perioden. Videre vil saken foreslå en fremdriftsplan for når de ulike eiendommene skal selges, en verdivurdering av de enkelte eiendommene, hva slags driftskonsekvenser salget vil innebære, reguleringsstatus for eiendommen og en vurdering av hvor salgbare eiendommene er. Skolene som foreslås nedlagt vil bli inkludert i saken.

4. Kommunedirektørens vurdering

Asker kommune står i en svært krevende økonomisk situasjon, og må belage seg på et permanent lavere inntektsnivå i årene fremover. Kommunedirektøren legger derfor opp til en omstilling og effektivisering på omkring 0,5 mrd. kroner i perioden 2024-2026.

Kommunedirektøren foreslår som følge av den alvorlige økonomiske situasjonen å legge ned fire skoler. Det er plass til elevene ved andre skoler i rimelig nærhet.

Nedleggelse av de fire skolene vil gi en innsparing på 30 mill. kroner årlig eller 120 mill. kroner i handlingsprogramperioden 2025-2028. I tillegg kommer kostnader knyttet til vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen. Vedlikeholdsetterslepet ved de fire skolene er beregnet å ha en samlet investeringskostnad på 122,3 mill. kroner de neste ti årene.

Dersom nedleggelse av skolene ikke blir vedtatt, må det gjennomføres andre omstillingstiltak i oppvekstsektoren. Dette vil for eksempel være kutt i totalt 30 årsverk fordelt på lærere, PP-tjenesten, skolehelsetjenesten eller barnevernet. Dette vil få konsekvenser for kvaliteten i tjenestene.

En nedleggelse av de fire skolene går ikke på bekostning av lærertettheten, og Asker vil fortsatt ligge over den nasjonale normen. Dette innebærer at Asker kommune fortsatt kan ivareta elever med særskilte behov på en god måte i ordinær undervisning, uten at behovet for individuelle tiltak øker.

Dersom skolene ikke legges ned, og det i stedet må kuttes i antall lærerårsverk, vil lærertettheten gå ned. Behovet for individuelle tiltak (spesialundervisning) og utgiftene til dette vil dermed kunne øke.

Kommunedirektøren har forståelse for at noen elever ved nedleggelse og bytte av skole vil oppleve det som krevende å komme inn i et nytt miljø, få nye lærere og ny klasse. For andre vil et nytt og større miljø kunne være positivt ved at de får nye venner og noen de deler felles interesser med. Kommunedirektøren vil forsikre elever og foresatte om at medarbeiderne ved skolene vil gjøre sitt beste for å inkludere alle elever og at de blir en del av fellesskapet.

Kommunen vil legge til rette for god informasjon, medvirkning og medbestemmelse med innbyggere, elever og ansatte som blir berørt av endringene.

Kommunedirektøren anbefaler at Hyggen skole legges ned, og at det gjennomføres kretsendringer (jf. vedlegg 2) slik at elevene overføres til Midtbygda skole.

Hyggen skole er en liten skole i et område hvor de aller fleste elever bor i nærheten av skolen. Skolen og skolens uteområder er mye brukt på ettermiddag og kveldstid av barn, ungdom og lag/foreninger. Betydningen av skolen som møteplass er stor, og skolen har lang tradisjon for å være en slik møteplass i lokalmiljøet.

Hyggen har hatt lav befolknings- og elevtallsvekst de senere årene, og prognosene tilsier ingen elevtallsøkning frem mot 2040. Hyggen er imidlertid definert som et fremtidig nærsenter. En nedleggelse av Hyggen skole kan få konsekvenser for utviklingen av Hyggen som nærsenter.

Samtlige elever vil måtte ha skoleskyss dersom Hyggen skole legges ned og elevene overføres til Midtbygda eller Spikkestad skole. Dette kan oppleves som en ekstra utfordring for enkelte elever og deres foresatte, og vil kunne påvirke hverdagslogistikken for familiene.

Kommunedirektøren har beregnet en årlig nettoeffekt ved nedleggelse av Hyggen skole på 6,1 mill. kroner. I handlingsprogramperioden 2025-2028 utgjør den samlede innsparingen ca. 24,5 mill. kroner. I tillegg kommer en besparelse på 25,5 mill. kroner i investeringskostnad knyttet til nødvendig vedlikehold av bygget. Inntekter knyttet til et eventuelt fremtidig salg av eiendommen inngår ikke i beregningsgrunnlaget, da det vil bli lagt frem en egen sak om salg av kommunale eiendommer.

Vurderinger av hva som er barnets beste ligger til grunn for alle saker som gjelder barn og ungdom. Kommunedirektøren vurderer at en skolenedleggelse er inngripende og kan skape usikkerhet for elevene på skolen. For elevene ved Hyggen skole vil imidlertid muligheten ved å gå på en skole med et større fagmiljø, mer robust drift og flere medelever kunne gi positive gevinster.

Kommunedirektøren anerkjenner at skolen for mange også har en betydning som lokalsamfunnsarena. Kommunedirektøren har i sin helhetlige vurdering lagt særlig vekt på å finne løsninger som opprettholder kvaliteten i utdanningen, samtidig som kostnadene reduseres. Kommunedirektøren vurderer at de foreslåtte

skolenedleggelsene har mindre negative konsekvenser for elevene enn en betydelig reduksjon i grunnbemanningen i skolene, og derfor er til barnets beste.

Dersom Hyggen skole legges ned, vil kommunedirektøren gjøre en nærmere utredning av Hyggen barnehage med tanke på kapasitet og prognoser for barnetall i området.

5. Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler å sende forslag om å legge ned Hyggen skole og endre skolekretsen i området på høring med seks ukers høringsfrist.

Kommunedirektøren oppfordrer alle berørte til å uttale seg i høringsperioden, slik at saken blir godt opplyst fra innbyggere og andres perspektiv.

For å sikre at barn i tråd med FNs barnekonvensjon skal få uttale seg i saker som gjelder dem. Kommunedirektøren vil tilrettelegge for en prosess på berørte skoler som gir elevene mulighet til å bli hørt. De kan ha andre perspektiver på saken enn de voksne har, og deres stemme er viktig for å gi et mer helhetlig bilde av situasjonen og konsekvenser ved en eventuell skolenedleggelse. Det vil utarbeides spesifikke spørsmål til barn og ungdom som de vil kunne gi innspill på.

Skolenes ledelse vil sørge for at elevene ved de aktuelle skolene får informasjon og mulighet til selv å stille spørsmål hvis de lurer på noe, at alle klasser ved de berørte skolene har dette som tema, og at det arrangeres elevrådsmøter i løpet av høringsperioden.

Etter høringsrunden vil saken komme til annengangsbehandling i november og endelig behandling i desember 2024.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Vedlegg 1 - Hyggen skole - elevresultater

Vedlegg 2 - Hyggen - skolekretser

Vedlegg 3 - Notat - befolkningsframskriving 2023 - dokumentasjon av metode

Vedlegg 4 - Beregnede vedlikeholdskostnader (Multiconsult)

Saksprotokoll

Arivsak
24/14233

Saksbehandler
Kai Erik Lund

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	34/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	44/24

Høring – forslag om nedleggelse av Hyggen skole

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 19.09.2024 sak 34/24

Behandling

Kommunalsjef Terje Larsen og kommunalsjef Tor Olav Tangen innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende alternative forslag:

Ungdomsrådet stiller alternativt forslag til kommunedirektørens forslag til vedtak punkt 1. og 2. Punktene erstattes med følgende setning:

1. Hyggen skole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.

Isak Gregers Eriksen ba om å få protokollført følgende begrunnelse:

Ungdomsrådet ønsker å erstatte innstillingens punkt 1. og 2. da vi mener skolene ikke bør legges ned, men vi ønsker fortsatt saken på høring. Lokalskolene fungerer svært godt i sine lokalsamfunn, innsparingen forutspeilet er for liten når man ser de enorme konsekvensene i sammenheng. Det er også verdt å merke seg at saksfremlegget fra kommunedirektøren skaper ett feilaktig bilde av handlingsrommet til politikerne. Det virker som om de bare har to valg: enten å legge ned skolene, eller kutte i antall lærere. Dette er selvfølgelig feil, til tross for trangere økonomi finnes det ett relativt stort handlingsrom i budsjettet (både på inntekts og utgifts siden).

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende tilleggsforslag:

Nytt punkt:

Ungdomsrådet ber kommunestyret, og øvrige politikere innstendig å skrote forslaget om nedleggelse av Hyggen skole. Innsparingen vil være for liten, sammenlignet med de enorme negative konsekvensene lokalsamfunnet, elevene og Asker kommune vil oppleve på sikt. Ungdomsrådet presiserer at det er rom for prioriteringer i forslaget fra kommunedirektøren, og i handlingsprogrammet for øvrig.

Det er altså fullt mulig å bevare lokalskolene, det handler om politisk vilje, og prioriteringer. Vi ber innstendig om at de folkevalgte lytter til lokalsamfunnene og ungdomsrådet, ved å sørge for ansvarlige prioriteringer som bevarer det bærekraftige lokalsamfunnet rundt Hyggen skole i henhold til bærekrafts målene og kommuneplanen. Sånn forslaget foreligger er det uansvarlig skolepolitikk, såvel som uansvarlig kortsiktig økonomisk tankegang.

Eriksens alternative forslag ble holdt opp mot innstillingen. Eriksens forslag ble vedtatt mot 1 stemme (Alexander Marvin). Eriksens forslag ble så enstemmig vedtatt.

Eriksens tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 3. ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Hyggen skole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.
2. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.
3. Ungdomsrådet ber kommunestyret, og øvrige politikere innstendig å skrote forslaget om nedleggelse av Solberg skole. Innsparingen vil være for liten, sammenlignet med de enorme negative konsekvensene lokalsamfunnet, elevene og Asker kommune vil oppleve på sikt. Ungdomsrådet presiserer at det er rom for prioriteringer i forslaget fra kommunedirektøren, og i handlingsprogrammet for øvrig.

Det er altså fullt mulig å bevare lokalskolene, det handler om politisk vilje, og prioriteringer. Vi ber innstendig om at de folkevalgte lytter til lokalsamfunnene

og ungdomsrådet, ved å sørge for ansvarlige prioriteringer som bevarer det bærekraftige lokalsamfunnet rundt Solberg skole i henhold til bærekrafts målene og kommuneplanen. Sånn forslaget foreligger er det uansvarlig skolepolitikk, såvel som uansvarlig kortsiktig økonomisk tankegang.

Saksprotokoll

Arivsak
24/14233

Saksbehandler
Kai Erik Lund

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	34/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	44/24

Høring – forslag om nedleggelse av Hyggen skole

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 24.09.2024 sak 44/24

Behandling

Utvalgsleder Elisabeth Holter-Schøyen (V) innledet til saken.

Direktør Kai Erik Lund, rådgiver Jo-Rasmus Holt Zachariassen og kommunalsjef Terje Larsen presenterte saken og svarte ut spørsmål (presentasjon).

Elisabeth Holter-Schøyen (V) fremmet følgende forslag til vedtak på vegne av V, H, og Frp:

1. Utvalget tar kommunedirektørens forslag om nedleggelse av Hyggen skole til orientering.
2. Kommunedirektørens forslag om å legge ned Hyggen skole, og tilhørende endring av skolekretsgrenser for området sendes på høring, slik dette fremgår av vedlegg til saken.
3. Det utarbeides et alternativt forslag til skolekretsgrense som splitter området mellom Midtbygda skole og Spikkestad skole.
4. Forslagene sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Anne Høie Guettler fremmet følgende tilbakesendelsesforslag:

Saken sendes tilbake til administrasjonen for en ny utredning som viser andre alternativer enn skolenedleggelse og kutt i stillinger. Det skal drives aktiv medvirkning i løpet av prosessen, og saken som legges frem skal vise:

- Hvordan barnets beste er ivaretatt i forslaget.
- En barnerettighetsvurdering.
- De sosioøkonomiske konsekvensen av de ulike forslagene.

Høie Guettlers forslag fikk 2 stemmer (SV og MDG) og falt.

Holter-Schøyens forslag fikk 9 stemmer (Ap, V, H og Frp) og ble vedtatt.

Østensen (A) ba om følgende protokolltilførsel:

Det har fremkommet informasjon om at saksfremleggene i sak 44/24 ikke er korrekt hva angår både skolebyggenes tilstand og kostnadsberegningene.

Denne representanten mener at dette er uheldig, da det da vil komme høringsinnspill på feil grunnlag.

Protokolltilførselen ble tilsluttet av Paal Steine (MDG).

Vedtak

1. Utvalget tar kommunedirektørens forslag om nedleggelse av Hyggen skole til orientering.
2. Kommunedirektørens forslag om å legge ned Hyggen skole, og tilhørende endring av skolekretsgrenser for området sendes på høring, slik dette fremgår av vedlegg til saken.
3. Det utarbeides et alternativt forslag til skolekretsgrense som splitter området mellom Midtbygda skole og Spikkestad skole.
4. Forslagene sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Asker
kommune

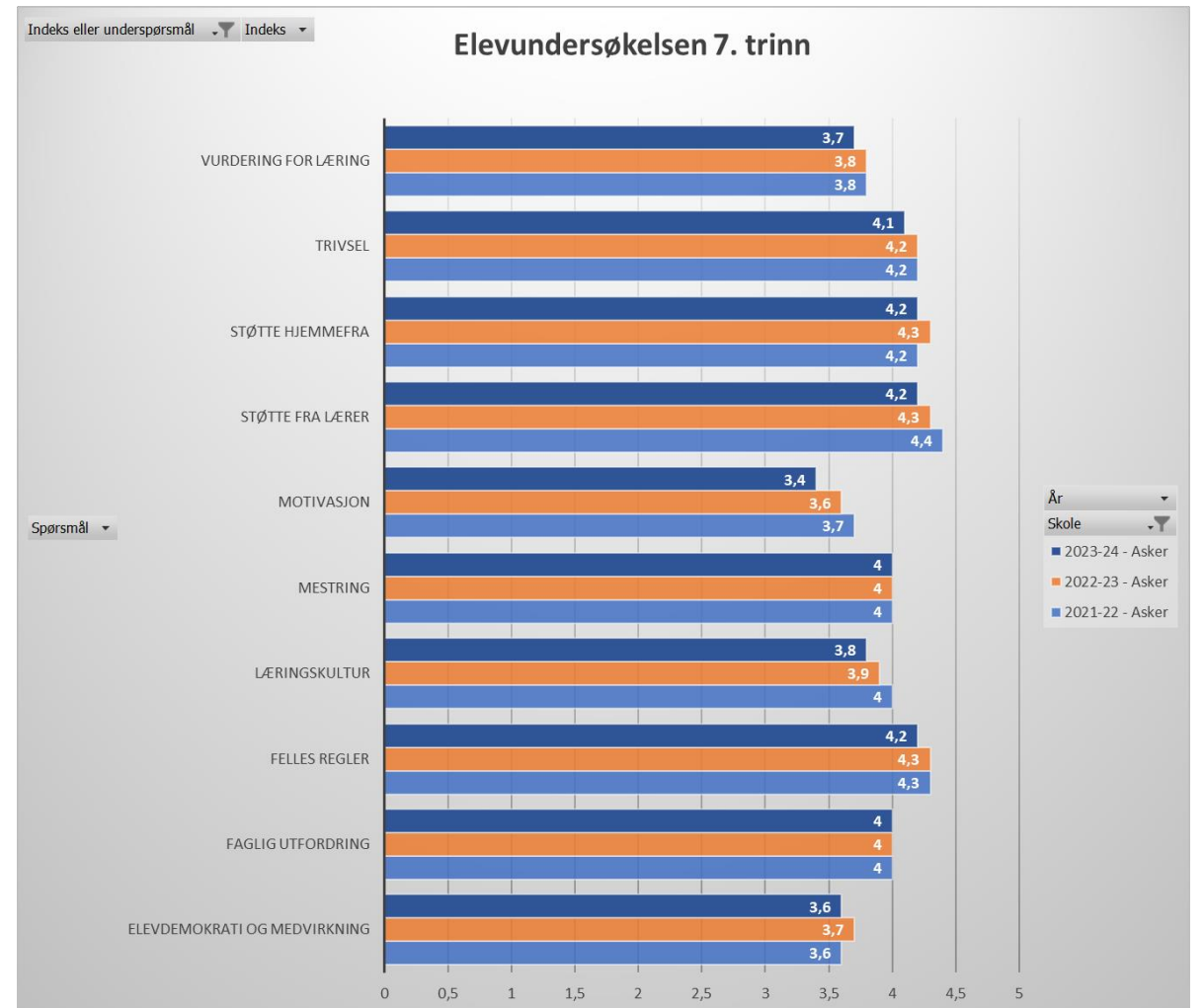
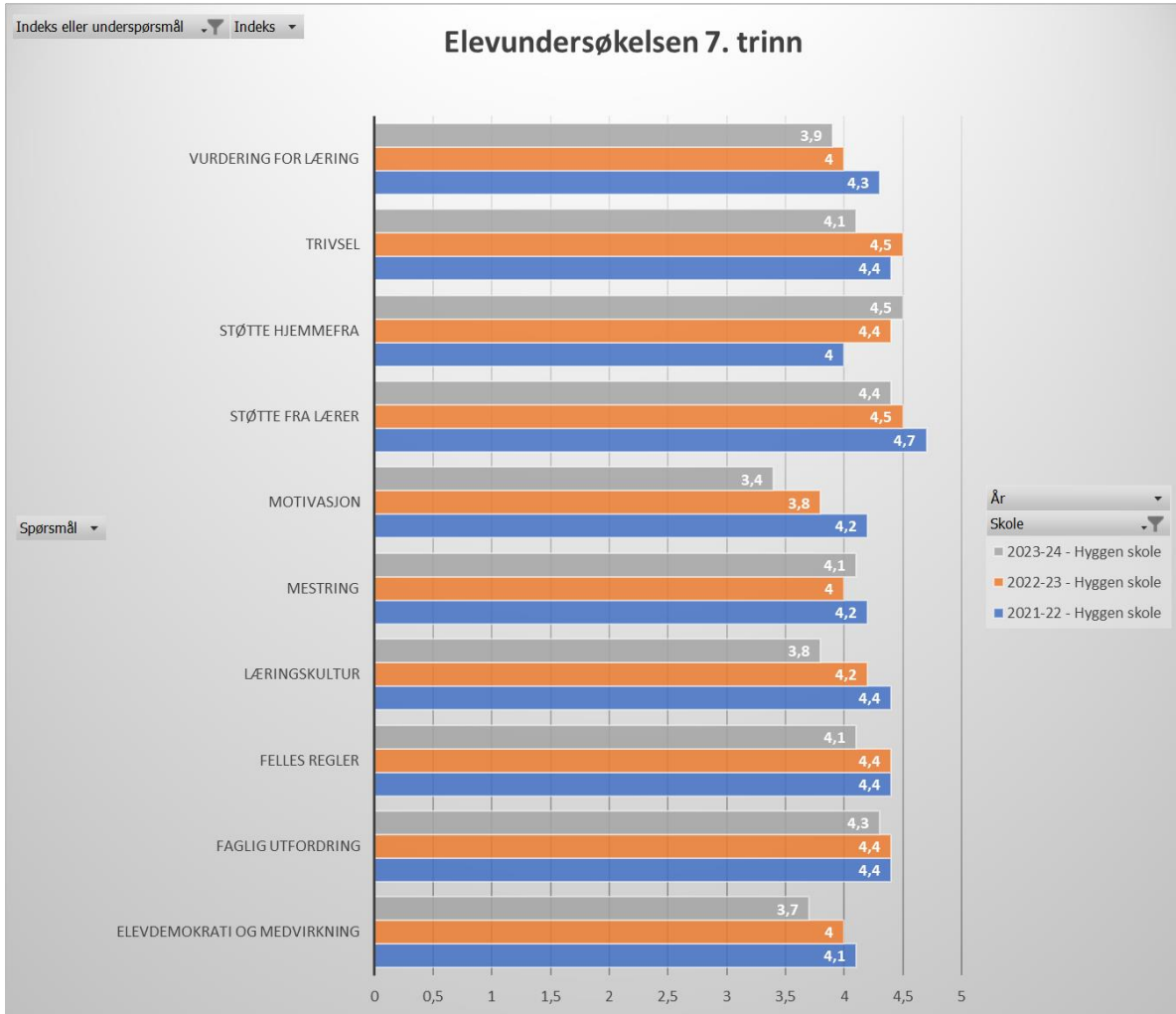
Hyggen skole

Elevresultater

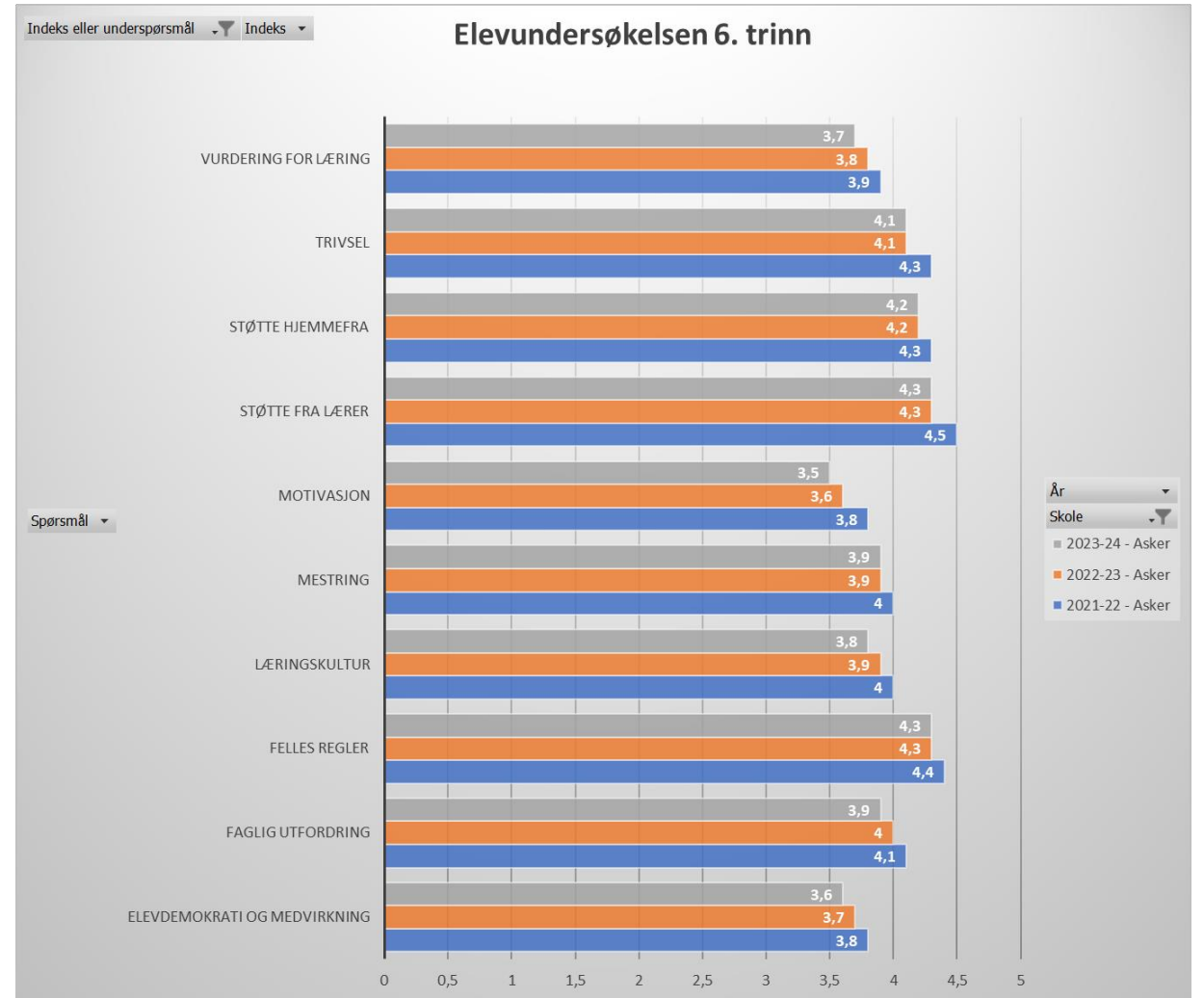
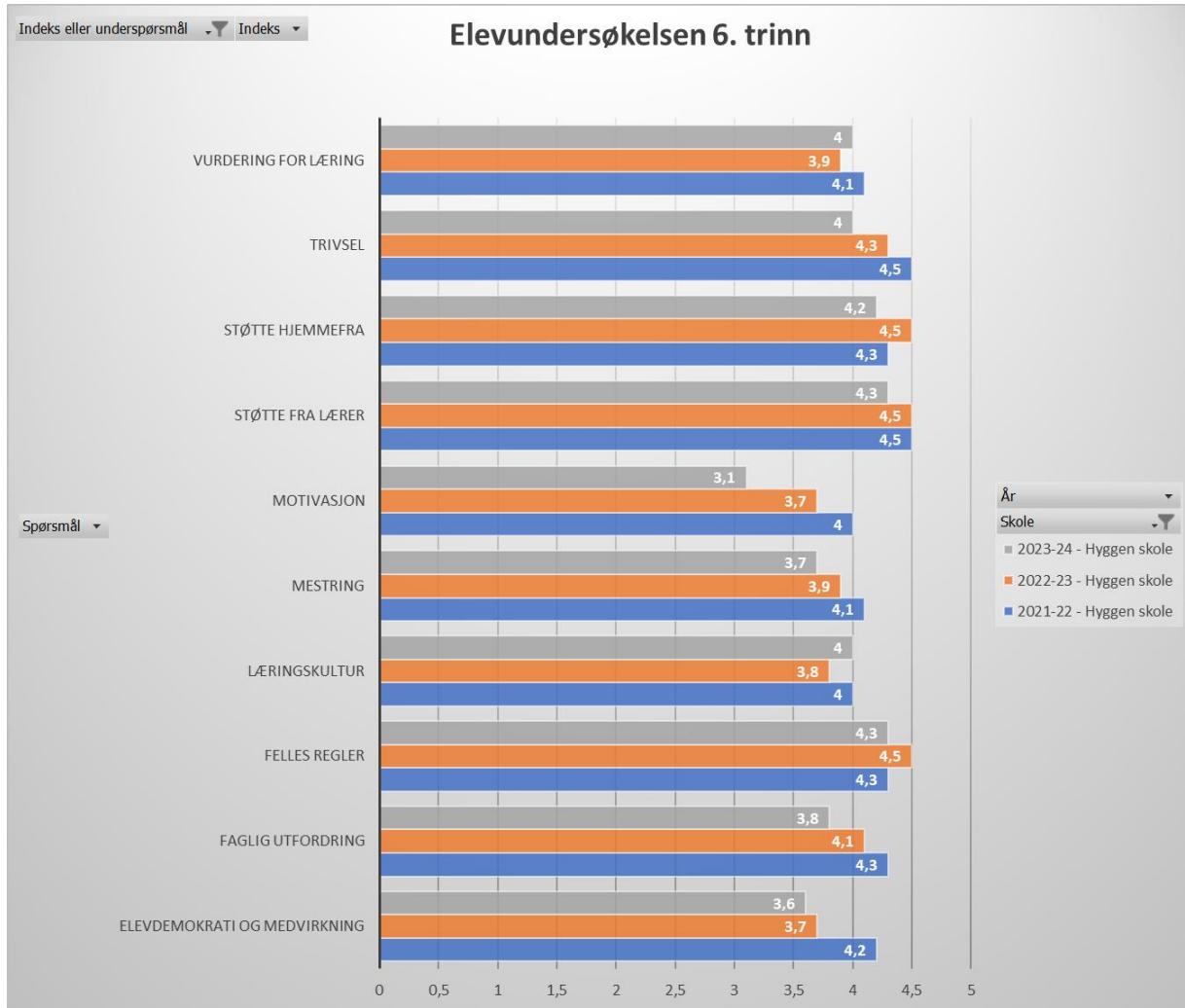

Elevundersøkelsen 7. trinn

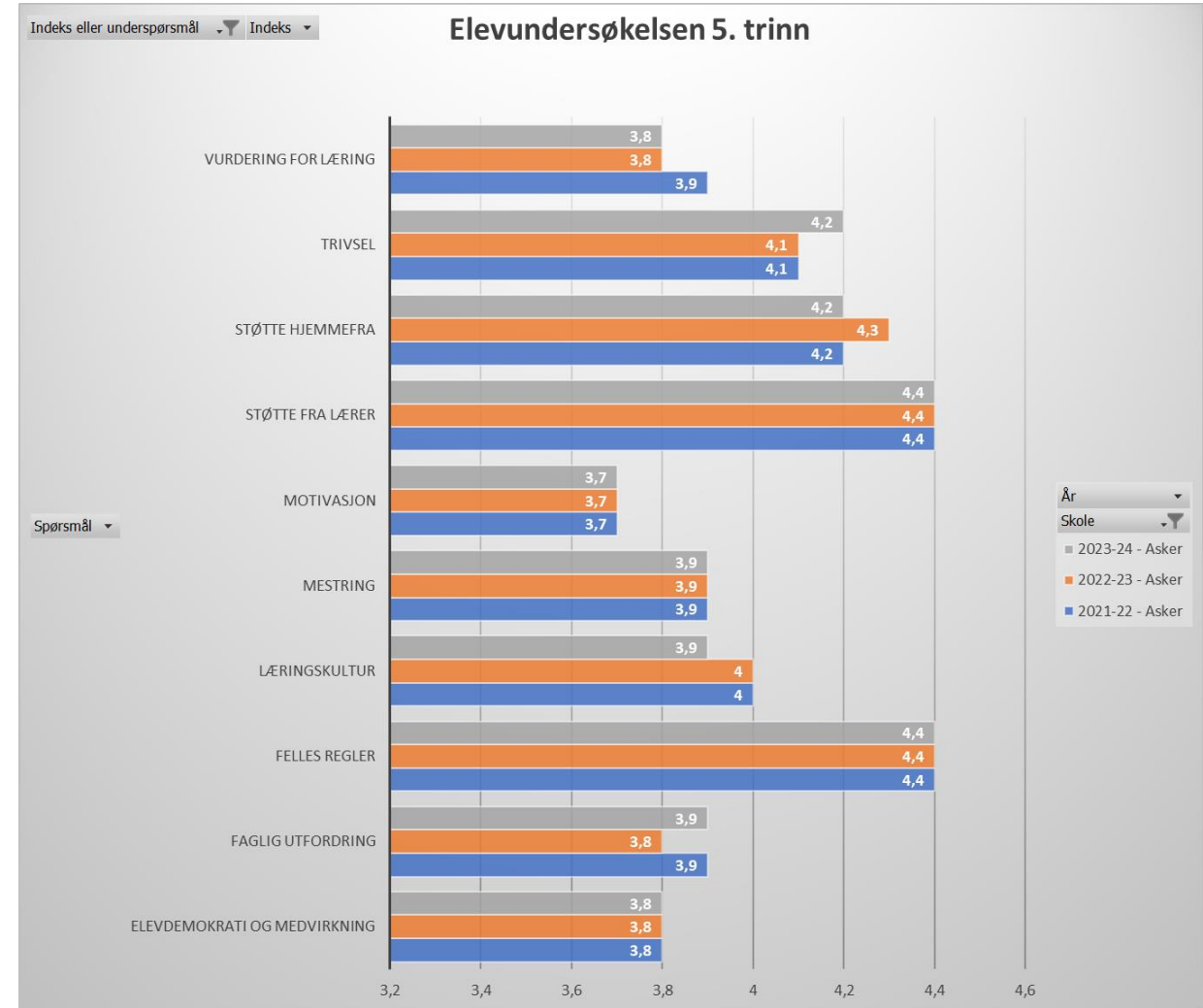
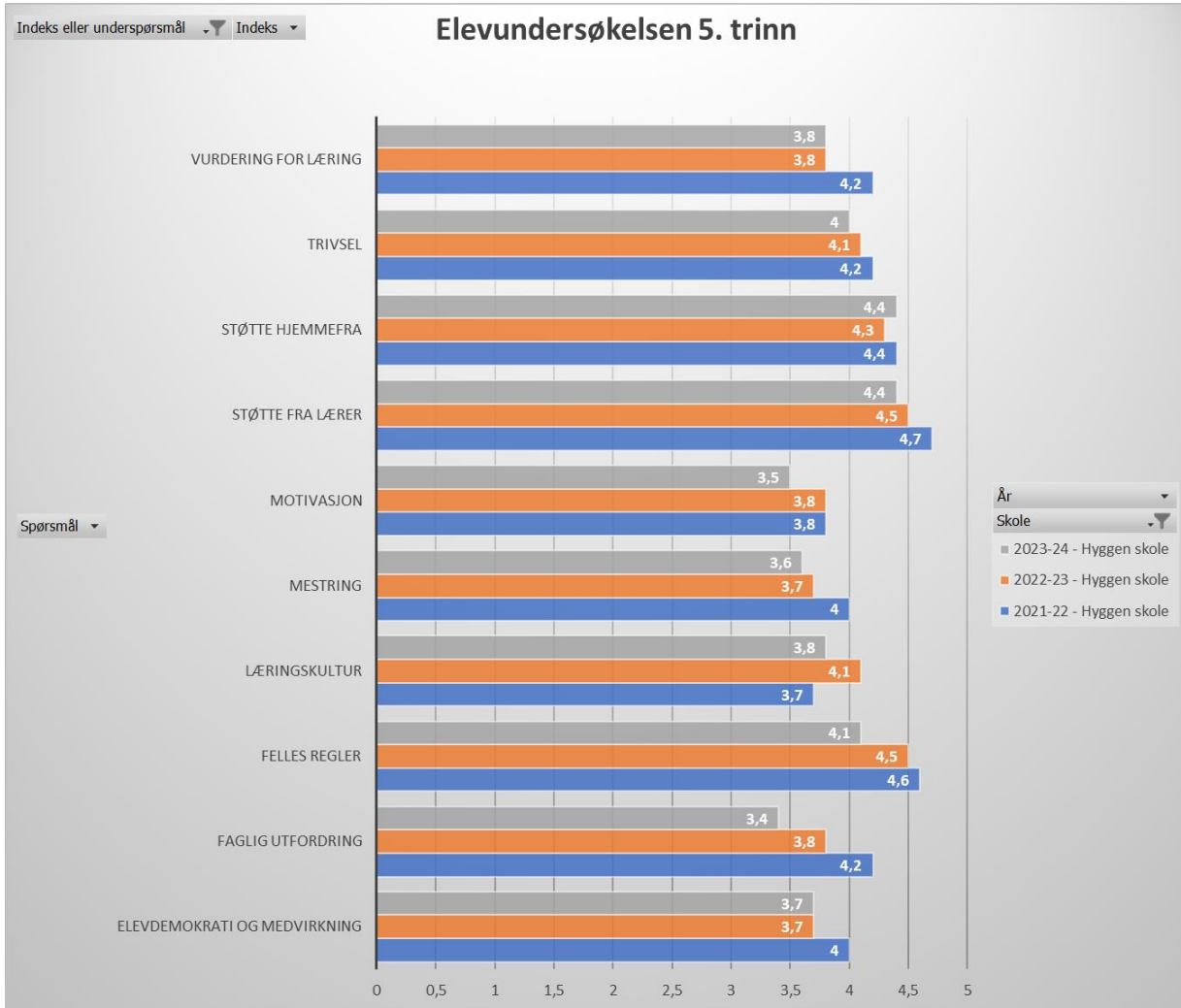

Elevundersøkelsen 6. trinn

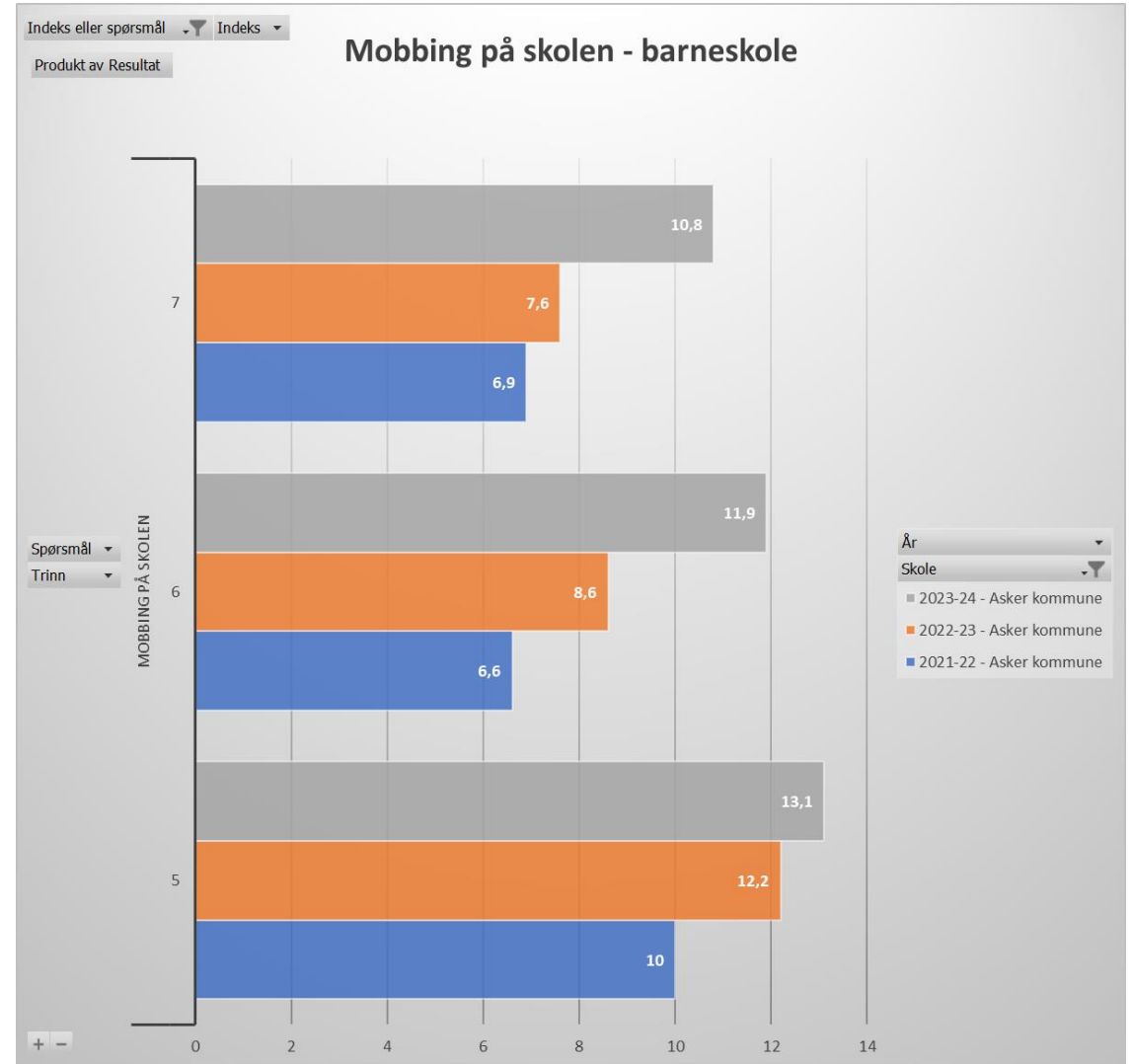
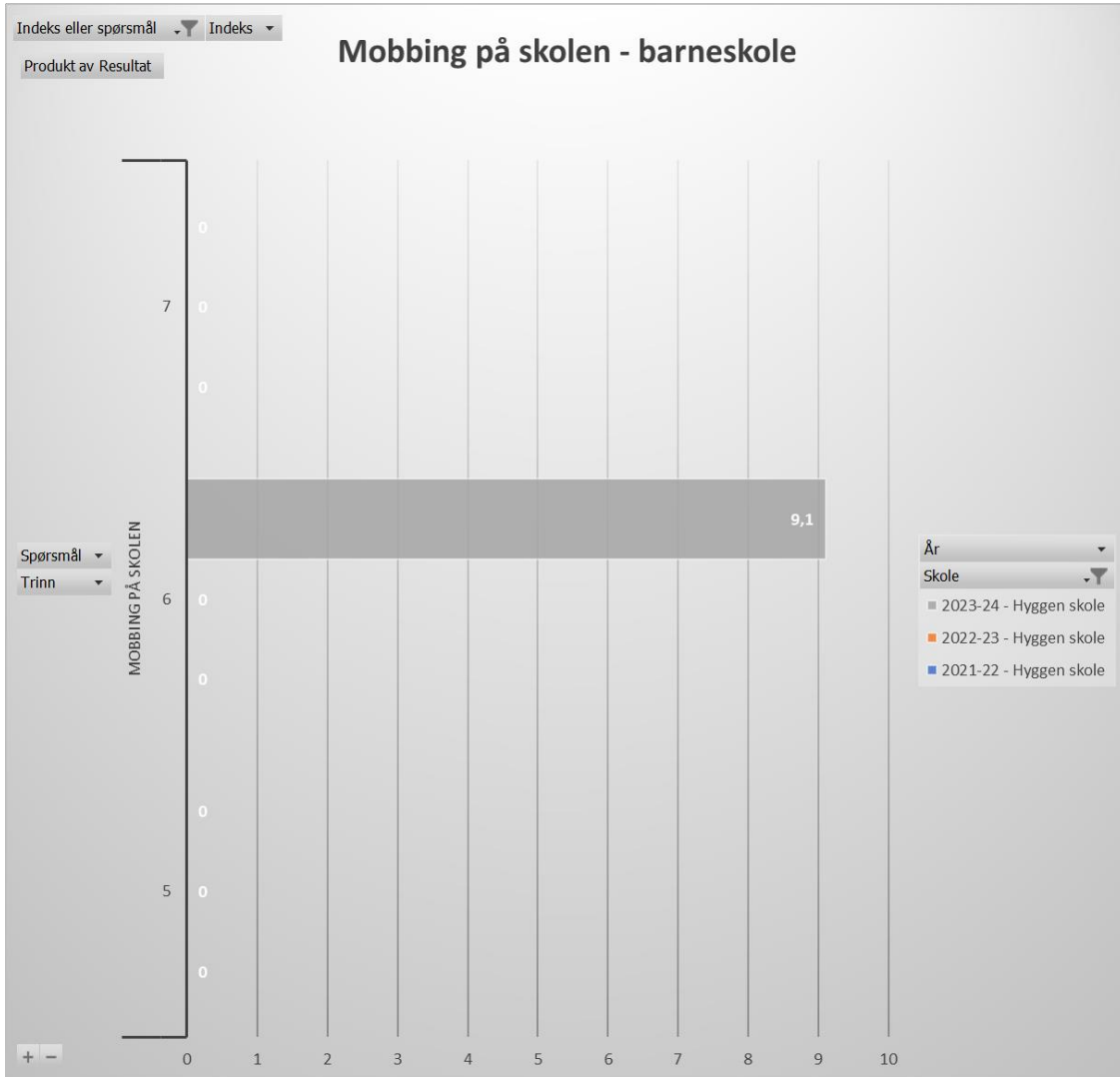

Elevundersøkelsen 5. trinn

Mobbing

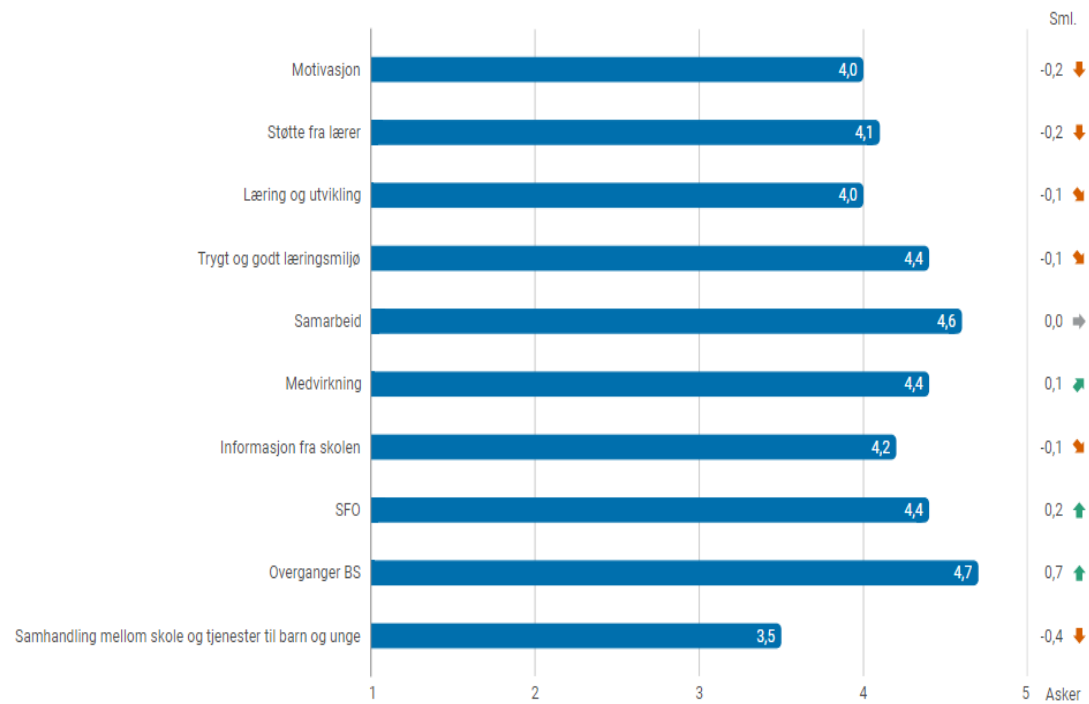

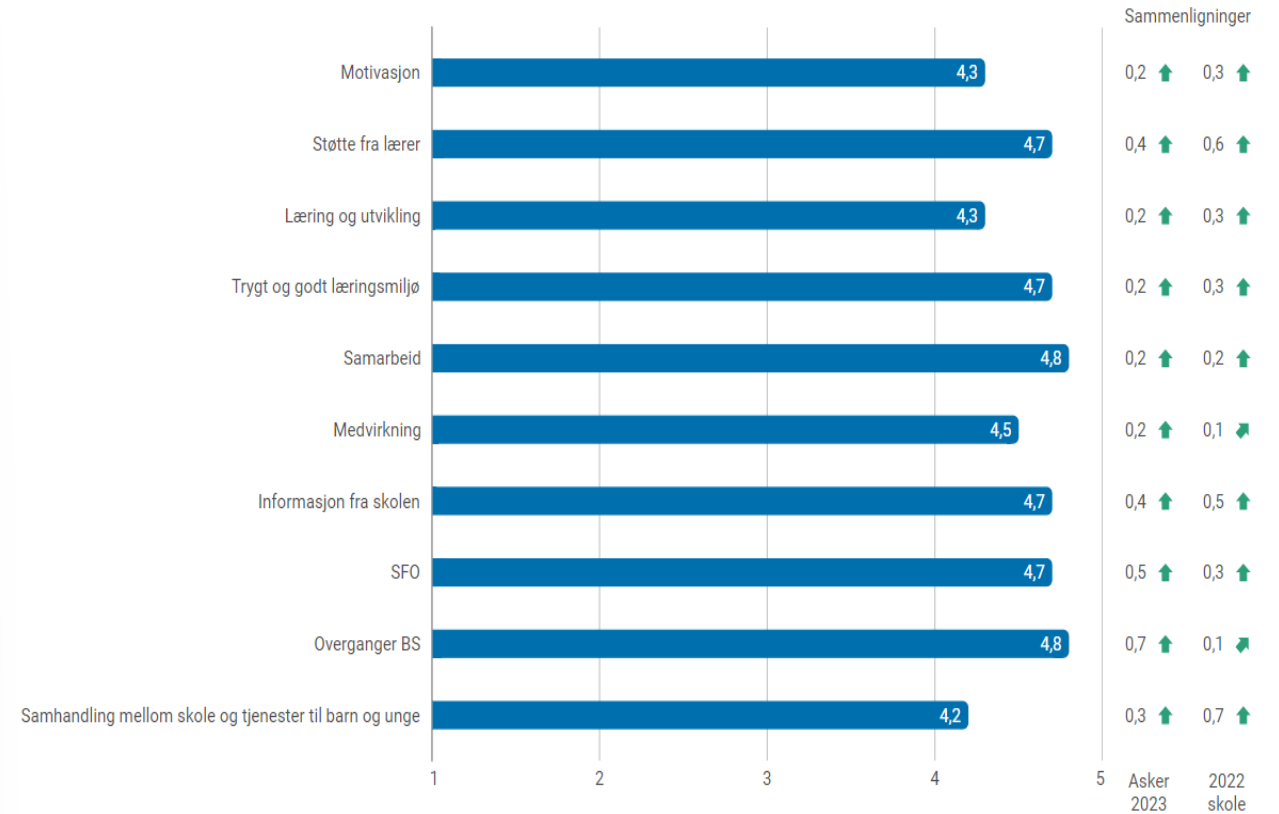
Foreldreundersøkelsen

Hyggen skole 2022

Indekser

Hyggen skole 2023

Andel elever med vedtak om spesialundervisning

Hyggen skole				
år	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Andel elever med vedtak om spesialundervisning	6,15 %	7,14 %	8,06 %	7,56 %

(*)Tallet er unntatt offentligheten/skjermet.

Nasjonale prøver 5. trinn

Asker kommune				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	51	52	52	51
Regning	51	52	51	51
Engelsk	51	52	51	51

Hyggen skole				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	46	49	56	48
Regning	48	50	53	48
Engelsk	47	45	53	46

Nasjonale prøver 8. trinn (Hyggen avgiverskole)

Asker kommune 8. trinn				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	52	51	52	51
Regning	51	51	51	51
Engelsk	53	52	52	52

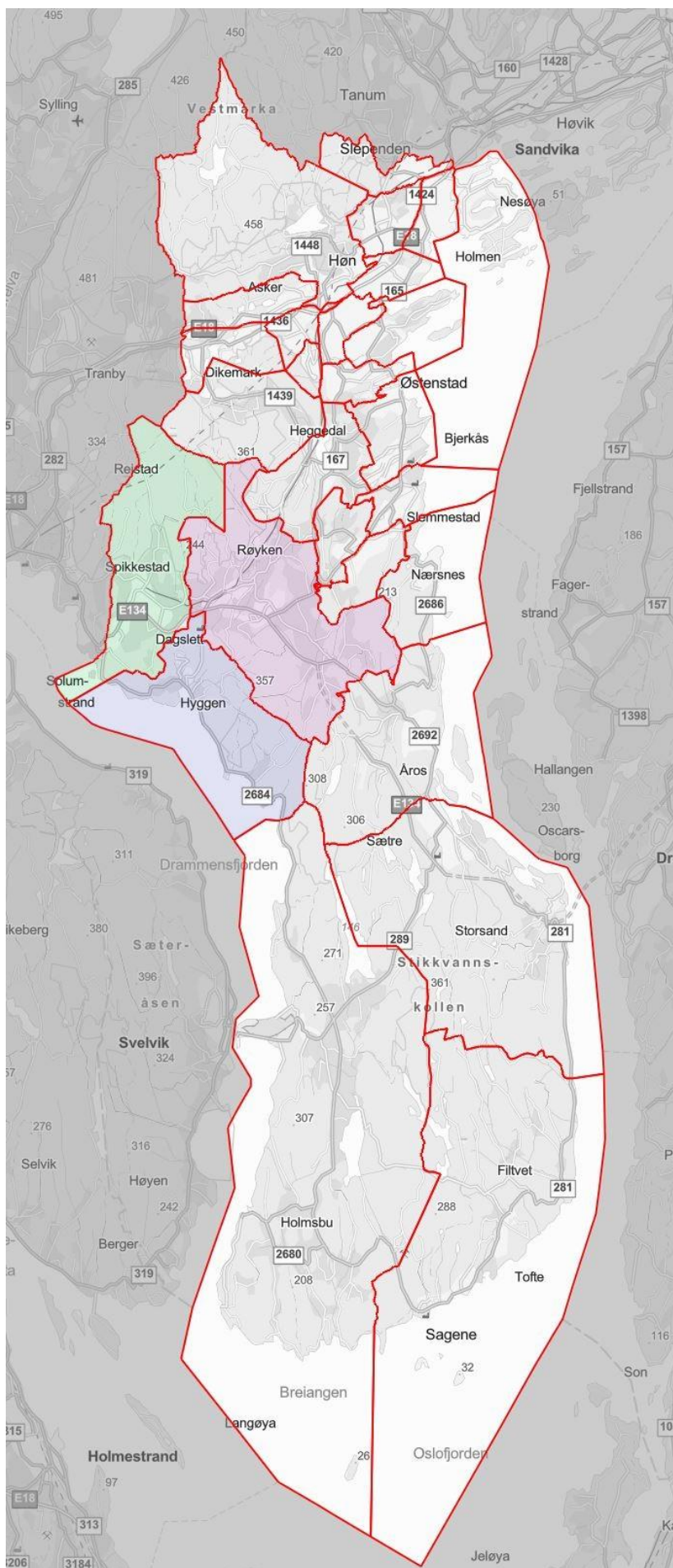
Hyggen skole				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	51	52	*	50
Regning	52	53	*	48
Engelsk	54	54	*	50

(*)Tallet er unntatt offentligheten/skjermet.

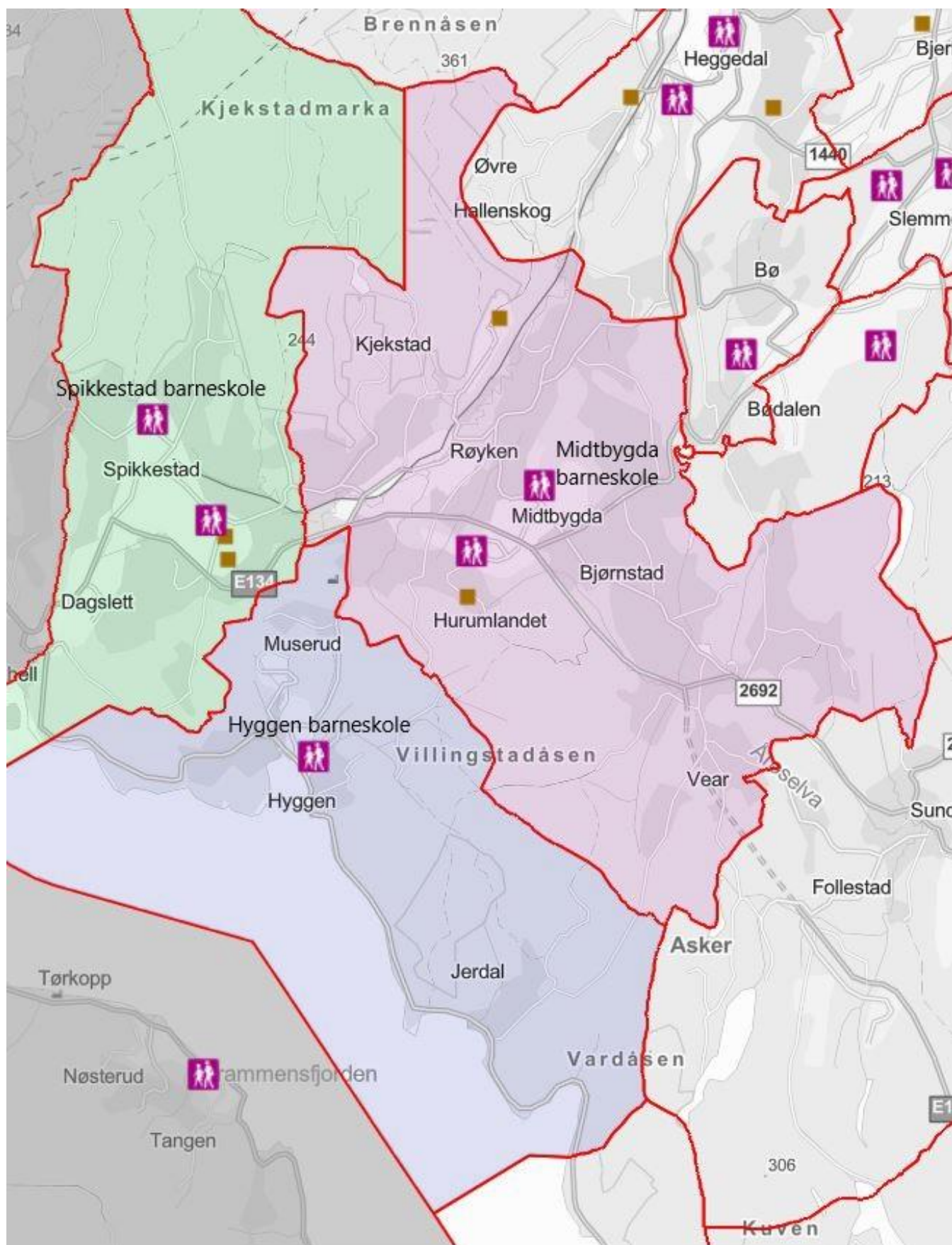

Asker
kommune

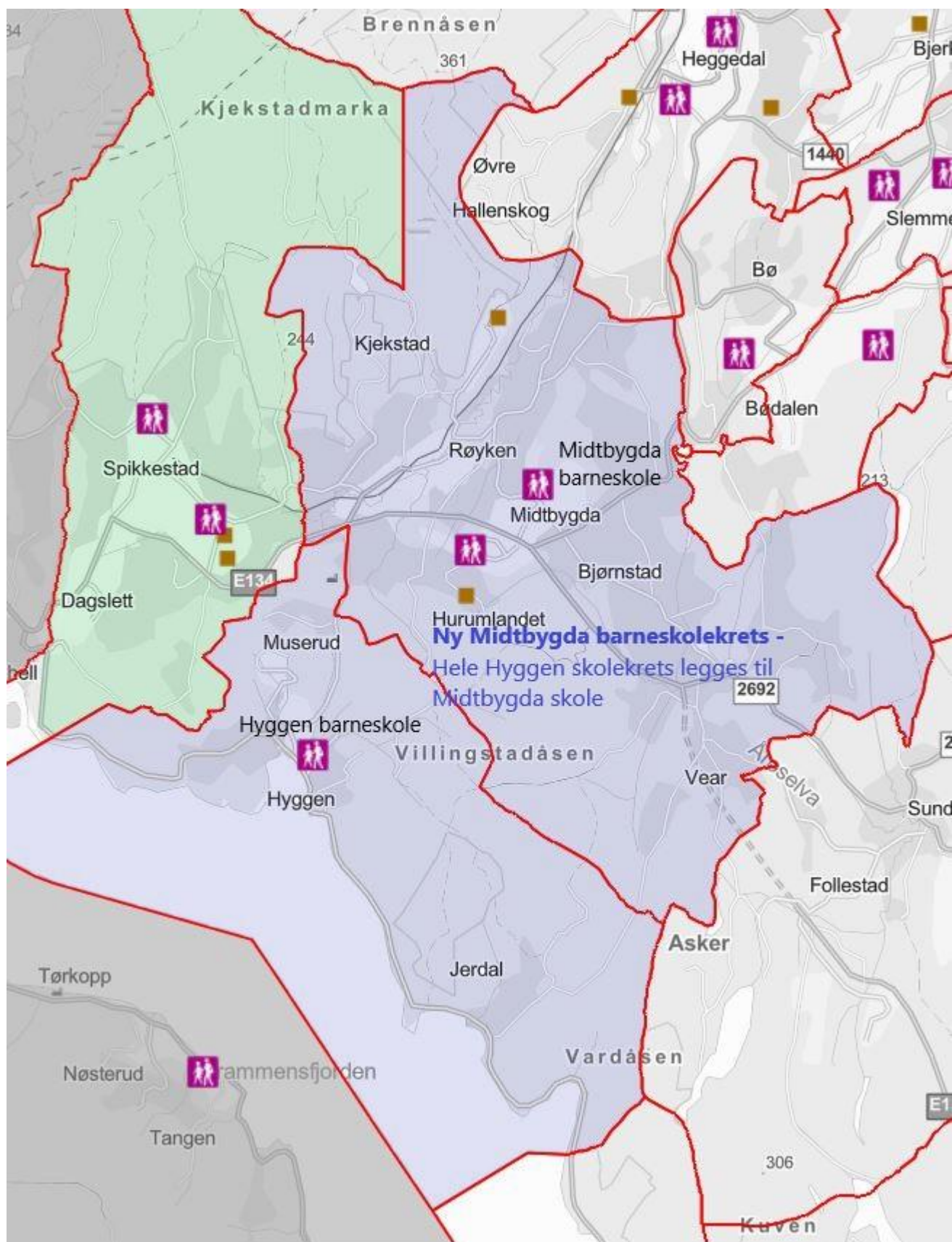
Hyggen barneskole – dagens skolekretser

Hyggen barneskole – dagens skolekretser

Hyggen barneskole – hele skolekretsen legges til Midtbygda barneskole

Notat

Befolkningsframskriving 2023

Høst 2023.

Av analyseteamet i Asker kommune.

Innhold

Om denne befolkningsframskrivingen	2
Primære formål (bestillere) for framskrivingen i Asker 2023	2
Om verktøyet for framskrivingene	2
Metodisk om utarbeidelsen av framskrivingen	2
Geografisk inndeling av kommunen	2
Beregning av fødte	3
Beregning av døde	3
Boligproduksjon: boligbyggeprogram og boligprognose.....	3
Boligprognose «100 % av boligbyggeprogrammet realiseres».....	4
Boligprognose «80 % av boligbyggeprogrammet realiseres».....	5
Innflyttere til boliger per bolig	5
Kjøring av ulike framskrivingsmodeller	7
Trendflyttingsmodellen	7
Tilbudsmodellen	7
Konvertering av resultatene til skolekretser.....	8

Om denne befolkningsframskrivingen

SSB lager befolkningsframskrivinger for Norge, fylkene og kommunene annethvert år. Disse tas i bruk av de fleste kommuner, men dekker ofte ikke behovene for en kommune.

- SSBs metodikk tar for eksempel ikke høyde for faktorer som områdeutvikling med økt boligproduksjon, nye samferdselsprosjekter eller endringer i næring og antall arbeidsplasser
- Det laveste geografiske nivået for SSBs framskriving er kommune, den gir ikke utviklingen på f.eks. skolekrets eller lokalområde

Av disse årsakene velger mange, særlig de store kommunene, å lage egne befolkningsframskrivinger i tillegg. Asker kommune lager befolkningsframskrivinger en gang per år.

Primære formål (bestillere) for framskrivingen i Asker 2023

Handlingsprogram 2025, vurderinger skole- og barnehagekapasitet, planlegging for virksomhet vann og vannmiljø, andre vurderinger av demografisk utvikling i Asker.

Om verktøyet for framskrivingene

Kommunen (seksjon Strategi og utredning) benytter IT-verktøyet Kompas (kommunenes plan- og analysesystem) som leveres av COWI. I Kompas ligger en rekke demografiske datasett levert fra SSB på grunnkrets nivå. Dette gjør at vi kan studere kommunens ulike geografiske områder. Kompas har også modeller som vi «kjører» for å beregne framskrivinger av folkemengden.

Ca. 55 andre kommuner bruker også Kompas til framskrivinger, blant annet Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Tromsø, Bærum, Kristiansand. Kommunene møtes i nettverket Kompas-forum og deler erfaringer rundt metodikk og bruk av demografisk statistikk og framskrivinger.

Metodisk om utarbeidelsen av framskrivingen

Kort om fortalt baserer framskrivingen seg på følgende faktorer:

- Historiske data for fødte, døde, til- og fraflytting
- Boligbyggeprogrammet, dvs. planlagt boligproduksjon

Selv om framskrivingen lages ut fra historiske data, er alle parameterne innsisert og ofte justert. Årsaken kan være at historiske data er mangelfulle i enkelte områder og dermed gir usannsynlige hendelser i framskrivingen, eller at SSB eller kommunen antar at framtidig utvikling vil avvike fra historiske data.

Geografisk inndeling av kommunen

Vi deler kommunen inn i 48 mindre geografiske deler, kalt plansoner. Disse samsvarer ikke med skolekretser. Til temaplan skole og barnehagekapasitet gjøres omberegninger, basert på boligveksten i grunnkretsene, og hvordan de tilhører skolekretsene.

Beregning av fødte

For å beregne antall fødte legger man inn en forutsetning om samlet fruktbarhetstall (SFT).

KOMPAS bruker SSBs datasett for fruktbarhetsrater (tabell 13610, middelalternativet). Dette oppdateres annethvert år når SSB lager sine framskrivinger.

Det er også gjort en kontroll av fødselstallene mellom plansonene, for å unngå at tilfeldigheter øker eller senker antall fødte betraktelig i et område. Dette gjøres med «Korreksjonsfaktor fødte» i KOMPAS. Ingen endringer ble gjort etter kontrollen.

Beregning av døde

KOMPAS bruker SSBs datasett for dødssannsynligheter (tabell 13609, middelalternativet). Om dødssannsynlighetene skriver KOMPAS:

«SSB publiserer ikke dødssannsynligheter for aldersgrupper over 100 år. Vi har derfor supplert dødssannsynlighetene for aldersgruppene 101-120. 120-åringer vil ha 100 prosent dødelighet. Aldersgruppene 108-119 er satt til 50 prosent dødelighet (slik SSB også gjør). For aldersgruppene 101-107 har vi interpolert mellom verdiene for 101-åringer og 108-åringer (slik også SSB gjør, men muligens med en litt annen interpoleringsmetode).»

Ifølge SSB vil dødeligheten fortsatt reduseres, det vil si at folk vil leve lengre:

«Forventet levealder ved fødsel for menn og kvinner er anslått å øke til henholdsvis 87,3 og 89,6 år i 2050. Det er en økning på 5,8 og 4,9 år relativt til i 2021.

Det betyr at menn kommer til å fortsette å nærme seg kvinners forventede levealder ved fødsel også i tiden framover. Fra en forskjell i forventet levealder mellom kjønnene på 3,1 år i 2019 er det kun framskrevet 2,3 år forskjell i 2050.»

I tillegg til SSBs datasett for dødssannsynligheter er også «Nivåfaktor døde» i KOMPAS justert for å få størrelsen på den eldre befolkningen tilnærmet lik den i SSBs befolkningsframskriving.

Det er også gjort en kontroll av dødeligheten mellom plansonene, for å unngå at tilfeldigheter øker eller senker dødeligheten betraktelig i et område. Dette gjøres med «Korreksjonsfaktor døde» i KOMPAS. Ingen endringer ble gjort etter kontrollen.

Boligproduksjon: boligbyggeprogram og boligprognose

Boligbyggeprogrammet er vedtatt i kommuneplanens arealdel og beskriver hva som er planlagt boligproduksjon framover. Det skal angi antall boliger som ferdigstilles:

- Per år (for perioden 2023-2050)
- Etter boligtype (enebolig, småhusbebyggelse, blokkleilighet)

Samlet fruktbarhetstall (SFT)

SFT er et gjennomsnitt av hvor mange barn alle kvinner 15-45 år har fått barn når målingen gjennomføres. I 2021 var SFT i Norge 1,55, i Viken 1,60 og i Asker 1,62.

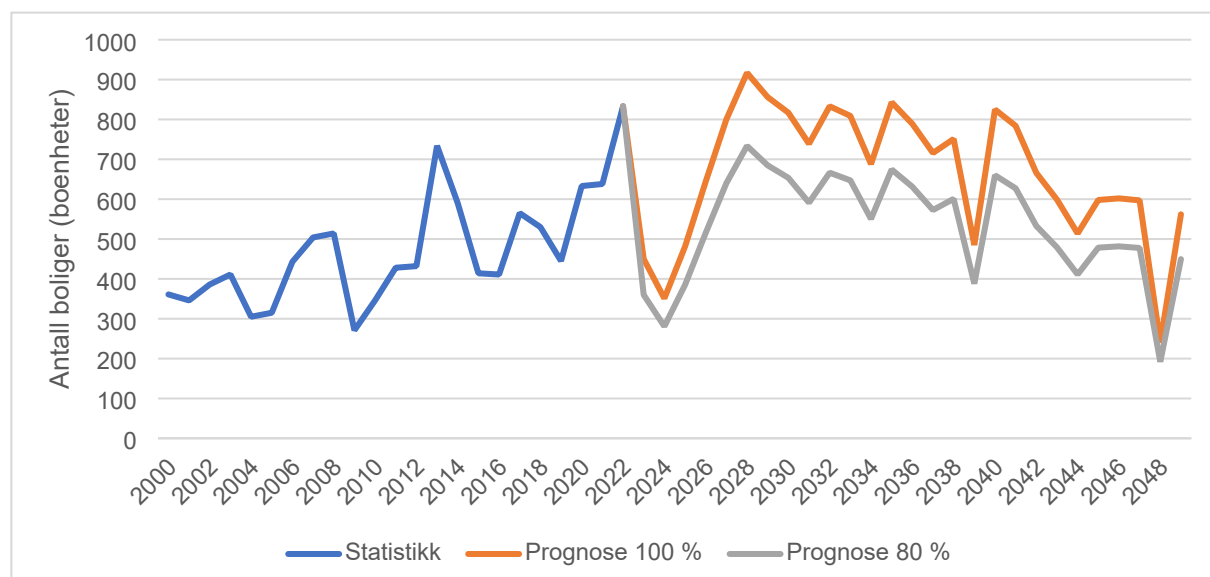
Ettersom målingen omfatter alle kvinner 15-45 år er det mange av dem som ennå ikke er ferdig med å få barn. Dersom vi måler antall barn per kvinne på 45 år er snittet i Norge nesten 2 barn i dag.

- Etter grunnkrets

Vi skiller på boligbyggeprogrammet og boligprognoser. Basert på boligbyggeprogrammet er det laget en boligprognose for å lage befolkningsframskrivingen. Denne skal være så realistisk som mulig, gitt det man vet til enhver tid.

Ofta opererer man med flere boligbyggeprognoser, for å se effekten i befolkningsutviklingen av de ulike programmene. I 2023 er det laget en boligprognose hvor 100 % av boligbyggeprogrammet realiseres til gitt tid – med realistiske justeringer. Det er også laget en boligprognose hvor 80 % av alle prosjekter realiseres, til samme tid.

Boligprognosene er utarbeidet av analyseteamet, kommuneplansjefen, avdeling for regulering og avdeling analyse og geodata.

Figur 1 Boligproduksjon i Asker. Statistikk og boligprognoser 2023.

Boligprognose «100 % av boligbyggeprogrammet realiseres»

Denne boligprognosen legger opp til en boligproduksjon som er langt høyere enn hva som har vært de siste 20 årene og inneholder 665 nye boliger i snitt per år (17 956 boliger) for perioden 2023-50. Historiske sett har 579 boliger blitt ferdigstilt per år de siste 10 årene.

Flere områder i Asker opplever nå en stedsutvikling med relativt offensiv boligproduksjon. Samtidig har boligmarkedet gått inn i en periode med svært lav boligproduksjon. Derfor er flere planlagte boligfelt skjøvet noe ut i tid.

Forskyvninger av prosjekter er gjort ut fra hvor mange boliger vi antar det er mulig å få solgt i et område over noen år. I enkelte plansoner har vi justert boligantall og tidspunkt for ferdigstillelse fordi vi nå har mer kunnskap om videre framdrift, sammenlignet med tidligere. I mange andre plansoner er det mer tilfeldig akkurat hvilke boligfelt som er skjøvet ut i tid. For framskrivingen er det antall nye boliger innenfor en plansone som er viktig, og ikke navn på boligfelt.

Tabellen under viser boligprognose 100 % i de nærmeste årene, fordelt på kommunens lokalområder.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Sum
01 Nesøya	9	7	4	10	6	4	40
02 Holmen	60	59	82	102	148	140	591
03 Sentrum	129	244	143	100	194	217	1027
04 Vollen	7	6	5	5	68	72	163
05 Heggedal	217	9	18	53	7	31	335
06 Dikemark	5	4	5	4	5	54	77
07 Slemmestad	14	5	83	110	92	88	392
08 Røyken	2	4	62	63	72	64	267
09 Spikkestad	1		3	71	100	108	283
10 Sætre	4	5	39	86	83	57	274
11 Tofte	2	8	37	40	25	82	194
Totalt	450	351	481	644	800	917	3643

Boligprognose «80 % av boligbyggeprogrammet realiseres»

I denne boligprognosen er alle boligene i boligprognose 100 %, redusert med 20 %.

Hensikten er å vise en mer dempet vekst framover, som følge av konjunktorendringene nå i 2023. Tidspunkt for produksjonen er den samme som i prognose 100 %.

Antall boliger er redusert med 20 %, og deretter avrundet til heltall. Det er gjort en kontroll av summene per bolig og per plansone, og korrigert manuelt der hvor avrundingsreglene ikke har ført til en reduksjon på ca. 20 %.

Boligprognose 80 % har 14 365 boliger (532 per år). Dette er mer på linje med gjennomsnittlig boligproduksjon for de siste 10 årene (579 boliger).

Innflyttere til boliger per bolig

KOMPAS beregner automatisk antall personer som flytter inn i og ut av boliger etter boligtype, plansone og år. Dette gjelder flytting til både gamle og nye boliger (steg 19.11 i modellen). Kompas skiller på boligtyper, men ikke boligstørrelse (antall rom eller m²).

Beregningen lages ut fra historiske data. Kompas fanger ikke opp eventuelle nye flyttemønstre. Vi har ikke korrigert antall innflyttere per bolig til de enkelte boligprosjektene, for vi har ikke tilstrekkelig kunnskap om dette for hvert enkelt boligprosjekt. Merk at datasettet brukes til å beregne tilflytting til nye OG eksisterende boliger. Vi har derimot kontrollert dataene og justert for unaturlig høye eller lave tall.

I områder der hvor det ikke er erfaringstall å hente (f.eks. blokkleiligheter bygges i et område hvor denne boligtypen ikke finnes fra før), har vi satt inn tall fra naboområder som antas å følge lignende demografiske mønstre.

Tabell 1 Innflyttere per bolig (nye og eksisterende), etter plansone og boligtype. Forutsetning for framskrivning 2023. Verdier i rosa celle var opprinnelig ytterligere, men er korrigert.

Korrigert	Blokk, leiegård e.l.	Frittliggende enebolig eller våningshus	Horisontaldelt tomannsbolig eller annet boligbygg med mindre enn 3 etasjer	Hus i kjede, rekke-/terassehus, vertikaldelt tomannsbolig
01 Nesøya Nord	2,2	2,8	1,9	2,9
02 Nesøya Sør	2,2	2,6	3,0	3,0
03 Mellom-Nes	2,6	3,0	2,1	2,9
04 Billingstadsletta	2,0	3,0	2,0	3,4
05 Billingstad	2,3	2,7	3,1	3,0
06 Hvalstad	2,0	2,7	2,4	2,6
07 Landøya	2,0	2,7	2,1	2,9
08 Holmen	2,0	2,6	2,3	3,1
09 Vakås	2,7	2,7	2,2	3,2
10 Høn	1,7	2,9	2,6	3,6
11 Båstad	1,7	2,9	1,9	3,4
12 Sentrum	2,0	2,3	2,9	2,6
13 Østre Borgen	3,2	3,1	2,4	2,7
14 Vestre Borgen	2,3	2,6	2,4	3,7
15 Bleikeråsen	1,7	3,0	2,3	3,0
16 Bondi	2,2	2,7	2,4	3,0
17 Vette	2,0	2,6	2,1	3,5
18 Gullhella	3,0	2,9	1,6	3,5
19 Blakstad	1,6	2,9	1,6	3,0
20 Ånnerud	2,7	2,7	2,5	2,7
21 Gamle Drammensvei	3,0	2,9	2,8	3,7
22 Semsveien	2,2	2,7	1,7	3,1
23 Vollen	2,3	2,9	2,5	3,8
24 Bjerkås	2,3	2,9	2,8	3,0
25 Gjellum	1,6	2,9	2,2	3,3
26 Sentrale Heggedal	2,2	3,1	2,7	3,6
27 Heggedal Vest	2,2	2,9	1,9	2,8
28 Dikemark	2,3	2,9	2,6	3,3
29 Vardåsen	3,1	2,7	2,9	3,3
30 Slemmestad Nord	2,1	2,8	2,4	3,0
31 Slemmestad Sør	2,0	2,9	2,9	2,8
32 Fossum	2,4	3,0	2,1	3,7
33 Bødalen	2,4	3,1	3,4	3,1
34 Nærnes	2,1	3,3	2,5	3,0
35 Midtbygda	2,2	3,2	2,2	3,2
36 Røyken	2,2	3,3	2,4	2,6

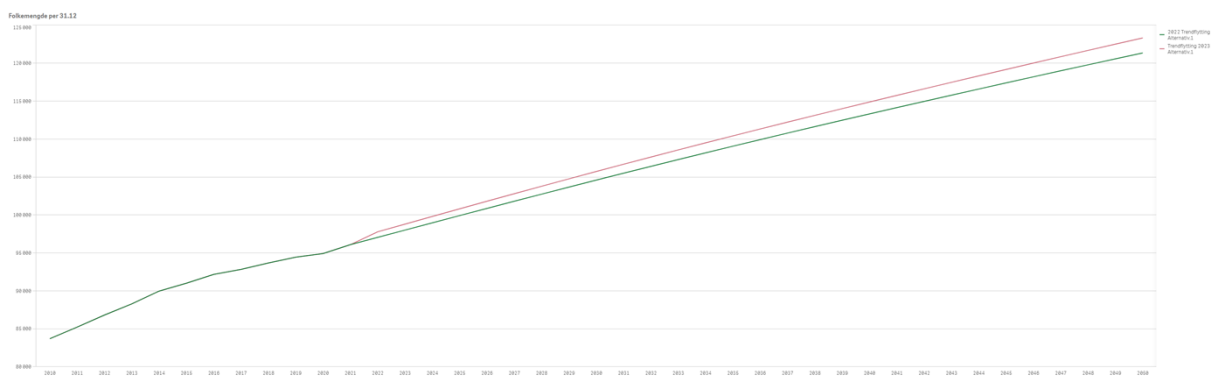
37 Hyggen	1,8	2,9	2,0	2,6
38 Spikkestad Nord	1,8	3,3	2,7	4,0
39 Spikkestad Sør	1,8	3,1	1,7	3,0
40 Lahell	1,8	3,1	2,2	2,9
41 Åros	1,9	2,9	2,0	2,8
42 Sætre Nord	1,9	2,7	1,9	2,5
43 Sætre Syd	1,8	3,1	2,1	2,4
44 Storsand	1,8	2,6	2,1	3,2
45 Klokkarstua	1,8	3,2	2,1	3,0
46 Filtvet	1,7	3,0	2,1	2,4
47 Tofte	1,7	2,9	2,5	3,0
48 Holmsbu	1,7	3,1	1,5	3,0

Kjøring av ulike framskrivingsmodeller

Trendflyttingsmodellen

For å se framtidig utvikling hovedsakelig basert på historiske data, kjøres først Trendflyttingsmodellen. Modellen ivaretar ikke planlagt boligproduksjon, men viser utviklingen basert på historiske data for fødte, døde og flyttinger. Modellen kan brukes som en referansebane opp mot tilbudsmodellen.

En sammenligning av trendflyttingsmodellen kjørt i 2023 med den i 2022 viser at befolkningsveksten i 2022 påvirker resultatene i 2023, og befolkningsveksten blir høyere.

Figuren viser at estimeringsperioden ble «mer optimistisk» når toppåret 2022 kom med. Dette er noe som trolig må justeres i endelig framskriving, ettersom vi egentlig ikke forventer tilsvarende vekst de nærmeste årene (med en mer nøktern boligproduksjon).

Tilbudsmodellen

Denne modellen bygger, i tillegg til estimater for fødte, døde og flytting, basert på boligproduksjon. Det er resultatene fra denne modellen som brukes videre.

Modellen er kjørt med dynamisk nettoutflytting, dvs. at flyttingen og dermed store deler av befolkningsveksten styres av boligproduksjonen.

Modellen tar høyde for flyttekjeder - Når en person i en enebolig flytter til en nybygd leilighet i nærområdet, ledigstilles en enebolig, som genererer tilflytting av en familie. Boligflytteratene justerer alderen på tilflyttere. Andre steg i modellen justerer hvor mange tilflyttere som kommer fra ulike nærområder internt i kommunen, og utenfra kommunen.

Forutsetninger som er justert:

- 3.3 Samlet fruktbarhet – samme justering som i 2022 (basert på SSBs framskriving annethvert år)
- 5.3 Nivåfaktor døde – samme justering som i 2022 (basert på SSBs framskriving annethvert år)
- 18.8 Sonespesifikke innflyttingsrater - 04 Billingstadsletta har lavt innslag av barnetilflytting, både i boligtypespesifikk og sonespesifikk flytterate. Sonespesifikk flytterate endret til den samme som 05 Billingstad. Det samme for 08 Holmen.
- 18.10 Vekt – boligandeler. Brukes for å velge enten sonespesifikke eller boligtypespesifikke innflyttingsrater etter alder. Vektene justert på 04 Billingstadsletta, lik de på 05 Billingstad.
- 19.11 Innflyttere til bolig etter boligtype – justert, se tabell over

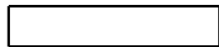
Forutsetninger som er inspisert, men ikke endret:

- 3.10 Korreksjonsfaktor fødte
- 5.6 Korreksjonsfaktor døde
- 14.4 Ledigstilte boliger pga. utflytting (Dette skal ikke være nødvendig lengre pga. fikset bug i modellen).

Konvertering av resultatene til skolekretser

Framskrivingene er laget for kommunens plansoner. En konvertering til skolekretser er gjort for å tilpasses vurderinger av barnehage og skolebehov framover.

Lokasjon-Bygg	Byggeår	Areal	Investeringsbehov 0-5 år	Investeringsbehov 5-10 år	Sum investeringsbehov 0-10 år
029700 - Hyggen skole - gamleskolen	1867	261	kr 365,400	kr 3,471,300	kr 3,836,700
029700 - Hyggen skole - Gymsal	2000	708	-	kr 2,194,800	kr 2,194,800
029700 -Hyggen skole - hovedbygg	1950	1,508	kr 8,595,600	kr 10,857,600	kr 19,453,200
Sum investeringsbehov Hyggen skole			kr 8,961,000	kr 16,523,700	kr 25,484,700
029600 - Røyken ungdomsskole - Hovedbygg	1980	3244	kr 34,062,000	kr 8,758,800	kr 42,820,800
Sum investeringsbehov Røyken ungdomsskole				kr 42,820,800	kr 42,820,800
024800 - Folkestad oppvekstsenter - Bygg A (hovedbygg)	1950	2,430	2,187,000	22,842,000	kr 25,029,000
024800 - Folkestad oppvekstsenter - Bygg B (SFO-bygg)	1990	120	384,000	1,440,000	kr 1,824,000
024800 - Folkestad oppvekstsenter - Bygg C (Sløydybygg)	1900	180	1,152,000	1,854,000	kr 3,006,000
Sum investeringsbehov Folkestad skole			kr 3,723,000	kr 26,136,000	kr 29,859,000
001900 - Solberg barneskole - Adm.bygg Bygg B	1917	688	-	1,100,800	1,100,800
001900 - Solberg barneskole - Hovedbygg Bygg A	1940	3,035	-	20,334,500	20,334,500
001900 - Solberg barneskole - SFO-bygg Bygg C	1963	334	801,600	1,903,800	2,705,400
Sum investeringsbehov Solberg skole			801,600	23,339,100	24,140,700
Sum investeringsbehov (vedlikeholdsetterslep) alle fire skoler				kr	122,305,200

Saksframlegg

Arkivsak
24/14235-1

Saksbehandler
Kai Erik Lund

Behandles av
Ungdomsrådet
Utvalg for oppvekst

Møtedato
19.09.2024
24.09.2024

Høring - forslag om nedleggelse av Røyken ungdomsskole

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Røyken ungdomsskole legges ned fra og med skoleåret 2025/2026.
2. Med hjemmel i opplæringslova § 2-6 endres skolekretsene for området. Endringene fremgår av vedlegg til saken.
3. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

1. Sammendrag

Kommunedirektøren foreslår å legge ned Røyken ungdomsskole og endre kretsinnstillingen for inntak til ungdomsskolen i området. Nedleggelsen vil gjelde fra og med skoleåret 2025/2026.

Bakgrunnen for forslaget er kommunens alvorlige økonomiske situasjon særlig knyttet til Stortingets vedtak i juni 2024 om nytt inntektssystem for kommunene. I tillegg har endringer i skattesystemet gjennom flere år medført bortfall av skatteinntekter. Videre har Asker kommune gjennomført store investeringer de siste årene, noe som har medført høy lånegjeld. Økende renteutgifter og høy prisvekst har også bidratt til en svært krevende økonomisk situasjon. Asker kommune må belage seg på et permanent lavere inntektsnivå i årene fremover.

På denne bakgrunn foreslår kommunedirektøren å legge ned fire skoler. Nedleggelse av disse skolene vil gi en varig innsparing som ikke går på bekostning av lærertettheten, og Asker vil fortsatt ligge over den nasjonale normen. Dersom

nedleggelse av skolene ikke blir vedtatt, må det gjennomføres andre omstillingstiltak i oppvekstsektoren. Dette vil for eksempel være kutt i totalt 30 årsverk fordelt på lærere, PP-tjenesten, skolehelsetjenesten eller barnevernet. Dette vil få konsekvenser for kvaliteten i tjenestene.

Kommunedirektøren har i sin vurdering av aktuelle skoler for nedleggelse sett på skolenes størrelse, skolenes alder/rehabiliteringsbehov, samt hvorvidt nærliggende skoler har kapasitet til å ta imot flere elever. På bakgrunn av dette er det mindre skoler med rehabiliteringsbehov i områder hvor andre skoler har kapasitet til flere elever som nå foreslås nedlagt.

Kommunedirektøren foreslår å legge ned følgende fire skoler:

- Solberg barneskole
- Folkestad barneskole
- Hyggen barneskole
- Røyken ungdomsskole

Samlet er nedleggelsen av de fire skolene beregnet til å gi en årlig innsparing på ca. 30 mill. kroner. I handlingsprogramperioden 2025-2028 innebærer dette en samlet innsparing på ca. 120 mill. kroner. Kommunen vil gjennom denne omorganiseringen få større skoler med mer robuste fagmiljøer. I tillegg kommer kostnader knyttet til vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen. Vedlikeholdsetterslepet ved de fire skolene er beregnet å ha en samlet investeringskostnad på 122,3 mill. kroner de neste ti årene.

Røyken ungdomsskole er en skole med store vedlikeholdsbehov. Det er kapasitet ved Spikkestad ungdomsskole for elevene som i dag er elever ved Røyken ungdomsskole. Nedleggelse vil føre til at ca. 70 prosent av elevene som i dag går på Røyken ungdomsskole vil trenge skoleskyss.

I lokalsamfunnet har skolen ofte en viktig funksjon som møteplass og felles arena for fritidsaktiviteter og fellesskap, for eksempel på 17. mai. Det er knyttet mye idrett og aktivitet til Røykenhallen, som er nabo til Røyken ungdomsskole, men skolelokalene er ikke mye brukt utenom skoletid.

Når det gjelder Røyken ungdomsskole, har kommunedirektøren beregnet en besparelse ved nedleggelse på ca. 7,25 mill. kroner årlig i driftsbudsjettet. Beløpet inkluderer ca. 2,65 mill. kroner årlig i forvaltnings-, drifts-, vedlikeholds- og utviklingskostnader. Dersom skolen ikke legges ned, vil det i tillegg påløpe økte utgifter til vedlikehold på ca. 43 mill. kroner de neste ti årene.

Forslaget om nedleggelse av Røyken ungdomsskole og tilhørende kretsending sendes på høring. Kommunedirektøren ønsker innspill fra alle berørte i saken.

2. Bakgrunn for saken

Regjeringens forslag til nytt inntektssystem for kommunene ble vedtatt av Stortinget i juni 2024. Endringene i inntektssystemet medfører store økonomiske konsekvenser for Asker kommune, og innebærer at kommunens økonomiske rammer er betraktelig redusert.

I tillegg har endringer i skattesystemet gjennom flere år medført bortfall av skatteinntekter. Videre har Asker kommune gjennomført store investeringer de siste årene, noe som har medført høy lånegjeld. Økende renteutgifter og høy prisvekst har også bidratt til en svært krevende økonomisk situasjon. Asker kommune må belage seg på et permanent lavere inntektsnivå i årene fremover.

På denne bakgrunn legges det opp til en omstilling og effektivisering på omkring 0,5 mrd. kroner i perioden 2024-2026. Omstillingskravet fra 2027 må vurderes nærmere utover i perioden.

Asker kommunes omstillingsprogram for 2023 og 2024 la i stor grad opp til løpende effektivisering, økt produktivitet og bemanningstilpasning. Med de nye økonomiske rammebetingelsene vil det ikke være mulig å effektivisere driften uten at det går ut over forsvarlighetskravet, tjenestekvalitet og tjenestenes omfang. Dersom det ikke vedtas strukturendringer, må kommunen gjennomføre bemanningsreduksjoner i et betydelig større omfang enn tidligere.

Kommunedirektøren har utredet strukturelle tiltak innenfor alle tjenesteområdeområder. Nedleggelse av skoler for å oppnå varige innsparinger og sikre bedre kapasitetsutnyttelse (fyllingsgrad) av skolebygg inngår i disse utredningene.

Kommunedirektøren legger frem forslag om nedleggelse av fire skoler. Disse er:

- Solberg barneskole
- Folkestad barneskole
- Hyggen barneskole
- Røyken ungdomsskole

Samlet gir nedleggelsen av de fire skolene en årlig økonomisk besparelse på ca. 30 mill. kroner. I handlingsprogramperioden 2025-2028 innebærer dette en innsparing på ca. 120 mill. kroner.

Skolene som foreslås nedlagt er valgt med bakgrunn i at de er relativt små og at det er skoler i rimelig nærhet som har bygningsmessig kapasitet til elevene. De fire skolene har også store vedlikeholdsbehov. Vedlikeholdsetterslepet ved de fire skolene er beregnet å ha en samlet investeringskostnad på 122,3 mill. kroner de neste ti årene. De årlige forvaltnings-, drifts-, vedlikeholds- og utviklingskostnadene (FDVU) for de fire skolene utgjør til sammen 9,7 mill. kroner.

Kommunedirektøren vil for øvrig bemerke at Asker kommune bruker nesten 10 prosent mer areal til undervisning per elev enn gjennomsnittet i ASSS-kommunene, som er de 12 største kommunene i landet.

Det legges frem egne politiske saker om hver av de fire skolene. Denne saken omhandler Røyken ungdomsskole.

3. Saksopplysninger

3.1 Generelle føringer

Kommuneplanens arealdel og samfunnsdel

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i kommunestyret 13. juni 2023 og ble oppdatert 30. april 2024. Arealstrategien i kommuneplanens samfunnsdel bygger på blant annet følgende forutsetninger:

- Utviklingen av Asker skal baseres på prinsippene for samordnet areal- og transportplanlegging, med vekt på en knutepunktutvikling rundt eksisterende kollektive transporttilbud.
- Utviklingen av Asker skal baseres på den eksisterende senterstrukturen; kommunesenter Asker sentrum, kommunens ni lokalsentre; Tofte, Sætre, Spikkestad, Røyken, Slemmestad, Heggedal, Vollen, Dikemark og Holmen, og kommunens 26 nærsentre.
- Utviklingen av Asker skal sikre et bredt bolig- og arbeidsplassstilbud, basert på kommunens behov og fortrinn.
- Utviklingen av Asker skal tilpasses kommunens kapasitet på teknisk og sosial infrastruktur, med et særlig fokus på skolekapasitet, vann og avløp, og transportkapasitet.

Tettstedsutvikling og senterstruktur

Kommuneplanen legger til grunn at Asker kommune skal utvikle lokalsentrene der det allerede er servicetilbud, som for eksempel skoler, barnehager og helsetjenester.

De 26 definerte nærsentrene er vist med sentrumsformål på kommuneplankartet. Nærsentrene dekker befolkningens daglige behov for service som bl.a. dagligvarer, småbutikker og kaféer, samt tjenester som lege, tannlege, frisør etc. Det tilrettelegges for noen arbeidsplasser i og rundt nærsentrene. Kommunale formålsbygg vil forsterke nærsentrene som vitale tettsteder og møteplasser, og styrker nærsentrenes betydning for lokal tilhørighet.

Redusert kapasitet i skolene kan påvirke og forsinke utvikling og utbyggingstakt gjennom bestemmelsen om rekkefølgekrav. Ved regulering av mer enn 10

boligenheter, kreves at det legges inn rekkefølgebestemmelser knyttet til skolekapasitet. Det vil si at eiendomsutviklere og utbyggere tidlig skal gjøres kjent med infrastrukturens kapasitetsstatus, og eventuelle konsekvenser for eget prosjekt, allerede ved regulering. Ved søknad om igangsetting skal kapasiteten i den aktuelle skolekretsen være tilfredsstillende.

Temaplan barnehage- og skolekapasitet

Kommunestyret vedtok i 2021 Temaplan for barnehage- og skolekapasitet. Temaplanen inneholder innsatsområder og strategier for å sikre kapasitet til barn og ungdom i barnehager og grunnskoler i Asker kommune. Å utnytte eksisterende kapasitet gjennom kretsgrenseendringer, midlertidige bygg, utvidelser, bygge nytt og nedleggelse er strategier for å sikre at kapasiteten i barnehager og skoler utnyttes og at kommunen har hensiktsmessige bygg, på rett sted til rett tid.

En av strategiene i temaplanen er:

For å utnytte potensialet i eksisterende og nye anlegg kan det være aktuelt å slå sammen eksisterende skoler. For i større grad å få fordelene som kommer med større enheter. Dette kan være aktuelt både i tett- og spredtbygde områder, og kan føre til nedleggelse av skoler.

Sammen med kommuneplanens areal- og samfunnsdel, er temaplanen viktig for å realisere område- og boligutviklingen i Asker kommune, sikre kapasitet og bidra til hensiktsmessige bygg i hele kommunen.

Tilhørighet og trygge oppvekst-, leke- og læringsmiljøer

Opplæringsloven gir barn skoleplikt og gir rett til offentlig grunnskoleplass i §§ 2-1 og 2-2. Kommunen har plikt til å tilby skoleplass etter § 2-6:

«Elevane har rett til å gå på ein skole i nærmiljøet. Kommunen kan gi forskrift om skolekrinsar. Ved tildeling av skoleplass og fastsetjing av forskrift om skolekrinsar skal kommunen leggje særleg vekt på kva skole som ligg nærast heimen. Kommunen kan også ta omsyn til topografi, trafikktilhøve og kapasiteten på skolane, og at barn i same nabolag skal få gå på same skole.

Etter søknad kan eleven takast inn på ein annan skole enn den eleven har rett til å gå på.»

Kretsinnvidlingen avgjør hvilke barn som sogner til den enkelte skole, og som da definerer hva som er elevenes nærskole.

Å oppleve tilhørighet til skolen er grunnleggende for barns livskvalitet og helse og for at de skal utvikle seg og lære. Uansett om skolen er en del av et nabolag eller om

den er lokalisert et stykke unna, er det av stor betydning at medarbeiderne i skolene arbeider for at alle barna skal oppleve å bli sett, hørt, inkludert og at de opplever å høre til i fellesskapet eller skolen. Opplæringsloven forplikter alle voksne å aktivt sikre trygge og gode leke- og læringsmiljøer (jf. barnehageloven § 41 og opplæringsloven kap. 12).

I Asker og ellers i landet er det mange barn som vokser opp uten sykkel- eller gangavstand til barneskolen sin. I disse områdene er det gjerne idrettsarenaer eller andre åpne fritidsarenaer og møteplasser som er samlingspunkt for barna og familiene utenom skoletiden.

Etter eventuelt vedtak om nedleggelse av en skole, vil de ansatte konsentrere arbeidet om å etablere kontakt mellom elever som skal gå på samme skole og planlegge for sammenslåing av trinn og klasser. Skolene har alltid et særlig blick for sårbare elever, og vil legge vekt på individuell oppfølging med elever og foreldre der det er behov for det. Det er et uttalt mål for skolene at alle skal oppleve en forutsigbar og trygg skolehverdag.

Kommunestyret vedtok i 2023 Temaplan for oppvekst - Å høre til. I temaplanen vektlegges at barn og unge, i tråd med FNs barnekonvensjon, har rett til å bli hørt, tatt på alvor og få mulighet til å uttrykke sin mening. I høringsperioden inviteres også barn og unge til å avgi høringsuttalelse og voksne oppfordres til å snakke med barna i perioden for å lytte til deres stemme.

Skolen som møteplass i nærmiljøet

Barn, ungdom og voksne opplever i ulik grad tilhørighet til stedet de bor. Stedsidentitet kan sies å være stedets betydning og verdi for de som bor der. Faktorer som påvirker dette kan eksempelvis være naturen, fritidsaktivitetene, felles arenaer og møteplasser, skoler, barnehager, trafikale forhold, servicetilbud, boområdene, stedets historie og egenart.

Skolene er ofte viktige møteplasser i nærmiljøet utenom skoletid. Flere steder er skolene møteplasser for fritidsaktiviteter og lokal frivillighet. Lag og foreninger innen kultur, kor og korps, idrett, friluftsliv, velforeninger og foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) bruker skolene til faste organiserte aktiviteter, møter, barnebursdager, åpne arrangementer og feiring av 17. mai. Uteområdene rundt skolene, inkludert lekeplasser, er også viktige møteplasser for egenorganisert aktivitet.

Skoleskyss

Reglene om gratis skoleskyss skal være med på å sikre lik rett til grunnopplæring uavhengig av økonomisk bakgrunn, fysiske forutsetninger, bosted og geografi.

Retten til skyss er regulert i opplæringslovens § 4-1:

«Elevar på 1. trinn har rett til gratis skyss dersom dei bur meir enn to kilometer frå skolen. Elevar på 2. til 10. trinn har rett til gratis skyss dersom dei bur meir enn fire kilometer frå skolen. Elevar har rett til

gratis skyss dersom ein del av vegen er særleg farleg eller vanskeleg»

Det er fylkeskommunen som har ansvar for å oppfylle elevers rett til skyss jf. § 28. Kommunen har imidlertid dette ansvaret ved særlig farlig eller vanskelig skolevei. Kommunene betaler en fast sats per elev som har skoleskyss på grunn av avstand eller farlig skolevei. Satsen for en sone er 34 kroner per dag. Per juni 2024 er det ca. 1370 elever som har skoleskyss i Asker.

En skolenedleggelse vil for mange føre til lengre skolevei, noe som kan innebære at barna får rett til skoleskyss. Dette vil kunne påvirke hverdagslogistikken for familiene og potensielt øke trafikken rundt skolen.

Skolestørrelse

Skolene i Asker kommune skal ha robuste fagmiljøer og sikre gode tjenester til alle barn og unge i kommunen.

Generelt har størrelsen på skoler både fordeler og ulemper. Forskning viser at de vanligste ulempene ved små skoler er begrenset kompetanse, valg og tilbud enn større skoler. Elevene ved små skoler har færre jevnaldrende å samhandle med, noe som kan begrense deres sosiale utvikling og muligheter til å danne vennskap. For andre kan forutsigbarheten og små miljøer oppleves trygt og forutsigbart.

Professor Thomas Nordahl gjennomførte en dokumentasjonsgjennomgang i 2022 som konkluderer med at det er liten sammenheng mellom elevs trivsel og skolestørrelse, og at det er en svak tendens til at læringsresultatene øker med skolestørrelse til et visst punkt for så å bli svakere. En ideell skolestørrelse for læringsresultater anslås å være 500-700 elever.

Lærere ved små skoler kan oppleve at det er få lærere å samarbeide med og at delingskultur og mangfoldig profesjonsfellesskap er begrenset. Sammenslåing av skoler vil føre til at eksempelvis skolehelsetjenesten og pedagogisk psykologisk tjeneste kan ha større grad av tilstedeværelse som følge av at de må dra ut til færre skoler.

Utdanningsdirektoratet fører statistikk over hvor mange skoler det er i Norge og hvor mange skoler som legges ned. Statistikken fra 2023 viser at det er hyppigst forekomst av små skoler i små kommuner som legges ned, og at nedleggelse ofte fører til lengre avstand til skolen for barna. I mange tilfeller fører nedleggelse til økt bruk av skoleskyss. I 1 av 10 tilfeller blir den kommunale skolen erstattet med en privat skole.

Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Nedleggelse av en skole kan ha samfunnsøkonomiske konsekvenser som påvirker både lokalsamfunnet, individene og kommunen.

En skole fungerer ofte som knutepunkt i et lokalsamfunn. Når en skole legges ned, kan det redusere attraktiviteten for nye innbyggere, noe som fører til lavere innflytting

og dermed mindre kundegrunnlag for lokale butikker og tjenester. Dette kan også føre til redusert sysselsetting og en generell svekkelse av det lokale næringslivet. Mindre befolkning kan føre til nedgang i prisen på boligene.

Ligger skolen i et område med en allerede negativ befolkningsvekst, synkende elevtall og få andre offentlige eller private tilbud, kan nedleggelse av skolen ha mindre påvirkning på både boligpriser, næringsliv og lokalsamfunnet. I slike tilfeller kan den samfunnsøkonomiske kostnaden ved å opprettholde driften av skolen være større enn den samfunnsøkonomiske lønnsomheten ved å avvikle driften.

Det vil være vesentlige økonomiske besparelser for en kommune å avvikle en skole, da dette medfører reduserte kostnader knyttet til lønn, vedlikehold og infrastruktur. Velger kommunen i tillegg å selge eiendommen, vil det tilføre salgsinntekter, som igjen vil redusere gjeld- og renteutgifter. Hvis en skolenedleggelse fører til lengre reisevei for elevene, vil det gi økte utgifter for kommunen til transport.

Det kan være utfordrende å fastsette de samlede samfunnsøkonomiske konsekvensene av å legge ned en skole, da de negative effektene for ett tettsted samtidig kan føre til positive virkninger for et annet. Nedleggelsen kan for eksempel svekke det lokale næringslivet og redusere tilflyttingen til det berørte området, mens de omliggende stedene med skoler som mottar flere elever kan oppleve vekst. Økt elevtilstrømning kan styrke skolens ressurser og undervisningstilbud, og gjøre disse skolene mer attraktive for både lærere og elever.

3.2 Nærmere om Røyken ungdomsskole

Beliggenhet

Røyken ungdomsskole er en tre-parallell ungdomsskole på Katrineåsen i Midtbygda. Skolen har vært i drift siden 1983. Det er bare Midtbygda barneskole som avgir elever til skolen, etter at skolekretsen ble endret i 2022. Tidligere lå også Frydenlund barneskole i Åros i Røyken ungdomsskolekrets, men på grunn av manglende kapasitet ble kretsen endret.

Elevtall og personell

Skolebyggene på Røyken ungdomsskole har kapasitet til 230 elever. Klasserommene er imidlertid små, og planløsningen gir lite rom for fleksibilitet i undervisningen. Det betyr at grupper må deles med lavere elevtall enn på andre skoler. Mindre grupper kan gi positive effekter for elevene, men binder opp ressurser som ellers kunne ha vært brukt fleksibelt. Etter kretsendingen i 2022 har elevtallet ligget på rundt 200, og det er i år 192 elever på skolen. Skolen har 21 lærere, to assistenter, en kontormedarbeider, to avdelingsledere og en rektor.

På Røyken ungdomsskole er det 18,35 elever per lærer, mens gjennomsnittet i Asker er 19,41 elever per lærer på 8. til 10. trinn. Lærernormen i Norge regulerer hvor mange elever det kan være per lærer i grunnskolen. Normen sier at det skal være maksimalt 20 elever per lærer på 8. til 10. trinn. Tallene viser at Røyken

ungdomsskole overoppfyller normen og at det er godt med lærerressurser ved skolen.

Tilbud til elevene i fremmedspråk og valgfag

Ungdomsskolene tilbyr ulike fremmedspråk og valgfag, og det er noe variasjon mellom skolene på dette. De små ungdomsskolene må begrense tilbudet for ikke å legge opp til små undervisningsgrupper, noe som ville innebære dyr drift. Røyken har et noe smalere tilbud enn de fleste andre ungdomsskoler i Asker.

Skolens resultater

Skolenes elevresultater varierer ofte i tråd med elevenes læreforutsetninger. Forskning viser at disse har en sammenheng med foreldrenes utdanningsnivå, inntekt, språkbakgrunn og med familiesituasjonen. Asker bruker en samlet indikatorer for dette ut fra beregninger fra Statistisk sentralbyrå. Denne sosioøkonomiske faktoren kan antyde hvordan elevenes behov for individuelle tiltak varierer fra skole til skole.

Den sosioøkonomiske faktoren ved Røyken ungdomsskole er noe lavere (0,96) enn gjennomsnittet for Asker (1,00). Dette antyder at elevene i gjennomsnitt har noe bedre læreforutsetninger enn gjennomsnittseleven i kommunen.

Røyken ungdomsskole er en av de mindre ungdomsskolene i Asker. De faglige resultatene vil variere fra år til år ettersom elevtallet ikke er høyt, men variasjon kan også leses som uttrykk for at man har lykkes bedre med noen trinn enn med andre. Noen få resultater, som gjelder få elever, kan være unntatt offentlighet for at de ikke skal kunne spores til enkeltelever på skolene. Se vedlegg 1 for en oversikt over fagresultater og resultater fra undersøkelser.

Elevundersøkelsen er en årlig undersøkelse som skal vise hvordan elevene opplever sin skolehverdag. Ulike spørsmål som belyser elevenes opplevelse av et område, er samlet i en indikator, eksempelvis trivsel og motivasjon. Røyken ungdomsskoles resultater på elevundersøkelsen de siste tre årene viser at elevene jevnt over svarer noe mer negativt på de ulike indikatorene enn gjennomsnittet i Asker. Sammen med Asker og landet som helhet, viser elevundersøkelsen en fallende tendens de siste tre årene. Siste års tall knyttet til mobbing viser utslag på alle tre trinn det siste året.

Foreldreundersøkelsen går til foreldre på 8. og 9. trinn og viser hvordan foreldrene opplever skolens tilbud og hvordan det er å samarbeide med skolen. Indikatorene korresponderer i noen grad med indikatorene i elevundersøkelsen. Undersøkelsen viser en noe negativ endring fra 2022 til 2023 og resultatene ligger et stykke under snittet for Asker det siste året. Siste undersøkelse høsten 2023 viser at foreldrene var mindre fornøyde med tilbudet enn foreldre ellers i Asker.

Nasjonale prøver gjennomføres hvert år for elever på 5., 8. og 9. trinn. Resultatene vises som skalapoeng, der 50 er det nasjonale gjennomsnittet. Når vi sammenligner resultatet for 9. trinn med resultatet de samme elevene hadde året før, kan vi se hva

ungdomsskolen har tilført elevene på ett år. Det er på nasjonalt nivå forventet en progresjon på 3 til 4 skalapoeng.

Resultatene på Røyken ungdomsskole varierer mye fra år til år. Gjennomføringen i 2022 viser gode resultater og ligger over snittet for Asker. Her er progresjonen til elevene på henholdsvis 5 og 6 skalapoeng. Det er et ønske at skolene har samme systematikk i sin opplæring fra år til år slik at tilbudet ikke er mye avhengig av de enkelte lærerne. Opplæringslovens overordnede del peker på betydningen av profesjonsfelleskapet, og at de ansatte arbeider sammen for stadig å forbedre skolens tilbud. Et mål er at de ansatte kan bidra overfor hverandre med gode erfaringer, samarbeid om utprøving og av og til med kritiske spørsmål for å forbedre skolens tilbud. Variasjonen kan indikere at Røyken ungdomsskole har utviklingspotensial på dette området.

Standpunkt karakterer skal vise elevenes samlede kompetanse i faget på slutten av ungdomsskolen. Røykens standpunkt karakterer ligger omtrent på gjennomsnittet i Asker.

Eksamen gjennomføres i norsk, matematikk og engelsk på 10. trinn. Gjennomføringen våren 2023 var den første på flere år på grunn av pandemien. Røykens resultater de to siste årene er på eller over gjennomsnittet i Asker. Eksamens karakterer i de skriftlige fagene kan gi en indikasjon på om lærerne ved den enkelte skole vurderer sine elever riktig i standpunkt. For Røykens del antyder resultatene at standpunkt karakterene samsvarer relativt godt i disse fagene.

Undersøkelser viser at elever som gjennomfører videregående skole har vesentlig bedre forutsetninger for å mestre livet enn elever som ikke fullfører eller består videregående. Hvordan hver ungdomsskoles elever lykkes i videregående, er derfor en viktig indikasjon på om ungdomsskolen har gitt et godt grunnlag for elevene sine. Røyken ungdomsskoles elever viser høyere gjennomføringsgrad enn gjennomsnittet i Asker.

Skolevei og skoleskyss ved Røyken ungdomsskole

De fleste elevene bor i gang- eller sykkelavstand til skolen. Bare 8 prosent av elevene har skyss på grunn av avstand eller farlig skolevei. Kommunen betaler en fast sats per elev som har skoleskyss på grunn av avstand eller farlig skolevei. Hvis elevene som i dag har Røyken ungdomsskole som nærskole får Spikkestad ungdomsskole som nærskole, vil ca. 70 prosent av elevene få skyss på grunn av avstand til den nye skolen. Kostnader til skoleskyss inngår i den økonomiske beregningen knyttet til nedleggelse av skolen.

Elever på privat skole i skolens nærrområde

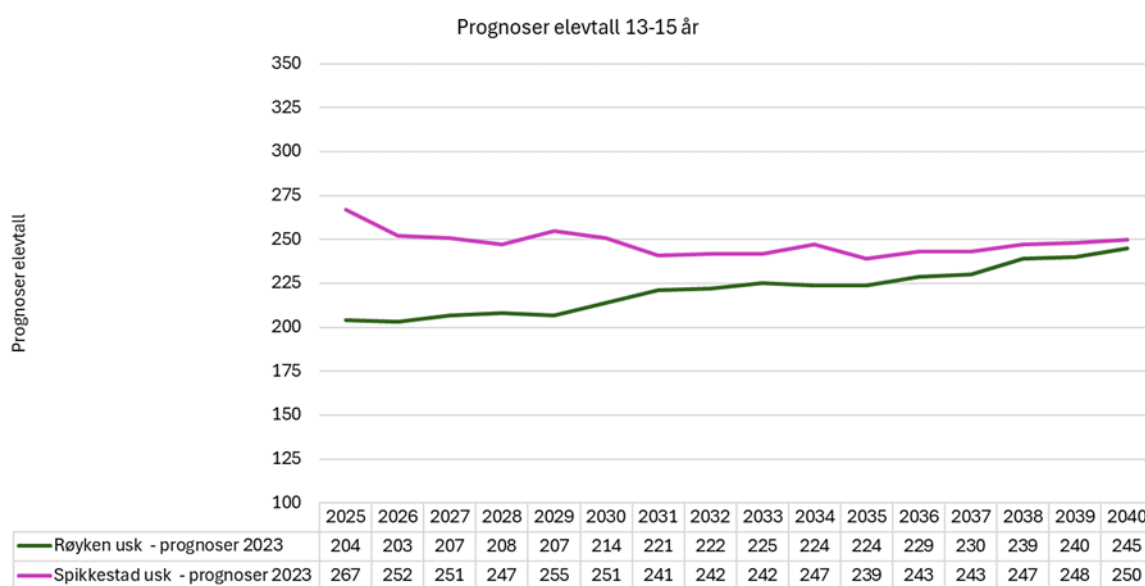
Av elevene som har Røyken ungdomsskole som nærskole, er det 6 prosent som velger å gå på private skoler. Den gjennomsnittlige andelen ungdomsskoleelever som velger å gå i private skole i Asker, er 10 prosent. Både Røyken og Spikkestad (3 prosent) er de to ungdomsskolene som har lavest andel elever i skolekretsen som velger et privat tilbud.

Kommunen har ansvar for å sikre kapasitet til alle elever i kretsen, uavhengig av om elever velger privat eller offentlig skole. Den beregnede elevtallsutviklingen er for de fleste skoler derfor litt høyere enn det faktiske elevtallet ved skolene.

Kapasitet ved ungdomsskolene i Røyken og Spikkestad

Røyken og Spikkestad ungdomsskolesoner strekker seg fra Heggedal og Bødalen til kommunegrensen mot Lier og ned til Drammensfjorden (for kart over kretsene, se vedlegg 2). Prognoser viser at det vil bli en svak økning (ca. 40 elever) i elevtallet ved Røyken ungdomsskole frem til 2040. Prognosene for Spikkestad ungdomsskole ligger på omtrent samme nivå som i dag.

Figur 1 viser prognoser for utviklingen i elevtall frem til 2040:

Det er i dag en liten overkapasitet ved Røyken ungdomsskole, mens Spikkestad ungdomsskole har stor overkapasitet. Røyken ungdomsskole har kapasitet til 230 elever og har i år 192 elever. Spikkestad ungdomsskole har kapasitet til 536 elever og har dette skoleåret 250 elever. Prognosene inkluderer elever i private skoler og skoler i andre kommuner. Ungdomsskolene har fritt skolevalg, og det gjør at det er en større mobilitet av elever mellom skolene. Dette er også med på å gjøre at prognosene ikke nødvendigvis er de samme som de faktiske elevtallene. For disse to ungdomsskolene er det i større grad enn ved andre skoler i kommunen et samsvar mellom faktiske elevtall og prognoser.

Spikkestad ungdomsskole er en relativt ny skole med moderne lokaler, hensiktsmessig bygningsmasse, spesialrom og gode utearealer i umiddelbar nærhet til ROS Arena.

Figur 2 viser kapasitet ved skolen opp mot historiske/faktiske elevtall og mot prognoser for elevtallsutvikling i skolekretsene. Positive (grønne) tall viser overkapasitet:

Kapasitet ungdomsskole	Røyken ungdomsskole		Spikkestad ungdomsskole	
	Faktisk elevtall	Prognoser 2023	Faktisk elevtall	Prognoser 2023
2010	-17		287	
2011	-15		312	
2012	-12		314	
2013	4		326	
2014	-5		315	
2015	-2		291	
2016	-11		332	
2017	-1		323	
2018	-4		310	
2019	-3		296	
2020	9		275	
2021	6		256	
2022	29	32	259	262
2023	34	20	263	264
2024	38	32	286	287
2025		26		269
2026		27		284
2027		23		285
2028		22		289
2029		23		281
2030		16		285
2031		9		295
2032		8		294
2033		5		294
2034		6		289
2035		6		297
2036		1		293
2037		0		293
2038		-9		289
2039		-10		288
2040		-15		286

Det er i dag kapasitet til alle elevene ved Røyken ungdomsskole på Spikkestad ungdomsskole. Det vil fortsatt være noe ledig kapasitet ved Spikkestad ungdomsskole etter at de to ungdomsskolene er slått sammen. Ut fra prognosene vil det være tilstrekkelig kapasitet i området frem til 2040. Det fremtidige utbyggingspotensialet på Spikkestad er hensyntatt i beregningene. Ny ungdomsskole på Sætre vil også bidra til å sikre kapasitet ved ungdomskolene i Asker sør.

Kretsgrenseendringer

Hvis Røyken ungdomsskole legges ned, vil det måtte gjøres kretsgrenseendringer ved at Røyken ungdomsskole legges til Spikkestad ungdomsskolekrets. Opplæringsloven § 2-6 sier at det ved fastsettelse av skolekretser særlig skal vektlegges hvilken skole som ligger nærmest. Det kan også vektlegges forhold som

topografi, trafikkforhold og kapasitet ved skolene når det fastsettes skolekretser. For elevene i Røyken ungdomsskolekrets, vil Spikkestad være den geografisk nærmeste ungdomsskolen.

Tilstand og kostnader knyttet til bygg og uteområder

Røyken ungdomsskole ble bygget i 1980. Bygget er i dårlig stand, klasserommene er små og planløsningen er lite fleksibel. Multiconsult gjennomførte i 2022 en kartlegging på oppdrag fra Asker kommune som viser at Røyken ungdomsskole er det skolebygget som er i dårligst tilstand av alle ungdomsskolene i Asker. Bygget er utdatert og har et stort vedlikeholdsetterslep, med et beregnet oppgraderingsbehov på 43 mill. kroner de neste ti årene. Bygget kommer dårlig ut på alle de undersøkte parameterne, men særlig byggets egnethet til bruk som skole vurderes som dårlig. Det vises til vedlegg 4 for en oversikt over beregnede vedlikeholdskostnader (Multiconsult).

De årlige kostnadene til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av bygget til Røyken ungdomsskole er på 2,65 mill. kroner. Forvaltningskostnader er offentlige avgifter, forsikringer og administrasjon. Driftskostnader er løpende drift, ettersyn, energi, renhold. Vedlikeholdskostnader er periodisk vedlikehold og utskiftninger, det vil si det som kan defineres som prosjekter for å opprettholde byggets funksjon. Utviklingskostnader er endringer i bygget som følge av endringer i virksomhet, offentlige pålegg og standardheving. Dersom skolen ikke legges ned, må det utarbeides en langsiktig plan både for bygg og uteområder og det må bevilges midler til oppgradering.

Skolens uteområde ble oppgradert i 2019. Skolen har blant annet hinderløype, basketstativ, husker og ballbinge som til sammen gir et godt tilbud til elevene og nærmiljøet. Det er flere andre tilbud og plasser i nærheten som også gir mulighet for lek og aktiviteter. Dersom tomten ikke skal brukes, bør lekeapparater som krever daglig kontroll fjernes. Ballbingen kan beholdes, da den ikke utgjør noe risiko for skader ved bruk og er et fint tilbud til nærmiljøet.

Lokalområdet

Røyken ungdomsskole ligger i lokalsenteret Røyken. Mange av elevene bor i områdene rundt, og kan gå eller sykle til skolen. Rett ved ligger Røyken videregående skole og Røykenhallen som skolen bruker til undervisning i kroppsøving. Det bygges en ny idrettshall ved siden av Røykenhallen i samarbeid med Akershus fylkeskommune. Røykenhallen brukes mye på ettermiddags- og kveldstid, og da spesielt av idrettslaget ROS. Skolebygget brukes lite av lokalmiljøet utenom skoletid.

Røyken ungdomsskolekrets ligger for det meste i plansonen Røyken og Midtbygda, og litt i Heggedal vest. Det har vært en liten nedgang i antall barn (0-15 år) fra 2014 til 2023. Det er ikke en like tydelig utvikling i innflytting og utflytting i de to plansonene, men generelt har det vært flere som har flyttet til Røyken og Midtbygda. Inn- og utflytting har i liten grad påvirket befolkningsutviklingen i disse plansonene. Det vises til vedlegg 3 for en oversikt over befolkningsfremskrivninger.

Røyken sentrum og Spikkestad er to av kommunens lokalsentre og ligger i de prioriterte vekstområdene langs Spikkestadbanen. Det legges opp til en vekst i disse sentrene med 920 boliger i Røyken og 1475 boliger i Spikkestad. Veksten på Spikkestad vil sannsynligvis komme noe hurtigere enn angitt i kommuneplanen. Dette skyldes at utfordringer med teknisk infrastruktur, særlig knyttet til tilkobling til renseanlegg, nå er løst og det foreligger flere planer om utvikling av området.

Nedleggelse av Røyken ungdomsskole og overføring av elevene til Spikkestad ungdomsskole anses å ha begrenset betydning for stedsutvikling og vekst i dette området. Skolekapasiteten på Spikkestad ungdomsskole er god, og det er akseptabel gangavstand fra Røyken sentrum til Spikkestad.

Konsekvenser for elever og foresatte

Ved nedleggelse og bytte av skole, vil tilhørigheten dagens elever har til skolen sin opphøre. Ofte er imidlertid en barneskole viktigere for stedstilhørigheten i et lokalsamfunn enn en ungdomsskole. Utfordringer knyttet til bytte av skole vil særlig gjelde for dagens elever.

Et flertall av elevene ved Røyken ungdomsskole vil få skyss på grunn av lang skolevei dersom skolen blir lagt ned. Det betyr at mange elever vil oppleve å ikke lenger kunne gå eller sykle til skolen. For de som fortsatt kan sykle og gå, vil de fleste få lengre vei. Lengre skolevei og tid på buss vil kunne påvirke hverdagslogistikken til elevene og deres familier. Kommunen og skolene vil jobbe for å skape et trygt miljø på veien til og fra skolen.

Skolenedleggelse kan også påvirke hvilke fritidsaktiviteter barna og ungdommene søker mot. Røykenhallen og ungdomsklubben i Røyken sentrum vil ikke bli berørt av skolenedleggelsen.

Økonomisk beregning

Tabellen under viser at det er beregnet en besparelse ved nedleggelse av Røyken ungdomsskole på ca. 7,25 mill. kroner årlig i driftsbudsjettet. Beløpet inkluderer ca. 2,65 mill. kroner årlig i forvaltnings-, drifts-, vedlikeholds- og utviklingskostnader (FDVU). I handlingsprogramperioden 2025-2028 utgjør den samlede innsparingen ca. 29 mill. kroner. Dersom skolen ikke legges ned, vil det også påløpe økte investeringskostnader til vedlikehold på ca. 43 mill. kroner de neste ti årene.

Figur 3 viser beregnet økonomisk innsparing knyttet til nedleggelse av Røyken ungdomsskole:

Beregnet økonomisk innsparing Røyken ungdomsskole

Personalkostander - lønn inkl. sosiale kostnader	
Personale - Ledelse og ansatte ved skolen	5 950 000
Drift av bygg	
FDVU (forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling)	2 650 000
Delsum - besparelse	8 600 000
Økte kostnader og tap av inntekt	
Tap av rammetilskudd, antall kommunale grunnskoler som utløser tilskudd	540 000
Skoleskyss	800 000
Delsum - økte kostnader	1 340 000
Netto besparelse	7 260 000

Beregningen inkluderer personalutgifter til ledelse og ansatte ved skolen, samt forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader knyttet til bygget.

Skolebygget er utdatert og i dårlig tilstand og har et stort vedlikeholdsetterslep. Dersom bygget ikke skal avhendes, må det i tillegg bevilges midler til en langsiktig oppgraderingsplan.

Asker kommune får rammetilskudd for hver grunnskole kommunen har i drift. Ved en eventuell nedleggelse vil kommunen miste rammetilskuddet for Røyken ungdomsskole.

Flere elever vil ved en nedleggelse ha rett på skoleskyss. Beregningen inkluderer kommunens økte kostnader til dette.

Røyken ungdomsskole ligger på en egen tomt regulert til offentlig formål eid av Asker kommune. Det er flere tilgrensende eiendommer med samme regulering. Området må omreguleres ved et eventuelt salg. Eiendommens formål i kommuneplanens arealdel må da endres, og det må opprettes ny grunneiendom.

Sak om salg av kommunale eiendommer

Kommunedirektøren vil legge frem egen sak om salg av kommunale eiendommer 2025-2028. Saken vil inneholde en liste med eiendommer som foreslås solgt i perioden. Videre vil saken foreslå en fremdriftsplan for når de ulike eiendommene skal selges, en verdivurdering av de enkelte eiendommene, hva slags driftskonsekvenser salget vil innebære, reguleringsstatus for eiendommen og en vurdering av hvor salgbare eiendommene er. Skolene som foreslås nedlagt vil bli inkludert i saken.

4. Kommunedirektørens vurdering

Asker kommune står i en svært krevende økonomisk situasjon, og må belage seg på et permanent lavere inntektsnivå i årene fremover. Kommunedirektøren legger derfor opp til en omstilling og effektivisering på omkring 0,5 mrd. kroner i perioden 2024-2026.

Kommunedirektøren foreslår som følge av den alvorlige økonomiske situasjonen å legge ned fire skoler. Det er plass til elevene ved andre skoler i rimelig nærhet.

Nedleggelse av de fire skolene vil gi en innsparing på 30 mill. kroner årlig eller 120 mill. kroner i handlingsprogramperioden 2025-2028. I tillegg kommer kostnader knyttet til vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen. Vedlikeholdsetterslepet ved de fire skolene er beregnet å ha en samlet investeringskostnad på 122,3 mill. kroner de neste ti årene.

Dersom nedleggelse av skolene ikke blir vedtatt, må det gjennomføres andre omstillingstiltak i oppvekstsektoren. Dette vil for eksempel være kutt i totalt 30 årsverk fordelt på lærere, PP-tjenesten, skolehelsetjenesten eller barnevernet. Dette vil få konsekvenser for kvaliteten i tjenestene.

En nedleggelse av de fire skolene går ikke på bekostning av lærertettheten, og Asker vil fortsatt ligge over den nasjonale normen. Dette innebærer at Asker kommune fortsatt kan ivareta elever med særskilte behov på en god måte i ordinær undervisning, uten at behovet for individuelle tiltak øker.

Dersom skolene ikke legges ned, og det i stedet må kuttes i antall lærerårsverk, vil lærertettheten gå ned. Behovet for individuelle tiltak (spesialundervisning) og utgiftene til dette vil dermed kunne øke.

Kommunedirektøren har forståelse for at noen elever ved nedleggelse og bytte av skole vil oppleve det som krevende å komme inn i et nytt miljø, få nye lærere og ny klasse. For andre vil et nytt og større miljø kunne være positivt ved at de får nye venner og noen de deler felles interesser med. Kommunedirektøren vil forsikre elever og foresatte om at medarbeiderne ved skolene vil gjøre sitt beste for å inkludere alle elever og at de blir en del av fellesskapet.

Kommunen vil legge til rette for god informasjon, medvirkning og medbestemmelse med innbyggere, elever og ansatte som blir berørt av endringene.

Kommunedirektøren anbefaler at Røyken ungdomsskole legges ned, og at det gjennomføres kretsendringer (jf. vedlegg 2) slik at elevene overføres til Spikkestad ungdomsskole.

De fleste elevene ved Røyken ungdomsskole bor i nærheten av skolen og har i liten grad skoleskyss. Skolen har store vedlikeholdsbehov. Skolebygget brukes lite av lokalbefolkningen på kveldstid. Uteområdet gir mange muligheter for aktiviteter på

dagtid og fritid. Det er i tillegg stor aktivitet i idrettshallen ved siden av skolen og ny idrettshall er under oppføring. En nedleggelse av skolen vil i liten grad påvirke stedsutviklingen og veksten i området.

Flere elever enn i dag vil måtte ha skoleskyss dersom Røyken ungdomsskole legges ned og elevene overføres til Spikkestad ungdomsskole. Dette kan oppleves som en ekstra utfordring for enkelte elever og deres foresatte, og vil kunne påvirke hverdagslogistikken for familiene.

Kommunedirektøren har beregnet en årlig nettoeffekt ved nedleggelse av Røyken ungdomsskole på 7,25 mill. kroner. I handlingsprogramperioden 2025-2028 utgjør den samlede innsparingen 29 mill. kroner. I tillegg kommer en innsparing på ca. 43 mill. kroner i investeringskostnad de neste ti årene knyttet til nødvendig vedlikehold av bygget. Inntekter knyttet til et eventuelt fremtidig salg av eiendommen inngår ikke i beregningsgrunnlaget, da det vil bli lagt frem en egen sak om salg av kommunale eiendommer.

Røyken ungdomsskole har samlet sett det største vedlikeholdsbehovet av ungdomsskolene i Asker. Det vil være behov for betydelig rehabilitering i årene som kommer dersom skolen ikke legges ned.

Når det gjelder kvalitet i undervisningen, vil elevene få et bredere fagtilbud og flere valgmuligheter ved en større ungdomsskole som Spikkestad.

Kommunedirektøren anerkjenner at skolen for mange også har en betydning som lokalsamfunnsarena. Kommunedirektøren har i sin helhetlige vurdering lagt særlig vekt på å finne løsninger som opprettholder kvaliteten i utdanningen, samtidig som kostnadene reduseres. Kommunedirektøren vurderer at de foreslåtte skolenedleggelsene har mindre negative konsekvenser for elevene enn en betydelig reduksjon i grunnbemanningen i skolene, og derfor er til barnets beste.

5. Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler å sende forslag om å legge ned Røyken ungdomsskole og endre skolekretsen i området på høring med seks ukers høringsfrist.

Kommunedirektøren oppfordrer alle berørte til å uttale seg i høringsperioden, slik at saken blir godt opplyst fra innbyggere og andres perspektiv.

For å sikre at barn i tråd med FNs barnekonvensjon skal få uttale seg i saker som gjelder dem. Kommunedirektøren vil tilrettelegge for en prosess på berørte skoler som gir elevene mulighet til å bli hørt. De kan ha andre perspektiver på saken enn de voksne har, og deres stemme er viktig for å gi et mer helhetlig bilde av situasjonen og konsekvenser ved en eventuell skolenedleggelse. Det vil utarbeides spesifikke spørsmål til barn og ungdom som de vil kunne gi innspill på.

Skolenes ledelse vil sørge for at elevene ved de aktuelle skolene får informasjon og mulighet til selv å stille spørsmål hvis de lurer på noe, at alle klasser ved de berørte skolene har dette som tema, og at det arrangeres elevrådsmøter i løpet av høringsperioden.

Etter høringsrunden vil saken komme til annengangsbehandling i november og endelig behandling i desember 2024.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Vedlegg 1 - Røyken ungdomsskole – elevresultater

Vedlegg 2 - Røyken ungdomsskole – skolekretser

Vedlegg 3 - Notat - befolkningsframskriving 2023 - dokumentasjon av metode

Vedlegg 4 - Beregnede vedlikeholdskostnader (Multiconsult)

Saksprotokoll

Arivsak
24/14235

Saksbehandler
Kai Erik Lund

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	35/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	45/24

Høring – forslag om nedleggelse av Røyken ungdomsskole

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 19.09.2024 sak 35/24

Behandling

Kommunalsjef Terje Larsen og kommunalsjef Tor Olav Tangen innledet til saken og svarte ut spørsmål.

Isak Gregers Eriksen fremmet følgende alternative forslag:

Ungdomsrådet stiller alternativt forslag til kommunedirektørens forslag til vedtak punkt 1. og 2. Punktene erstattes av følgende setning:

1. Røyken ungdomsskole legges ikke ned, og fortsetter videre drift i skoleåret 2025/2026.

Isak Gregers Eriksen ba om å få protokollført følgende begrunnelse:

Ungdomsrådet ønsker å erstatte innstillingens punkt 1. og 2. da vi mener skolene ikke bør legges ned, men vi ønsker fortsatt saken på høring. Lokalskolene fungerer svært godt i sine lokalsamfunn, innsparingen forutspeilet er for liten når man ser de enorme konsekvensene i sammenheng. Det er også verdt å merke seg at saksfremlegget fra kommunedirektøren skaper ett feilaktig bilde av handlingsrommet til politikerne. Det virker som om de bare har to valg: enten å legge ned skolene, eller

kutte i antall lærere. Dette er selvfølgelig feil, til tross for trangere økonomi finnes det ett relativt stort handlingsrom i budsjettet (både på inntekts og utgifts siden).

Eriksens alternative forslag fikk 1 stemme (Isak Gregers Eriksen) og falt.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Røyken ungdomsskole legges ned fra og med skoleåret 2025/2026.
2. Med hjemmel i opplæringslova § 2-6 endres skolekretsene for området. Endringene fremgår av vedlegg til saken.
3. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Saksprotokoll

Arivsak
24/14235

Saksbehandler
Kai Erik Lund

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	19.09.2024	35/24
2 Utvalg for oppvekst	24.09.2024	45/24

Høring – forslag om nedleggelse av Røyken ungdomsskole

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 24.09.2024 sak 45/24

Behandling

Utvalgsleder Elisabeth Holter-Schøyen (V) innledet til saken.

Direktør Kai Erik Lund, rådgiver Jo-Rasmus Holt Zachariassen og kommunalsjef Terje Larsen presenterte saken og svarte ut spørsmål (presentasjon).

Elisabeth Holter-Schøyen (V) fremmet følgende forslag til vedtak på vegne av V, H, og Frp:

1. Utvalget tar kommunedirektørens forslag om nedleggelse av Røyken ungdomsskole til orientering.
2. Kommunedirektørens forslag om å legge ned Røyken ungdomsskole, og tilhørende endring av skolekretsgrenser for området sendes på høring, slik dette fremgår av vedlegg til saken.
3. Det utarbeides et alternativt forslag til skolekretsgrense som splitter området mellom Hovedgården ungdomsskole og Spikkestad ungdomsskole.
4. Forslagene sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Anne Høie Guettler fremmet følgende tilbakesendelsesforslag:

Saken sendes tilbake til administrasjonen for en ny utredning som viser andre alternativer enn skolenedleggelse og kutt i stillinger. Det skal drives aktiv medvirkning i løpet av prosessen, og saken som legges frem skal vise:

- Hvordan barnets beste er ivaretatt i forslaget.
- En barnerettighetsvurdering.
- De sosioøkonomiske konsekvensen av de ulike forslagene.

Høie Guettlers forslag ble holdt opp mot Holter-Schøyens forslag.

Høie Guettlers forslag fikk 2 stemmer (SV og MDG) og falt.

Holter-Schøyens forslag fikk 9 stemmer (A, V, H og Frp) og ble vedtatt.

Østensen (A) ba om følgende protokolltilførsel:

Det har fremkommet informasjon om at saksfremleggene i sak 45/24 ikke er korrekt hva angår både skolebyggenes tilstand og kostnadsberegningene.

Denne representanten mener at dette er uheldig, da det da vil komme høringsinnspill på feil grunnlag.

Protokolltilførselen ble tilsluttet av Paal Steine (MDG).

Vedtak

1. Utvalget tar kommunedirektørens forslag om nedleggelse av Røyken ungdomsskole til orientering.
2. Kommunedirektørens forslag om å legge ned Røyken ungdomsskole, og tilhørende endring av skolekretsgrenser for området sendes på høring, slik dette fremgår av vedlegg til saken.
3. Det utarbeides et alternativt forslag til skolekretsgrense som splitter området mellom Hovedgården ungdomsskole og Spikkestad ungdomsskole.
4. Forslagene sendes på høring med høringsfrist 7. november 2024.

Asker
kommune

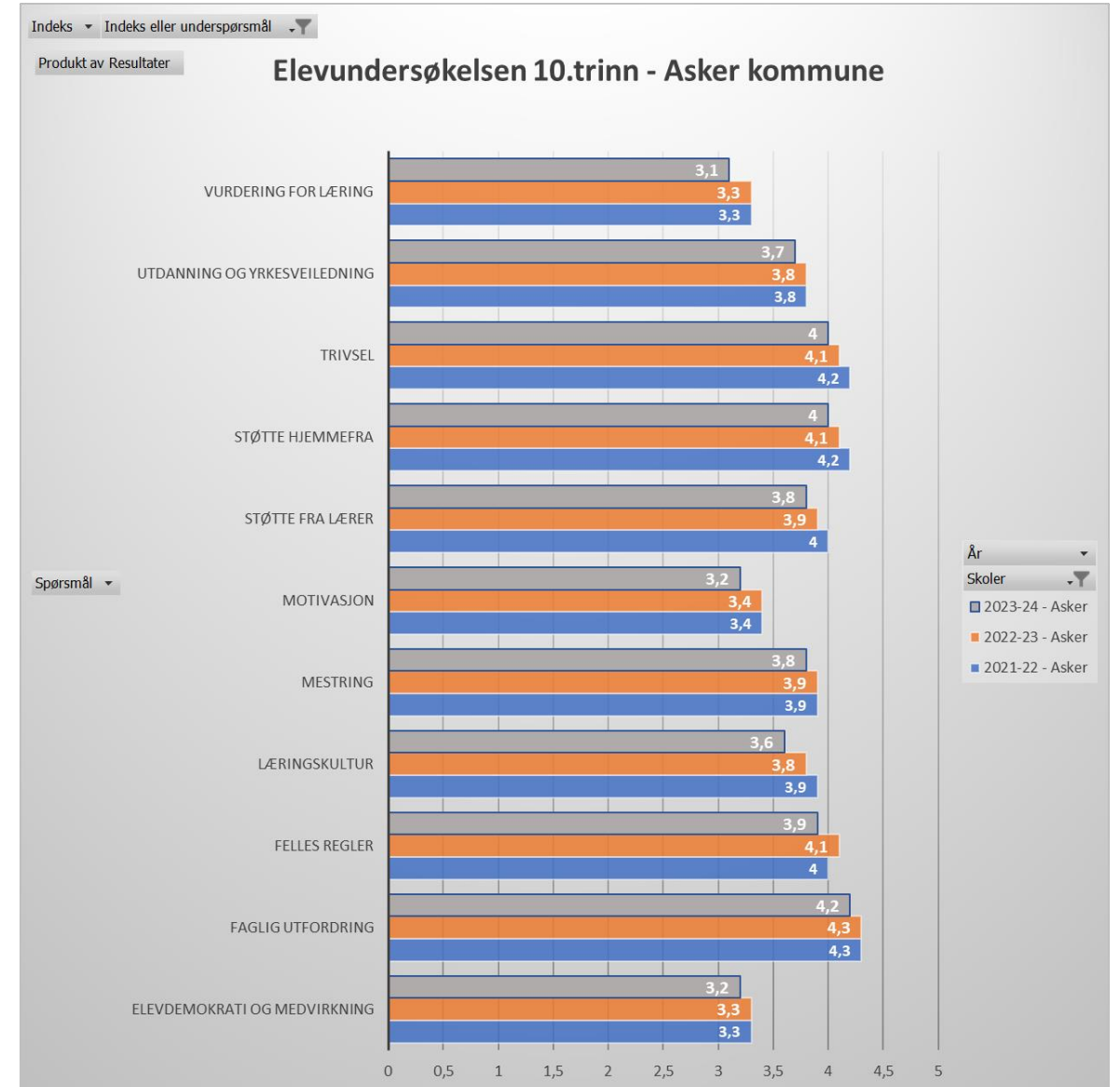
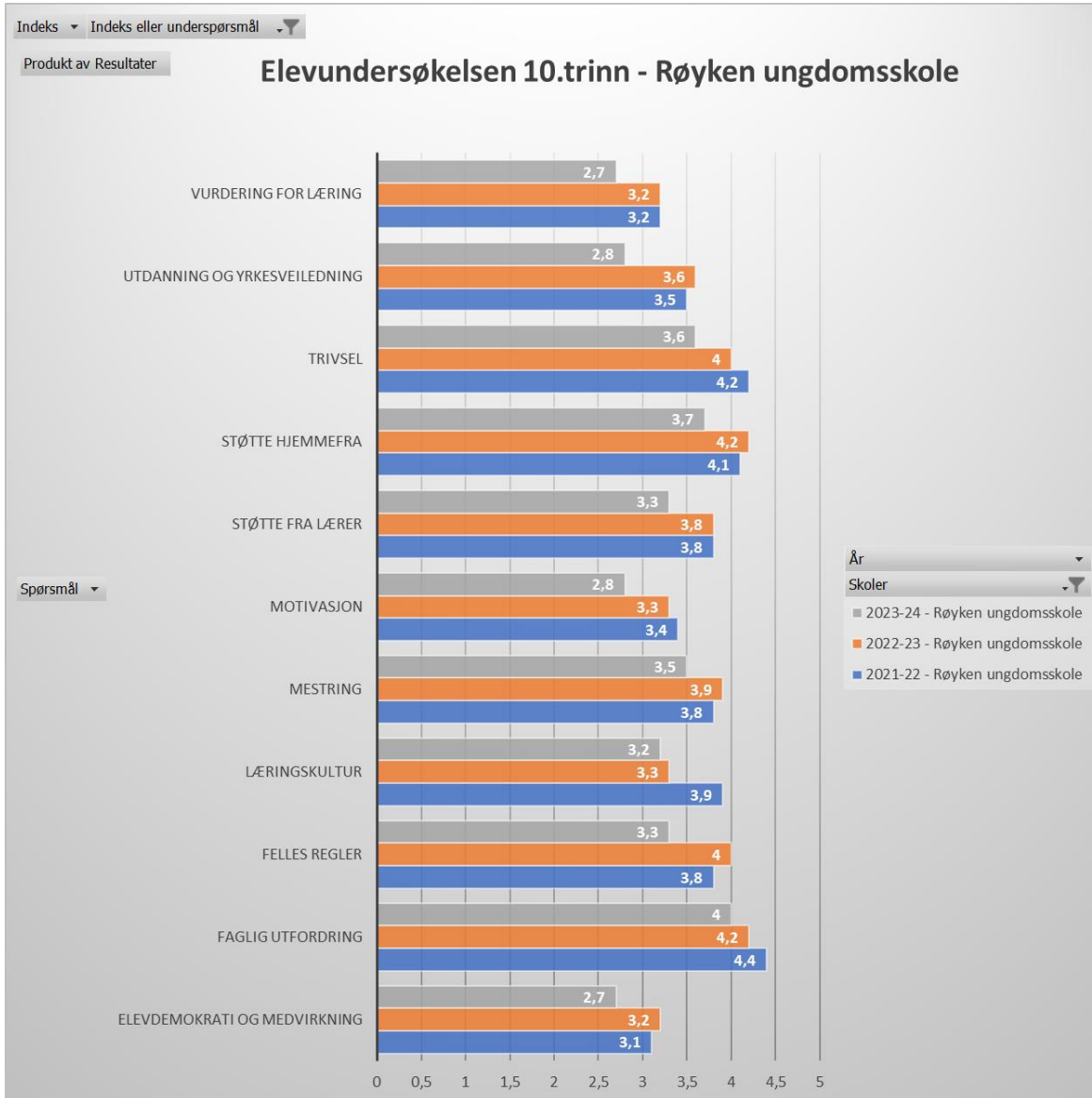
Røyken ungdomsskole

Elevresultater

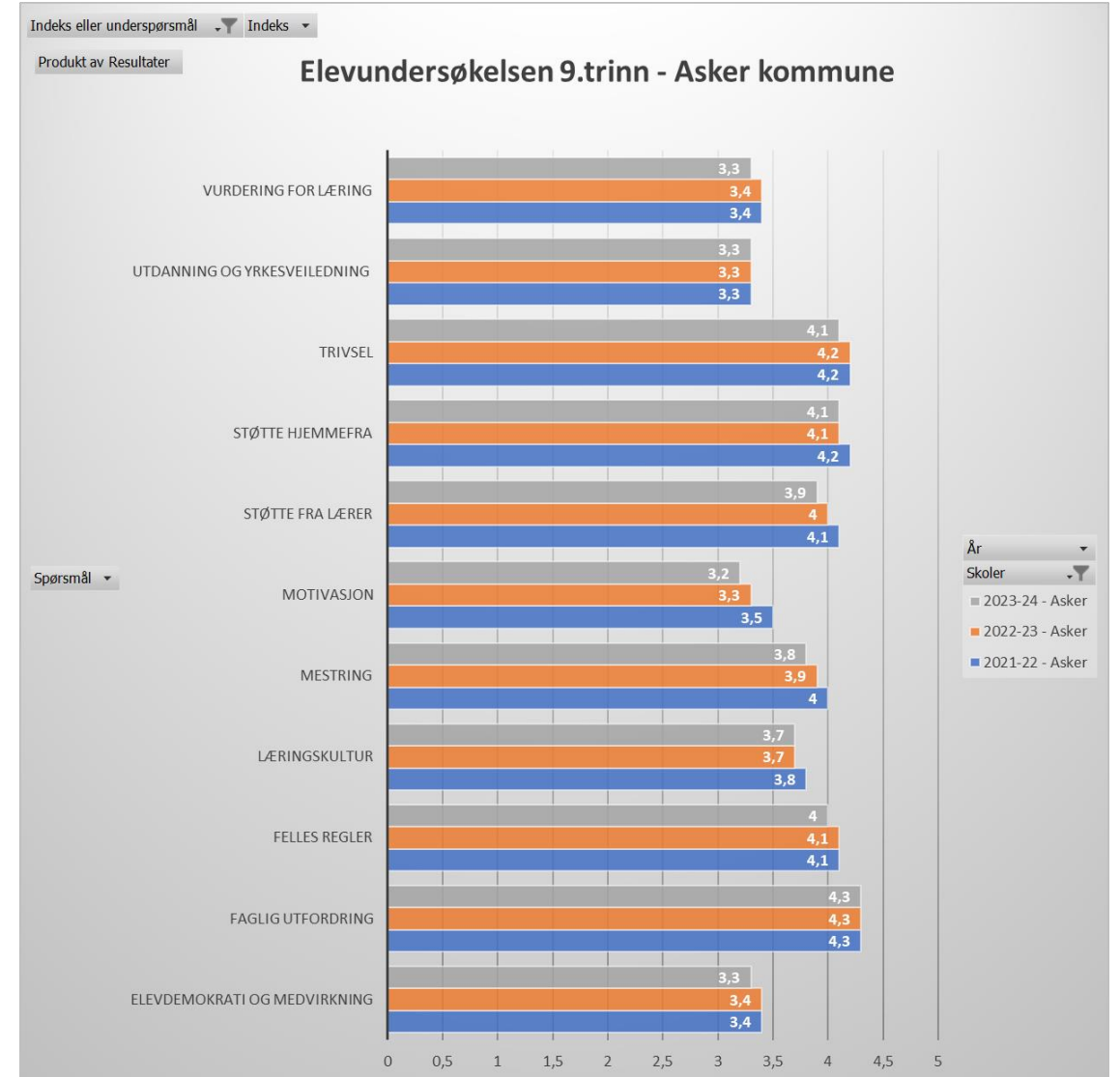
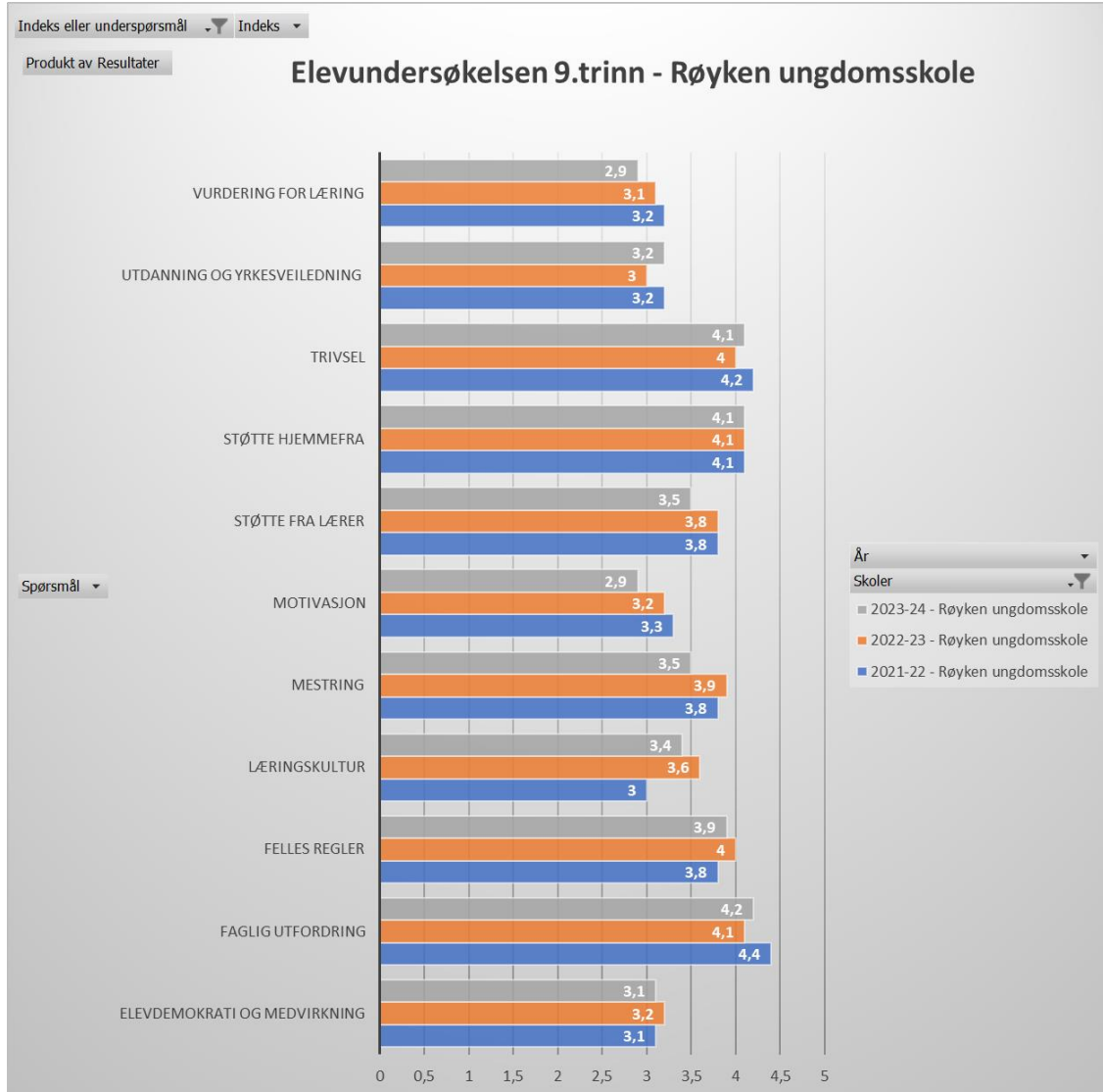

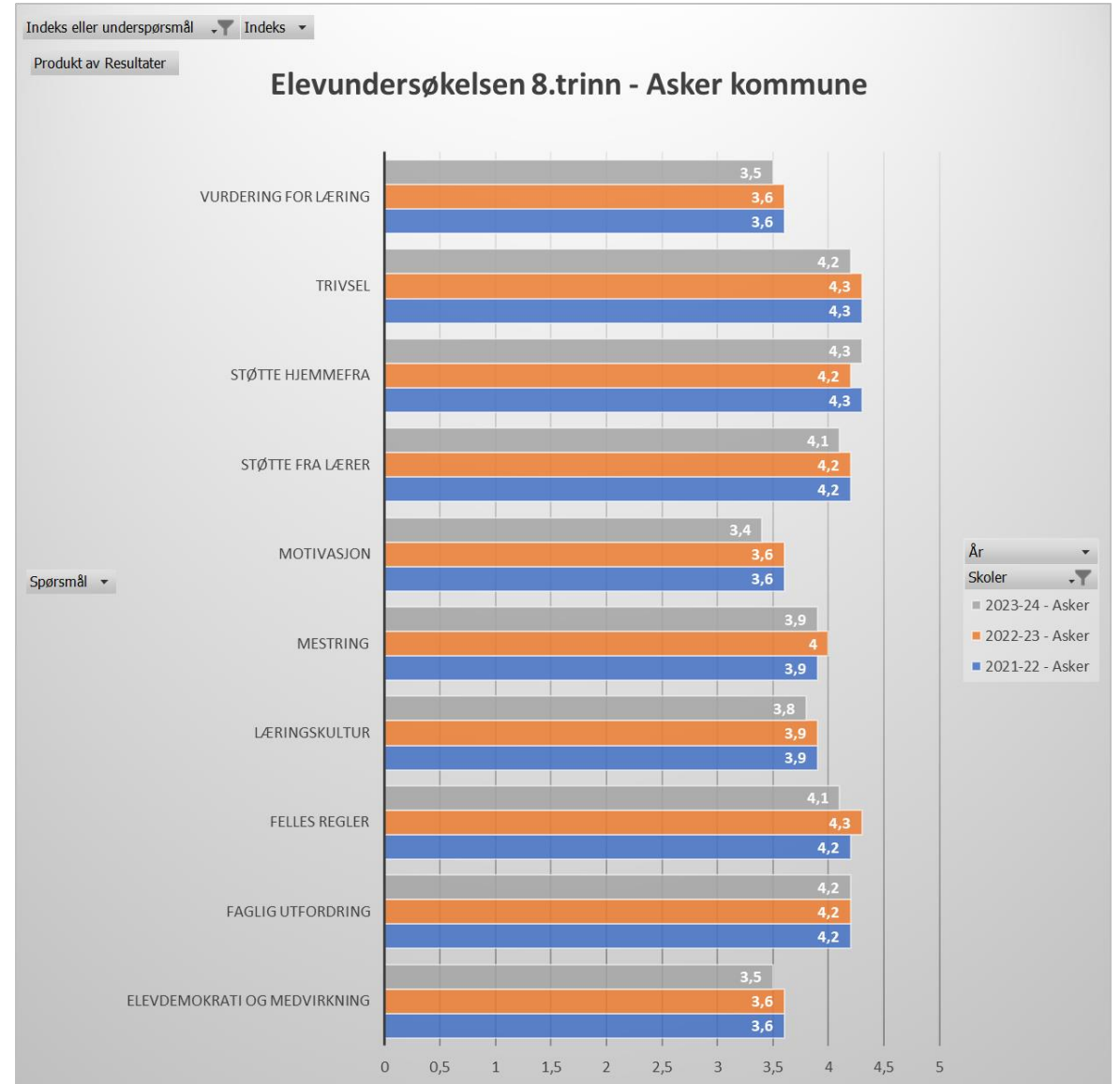
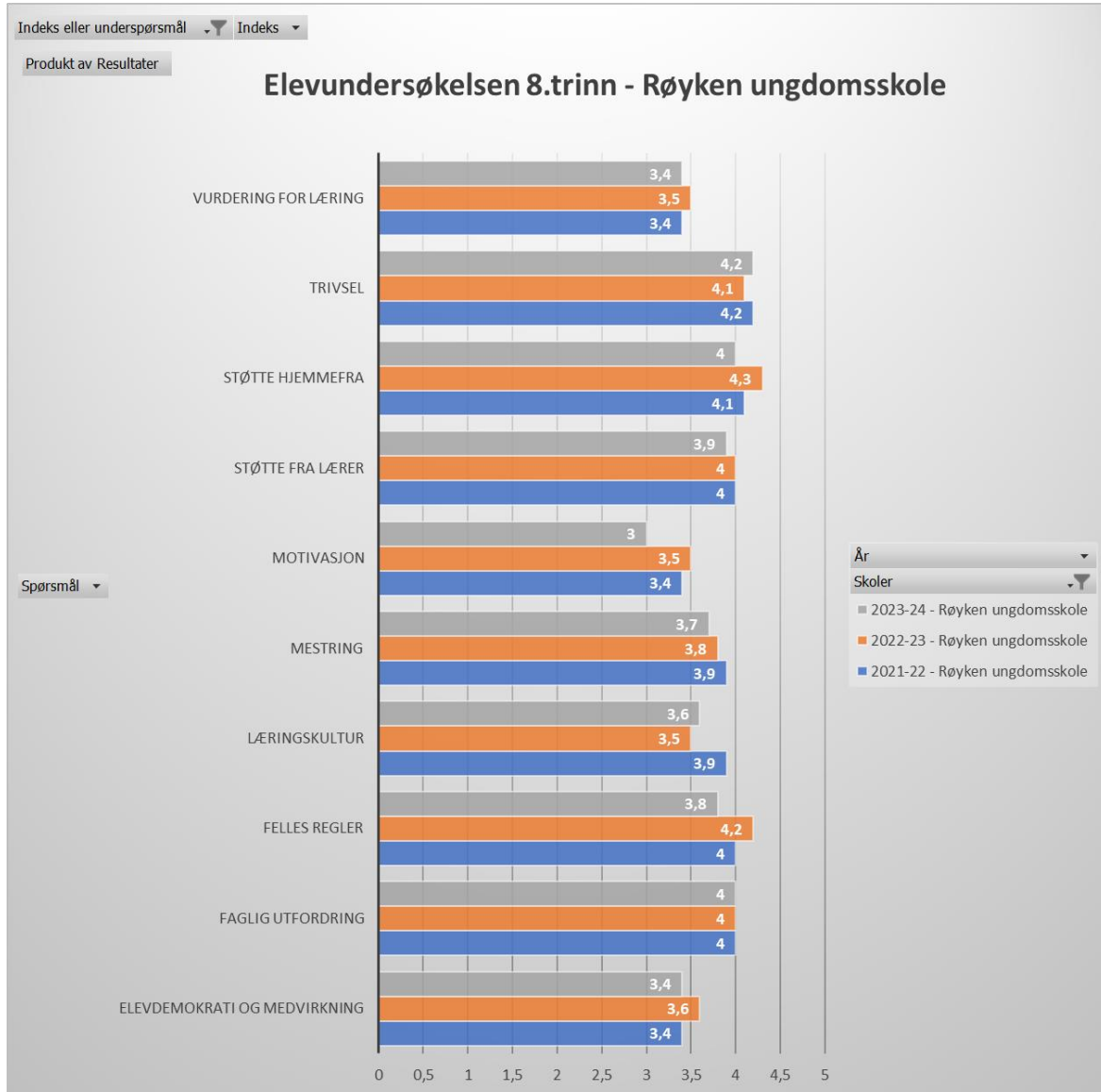
Elevundersøkelsen 10. trinn

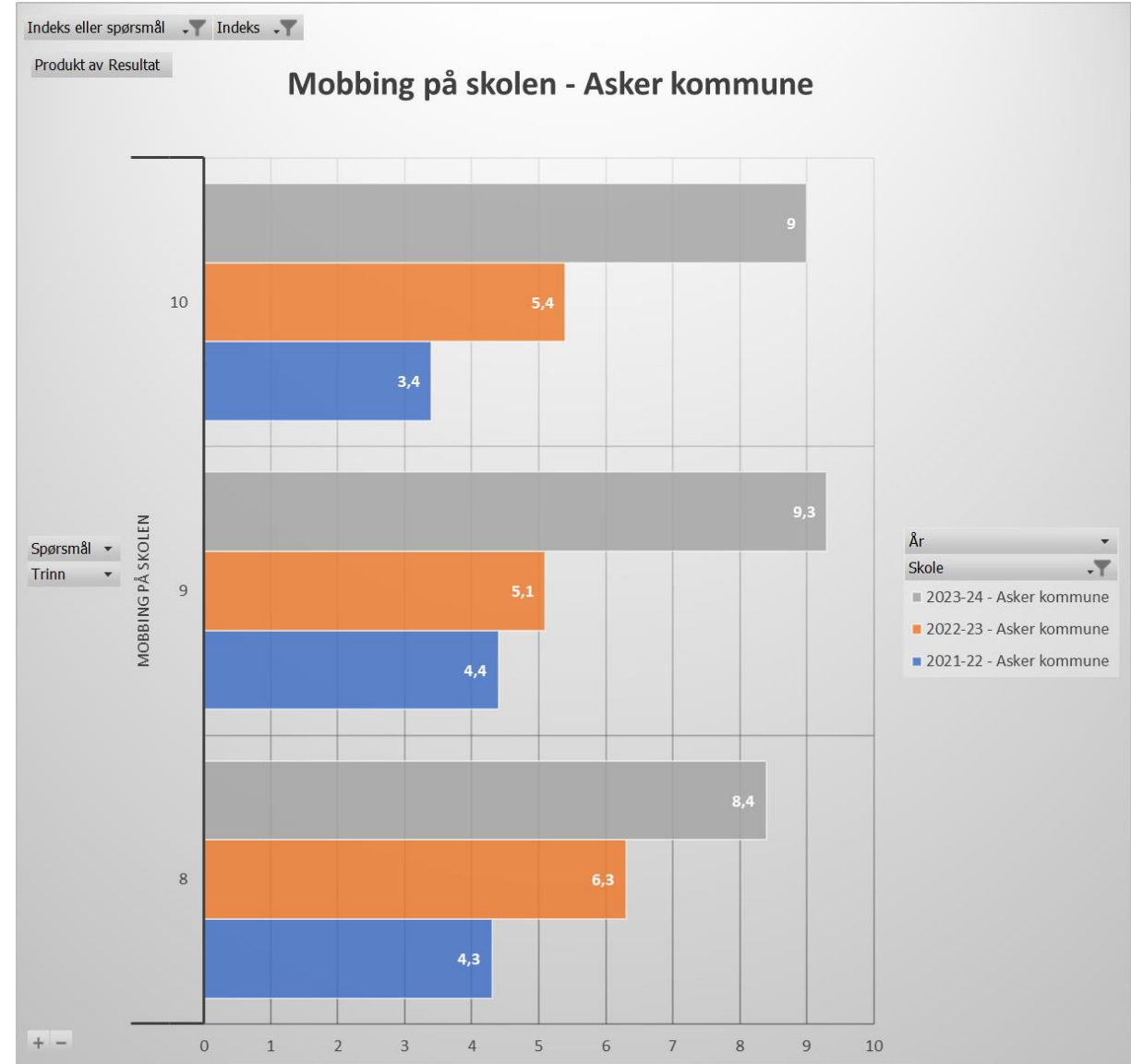
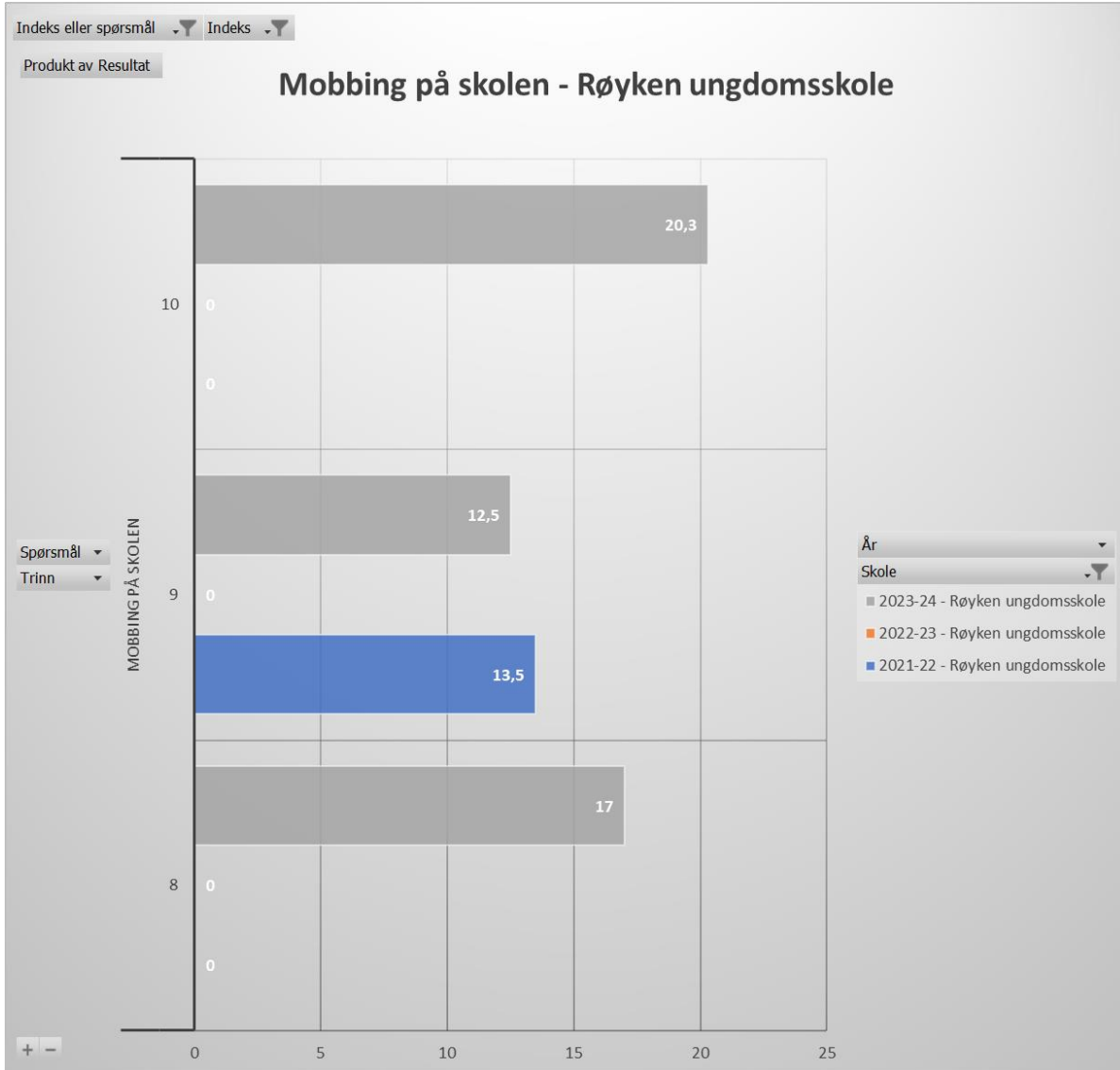
Elevundersøkelsen 9. trinn

Elevundersøkelsen 8. trinn

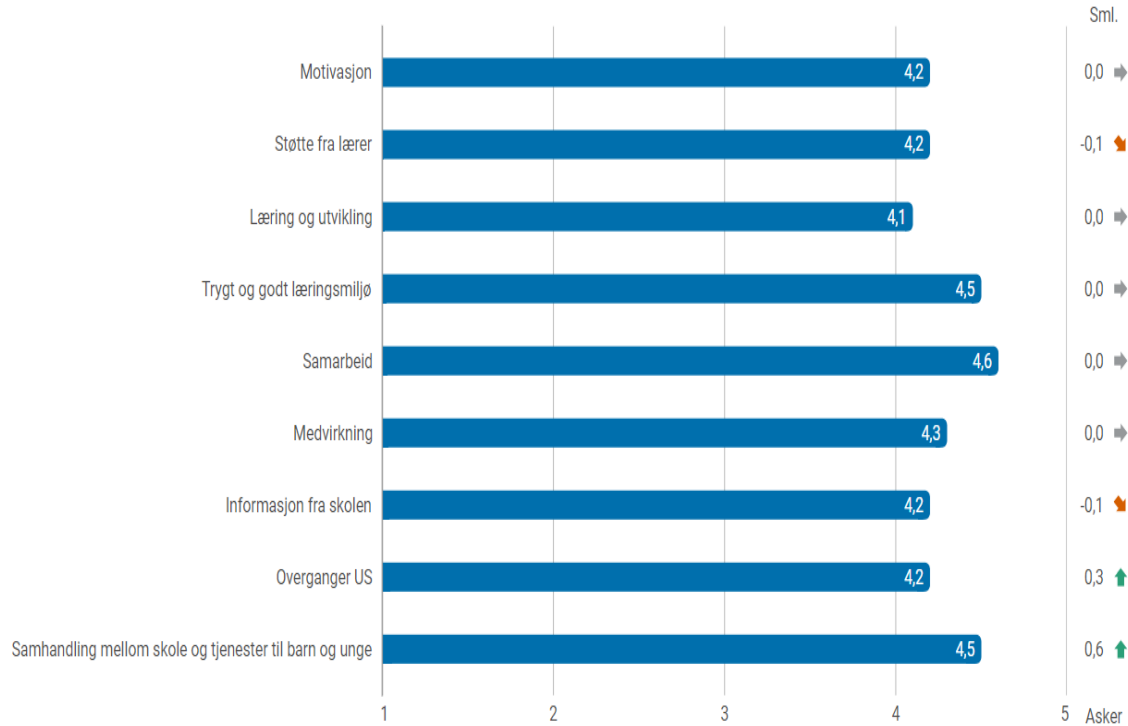
Mobbing

Foreldreundersøkelsen

Røyken ungdomsskole - 2022

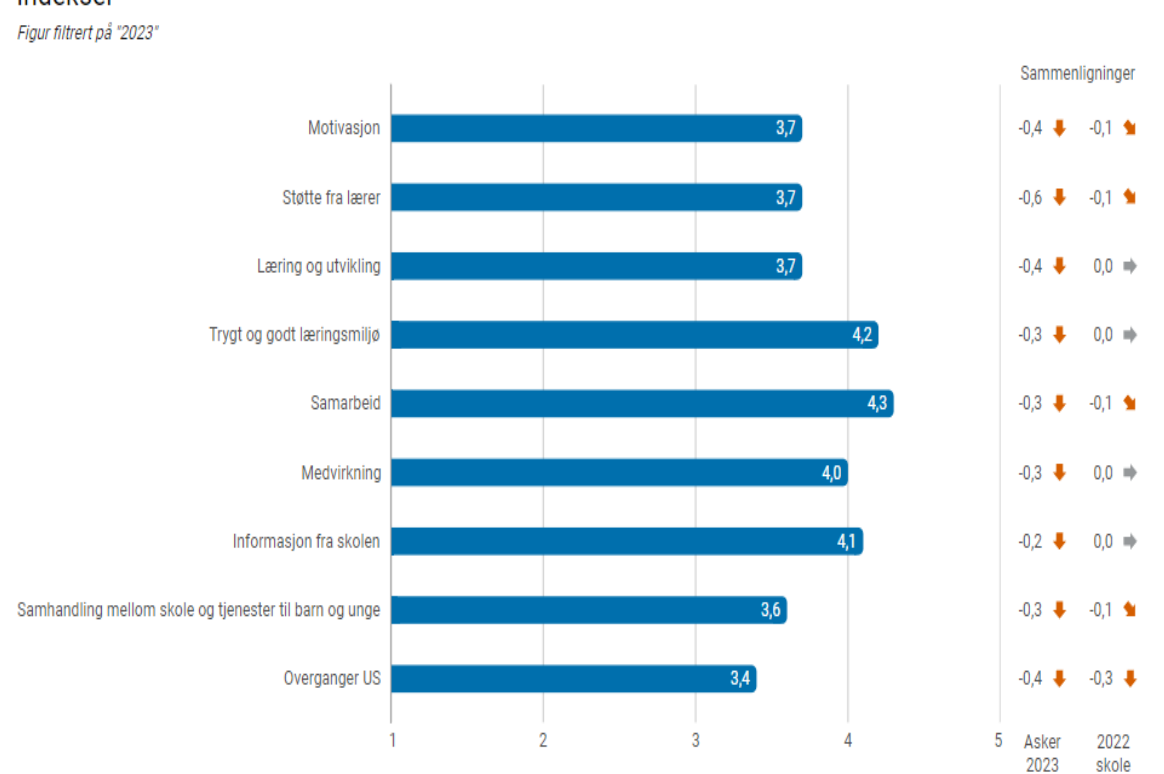
Indekser

Røyken ungdomsskole - 2023

Indekser

Figur filtrert på "2023"

Andel elever med vedtak om spesialundervisning

Røyken ungdomsskole				
år	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Andel elever med vedtak om spesialundervisning	6,79 %	7,59 %	*	*

(*)Tallet er unntatt offentligheten/skjermet

Nasjonale prøver 8. trinn

Asker kommune				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	52	51	52	51
Regning	51	51	51	51
Engelsk	53	52	52	52

Røyken ungdomsskole				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	53	50	51	49
Regning	54	52	50	48
Engelsk	53	52	52	50

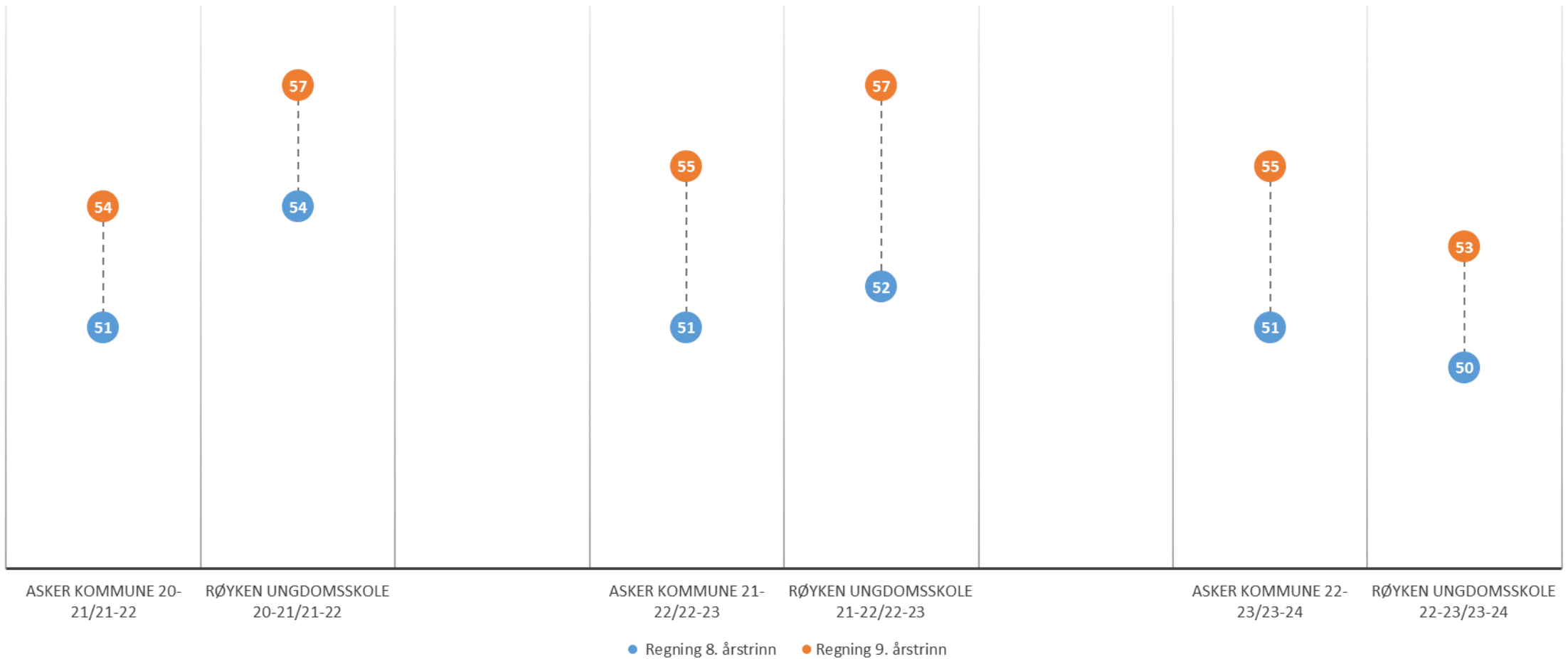
Nasjonale prøver 9. trinn

Asker kommune				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	56	55	56	56
Regning	55	55	56	55

Røyken ungdomsskole				
År	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Lesing	55	53	56	54
Regning	55	57	57	53

Utvikling fra 8. trinn til 9. trinn - Regning

Regning utvikling 8. til 9. trinn

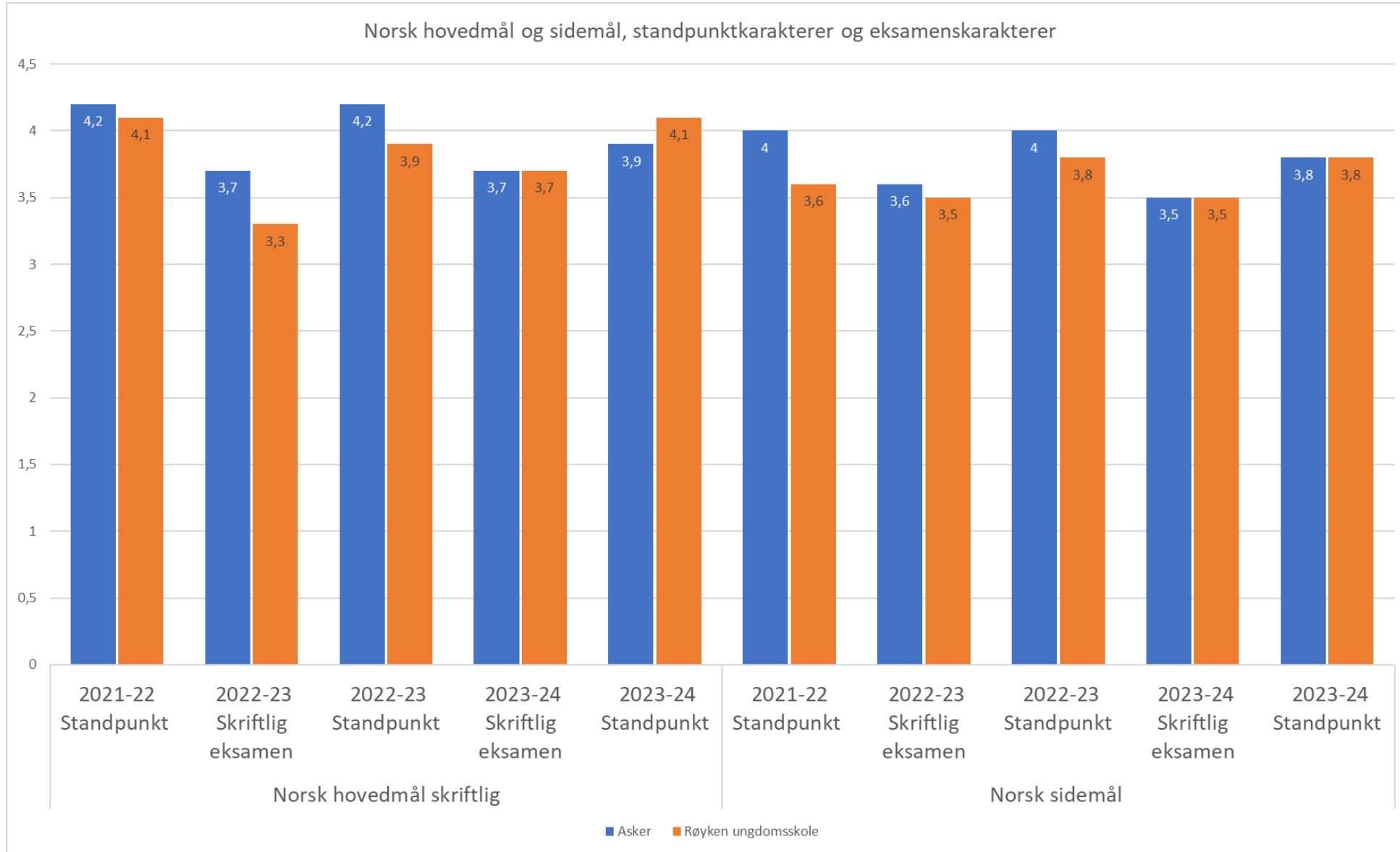
Utvikling fra 8. trinn til 9. trinn - Lesing

Lesing utvikling 8. til 9. trinn

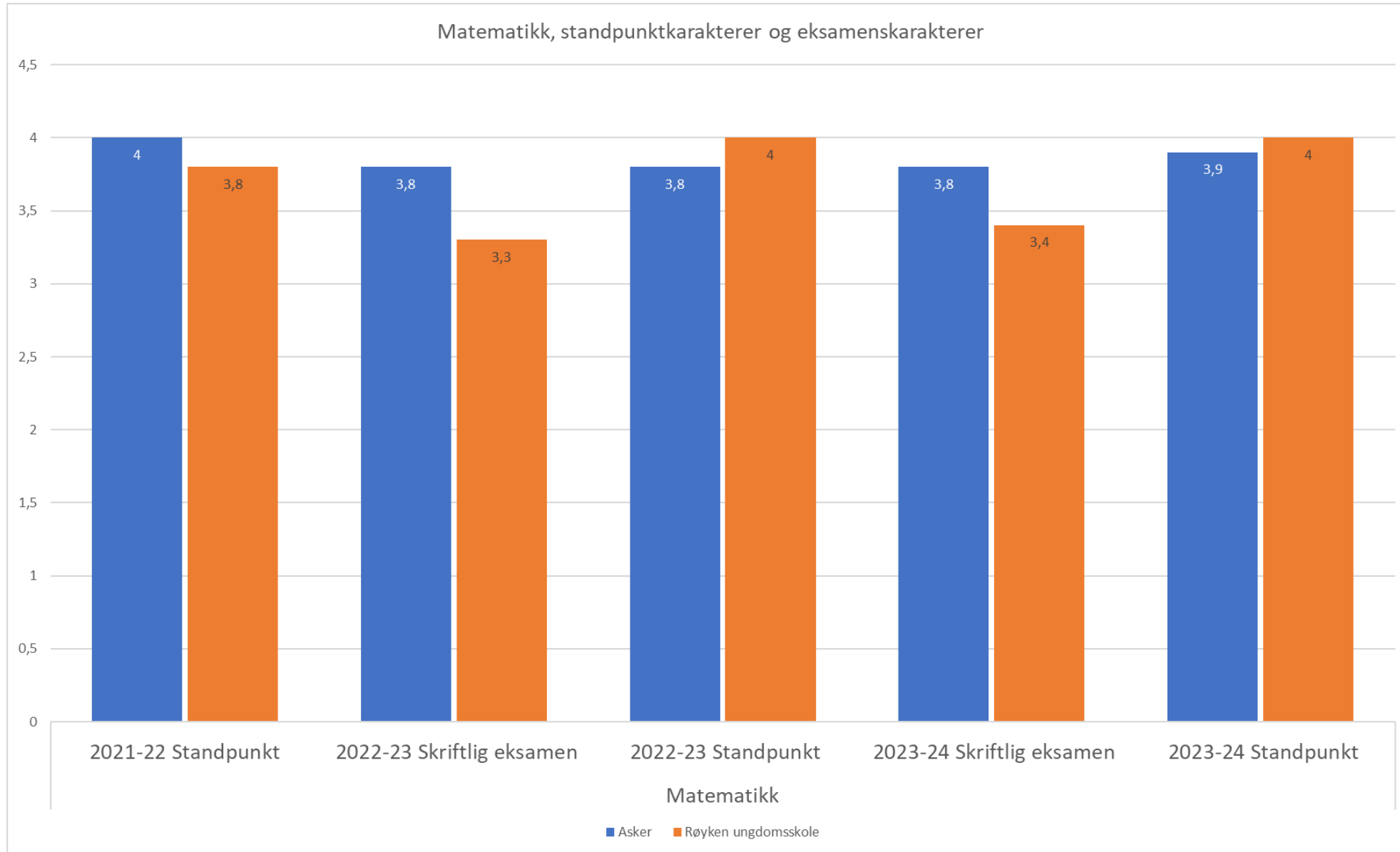

Standpunktkarakter og eksamenskarakterer – Norsk hovedmål og sidemål

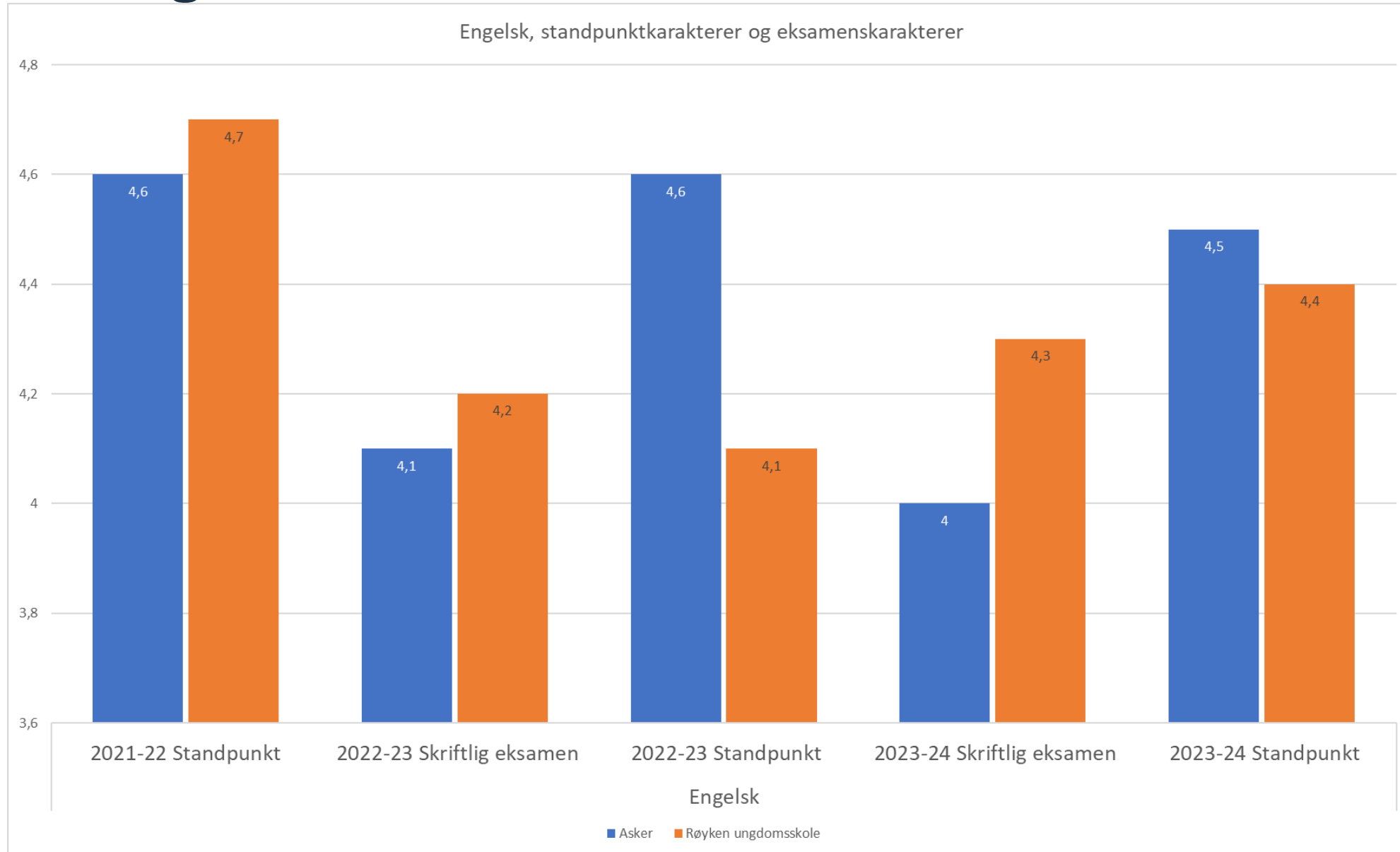

Standpunktkarakter og eksamenskarakterer – Matematikk

Standpunktkarakter og eksamenskarakterer - Engelsk

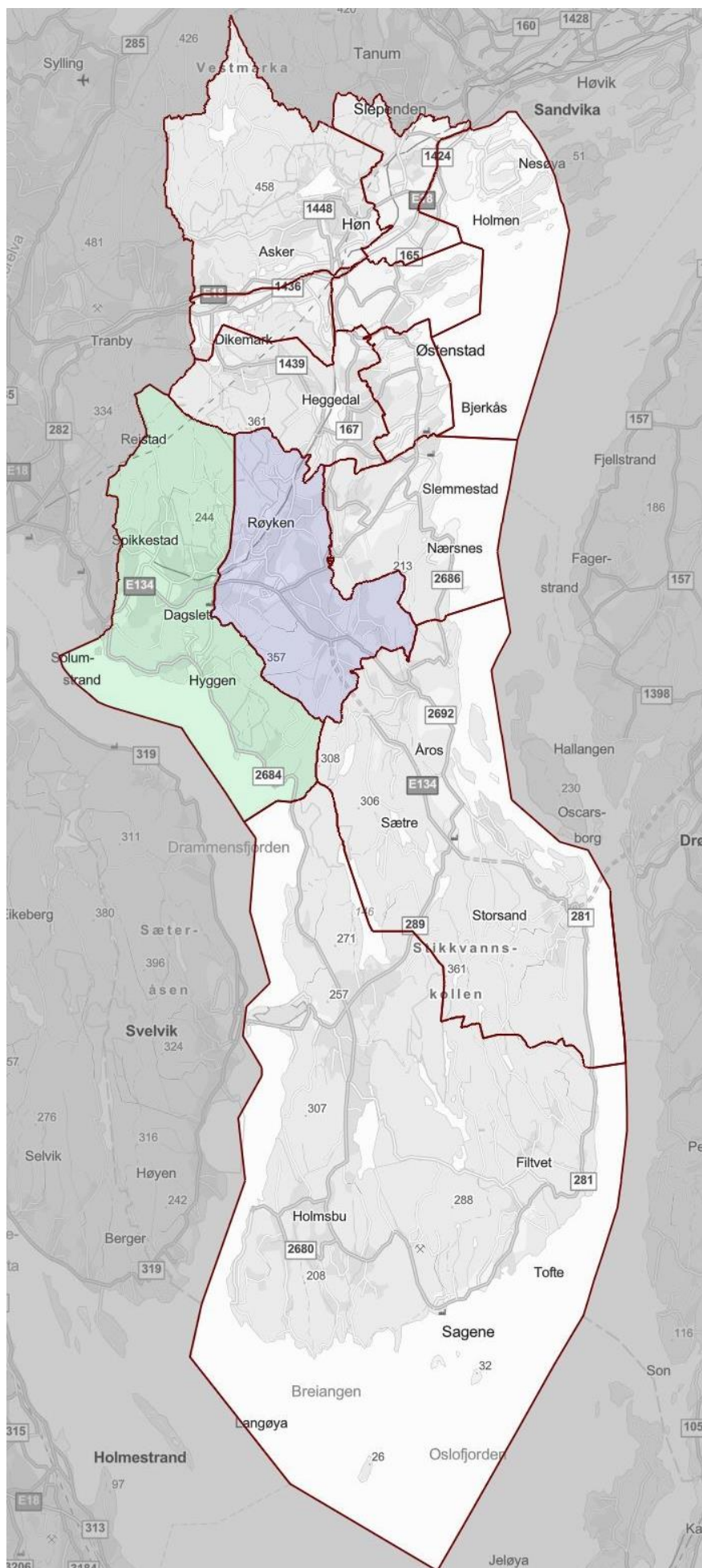
Gjennomføring videregående

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%
	Røyken ungdomsskole (19-20)	Røyken ungdomsskole (18-19)	Røyken ungdomsskole (17-18)	Røyken ungdomsskole (16-17)	Asker kommune (18-19)
fullført og bestått Vg1	89,6	90,9	88,0	95,6	89,3
fullført og bestått Vg2	84,4	88,3	82,7	90,0	85,6
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	59,7	80,5	78,7	95,6	77,7

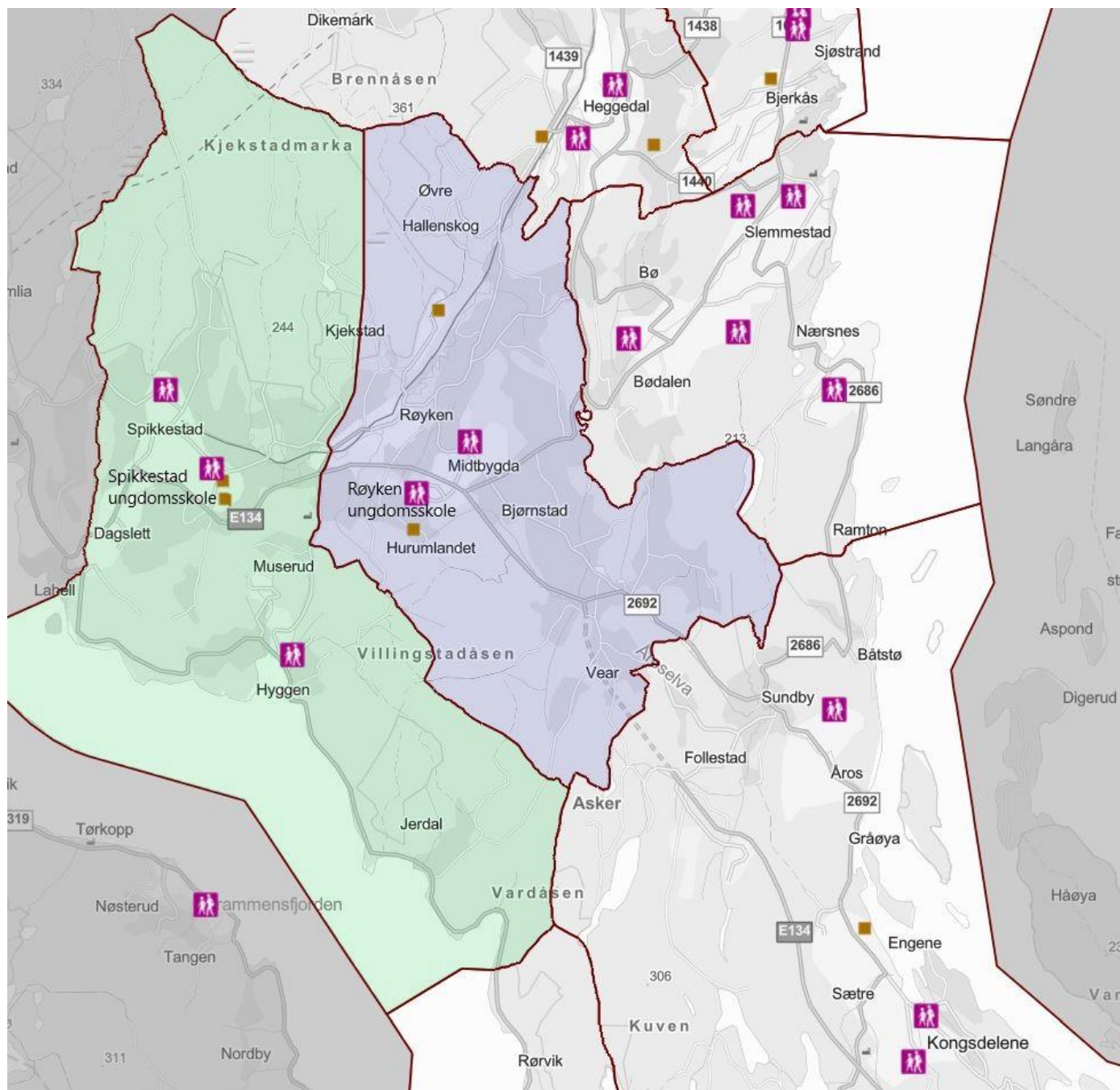

Asker
kommune

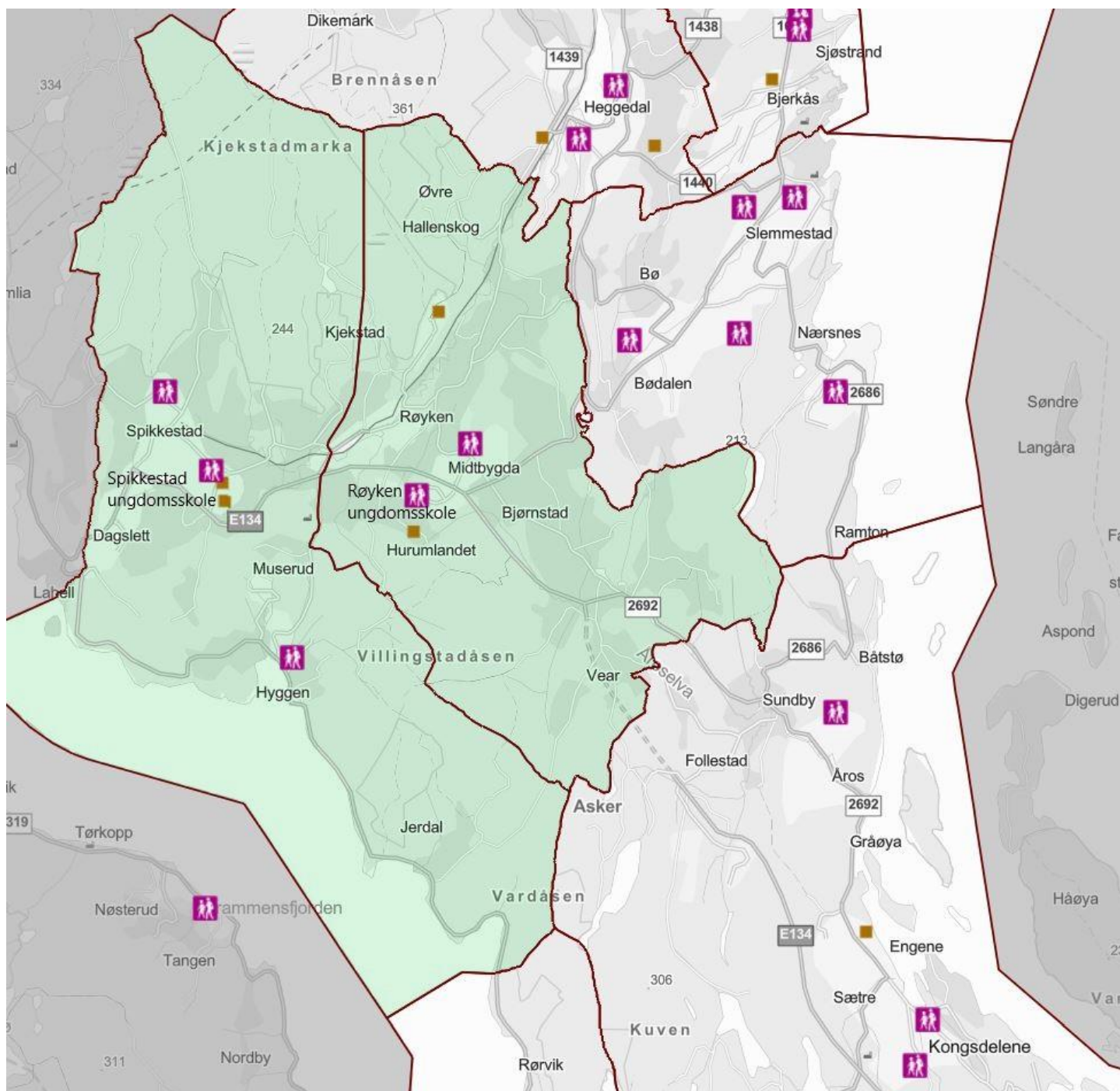
Røyken ungdomsskole – dagens skolekretser

Røyken ungdomsskole – dagens skolekretser

Røyken ungdomsskole – hele skolekretsen legges til Spikkestad ungdomsskole

Notat

Befolkningsframskriving 2023

Høst 2023.

Av analyseteamet i Asker kommune.

Innhold

Om denne befolkningsframskrivingen	2
Primære formål (bestillere) for framskrivingen i Asker 2023	2
Om verktøyet for framskrivingene	2
Metodisk om utarbeidelsen av framskrivingen	2
Geografisk inndeling av kommunen	2
Beregning av fødte	3
Beregning av døde	3
Boligproduksjon: boligbyggeprogram og boligprognose.....	3
Boligprognose «100 % av boligbyggeprogrammet realiseres».....	4
Boligprognose «80 % av boligbyggeprogrammet realiseres».....	5
Innflyttere til boliger per bolig	5
Kjøring av ulike framskrivingsmodeller	7
Trendflyttingsmodellen	7
Tilbudsmodellen	7
Konvertering av resultatene til skolekretser.....	8

Om denne befolkningsframskrivingen

SSB lager befolkningsframskrivinger for Norge, fylkene og kommunene annethvert år. Disse tas i bruk av de fleste kommuner, men dekker ofte ikke behovene for en kommune.

- SSBs metodikk tar for eksempel ikke høyde for faktorer som områdeutvikling med økt boligproduksjon, nye samferdselsprosjekter eller endringer i næring og antall arbeidsplasser
- Det laveste geografiske nivået for SSBs framskriving er kommune, den gir ikke utviklingen på f.eks. skolekrets eller lokalområde

Av disse årsakene velger mange, særlig de store kommunene, å lage egne befolkningsframskrivinger i tillegg. Asker kommune lager befolkningsframskrivinger en gang per år.

Primære formål (bestillere) for framskrivingen i Asker 2023

Handlingsprogram 2025, vurderinger skole- og barnehagekapasitet, planlegging for virksomhet vann og vannmiljø, andre vurderinger av demografisk utvikling i Asker.

Om verktøyet for framskrivingene

Kommunen (seksjon Strategi og utredning) benytter IT-verktøyet Kompas (kommunenes plan- og analysesystem) som leveres av COWI. I Kompas ligger en rekke demografiske datasett levert fra SSB på grunnkrets nivå. Dette gjør at vi kan studere kommunens ulike geografiske områder. Kompas har også modeller som vi «kjører» for å beregne framskrivinger av folkemengden.

Ca. 55 andre kommuner bruker også Kompas til framskrivinger, blant annet Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Tromsø, Bærum, Kristiansand. Kommunene møtes i nettverket Kompas-forum og deler erfaringer rundt metodikk og bruk av demografisk statistikk og framskrivinger.

Metodisk om utarbeidelsen av framskrivingen

Kort om fortalt baserer framskrivingen seg på følgende faktorer:

- Historiske data for fødte, døde, til- og fraflytting
- Boligbyggeprogrammet, dvs. planlagt boligproduksjon

Selv om framskrivingen lages ut fra historiske data, er alle parameterne innsisert og ofte justert. Årsaken kan være at historiske data er mangelfulle i enkelte områder og dermed gir usannsynlige hendelser i framskrivingen, eller at SSB eller kommunen antar at framtidig utvikling vil avvike fra historiske data.

Geografisk inndeling av kommunen

Vi deler kommunen inn i 48 mindre geografiske deler, kalt plansoner. Disse samsvarer ikke med skolekretser. Til temaplan skole og barnehagekapasitet gjøres omberegninger, basert på boligveksten i grunnkretsene, og hvordan de tilhører skolekretsene.

Beregning av fødte

For å beregne antall fødte legger man inn en forutsetning om samlet fruktbarhetstall (SFT).

KOMPAS bruker SSBs datasett for fruktbarhetsrater (tabell 13610, middelalternativet). Dette oppdateres annethvert år når SSB lager sine framskrivinger.

Det er også gjort en kontroll av fødselstallene mellom plansonene, for å unngå at tilfeldigheter øker eller senker antall fødte betraktelig i et område. Dette gjøres med «Korreksjonsfaktor fødte» i KOMPAS. Ingen endringer ble gjort etter kontrollen.

Beregning av døde

KOMPAS bruker SSBs datasett for dødssannsynligheter (tabell 13609, middelalternativet). Om dødssannsynlighetene skriver KOMPAS:

«SSB publiserer ikke dødssannsynligheter for aldersgrupper over 100 år. Vi har derfor supplert dødssannsynlighetene for aldersgruppene 101-120. 120-åringer vil ha 100 prosent dødelighet. Aldersgruppene 108-119 er satt til 50 prosent dødelighet (slik SSB også gjør). For aldersgruppene 101-107 har vi interpolert mellom verdiene for 101-åringer og 108-åringer (slik også SSB gjør, men muligens med en litt annen interpoleringsmetode).»

Ifølge SSB vil dødeligheten fortsatt reduseres, det vil si at folk vil leve lengre:

«Forventet levealder ved fødsel for menn og kvinner er anslått å øke til henholdsvis 87,3 og 89,6 år i 2050. Det er en økning på 5,8 og 4,9 år relativt til i 2021.

Det betyr at menn kommer til å fortsette å nærme seg kvinners forventede levealder ved fødsel også i tiden framover. Fra en forskjell i forventet levealder mellom kjønnene på 3,1 år i 2019 er det kun framskrevet 2,3 år forskjell i 2050.»

I tillegg til SSBs datasett for dødssannsynligheter er også «Nivåfaktor døde» i KOMPAS justert for å få størrelsen på den eldre befolkningen tilnærmet lik den i SSBs befolkningsframskriving.

Det er også gjort en kontroll av dødeligheten mellom plansonene, for å unngå at tilfeldigheter øker eller senker dødeligheten betraktelig i et område. Dette gjøres med «Korreksjonsfaktor døde» i KOMPAS. Ingen endringer ble gjort etter kontrollen.

Boligproduksjon: boligbyggeprogram og boligprognose

Boligbyggeprogrammet er vedtatt i kommuneplanens arealdel og beskriver hva som er planlagt boligproduksjon framover. Det skal angi antall boliger som ferdigstilles:

- Per år (for perioden 2023-2050)
- Etter boligtype (enebolig, småhusbebyggelse, blokkleilighet)

Samlet fruktbarhetstall (SFT)

SFT er et gjennomsnitt av hvor mange barn alle kvinner 15-45 år har fått barn når målingen gjennomføres. I 2021 var SFT i Norge 1,55, i Viken 1,60 og i Asker 1,62.

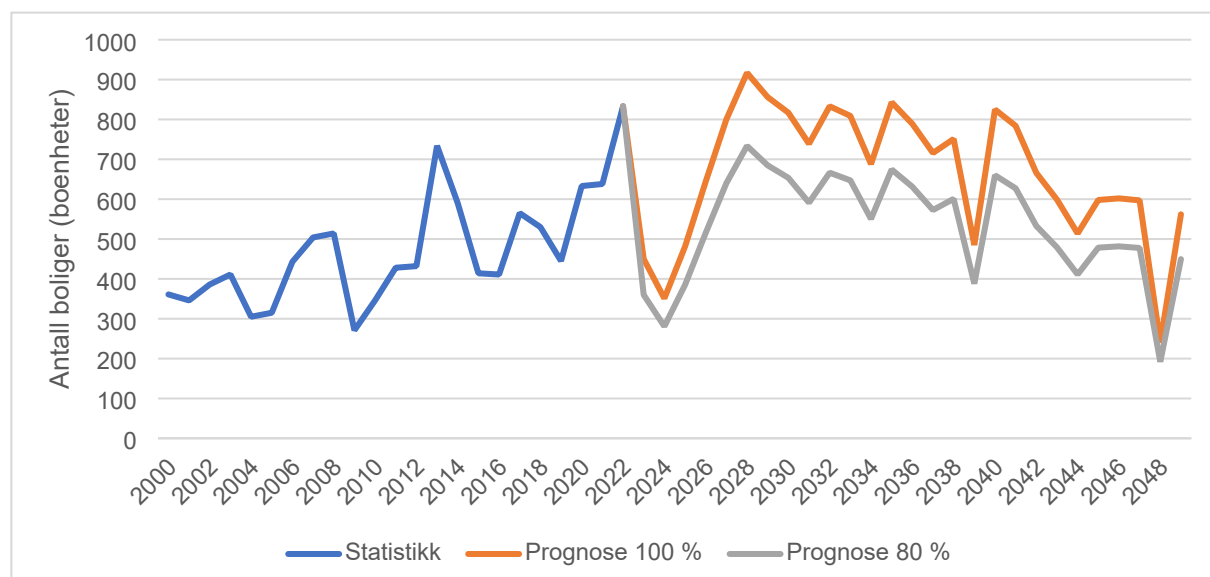
Ettersom målingen omfatter alle kvinner 15-45 år er det mange av dem som ennå ikke er ferdig med å få barn. Dersom vi måler antall barn per kvinne på 45 år er snittet i Norge nesten 2 barn i dag.

- Etter grunnkrets

Vi skiller på boligbyggeprogrammet og boligprognoser. Basert på boligbyggeprogrammet er det laget en boligprognose for å lage befolkningsframskrivingen. Denne skal være så realistisk som mulig, gitt det man vet til enhver tid.

Ofte opererer man med flere boligbyggeprognoser, for å se effekten i befolkningsutviklingen av de ulike programmene. I 2023 er det laget en boligprognose hvor 100 % av boligbyggeprogrammet realiseres til gitt tid – med realistiske justeringer. Det er også laget en boligprognose hvor 80 % av alle prosjekter realiseres, til samme tid.

Boligprognosene er utarbeidet av analyseteamet, kommuneplansjefen, avdeling for regulering og avdeling analyse og geodata.

Figur 1 Boligproduksjon i Asker. Statistikk og boligprognoser 2023.

Boligprognose «100 % av boligbyggeprogrammet realiseres»

Denne boligprognosen legger opp til en boligproduksjon som er langt høyere enn hva som har vært de siste 20 årene og inneholder 665 nye boliger i snitt per år (17 956 boliger) for perioden 2023-50. Historiske sett har 579 boliger blitt ferdigstilt per år de siste 10 årene.

Flere områder i Asker opplever nå en stedsutvikling med relativt offensiv boligproduksjon. Samtidig har boligmarkedet gått inn i en periode med svært lav boligproduksjon. Derfor er flere planlagte boligfelt skjøvet noe ut i tid.

Forskyvninger av prosjekter er gjort ut fra hvor mange boliger vi antar det er mulig å få solgt i et område over noen år. I enkelte plansoner har vi justert boligantall og tidspunkt for ferdigstillelse fordi vi nå har mer kunnskap om videre framdrift, sammenlignet med tidligere. I mange andre plansoner er det mer tilfeldig akkurat hvilke boligfelt som er skjøvet ut i tid. For framskrivingen er det antall nye boliger innenfor en plansone som er viktig, og ikke navn på boligfelt.

Tabellen under viser boligprognose 100 % i de nærmeste årene, fordelt på kommunens lokalområder.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Sum
01 Nesøya	9	7	4	10	6	4	40
02 Holmen	60	59	82	102	148	140	591
03 Sentrum	129	244	143	100	194	217	1027
04 Vollen	7	6	5	5	68	72	163
05 Heggedal	217	9	18	53	7	31	335
06 Dikemark	5	4	5	4	5	54	77
07 Slemmestad	14	5	83	110	92	88	392
08 Røyken	2	4	62	63	72	64	267
09 Spikkestad	1		3	71	100	108	283
10 Sætre	4	5	39	86	83	57	274
11 Tofte	2	8	37	40	25	82	194
Totalt	450	351	481	644	800	917	3643

Boligprognose «80 % av boligbyggeprogrammet realiseres»

I denne boligprognosen er alle boligene i boligprognose 100 %, redusert med 20 %.

Hensikten er å vise en mer dempet vekst framover, som følge av konjunktorendringene nå i 2023. Tidspunkt for produksjonen er den samme som i prognose 100 %.

Antall boliger er redusert med 20 %, og deretter avrundet til heltall. Det er gjort en kontroll av summene per bolig og per plansone, og korrigert manuelt der hvor avrundingsreglene ikke har ført til en reduksjon på ca. 20 %.

Boligprognose 80 % har 14 365 boliger (532 per år). Dette er mer på linje med gjennomsnittlig boligproduksjon for de siste 10 årene (579 boliger).

Innflyttere til boliger per bolig

KOMPAS beregner automatisk antall personer som flytter inn i og ut av boliger etter boligtype, plansone og år. Dette gjelder flytting til både gamle og nye boliger (steg 19.11 i modellen). Kompas skiller på boligtyper, men ikke boligstørrelse (antall rom eller m2).

Beregningen lages ut fra historiske data. Kompas fanger ikke opp eventuelle nye flyttemønstre. Vi har ikke korrigert antall innflyttere per bolig til de enkelte boligprosjektene, for vi har ikke tilstrekkelig kunnskap om dette for hvert enkelt boligprosjekt. Merk at datasettet brukes til å beregne tilflytting til nye OG eksisterende boliger. Vi har derimot kontrollert dataene og justert for unaturlig høye eller lave tall.

I områder der hvor det ikke er erfaringstall å hente (f.eks. blokkleiligheter bygges i et område hvor denne boligtypen ikke finnes fra før), har vi satt inn tall fra naboområder som antas å følge lignende demografiske mønstre.

Tabell 1 Innflyttere per bolig (nye og eksisterende), etter plansone og boligtype. Forutsetning for framskrivning 2023. Verdier i rosa celle var opprinnelig ytterligere, men er korrigert.

Korrigert	Blokk, leiegård e.l.	Frittliggende enebolig eller våningshus	Horisontaldelt tomannsbolig eller annet boligbygg med mindre enn 3 etasjer	Hus i kjede, rekke-/terassehus, vertikaldelt tomannsbolig
01 Nesøya Nord	2,2	2,8	1,9	2,9
02 Nesøya Sør	2,2	2,6	3,0	3,0
03 Mellom-Nes	2,6	3,0	2,1	2,9
04 Billingstadsletta	2,0	3,0	2,0	3,4
05 Billingstad	2,3	2,7	3,1	3,0
06 Hvalstad	2,0	2,7	2,4	2,6
07 Landøya	2,0	2,7	2,1	2,9
08 Holmen	2,0	2,6	2,3	3,1
09 Vakås	2,7	2,7	2,2	3,2
10 Høn	1,7	2,9	2,6	3,6
11 Båstad	1,7	2,9	1,9	3,4
12 Sentrum	2,0	2,3	2,9	2,6
13 Østre Borgen	3,2	3,1	2,4	2,7
14 Vestre Borgen	2,3	2,6	2,4	3,7
15 Bleikeråsen	1,7	3,0	2,3	3,0
16 Bondi	2,2	2,7	2,4	3,0
17 Vette	2,0	2,6	2,1	3,5
18 Gullhella	3,0	2,9	1,6	3,5
19 Blakstad	1,6	2,9	1,6	3,0
20 Ånnerud	2,7	2,7	2,5	2,7
21 Gamle Drammensvei	3,0	2,9	2,8	3,7
22 Semsveien	2,2	2,7	1,7	3,1
23 Vollen	2,3	2,9	2,5	3,8
24 Bjerkås	2,3	2,9	2,8	3,0
25 Gjellum	1,6	2,9	2,2	3,3
26 Sentrale Heggedal	2,2	3,1	2,7	3,6
27 Heggedal Vest	2,2	2,9	1,9	2,8
28 Dikemark	2,3	2,9	2,6	3,3
29 Vardåsen	3,1	2,7	2,9	3,3
30 Slemmestad Nord	2,1	2,8	2,4	3,0
31 Slemmestad Sør	2,0	2,9	2,9	2,8
32 Fossum	2,4	3,0	2,1	3,7
33 Bødalen	2,4	3,1	3,4	3,1
34 Nærsnes	2,1	3,3	2,5	3,0
35 Midtbygda	2,2	3,2	2,2	3,2
36 Røyken	2,2	3,3	2,4	2,6

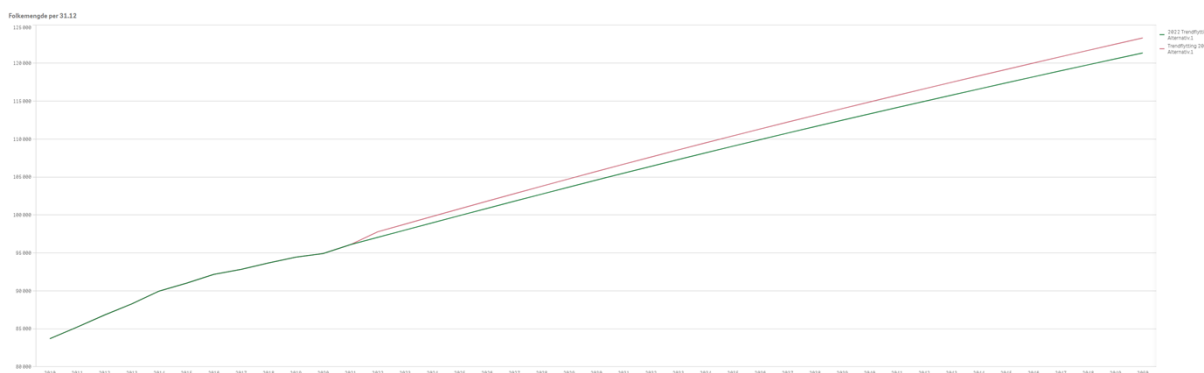
37 Hyggen	1,8	2,9	2,0	2,6
38 Spikkestad Nord	1,8	3,3	2,7	4,0
39 Spikkestad Sør	1,8	3,1	1,7	3,0
40 Lahell	1,8	3,1	2,2	2,9
41 Åros	1,9	2,9	2,0	2,8
42 Sætre Nord	1,9	2,7	1,9	2,5
43 Sætre Syd	1,8	3,1	2,1	2,4
44 Storsand	1,8	2,6	2,1	3,2
45 Klokkarstua	1,8	3,2	2,1	3,0
46 Filtvet	1,7	3,0	2,1	2,4
47 Tofte	1,7	2,9	2,5	3,0
48 Holmsbu	1,7	3,1	1,5	3,0

Kjøring av ulike framskrivingsmodeller

Trendflyttingsmodellen

For å se framtidig utvikling hovedsakelig basert på historiske data, kjøres først Trendflyttingsmodellen. Modellen ivaretar ikke planlagt boligproduksjon, men viser utviklingen basert på historiske data for fødte, døde og flyttinger. Modellen kan brukes som en referansebane opp mot tilbudsmodellen.

En sammenligning av trendflyttingsmodellen kjørt i 2023 med den i 2022 viser at befolkningsveksten i 2022 påvirker resultatene i 2023, og befolkningsveksten blir høyere.

Figuren viser at estimeringsperioden ble «mer optimistisk» når toppåret 2022 kom med. Dette er noe som trolig må justeres i endelig framskriving, ettersom vi egentlig ikke forventer tilsvarende vekst de nærmeste årene (med en mer nøktern boligproduksjon).

Tilbudsmodellen

Denne modellen bygger, i tillegg til estimater for fødte, døde og flytting, basert på boligproduksjon. Det er resultatene fra denne modellen som brukes videre.

Modellen er kjørt med dynamisk nettoutflytting, dvs. at flyttingen og dermed store deler av befolkningsveksten styres av boligproduksjonen.

Modellen tar høyde for flyttekjeder - Når en person i en enebolig flytter til en nybygd leilighet i nærområdet, ledigstilles en enebolig, som genererer tilflytting av en familie. Boligflytteratene justerer alderen på tilflyttere. Andre steg i modellen justerer hvor mange tilflyttere som kommer fra ulike nærområder internt i kommunen, og utenfra kommunen.

Forutsetninger som er justert:

- 3.3 Samlet fruktbarhet – samme justering som i 2022 (basert på SSBs framskriving annethvert år)
- 5.3 Nivåfaktor døde – samme justering som i 2022 (basert på SSBs framskriving annethvert år)
- 18.8 Sonespesifikke innflyttingsrater - 04 Billingstadsletta har lavt innslag av barnetilflytting, både i boligtypespesifikk og sonespesifikk flytterate. Sonespesifikk flytterate endret til den samme som 05 Billingstad. Det samme for 08 Holmen.
- 18.10 Vekt – boligandeler. Brukes for å velge enten sonespesifikke eller boligtypespesifikke innflyttingsrater etter alder. Vektene justert på 04 Billingstadsletta, lik de på 05 Billingstad.
- 19.11 Innflyttere til bolig etter boligtype – justert, se tabell over

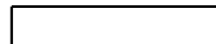
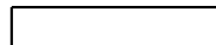
Forutsetninger som er inspisert, men ikke endret:

- 3.10 Korreksjonsfaktor fødte
- 5.6 Korreksjonsfaktor døde
- 14.4 Ledigstilte boliger pga. utflytting (Dette skal ikke være nødvendig lengre pga. fikset bug i modellen).

Konvertering av resultatene til skolekretser

Framskrivingene er laget for kommunens plansoner. En konvertering til skolekretser er gjort for å tilpasses vurderinger av barnehage og skolebehov framover.

Lokasjon-Bygg	Byggeår	Areal	Investeringsbehov 0-5 år	Investeringsbehov 5-10 år	Sum investeringsbehov 0-10 år
029700 - Hyggen skole - gamleskolen	1867	261	kr 365,400	kr 3,471,300	kr 3,836,700
029700 - Hyggen skole - Gymsal	2000	708	-	kr 2,194,800	kr 2,194,800
029700 -Hyggen skole - hovedbygg	1950	1,508	kr 8,595,600	kr 10,857,600	kr 19,453,200
Sum investeringsbehov Hyggen skole			kr 8,961,000	kr 16,523,700	kr 25,484,700
029600 - Røyken ungdomsskole - Hovedbygg	1980	3244	kr 34,062,000	kr 8,758,800	kr 42,820,800
Sum investeringsbehov Røyken ungdomsskole				kr 42,820,800	kr 42,820,800
024800 - Folkestad oppvekstsenter - Bygg A (hovedbygg)	1950	2,430	2,187,000	22,842,000	kr 25,029,000
024800 - Folkestad oppvekstsenter - Bygg B (SFO-bygg)	1990	120	384,000	1,440,000	kr 1,824,000
024800 - Folkestad oppvekstsenter - Bygg C (Sløydybygg)	1900	180	1,152,000	1,854,000	kr 3,006,000
Sum investeringsbehov Folkestad skole			kr 3,723,000	kr 26,136,000	kr 29,859,000
001900 - Solberg barneskole - Adm.bygg Bygg B	1917	688	-	1,100,800	1,100,800
001900 - Solberg barneskole - Hovedbygg Bygg A	1940	3,035	-	20,334,500	20,334,500
001900 - Solberg barneskole - SFO-bygg Bygg C	1963	334	801,600	1,903,800	2,705,400
Sum investeringsbehov Solberg skole			801,600	23,339,100	24,140,700
Sum investeringsbehov (vedlikeholdsetterslep) alle fire skoler				kr	122,305,200

Asker
kommune

Notat til referatsak

Vår referanse
24/15848-1

Vår saksbehandler
Julie Benedicte Bøye

Dato
20.09.2024

Referatsaker ungdomsrådet 19. september 2024

Refererte dokumenter tas til orientering slik de foreligger.

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Utvalg for oppvekst
Asker kommune

Kommentarer til saksfremlegg til «Høring– forslag om nedleggelse av Solberg skole»

FAU ved Solberg skole har sett nærmere på saksfremlegget relatert til Solberg skole som skal behandles i utvalg for oppvekst 24. september 2024.

Slik saksfremlegget nå fremstår, er det ikke et dokument som legger opp til at politikerne skal ta et valg - dette er et dokument der kommunaldirektøren allerede har forskuttert utvalgets beslutning.

Dokumentet er med andre ord ikke nøytralt, men fremstår mer som målrettet for nedleggelse av skolen. Det nærmeste vi kommer en alternativ tilnærming er ordlyd som «*Dersom nedleggelse av skolene ikke blir vedtatt, må det gjennomføres andre omstillingstiltak i oppvekstsektoren. Dette vil for eksempel være kutt i totalt 30 årsverk fordelt på lærere, PP-tjenesten, skolehelsetjenesten eller barnevernet. Dette vil få konsekvenser for kvaliteten i tjenestene.*»

Må - er et sterkt ord i denne sammenheng! Det er vel ikke nødvendigvis slik at det er opplest og vedtatt at oppvekst, og dermed våre mest sårbare, må oppleve en slik konsekvens av kommunale besparelser? Eller må en spørre seg om det allerede ligger som en skjult forutsetning.....?

Trygghet og trivsel i barneårene er avgjørende for barnets psykiske, emosjonelle og sosiale utvikling. Forskning viser at et trygt miljø fremmer god hjerneutvikling, positiv læring, og sunne relasjoner, samt forebygger psykiske utfordringer senere i livet. Trygge barn utvikler bedre selvfølelse, mestringsevne og selvstendighet, noe som gir et solid grunnlag for deres fremtidige helse og trivsel.

Skal vi virkelig tillate oss å gå på akkord med dette?

Faktisk så er Solberg skole et lysende eksempel på en særs god utvikling over mange år, til dagens gode resultater sammenlignet med øvrige skoler - ikke bare i Asker, men også nasjonalt.

I rundskriv fra Utdanningsdirektoratet «Behandlingen av saker om skolenedleggelse og kretsgrenser Udir-2-2012» (siste endret 01.08.2024) står det blant annet som følger:

Barnekonvensjonen er tatt inn i norsk rett ved menneskerettsloven i 2003, og forplikter kommunene til å legge vekt på barnets beste, blant annet i saker om skolestruktur. Artikkel 3 nr. 1 peker på at barnets beste er et viktig hensyn i saker som gjelder barn.

Barnekonvensjonens artikkel 3 nr. 1 lyder: "Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn."

Dette betyr at kommunen i saker om skolestruktur også må vurdere barnets beste.

Viser i denne forbindelse til vedlagte brev fra 4. klasse ved Solberg skole – «Vi er glade i skolen vår»

Tynt og mangelfullt grunnlag

Saksfremlegget i sin nåværende form, fremstår både som tynt og til dels t.o.m. svært mangelfullt. Det virker i liten grad å være gjennomarbeidet og heller ikke kvalitetssikret, da det gjennomgående er inkonsistent. Dette siste gjelder spesielt i forhold til tall.

Et eksempel i forhold til dette, gjelder antall elever som vil ha krav på skoleskyss ved en eventuell nedleggelse:

På side 2: «Nedleggelse vil føre til at ca. 60 prosent av elevene som i dag går på Solberg skole vil trenge skoleskyss»

På side 15: «Beregningen inkluderer kommunens økte kostnader til dette» Dette henviser til en tabell litt lengre opp på siden, hvor økte skysskostnader er beregnet til 250 000.

Kr. 250 000 tilsvarer kun ca 38 % av elevene om man da legger de i dokumentet spesifiserte 34 kr/elev pr dag til grunn.

7% av skolens elever har allerede skoleskyss i dag - noe som totalt sett gir tallet 45%.

Tar man utgangspunkt i de 60 prosentene, skulle økte skysskostnader i tabellen ligget på nærmere kr. 350 000. En såpass enkel feilregning på kr.100 000 er ikke tillitsvekkende.

Generelle føringer

Flere av de generelle føringene som er beskrevet i saksfremleggets kapittel 3.1 har ingen eller svært liten betydning i forhold til Solberg skoles situasjon, og oppfattes dermed som noe spekulativt i forhold til sakens kjerne. Dette gjelder spesielt i forhold til skolestørrelse og samfunnsøkonomi.

«Professor Thomas Nordahl gjennomførte en dokumentasjonsgjennomgang i 2022 som konkluderer med at det er liten sammenheng mellom elevers trivsel og skolestørrelse, og at det er en svak tendens til at læringsresultatene øker med skolestørrelse til et visst punkt for så å bli svakere. En ideell skolestørrelse for læringsresultater anslås å være 500-700 elever»

Utredningen det her vises til gir ingen signifikante resultater som man kan benytte som en generell føring i forhold til en eventuell nedleggelse. Utredningen konkluderer med følgende avsnitt: *«Hovedkonklusjonen i denne litteraturgjennomgangen er at det er en liten sammenheng mellom skolestørrelse og elevenes læring og trivsel i skolen. Det vil si at variasjoner mellom skoler i liten grad kan forklares av skolestørrelsen alene når det er kontrollert for andre bakgrunnsvariabler og pedagogiske variabelers betydning for elevenes læring.»* Videre sier utredningen *«De ulike studiene peker her i litt ulike retninger, men det kan se ut til at et slikt punkt for ideell skolestørrelse ligger på mellom 500 – 700 elever for barneskoler. Samtidig er det viktig å understreke at de skolefaglige prestasjonene statistisk sett bare vil synke marginalt om skolene er større eller mindre enn dette.»*

Det oppfattes ganske enkelt som både spekulativt og misvisende å etablere en sannhet om at 500-700 elever er det optimale nivå, all den tid Solberg skole ligger helt i det øvre sjiktet resultatmessig.

«Elevene ved små skoler har færre jevnaldrende å samhandle med, noe som kan begrense deres sosiale utvikling og muligheter til å danne vennskap»

Dette vet vi også ikke stemmer overens i forhold til Solberg skole – hvor det tvert imot er et meget godt samhold på tvers av alderstrinnene. Det at man da ikke tilbakeviser dette i det påfølgende delkapittel som omhandler Solberg skole spesielt, blir igjen helt feil og misvisende.

«Ligger skolen i et område med en allerede negativ befolkningsvekst og synkende elevtall og få andre offentlige eller private tilbud, kan nedleggelse av skolen ha mindre påvirkning på både boligpriser, næringsliv og lokalsamfunnet. I slike tilfeller kan den samfunnsøkonomiske kostnaden ved å opprettholde driften av skolen være større enn den samfunnsøkonomiske lønnsomheten ved å avvikle driften.»

Heller ikke dette er tilfelle for Solberg skole! Heggedal, som av skolekretsens befolkning betraktes som det lokale nærsenteret, er definert som et vekstområde i Asker. Ikke bare av kommunen – men også i de regionale planene pekes det på Heggedal som et naturlig område for knutepunktutvikling. Store deler av skolekretsen ligger innenfor akseptabel gang- og sykkelavstand til nærsenteret. For noen del år siden ble da også etablert en gang- og sykkevei mellom nettopp Solberg skole og Heggedal nærsenter.

På litt lengre sikt vil også den allerede planlagte utviklingen på Dikemark resultere i en markant befolkningsvekst i området og dermed i nedslagsfeltet for Solberg skole.

En nedlegges vil imidlertid ikke bare være på tvers av planene for befolkningsvekst, men åpenbart kunne gjøre området mindre attraktivt for familier som allerede har etablert seg nettopp fordi det finnes en god lokal skole i området. Dette vil da føre til fraflytting, aldersforskyvning og lavere inntekter for lokalsamfunnet, og snu den positive utviklingen som har skjedd gjennom en årrekke. Dette vil ganske enkelt svekke den sosiale dynamikken og øke presset på velferdstjenester for gjenboende eldre.

Kostnadsbildet

Kostnadsbildet man her har presentert er både mangelfullt og feilaktig (se bl.a. innledende tidligere kommentar knyttet til skoleskyss). I saksfremlegget er det f.eks. angitt at hovedbygget for klasserommene ligger er fra 1940, og at de ble modernisert i 2003. Dette stemmer ikke med realitetene – bygget er nytt fra 2003.

Kostnadsbildet er samtidig fremstilt veldig skjevt, der mange og store kostnadskonsekvenser ved nedleggelse av Solberg skole ikke er inkludert i oversikten, mens potensielle kostnadsbesparelser er inkludert. Dette gir et inntrykk av at kostnadsbesparelsen er vesentlig større enn hva som er realistisk, og er med å danne et feilaktig beslutningsgrunnlag.

Dette gjelder for eksempel kostnader knyttet til en eventuell ny midlertidig paviljong eller økte vedlikeholdskostnader ved Vardåsen skole. (Nevner i den forbindelse at ny etasje på nåværende paviljong planlagt på Mellom-Nes skole ble beregnet til kr.15 millioner.)

Løpende vedlikeholdskostnader for en eventuell nedlagt Solberg skole er heller ikke presentert - et bygg kan ikke bare stå til forfall i påvente av et eventuelt salg. Et desto vanskeligere salg all den tid den lokale skolen legges ned!

Kostnader knyttet til skolevei er heller ikke tatt med i oppstillingen.

Den klart korteste avstanden fra Dikemark til Vardåsen skole går på østsiden av Nordvannet, langs Sykehusveien og Slottsberget og er en privat vei. Alternativer på vestsiden av Nordvannet er mellom 1,5 - 2 ganger lengre, og må anses som urealistiske.

På side 14 i høringsbrevet står det at «kommunen og skolene vil jobbe for å skape et trygt miljø på veien til og fra skolen». Det er i dag åpenbare farlige områder på strekningen som vil kreve utbedringstiltak. Dette kan typisk innebære etablering av gang- og sykkelveier, bedre belysning, stenge veier for gjennomkjøring ol. Dette har en kostnadskonsekvens som ikke er belyst i høringsbrevet, verken i kostnadsoppsettet eller i øvrig omtalelse.

Alternativer

Det å legge ned en skole er som sagt en dramatisk avgjørelse for elever og nærmiljøet. Det fremstår derfor som noe underlig at man i dette saksfremlegget ikke har sett på alternative løsninger.

Spesielt med tanke på at man på sikt (allerede i 2031) ser for seg en kraftig befolkningsvekst innenfor dagens skolekrets. Det fremstår dermed overaskende kortsiktig å legge ned Solberg skole i 2025 for så bare ca. 5 år senere å måtte påbegynne bygging av en ny skole for å kunne realisere de tiltenkte kommende 1200 boliger (jmf. rekkefølgekrav til skolekapasitet knyttet til kommuneplanens arealdel) Minner også om at Solberg skole er en relativt nyoppusset skole.

Man kunne f.eks. konstruktivt se på en forbedring i forhold til skolekretser slik at Solberg skole allerede fra høsten 2025 kunne øke sin elevmasse. Heggedal skole er pr. i dag allerede overfylt når det gjelder de yngste trinnene – med 4 klasser pr. trinn mot skolens planlagte kapasitet på 3 klasser pr. trinn. Hvorfor da ikke se på en endring av skolekretser – slik at grunnkretsene for Sætre og Undelstad, begge på vestsiden av jernbanen, blir innlemmet i Solberg skolekrets. På Undelstad starter man nå i disse dager (ikke om 5 år) dessuten «Heggedal Hage» utbyggingen, med hele 118 boenheter.

Det er også mulig å se på en endring mot nordvest – slik at man faktisk konstruktivt kan fjerne den allerede oppsatte og midlertidige paviljongen på Vardåsen! Boligområdet på Engelsrud var faktisk tidligere en del av skolekretsen til Solberg før det ble endret til Vardåsen skolekrets. Det ville ikke bare gitt flere elever til Solberg skole – men sannsynligvis også reduserte vedlikeholdskostnader for Vardåsen.

Oppsummert

FAU ved Solberg skole mener at saksfremlegget slik det foreligger pr. i dag er for mangelfullt til at det kan legges ut på høring i sin nåværende form. Vi ber derfor om at utvalget sender forslaget tilbake til kommunedirektøren med et krav om en mer objektiv vurdering rundt konsekvenser og eventuelle mulige alternativer.

Vi avventer et eventuelt nytt grunnlag før vi kommer tilbake med en mer omfattende høringsuttalelse.

Mvh

FAU ved Solberg skole

Vedlegg: Vi er glade i skolen vår

Vi er glad i skolen vår

Solberg skole er en fantastisk fin skole som ligger nydelig plassert mellom Dikemark og Heggedal. Skolen er omgitt av natur, gårder, bekker, elver og innsjøer. Vi har en trygg skolevei og alle som vil kan sykle eller gå til skolen.

På skolen vår har vi snille og trygge voksne som kjenner alle barna godt. Vi er ikke så mange, men det synes vi er bra! Det er lett å få seg venner og de voksne kan passe på at alle har det trygt og godt. Alle kjenner hverandre og vi kan leke med hvem vi vil, ikke bare dem vi går i klasse med. De store barna er våre gode forbilder, og vi synes det er gøy å være sammen med alle elevene på skolen.

Vi har, helt seriøst, verdens beste SFO! De voksne som jobber der har jobbet her kjempelenge og de er skikkelig flinke til å ta vare på oss barna. Vi finner på masse gøy, f. eks. show i gymsalen, fisketurer, parkour, nysirkus, spiser god mat og vi leker mange gøy leker.

Siden vi er en liten skole har vi til og med blitt godt kjent med han som vasker på skolen. Han heter Takle og han er skikkelig snill og morsom. Han fortjener å jobbe videre på Solberg skole. Vi tror ikke at andre skoler har en så fin vaskemann som vi har. Hvis vi trenger hjelp i timene får vi rask hjelp da vi ikke er så mange. Vi kan også hjelpe hverandre siden vi kjenner hverandre så godt. I bursdager så feirer guttene og jentene sammen - det synes vi er kjempehyggelig! Jentene og guttene leker også mye sammen på skolen.

Vi har akkurat fått ny rektor, og han liker vi veldig, veldig godt. Vi vil gjerne at han skal være rektoren vår i mange år fremover.

Vi på 4. trinn har gått på skolen sammen i over 3 år, og vi vil gjerne fullføre barneskolen sammen! Vi er så glad i hverandre og vi vil fortsette å gå i samme klasse. Solberg skole er verdens beste skole for oss!

Vi er veldig lei oss for at politikerne i kommunen vår vil legge ned skolen vår. Heldigvis er ingenting bestemt enda, derfor vil vi kjempe for skolen vår!

Skoleveien til den nye skolen er ikke trygg og skolen ligger langt unna, derfor vil vi måtte ta buss til den nye skolen, dette er dårlig både for miljøet og helsa. Det er mye bedre for kroppen å gå eller sykle. I tillegg vil det koste masse penger for kommunen når alle elevene på Solberg må ta buss.

Vi har hørt at politikerne vil satse på området vi bor i. Det skal bygges mange nye hus og nye familier vil flytte inn. De nye barna vil trenge en skole, og da er det dumt å legge ned Solberg skole.

Mange av barna på Solberg skole har aktiviteter i Heggedal gjennom idrettslaget GUI. Hvis vi skal på butikken drar vi til Heggedal. Heggedal er vårt nærområde med sykkelpark, bibliotek, tuftepark, lekeplass og verdens beste is-kiosk på sommeren!! Hvis Solberg skole må legges ned, får ikke vi begynne på ungdomsskolen med alle vi kjenner i Heggedal. Vi må da reise mye lengre og gå sammen med ungdommer vi ikke kjenner eller bor i nærheten av.

Hvis Solberg skole skal legges ned kommer vi til å savne klassen vår, de andre klassene, læreren vår og de andre voksne på skolen. Vi kommer til å savne naturen og de fine turdagene. Vi kommer til å savne skolehagen vår, Hauger gård som vi ofte besøker, den faste sangsamlingen hver måned hvor hele skolen samles i gymsalen, påskeeggjakten, karnevalet. Vi kommer til å savne å høre kuene raute i friminuttene, å se trosteungene som bor i trærne i skolegården vokse seg store og lære å fly hver vår

Vi håper de voksne vil høre vår stemme: REDD SKOLEN VÅR!!

Hilsen 4. trinn på Solberg skole

Tobias, Inggard, Laya, Diana, Othman, Sander, Felix, Sofie, Fredrik, Renata, Lena, Sienna, Mateus, Ida

